

eul_wid: ngq-aa

Ἄρατου Σχόλια · Aratus Scholia

Scholia-Aratus

Σχόλια εἰς Ἄρατον

Period: Ἑλληνιστική [Hellenistic](#)
Dialect: Κοινή τεχνική [Technical Koine](#)
Domain: Γραμματική [Grammar](#)
Format: Πεζός Prose

- book 1 —ἐκ Διός· πάνυ πρεπόντως ὁ Ἄρατος τὴν τῶν ἄστρον διεξιέναι μέλλων θέσιν τούτων τὸν πατέρα καὶ δημιουργὸν Δία ἐν πρώτοις προσφωνεῖ. Δία δὲ νῦν τὸν δημιουργὸν ἀκουστέον. τὸ δὲ ἐκ Διὸς ἀντὶ τοῦ ἀπὸ Διὸς. Πίνδαρος (Nem. 2,3). „Διὸς ἐκ προοιμίου“. τὸ δὲ ἀρχώμεσθα μετὰ τοῦ ς, ἔστι γὰρ καὶ ἀρχαϊσμός. Ὅμηρος (Θ 503, I 66)· „δόρπα τ’ ἐφοπλισόμεσθα“. καὶ Ἀρχίλοχος (fr. 304 Lasserre)· „οὔτοι τοῦτο δυνησόμεσθα“.
- book 1 τὸ δὲ ἐκ Διὸς ἀντὶ τοῦ ἀπὸ Διὸς ἢ γὰρ ἐκ πρόθεσις ... ἀπό. ἄλλως. ἐκ Διὸς· ἢ τῶν Φαινομένων ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ Διὸς τε καὶ θεῶν [ἀπαρχομένη]. ἔθος γὰρ δὴ τοῦτο τοῖς ἀρχαίοις φιλοθέοις οὖσιν ἐπεικῶς ἅπασιν, ἀπὸ θεῶν ἄρχεσθαι, ὡς καὶ πάντων ἀνθρώποις καλῶν αἰτίων. Ὅμηρος μὲν (A 1) „μῆνιν ἄειδε θεά“ καὶ (α 1) „ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα“ καὶ Πλάτων ἐν Νόμοις (624a)· „θεὸς εἴ τις ἡμῖν, ὃ ξεῖνε, τὴν ἀρχὴν εἴληχε τῆς τῶν νόμων διαθέσεως“.
- book 1 ἄλλως. ἐκ Διὸς· ἀπὸ Διὸς ἄρχεται ἐπειδὴ ἐπιχειρεῖ μετεωρολογεῖν. βασιλεὺς δὲ τῶν ὅλων ὁ Ζεὺς καὶ πατήρ. ὃν φασὶ τινες εἶναι τὴν λεπτομερεστάτην οὐσίαν τοῦ αἰθέρος καὶ νοερωτάτην, καθ’ ἣν αἰτίαν τοῦ κόσμου ἀποφαίνονται. οἰκείως δὲ ἀπὸ Διὸς οὗτος ἄρχεται, τῶν ἄλλων ἀπάντων τὰς μυθικὰς ὑποθέσεις μεταχειριζομένων καὶ τὰς Μούσας ἐπικαλουμένων, ὡς ἅτε τὰ κατ’ οὐρανὸν πραγματευόμενος καὶ τὰ κατ’ αὐτὸν διηγούμενος. ὁ δὲ Ζεὺς ἡγούμενος τοῦ παντός.
- book 1 οὐ προσήκει δὲ τὰ νῦν τὴν οὐσίαν ζητεῖσθαι τοῦ Διὸς. περὶ τοῦ Διὸς σχόλιον. ἐκ Διὸς· ἐκ Διὸς ἄρχεται ἐπειδὴ ἐπιχειρεῖ μετεωρολογεῖν. βασιλεὺς δὲ τῶν ὅλων ὁ Ζεὺς καὶ πατήρ. οὐ προσήκει δὲ τὰ νῦν τὴν οὐσίαν ζητεῖσθαι τοῦ Διὸς, πότερον σῶμα ἢ πρᾶγμα, καὶ πότερόν ἐστι ψυχὴ ἢ νοῦς, ὅτι κρείττων τις δύναμις καὶ ὑπερουράνιος καὶ ἀκίνητος καθ’ ἑαυτήν. ὁ γὰρ τοι Ἄρατος κατὰ τὴν κοινὴν ἀπάντων δόξαν εἴρηκε τοῦ Διὸς τὸ ὄνομα ὡς ἂν βασιλέως τῶν ὅλων. δεῦν θάτερον·
- book 1 ἢ ὅτι δι’ ὅλου τοῦ κόσμου ἡ πρόνοια χωρεῖ τοῦ θείου, καὶ αὐτὸς διὰ πάντος ἔρχεται τοῦ κόσμου συνέχων αὐτόν, ἢ κατὰ μέντοι τὰς ἐπωνυμίας αἰνίττεται αὐτοῦ, ἃς ἐφ’ ἐκάστη πράξει
〈ἐτίθεντο〉, εἰς θεὸν ἀναφέροντες οἱ ἀρχαῖοι τὰ καλῶς γινόμενα, ὡς εἰσι, φασί, γενέτωρ, φράτριος, ὁμόγνιος, ἑταιρεῖος, φίλιος, ἰκέσιος, ξένιος, ἀγοραῖος, βουλαῖος, βρονταῖος, καὶ τὰ ὅμοια.

book 1

ἐκ Διός· ἀντὶ τοῦ ἀπὸ Διός. συνηθὲς γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐναλλάσσειν τὰς προθέσεις. τὸν οὐδέποτ', ἄνδρες· μετέβη ἐπὶ τὸν κατ' ἐπωνυμίαν Δία τὸν φυσικόν, ὅς ἐστιν ἡὲρ. καὶ γὰρ τὸν ἀέρα Δία λέγουσιν. οὗτός ἐστι κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς διὰ πάντων διήκων. ἔνιοι γοῦν φασὶ τὸν Πρωτέα τοῦτον εἶναι [τὸν ἀέρα]. αἰνίττεται γὰρ Ὅμηρος λέγων (δ 458)· „γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον καὶ πῦρ“.

book 1 δ γὰρ πάντα ἐστὶ καὶ ἐξ αὐτοῦ πάντα, ὡς ὁ λόγος. τὸν Δία δ' οὐδέποτ' ἄρρητον καὶ ἀπροσαγόρευτον ἐῷμεν οἱ ἄνθρωποι εἰκότως. οἱ γὰρ Στωϊκοὶ ὑποτίθενται, μᾶλλον δὲ πάντες οἱ ὅρον φωνῆς γράψαντες, πεπληγμένον ἀέρα αὐτὴν εἶναι. οὐδέποτε γὰρ ἄρρητον αὐτὸν ἐῷμεν, ἀεὶ δι' αὐτοῦ τὰς ῥήσεις ποιούμεθα. ἐπικαλοῦσι δὲ αὐτῷ τὴν ἐκ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς ἀπὸ παρειληφότι· ἔδει γάρ, φασίν, εἰπεῖν ἀπὸ Διός. ἀγνοοῦσι δὲ ὅτι καὶ Πίνδαρος κατεχρήσατο τῷ ἔθει τούτῳ λέγων (Nem. 2, 1—3) „ὅθεν περ καὶ Ὀμηρίδαι ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πόλλ' ἀοιοὶ ἄρχονται, Διὸς ἐκ προοιμίου“ καὶ Ἀλκμάν (fr. 9 Diehl)· „ἐγὼ δ' αἰείσομαι ἐκ Διὸς ἀρχομένα“. ἄλλως δὲ καὶ τὸ ἀπὸ δύσφημόν ἐστιν, ὡς εἴ τις λέγοι ἄποθεν.

book 1 Δία δὲ οἱ μὲν τὸν οὐρανόν, οἱ δὲ τὸν αἰθέρα, οἱ δὲ τὸν ἥλιον, οἱ δὲ τὸν μυθικὸν ἐξεδέξαντο. οἱ μὲν οὖν τὸν οὐρανὸν λέγοντες παρατίθενται τὸν ποιητὴν λέγοντα (T 357)· „ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται“, τουτέστιν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ Ἄρατον αὐτὸν ἐν τοῖς ἐξῆς (224) λέγοντα περὶ τοῦ Ἴππου ἐν Διὸς εἰλεῖται, ὅ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ. οἱ δὲ Δία τὸν αἰθέρα παραλαβόντες παρατίθενται Εὐριπίδην λέγοντα (fr. 941 N)· „ὄρᾳς τὸν ὑποῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα / καὶ γῆν περίξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις; / τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν“. καὶ ἴσως Ζῆνα <ἄν> τις αὐτὸν καλοῖη διὰ τὸ πυρώδη εἶναι τὸν αἰθέρα, ἀπὸ μὲν τοῦ αἰθεσθαὶ αἰθέρα, ἀπὸ δὲ τοῦ ζεῖν καὶ παρὰ τὴν ζέσιν Ζῆνα. οἱ δὲ Δία τὸν ἥλιον νοήσαντες λέγουσιν ὅτι καὶ Σοφοκλῆς Δία τὸν ἥλιον καλεῖ λέγων (fr. 752 Pearson)· „ἥελιος οἰκτείρειέ με, / <ὄν> οἱ σοφοὶ λέγουσι γεννητὴν θεῶν /

book 1 πατέρα <τε> πάντων“, καὶ ἔννοϊαν τῆς δόξης ταύτης φασὶν ἔχειν τὸν ποιητὴν ὅταν λέγῃ (N 837)· „ἡχὴ δ' ἀμφοτέρων ἴκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγάς“, καὶ τὸ „ἡέλιός θ', ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούεισ“ (Γ 277), παρὸ ἐστὶ „πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας“, (Hesiod. Opp. 267). οἱ δὲ Δία τὸν ἀέρα ἀκούσαντες φέρουσι μάρτυν Φιλήμονα τὸν κωμικόν· φησὶ γάρ (fr. 91 Kock)· „ὄν οὐδὲ εἰς λέληθεν <οὐδὲ ἐν ποιῶν> / οὔτε κακὸν οὔτε γ' ἐσθλόν, οὗτός εἰμ' ἐγὼ / Ἀήρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία“. διὸ καὶ τὸν Ἄρατον ἐπάγειν (2—4)·

book 1 „μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγνυαί, / πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί ... πάντη γὰρ Διὸς κεχρήμεθα“. σπῶντες γὰρ τὸν ἀέρα ἀναπνέομεν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ βίῳ φαμέν τὸν Δία ὕειν καὶ διοσημείας καλοῦμεν καὶ νεφεληγερέτην παρὰ τοῖς ποιηταῖς εὐρίσκομεν. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐν τῷ ἀέρι. οἱ δὲ Δία τὸν μυθικὸν τὸν Κρόνου παῖδα νοοῦσιν. ἡμῖν δὲ δοκεῖ τριχῶς ὑπὸ τοῦ Ἀράτου τὸν Δία προφέρεσθαι, μυθικῶς μὲν, ὡς ὅταν λέγῃ (30—31)· „εἰ ἐτεὸν δῆ, / Κρήτηθεν κεῖναι γε Διὸς μεγάλου ἰότητι“ ἔστι γὰρ καὶ φυσικῶς καὶ μυθικῶς ἐξηγήσασθαι τὸ προοίμιον. τὸ δὲ „ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται“ (T 357) ἐξ οὐρανοῦ νοῆσαι ὅλον ἐστὶ πλάσμα. Ὅμηρος γὰρ οἶδε τὸν Δία ὄμβρων παραίτιον. καὶ πάλιν τὸ ἐν Διὸς εἰλεῖται ὡσαύτως παραλαβεῖν ἀνόητον· οὐ γὰρ εἶπεν ἐν Δί,

book 1 ἀλλ' ἐν τῷ τοῦ Διὸς κλίματι ἢ οἰκητηρίῳ οὐρανῷ, κατὰ παράλειψιν, ὡς ἐν παιδοτρίβου ἢ κιθαριστοῦ. οἰκειότατα δὲ ἀπὸ Διὸς ἥρξατο ὡς ποιητοῦ καὶ τῶν ὅλων δεσπότου, ὥστε τὰ λοιπὰ προοίμια παραιτητέον. καὶ γὰρ Ἡσίοδος, οὐ μάλιστα ζηλωτὴν τὸν Ἀρατὸν φαμεν γεγονέναι, ἀπὸ Διὸς ἥρξατο. ἡτιάσαντο δὲ τινες ὅτι ἔγκειται τὸ ς τῷ ἀρχώμεσθα. ὅμοιον δὲ ἐστὶ τῷ παρὰ τῷ ποιητῇ χαζώμεσθα (E 34) καὶ „σοὶ πάντες μαχόμεσθα“ (E 875).

book 1

ἀρχώμεσθα δὲ εἶπεν ὡς κοινὰ πᾶσι γράφων, οὐχ ὡς Ἀπολλώνιος ἐξ ιδίου μόνου προσώπου (1, 1)· „ἀρχόμενος σέο, Φοῖβε“. τὸν οὐδέποτε· ἄρθρον προτακτικὸν ἀντὶ ὑποτακτικοῦ ὃν διὰ τὸν συγκρουσμὸν. ἄνδρες δέ, εἰδικὸν ἀντὶ γενικοῦ τοῦ ἄνθρωποι. καὶ ὅμοιον τῷ „ἄλλοι μὲν ῥα θεοί τε καὶ ἄνδρες ἵπποκορυσταί“ (B 1). ἄνδρες ἀντὶ τοῦ ἄνθρωποι. εἶδει ἐχρήσατο <ἀντὶ> τοῦ γένους. τρία δὲ σημαίνει, τὸν γαμέτην, τὸν ἄρρενα, τὸ ἀνδρεῖον.

book 1 ζητεῖται διὰ τί ἐκ τοῦ Διὸς ἦρξατο, καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν Μουσῶν ὡς Ὅμηρος. οἰκειότερον ἡγήσατο ἀρχὴν τῶν Φαινομένων ποιήσασθαι ἀπὸ τοῦ Διὸς ἐπειδὴ καὶ τῶν Μουσῶν ἀρχηγέτης αὐτός ἐστιν. οὐ φαίνεται δὲ Ἄρατος μόνος οὕτως ἦρχθαι, ἀλλὰ καὶ Κράτης ὁ κωμικὸς εἰπὼν (fr. 52 Kock) „ἐξ Ἑστίας ἀρχόμενος εὐχομαι θεοῖς“, καὶ Σώφρων (fr. 42 Kaib.)· „ἐξ Ἑστίας ἀρχόμενος καλῶ Δία πάντων ἀρχηγέτην“.

book 2 —μεσταὶ δὲ Διός· οὐδὲν γὰρ ἐστὶν ὃ μὴ πεπλήρωται ἀέρος. Ἡσίοδος· „πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός“ (Orp. 267) Διὸς ὀφθαλμὸν τὸν ἀέρα λέγων. διὰ γὰρ τοῦ κόσμου ἡ διάνοια χωρεῖ καὶ αὐτὸς διὰ παντὸς διέρχεται τοῦ κόσμου συν..... καὶ μέντοι τὰς ἐπωνυμίας αἰνίττεται αὐτοῦ αἰ ἐφ’ ἐκάστη πράξει αὐταὶ γενέτωρ, εὐκράτωρ, θρέπτωρ, ὁμόγνιος, ἰκέσιος, φίλιος, ξένιος, ἀστεροπαῖος, καὶ τὰ τούτων ἀδελφά.

book 2 μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυαί· ὅτι καὶ οἱ ποιηταὶ πανόπτην καλοῦσι πανταχοῦ· „ὦ Ζεῦ πανόπτα“ (Trag. Gr. Fr. adesp. 43 Nauck) καὶ „ἡέλιος, ὃς πάντ’ ἐφορᾷ“ (Γ 277). ἀγυαὶ δὲ τὰ ἄμφοδα δι’ ὧν τὰ γυῖα φέρομεν. ἀγοραὶ δὲ αἱ ἐκκλησίαι καὶ αἱ σύνοδοι. λέγεται γὰρ καὶ βουλαῖος Ζεὺς καὶ ξένιος καὶ ἐταίρειος, φίλιος, φυτάλμιος, ἐπικάρπιος.

book 3 —μεστὴ δὲ θάλασσα καὶ λιμένες· ἐμπόριος καὶ λιμένιος καὶ κερδῶς τοῖς ἐμπόροις.

book 5 — <τοῦ γὰρ καὶ γένος εἰμέν> : τοῦτο ἐνδεικτικὸν τῆς προνοίας, δι’ ἣν ἡ ζωὴ τε ἡμῖν καὶ ἡ εὐζωία ἀπαντᾷ. τουτὶ γὰρ τὰ δύο ὀνόματα συντεθέντα δηλοῖ, τό τε τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ζηνός. οἱ μὲν πρὸς τὸ πάντα ὑπ’ αὐτοῦ ζωογονεῖσθαι, οἱ δὲ παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ὑπεδέξαντο. ἴσως μὲν ἐκ ποιητικῆς ταύτης ἀδείας τοὺς προγόνους καὶ προπάτορας ἡμῶν θεῶν παῖδας, ὡς τὸ „πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε“. δύναται δ’ ἂν νοεῖν ὁ Ἄρατος τὸ δημιουργεῖσθαι ἡμᾶς ὑπὸ τε φύσεως καὶ θεῶν διὰ τὴν πρόνοιαν.

book 5 ἔργον δὲ τὸ τῆς γεωργίας νοεῖ ἰδίως, καθὼς καὶ Ἡσίοδος (Orp. 311) „ἔργον δ’ οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ’ ὄνειδος“. βιότου δὲ (7) λέγει κτήσεως καὶ χρημάτων. τοῦ γὰρ καὶ γένος εἰμέν· παρὰ τὸ „πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε“. εἰ γὰρ αὐτὸς ταῦτα ἐδημιούργησε πρὸς τὸ τοῖς ἀνθρώποις βιωφελές, αὐτοῦ ἂν κληθεῖμεν, αὐτὸν πατέρα καὶ δημιουργὸν ἀναγραφόμενοι. δύναται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος. αὐτὸν γὰρ ἐπισπώμενοι ἐξ αὐτοῦ ζῶμεν, καὶ ἐστὶ ζωτικὸς καὶ τῆς ἀναπνοῆς ἡμῶν αἴτιος.

book 5 ὃς δ’ ἥπιος· ἀρμόδιον ἐπίθετον πατρὸς εἶπε τὸ ἥπιος.

book 6 —δεξιὰ δὲ τὰ αἶσια καὶ πρὸς τὸν βίον συμφέροντα. οὕτω καὶ δεξιούς οἰωνοὺς λέγομεν τοὺς αἰσίους, καὶ φαινομένους πρὸ ἀγαθοῦ τινος καὶ πανομφαῖος λέγεται. δεξιὰ σημαίνει· καλὰ καὶ συμφέροντα. ἔργον δὲ λέγει κατ’ ἐξοχὴν τὸ κατὰ γεωργίαν. ὁ δ’ ἥπιος ἀνθρώποις· ἐπεὶ „πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε“, διὰ τοῦτο καὶ ἥπιος· „πατὴρ δ’ ὡς ἥπιος ἦεν“ (β 47 al.)

book 7 —βῶλος ἀρίστη· οὐκ ἀροστή, ὡς Ἀσκληπιάδης· οὐ γὰρ δύναται μακέλλῃ βῶλος ἀροῦσθαι, ἀλλὰ σκάπτεσθαι. τὸ δὲ γυρῶσαι, φυτεῦσαι, ἢ βόθρον ὀρύζαι ἐν ᾧ τὰ φυτὰ κατατίθεται. οὗτος γὰρ σημαίνει τὰς ὥρας τῆς γεωργίας καὶ τοῦ σπόρου. λέγει γὰρ ἀντὶ τοῦ σημαίνει· „Ζηνὶ φώως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν“ (B 49) λέγει δ’ ὅτε βῶλος ἀρίστη· γράφεται καὶ ἀροστή, ἢ ἀροσίμη ἐπιλέγει γὰρ βουσί τε καὶ μακέλῃσι (8). μακέλαις δὲ οὐκ ἀροῦται γῇ.

book 8

—μακέλῃσι: μάκελλα ἢ μονόθεν κέλλουσα, ὃ ἐστὶ τέμνουσα, δίκηλλα δὲ ἢ διχόθεν.

book 9

—καὶ φυτὰ γυρῶσαι: καλῶς περισκάψαι. τὰ γὰρ φυτὰ λαμβάνει κύκλῳ τὴν γῆν περὶ τὴν ἐπιφάνειαν πρὸς τὸ μὴ ψύχεσθαι. ἢ γὰρ θερμασία αὐτοῖς συμβάλλεται. ἢ γυρῶσαι, τουτέστι κύκλῳ τῶν φυτῶν γῆν σωρεῦσαι. γυρῶσαι: κύκλῳ περισκάψαι. πᾶν γὰρ τὸ κυκλοτερές γυρόν. „γυρὸς ἐν ὥμοισιν“ (τ 246).

book 10

—αὐτὸς γὰρ τὰ γε σήματα: αὐτὸς γὰρ τῶν ὥρων σημεία ἐποίησατο τοὺς ἀστέρας. ἐθέλει δὲ τὰς ἀνατολάς αὐτῶν καὶ τὰς δύσεις δηλῶσαι, οἷον Πληιάδων ἑῶαν ἐπιτολὴν ἀρχῇ θέρους γίνεσθαι, δύσιν δὲ ἑῶαν ἀρχῇ χειμῶνος. κακῶς δὲ οἱ γράφοντες σηματοῦν τὴν τελευταίαν ὀξύνουσιν, ἴν' ἢ τὰ δηλούμενα. θέλει γὰρ τοὺς ἀστέρας σημεία λέγειν τῶν καιρῶν. καλῶς δὲ τοὺς ἀστέρας σημεία εἶπεν. καὶ γὰρ ὁ ποιητὴς τὸν κομήτην ἀστέρα σημεῖον εἶναι πολέμου λέγει (Δ 76): „ἢ ναύτησι τέρας ἢ ἐστρατῶ“. τὸ δὲ

book 10

ἐσκέψατο (11) ἀντὶ τοῦ ἐφρόντισεν, ὥστε ἐκάστου μέρους ἐνιαυτοῦ σημεῖον εἶναι, οἷον Πλειάδας ἀρότου καὶ ἀμήτου, Κύνα θέρους. αὐτὸς γὰρ τὰ γε σήματα: τὸ ἐξῆς· αὐτὸς γὰρ τὰ γε ἄστρα σήματα ἐστήριξεν. ἐσκέψατο δὲ ἀντὶ τοῦ ἐθεώρησεν, ἐτήρησεν, ἐνόησεν, ἔγνω ποιῆσαι. <ἐσκέψατο δέ> : λείπει ἢ περὶ, ἴν' ἢ „περὶ τῶν ὥρων διέταξεν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τοὺς δυναμένους ἀστέρας τὰ κατὰ τὴν γεωργίαν σημαίνειν“.

book 10

ἐστήριξεν: ὅτι ἀκίνητοί εἰσιν οὗτοι οἱ ἀπλανεῖς καθ' αὐτούς, συμπεριάγονται δὲ τῇ τῶν ὅλων ῥύμῃ. αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε: τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ εἶδωλα. παρὰ δὲ τὸ ἐστηρίχθαι ἡτυμολόγησε τῶν ἀστέρων τὸ ὄνομα. ἄλλοι δὲ φασιν ἀπὸ Ἀστραίου. διὰ δὲ τοῦ ἐστήριξε τὸ ἀκίνητον τῶν ἀπλανῶν ἐδήλωσεν.

book 11

— <ἄστρα> : ἄστρον δὲ ἐστὶ νοούμενον, καὶ τὸ ἐκ πλείστων ἀστέρων σύστημα, οἷον Καρκίνος, Λέων, καὶ ἡ ἐπιτολὴ δὲ τινος ἀστέρος νεωτερίζουσα τι τῶν περιγείων, οἷον Ἀρκτοῦρου ἐπιτολὴ ἢ Κυνός. λέγεται δὲ καὶ ὁ ἥλιος ἄστρον ἰδίως παρὰ Πινδάρῳ (Pae. IX, 2): „ἄστρον ὑπέρτατον“. καὶ σώματα δὲ καὶ οἱ διάττοντες. νῦν δὲ ὁ Ἄρατος τοὺς ἀστέρας ἄστρα εἵρηκεν.

book 11

τί διαφέρει ἀστήρ ἄστρου; ἄστρον μὲν ἐστὶν ὁλότης καὶ συναγωγὴ ἀστέρων, ὡς ὁ Κριὸς καὶ ὁ Ὠρίων, ἀστήρ δὲ ὁ εἷς, ὡς ἡ καρδία τοῦ Λέοντος.

book 12

—οἱ κε μάλιστα: τὸ ἐξῆς· οἱ κε μάλιστα τετυγμένα τῶν ὥρων σημαίνοιν ἀνδράσιν.

book 10-13

—ἐσκέψατο δὲ εἰς ἐνιαυτὸν τοὺς ἐν ὅλῳ τῷ ἐνιαυτῷ σημαίνοντας τὰ καθ' ἕκαστον καιρὸν πρακτέα. ὑφ' ἐν δὲ ἀναγνωστέον. ἀντὶ τοῦ ὥραις ταῖς δεούσαις εἶπεν ὄφρ' ἔμπεδα. ὑποσημαίνει δὲ ἐν τούτοις τὴν τοῦ ἄστρου πρὸς ἀστέρα διαφορὰν. ἀστήρ μὲν γὰρ ἕκαστος τῶν ὁρωμένων καθ' αὐτόν, ἄστρον δὲ τὸ ἐκ πλειόνων ἀστέρων διαγραφόμενον εἶδωλον. οἷον Αἰὶς ἀστήρ, Ἡνίοχος δὲ ἄστρον.

book 13

—ἔμπεδα: ἡ διάνοια τοιαύτη ἐστὶ· ὁ τὰ πάντα δημιουργῶν θεὸς παρορμᾷ τοὺς ὄχλους πρὸς ἀντίληψιν τῶν εἰς τὸν βίον ἐπιτηδείων, σημαίνων τοὺς οἰκείους χρόνους ἐκ τῶν ἐτησίων ὥρων, ἔαρος, θέρους, φθινοπώρου, χειμῶνος. ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας θεὸς παρορμᾷ τοὺς ὄχλους πρὸς ἀντίληψιν τῶν εἰς τὸν βίον ἐπιτηδείων, σημαίνων δὴ τοὺς οἰκείους χρόνους πρὸς σπόρον καὶ φυτείαν. διὸ δὴ καλῶς ἔχον ἐστὶν εὐχαρίστως διὰ παντὸς τὴν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν ὑμνεῖν.

book 12-13

—τετυγμένα: παρωχημένου χρόνου ἀντὶ μέλλοντος, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ (ε 90): „εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν“, ἀντὶ τοῦ τελεσθηςόμενον. ὄφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται: ἀσφαλῶς φυτεύσωσι, παθητικῶ ἀντὶ ἐνεργητικοῦ, ἢ ἵνα φύηται, ὡς σπάρτα λέλυνται (B 135). ἀνδράσιν ὥρων: ἀντὶ τοῦ ὥρων.

book 14

—τῷ μιν ἀεὶ πρῶτόν τε· καὶ Πλάτων ἐν Νόμοις (715 e)· „ὁ μὲν θεὸς ἀρχὴν τε καὶ τελευτὴν καὶ μέσα πάντων ἔχων εὐθεία περαίνει κατὰ φύσιν πορευόμενος“. ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν σπονδῶν, τῷ τὴν μὲν πρώτην σπονδὴν εἶναι τῶν θεῶν τῶν Ὀλυμπίων, δευτέραν δὲ ἡρώων, καὶ τρίτην Διὸς σωτήρος. Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως (I 97)· „ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι“. πρῶτόν τε καὶ ὕστατον· ἀντὶ τοῦ διὰ παντὸς χρόνου καθ' ἐκάστην ὥραν.

book 15 —χαῖρε, πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειρα· „οὐλέ τε καὶ μέγα χαῖρε“ (ω 402).

book 16 —〈αὐτὸς καί〉 προτέρη γενεή· ἐπὶ τοῦ Διὸς ἄμφω· „χαῖρε, ἐπεὶ αὐτὸς εἶ καὶ ἡ προτέρα γενεά“. οἱ δὲ προτέραν γενεὰν τοὺς Τιτᾶνας φασιν, οὓς καλεῖσθαι τὸ νῦν οὐδένα λόγον ἔχει καταταρταρωθέντας ὑπὸ τοῦ Διός. ἄλλοι τοὺς ἀδελφούς τοῦ Διός· πρότερον γὰρ γεγόνاسι καθ' Ἡσίοδον. προτέραν δὲ ἡμῶν γενεάν, τοὺς πρώτους καὶ πρὸ ἡμῶν ἀστρονόμους. βέλτιον δὲ καὶ τοὺς ἥρωας τοὺς προτέρους ἡμῶν νοεῖσθαι, ὧν καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄστρων ἐπώνυμα, οἷον Περσεὺς Ὠρίων.

book 16 αὐτὸς καὶ προτέρη γενεή· „ὦ Ζεῦ σὺ καὶ ἡ σὴ γενεά“, ἦτοι οἱ Τιτᾶνες, ὡς καὶ παρὰ Ἀντιμάχῳ, (fr. 45 Wyss)· „γηγενέας τε θεοὺς προτερηγενέας Τιτῆνας“, καὶ Ὅμηρος (Ξ 201, 302)· „Ὤκεανόν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν“. εἰ δὲ ὡς πρὸς ἀνθρώπους προτέραν νοήσομεν, λέγοι ἂν τὴν τετάρτην ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ γένους τὴν τῶν ἡμιθέων. ἡμεῖς γὰρ τῆς πέμπτης γενεᾶς. Τιτᾶνας δὲ διὰ τοῦτο λέγει χαίρειν, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀστραῖον ἓνα τῶν Τιτάνων ὄντα ὑμνεῖ λέγων (VV. 98—99)· „εἴτ' οὖν Ἀστραίου κείνου γένος ὄν ῥά τέ φασιν / ἄστρων ἀρχαίων πατέρ' ἔμμεναι“. δύναται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις συνάπτεσθαι, ὥσπερ καὶ χαίρετε δὲ Μοῦσαι καθ' ἑαυτό.

book 16 προτέρη γενεή· τινὲς τοὺς περὶ Ὀφίωνα καὶ Εὐρυνόμην καὶ Οὐρανὸν 〈καί〉 Κρόνον· ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων βασιλευσάντων πεποιήται τὴν κλῆσιν. τινὲς δὲ τοὺς ἥρωας οὓς Ἡσίοδος· „προτέρη γενεή κατ' ἀπείρονα γαῖαν“ (Orp. 160). ἄλλοι τὸ χρύσειον γένος, ἐπεὶ δικαιότερον ἐγένετο. οἱ δὲ ἀκριβέστεροί φασιν τὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ ποιητῶν, παρ' ὧν ἔλαβε [καί] τὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν.

book 16 προτέρη γενεή· τινὲς φασιν τοὺς περὶ Κρόνον καὶ τὴν Ῥέαν καὶ 〈τοὺς〉 Τιτᾶνας. οἱ δὲ Ἄτλαντα καὶ Ἀστραῖον. οὗτοι γὰρ δοκοῦσι προγενέστεροι ἀστρολόγοι εἶναι. οἱ δὲ τοὺς ἥρωας ὧν μνημονεύει διὰ τῆς ποιήσεως. οἱ δὲ τὸ χρύσειον γένος ἔφασαν, ἐπειδὴ πρῶτοι καὶ δικαιότεροι ἐγένοντο ἄνθρωποι. οἱ δὲ ἀκριβέστερον περὶ τοῦ προκειμένου διαλαμβάνοντές φασιν ὅτι προτέραν γενεὰν ἐπικαλεῖται τὴν τῶν παλαιότερων ποιητῶν καὶ μαθηματικῶν, παρ' ὧν ἔλαβε τὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν. τούτους γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς νομίζει προτέρους· περὶ γὰρ τοῦ Ὠρίωνος λέγων φησιν (637)· „Ἄρτεμις ἰλήκοις, προτέρων λόγος“, ἐπὶ δὲ 〈τῆς〉 τοῦ Κενταύρου ἐκφράσεως (440—442)· „ἐν δέ οἱ ... ἄλλο παρεσφῆκται ἐληλάμενον διὰ χειρὸς / Θηρίον, ὡς γὰρ μιν πρότεροι διεφηνίξαντο“. οἷς καὶ ἡμεῖς

book 16 συγκατατιθέμεθα. ἡ δὲ ἐν τοῖς στίχοις διάνοια τοιαύτη· πάτερ μεγάλε μὲν καὶ ἄξιε θαυμασμοῦ, μέγα δὲ ὠφέλημα τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου, χαῖρε, αὐτός τε καὶ οἱ πρῶτοι καταβαλόμενοί σοι τὴν κοσμικὴν οἰκονομίαν· χαίρετε καὶ ὑμεῖς, προσηνέσταται Μοῦσαι, καὶ τῶν ἐμῶν εὐχῶν ὑπήκοοι γενόμενοι παράσχετε τεκμήρια σαφῆ τῆς τῶν ἄστρων θεωρίας τε καὶ παραδόσεως ἐμμελοῦς.

book 17 —μειλίχιαι μάλα πᾶσαι· μειλίχιαι αἱ Μοῦσαι ὅτι πρὸς πάντας καὶ καθόλου εὐμενεῖς. εἴτα μάλα πᾶσαι ὑφ' ἐν. τοὺς γὰρ λόγων εἰλουμένους πρᾶξουσ ποιοῦντες.

book 17-18 —ἐμοί γε ... ἀστέρας εἰπεῖν ἢ θέμις εὐχομένῳ τεκμήρατε πᾶσαν ἀοιδίην· τὸ θέμις ἀμφίβολον. ἦτοι γὰρ τῷ προτέρῳ συναπτέον ἢ τῷ ἐξῆς, ἦτοι ἀστέρας εἰπεῖν ὡς προσῆκον τεκμήρατε, ἢ εὐχομένῳ ὡς προσῆκον παράσχετε εἰπεῖν, ὦ Μοῦσαι.

- book 18 —τεκμήρατε: πιστώσασθε, ἀπὸ τοῦ τεκμηρίου. καὶ εἰς τέλος ἀγάγετε· τὸ γὰρ τέκμωρ τέλος. ἄλλοι δὲ δεῖξατε. τεκμήρατε: μέχρι τέλους εἶπατε· τέκμωρ γὰρ τὸ τέλος.
- book 19 —οἱ μὲν ὁμῶς: λέγει ὅτι οἱ ἀπλανεῖς ὁμοίως αὐτοῖς ἔλκονται, οὐ μὴν κινουῦνται, στηρίζονται γὰρ καὶ ἀναποδίζουσιν. οὐρανῷ δὲ ἔλκονται ἀντὶ τοῦ σὺν τῷ οὐρανῷ φέρονται. ἄλλως: οἱ μὲν ὁμῶς: οἱ ἀπλανεῖς πάντες ὡς πρὸς αἴσθησιν ἐπὶ μιᾷ ὑποκείμενοι ἐπιφανείας ὁμοίως συμπεριάγονται παντὶ μέρει τοῦ οὐρανοῦ, ὁμοιοταχῶς μὲν, οὐ μὴν ἰσοταχῶς. ὁμοιοταχεῖς μὲν γὰρ εἰσιν ἀστέρες οἱ τὰς ὁμοίας περιφερείας ἐν ἴσῳ ἔχοντες χρόνῳ καὶ διανύοντες, ἰσοταχεῖς δὲ οἱ τὰς ἴσας περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι, καθότι <θαῖτον> κινουῦνται οἱ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ τῶν περὶ τοὺς πόλους κειμένων.
- book 19 ὁμηρικὰ δὲ τὰ ἐπιρρήματα καὶ λαμπρά, προσεχῶς τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος. περισπαστέον δὲ τὸ ὁμῶς, ἵν' ᾗ ὁμοίως. <ἡματα> δὲ τὰς ἡμέρας ἀκουστέον τὸ νυχθημέρως. ἄλλοι ἐόντες: πολλοὶ τῶν γραμματικῶν ἀντὶ τοῦ ἐόντες ἰόντες ἔγραψαν διὰ τὸ πάντας τοὺς ἀστέρας πορεύεσθαι. ἔστι δὲ ὁ λόγος Ἀράτῳ περὶ τῶν φαινομένων καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων, οὐ τῶν πλανήτων τῶν ἑπτὰ. οἱ γὰρ ἀπλανεῖς αἰὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐστήκασιν, καὶ μόνον συγκαταφέρονται καὶ ἀναφέρονται τῷ οὐρανῷ.
- book 19 <οὐρανῷ ἔλκονται> : [καὶ] ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἔλκονται καὶ ἀναφέρονται πᾶσαν ἡμέραν. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἦρκει, προσέθηκε τὸ συνεχές, κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ ἡμέραν. μάλιστα δὲ ὁ οὐρανὸς ἀδιαλείπτως κινεῖται, καθά φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ φυσικοί, μηδὲν εἰς κίνησιν οὐρανοῦ ὀξύτερον. σκόπησαι γὰρ ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πέρατος τοῦ ἀνατολικοῦ τῆς γῆς ἐν ἑβ' ὥραις εἰς τὸ ἄλλο δυτικὸν ἔρχεται πέρας. ἡ δὲ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις γίνεται ἕκ τινων ἀναθυμιάσεων κατὰ τοὺς φυσικούς, αἵτινες [ἀναθυμιάσεις] ῥυθμῷ τινι αὐτὸν κινουῖσιν.
- book 19 ἄλλως: οἱ μὲν δὴ ἀστέρες πολλοὶ ὄντες καὶ κατ' ἄλλους ἄλλως τόπους κατεστηριγμένοι, συμπεριφέρονται τῷ οὐρανῷ καθ' ἐκάστην ἡμέραν. ὁ δὲ νοούμενος ἄξων οὐδὲ κατ' ὀλίγον κινεῖται, μένει δὲ ἀσάλευτος, ἔχων τὴν γῆν μέσην καὶ ἰσόρροπον. περὶ δὲ τὸν ἄξονα ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ δίνης ὁ οὐρανὸς κινεῖται. τῶν δὲ [περὶ] τὸν οὐρανὸν [ὄν] περὶ τῷ ἄξονι περατοποιούντων πόλων δύο, ὁ μὲν εἰς ἀφανῆς διὰ παντὸς ὑπὸ τῆς γῆς <ὁ> καλούμενος νότιος, ὁ δὲ ἀειφανῆς ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα διὰ παντὸς ὀρώμενος, ὁ καλούμενος βόρειος. ἐξ ἐκατέρου μέρους τοῦ βορείου πόλου Ἄρκτοι κατεστηριγμένοι τὴν ἴσην πορείαν ποιοῦνται.
- book 19 ἄλλως: οὐρανῷ ἔλκονται: ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὁμηρικῶ σχήματι: „Ἀχιλῆϊ δαμασθεῖς“ (X 55). ἐμφαίνει δὲ διὰ τούτων τοὺς ἀστέρας κινεῖσθαι ἐν ἐπιφανείᾳ τοῦ κόσμου, καθάπερ ἐνδεδημένους καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῷ πέρατι τοῦ κόσμου. αὕτη δὲ ἡ ὑπόνοια ἰδιωτικῇ. κεῖνται γὰρ οἱ ἀστέρες οὐκ εἰς ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἐν βάθει πολλῷ τοῦ αἰθέρος, καὶ ἐν διαφόροις ὑψώμασιν ἀπὸ τῆς γῆς ἀφεστηκότες. ταύτην δὲ τὴν πρόληψιν ὁ Ἄρατος ἐν ὅλῃ τῇ ποιήσει τετήρηκεν. λέγει οὖν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης (453) καὶ
- book 19 αἰὲν ἄρηνεν (22) καὶ ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν (10). εἰδέναι δὲ <δεῖ> ὅτι ἀπὸ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἡμέραν ἐπιλαμβάνει.
- book 20 —οὐρανῷ ἔλκονται: τί ἐστὶν οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ πάντα πλὴν αὐτοῦ. τί ἐστὶν ἄξων; διάμετρος τοῦ κόσμου εὐθεῖα, διὰ τῶν πόλων ἐπιzeugνυμένη, μέσον μὲν ἔχουσα τὴν γῆν, τοὺς δὲ δύο πόλους πέρατα. καὶ περὶ ταύτην μένουσαν ἡ σφαῖρα στρέφεται.
- book 21 —μετανίσσεται: οὐδὲ τὸ τυχὸν μετακινεῖται, ἀλλὰ διὰ παντὸς μένει ἀσάλευτος. ὁ δὲ ἄξων οὐδὲ τὸ τυχὸν μετακινεῖται, ἀλλὰ μένει ἀσάλευτος.
- book 22 —ἄξων αἰὲν ἄρηνεν: τὸν ἄξονα συμβέβηκε νοεῖσθαι εὐθεϊάν τινα καὶ ἀσώματον γραμμὴν ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου μέχρι τοῦ νοτίου, καὶ διὰ μέσης πεφυκυῖαν τῆς γῆς, ἣν συμβέβηκε κέντρον εἶναι τοῦ κόσμου, τῇ ἰδίᾳ φύσει, καθ' ἣν ἀμετακίνητός ἐστι, καὶ ἀσάλευτον αὐτὴν περιέχει τὴν

θέσιν. τὰ δὲ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ, ἃ δὴ παρὰ τοῖς ἄκροις τοῦ ἄξονος ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν νοοῦνται, πόλοι [ταῦτα] καλοῦνται. ἀτάλαντον ἀπάντη· διήκων γὰρ διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ, εἰκότως τὴν γῆν, κέντρον αὐτοῦ οὔσαν, περιέχει καὶ διαιρεῖ [αὐτήν]. μέσην οὖν τὴν γῆν διαπερίζει, ὥσπερ τὰ πλευρὰ [τὰ παρ' ἐκάτερα] τοῦ ἄξονος τῆς γῆς ἴσην αὐτὴν ἔχει καὶ ὑπ' αὐτοῦ ταλαντευομένην. ἴσην γὰρ αὐτὴν ἐξ ἐκατέρου μέρους ποιεῖ αὐτὸς μέσος ὢν καὶ εἰς δύο αὐτὴν διαιρῶν.

book 22 <ῆ> ἀτάλαντον ἀπάντη· ἴσην καὶ ὁμοίαν. καὶ αὕτη γὰρ σφαιροειδῆς <ὡς> καὶ ὁ οὐρανός. Ἡσίοδος· „γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγένετο ἴσον ἑαυτῇ / οὐρανὸν ἀστερόεντα.“ ἢ ἀτάλαντον, ἴσην κατὰ διάστημα ὡς πρὸς τὰ δύο ἡμισφαίρια. ὅσον γὰρ ὑπὲρ γῆς ἔχει ὕψος τοῦτο τὸ ἡμισφαίριον, τοσοῦτον ἔχει τὸ ὑπὸ γῆν μήκος ἄλλο ἡμισφαίριον. αὕτη γὰρ ἐν μέσῳ τῶν δύο ἡμισφαιρίων κεῖται.

book 23 —περὶ δ' οὐρανός· πολλὴ καὶ διάφορος ἐνταῦθα ζήτησις περὶ τὴν γραφὴν ἐγένετο τοῖς μαθηματικοῖς καὶ γραμματικοῖς. οἱ μὲν γὰρ γραμματικοὶ ἀγνοήσαντες εἶπον· „περιάγει ὁ οὐρανὸς τὸν ἄξονα“. ἔστι δὲ τοῦτο τῶν ἀτοπωτάτων. εἰ γὰρ ἀκίνητον αὐτὸν ἀπεδώκαμεν, [καὶ] αὐτοῦ τοῦ Ἀράτου ἀντικρυς εἰπόντος (21—22) ἀλλὰ μάλ' αὕτως / ἄξων αἰὲν ἄρηνεν, πῶς αὐτόν φασι περιάγεσθαι; ἀλλ' οἱ μὲν μαθηματικοὶ τὸ αὐτὸν δασύνουσιν, ἴν' ἢ ἑαυτόν. ὁ δὲ λόγος· „περὶ δὲ τὸν ἄξονα ἄγει καὶ στρέφει ὁ οὐρανὸς ἑαυτόν“. δύναται δὲ καὶ οὕτως ψιλουμένου τοῦ αὐτόν, ἴν' ἢ ὡς πρὸς τὰ προειρημένα· „περὶ δὲ τὸν ἄξονα αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα ὁ οὐρανὸς ἀγινεῖ (ὡς τὸ προειρημένον) καὶ περιφέρει.“ ἄλλως· περιάγει, φησὶν, ὁ ἄξων τὸν οὐρανόν. οὐκ οὕτως

book 23 δὲ ἔχει. ὁ γὰρ οὐρανὸς ἀφ' ἑαυτοῦ στρέφεται. ὥσπερ δὲ λέγομεν ὅτι ὁ χρόνος πάντα φέρει, καὶ τοὺς ὁδοιπόρους ἢ ὁδός, οὕτω καὶ ὁ ἄξων τὸν οὐρανόν.

book 24 —καί μιν πειραίνουσι· ἀντὶ τοῦ περατοῦσι. τὰ γὰρ τοῦ ἄξονος πέρατα δύο εἰσὶ πόλοι, οὓς καὶ αὐτὸς ἐπάγει. τοῦ δὲ ἄξονος τὰ πέρατα πόλοι εἰσὶν εἰρημένοι. περὶ γὰρ αὐτοὺς πολεῖται ὁ οὐρανὸς καὶ στρέφεται. γραμμὴ δὲ ἐστὶν εὐθεῖα [ῆ] ἀπὸ σημείου ἀρξαμένη <καὶ εἰς σημεῖον λήγουσα> ὡς ἔστι τὸ ὑποκείμενον. ἀπὸ γὰρ τινος ἀρχῆς ἐποιήσαμεν τὴν γραμμὴν καὶ εἰς τι τέλος ἐλήξαμεν. ἢ δὲ εὐθεῖα γραμμὴ τοῦ ἄξονος τοὺς δύο πόλους ἔχει [τοὺς] ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον.

book 25 —ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐπίοπτος· οὐκ ἐσαφήνισεν ὁποῖον λέγει, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐπιφερομένου ἐσήμανε [τὸ ποῖον λέγει], δηλονότι τὸν νότιον. ζητητέον δὲ τί δήποτε τὴν ἀρχὴν ἐθέλων ποιήσασθαι πρῶτον τοῦ νοτίου ἐμνήσθη. καὶ φαμεν ὅτι ἤμελλε διατρίψαι ἐν τῷ βορείῳ πόλῳ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν νότιον προέταξε τοῦ βορείου.

book 26 —ὑψόθεν ὠκεανοῖο· ἀντὶ τοῦ ὠκεανοῦ. ὑψηλότερος γὰρ ἐστὶ καὶ ἀειφανής, οὐδέποτε δυσόμενος. καὶ Ὅμηρος περὶ τῆς Ἀρκτου, ἣτις ἐστὶν ἐν τούτῳ· „οἷη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο“ (Σ 489, ε 275). μόνη γὰρ οὐ δύεται, τῶν ἄλλων δυσόμενων <ῆ ὄλων> ἢ ἀπὸ μέρους τινός, ὡς ὁ Κηφεὺς ἀπὸ ἄκρας κεφαλῆς. ἄλλως· ὠκεανὸν λέγει ὁ Ἄρατος τὸν ὀρίζοντα. ποιητικῶς δὲ <ὠκεανός> ἐστὶν ὁ ὀρίζων, μεθ' ὃν οὐδὲν ἔτι ἐστίν, ἐπειδὴ ἡ ἐκτὸς θάλασσα καὶ μεγάλη ὠκεανὸς καλεῖται, παρ' ὅσον ὠκέως ῥεῖ. κύκλῳ μὲν γὰρ τὴν καθ' ἡμᾶς περικείται οἰκουμένην, ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ εἰς αὐτὸν αἶ τε δύσεις καὶ ἀνατολαὶ γίνονται, καθάπερ καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ εἴρηκεν. παρηκολούθηκε δὲ αὐτῷ <ὠκεανόν> εἰπόντι τὸν ὀρίζοντα. δημιουργῶ γὰρ τῷ Ἡφαίστῳ

book 26 χρυσάμενος τῆς Ἀχίλλεως ἀσπίδος, ἣν ὑπέθετο κόσμου μίμημα, τελευταῖον τὸν ὠκεανὸν ἐποίησεν. ὁ δὲ Ἡρόδοτος (II, 23; IV, 36) οὐ παραδέχεται τὸν ὠκεανὸν τὸ σύμπαν, λέγων πλάσμα τι εἶναι ποιητικόν. Ἀτλαντικὸν δὲ αὐτὸ πέλαγος ... ὠκεανὸν λέγει τὸν ὀρίζοντα ἀπὸ τοῦ ὠκέως

πάντα τὰ ἄστρα καὶ ἀνατέλλειν καὶ δύνειν. πρότερος δὲ Ὅμηρος ὠκεανὸν τὸν ὀρίζοντα προσηγόρευσε λέγων ἐπὶ μὲν τῆς ἀνατολῆς „Ἡὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ’ Ὠκεανοῖο ρόων / ὠρνυθ’“ (Τ 1), ἐπὶ δὲ τῆς δύσεως „ἐν δ’ ἔπες’ Ὠκεανῶ λαμπρὸν φάος ἡέλιοιο“ (Θ 485).

book 26-27 —δύω δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσαι: τὸν βόρειον πόλον. Ἄρκτοι ἅμα τροχόωσιν ἀντὶ τοῦ ἅμα τρέχουσι. διὰ τοῦτο γὰρ ἅμαξαι ὠνομάσθησαν. διτταὶ γάρ εἰσιν, ὧν τὴν μὲν μερίζονα Ναύπλιος εὔρε, τὴν δ’ ἐλάττονα Θαλῆς ὁ σοφός. λέγει δὲ τὴν ἐλάττονα εἰκόνα εἶναι κυνός, ἥτις ἦν Καλλιστοῦς, ὅτι συγκυνηγὸς ἦν τῇ Ἀρτέμιδι. ἀποθανούσης δὲ αὐτῆς ἀπέθανε. τὸ δὲ ὄνομα ἔχει διὰ τὸ οὐρὰν κυνὸς ἔχειν.

book 27 —Ἄρκτοι: τὴν μίαν τούτων τὴν μεγάλην, ἣν μετ’ ὀλίγον ὀνομάζει Ἑλίκην. Ἡσίοδος (fr. 163 Merkel- bach—West) δὲ φησι Λυκάονος θυγατέρα εἶναι, καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατοικοῦσαν ἐλέσθαι μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν περὶ τοὺς θήρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι. φθαρεῖσαν δὲ ὑπὸ Διὸς ἐμμεῖναι ἐν τοῖς πρότερον λέγουσι τῇ Ἀρτέμιδι τὸ σύμπτωμα. ἤδη δὲ ἐπίτοκον οὔσαν ὀφθῆναι ὑπ’ αὐτῆς λουομένην, ἐφ’ ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν Ἄρτεμιν θηριῶσαι αὐτήν. καὶ οὕτως τεκεῖν ἄρκτον οὔσαν τὸν κληθέντα Ἀρκάδα. οὔσαν δὲ ἐν τῷ ὄρει θηρευθῆναι ὑπὸ αἰπόλων τινῶν, καὶ παραδοθῆναι Λυκάονι μετὰ τοῦ βρέφους. μετὰ χρόνον δὲ τινα δόξαι εἰσελθεῖν εἰς τὸ Λύγκαιον, ὃ ἐστὶ τοῦ Διὸς λεγόμενον ἄβατον, ἀγνοήσασαν τὸν νόμον ὑπὸ τοῦ ἰδίου υἱοῦ διωκομένην. καὶ αὐτῶν

book 27 τῶν Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι μελλόντων, διὰ τὸν εἰρημένον νόμον, ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν αὐτῆς ἐξείλετο, καὶ ἐν τοῖς ἄστροις αὐτὴν ἔθηκεν, Ἄρκτον δὲ αὐτὴν ὠνόμασε διὰ τὸ πτώμα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἑπτὰ ἀμυδρούς, ἐφ’ ἑκατέρων τῶν νώτων δύο, ἐπὶ τοὺς ὠμοπλάτας α’, ἐπὶ τοὺς ἔμπροσθε πόδας δύο, ἐπ’ ἄκρον τῆς ῥάχεως ἓνα λαμπρόν, ἐπὶ δὲ τοῦ ὀπισθοῦ σκέλους δύο, ἐπ’ ἄκρων τῶν ποδῶν β’, ἐπὶ τῆς κέρκου τρεῖς. οἱ πάντες κδ’.

book 27 καὶ περὶ τῆς μερίζονος Ἡσίοδος λέγει: Καλλιστῶ Λυκάονος θυγατέρα, ἐν Ἀρκαδίᾳ δὲ κατοικοῦσαν ἐλέσθαι μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος τὴν περὶ τὰς θήρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι. φθαρεῖσαν δὲ ὑπὸ Διὸς μὴ δηλῶσαι τῇ Ἀρτέμιδι τὸ σύμπτωμα. ἤδη δὲ ἐπί[.]μον οὔσαν ὀφθῆναι ὑπ’ αὐτῆς λουομένης. ἐφ’ ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν Ἄρτεμιν θηριῶσαι αὐτήν καὶ οὕτω τεκεῖν ἄρκτον οὔσαν τὸν κληθέντα Ἀρκάδιον. μετὰ χρόνον δὲ τινα δόξαι εἰς τὸ Λύγκαιον εἰσελθεῖν τὸ τοῦ Διὸς ἄβατον ἀγνοή[.]σαν τὸν νόμον ἐκδιωκομένην ὑπὸ τοῦ ἰδίου υἱοῦ. ἀμφοτέρων δὲ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι μελλόντων ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν ἐξείλετο αὐτούς, καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν, Ἄρκτον δὲ αὐτὴν ὠνόμασεν, διὰ τὸ σύμπτωμα.

book 27 ἡ δὲ μικρὰ Ἄρκτος ὑπὸ τῶν πλείστων Φοινίκη λέγεται. τὴν μερίζονα Ἄρκτον Ἡσίοδος εἴρηκεν, Λυκάονος εἶναι θυγατέρα ἐν Ἀρκαδίᾳ δὲ κατοικοῦσαν ἐλέσθαι μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν θήραν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι. φθαρεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς πρότερον λέγουσι τῆς Ἀρτέμιδι λέγουσι τὸ σύμπτωμα. ἡ δὲ ἐπὶ τόκον οὔσαν ὀφθῆναι ὑπ’ αὐτῆς λουομένην. ἐφ’ ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν θεὸν θηριῶσαι αὐτήν, καὶ οὕτως τεκεῖν ἄρκτον καὶ κληθῆναι Ἀρκάδιον. τὸν γὰρ Δία φασὶν Ἀρτέμιδι ὁμοιωθέντα ἐλθεῖν εἰς τὸ ὄρος, καὶ συγκυνηγετοῦσαν ὀφθῆναι αὐτῷ. μετὰ δὲ τὸν χρόνον τῆς γαστρὸς μετεώρου γενομένου μηδὲν αἴτιον τοῦ συμπτώματος πλὴν Ἄρτεμιν. ἐφ’ ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν θεὸν θηριῶσαι αὐτήν. μετὰ δὲ χρόνον τινὰ ἔδοξεν εἰσελθεῖν εἰς τὴν τοῦ Διὸς αὐλήν, ἐκδιωκομένους δὲ ὑπὸ τοῦ

book 27 Διὸς καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων μελλόντων ἀναιρεῖσθαι διὰ τὸν προειρημένον νόμον, ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν ἐξείλετο αὐτούς καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν Ἄρκτον ὀνομάσας διὰ τὸ σύμπτωμα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ζ’. ἀμαυροὺς ἐφ’ ἑκατέρων τῶν νώτων β’ ὁ ὠμοπλάτης εἷς, (...) λαμπρὸν α’, ἐπὶ ποδὸς ὀπισθοῦ β’. κέρκου, τρεῖς. οὐ χρὴ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ τινὰ οἶεσθαι ἄρκτους ἢ ἀμάξας, ἀλλὰ πέντε τὰς αἰτίας εὐλόγως τῆς ἀστροθεσίας τίθενται. ἡ γὰρ

καθ' ὁμοίωσιν τοῦνομα τῷ ἄστρῳ, ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πάθος, ὡς ὁ Κύων (δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Κυνὸς λυττᾶν οἱ χερσαῖοι κύνες ὡς ἐπὶ πλήθους), ἢ μυθικῶς, ὡς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλιστὼ εἰς ἄρκτον, ἢ κατὰ τιμὴν, ὡς οἱ Διόσκουροι Δίδυμοι, ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ πολλὰ τῶν ζωδίων. αἱ τοίνυν Ἄρκτοι Ἄμαξαι μὲν

book 27 καθ' ὁμοιότητα, Ἄρκτοι δὲ μυθικῶς. δεῖ γινώσκειν ὡς κατὰ πέντε αἰτίας ἡ ἀστροθεσία γέγονεν· ἢ καθ' ὁμοίωσιν ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πάθος ὡς ὁ Κύων, ἢ μυθικῶς ὡς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλιστὼ εἰς ἄρκτον, ἢ κατὰ τιμὴν ὡς Διόσκουροι οἱ Δίδυμοι, ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ πολλὰ τῶν ζωδίων. ἅμα τροχόωσιν: ἀλλήλαις ἐπιφέρονται. καὶ γὰρ ἐπιεικῶς ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις αἱ ἅμαξαι, ἴσῳ τάχει τῶν βοῶν χρωμένων ἐν τῇ πορείᾳ. διαγράφεται δὲ ἐν ἑκατέρᾳ πλινθίον τι καὶ ὁ ῥυμός·

book 27 οἱ μὲν τέσσαρες ἐν τῷ σώματι πλινθίον, ῥυμός δὲ ἡ οὐρά. Ὅμηρος Ἄρκτον κυρίως, Ἄμαξαν δὲ κατ' ἐπίκλησιν. τὸ δὲ καλέονται Ἄμαξαι: διὰ τοῦτο, φησί, διὰ τὸ τρέχειν ὡς ἅμαξαι, ταύτην τὴν ὀνομασίαν ἔσχον, ἢ διὰ τὸ ἔχειν σχῆμα ἀμάξης τῶν τεσσάρων ἀστέρων ἀντὶ τροχῶν παραλαμβανομένων, τῶν δὲ τριῶν τῆς οὐρᾶς ἀντὶ ῥυμοῦ. Ἄμαξαι λέγονται παρὰ τὸ ὁμοῦ ἐν τῷ ἄξονι εἰλεῖσθαι.

book 27 ἄλλως. Ἄμαξαι: διὰ τὸ ἅμα ἐν τῷ ἄξονι καὶ τῇ τούτου ἀρχῇ εἶναι. ἢ ὅπερ ἐπὶ τῆς μιᾶς λέγεται, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν δύο εἴληφε. κυρίως γὰρ ἡ Ἑλίκη ἅμαξα λέγεται· οἱ γὰρ ἐπτά αὐτῆς ἀστέρες ἀμάξης τύπον ἔχουσιν· οἱ μὲν ἐπὶ τοῦ πλινθίου τέσσαρες (πλινθίον δὲ λέγεται παρὰ τοῖς γεωμέτραις πᾶν τετράγωνον), οἱ δὲ τρεῖς ἐπὶ μήκους τὸν ῥυμὸν πληροῦσι. δεῖξομεν δὲ καὶ παρ' Ὀμήρῳ τὸ ἐπὶ τῶν δύο λεγόμενον (θ 229)· „δουρὶ δ' ἀκοντίζω ὅσον οὐκ ἄλλος τις οἰστῶ“. τὸ γὰρ ἀκοντίζειν ἴδιον μόνον ἐπὶ δόρατος, ὃ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ οἰστοῦ αὐτὸ ἔθηκεν.

book 27 ἅμα τροχός ἐστιν ἡ δύο τροχῶν εἰς τὸ αὐτὸ συνέμπτωσις. ἅμα τροχόωσιν, εἰς τὸ αὐτὸ κινεῖν. Ἄρατος δὲ φησι τὴν Κυνόσουραν καὶ Ἑλίκην ἐν Κρήτῃ οὔσας γενέσθαι τρόφους τοῦ Διός, καὶ διὰ τοῦτο τῆς οὐρανοῦ μνήμης ἀξιωθῆναι.

book 28 —αἱ δὲ τοι κεφαλᾶς: ἐπὶ τὰς ἀλλήλων ἰζύας τὰς κεφαλὰς ἔχουσι τετραμμένας, οὐκ ἐπὶ τὰς αὐτῶν, ὡς Ἀρίσταρχος ὁ γραμματικὸς ᾤκηθη, τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πρὸς τὴν ἰδίαν ἰζὺν ἀποστρέφεσθαι, παρὰ τὸ φαινόμενον. ὁρῶσι γὰρ εἰς τοῦμπροσθεν, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλήλαις ἀνατετραμμέναι. ἢ δὲ ἰζὺς λέγεται καὶ ἄκνηστις, ἣν οὐκ ἔστι ζύσαι οὐδὲ ῥάδιον κνήσαι. <αἱ δὲ τοι> : ἀπορεῖται δὲ ἐνταῦθα· τῆς γὰρ μικρᾶς Ἄρκτου κεφαλὴν μὴ ἐχούσης, ἀλλὰ τῶν πάντων ἀστέρων ἐπτά ὑπαρχόντων, πῶς Ἄρατος λέγει αἱ δὲ τοι κεφαλὰς μὲν ἐπ' ἰζύας αἰὲν ἔχουσι; λύεται δὲ ἀπὸ τούτου παρ' ὅσον οἱ παλαιοὶ ἐξ ἐπτά ἀστέρων κατηστέριζον τὴν μικρὰν Ἄρκτον,

book 28 καὶ κεφαλὴν μὲν ὑφίσταντο τὸν βορειότερον τῶν ἀστέρων τῶν ἐν τῇ ἡγουμένη πλευρᾷ τοῦ τετραπλεύρου, ἐμπροσθίους δὲ πόδας τὸν νοτιώτερον τοῦ τετραπλεύρου, ὁσφὺν δὲ τὸν βορειότερον τῶν ἐν τῇ ἐπομένῃ πλευρᾷ τοῦ τετραπλεύρου, ὀπισθίους δὲ πόδας τὸν νοτιώτερον, οὐρὰν δὲ τοὺς ὑπολειπομένους ἀστέρας. αἱ δὲ τοι: περὶ τῆς θέσεως καὶ διαμαυρώσεως ταῦτα· διώκειν γὰρ ἑαυτὰς εἰκόασιν περὶ τὸν πόλον, ὥστε τὴν τῆς ἐτέρας κεφαλὴν κατὰ τὴν <τῆς ἐτέρας> οὐρὰν τετάχθαι.

book 29 — <αἰεὶ δὲ κατωμάδια> : φιλοτέχνως· οὐ γὰρ πάντα τὰ ἄστρα ἐν τῇ περιφορᾷ τὴν αὐτὴν τάξιν τητήρηκεν, ἀλλὰ τὰ μὲν ὀρθὰ ἀνατείλαντα πλάγια δύνει, τὰ δὲ τὸ ἔμπαλιν. <κατωμάδια φορέονται> : ἐπὶ τὰς κεφαλὰς [καὶ] αἰεὶ δύνουσι καὶ οὐδέποτε ἐπὶ τὰς οὐράς. ἄλλως: ἢ μὲν ἀναβαίνει, ἢ δὲ κάτω φέρεται. κατωμάδια, τῶν γὰρ προτομῶν αὐτῶν τὰ ἐμπρόσθια κατὰ τὴν δύσιν πολοῦνται.

book 29 οὐχ ὥσπερ τὸν Κένταυρον· φησὶν ὅτι κατ' οὐρὰν δύνει. <φορέονται> : ἐπεὶ ἢ μὲν δύνει, ἢ δὲ ἀναβαίνει. ὅταν γὰρ ἡ μία ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἡμισφαιρίῳ, ἡ ἐτέρα γίνεται πρὸς τὴν δύσιν.

- book 30 —ἔμπαλιν: χωρὶς εἰς τοῦπίσω ὃ καὶ ἐπιφέρει λέγων εἰς ὤμους τετραμμένοι.
- book 30-33 —εἰ ἔτεδὸν δὴ: ὁ Ἄρατος τὸ ποίημα τὸ ἑαυτοῦ τοῖς ποιητικοῖς μᾶλλον εἶναι θελήσας, ἀλλ' οὐχὶ μόνον φυσικώτατον, ὅπερ ἐστὶν ἴδιον ποιητοῦ, τοῦτο μεταχειρίζεται, λέγω δὴ τὸν μῦθον, κατὰ καιρὸν μέντοι, οὐκ ἀπιθάνως, καὶ ὥς μὲν ποιητὴς παρεισάγει, ὥς δὲ περὶ φυσικῶν διαλεγόμενος οὐ πάνυ τῷ μῦθῳ συντρέχειν δοκεῖ. ἐπήγαγε γοῦν τὸ εἰ ἔτεδὸν δὴ, ὅπερ ἐστὶν ἀμφιβάλλοντος. ὁ δὲ μῦθος βούλεται ταύτας ἀνατετραφηκέναι τὸν Δία ἐν Κρήτῃ, ὅτε τὴν Πυρρίχην (ἣ ἐστὶν ἐνόπλιος ὄρχησις) [ἣν] ὀρχούμενοι οἱ Κορύβαντες ἐπὶ ὄλον ἐνιαυτὸν τὸν Δία ἔθρεψαν λαθόντες τὸν Κρόνον.
- book 30-33 παρὰ πᾶσιν ἦσται ὅτι χρησμὸν ἔχων ὁ Κρόνος παρὰ τῆς Γῆς ἐφυλάττετο τὰς ἐκ τῶν ἀρρένων ἐπιβουλὰς, διὸ καὶ κατέπινε τοὺς γεννωμένους. ἡ δὲ Ῥέα, ὅτε τὸν Δία ἔτεκεν, λίθον σπαργανώσασα προσήνεγκεν, ὃν καταπιὼν ὕστερον ἐξέβαλε. καὶ φασιν ὅτι εἰς Δελφοὺς κατηνέχθη, μέχρι τοῦ νῦν διὸς ἦρον καλούμενος, ὑπὸ δὲ τινων καὶ βαίτυλος. τὸ δὲ βρέφος ἐκθεῖναι τὴν Ῥεάν παρὰ τὸ Δικταῖον ὄρος.
- book 30-33 Δίκτω: Δίκτον ἀκρωτήριον τῆς Κρήτης πλησίον τῆς Ἰδης τοῦ Κρητικοῦ ὄρους, ἔνθα ἐστὶν Ἀλσείου Διὸς τέμενος, παρὰ τὸ παρακείμενον ἄλσος.
- book 32 —ὃ μὴν ποτε: ὁμοίον ἐστὶ τῷ „ὃ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ“ (A 120). ἀντὶ τοῦ ὅτι. αὐτὸς γὰρ ὁ ὅτι σύνδεσμος ἀπεκόπη, καὶ ἐγένετο ὃ. οὐ γὰρ ἐστὶν ἄρθρον ἀντὶ συνδέσμου· οὐδέποτε γὰρ τοῦτο εὐρέθη.
- book 34 —σχεδὸν Ἰδαίοιο: εἰ ἡ Δίκη πλεον ἢ χιλίους σταδίους ἀπέχει τῆς Ἰδης, ἀμαρτάνεται τῷ Ἀράτῳ γράφοντι ταῦτα [τὸ ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο]. ὅθεν ἔνιοι μὲν γράφουσι σχεδὸν Αἰγείοιο, παρ' Ἡσιόδου λαβόντες, φάσκοντος τραφῆναι τὸν Δία Αἰγαίῳ ἐν ὄρει πεπυκασμένῳ ὑλήεντι (Theog. 484). εἰ δὲ μηδὲν ἐστὶν ὄρος ἐν Κρήτῃ Αἰγαῖον, ἄμεινον διαστέλλειν τῇ ἀναγνώσει ὃ μιν (ὅτι αὐτόν) κουρίζοντα Δίκτῳ ἐν εὐώδει, καὶ ἀφ' ἐτέρας ἀρχῆς ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο ἄντρῳ ἐγκατέθεντο, καὶ νοεῖν ὅτι ἐγεννήθη μὲν ἐν τῇ Δίκτῃ, μετεκομίσθη δὲ ἐπὶ τὸ ἄντρον τῆς Ἰδης.
- book 34 Ζηνόδοτος δὲ ὁ Μαλλώτης δίκτον ἦκουσε τὸ καλούμενον δίκταμνον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ εὐώδες τοῦτο εἰρησθαι. δοκεῖ δὲ πρὸς εὐτοκίαν συμβάλλεσθαι αὐτό, ᾧ καὶ τὴν Εἰλείθυιαν στέφουσι· καὶ πού ἐπ' αὐτῆς Εὐφορίων (fr. 111 Powell) „στεψαμένη θαλεροῖσι συνήντετο δικτάμνοισι“. καὶ ταῖς αἰξὶ δὲ προσφιλὴς ἡ βοτάνη· βέλει γὰρ τρωθεῖσαι καὶ ὀρύττουσαι αὐτὴν ἀποβάλλονται τὸ βέλος.
- book 34 Κούρητες καὶ Κορύβαντες καὶ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι οἱ αὐτοὶ εἰσι, περὶ ὧν καὶ Ἀπολλώνιος (I, 1129—1131)· „Δάκτυλοι Ἰδαῖοι Κρηταῖες, οὓς ποτε νύμφη δραξαμένη“. Ἰδαίοιο: ζητοῦσι δέ τινες τίνος χάριν τὴν Δίκτην φησὶν εἶναι πλησίον τοῦ Ἰδαίου ὄρους· ἔστι γὰρ πολὺ τὸ διάστημα. ἀλλ' ἐὰν στίζωμεν εἰς τὸ εὐώδει, οὐδὲν ζητηθήσεται. καὶ τὸ ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο συναπτεόν εἰς τὸ ἄντρῳ ἐγκατέθεντο.
- book 34 ἔδει δὲ εἰπεῖν Δίκτῃ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ εἰώθασιν τὰ γένη ἐναλλάσσειν· ὥς χώρα χῶρος, ὠνὴ ὦνος, οὕτως οὖν Δίκη Δίκτος γίνεται, παρὰ τὸ ἐκεῖσε τὸν Δία τεχθῆναι [κατὰ τροπὴν οὖν τοῦ τ εἰς δ]. εὐώδει δὲ διὰ τὴν ἐκεῖσε λεγομένην φύεσθαι βοτάνην τὴν δίκταμνον καλουμένην.
- book 30-33bis —εἰ ἔτεδὸν δὴ: ἀπιστεῖ τῷ περὶ τῶν Ἀρκτων μῦθῳ, παρεκβάσει δὲ ἐνταῦθα χρῆται διήγημα παρεκβαλὼν διὰ τὸ κατ' ἀνάπαυσιν τοῦ ἀκροατοῦ. ὃ μιν: ἀντὶ τοῦ αὐτὸν τὸν Δία. Δίκτω: ἀντὶ τοῦ Δίκτῃ· ἔθος γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐναλλάσσειν τὰ γένη, ὥς Ὅμηρος· „χόλῳ ἄρα ς' ἔτρεφε μήτηρ“ (π 203). ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο: περιφραστικῶς τὴν Ἰδην. περὶ Δίκτου: Δίκη ἦν, καὶ εἶπεν αὐτὸ Δίκτος· ἔθος γὰρ παρεναλλάσσειν τὰ γένη, ὥς παρ' Ὀμήρῳ χολὴ χόλος. οὕτως δὲ ὀνομάζεται διὰ τὸ δίκταμον γίνεσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ ὄρει. προσφιλὴς δὲ αὕτη ἡ βοτάνη ταῖς αἰξίν· βέλει γὰρ τρωθεῖσαι καὶ ὀρύττουσαι αὐτὴν ἀποβάλλονται τὸ βέλος.

καὶ ἡ Ῥέα τούτου ἐπιλαβομένη εὐτόκησεν καὶ εὐώδης ἐγένετο. οὐ τὸ Δίκτον ὄρος σχεδὸν Ἰδαίό φησιν· οὐ γάρ ἐστιν ἐγγύς, ἀλλὰ χίλιοί που στάδιοι. μεταξὺ δὲ <δεῖ> διαστεῖλαι, καὶ τὸ μὲν πρῶτον συνάπτειν ὃ μὴν ποτε κουρίζοντα Δίκτῳ ἐν εὐώδει, καὶ ἐξῆς ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο ἄντρῳ ἐγκατέθεντο. τὸ δὲ ὅλον· αὐτόν ποτε τεχθέντα καὶ κουρίζοντα ἐν τῇ Δίκτῃ (τουτέστι κλαυθυμριζόμενον καὶ γινόμενον διὰ τοῦτο κατάφωρον) ἔργον ποιουμένης τῆς Ῥέας λαθεῖν τὸν Κρόνον, εἰς τὰς πλησίας τοῦ Ἰδαίου ὄρους κατέθεντο, καὶ εἰς ἐνιαυτὸν Ἄρκτοι ἔτρεφον. ἐγεννήθη δὲ ὁ Ζεὺς ἐν τῇ Δίκτῃ (τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀκρωτήριον ἀνατεῖνον εἰς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος), ἐτράφη δὲ ἐν τῇ Ἰδῇ μετενεχθεὶς ὑπὸ τῶν Κουρήτων λάθρα τοῦ Κρόνου εἰς τὸ ἄντρον. —Δίκτῃ ὤφειλεν <εἰπεῖν>, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ εἰώθασι νῦν ἀλλάσσειν τὰ γένη, ὥς χώρα χῶρος, ὦν ὦνος.

book 35

—Δικταῖοι Κούρητες· οἱ Κούρητες ἐκάλουν τὴν μὲν μικρὰν Κυνόσουραν διὰ τὴν τῆς οὐρᾶς ὁμοιότητα, τὴν δὲ ἐτέραν Ἑλίκην διὰ τὸ ἐλίσσεσθαι καὶ ἐλικώδη πῶς τὴν οὐρὰν ἔχειν. καὶ διὰ τὸ ἔλκεσθαι ὑπὸ οὐρανοῦ κατ' ἐξοχὴν ὠνομάσθη πάντων, ὥς ὁ λέων θῆρ κατ' ἐξοχὴν πάντων. Κυνόσουραν τὴν ἐλάττω λέγει μὴν ὅτι τοῖς κυσὶν ὁμοίαν ἔχει τὴν οὐρὰν ἀνακεκλασμένην.

book 37

—τὴν δ' ἐτέραν Ἑλίκην· τὴν μείζονα Ἄρκτον Ἑλίκην παρὰ τὰς ἑλικὰς καὶ συστροφὰς αὐτῆς. μείζους γὰρ ἔχει τὰς περιφορὰς τῆς Κυνοσούρας, ἅτε καὶ μείζων οὔσα κατὰ τὸ μέγεθος. ἢ μὲν γὰρ Κυνόσουρα περὶ τὸν πόλον ἐστίν, ἢ δὲ περὶ τὸν ὅλον βόρειον κύκλον. τινὲς δὲ λέγουσι καὶ ἐλίκωπας ἐντεῦθεν τοὺς Ἑλληνας ὀνομασθῆναι ὅτι πρὸς τὴν Ἑλίκην ἔχουσι τοὺς ὦπας πλέοντες.

book 38

— <ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν> : ποῦ δέον τὰς ναῦς ἀγαγεῖν.

book 39

—τῇ δ' ἄρα Φοίνικες· ἐν ταύτῃ τῇ Ἄρκτῳ τῇ ἐλάττωι οἱ Φοίνικες πεποιθότες. ὄντως ὑπ' αὐτῶν ἐτιμήθη Φοινίκη καλουμένη. ἐτιμήθη δὲ καὶ παρὰ τῆς Ἀρτέμιδος διὰ τὰ προλεχθέντα ἔμπροσθεν συμπτώματα. ἀγνοοῦσα γὰρ ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτὴν ἔφθαρκεν, ἠγρίωσεν αὐτήν. ὕστερον δὲ αἰσθανομένην λέγεται δόξαν αὐτῇ ἀντιθῆναι ἕτερον εἶδωλον ἐν τοῖς ἄστροις ὥστε δισᾶς ἔχειν τινάς. Ἀντισθένης δὲ ἐν τοῖς ἀμαξιακοῖς φησὶ τροφὸν γεγονέναι τοῦ Διὸς Κυνόσουραν εἶναι τῶν Ἰδαίων νυμφῶν. ἀφ' ἧς εἶναι μὲν, ὑπὲρ Νικόστρατον τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ τοῦνομα. ἔκτισαν δὲ καὶ τὸν ἐν αὐτῇ λιμένα, καὶ τὸν περὶ αὐτὴν τόπον Κυνόσουραν τὸν τόπον κληθῆναι. ἐλθεῖν δὲ μετὰ τῶν Τελχίνων ὥς εἶναι τῆς Ῥέας παραστάτην, ὥσπερ Κουρήτας καὶ Ἰδαίους Δακτύλους. Ἄρατος δὲ αὐτὴν καλεῖ Ἑλίκην ἐκ Κρήτης οὔσαν καὶ γενέσθαι Διὸς τροφόν. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ τιμηθῆναι. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν ἐκάστης γωνίας τοῦ πλινθίου α'. ἐπὶ δὲ τῆς κέρκου λαμπροὺς γ'.

book 39

τῇ δ' ἄρα Φοίνικες· τῇ Κυνοσούρᾳ τῇ μικρᾷ· βραχεῖα γὰρ οὔσα ἐν τῷ αὐτῷ στρέφεται, καὶ ἔστι μᾶλλον εὐσύνοπτος, οὐ τῇ λαμπηδόνι (ἀμυδρὰ γάρ), ἀλλὰ τῷ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφεσθαι. ἢ γὰρ ἐτέρα ἐν τῇ περιφορᾷ μείζων κυκλομένη οὐκ ἔστιν εὐσύνοπτος διὰ τὸ πολυφερές. πεπίστευνται δὲ ὥς ἀκριβέστεροι Φοίνικες τὰ ναυτικὰ καὶ ἐμπειρότεροι τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἐλάσσω βλέποντες. ὁ γὰρ εὐρετὴς αὐτῆς θαλῆς εἰς Φοίνικας ἀνάγει τὸ γένος. οἱ δὲ Ἑλληνες ἐν ἀγνοσίᾳ τῆς μικρᾶς ὄντες πρὸς τὴν Ἑλίκην ὀρῶντες ὥς μείζονα διέπλεον καὶ πλέουσιν, ὅθεν [αὐτοὺς] Ὅμηρος „ἐλίκωπες Ἀχαιοί“ (A 389 al.) ὥς εἰς αὐτὴν τοὺς ὦπας ἀνατείνοντες. οἱ δὲ λέγοντες εὐοφθάλμους τοὺς ἐλίκωπας ἀμαρτάνουσι. παρθένων γὰρ τὸ ἐπίθετον.

book 41

—πολλὴ φαινομένη· οὐ τῷ μεγέθει, ἀλλὰ τῇ λαμπηδόνι. τὸ δὲ πρώτης ἀπὸ νυκτός, ἀπὸ ἐσπέρας. εὐθέως γὰρ δύναντος ἡλίου φαίνεται. ἔστι μὲν γὰρ δι' ὅλου, ἀλλὰ μεθ' ἡμέραν ὑπὸ τοῦ ἡλίου κρύπτεται.

book 42

—ή δ' ἑτέρη ὀλίγη μέν: ἡ δὲ Κυνόσουρα τῷ φωτὶ μὲν ὀλίγη, ἔστι γὰρ ἀμυδροτέρα, τοῖς δὲ ναυτιλλομένοις ἐπιτηδειότερα. καὶ ἐπιφέρει ὅτι ἐλάττονι στροφῇ χρῆται καὶ περιφορᾷ, ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ στρεφομένη εὐσύνοπτός ἐστιν οὐ μεγάλην τὴν περιφορὰν ποιουμένη καὶ ἀποπλανῶσα τοῦ τόπου τὴν θέαν ὡς ἡ Ἑλίκη.

book 37-44 —ἄλλως: ἡ δὲ ἑτέρη Ἑλίκη περὶ μικρὸν εἰλουμένη καὶ τὴν περιστροφὴν ποιοῦσα περὶ τὸν πόλον αὐτόν, βεβαίαν καὶ ἀπλανῇ τὴν τήρησιν παρέχει τοῖς Σιδωνίοις, οὐκ ἐπὶ πολλὰ μέρη νεύουσα ταῖς περιφοραῖς. καθολικῶς δὲ Σιδωνίους τοὺς Φοίνικας φησιν ἀπὸ μιᾶς πόλεως τῆς Σιδῶνος. Ἄμφις ὁ τῶν κωμωδιῶν ποιητὴς περὶ τῆς τοῦ μεῖζονος Ἄρκτου φησὶν ὅτι τὸν Δία ὁμοιωθέντα Ἄρτεμιν καὶ κυνηγετοῦντα εἰς τὸ ὄρος φθεῖραι αὐτήν. ὕστερον δὲ ἐταζομένην εἰπεῖν μηδένα ἕτερον αἴτιον εἶναι τοῦ συμπτώματος, πλὴν Ἄρτεμιν. ἐφ' ᾧ ὀργισθεὶς ἐκθηριῶσαι αὐτήν.

book 44 —γράφεται τῷ καὶ Σιδόνιοι, ἴν' ἡ τὸ τῷ οὐκ ἄρθρον, ἀλλὰ σύνδεσμος αἰτιώδης. ἔστι γὰρ διὸ καί. Σιδόνιοι χρῶνται σκοπῷ τῇ μικρᾷ Ἄρκτῳ, ἐπειδὴ ἐλάττονα κύκλον περιγράφει τῇ στροφῇ καὶ τῷ πόλῳ.

book 45 —οὗτος ὁ μέγας καὶ ἀμφοτέρων τῶν Ἄρκτων κείμενος λέγεται εἶναι ὁ δράκων. ὃν κατέστησεν Ἥρα ἐπὶ γῆς ἐσπέρας φύλακα τῶν χρυσέων μῆλων. Φερεκύδης γάρ φησιν ὅτε ἐγάμει ὁ Ζεὺς τὴν Ἥραν, φέρειν τοὺς θεοὺς δῶρα. ἐλθεῖν δὲ καὶ τὴν γῆν καὶ φέρειν χρύσεια μῆλα. ἐκείνους δὲ θαυμάσαι καὶ εἰπεῖν καταφυτεῦσαι εἰς τὸν τῶν θεῶν κῆπον ὃς ἦν παρὰ τῷ Ἄντλαντι. ὑπὸ δὲ τῶν ἐκείνου παρθένων ὑφαιρουμένων ἀεὶ τῶν μῆλων κατέστησε φύλακα τὸν ὄφιν ὑπερμεγέθη ὄντα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς ἄκρας λαμπροὺς γ'. ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου ιθ' παραπλησίους ἀλλήλοις.

book 45 τὰς δὲ δι' ἀμφοτέρας: ἀντὶ τοῦ δι' ἀμφοτέρων αὐτῶν ὁ Δράκων εἰλεῖται, [ἡ ὅτι] διαχωρίζει τὰς ἀμφοτέρας. πτώσις δὲ ἀντὶ πτώσεως· ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον ἑλληνισμός. ἀπορρώξ: ὡς καὶ Ὀμηρος (B 755, κ 514)· „Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ“. ἀπόρροια καὶ ἀπόσπασμα. τὸ δὲ ποταμοῖο ἅμα καὶ πρὸς τὸ πολυκαμπὲς τῶν ποταμίων ὑδάτων καὶ πρὸς τὸ τοῦ Δράκοντος μέγεθος. καὶ ἐν τούτῳ δὲ Ἡσιόδου ζηλωτὴς φαίνεται· οὗτος γὰρ ποταμὸν εἵκασε δράκοντι εἰπὼν (fr. 70, 23 Merkelbach—West)· „καὶ τε δι' Ἐρχομενοῦ ἡπεύγμενος εἴσι δράκων ὥς“, οὗτος δὲ τούναντίον δράκοντα ποταμῷ ἀπεΐκασεν.

book 45 Δράκων δὲ οὗτός ἐστιν ὃν ἀνεῖλε Κάδμος, καθ' ἑτέρους δὲ ὁ τὰ μῆλα φυλάσσω τῶν Ἑσπερίδων· ὡς δὲ ὁ πολὺς λόγος, ὁ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεθεὶς, ὁ Πύθων.

book 46 —εἰλεῖται μέγα θαῦμα: καθ' ὑπερβολὴν λαμπρὸς ὢν καὶ μέγας ἀμφοτέρας διέζωκε τὰς Ἄρκτους. φέρεται δὲ περὶ τοῦ Δράκοντος κρητικὸς μῦθος· ἐπιόντος ποτὲ τοῦ Κρόνου, ὁ Ζεὺς εὐλαβηθεὶς ἑαυτὸν μὲν εἰς δράκοντα μετεμόρφωσε, τὰς δὲ τροφούς εἰς ἄρκτους, καὶ ἀπατήσας τὸν πατέρα, μετὰ τὸ παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν, τὸ συμβὰν ἑαυτῷ τε καὶ ταῖς τροφοῖς τῷ ἀρκτικῷ ἐνεστήριξε κύκλῳ. ὡς ἂν οὖν εἰδὼς ὁ ποιητὴς ὅτι μετεμορφώθη εἰς δράκοντα εἶπε μέγα θαῦμα. τὸ δὲ περὶ τ' ἀμφί τε, ἀντὶ τοῦ περὶ τὰς Ἄρκτους καὶ ὑπὸ τὰς Ἄρκτους κεκλασμένους.

book 46 φασὶν ὅτι ὁ Ζεὺς ἐν Κρήτῃ τιθηνούμενος, εἶτα φοβηθεὶς τὸν Κρόνον μετεσχηματίσθη αὐτὸς μὲν εἰς δράκοντα, τὰς δὲ μαίας μετεποίησεν εἰς ἄρκτους. ἡ δὲ τῶν στίχων διάνοια οὕτως μεταξὺ δὲ τῶν δύο Ἄρκτων καθάπερ τις χεῖμαρρός ποτε ὁ Δράκων ἐπὶ πολὺν τόπον διήκων θεωρεῖται. ἐξ ἑκατέρου μέρους τῶν τοῦ σώματος καμπῶν αἱ Ἄρκτοι τὴν περιστροφὴν λαμβάνουσιν, ἄδυτοι καθεστηκυῖαι. αὐτὸς δὲ ὁ Δράκων ἐξέχει τὸ μὲν ἄκρον τῆς οὐρᾶς παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς μεγάλης Ἄρκτου, τῇ δὲ τοῦ σώματος καμπῇ παραλαμβάνει τὴν κεφαλὴν τῆς μικρᾶς Ἄρκτου, ἐνεγχεθεὶς δὲ μέχρι τῶν πόλων αὐτῶν εἰς τοῦπίσω ἀνακλᾶται. ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀστέρας

πέντε, δύο τῶν ὀφθαλμῶν καὶ δύο τῶν κροτάφων, ἓνα δὲ τοῦ γενείου. ὁ δὲ Ἴππαρχος εὐθύνειν πειρᾶται τὸν Ἄρατον ὥς μὴ ἀκριβῶς τὰ περὶ τῶν Ἄρκτων εἰπόντα, ὥς τῆς οὐρᾶς ἐκατέρωθεν, ἀλλ' οὐχὶ τῆς σπείρας εἰσίν.

book 46 ὁ δὲ Δράκων οὗτος ἐστὶν ὃς ἐφύλαττε τὰ χρυσᾶ μῆλα, ὃν ἐφόνευσεν Ἡρακλῆς.

book 47 —αἱ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἐκάτερθε: ἐκατέρωθεν αὐτοῦ τῆς σπείρας. αἵτινες ἄρκτοι τὸν ὠκεανὸν φυλάττονται· μόναι γὰρ οὐ δύνουσιν διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς ἐν τῷ βορείῳ. ἦτοι μόναι τῶν ἄλλων ἄστρων φυλάσσονται καὶ οὐ κρύπτονται ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ.

book 49 —αὐτὰρ ὃ γ' ἄλλην μὲν νεάτη: περὶ τῶν δύο Ἄρκτων ὁ λόγος. λέγει δέ· ὁ Δράκων <τῆς> ἐτέρας μὲν τῶν Ἄρκτων τῇ ἐσχάτῃ οὐρᾷ αὐτοῦ ἀποτείνεται. [γράφεται δὲ καὶ ἐπιτέλλεται.] κατὰ γὰρ τὴν οὐρὰν ἀποτέταται ὁ Δράκων. ἔστιν οὖν περὶ τὴν κεφαλὴν τῆς Ἑλίκης ἡ οὐρά, ὥς φησιν ἔξης. περιτέμνεται ἀντὶ τοῦ περιλαμβάνει τὴν Κυνόσουραν. τῆς μεγάλης Ἄρκτου. ἐν δὲ τῇ σπείρᾳ αὐτοῦ ἡ Κυνόσουρα τὴν κεφαλὴν ἔχει. τοῦ Δράκοντος δὲ τὴν κεφαλὴν ἐδήλωσεν ἀκριβῶς ὅτι ἐν αὐτῇ κεῖνται ἀστέρες ῥομβοειδὲς ποιοῦντες σχῆμα.

book 49 <περιτέμνεται> , περιλαμβάνει, ἀποχωρίζει, τῆς ἄλλης δηλονότι.

book 53 —καὶ οἱ ποδὸς ἔρχεται ἄχρις: ἡ σπεῖρα φθάνει ἄχρι τοῦ ὀπισθίου.

book 54 —ἐκ δ' αὖτις παλίνορσος: ἡ σπεῖρα ἐξ ὑποστροφῆς ἀναστρέφει. ὅπερ δὲ ὁ ποιητὴς ἐπὶ τοῦ φοβουμένου τὸν δράκοντα εἶπεν (Γ 33) „ὥς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη“, τοῦτο οὖν ὁ Ἄρατος ἐπὶ τοῦ Δράκοντος. τοιοῦτον αἰνίττεται· τῇ μὲν οὐρᾷ περιλαμβάνει τὴν κεφαλὴν τῆς Ἑλίκης, τῇ δὲ σπείρᾳ οὐ πάσῃ περιλαμβάνει τὴν Κυνόσουραν ἄχρι τῶν ὀπισθίων ποδῶν, εἴτα αὖθις ὥς εἰς ἀνατολὴν νεύσας πάλιν ἀποκλίνει εἰς δύσιν. καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχει ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἐν γούνασιν.

book 54 οὐ μὲν ἐκείνη: τῇ σπείρᾳ.

book 55 —οἰόθεν οὐδ' οἶος: ἐξ ἐνὸς μέρους οὐδὲ εἷς, ἀλλὰ πολλοὶ εἰσιν ἐπικείμενοι τῇ τοῦ Δράκοντος κεφαλῇ φαιδροὶ ἀστέρες ε'.

book 58–60 —τὸ μέσον κρατὸς ὡτὸς καὶ φωτός. εἷς δὲ ὑπεράνωθεν τῆς γένους τοῦ δεινοῦ πελώρου τὴν ἐσχατίαν ἔχει θέσιν. ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι ἡ κεφαλὴ αὕτη κεῖται ἐν τοῖς ποσὶ τοῦ Ἐν γόνασι (πολὺ δέ ἐστι τὸ διάστημα ἄχρι τῆς οὐρᾶς τῆς Ἑλίκης), φησὶν ὅτι εἰ ἄξει <τις> τὴν γραμμὴν κατ' εὐθεῖαν, ἴσῃν τὴν θέσιν εὐρήσει.

book 59–60 —λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη: λίαν διδασκαλικῶς. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ λελόξωται, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνατεταμένη ἴση, ἀλλ' ὥσπερ ὀλίγον ἐπινεύουσιν εἰς ἄκραν τὴν οὐρὰν τῆς Ἑλίκης τό τε στόμα τοῦ Δράκοντος καὶ ὁ δεξιὸς κρόταφος. δεξιὰ δέ φησιν ὁ μαθηματικὸς Διόδωρος λέγεσθαι νῦν τὰ βόρεια, καθάπερ προείπομεν. ὁ γὰρ Ἴππαρχος τὸν ἀριστερὸν κρόταφον ἐπ' εὐθεῖαν λέγει καὶ τὸ στόμα τῇ τῆς Ἑλίκης οὐρᾷ.

book 60 —τὸ στόμα τοῦ Δράκοντος καὶ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου νεῦον τῇ οὐρᾷ τῆς Ἑλίκης. τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται ὅτι καὶ ὁ δεξιὸς κρόταφος τοῦ Δράκοντος τῇ οὐρᾷ τῆς Ἑλίκης νεύει. ἀμαθῶς δέ· ὁ γὰρ ἀριστερὸς κρόταφος αὐτοῦ ἐστὶν ὁ νεύων. δεξιὰ δέ φησιν ὁ μαθηματικὸς Διόδωρος λέγεσθαι τὰ βόρεια. ἐπιλαμβάνονται δέ τινες καὶ λέγουσι μὴ εἶναι τὰ δεξιὰ ἀλλὰ τὰ ἀριστερά. ἀπολογητέον δὲ ὅτι τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου τοῦ Δράκοντος τὸ δεξιὸν μέρος οὕτως εἶπεν.

book 60 ἔνιοι δὲ βοηθοῦντες τῷ Ἀράτῳ ἀναστρέφουσι τὴν κεφαλὴν τοῦ Δράκοντος καὶ ποιοῦσι βλέπειν εἰς τὸν ὑπερκείμενον αἰθέρα, ἵνα ὁ δεξιὸς κρόταφος ἀριστερὸς γένηται μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς κεφαλῆς. ἀλλ' ἔστι βεβιασμένον.

book 62

—ἄλλως: τὴν τοῦ Ὁφείως κεφαλὴν κοινὴν εἶναι λέγει τῶν δύο ἡμικυκλίων, τοῦ τε τὰς ἀνατολὰς ὀρίζοντος καὶ τοῦ τὰς δύσεις. δεῖ δὲ τοῦτο νοεῖν οὐ κατὰ πάντας τοὺς τῆς γῆς τόπους, ἀλλὰ κατὰ τὸ τῆς Ἑλλάδος κλίμα, ἐν ᾧ καὶ σφαιροθετεῖ. τοῦτο λίαν ἠπόρηται. Κράτης μὲν οὕτως ἐπιλύεται· „ἡ τοῦ Δράκοντος κεφαλὴ, ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ κατεστηριγμένη κύκλου, ὃν συμβέβηκεν ἀειφανῇ εἶναι κατὰ τὴν περιαγωγὴν τοῦ οὐρανοῦ, περιαγίνεται ἐπ’ αὐτὸν τὸν ὀρίζοντα, καὶ τὸ μὲν ἄλλο αὐτοῦ σῶμα ἀειφανές, ἡ δὲ γλῶσσα καὶ τὰ ἄκρα τοῦ στόματος πρὸς ἐλάχιστον ὑποβάντα τῷ ὀρίζοντι, ἅμα νοήματι προκύπτει. καὶ τοῦτο γίνεται τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀράτου· ὁμολογουμένως γὰρ φθανούσης τῇ δύσει τῆς ἀνατολῆς, ἄκρατος μίξις γίνεται ἀμφοτέρων τῶν ιδιωμάτων, ὡς ἔχει καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ τῶν Λαιστρυγόνων (κ 86)· „ἐγγὺς γὰρ νυκτὸς καὶ ἡματός εἰσι κέλευθοι“. ἐπὶ γὰρ ἐκείνοις ἡ μὲν ἡμέρα ὥρων ἐστὶν εἴκοσιν, ἡ δὲ νύξ τεσσάρων, συναπτοῦσης ὅσον οὐδέπω τῆς δύσεως τῇ

book 62 ἀνατολῇ. εὐλόγως οὖν ἐπήνεγκεν „ἐγγὺς γὰρ νυκτὸς καὶ ἡματος“. Ἀρίστυλλος δὲ καὶ Βοηθὸς οἱ μαθηματικοὶ πιθανοτέραν δοκοῦσιν ὑποβάλλειν λύσιν. μίσγονται δύσιές τε καί: αἱ δύσεις καὶ αἱ ἀνατολαὶ πλησιάζουσιν ἀλλήλαις, λήγουσα μὲν ἡ ἀνατολή, ἀρχομένη δὲ ἡ δύσις, κατὰ τὸν μεσημβρινὸν πόλον, ὅς ἐστι μεσαίτατος πάσης τῆς σφαίρας. ἐκεῖ γὰρ γενόμενος ὁ ἥλιος μεσημβρινὸς γίνεται, καὶ λοιπὸν ἑβδομὴν ὥραν ἀπ’ αὐτοῦ ὡς ἐπὶ δύσιν ἄρχεται ποιεῖν. ἡ δὲ τοῦ Δράκοντος κεφαλὴ ὑπὸ τὸ πέλμα οὔσα τοῦ Ἐν γούνασι, καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν πόδα κύκλου ἐπιψαύουσα ἐν τῷ τὸν οὐρανὸν κινεῖσθαι, γινομένη περὶ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, ἐπ’ ἄκροις τοῖς τοῦ ὠκεανοῦ ὕδασις ἔρχεται. οὐ γὰρ καταδύεται, ἀλλ’ ὥσπερ αὐτοῖς ἐπινήχεται. ὀλίγον γὰρ σφόδρα τοῦ ὀρίζοντος ἐπιψαύει. ὁ δὲ

book 62 νοῦς· ἐκείνη δὲ ἡ κεφαλὴ ἡ τοῦ Δράκοντος κατὰ τοῦτο τὸ μέρος νήχεται καὶ κολυμβᾷ, ἄκρῳ τοῦ ὠκεανοῦ, τουτέστι τοῦ ὀρίζοντος, ἐπιψαύουσα, ὅπου ἢ τε δύσις καὶ ἡ ἀνατολή ψαύουσιν ἀλλήλων, δηλονότι περὶ τὸν μεσημβρινὸν πόλον ἤγουν κύκλον. ὁ δὲ Κράτης φησὶν· „ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα μίξις ἀμφοτέρων γίνεται, ὡς καὶ Ὅμηρος (κ 86)· „ἐγγὺς γὰρ νυκτὸς τε καὶ ἡματός εἰσι κέλευθοι“. ἐπεὶ γὰρ παρ’ ἐκείνοις ἡ ἡμέρα ὥρων εἴκοσιν, ἡ δὲ νύξ τεσσάρων, συναπτοῦσης ὅσον οὐδέπω τῆς δύσεως τῇ ἀνατολῇ, εὐλόγως εἶπεν.

book 61-62 —κεῖνη που κεφαλὴ: ἐκείνη τῇ ὁδῷ πορεύεται ἡ κεφαλὴ τοῦ Δράκοντος, καθ’ ἣν ἔχει συμβολὴν ἡ δύσις καὶ ἡ ἀνατολή. προεῖπε τὸ ἔξαρμα τοῦ κόσμου ὀρίζειν τῇ κεφαλῇ τοῦ Δράκοντος ἐφαπτομένη τοῦ ὀρίζοντος. δράκοντα δ’ ἐν ἰδέᾳ μεταβάλλοντα ἐπὶ τόξον διωκόμενον ὑπὸ Κρόνου κεραυνωθῆναι, καὶ δράκοντα τὸ πῦρ γενέσθαι καὶ εἰς οὐρανὸν τὸν Διόνυσον ἀγαγεῖν.

book 63 τῆς δ’ αὐτοῦ: ἀντὶ τοῦ σύνεγγυς. Ἄρατος ἀπὸ τῶν ἐγνωσμένων ἤδη τὰ μὴ ἐγνωσμένα διδάσκει. ἐπειδὴ γὰρ τὰ περὶ τῆς τοῦ Δράκοντος κεφαλῆς διεξῆλθεν, ἐξ αὐτῆς τὸν ἐπικείμενον Ἐν γούνασι καλούμενον διδάσκει. ὁ δὲ λόγος· πλησίον δὲ τῆς κεφαλῆς ἀνδρὶ μογέοντι καὶ κάμνοντι ὅμοιον κυλίνδεται (οὐχ οὕτω δὲ αὐτὸ κυλίνδεται, ἀλλὰ συγκαταφερομένῳ τῷ οὐρανῷ συμφέρεται), ὡς πρὸς τὴν θέσιν. ὁκλάσας γὰρ ἐστὶ καὶ ὥσπερ καταπεσὼν ἀπὸ τινος καμάτου.

book 63 περὶ δὲ τοῦ εἰδώλου τούτου οὐδεὶς ἱστορήσαι ἴσχυεν, ἀλλὰ μόνον τὸν Ἐν γούνασι αὐτὸ προσεῖπον, τουτέστιν ἐπωνόμασαν, ὁκλάζον γὰρ ἐστὶ, κατὰ τὴν θέσιν. εἶδωλον δὲ ἐστὶν ἀφωμοιωμένον ἀνθρώπῳ. περὶ δὲ τοῦ εἰδώλου ὁ μὲν Ἄρατος οὐδεμίαν ἱστορίαν <παρὰ τῶν> ἀρχαίων παρειληφὼς ἀνώνυμον εἶασεν εἶναι τὸ εἶδωλον.

book 64 —ἀμφαδὸν ἀντὶ τοῦ φανερώς, σαφῶς. Ὅμηρος (Β 308)· „δράκων ἐπὶ νῶτα δαφρινός“.

book 65 — <οὐδ’ ὅτινι ... πόνος> : οὐδὲ οὐτινός ἐστὶν εἶδωλον, οὐδὲ ᾧτινι ὁ τοσοῦτος ἐπὶ ἥρτηται πόνος. οἱ δὲ τὰς ἀστρομυθίας ἐπιγραφόμενοι ἱστοροῦσι Προμηθεά ἢ Σαλμωνέα ἢ Σίσυφον ἢ Θάμυριν ἢ Ὀρφέα ἢ Θησέα τὸν ἐπεγείραντα τὴν πέτραν. οἱ δὲ εἰς Τάνταλον καὶ Ἡρακλέα διεσκεύασαν.

οὐδ' ὅτινι <κρέματα> : ἀντὶ τοῦ ἐπίκειται· οὐδέ τινι ἐκεῖνος ὁ πόνος ἐπίκειται. κατὰ κοινοῦ εἶπε τίς ἐστιν. ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἀπλοῖ ὡς ἀπειρηκῶς καμάτῳ, καὶ ὀκλάζει ἐκ τοῦ καμάτου.

book 69 —περὶ τοῦ Ἐν γούνασιν. ὅσον ἐπ' ὀργυιήν· βουλόμενος δεῖξαι ὅτι πάντα ἐκτεταμέναι εἰσὶν αἱ χεῖρες, τὴν ὀργυιὰν εἶπεν. ἔστι γὰρ ἡ ὀργυιὰ ἡ τῶν δύο χειρῶν ἑκτασις. μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνῳ· ὑπεράνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος ὁ Ἐν γούνασι τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὐτοῦ ἔχει, τοῦ ἀριστεροῦ. τὸ δεξιτεροῦ συντακτέον τῷ Δράκοντος, ἴν' ἢ τοῦ βορειοτέρου Δράκοντος. ὁ γὰρ Δράκων βορειότερός ἐστι τοῦ Ἐν γούνασι, τὸ δὲ δεξιτεροῦ σημαίνει τὸ βορειοτέρου. καὶ ἰστέον ὅτι εὐλογώτατα ἡμᾶς διδάσκει· ἡμῶν γὰρ ἰσταμένων πρὸς τὴν τοῦ παντὸς κίνησιν, τὰ δεξιὰ μέρη ἐστὶ τὰ βόρεια, τὰ δὲ ἀριστερὰ τὰ νότια, ὥστε οὖν φυσικῶς τὸ δεξιτεροῦ ἐστὶ βορειοτέρου. ἡ δὲ τοῦ παντὸς κίνησις πρὸς δυσμὰς γίνεται.

book 69 συντακτέον οὖν οὕτως· μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνῳ δεξιτεροῦ κροτάφου ποδὸς ἀριστεροῦ ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος. καὶ ὅτι οὕτως ἐνόησεν ὁ Ἄρατος, αὐτὸς διὰ τῶν ἐξῆς γραφέντων περὶ τῆς Λύρας οὕτω φησὶν (270—272)· καὶ δ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέως εἰδῶλοιο / οὐρανὸν εἰσαγαγών. τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον / γούνατί οἱ σκαιῷ πελάει“. παράκειται δὲ ἡ Λύρα τῷ ἐπιβεβηκότι ποδί. διὰ μέντοι τὸν σχηματισμὸν τῶν διατυπούντων αὐτὸ ἀστέρων προσηγορεύθη Ἐν γούνασι. παραπλήσιον ὑπάρχει ἀνθρώπῳ.

book 69 λέγουσι δὲ τὸν Ἡρακλέα εἶναι τὸν μαχεσάμενον τῷ <τὰ> χρύσεια μῆλα φυλάττοντι δράκοντι. ἐναργῶς γὰρ αὐτὸν ἐστάναι τό τε ῥόπαλον τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἀνατετακότα, ὡς μέλλοντα παίειν, καὶ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὴν λεοντὴν περιβεβλημένον, καὶ τὸ μὲν δεξιὸν <γόνυ> τεθηκότα ἔδρας ἔνεκεν, τῷ δὲ σκαιῷ ἐπιβεβηκότα τῇ τοῦ Δράκοντος κεφαλῇ φυλάσσεσθαι τὸ δῆγμα. λέγεται δὲ οὗτος εἶναι ὁ τὰ χρύσεια μῆλα φυλάττων, καὶ ἀπολόμενος ὑπὸ Ἡρακλέους. ἐν δὲ τοῖς ἄστροις ἐδόθη τάξις αὐτῷ δι' Ἡραν, ἡ καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐσπέρας φύλακα τῶν κήπων. Φερεκύδης γὰρ φησιν ὅτε ἐγαμεῖτο Ἡρα ὑπὸ τοῦ Διός, φερόντων τῶν θεῶν δῶρα τὴν Γῆν ἐλθεῖν φέρουσιν τὰ μῆλα τὰ χρύσεια σὺν τοῖς κλάδοις. ἰδοῦσα <..> θαυμάσαι τε καὶ εἰπεῖν καταφυτεῦσαι εἰς τὸν τῶν θεῶν κῆπον ὃς ἦν παρὰ τῷ

book 69 Ἄτλαντι. παρὰ δὲ τῶν ἐκείνου παρθένων αἰεὶ ὑφαιρουμένων τῶν μῆλων, κατέστησε φύλακα τὸν ὄφιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς ἄκρας λαμπροὺς τρεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου παραπλησίως διεστῶτας. ὀκλάζειν δὲ φασὶ τὸν Ἐν γούνασιν, ὅς ἐστιν Ἡρακλῆς, ὅτι Ἄτλαντος ἀπελθόντος καθελεῖν αὐτῷ τὰ μῆλα, τὸν οὐρανὸν αὐτὸς ἀντεβάστασε, καὶ πρὸς τὸ βάρος ὥκλασεν. ἱστορεῖται γὰρ ὅτι συναισθημένη τὸ γεγονός ἡ Ἡρα κατ' αὐτὸν ἔστη ἐπιθλίβουσα κατὰ τῆς <κεφαλῆς> Βουλομένη αὐτὸν ὥσαι.

book 69 οὗτος ἐστὶν ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τοῦ ὄψεως ἐπιβεβηκῶς. ἐν <αργῶς> δὲ ἔστηκε καὶ τὴν λεοντὴν προβεβλημένος λέγεται ὅτε ἐπὶ τὰ χρύσεια μῆλα τεταγμένον φύλακα ἔχειν πολλὰ πράγματα ἔχοντα. πολὺφωνός τε γὰρ ἦν καὶ τῷ μεγέθει ὑπερβάλλον καὶ τῇ δυνάμει θαυμαστός. καὶ οὐδὲ ὕπνος ἐθίγγανεν αὐτοῦ. ἔχει δὲ οὗτος ὁ Ἡρακλῆς ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'. ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὤμων λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τοῦ ἀριστεροῦ α'. ἐπὶ τῆς κνήμης α'. ὑπὸ τὴν δεξιὰν χεῖρα καλεῖται ῥόπαλον. πάντες δ' εἰσὶ ιγ'.

book 69 ἄλλοι δὲ λέγουσιν εἶναι Προμηθεά, οἱ δὲ Θησεά ἐπεγείραντα πέτραι, οἱ δὲ Ἡρακλέα. ἐπιλελοιπότων δὲ αὐτῷ τῶν βέλων, κλῖναι τὸν γόνυ δεόμενον, ὃν κατηστέρισεν ὁ Ζεὺς διότι μετὰ κόπου τὸν ὄφιν ἔκτανεν. οὗτος δὲ ἐστὶ κατὰ τινες Ἡρακλῆς ἐπὶ τοῦ ὄψεως βεβηκῶς, οἱ δὲ Προμηθεά λέγουσιν, οἱ δὲ Τάνταλον, ἄλλοι Θάμυριν ἢ Θησεά. ἄλλοι δὲ φασὶν αὐτὸν εἶναι τὸν Ἡρακλέα τοῖς Λίγυσι πολεμοῦντα. ἐπιλιπόντων δὲ αὐτῷ τῶν τοξευμάτων, ἐπὶ γόνυ πεσόντα, λίθους βάλλειν, οὓς αὐτῷ Ζεὺς ὕσεν εὐξαμένῳ. τινὲς δὲ Ἰζίονα αὐτὸν λέγουσιν εἶναι.

book 71

—περὶ τοῦ Στεφάνου. αὐτοῦ κάκεϊνος Στέφανος· τὸν κίσσινον στέφανον ὃν ἐφόρει μετὰ θάνατον τῆς Ἀριάδνης ἰσχυροπαθῶν, ἀπέθετο καὶ κατηστέρισε μνημόσυνον τῆς ἐπὶ Ἀριάδνη συμφορᾶς. τινὲς δὲ αὐτὸν εἶναι φασιν ὃν ἔλαβεν Ἀριάδνη γαμουμένη Διονύσῳ δῶρον παρ' Ἀφροδίτης καὶ τῶν Ὠρῶν, καταστερισθῆναι δὲ ἐπὶ μνήμῃ τῆς Διονύσου φιλίας. περὶ τοῦ βορείου Στεφάνου· φασὶ τὴν Ἀριάδνην εἰς γάμον ἐλθοῦσαν τῷ Διονύσῳ δῶρον παρ' Ἀφροδίτης καὶ τῶν Ὠρῶν λαβεῖν στέφανον, ὃν μετὰ θάνατον Ἀριάδνης κατηστέρισεν ὁ Διόνυσος διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα.

book 71 τὸν ἀγαυὸς ἔθηκεν· ἐὰν μὲν ἀγαυὸς ἀναγνώμεν, ὁ Διόνυσος· ἐὰν δὲ ἀγαυὸν ᾗ, τὸν ἐπίσημον (σημαίνει δὲ καὶ τὸν ἔνδοξον), ὅτι τὸν τῆς ἐρωμένης στέφανον ἀγαυὸν ἐποίησεν ἐν οὐρανῷ, τουτέστι λαμπρόν. πέντε γὰρ εἰσι λαμπρότατοι ἀστέρες οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν Στέφανον.

book 73 —νώτῳ ὑποστρέφεται· τὸ στρέφεται ἡγουν συγκινεῖται τῷ οὐρανῷ, ἢ ἐπιστρέφεται τῷ νώτῳ. δοκεῖ γὰρ ὥσπερ ἐπικυλίεσθαι τῷ νώτῳ τοῦ Ἐν γούνασιν. κεκμηότος εἰδώλοιο· ἀπὸ τοῦ ἐγνωσμένου τὸ ἄγνωστον ἔδειξεν, ἀπὸ τοῦ εἰδώλου τὸν Στέφανον. τῷ δὲ κεκμηότος διδασκαλικῶς πάλιν χρῆται, ὡς πρὸς τὰ προειρημένα. δοκεῖ γὰρ κάμνειν διὰ τὸ ὀκλάζειν καὶ διὰ τὸ τὰς χεῖρας τείνειν.

book 73 ἄλλως· οἱ παλαιοὶ ἀδεῶς ταῖς γυναιξίν ἐχρῶντο, καὶ τὸ πολλὰς ἔχειν γαμετὰς οὐχ ἡγοῦντο ἀσεβές. ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Διὸς ἰστοροῦσι, τύραννον μὲν αὐτὸν γεγονέναι Κρήτης, τεθάφθαι δὲ ἐκεῖ, πολλὰς δὲ γυναικας ἐσχηκέναι, ἀφ' ὧν καὶ παῖδας πεποίηκεν, ἐκ μὲν τῆς Σεμέλης τῆς Κάδμου Διόνυσον, ὃς τὴν Ἀριάδνην, ἀναγομένην ἀπὸ Κρήτης μετὰ Θησέως, ἀφείλετο. ἦν δὲ ἄριστος στρατηγὸς καὶ στράτευμα πολὺ ἔχων. τὰς γὰρ θηλείας ἅμα τοῖς ἄρρεσιν ἐστράτευε. διὰ τοι τοῦτο μιξόθλην αὐτόν φασι καὶ γράφουσι. καὶ ἐπαίδευε καὶ

book 73 αὐτὴν τὴν Ἀριάδνην τὰ τοῦ πολέμου, ὡς ἡγεῖσθαι μὲν αὐτὴν τῶν θηλειῶν, αὐτὸν δὲ τῶν ἀρρένων. ἐν ᾧ ἐπιτηδεύματι καὶ θανάτῳ ἐδυστύχησεν. ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Περσέα ἐν τῇ Πυθίᾳ τρωθεῖσα ὑπὸ Περσέως τέθηκε, καὶ ταύτην ἀμύναι θέλων ὁ Διόνυσος ἀνῆρέθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Περσέως, καὶ μνημα ἐν τῷ Πυθίῳ ἱερῷ ἡγειρον αὐτοῖς περικαλλὲς οἱ στρατιῶται. τὸν γοῦν περικαλλῆ στέφανον ὃνπερ ἔσχεν αὕτη ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστήριξε, σημεῖον εἶναι τῆς Ἀριάδνης καὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος.

book 73 φαίνεται δὲ αὐτῷ Ἄρατος ἐναντιούμενος <ὥσπερ> τοῖς προιστορήσασιν προειπὼν γὰρ περὶ τοῦ Διὸς (10)· „αὐτὸς τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε“, νῦν τὸν Διόνυσον λέγει τὸν Στέφανον ἀναθεῖναι τῷ οὐρανῷ. οὗτος ὁ Στέφανος λέγεται τῆς Ἀριάδνης. Διόνυσος δὲ αὐτὴν εἰς τὰ ἄστρα ἔθηκεν. ὅτε τοὺς γάμους ἐποίησαν ἐν τῇ καλουμένῃ διάνῃ. βουλόμενος ἐπιφανῇ γεγενῆσθαι ᾧ καὶ πρῶτον ἡ νύμφη ἐστεφανώσατο. παρ' Ὠρῶν λαβοῦσα καὶ Ἀφροδίτης. ὁ δὲ τὰ κρητικὰ γεγραφῶς λέγει ὅτε ἦλθε Διόνυσος πρὸς Μίνω φθεῖραι βουλόμενος αὐτὴν δῶρον ἔδωκεν. ᾧ ἡπατήθη ἡ Ἀριάδνη. Ἡφαίστου δὲ ἔργον ἦν ἐκ χρυσοῦ πυρώδους καὶ λίθων ἰνδικῶν. ἱστορεῖται δὲ διὰ τούτου τὸν Θησέα σῶσαι ἐκ τοῦ λαβυρίνθου ποιοῦντος φέγγος. ἐν δὲ τοῖς ἄστροις

book 73 ὕστερον αὐτὸν τεθῆναι ὅτε εἰς Νάξον ἦλθον ἀμφοτέροι. φασὶ δὲ καὶ τὸν πλόκαμον ταύτης εἶναι τὸν φαινόμενον ὑπὸ τὴν κέρκῳ τοῦ Λέοντος. ἔχει δὲ ὁ Στέφανος, ἀστέρας ἐννέα. ἐν κύκλῳ κειμένους ὧν οἱ τρεῖς λαμπροὶ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄψεως Ἀρκτούρου. οὗτος λέγεται ὁ τῆς Ἀριάδνης. Διόνυσος δὲ αὐτὸν εἰς τοὺς ἀστέρας ἔθηκεν ὅτε τοὺς γάμους οἱ θεοὶ ἐν τῇ καλουμένῃ Ἰδῇ, ἐποίησαν αὐτοῖς βουλόμενος ἐπιφανεῖς γενέσθαι. ὁ δὲ τὰ κρητικὰ γεγραφῶς λέγει ὅτι

book 73 ἦλθεν ὁ Διόνυσος παρὰ τῷ Μίνω ἐπὶ τὸ φθεῖραι αὐτήν. καὶ δῶρον δέδωκεν, ᾧ ἡπατήθη ἡ Ἀριάδνη. Ἡφαίστου δὲ ἔργον εἶναι φησὶν ἐκ χρυσοῦ πυρώδους καὶ λίθων ἰνδικῶν ἱστορεῖται.

διὰ τοῦτο καὶ τὸν Θησέα σωθῆναι ἐκ τοῦ λαβυρίνθου ποιοῦντος τοῦ στεφάνου φέγγος. ἐν δὲ τοῖς ἄστροις ὕστερον αὐτὸν τεθῆναι ὅτε εἰς Νάξον ἦλθον ἀμφοτέροι σημείον τῆς αἰρέσεως. φασὶ δὲ καὶ τὸν πλόκαμον αὐτῆς εἶναι τὸν φαινόμενον ὑπὸ τὴν κέρκον ουλέγεται. ἔχει δὲ ἀστέρας ὁ Στέφανος θ'. ὧν γ' κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄψεως λαμπροὶ τοῦ διὰ τῶν Ἄρκτων.

book 75 —σκέπτεο πὰρ κεφαλῇν: συνήθως πάλιν ἐκ τοῦ ἐγνωσμένου τὸ μήπω ἡμῖν γνωσθὲν εἰς γνῶσιν φέρει. ὁ δὲ νοῦς παρὰ δὲ τῇ ἄκρᾳ κεφαλῇ τοῦ Ἐν γούνασι, τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀφιοῦχου βλέπε. ἐπιψαύει γὰρ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ὀφιοῦχου τῇ τοῦ Ἐν γούνασιν. εἴρηται δὲ Ὀφιοῦχος ὅτι ὄφιν ἔχει καὶ φέρει.

book 77 —τοῖοι οἱ κεφαλῇ: θαυμαστικῶς φησι· τοιοῦτοι γὰρ οἱ ὦμοι ὑπὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὄντες λάμπουσιν. οἱ γὰρ τοὺς ὦμους αὐτοῦ ἀποτελοῦντες ἀστέρες καθ' ὑπερβολὴν εἰσι λαμπροί.

book 74-81 —παρὰ τὴν ἄκραν κεφαλὴν τοῦ Ἐν γούνασι σκέπτου τὴν τοῦ Ὀφιοῦχου κεφαλὴν, ἐκ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀφιοῦχου αὐτὸν ἐπινοήσεις. λαμπροὶ γὰρ ἐπίκεινται τοῖς ὦμοις ἀστέρες, ὡς καὶ διχόμηνιν ἀγούσης τῆς σελήνης καὶ πάσης φωτὸς πεπληρωμένης ὁρᾶσθαι. αἱ δὲ χεῖρες οὐκ ἴσαι τοῖς ὦμοις. ὅμως καὶ αὐταὶ ὁρῶνται.

book 75-82 —σκέπτεο: οὗτος ἐστὶν ὁ ἐπὶ τοῦ Σκορπίου συνεστηκὸς ἔχων ἐν ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὄφιν. λέγεται δὲ εἶναι ὁ Ἀσκληπιὸς ὑπὸ τινων ἀστρολόγων. ὃν ὁ Ζεὺς χαριζόμενος Ἀπόλλωνι διὰ τὴν κεραυνοβολίαν. δοκεῖ αὐτῷ τιμὰς δημοτικὰς ἀπονεῖμαι. ταύτας ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὧν, τῇ τέχνῃ τῇ ἱατρικῇ χρώμενος τοὺς ἤδη τεθνηκότας ἡγείρε. διὸ ὀργισθέντα κεραυνοβολῆσαι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. τοῦτον δὲ εἰς τὰ ἄστρα ἄγει διὰ τὸν Ἀπόλλωνα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὦμων α'. λαμπροὺς ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς γ'. ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς δ'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ἰσχύων ἀνὰ α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν γονάτων ἀνὰ α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς κνήμης α'. ἐφ' ἐκατέρῳ ποδὶ, α'. τοὺς πάντας ιζ'.

book 75-82 εἰσωποί (79): ἴσοι κατὰ τὴν λαμπρότητα. [para]ἀτὰρ χεῖρες (79): οὐ λαμπροὶ ὡς οἱ ὦμοι. τῇ καὶ τῇ (80): <τῇ> δεξιᾷ καὶ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ. ἀμφοτέροι δὲ αἱ χεῖρες τοῦ Ὀφιοῦχου πονοῦσι (ἐλληνισμὸς δέ· πανταχοῦ γὰρ τούτου φροντίζει) ἀντὶ τοῦ περὶ τὸν ὄφιν πονοῦσι καὶ ἐνεργοῦσιν αἱ χεῖρες τοῦ Ὀφιοῦχου. [para]ὅς ῥά τε (82): περὶ μέσον φέρεται τοῦ Ὀφιοῦχου. τὸ μέσον δὲ ἀντὶ τοῦ ἐν πλάτει. σχεδὸν γὰρ ἡ σπεῖρα εἰς μέσους τοὺς μηροὺς κεχάλασται.

book 78 —καὶ ἂν διχόμηνι σελήνῃ: διχομήνῳ. οὐ δεῖ δὲ τῶν μεταπλασμῶν τὰς εὐθείας ἐπιζητεῖν, ὡς τὸ ἐρυσάρματες (Π 370). τὸ δὲ εἰσωποί (79), ἴσοι κατὰ τὴν λαμπρότητα. οὐ μὴν καὶ αἱ χεῖρες.

book 80 —λεπτὴ γὰρ τῇ καὶ τῇ: καὶ τῇ ἀριστερᾷ γὰρ χειρὶ καὶ τῇ ἄλλῃ, ἡγουν τῇ δεξιᾷ, λεπτοτέρα καὶ ἀμυδροτέρα ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν ὦμων ἐπίκειται λαμπηδών. ἀγνοεῖ δὲ καὶ ἐν τούτοις. οἱ γὰρ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ὀφιοῦχου κείμενοι ἀστέρες κοινοὶ εἰσι καὶ τοῦ Ὁφείως. καθ' ὑπερβολὴν εἰσι λαμπροί, καὶ οὐχ ἥσσονες τῶν ἐν τοῖς ὦμοις, οὐς καὶ ἐν πανσελήνῳ φησὶν ὁρᾶσθαι.

book 82 —ἀμφοτέροι δ' Ὁφιος πεπονείαται: ἀμφοτέροι δὲ αἱ χεῖρες τοῦ Ὀφιοῦχου περὶ τὸν Ὁφιν πονοῦσι καὶ ἐνεργοῦσιν. ὅστις Ὁφιος μέσον περιφέρεται τὸν Ὀφιοῦχον, καὶ περιειλεῖται. μέσον δὲ ἀκουστέον ἐν πλάτει· σχεδὸν γὰρ εἰς μέσους τοὺς μηροὺς ἡ σπεῖρα κεχάλασται.

book 83 —ὁ δ' ἐμμενές: ὁ δὲ Ὀφιοῦχος ἀσφαλῶς δ' ὅλου βαίνων ἀμφοτέροις τοῖς ἑαυτοῦ ποσὶ τὸ μέγα θηρίον, τὸν Σκορπίον, ἐκθλίβει καὶ πατεῖ, τῷ μὲν ἀριστερῷ ποδὶ ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ βαίνων, τῷ δὲ δεξιῷ ἐπὶ τοῦ θώρακος. Εὐδόξω δὲ καὶ Ἰππάρχῳ, ἀρχαιοτέροις οὖσιν Ἀράτου, οὐ δοκεῖ ἀμφοτέρους τοὺς πόδας βεβηκέναι [τοῦ Ὀφιοῦχου] ἐπὶ τοῦ Σκορπίου, ἀλλὰ μόνον τὸν ἕτερον, τὸν δ' ἕτερον ὑπὸ τὸν Σκορπίον εἶναι καὶ μὴ φαίνεσθαι ὅλως τὸν ταρσόν. ἵνα οὖν μὴ δῶμεν αὐτὸν Εὐδόξω καὶ Ἰππάρχῳ δοκίμοις οὖσιν ἐναντιοῦσθαι, ἀρμόσομεν αὐτοῦ τὸ ῥητὸν πρὸς τὴν ἔκδοσιν οὕτως

book 83

ὃ δ' ἔμμενές εὖ ἐπαρηρῶς ποσίν, εἴτα εἰς μέσον ἐπιθλίβει μέγα θηρίον τῷ ἐνὶ ποδὶ κατ' ἀμφοτέρα. ὁ γὰρ εἷς ποὺς κεῖται μεταξὺ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ θώρακος. μέγα δὲ θηρίον ἢ ὅτι τὸν Ὠρίωνα ἀνεῖλεν, ἢ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ Σκορπίου. ἢ διότι ἐφόνευσεν τὸν Ὠρίωνα, μέγιστον ὄντα τῶν ἡρώων, ἐρασθέντα τῆς Ἀρτέμιδος, διὸ καὶ ἀνῆκεν αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς, ἢ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀστέρων τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτι δύο ζῳδίων τόπον ἀπολαμβάνει μετὰ τῶν Χηλῶν. ὀρθός δὲ <ὁ> Ὀφιοῦχος ὡς πρὸς τὸν Ἐν γούνασιν. ἐκεῖνος γὰρ πάνυ κεκλιμένος ἐστίν.

book 86 —ὀρθός: τοῦτο ἀντιδιαστολὴν τοῦ Ἐν γούνασι δίδωσι [τοῦ Ὀφιοῦχου]. ἐκεῖνος γὰρ ὀκλάζει. οὐδὲ ὀρθῶς. ἔμμενές (83): διηνεκῶς. —εὖ ἐναρηρῶς (83): ἐστηριγμένος. —ὀρθός (86): ἐπ' ἐυθείας φερόμενος. ἀτὰρ οἱ Ὀφιοι γε δύο στρέφεται μετὰ χερσὶ: πάλιν ἐπεξεργάζεται. ὁ δὲ Ὀφιοι ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τοῦ Ὀφιοῦχου ἐλίσσεται. καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ ὀλίγος ἐστὶν ὁ δράκων. βραχὺ γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἐν τῇ δεξιᾷ τὸ περὶ τὴν οὐράν, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ τὸ λοιπὸν σῶμά ἐστιν.

book 86 κάτω δὲ τῆς τοῦ Ὀφιοῦχου ἀριστερᾶς καὶ τῆς τοῦ δράκοντος σπειρώσεως, καὶ τὰς τοῦ Σκορπίου μεγάλας Χηλὰς ἐπιζήτει. καλῶς δὲ εἶπεν ἐπιμαίεο (89): ἐπειδὴ γὰρ ἐξῆς ὡς ἀμυδρὰς αὐτάς φησι, διὰ τοῦτό φησι „σκέπτου καὶ κατανόει, οὐ γὰρ εἰσὶν ἔκλαμπροι“.

book 88 —καὶ δὴ οἱ Στεφάνω: ἔχει ὁ Ὀφιοι τὴν κεφαλὴν συνάπτουσιν τῷ Στεφάνω, τὴν δὲ τοῦ σώματος καμπὴν κατ' ἐυθείαν ταῖς Χηλαῖς. μεγάλας δὲ εἶπε τὰς Χηλὰς ὅτι ζῳδίου μέγεθος ἔχουσιν, ἢ πρὸς σύγκρισιν τῶν τοῦ Καρκίνου χηλῶν, ἢ ὅτι ἐν δωδεκατημόριον ἐπέχουσιν αἱ Χηλαὶ τοῦ Σκορπίου. ταύτας δὲ οἱ ἀστρολόγοι Ζυγὸν εἶναι φασιν, ἢ ὅτι ἐμμενέει εἰς πλάστιγγι, ἢ ὅτι παρὰ τοῖς ποσίν εἰσι τῆς Παρθένου. ἢ αὐτὴ δὲ ἐστὶ Δίκη, ἥτις τὰ ζυγὰ ταλαντεύει.

book 89-90 —κάτωθεν δὲ τῆς τοῦ δράκοντος σπειρώσεως καὶ <τῆς> τοῦ Ὀφιοῦχου ἀριστερᾶς, τὰς μεγάλας Χηλὰς ἐπιζήτει. μεγάλας δὲ ὅτι ζῳδίου τόπον ἐπέχουσι τῷ τόπῳ. λέγονται δὲ Ζυγός. τοὺς δὲ ἀστέρας ὀλίγους καὶ οὐ πάνυ λαμπροὺς ἔχουσι: φαέων γὰρ εἰσὶν ἐπιδευέες, καὶ οὐδὲν τοῦ μεγέθους ἄξιον ἔχουσι κατὰ τοὺς διατυποῦντας ἀστέρας. διὰ γὰρ τοῦτο εἶπε καὶ ἐπιμαίεο, ἐπειδὴ ἀμυδρὰ καὶ ἀλαμπής ἐστὶν ἡ τῶν ἀστέρων αὐτοῦ ὑποτύπωσις. διὰ τοῦτο σκέπτου καὶ κατανόει. οὐ γὰρ εἰσὶν ἔκλαμπροι.

book 89-90 ὁ δὲ Ὀφιοῦχος ἐστὶν ὁ Ἀσκληπίδις, ὃν ὁ Ζεὺς μετὰ τὴν κεραυνοβολίαν κατηστέρισε χαριζόμενος Ἀπόλλωνι. οὗτος διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο δωδεκατημόρια διαιρεῖται. καὶ τὸ μὲν ἐπέχουσιν αἱ Χηλαί, θάτερον δὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ κέντρον. δοκεῖ δὲ οὗτος ὠρίων ὑπὸ γῆς ἀποκτανθῆναι τῇ Ἀρτέμιδι ἐπαγγεϊλάμενος μηδὲν αὐτὴν διαφύγει θηρίον. φαίνεται δὲ τῆς πράξεως τοῦτο εἶναι σύμβολον. λέγουσι τὸν Ὠρίωνα πληγῆναι καὶ οὕτως ἀποθανεῖν. διὰ δὲ τὸ τῆς γῆς παράδοξον, ὁ Ζεὺς ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν. ἴν' εἰδῶσιν οἱ ἐπειγόμενοι τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐφ' ἑκατέρων τῶν χηλῶν ἀνὰ β'. οἱ μὲν πρῶτοι μεγάλοι οἱ δὲ β' ἀμαυροί. ἐπὶ τοῦ μετώπου γ'. ὦν ὁ μέσος λαμπρός.

book 89-90 ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ' λαμπροῦς. ἐπὶ κοιλίας β'. ἐπὶ τῆς κέρκου ε'. ἐπὶ τοῦ κέντρου λαμπροῦς β'. οἱ πάντες ιθ'.

book 89 —νειόθι δέ: περὶ τῶν φαινομένων ἐστὶν ὁ λόγος καὶ οὐκ ἀφανῶν. αἱ Χηλαὶ παρ' Ἑλλήσιν ἀντὶ τοῦ Ζυγοῦ παραλαμβάνονται: παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ εἶναι Ζυγὸς ἀνὴρ τις ζυγὸν κατέχων.

book 91 —ἐξόπιθεν: καλῶς κέχρηται τῇ ἀκολουθίᾳ ὁ Ἄρατος. ἀπὸ γὰρ τῶν βορείων κατῆλθεν ἕως τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου, νῦν <δ> οὖν ἀπὸ <τοῦ> Σκορπίου καὶ τῶν Χηλῶν ἐπὶ τὸν Βοώτην πάλιν ἐπὶ τὰ βόρεια. ἐξόπιθεν δ' Ἑλίκης: ἐπλεόνασε δὲ ἡ ἐξ πρόθεσις. [para]ἐπανατρέχει πάλιν ἐπὶ τὰ βόρεια τῶν ἄστρον ἀψάμενος τοῦ ζῳδιακοῦ. οὗτος γὰρ διαιρεῖ τὰ βόρεια ἀπὸ τῶν νοτίων. Ἀρκτοφύλαξ δὲ οὐχ ὁ <μοιοσ> τῷ Ἀρκτούρῳ, ἀλλ' ἕτερος: σαφῶς διορίζει. Ἀρκτοῦρος μὲν γὰρ ὁ ἀστήρ, ὁ Ἀρκτοφύλαξ δὲ ζῳδίων, παρὰ τὸ εἶναι πλησίον τῆς Ἀρκτου.

—Βωώτην δὲ οἶονεὶ ἀμαξηλάτην, ἔχοντα ἐν τῇ δεξιᾷ ῥόπαλον. Βωώτην: λέγ. ὅτι οὗτος ἐστὶν Ἀρκὰς ὁ Καλλίστους καὶ Διὸς γεγονώς. ῥῃκε δὲ παρὰ τὸ Λύκαιον φθειραντος αὐτὴν Διὸς. οὐ προσποιησάμενος Λυκάων τὸν Δία ἐξένιζεν ὡς φησὶν Ἡσίοδος. ὃς καὶ τὸ βρέφος κατακόψας παρέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅθεν ἐκείνην μὲν ἀνατρέπει. ἐφ' ᾧ Τραπεζοῦς καλεῖται πόλις. τὴν δὲ οἰκίαν ἐκεραύνωσε, τὸν δὲ Λυκάωνα ἀπεθηρίωσε καὶ λύκον ἐποίησε. τὸν δὲ Ἀρκάδα πάλιν πλάσας ἔθηκεν ἄρτιον. καὶ ἐτράφη παρὰ Αἰτωλῶ τινί. νεανίσκος δὲ ὢν ἤδη, δοκεῖ καταδραμεῖν εἰς τὸ Λύκαιον. καὶ ἀγνοῆσαι τὴν μητέρα. οἱ δὲ κατοικοῦντες τὸν τόπον ἀμφοτέρους κατὰ νόμους θύειν ἔμελλον. ὁ δὲ Ζεὺς ἐξελόμενος αὐτοὺς διὰ τὴν συγγένειαν, εἰς τὰ ἄστρα ἀνήγαγεν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων α'. ἐπὶ τῶν μασθῶν, ἀνὰ α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'. εἰς μέσον τῶν γονάτων α'. καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρός, δ'. οἱ οὐ δύονται.

—ἐξόπιθεν δ' Ἑλίκης φέρεται: σφόδρα καλῶς καὶ πρεπόντως τῇ ἀκολουθίᾳ χρῆται. ἀπὸ γὰρ τῶν βορείων κατῆλθεν ἐπὶ τὸν <ζωδιακόν> κύκλον, καὶ πάλιν ἐπὶ τὰ λειπόμενα ἀνατρέχει. ὁ δὲ νοῦς οὕτως: ὀπισθεν δὲ τῆς Ἑλίκης Ἄρκτου φέρεται τις ἐλαύνοντι ὅμοιος, ὁ καλούμενος Ἀρκτοφύλαξ. τὸ δὲ ἐλάοντι ἐοικώς ὅτι τῇ δεξιᾷ καλαύροπα φέρει, καὶ ὥσπερ τῇ ἀριστερᾷ ἐφαπτόμενος τῆς Ἀμάξης (τῆς Ἄρκτου δηλονότι) δοκεῖ αὐτὴν φυλάττειν, βοωτεῖν δὲ τῆς Ἀμάξης τῆς λεγομένης Ἄρκτου, ὥσπερ τὰς ἐν αὐτῇ βοῦς ἐλαύνων. καλαύροπα φέρει ὅ ἐστι ῥόπαλον.

ἄλλως: οὗτος ὁ Ἀρκτοφύλαξ Ἀρκὰς ἐστὶ, Διὸς καὶ Καλλιστοῦς παῖς, ὃς ῥῃκει τὸ Λύκαιον παρ' αἰπόλῳ τινὶ τραφεῖς, ὃν λέγεται κινδυνεῦσαι σὺν τῇ μητρὶ ἀναιρεθῆναι κατὰ τὸν νόμον ἐν τῷ Λυκαίῳ. Ζεὺς δὲ αὐτὸν ἐλεήσας κατηστέρισε. τοῦτον δὲ λέγουσιν εἶναι Ἀρκτοφύλακα καὶ Βωώτην καὶ Ὠρίωνα. φησὶν ὁ ποιητής (ε 272) „καὶ ὅψε δύνοντα Βωώτην“. λέγεται δὲ καὶ τρυγητήρ.

—καὶ μάλα πᾶς ἀρίδης: σφόδρα γὰρ ἔχει τοὺς πάντας λαμπροτάτους ἀστέρας, ἕνα δὲ ἔχει ἐν μέσῃ τῇ ζώνῃ, ὅστις διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λαμπρότητος ἰδίως καὶ αὐτὸς λέγεται Ἀρκτοῦρος [ὡς τῷ παντὶ Ἀρκτούρῳ]. λαμπηδόνα γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔχει. ὅτι τριώνυμος ἐστὶν ὁ Ἀρκτοφύλαξ: λέγεται γὰρ Βωώτης καὶ Ὠρίων καὶ Ἀρκτοφύλαξ. καὶ ἀλλαχοῦ [τὸν Ὠρίωνα] τὸν αὐτόν φησι Βωώτην, ὅτι φαίνεται ἐφαπτόμενος τῆς Ἄρκτου, ἢ γε ἐστὶν ἅμαξα. τοῦτον δὲ ἄλλοι Τριπτόλεμον εἶπον.

—ὁ δὲ νοῦς ἐκ τῶν ὀπισθεν μερῶν τῆς Ἑλίκης Ἄρκτου ἐλαύνοντι παραπλήσιος φαίνεται ὁ Ἀρκτοφύλαξ, ὃν δὴ οἱ ἄνθρωποι ἐπικαλοῦσι Βωώτην, ὅτι τῇ μὲν δεξιᾷ καλαύροπα φέρει, τῇ δὲ ἀριστερᾷ ἐφάπτεσθαι δοκεῖ τῆς Ἀμάξης Ἄρκτου, καὶ ὥσπερ φυλάττειν αὐτήν. θεωρεῖται δὲ ὅλος ὑπερέχειν ἐκφανής. ὑπὸ δὲ τῇ ζώνῃ ἐκλαπρώτατον ἔχει τῶν ἄλλων ἀστέρα, τὸν καλούμενον Ἀρκτοῦρον. ὁ αὐτὸς καὶ Ἀρκτοφύλαξ, ἐπειδὴ τῆς Ἄρκτου φυλακτής. οὐρεῖν γὰρ ἐστὶ τὸ φυλάσσειν. τὸ δὲ αὐτὸς κατ' ἐξοχὴν, ὡς παρ' Ὀμήρῳ, οἷος ἂπ' ἄλλων. καλεῖται δὲ Βωώτης ὡς ἐοικώς ζευγηλάτῃ καὶ μέλλοντι ῥαπίζειν τὴν Ἄρκτον· ἢ ὅτι, ἀμάξης αὐτῆς τῆς Ἄρκτου καλουμένης, οὗτος παρακολουθεῖ. βοωτεῖν γὰρ τὸ βοῦσιν ἀκολουθεῖν.

<Ἀρκτοῦρος> : ὁμωνύμως τῷ ὅλῳ ἄστρῳ λέγεται, ὡς καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Λύρας λαμπρὸς ἀστὴρ ὁμωνύμως τῷ ὅλῳ ἄστρῳ καλεῖται Λύρα, καὶ ὁ ἐν τῷ Ἀετῷ παραπλησίως Ἀετὸς προσαγορεύεται, καὶ ὁ ἐπὶ <τῆς> γένουος τοῦ Κυνὸς Κύων. ὡς κύριον δὲ ὄνομα προπερισπᾶται, καὶ παρὰ τὸ ὠρεῖν. τὰ γὰρ προσηγορικὰ ὀξύνονται· πηλωρός, κηπουρός. τοῦτον δὲ φασὶν εἶναι Φιλόμηλον τὸν τῆς Δήμητρος παῖδα. τοῦ δὲ ἀδελφοῦ τοῦ Πλούτου μηδὲν μεταδίδοντος, ἐξ ὧν εἶχε πριάμενος δύο βοῦς καὶ ἅμαξαν, εἰργάζετο. ἡ δὲ Δήμητρα ἀποδεξαμένη κατηστέρισεν <αὐτόν> .

book 96-97 —Παρθένον: ὑπὸ δὲ τοῖς ἀμφοτέροις ποσὶ τοῦ Βοώτου ἐστὶν ἡ Παρθένος· Στάχυν δὲ ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς χειρός, πρώτου μεγέθους, ὅθεν καὶ αἰγλήεντα. ἡ δὲ Παρθένος τὸ ἐαυτῆς δωδεκατημόριον πληροῖ, καὶ προσέτι τοὺς πόδας ἔχει ἐν τῷ τῶν Χηλῶν οἴκῳ. διὰ τί στάχυν φέρει; ἐπεὶ εὐσεβεστάτη ἐστὶν ἡ γεωργία. ὑπ’ ἀμφοτέροις δὲ τοῖς ποσὶ τοῦ Βοώτου σκέπτου τὴν Παρθένον, ἥτις ἐστὶ Δίκη· στάχυν δὲ φέρει ἐπεὶ ἡ γεωργία εὐσεβεστάτη ἐστίν.

book 96-97 περὶ τῆς Παρθένου. Παρθένον: πάντες μὲν ὅσοι περ κατέλεξαν περὶ τῆς Παρθένου ληροῦσι. πεποίηται δὲ τὸ πᾶν ποιητικῇ αἰνιγματώδει ἐξουσίᾳ κεχρημένου τοῦ ποιητοῦ, τὴν Δίκην ὡς ἀδιάφθαρτον ὑποτιθεμένου, καὶ καταλιποῦσαν μὲν τὸν περίγειον κόσμον διὰ τὴν τῆς πονηρίας αὔξησιν, καταλαβοῦσαν δὲ τὸν οὐρανόν. ὅπερ που καὶ Ἡσίοδος (Orp. 197) ἐπὶ τῆς Αἰδοῦς καὶ Νεμέσεως εἶπε· „καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπον ἀπὸ χθονόσ“, καὶ τὰ ἐξῆς, οἷον διὰ τοῦ ὀνειδύου πειρώμενος πρὸς δικαιοσύνην ἐπιστρέφειν.

book 96-97 ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον δείκνυνται ὁ Ἄρατος ποιητὴς μὲν ὑπάρξει, παρελληφέναι δὲ παρὰ τῶν ἀστρολόγων τὴν τούτων θέσιν. ... οἵτινες τὰ πολλὰ ἀπεράντῳ μυθολογίᾳ μυθολογοῦσιν, ὀλίγα δὲ ἀληθεύουσιν, ὥστε αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἐλκούσης τὴν περὶ αὐτῆς <ύ> φήγησιν καλῶς διελθεῖν, ὅτε καὶ τῇ ἰδίᾳ μοχθηρίᾳ ἀλίσκονται. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, εἰ πεπιστεύκαμεν πάντα <μὲν> τὰ ἄστρα τὸν θεὸν διατάξαι εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιρούς, τὴν δὲ Δίκην φεύγουσαν τὴν περιττὴν <τῶν> ἀνθρώπων κακίαν ἐλθεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ γενέσθαι ἄστρον; ὥστε κατ’ αὐτοὺς οὐκέτι ὁ θεὸς τὰ ἄστρα εἰς σημεῖα τοῖς ἀνθρώποις διέταξεν. ἀλλὰ ληρώδεις οὗτοι οἱ λόγοι. τὰ γὰρ ἄστρα καὶ διέταξε καὶ ἵδρυσεν, τὰ δ’ ὀνόματα καὶ

book 96-97 τὰς σημειώσεις ὕστερον οἱ ἀστρολόγοι ὡς ἔμπειροι προσέθεσαν, οἱ αὐτοὶ καὶ μύθους οἰκείου προσέπλασαν. οὐδὲν οὖν κωλύει δημιουργὸν λέγειν τὸν θεόν, Δίκην δὲ τινα ὑπὸ τῶν ἀστρολογησάντων κεκληθῆναι. τοῦτο γὰρ ὁ Ἄρατος φησιν (100)· λόγος γε μὲν ἐντρέχει ἄλλος <ἀνθρώποις>. τοῦτο δὲ ἰσοκρατικόν· „ὡς οἱ μῦθοι λέγουσιν“. ἡπατήθη δὲ περὶ τοῦ Ἡσιόδου φήσαντος τὴν Αἰδῶ καὶ Νέμεσιν ἀνεληλυθέναι πρὸς τὸν οὐρανὸν διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων· „καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείησ“, ἴσως πρὸς δικαιοσύνην πειρώμενος ἐπιστρέφειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄλλως τε καὶ ἀγνοήσας ὅτι ἀλληγορικῶς εἴρηκεν Ἡσίοδος ἐν μὲν τοῖς ὑλικοῖς καὶ ταῖς περὶ ταῦτα ἡδοναῖς δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶναι, ἐν δὲ τοῖς οὐρανίοις, θεοῖς καὶ τοῖς ἐκεῖσε τὸν νοῦν ἔχουσιν, ὑπάρχειν τὰ δίκαια. οὕτω καὶ Ὀμηρος περὶ τῆς Ἄτης πεποίηκεν, ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐρρίφθαι φήσας (T 130—131) ὡς νοεῖν ἡμᾶς ὅτι αὐτῷ πᾶν εἶδος ἀπεχθές καὶ περίγειον πνεῦμα, ἀλλότριον τῶν οὐρα-

book 96-97 νίων. ἕτεροι δὲ μυθολογοῦσιν εἶναι τὴν Τύχην, διὰ τὸ ἀστέρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρειν ἀφεγγῇ, οἱ δὲ Δήμητραν διὰ τὸ μάλιστα κατέχειν στάχυν ἐν τῇ χειρί. ταύτην φησὶν Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ θυγατέρα εἶναι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, καλεῖσθαι δὲ αὐτὴν Δίκην. λέγει δὲ Ἄρατος παρὰ τοῦ αὐτοῦ λαβὼν τὴν ἱστορίαν, ὡς οὔσαν αὐτὴν τὸ πρότερον ἀθάνατον καὶ ἐπὶ γῆς σὺν τοῖς ἀνθρώποις ἦν. καὶ τοῖς μὲν ἀνδράσιν οὐκ ὠπτάνετο, μετὰ δὲ τῶν γυναικῶν ἦν. καὶ ὅτι Δίκην ἐκάλουν αὐτὴν αἱ γυναῖκες. λέγονται μὲν καὶ ἕτεροι λόγοι περὶ αὐτῆς. οἱ μὲν φασιν αὐτὴν Δήμητραν. οἱ δὲ Ἴσιν. οἱ δὲ Τύχην. ὅθεν καὶ ἀκέφαλον αὐτὴν σχηματίζουσιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς, ἀμαυρὸν α’. ἐφ’ ἐκατέρας πτέρυγος β’. ἐφ’ ἐκατέρου ἀγκῶνος α’. ἐπὶ τῆς πέζης τοῦ χιτῶνος ζ’. ἐφ’ ἐκατέρου ποδὸς α’.

book 97 —ἐν χειρὶ φέρει Στάχυν: οὐ διεσάφησε ποῖα χειρὶ, ἴσως διὰ τὸ μέτρον ἐμποδιζόμενος. θεωρεῖται δὲ ἐν τῇ ἀριστερᾷ. τινὲς δὲ φασιν Ἀστράϊον ἀρχαῖον γεγονέναι μαθηματικόν, τὸν πρῶτον εὐρόντα τὴν τῶν ἄστρων ὀνομασίαν, ὅθεν καὶ πατέρα ἄστρων ὀνομασθῆναι. πολὺς δὲ καὶ διάφορος λόγος τοῖς παλαιότεροις περὶ ταύτης τῆς Παρθένου ἐκινήθη, καὶ οἱ μὲν αὐτὴν

ἔφασαν εἶναι, καθὼς καὶ Ἡσίοδος, Διὸς θυγατέρα (Orp. 256)· „Δίκη Διὸς ἐκγεγαυῖα“, ἄλλοι δὲ αὐτὴν Ἀστραίου καὶ Ἡμέρας. ἐπειδὴ οὖν πολὺς καὶ

book 97 διάφορος περὶ αὐτῆς ὁ λόγος, φησὶν Ἄρατος εἶτ' οὖν Ἀστραίου, εἴτε τευ ἄλλου, ἀπλῶς μὲν ἐπισημαινόμενος εἶναι αὐτὴν Ἀστραίου, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐναντιούμενος. οὐ διεσάφησε δὲ ἐν ποίᾳ χειρί, ἴσως διὰ τὸ μέτρον ἐμποδιζόμενος. θεωρεῖται δὲ ἐν τῇ ἀριστερᾷ. αἰγλήεις δὲ καὶ λαμπρὸς ὁ Στάχυς. Ἀστραίου δὲ αὐτὴν λέγει θυγατέρα, ὁ <δ> Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ γενεαλογεῖ (Th. 378)· „Ἀστραίῳ δ' Ἡὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμουσ“. τὸν δὲ Ἀστραῖόν φασι γεγονέναι ἀρχαιότερον μαθηματικὸν τὸν πρῶτον εὐρόντα τὴν τῶν ἄστρων θέσιν, ὅθεν καὶ ὀνομασθῆναι αὐτὸν πατέρα τῶν ἄστρων. ἐσχηκέναι δὲ αὐτὸν καὶ θυγατέρα, ἦν βουλόμενος δοξάσαι ἀπὸ ἐκείνης τὸ ἀστροθέτημα Παρθένον ὠνόμασεν.

book 97 ἄλλοι δὲ φασιν αὐτὴν εἶναι θυγατέρα Ἀστραίου καὶ Ἡμέρας, Φανόδικος δὲ Σταφύλου ἐν α' Δηλιακῶν καὶ Χρυσοθέμιδος. Ἑλλάνικος Φυρονίου φησί, Ἐρατοσθένης δὲ αὐτὴν φησιν εἶναι τὴν Ἡριγόνην τοῦ Ἰκαρίου, Ἀμφίων δὲ τὴν ἐκ τῶν Μουσῶν Θέσπειαν Ἀσωποῦ παῖδα. καὶ διὰ τοῦτο Ἄρατος εἶτ' οὖν Ἀστραίου κείνη γένος.

book 100 —εὐκῆλος φορέοιτο: ἥσυχος ἐπλεόνασε δὲ τὸ υ· εὐμενῆς φέροιτο ἐν οὐρανῷ. τῶν μὲν οὖν ἄλλων μύθων ἐπιψαύει μὲν, ἐνδεικνύμενος τὸ μὴ ἀγνοεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τῆς Δίκης μόνον σχεδὸν ἐξείργασται, δεόντως. ἐκπομπεύει γὰρ τοῖς κατὰ τὴν Δίκην τὸ χρήσιμον καὶ βιωφελὲς ἐκ τοῦ μύθου τοῖς ἀνθρώποις, ἐνδεικνύμενος λαμπρῶς καὶ μεγαλοφώνως, καὶ ὥς ἂν εἴποι τις ὁμηρικῷ πλάσματι χρυσάμενος.

book 101 —ἦεν ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχεν, κατὰ παρένθεσιν τοῦ ν. τινὲς δὲ γράφουσι μετὰ τοῦ ι προσγραφομένου, ἴν' ἦ ἀντὶ τοῦ ἐπορεύετο.

book 102 —ἦρχετο δ' ἀνθρώπων κατεναντίη: εἰς συνάντησιν τῶν ἀνθρώπων ἦρχετο, τουτέστι φανερώς ἐωρᾶτο. ἐκ τοῦ φανεροῦ τὸ δίκαιον τῶν προτέρων ἀνθρώπων θέλων ὁ Ἄρατος δεῖξαι, „καὶ θεὸς οὐσα, φησί, κατ' αὐτοὺς ἐφοίτα εἰς τὸ φανερόν τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς δικαίους“. <ἀνδρῶν> : εἰρηκῶς δὲ τὸ γένος διὰ τοῦ ἀνθρώπων, διαιρεῖ εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ.

book 102-103 —ἀρχαίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν φύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ γένους. τὸ δὲ ἀρχαῖον τὸ χρυσοῦν γένος.

book 104 —ἀλλ' ἀναμιξ ἐκάθητο: παρὰ τὸ ἡσιόδειον (fr. 1, 6 M.—W.)· „ξυναὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, ξυνοὶ δὲ θόωκοι“.

book 105 —ἀγειρομένη δέ: τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. εἰπὼν γὰρ καὶ ἐ Δίκην καλέεσκον αἰτίαν ἐπιφέρει. Ἀγειρομένη δὲ γέροντας: ἀντὶ τοῦ ἀγείρουσα. τοὺς δὲ παλαιότερους ἀνθρώπους συναγείρουσα, ἥτοι ἐν τινὶ ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐκ τοῦ παρατυχόντος ἐν ὁδῷ, τὰς δημωφελεῖς θέμιστας ἐξηγεῖτο. τὸ δὲ ἐπισπέρχουσα ἐπισπουδάζουσα διδάσκουσα. δημοτέρας δὲ δημοτικάς. ὑποδεικνύουσα τὴν δικαιοσύνην καὶ διδάσκουσα.

book 105 ἄλλως: ὅλην τὴν ἱστορίαν παρ' Ἡσιόδου εἴληφεν, ὅτι συνάγουσα τοὺς πρεσβυτέρους εἰς τὰς ἐκκλησίας ἢ Δίκη αὐτοῖς ἐξηγεῖτο. οὐδέπω δὲ τότε οἱ ἄνθρωποι περὶ κακῆς στάσεως ἔννοιαν εἶχον, οὐδὲ τὸ δίκαιον ἀνετρέπετο, ἀλλ' ἀπὸ γεωργίας ἔζων· καθ' οὓς χρόνους ἦν τὸ χρυσοῦν γένος. μεταστάντων δὲ ἐκείνων, οὐκέτι ὁμοίως συνῆν αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη τέως ἀνεχώρει διὰ τὰς ἐπιγενομένας ἀδικίας, τὸ ἀνθρώπινον γένος μισήσασα. καὶ λοιπὸν τοῖς ἄστροις συνηριθμήθη.

book 105 δημοτέρας δὲ πραείας καὶ οὐ τυραννικάς. τὴν γὰρ Δίκην οὗτός <φησι> μίαν τῶν ἐκ Θέμιδος <καὶ> Διὸς εἶναι. ἐπανεστρέφετο δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ χρυσείου γένους ἀνθρώποις, συνόμιλος ἅμα καὶ σύμβουλος γινομένη. οὐδέπω γὰρ φιλονεικίας οὐδὲ πλεονεξίας πείραν εἶχεν ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ τὸ δίκαιον ἀνετρέπετο, ἀλλ' ἀπὸ γεωργίας ἔζων τότε, καὶ ὁ τῆς θαλάσσης

πλοῦς ἡγνοεῖτο καὶ ἡ γῆ τοὺς καρποὺς ἐτελεσφόρει αὐτοῖς. ἡ δὲ Δίκη συναναστρεφομένη τοῖς ἀνθρώποις παρηγγύα ὁμόνοϊαν καὶ δικαιοσύνην. ἐπιγενομένου δὲ τοῦ ἀργυροῦ γένους καὶ τῆς κακίας ἀρχὴν λαμβανούσης, χωρήσασαν εἰς τοὺς καὶ ὀρεινοὺς τόπους, ἀπὸ διαστήματος τοὺς ἀνθρώπους ἀποτρέπειν τῆς ἐπὶ τὰς πονηρὰς πράξεις ὁρμῆς, μηνύουσα ὅτι, εἰ μὴ παύσαιντο τῆς ἀδικίας, πολλῶ χειρόνας

book 105 υἱοὺς αὐτῶν γεννήσουσι. μὴ πεισθέντων δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ ἀργυροῦ γένους, καὶ διαδεξαμένου τοῦ χαλκοῦ, καὶ τῆς κακίας ἐπὶ τὸ χειρόν προκοπούσης, καὶ πολλῶν πλημμελημάτων καὶ χρόνων συντετελεσμένων, στυγήσασαν τὸ μετὰ τοιούτων ἀναστρέφεσθαι, ἀναπτῆναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ καθιδρῦσαι ἑαυτὴν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Βωώτου, διὰ τὸ κἂν τῇ νυκτὶ τοῖς ἀνθρώποις θεωρεῖσθαι.

book 108 —οὕπῳ λευγαλέου τότε νείκεος· ἑλληνισμὸς πάλιν τὸ τοιοῦτον. οὕπῳ ἠπίσταντο νείκεος ἀντὶ τοῦ οὕπῳ ἥδεσαν τὰς ἀδίκους στάσεις ταύτας καὶ φιλονεικίας. τὸ δὲ διακρίσιος περιμεμφέος, τῆς ἀδίκου διαχωρίσεως τῆς ἐχούσης μέμψεις καὶ ψόγους καὶ ἀμφισβητήσεις.

book 110 —αὐτῶς δ' ἔζων· ἀπλῶς, ἀκάκως, χωρὶς δίκης καὶ τῶν ἄλλων κακῶν. τὸ δὲ χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα ἀντὶ τοῦ οὐ παρεκινδύνευον ἄνθρωποι ἐν θαλάσῃ διὰ τὸν βίον. ἱκανὴ γὰρ ἦν ἡ γεωργία, καὶ ἐκάστῳ τὰ ἐπιχώρια ἤρκει τε καὶ ἤρεσκε. καὶ Πίνδαρος (Ο 2, 64)· „οὐδὲ πόντιον ὕδωρ κενεὰν παρὰ δίαϊταν“, περὶ τῶν μακάρων λέγων. ἀπέκειτο, ἄπωθεν τοῦ νοῦ αὐτῶν ἔκειτο, καὶ οὐκ ἐνεθυμοῦντο πλεῖν.

book 110 ὥσπερ δέ φαμεν, πρόσκειται τούναντίον ἀπέκειτο. τὸ δὲ αὐτῶς, ἀπλῶς καὶ ἄνευ πανουργίας ἔζων. χαλεπὴ δὲ ἦτο διὰ τὸ ληστεύεσθαι τότε, ἢ διὰ τοὺς χειμῶνας, ἢ δι' ἀπειρίαν. καὶ βίον οὕπῳ νῆες· ἀλλ' ἕκαστος ἠρκεῖτο τοῖς ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ γινομένοις.

book 110–111 —αὐτῶς δ' ἔζων· ἀντὶ τοῦ ἀφειμένως, τουτέστιν ὥς ἔτυχε καὶ ἀκεραίως. καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδιδούς ἐπιφέρει χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα, ὅτι ἄποθεν αὐτῶν ἔκειτο, μηδεμιᾶς σπουδῆς ἀξιουμένη, ἢ διὰ τὸ ληστεύεσθαι, ἢ διὰ τοὺς χειμῶνας, ἢ δι' ἀπειρίαν. βίον δὲ νῦν τὴν τῶν φροντιζομένων κτήσιν, ἅτε μήποτε ἐμπορίας ἐπινενοημένης. ἡγίνεσκον δὲ ἀντὶ τοῦ ἔφερον.

book 114 —τόφρ' ἦν ὄφρ' ἔτι γαῖα· τὸ τηνικαῦτα δὲ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἦν, ἕως περιῆν καὶ τὸ χρυσοῦν γένος ἐπὶ τῆς γῆς. τῷ δὲ ἀργυρέῳ σπανίως καὶ ὀλίγως διέτριβεν. τὸ τόφρα τοῦ ὄφρα ἐστὶν ἀνταποδοτικόν, ὥς τὸ τόσον τοῦ ὅσον· ἐπὶ τοσοῦτον ἦν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἕως περιῆν τὸ χρυσοῦν γένος.

book 117 —ἀλλ' ἔμπης ἔτι κεῖνο· ἀλλ' ὅμως, φησὶν, εἰ καὶ τοὺς παλαιότερους ἐπόθει, καὶ κατ' ἐκεῖνο ἦν τοῖς ἀνθρώποις, ἡγουν κατὰ τὸ ἀργυροῦν γένος. ἡπεῖλει δὲ αὐτοῖς, τὴν ἐνυπάρχουσαν κακίαν διελέγχουσα. ἑλληνισμὸς δὲ τὸ ἡπεῖλει κακότητος ἀντὶ τοῦ διήλεγχε τὴν κακίαν αὐτῶν, ὅτι τοιαύτην γενεὰν οἱ χρύσειοι ἔλιπον.

book 118 —ἤρχετο δ' ἐξ ὀρέων· παρεγίνετο δὲ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπὶ εἰρήνῃ ἐκ τῶν ὀρῶν. ἐν γὰρ τοῖς ὄρεσι διέτριβε, μηκέτι ταῖς ἀστικάς διατριβαῖς ἀρεσκομένη. ἐσπέρας δὲ ἤρχετο ἐν ταῖς πόλεσιν, ὅτε αὐτὴν οὐδεὶς ἑώρα. φησὶ γὰρ ὅτι οὐδενὶ ἤθελεν ἀναμίγνυσθαι. τὸ δὲ μουνάξ, σὺν ἐνὶ μόνῳ ἀνδρί, κάκείνῳ δὲ συνετύχανε ἐπὶ τῷ τὴν κακίαν τοῦ γένους ἐλέγξει.

book 120 —ἀλλ' ὁπότ' ἀνθρώπων· ἀλλ' ὀπηνίκα ποιούμενη ἐν τοῖς ὄρεσι τὰς διατριβάς (οὐκέτι γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν) ἀνδρῶν ἐπλήρου τὰς κολῶνας ἐκείνους τοὺς ἄνδρας μεταπεμπομένη, ἡπεῖλει τοῖς λοιποῖς καὶ διήλεγχε τὴν αὐτῶν κακίαν. ἐποιεῖτο γὰρ τὴν ἐκκλησίαν οὐκέτι συμβουλευούσα, ἀλλὰ τὰ προιόντα διελέγχουσα. μεγάλας πλήσαιο κολῶνας· ἐν γὰρ τοῖς ὄρεσι λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους ἐσώρευε καὶ ἐν ταῖς κολῶναις. τοῦτο δὲ αἰνίττεται ὅτι <οἱ περὶ> τὰ μεσόγαια δικαίοις ζῶσι καμάτοις, γεωργία προσέχοντες καὶ οὐκ ἐμπορίαις καὶ ἀδικίαις κέρδους.

- book 123 —οἷν χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο: ἐκ προσώπου τῆς Δίκης θαυματούσης ὅτι χρύσειοι πατέρες χεῖρω γενεὴν ἐλίποντο.
- book 125 —καὶ δὴ που: ἐκ τοῦ ἐπιγινόμενου γένους τοῦ χαλκείου. ἐπικείμεται δὲ ἄλλος ἐκάστῳ, καὶ διὰ τοὺς πολέμους καὶ διὰ τὰ φαῦλα. <ἀνάρσιον> : γράφεται καὶ ἀνάρθμιον, κατὰ στέρησιν τοῦ ἀρθμοῦ καὶ τῆς φιλίας. Ὅμηρος (π 427)· „οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμοι ἦσαν“, ἀντὶ τοῦ φίλοι· καί (Η 302)· „διέτμαγον ἀρθμήσαντες“, ἀντὶ τοῦ εἰς φιλίαν ἐλθόντες. ἀνάρσιον δὲ ἀντὶ τοῦ πολέμιον. Ὅμηρος (λ 401)· „ἦέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες“.
- book 127 —ὥς εἰποῦς' ὀρέων ἐπεμαίετο: ταῦτα εἰποῦσα ἀπὸ τῶν κολωνῶν ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα τῶν ὀρῶν ἔβαινεν, αἰετὶ τῆς ὀρείου διαίτης φροντίζουσα, ὅμως μέντοι ἐπὶ γῆς οὔσα καὶ ἐν ὄρεσι. τοὺς <δ'> ὄχλους εἰς αὐτὴν ἀφορῶντας κατελίμπανεν. τισὶ δὲ ἐφέρετο τὸ ἐπεμαίετο. ἐπιμαίεσθαι δὲ τὸ ἐφάπτεσθαι λέγουσιν. Ὅμηρος (Ε 748)· „ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους“.
- book 130 —χαλκεὶ γενεή: ἐν σχήματι εἴρηται, ὥς τὸ „πληθὺς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἀπονέοντο“ (Ο 305).
- book 131 — <μάχαιραν> : οὕτω δεόντως ἀντὶ τοῦ ξίφος, ἐπειδὴ καὶ Ὅμηρος <μάχαιραν> λέγει τὸ ξίφος (Τ 252)· „Ἀτρεΐδης δὲ ἐρυσσάμενος χεῖρεσσι μάχαιραν“. <χαλκεὶ> : αἱ διαφοραὶ τῶν ὑλῶν παριστῶσι τὰς μεταβολὰς τῶν ἀνθρώπων.
- book 132 —εἰνοδίη μάχαιρα, ἡ ληστρική. τὸ δὲ εἰνοδίην ἀντὶ τοῦ ληστρικήν. πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων: καὶ εἰς τοῦτο ἱκανῶς μέμφεται αὐτοῖς, ὥς ἀρξαμένων αὐτῶν κρεωβορεῖν, τῆς προτέρας γενεᾶς μήπω τοῦτο ἐργασαμένης, καὶ τοῦτο πρῶτον δρασάντων εἰς τοὺς συνεργοὺς καὶ αἰτίους τῆς γεωργίας, ἐξ ὧν καὶ τὴν τροφὴν ἔσχον. τοῦτο δὲ εἶπεν ὥς τῶν προτέρων περὶ τὰ ἄψυχα μᾶλλον γινόμενων καὶ φιλοσοφικώτερον διατριβόντων.
- book 132 —πικρῶς δὲ ὀνειδίζει αὐτοὺς καὶ μέμφεται ὥς ἀρξαμένων αὐτῶν πρώτων κρεοβορεῖν, τῆς προτέρας γενεᾶς οὐ τοῦτο ἐργασαμένης. προσκείμενον δὲ καὶ τὸ ἀροτήρων ἔτι προσεμφαίνει αὐτοῖς. οἱ ἀρχαῖοι ἐφυλάττοντο τοὺς ἐργάτας βοῦς καθιερεύειν. τοῦτο δὲ καὶ Ὅμηρος οἶδε (γ 382—383)· „βοῦν ... ἀδμήτην, ἣν οὕπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνὴρ“, καὶ (Ζ 94) „ἦνις ἡκέστας ἱερευσέμεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ“, καὶ (Λ 729) „βοῦν ἀγελαίην“. ἀσεβὲς γὰρ ἦν τὸν ἀρότην βοῦν φαγεῖν. πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι ἐγεύσαντο τῶν τοιούτων βοῶν, ἐπεὶ ποτε βοῦς, θυσίας ἀγομένης, τὸ πόπανον κατέφαγε. φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἐταίρους τοῦ Ὀδυσσεύος τοιούτους βοῦς κατεδηδοκέναι, ὠργίσθαι δὲ τὸν Ἥλιον, ἐπεὶ οἱ ἀροτῆρες βοῦς τοῦ ὀρέαν ἡμᾶς τὸν ἥλιόν εἰσιν αἵτιοι, τροφῆς ὄντες ποριστικοί.
- book 134 —ἔπταθ' ὑπουρανίη: οἶδε γὰρ ὁ Ἄρατος τὴν Παρθένον δύο πτέρυγας ἔχουσαν, καθάπερ καὶ ἄλλοι μαρτυροῦσι [τὸ πτέρυγας αὐτὴν ἔχειν] ἐν τοῖς καταστερισμοῖς.
- book 135 —ἦχί περ ἐννυχίη ἔτι φαίνεται: ὥσπερ ποιητικευόμενός φησιν ὅτι πρότερον ἐπὶ γῆς συνοῦσα τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὰς ἐπιγινόμενας ἀδικίας μόγις ἐν οὐρανῷ οὔσα τοῖς ἐν τῇ γῇ ἐν νυκτὶ φαίνεται.
- book 136 —τὸ δὲ ἐγγὺς Βοώτεω: καὶ τοῦτο ποιητικῶς, ὅτι, ἐπειδὴ τῶν τοιούτων ἦν φίλη, τοῦ γεωργεῖν καὶ τοῦ ἀπράγμονα βίον μετιέναι τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἐγγὺς τοῦ Βοώτου κατηστέρισται. πολυσκέπτοιο δὲ τοῦ λίαν λαμπροῦ. τοῦ ἄγαν λαμπροῦ Βοώτου, λέγει δὲ πολυσκέπτου. προεῖπομεν δὲ περὶ αὐτοῦ. τινὲς δὲ τῷ Ἀράτῳ ὥς παρατείνοντι τὴν μυθολογίαν ἐμέμψαντο <μᾶλλον ἦ> ἐν τῷ προτέρῳ μύθῳ. καὶ φαμεν ὅτι ἐπειδὴ ἐκεῖνος καὶ βλασφημίαν τινὰ εἶχεν, ὁ περὶ Ἀρκτων καὶ τοῦ Διός, οὗτος δὲ βιωφελὴς ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τοῦτο καὶ παρεξέτεινεν αὐτόν.

book 136

τινὲς μέμφονται τῷ Ἀράτῳ ὡς παρατείναντι τὴν μυθολογίαν αὐτοῦ ταύτῃ. καὶ φαίνεται ὅτι ἐκεῖνος ἐπειδὴ καὶ βλασφημίαν τινὰ εἶχεν ὁ περὶ Ἄρκτων καὶ Διός, διὰ τοῦτο παρεξέτεινε καὶ μακροτέραν ταύτην εἰργάσατο.

book 137 —τῆς ὑπὲρ ἀμφοτέρων· ἐπειδὴ πολὺς ἐνέμεινε τῷ μυθικῷ καὶ δοκεῖ παρεκτετράφθαι, διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐπαναλαμβάνει, καὶ ἐπὶ τὴν τῶν θεωρουμένων ἀκρίβειαν ἔρχεται, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀστέρος τοῦ ἐπικειμένου ἐν τῷ δεξιῷ ὦμῳ τῆς Παρθένου, ὅστις σφόδρα ἐστὶ λαμπρὸς καὶ καλεῖται Προτρυγητὴρ· πρὸ γὰρ τῆς τοῦ τρυγητοῦ ὥρας ὀλίγον προανατέλλει. ἐπιτέλλει γὰρ ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ ὦμοι τῆς Παρθένου τῷ Λέοντι.

book 137 ἄλλο δὲ ἐπιτολὴ καὶ ἄλλο ἀνατολή. ἀνατολὴ μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ τοῦ ζῳδίου παντός, καθό ἐστιν ἡ τοῦ ἡλίου, ἐπιφάνεια, ἐπιτολὴ δὲ τὸ ὑπὸ τὸ ζῳδιον· ὅταν συνανατείλῃ ἐπὶ τινι, ἐπιτέλλειν τι λέγεται. ὡς τὸ „Πληιάδων ... ἐπιτελλομένων“ (Hes. Opp. 383). αἱ γὰρ Πλειάδες ἐπὶ τὴν τοῦ Ταύρου εἰσὶ τομήν, αἵτινες τῷ Κριῷ ἐπιτέλλονται, ὅτε ὁ ἥλιος ἐν Κριῷ ἐστὶ καὶ ὅτε γίνεται καὶ θειρισμὸς ἀρχή, ὅτε πρῶτον τὰς κριθὰς θερίζουσι.

book 137 τὸ δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὦμων ὅτι οὐδὲ ὁ ἀστήρ τοῦ δεξιοῦ ἐπιψαύει. ἀλλ' ὥσπερ ὀλίγον ἥρτηται, διὸ εἶπεν ὑπὲρ ... ὦμων ἐλίσσεται σὺν οὐρανῷ καὶ αὐτῇ τῇ Παρθένῳ. ἔνιοι δὲ ὀξυτονοῦσι τὴν προηγουμένην συλλαβὴν τῆς ὑπὲρ προθέσεως, βουλόμενοι ἀντ' ἐπιρρήματος τοπικοῦ εἶναι. ἄλλως· τοῦτον οἱ μὲν Προτρυγητῆρα καλοῦσιν ὅτι προανατέλλει τοῦ Ἀρκτούρου, ἐπειδὴ σημαίνει ἡ ἀνατολὴ αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς τρύγης. τοῦτο καὶ Ἡσίοδος (Opp. 609—611)· „εὗτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ / οὐρανόν, Ἀρκτοῦρον δὲ ἴδοι ῥοδοδάκτυλος Ἥως, / ὦ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς“. ὡς καὶ ὁ Προκύων τοῦ Κυνός.

book 137 ἐν τῷ δεξιῷ ὦμῳ τῆς Παρθένου κεῖται ἀστήρ λαμπρὸς, καλούμενος Προτρυγητὴρ. πρὸ γὰρ τῆς τοῦ τρυγητοῦ ὥρας ὀλίγον προανατέλλει. καὶ πλησίον αὐτοῦ εἰσὶν ἕτεροι δ' ἀστέρες καλοί, εἷς μὲν πρὸ ποδῶν αὐτῆς, εἷς δὲ ὑπὸ τοὺς ὦμους, εἷς δὲ κάτω τῆς ὀσφύος, ἕτερος δὲ μεταξὺ τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν ὀπισθίων γονάτων τῆς Ἀρκτου τῆς μεγάλης. εἰσὶ τοίνυν οὗτοι ἀστέρες ἀκατονόμαστοι ε', καὶ οὐκ ἐπὶ τινι εἰδῶλῳ κείμενοι. Κόνων δὲ ὁ μαθηματικὸς Πτολεμαῖος χαριζόμενος Βερενίκης πλόκαμον ἐξ αὐτῶν κατηστέρισεν. ἦν γὰρ ἡ Βερενίκη Αἰγυπτία γυνὴ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ πρώτου.

book 139 —τόσσοι μὲν μεγέθει· ὀλίγοι μὲν οὗτοι τῷ μεγέθει καὶ τῇ λαμπηδόνι [ἐγκείμενοι], ὁποῖος καὶ τῆς μεγάλης Ἀρκτου, τῆς Ἑλίκης, φαίνεται ὑπὸ τὴν οὐράν. καὶ διδασκαλικώτατον πεποίηκεν. ἅμα γὰρ τῷ παραβάλλειν ἐδίδαξε, καὶ τεχνικῶς πάλιν δέδωκεν ἀφορμὴν αὐτῷ ὥστε ἀνελθεῖν ἐπὶ τὰ βόρεια, κάκεῖθεν πάλιν ἄρξασθαι ἄλλων.

book 141 —〈δεινὴ〉 : φοβερὰ, διάπυρος, λαμπρά· λέγει δὲ τὴν οὐρὰν τῆς Ἀρκτου. 〈ἐπιτεκμήριο〉 (142): αὐτὴν τὴν Ἀρκτον. δεινὴ γάρ· ἀντὶ τοῦ καταπληκτικῆ (οὐκ ἀγρία) διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀστέρων. λαμπρὰ δὲ ἐστὶν ἅπασα (καὶ Ὀμηρος (Π 104—105)· „δεινὴ δὲ περὶ κροτάφοισι φαεινὴ πῆληξ“)· οὐ μόνον δὲ αὕτη, ἀλλὰ καὶ οἱ πλησίον παρακείμενοι αὐτῇ, ἀνωνόμαστοι ὄντες, λαμπροὶ εἰσιν, οἷον ὁ τῆς οὐρᾶς. ἓνα δὲ λέγει τῶν τὸν ῥυμὸν τῆς Ἀρκτου ἀποτελούντων.

book 141 δεινὴ γὰρ κείνη· ἀντὶ τοῦ λαμπρά· κάκείνη ἡ Ἀρκτος λαμπρά ἐστὶν ἅπασα. Ὀμηρος (Π 104—105)· „δεινὴ δὲ οἱ περὶ κροτάφοισι φαεινὴ πῆληξ“. ἐγγύθεν δὲ πλησίον. τότε λέγει· οἷον ὁ τῆς οὐρᾶς ἀστήρ, τῆς Ἀρκτου δηλονότι. ἓνα λέγει τῶν τὸν ῥυμὸν τῆς Ἀρκτου ἀποτελούντων.

book 142 —οὐκ ἂν τοὺς γε ἰδὼν· οὐκ ἂν, φησί, τούτους τοὺς τῆς Ἀρκτου θεασάμενος ἀστέρας, ἔτι κατασκοπήσειας πρὸς τὸ γνωρίσαι αὐτήν. ἰδὼν γὰρ ἐκείνους ἐγνώρισας. τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐπιτεκμήριο. ἐπὶ τούτοις τοῖς ὀφθεῖσι λαμπροῖς ἄστρασιν οὐκ ἄλλου τινὸς πρὸς τὴν κατάληψιν τῆς Ἀρκτου χρεῖαν 〈ἂν〉 σχοίης. τινὲς δὲ τῆς μεγάλης οὐρᾶς τῆς Κυνοσούρας ἤκουσαν. μεγάλη δὲ αὐτὴ ἡ οὐρὰ ὡς πρὸς τὴν τῆς Ἑλίκης, ἀλλ' εἰσὶν οἱ ἀστέρες ἀμυδροί.

book 142 μεγάλης οὖν Ἄρκτου οὐρήν. τοῦτο ὑπερβατόν.

book 143 —οἷός οἱ πρό ποδῶν: τὸ οἷος οὐκ εἰκασμοῦ, ἀλλὰ θαύματος. τοιοῦτον· ὁποῖος τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἄνωθεν περὶ μηρούς φέρεται ἀστήρ. <καλός τε μέγας τε> : τοῦτο δὲ κοινὸν ὑπάρχει πρὸς ἑκάτερον τῶν ἐπιφερομένων.

book 144-145 <εἷς μὲν> : λέγει γὰρ περὶ τῶν τῆς Ἄρκτου ἀστέρων, ὅτι πλησίον τοῦ Προτρυγητῆρός εἰσιν ἀστέρες δύο [εἷς μὲν] πρὸς τῶν ποδῶν αὐτῆς, εἷς μὲν ὑπὸ τοὺς ὠμαίους πόδας, τουτέστι τοὺς ἐμπροσθίους, εἷς δὲ ὑπὸ τῶν ἱξυόθεν κατιόντων, τουτέστι τῶν ὀπισθίων· διὸ ὡς περὶ τρίτου τινὸς μέλλων λέγειν, ἄλλος δ' οὐραίοις ὑπὸ γούνασι, τοῖς ὀπισθίοις λέγων, εἴπερ ἐστὶν ὑπὸ τὴν οὐρὰν κείμενος κατ' ἀντιδιαστολὴν τῶν ὑπὸ τοὺς ἐμπροσθίους ὦμους γονάτων.

book 144-145 ἄλλως: πρότερον μνησθεὶς τῆς Ἄρκτου τῆς μεγάλης, τῶν περὶ τὰ ὀπίσθια κειμένων αὐτῇ ἀστέρων οὐκ ἔμν <η> μόνευσε. νῦν οὖν οἰκεῖον λαβὼν καιρὸν ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος τῆς τοῦ Προτρυγητοῦ, ἀνακάμπει πάλιν ἐπὶ τοὺς πρότερον ἀπολελειμμένους ἀστέρας <σ> . πολλὴν δ' ἀπορίαν παρέξει τοῖς μὴ γινώσκουσιν [ὁ Ἄρατος] ὅτι ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων καὶ τὴν μεγάλην Ἄρκτον κατηστέρισεν, ὣν εἷς μὲν ὑπωμαίων, εἷς ἔ <κά> τερον τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν, εἷς δ' εἷς ἑκάτερον τῶν ὀπισθίων, ὥστε τέως τέσσαρες, καὶ τοῖς γούνασι δύο πρὸς τῇ οὐρᾷ, καὶ ὁ Προτρυγητὴρ ὁ ἐν α <ὕτῃ> τῇ οὐρᾷ πάντες ἑπτὰ.

book 144-145 εἷς μὲν ὑπωμαίων: περὶ τῶν τῆς Παρθένου ἀστέρων διαλέγεται, ὅτι πλησίον τοῦ Προτρυγητῆρός εἰσιν ἀστέρες δ', εἷς μὲν πρὸς τῶν ποδῶν αὐτῆς, εἷς δὲ ὑπὸ τοὺς ὦμους, εἷς δὲ ἀπὸ τῆς ὀσφύος κάτω, εἷς δὲ μεταξὺ τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν ὀπισθίων γονάτων τῆς Ἄρκτου τῆς μεγάλης.

book 146 —ἀπλόοι δέ, τουτέστιν ἀκατονόμαστοί εἰσι, καὶ οὐδὲν συμπληροῦται εἰς τύπον ἐξ αὐτῶν. οἱ δὲ Ἥλακάτην. Κόνων δὲ ὁ μαθηματικὸς Πτολεμαίῳ χαριζόμενος Βερονίκης πλόκαμον ἐξ αὐτῶν κατηστέρισε. τοῦτο καὶ Καλλίμαχος πού φησιν (fr. 110, 7—8 Pf.)· ἡ με Κόνων ἔβλεψεν ἐν ἡέρι τὸν Βερονίκης / βόστρυχον, ὃν κείνη πᾶσιν ἔθηκε θεοῖσ". ἡ ἀπλόοι, οἷς οὐδεὶς πλέει διὰ τὸ ἀνώνυμον.

book 146 τὸ ἀπλόοι Μενεκράτης ἀναγινώσκει ἄπλοοι, ὡς ἄλογοι τῷ τόνῳ, καὶ ψιλοῖ τὸ α, ἵνα σημαίνεται ὅτι πρὸς τούτους τοὺς ἀστέρας οὐ πλέουσιν οἱ ναυτιλλόμενοι, διὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ εἶναι τοῦ πλινθίου τῆς Ἄρκτου. ἡμεῖς δὲ ἀναγινώσκουμεν ἀπλόοι, παρὰ τὴν ἀπλότητα τῆς φαντασίας αὐτῶν. εἰσὶ γὰρ τινες διπλοῖ καὶ τριπλοῖ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς θεωρίας διηρημένοι· διὰ τοῦτο καὶ ἀπλοῖ τινές εἰσι καὶ οὐ διώνυμοι καὶ οὐ τετυχότες ἐπισημασίας. τινὲς δὲ διὰ τὸ μὴ λαμπροῖ εἶναι, διὸ καὶ ἐπήνεγκεν ἀνωνυμία φέρονται.

book 147 —κρατὶ δέ οἱ Δίδυμοι: εἷς τρία διαιρεῖ τὴν Ἄρκτον, καὶ φησιν ὅτι τῆς μὲν κεφαλῆς αὐτῆς τὸ διάμετρον ἄνω τῶν Διδύμων, τὸ δὲ μέσον τοῦ Καρκίνου, οἱ δὲ ὀπισθεν πόδες ἄνω τοῦ Λέοντος. καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἦν τὸ μεταξὺ τῆς <Ἄρκτου> κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καὶ τοῦ ζῳδιακοῦ, ἀπ' αὐτῆς τὸν ζῳδιακὸν διηγέεται. ἔστι γὰρ ταῦτα τὰ ζῳδία σφόδρα βόρεια. ἄλλως: ἀπὸ τῆς προγνωσθείσης τὰ ἀγνοούμενα διδάσκει.

book 147 οἱ Δίδυμοι λέγονται εἶναι οἱ Διόσκουροι, ὑπερβαλόντες δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ πάντας, ἡξιώθησαν οὐρανοῦ τιμῆς. <Δίδυμοι> : οὗτοι δὲ λέγονται εἶναι οἱ Διόσκουροι ἐν δὲ τῇ Λακωνικῇ γράφεται ἐπιφάνειαν ἔσχον. φιλαδελφία γὰρ ὑπερήνεγκαν πάντας. οὔτε γὰρ περὶ ἀρχῆς, οὔτε περὶ ἄλλου τινὸς ἤρισαν, ἀλλ' ἅμα πάντα ὁμοῦ ἔπραττον. τοῦ δὲ ἐνὸς πεσόντος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ἕτερος ἐφώνει τὸν ἴσον χρόνον ἵνα ὦσι μετ' αὐτῶν. ἔχουσιν οὖν ἀστέρας τοὺς πάντας δέκα.

book 147 μέσση δ' ὕπο: οὗτος ὁ Καρκίνος δοκεῖ τεθνᾶναι ἐν τοῖς ἄστροις δι' Ἥραν. ὅτε γὰρ ὁ Ἡρακλῆς τὴν ὕδραν ἀνήρει, ἐκπηδήσας οὗτος, ἔδακεν αὐτοῦ τὸν πόδα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐν τῷ ὀστράκῳ

λαμπρούς β'. ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς ποσὶν ἐφ' ἐκάτερον α'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χηλῆς γ'. ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς β'. τοὺς πάντας ιβ'. ποσὶ δ' ὀπισθοτέροισι (148): οὗτος ἔστι μὲν τῶν ἐπιφανῶν ἀστέρων. δοκεῖ δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς τιμηθῆναι τὸ ζῶον. διότι τῶν τετραπόδων ἡγεῖται.

book 147 τινὲς ὅτι πρῶτος ἄθλος τοῦ Ἡρακλέος ἦν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς, γ'. ἐπὶ δὲ τοῦ τραχήλου, β'. ἐπὶ δὲ τοῦ στῆθους, α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ'. ἐπὶ τῆς κέρκου α' λαμπρόν. ἐπὶ τοῦ β'. ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδός, α'. τοὺς πάντας ιγ'. ἄλλως: τινὲς ἐμέμψαντο τῷ Ἀράτῳ λέγοντες ὅτι· τριάκοντα μοιρῶν οὕσα μόλις ἢ Ἄρκτος, πῶς ἐπέχει ἐνενήκοντα μοιρῶν [ὡς πρὸς τὰ γ' ζῴδια] τὴν ἑκτασιν; καὶ φαμεν ὅτι αἰεὶ ὁμοχρόνως καὶ ἰσοπαλῶς αἱ σφαιροειδεῖς θέσεις τὰς κινήσεις ἔχουσιν. ἐν γὰρ καὶ μία ἢ περικειμένη ἐπιφάνεια καὶ πᾶσιν ἴση. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν, ὁ μέγιστος τῶν κύκλων, ὁ ἰσημερινός, τῷ βορείῳ κύκλῳ, καταπολεῦοντι βραδυτέρῳ, ὅμως κατὰ τὴν σφαιροθεσίαν ὁμοχρόνως κινεῖται. ὅταν οὖν

book 147 ἢ Ἄρκτος ἢ μείζων ἐν τῇ στροφῇ γένηται περὶ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, τότε ἄρχεται ὁ Ταῦρος ἀνατέλλειν, καὶ πάλιν ἐν πάσῃ τῇ περιφερείᾳ ἕως <ᾶν> γένηται πάλιν περὶ τὸν μεσημβρινόν, οὐκ ἀνατέλλει ὁ Ταῦρος· ἐπειδὰν δὲ γένηται, ἀνατέλλει. οὕτως ἢ σφαιροειδῆς κίνησις ἢ αὐτὴ δι' ὅλου. Καρκίνος ἐστίν: οὗτος δοκεῖ ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι διὰ τὴν Ἥραν. μόνος, τῷ Ἡρακλεῖ τῶν ἄλλων συμμαχούντων, ὅτε τὴν Ὑδραν ἀνήρει, ἐκ τῆς λίμνης πηδῆσας ἔδακεν αὐτόν. καλοῦνται δὲ τινες αὐτοῦ ἀστέρες Ὀνοι, οὓς Διόνυσος ἀνήγαγεν ἐπὶ τὰ ἄστρα.

book 147 ὁ Καρκίνος ἐτέθη ἐν τοῖς ἄστροις ἐξ οἰκονομίας τῆς Ἥρας διότι τῶν ἄλλων βοηθούντων τῷ Ἡρακλεῖ ὅτε ἐμάχετο τῇ Ὑδρᾷ ἔδακεν αὐτοῦ τὸν πόδα σπουδῇ ἐπελθών.

book 148 —Λέων ὑπο καλὰ φαίνει: ὁ Λέων ἔχει ἐπὶ τῆς καρδίας ἀστέρα λαμπρόν Βασιλίσκον λεγόμενον, ὃν οἱ Χαλδαῖοι νομίζουσιν ἄρχειν τῶν οὐρανίων. ὄντος δὲ ἡλίου ἐν Λέοντι ὁ Νεῖλος ἐμβαίνει.

book 149 —ἔνθα μὲν ἡελίοιο: ἐζήτηται διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Ἄρατος τὰς θερμοτάτας ἡμέρας ἐν τῷ Λέοντι εἶπε γίνεσθαι, καὶ οὐκ ἐν τῷ Καρκίνῳ. ῥητέον δὲ ἴσως μὲν καὶ φυσικῶ τινι λόγῳ καύματα γίνεσθαι ἐν τῷ Λέοντι, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀνατέλλειν τὸν Κύνᾱ, πυρωδέστατον ἀστέρα καὶ προδήλως τ <ὸν Λα> γῶν πλεονάζοντα, τὸν δὲ Ἄρατον μὴ ἐφ' ἐνὸς ζωδίου τὸ συμβαῖνον παραδεδωκέναι, ἀλλ' ἐπὶ τῶν τριῶν· προτάξας γὰρ τοὺς Διδύμους καὶ Καρκίνον καὶ Λέοντα, ἐν οἷς συμβαίνει τὰς θερμοτάτας ἡμέρας γίνεσθαι, ἐπήνεγκεν ἔνθα μὲν ἡελίοιο θερεῖταται εἰσι κέλευθοι, τουτέστιν ἐν τοῖς τρισὶ ζωδίοις,

book 149 πέρα δὲ ἀντιδιέστειλε τὸ ἐξαιρέτως τῇ ἐν τῷ Λέοντι πορείᾳ τοῦ ἡλίου συμβαῖνον, διὰ τὸ καὶ τὰ δύο θερινὰ ζωδία προθερμαινόμενα καὶ ἐμπυρούμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸν Λέοντα θερμότερον ποιεῖν γίνεσθαι. „ἔδει δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ Καρκίνου εἰρῆσθαι τοῦτο“. λεκτέον δὲ ὅτι ἦδη ὑπὸ τοῦ θέρους κεκμηκότες οἱ ἄνθρωποι πλέον ἀντιλαμβάνομεθα ὅταν ὁ ἥλιος ἐν τῷ Λέοντι ᾗ. ὥς γὰρ ἐν ἡμέρᾳ θερινῇ οὐχ οὕτω κατὰ τὴν ἑκτὴν ὥραν μεσοῦντος τοῦ ἡλίου ἀντιλαμβάνομεθα τοῦ καύματος ὥς κατὰ τὴν ἑβδόμην, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Λέοντος νοητέον,

book 149 ἄτε προθερμασμένη τῇ γῇ ἐντυγχάνοντος τοῦ ἡλίου. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν Ὑδροχόον διαπορευομένου, τὸ ψῦχος ἐπιτείνεται, προκατεψυγμένη ὁμιλοῦντος τῇ γῇ. κατὰ ταῦτόν δὲ καὶ τὰ βαλανεῖα πρῶτως ἐκκαιόμενα οὐκ εὐθέως πυρώδη γίνεται, ἀλλ' ἐν χρόνῳ αὐξάνεται. τὸν δὲ Λέοντα: οἱ μὲν ὅτι ὑπὸ Διὸς ἐτιμήθη διότι τῶν τετραπόδων ἡγεῖται, ἢ ὅτι πρῶτος ἄθλος Ἡρακλέος. ἔστι δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἄστρον.

book 147-148 —ἄλλως: σαφῶς καὶ [πά]νυ καταλήξας ἐπὶ τὴν Παρθένον, μετ' εὐλόγου προφάσεως τῆς κατὰ τὴν ὁ[μοι]ότητα τῶν ἀστέρων ἐπὶ τὴν Παρθένον μετῆλθε πάλιν, ἀφ' ἧς π[ροϋ]θετο τὴν ἀρχήν. ἐπειδὴ ἀνάστερα ἦν τὰ ὑπ' αὐτήν, καταλέγει τὰ ὑποπε[πτη]-κότα τῷ Ζωδιακῷ, καὶ φησιν ὑποκεῖσθαι ἐκάστῳ μέρει τῆς Ἀρκτου ζ[ώ]διον ἕκαστον, τῇ μὲν κεφαλῇ τοὺς Διδύμους, τῇ δὲ

γαστρί τὸ[ν Καρ]κίνον, ὑπὸ δὲ τοὺς ὀπισθίους πόδας τὸν Λέο[ντα]. τὸ δὲ μέγεθος τῆς Ἄρκτου βουλόμενος παραστήσασθαι, τὸν ἀριθμὸν τοῦτ[ον] ποιεῖται τῶν ζῳδίων.

book 150 —κενεαὶ φαίνονται ἄρουραι: λοιπὸν γὰρ κεκενωμένοι εἰσὶ καρπῶν. αἱ γὰρ προτρογῆσεις διὰ τοῦ ἡλίου τὸ κατ' ἀρχὰς συνερχομένου τῷ Λέοντι. τινὲς δὲ τολμῶσι γράφειν ἡλίῳ τὰ πρῶτα συνερχομένοιο Λέοντος ἀπαιδεύτως. οὐ γὰρ τὰ ζῳδία συνέρχονται, ἀλλ' ὁ ἥλιος ἕκαστον ἐπιπορεύεται. ἄπτεται πως καὶ θεολογίας ἐνταῦθα ὁ Ἄρατος, τὴν τῆς Κόρης ἀρπαγὴν δηλῶν καὶ τὸν πρὸς Αἰδὴν γάμον ἐν τῷ λέγειν κενεαὶ ἄρουραι· αὐτὴν γὰρ εἶναι τοὺς καρπούς καὶ τὴν μητέρα τὴν γῆν.

book 150 καὶ γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις κατὰ τὸν Ἐπιφὶ μῆνα, ὅτε ἐν Λέοντι γίνεται ὁ ἥλιος, τότε καὶ ἡ τῆς Κόρης ἀρπαγὴ τελεῖται. περὶ τὴν ὀγδόην καὶ εἰκάδα τοῦ Ἐπιφὶ μηνὸς γίνεται ἐν Λέοντι ὁ ἥλιος, ὅτε καὶ ὁ Κύων τὰς ἐπιτολὰς ποιεῖται. οὐ γὰρ πάντως περὶ πέμπτην καὶ εἰκάδα ὁ Κύων τὰς ἐπιτολὰς ποιεῖται, ἀλλὰ καὶ <περὶ> κθ' καὶ λ' πρὸς τὴν βραδυτέραν τοῦ ἡλίου κίνησιν.

book 152 —τῆμος καὶ κελάδοντες: τότε, φησί, καὶ κελάδοντες ἄνεμοι ἐμπίπτουσι τῷ πόντῳ ὅτε ὁ ἥλιος ἐν τῷ Λέοντι. καὶ παρ' Αἰγυπτίοις αἱ κληίδες τῶν ἱερῶν λεόντων φέρουσι πρόσωπα καὶ τοῦ χασμῆματος ἀλύσεις ἀπώρηνται καρδίαν ἐξηρητημένην ἔχουσαι. τὸ δὲ πλῆθος τῶν βρόχων τῆς ἀλύσεως τοσοῦτόν ἐστιν ὅσας λέγουσι μοίρας ἐπέχειν τὸ ἄστρον ἐν τῷ δωδεκατημορίῳ τοῦ Λέοντος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀριθμουμένου.

book 152 ὅλον δὲ τὸ ἄστρον ἀνιερῶκασιν Ἡλίῳ. τότε γὰρ ἐμβαίνει καὶ ὁ Νεῖλος, καὶ ἡ τοῦ Κυνὸς ἐπιτολὴ περὶ τὴν ἡῷ φαίνεται, καὶ ταύτην ἀρχὴν ἔτους τίθενται, καὶ τῆς Ἰσιδος ἱερὸν εἶναι [τὸν Κύνα] λέγουσιν [αὐτοῦ τὴν ἐπιτολήν], ἐφ' ἣν καὶ τὸν ὄρτυγα θύουσι, τῷ παλμῷ τοῦ ζῶου σημειούμενοι τὸν καιρὸν τῆς ἐπιτολῆς τοῦ ἄστρου. ἄλλως: ἡλίου τὰ πρῶτα συνερχομένου τῷ Λέοντι (151). <ἐτησίαι εὐρέι πόντῳ> : λείπει γὰρ ἡ ἀνά, κατὰ παράλειψιν ταύτης εἴρηται.

book 152 ἐτησίαι ἄνεμοι σφοδρότερον πνέουσι καὶ ὁ καιρὸς οὐκέτι τῆς ἐπικώπων πλοίων εἰρεσίας. διὰ τί δέ, τῶν ἐτησίων ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἐν τῷ Καρκίνῳ <πορείας> ἀρχομένων πνεῖν, οὗτος λέγει ἐν τῷ Λέοντι; καὶ φαμεν [ὅτι] ἄρχεσθαι τοὺς ἐτησίας πνεῖν ἔτι ὄντος ἡλίου ἐν τῷ Καρκίνῳ, σφοδροτέ <ρουσ> δὲ γίνεσθαι ὅτε ἐν τῷ Λέοντι. πνέουσι δὲ μέχρι Ἄρκτου ἐπιτολῆς ὡς ἐπὶ πλῆθος ἐξήκοντα ἡμερῶν. ὠνομάσθησαν δὲ ἐτησίαι ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἢ ὅτι κατ' ἔτος πνέουσι ταῖς τακταῖς αὐτῶν ἡμέραις καὶ τεταγμένοις χρόνοις ἀρχόμενοι, παρὰ τὸ ἔτος, ἢ παρὰ τὸ ἐτεόν, διὰ τὸ μηδέποτε αὐτοὺς μεταβάλλειν ὅταν καιρὸς αὐτῶν ᾗ.

book 152 καλῶς δὲ τὸ μέγαλα σκ <ά> φη τότε χρήσιμα (154): τότε γὰρ κῦμα μέγα καὶ τὸ πνεῦμα σφοδρόν. παρηκολούθησε δὲ Ἡσιόδῳ (Opp. 643): „νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλη δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι“. ἐτησίαι εὐρέι πόντῳ: οἱ ἐτησίαι ἀπὸ τῆς τοῦ Κυνὸς ἐφ' ἣς ἐπιτολῆς μέχρι Ἄρκτου ἐπιτολῆς ὡς ἐπὶ πλῆθος ἐξήκοντα ἡμερῶν πνέουσιν. ὠνομάσθησαν δὲ ἥτοι ὅτι κατ' ἔτος πνέουσι ταῖς τακταῖς αὐτῶν ἡμέραις, παρὰ τὸ ἔτος, ἢ παρὰ τὸ ἐτεόν, διὰ τὸ μηδέποτε αὐτοὺς μεταβάλλειν ὅταν καιρὸς αὐτῶν ᾗ.

book 152 καλῶς δὲ τὸ μέγαλα σκάφη τότε χρήσιμα (154): τότε γὰρ τὸ κῦμα μέγα καὶ τὸ πνεῦμα σφοδρόν. παρηκολούθησε δὲ Ἡσιόδῳ (Opp. 643): „νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλη δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι“.

book 155 — <τὰ πηδᾶ> : πηδᾶ δὲ τὰ πηδάλια κατὰ ἀποκοπήν. τινὲς δὲ προπερισπῶσι, πηδᾶ ξύλα λέγοντες εἶναι ἐξ ὧν τὰ πηδάλια κατασκευάζεται βέλτιον ὑπομένοντα <τὴν> ἀπὸ τῆς θαλάσσης δριμύτ <η> τα, ὥστε λέγεσθαι ἀφ' οὗ κατεσκευάσθησαν, ὡς μελίη. τότε δὴ ἐνδέχεται ἔχειν τὰ πηδᾶ πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ μὴ τὰς κώπας, ἥτοι ἀντέχειν πρὸς τὸν ἄνεμον διὰ πηδῶν καὶ μὴ διὰ κωπῶν.

book 155

εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδᾶ: κατὰ συγκοπὴν τὰ πηδάλια, ἢ τὰς κώπας, ἀπὸ τοῦ πηδῶ. καὶ Ὅμηρος (ν 78)· „ἀνερρίπτουν ἄλα πηδῶ“. <κυβερνητῆρες> : οἱ δὲ κυβερνηταὶ θαρροῦντες τοῖς ἀνέμοις ἔχοιεν τὰ πηδάλια.

book 156 —περὶ τοῦ Ἡνίοχου. εἰ δέ τοι Ἡνίοχόν τε: ἐπανῆλθε πάλιν ἐκ τοῦ ζωδιακοῦ πρὸς τὰ βόρεια. τὸ δὲ ἀστέρας διδασκαλικῶς τρεῖς γὰρ ἔχει ἐν τῇ χειρί, ὧν ὁ μὲν ὑπὸ τὸν ὦμον σφόδρα ἐστὶ λαμπρός, καὶ καλεῖται Αἶξ, οἱ δὲ ἄλλοι δύο ἐξῆς ἀμαυρότεροι, οἱ καλοῦνται Ἐρίφοι. καὶ χαριέντως τὸν μὲν ἐπίλαμπρον ὡς ἐπὶ μητρὸς Αἶγα εἶπε, τοὺς δὲ ἀμυδροτέρους Ἐρίφους, ὡς νεογνά. ὁ δὲ μῦθος οὕτως ἔχει, ὅτι ἡ Αἶξ αὕτη γυνὴ ἦν Ἀρκαδική, ἣτις ἀνέθρεψε τὸν Δία. καὶ φασιν ὅτι μετὰ θάνατον λαβὼν αὐτῆς τὸ δέρμα κατὰ συνείλησιν περιέθετο, καὶ αὐτὴν κατηστέρισε. διὸ „Αἰγίοχος κικλήσκεται ἀνθρώποισι“. ταύτην δὲ καλοῦσι καὶ Ἀμάλθειαν, καὶ Ἀμαλθείας κέρας τὸ τῆς Αἰγός.

book 158 —εἰν ἀλί πορφυρούση: μελαινομένη· κινουμένη γὰρ ὑπὸ τῶν ἀνέμων ταύτην ποιεῖται τὴν σύστασιν. τὸ δὲ κεδαιομένους ἀντὶ τοῦ φθειρομένους. γράφεται κεραιομένους ἀντὶ τοῦ κεραΐζομένους. ἡ γὰρ ἑῷα δύσις τῶν Ἐρίφων χειμῶνα φέρει ἡλίου Τοξότην διανύοντος, ἡ δὲ Αἶξ τὴν ἑῷαν ποιεῖται δύσιν ἡλίου ὄντος ἐν Αἰγοκέρωτι περὶ τὰς χειμερινὰς τροπὰς.

book 159 —κεδαιομένους: σκορπιζομένους. εἰ δὲ διὰ τοῦ ρ γράφοιτο, φθειρομένους. ὅθεν τὸ ἀδιάφθαρτον ἀκέραιον καλοῦσι, διὰ στέρησιν τοῦ κεραΐω.

book 160 —Διδύμων ἐπὶ λαιά: ὁ γὰρ Ἡνίοχος βορειότερός ἐστι τῶν Διδύμων, ὥστε ἀνατελλόντων τῶν Διδύμων κατὰ πόδας τὰ εὐώνυμα μέρη αὐτῶν ὀρίζεσθαι πρὸς βορρᾶν, καὶ διὰ τοῦτο <λέγει> τὸν Ἡνίοχον κατὰ κεφαλὴν ἀνατέλλοντα παρακεῖσθαι τοῖς εὐωνύμοις μέρεσι τῶν Διδύμων.

book 161 —κεκλιμένον δῆεις: σφόδρα ἀκριβῶς ὁ Ἄρατος προσέχων τῷ ζῳδίῳ κατὰ θέσιν φησὶ τὸ κεκλιμένον· οὐ γάρ ἐστιν ἔξορθος, ἀλλ' ὥσπερ ἐπινεύων καὶ πρὸς τὸ ἐλαύνειν ἐπειγόμενος. Ἐλίκης δέ οἱ ἄκρα κάρηνα: πληθυντικῶς ἐχρήσατο ἀντὶ ἐνικοῦ· ἀντὶ τοῦ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ (κατὰ διάμετρον, σημαίνει, κειμένη) ἀντία δινεύει. ἱερὰ δὲ (163) ὅτι τὸν Δία ἐθήλασεν, ἢ ὅτι πλουτοδοτεῖρά ἐστι, καθὸ λέγουσιν Ἀμαλθείας κέρας. Ἀμάλθεια γὰρ αὕτη καλεῖται.

book 161 ἄλλως: ἡ τοῦ Ἡνίοχου κεφαλὴ ἐξ ἐναντίας τῶν γενύων τῆς Ἐλίκης κεῖται. εὐθεῖα γὰρ γραμμὴ ἐξηνέχθη ἀπὸ τῆς ἄκρας κεφαλῆς τοῦ Ἡνίοχου κατὰ τὰ τῆς Ἐλίκης γένεια, καὶ οὕτως ἐξ ἐναντίας κεῖται. ἄλλως: ἡ τοῦ Ἡνίοχου κεφαλὴ ὡς ἐπὶ ἀνατολὴν νεύει, ἡ δὲ τῆς Ἐλίκης ἐπὶ δύσιν, ὅθεν εἶπε ἀντία δινεύει. τὸ δὲ κάρηνα (161) ἐπ' ἀμφοτέροις δύναται λαμβάνεσθαι. Ἡνίοχος κατὰ τὰ λαιὰ αἰγίζων εἴρηται. καὶ Ὅμηρος (B 148)· „λάβρος ἐπαιγίζων“. κατὰ δὲ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς ἔχει ἀστέρας Ἐρίφους καλουμένους· δοκοῦσι δὲ ἑῷαν δύσιν ποιοῦμενοι σημαίνειν χειμῶνα, ἡλίου ἐν Τοξότη ὄντος. Καλλίμαχος (Erigr. 18, 5—6)· „φεῦγε θαλάσση / συμμίσγειν Ἐρίφων, ναυτίλε, δυομένων“.

book 161 οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἶδωλον ἢ Βελλεροφόντου, ἢ Τροχίλου τοῦ Καλλιθυίας παιδός, τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἄρμα πρώτου ζεύξαντος· οἱ δὲ Μυρτίλου, οἱ δὲ Κίλλαντος τοῦ Πέλοπος ἡνίοχου εἶπον, ἄλλοι δὲ Οἰνομάου, τὴν δὲ Αἶγα Νίκανδρος (fr. 114 Schn.) Ἀμάλθειαν καὶ Διὸς τροφόν. φαίη δ' ἂν τις ἀτεχνῶς εἶδωλα τοὺς περὶ θεῶν ταῦτα ληροῦντας.

book 161 ὠλενίη δὲ λέγεται διὰ τὸ <εἶναι> ἐπὶ τῆς ὠλένης τοῦ Ἡνίοχου. ἢ, ὡς ἄλλοι, Ὡλένου θυγάτηρ, ἢ ἐξ Ὡλένου πόλεως.

book 167 —περὶ τοῦ Ταύρου. παρ ποσὶ δ' Ἡνίοχου: πάλιν ἐγνωσμένως ἀπὸ τῶν παρακολουθούντων εἰς τὸν ζωδιακὸν κατέρχεται. καὶ νῦν ἀπὸ τοῦ Ἡνίοχου ἐπὶ τὸν ὑποκείμενον Ταῦρον ἐχώρησεν, ὅς ἐστιν ἐν ἀρχῇ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. κεραὸν δὲ διὰ τὴν τῶν κεράτων θέσιν, τὸ δὲ πεπτηότα διὰ

τὸ ποιὸν κατάστημα. ὥσπερ γὰρ ὀκλάσας ἐστίν, ἡμίτομος δέ, καὶ τοὺς ὀπισθίους οὐκ ἔχων πόδας.

book 167 τοῦτον οὖν οἱ μὲν τὸν τὴν Εὐρώπην διαγαγόντα ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην διὰ πελάγους κατηστερίσθαι φασίν, οἱ δὲ τοῦτον οὗ Πασιφάη ἠράσθη, οἱ δὲ τὸν ἐκ Κρήτης εἰς Μαραθῶνα παραγενόμενον, ὃν Θησεὺς κατηγωνίσσατο. τὸ δὲ μαίεσθαι ἐπισκοπεῖν, ἐπιζητεῖν, κατοπτεύειν. ὁ δὲ νοῦς παρὰ δὲ τοῖς ποσὶ τοῦ Ἥνιόχου ὑποπεσόντα ζῆται τὸν Ταῦρον. τὸ δὲ ἐοικότα, ὅμοια. οἱ γὰρ ἀστέρες αὐτοῦ βούκρανον ἀληθῶς διαγράφουσι, καὶ διὰ τοῦτό εἰσι γινώριμοι, οὐδὲν τῶν γειτνιώντων πρὸς κατανόησιν δεόμενοι, ὡς ὁ Κριὸς ἀμυδρὸς ὢν ὑπ' ἄλλων εὐρίσκεται.

book 169 —τοίη οἱ: θαυμαστικῶς τὸ τοίη ἀντὶ τοῦ τοιαύτη. σφόδρα γὰρ ἔκλαμπρος ἡ κεφαλὴ ὑποφαίνεται, καὶ ἔκκριτός ἐστι, καὶ οὐκ ἄν τις ἐξ ἄλλου τεκμηρίου ἔτι σκέψαιτο τὴν τοῦ Ταύρου κεφαλὴν, ἀλλ' ἐκ τῶν τὸ πρόσωπον ἀποτελούντων ἀστέρων.

book 171 —ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν: ἐκ τῶν δύο γραμμῶν τοῦ Υ̅ στοιχείου· αἱ γὰρ Ὑάδες τοῦτο τὸ στοιχεῖον ἀπομιμούμεναι τὸ ταύρειον ἀποτελοῦσι πρόσωπον, ἔνθεν καὶ τινες Ὑάδας αὐτὰς εἶπον. οἱ δὲ ὅτι δυόμεναι αἵτιαι ὑετοῦ γίνονται. οὗτος ἐστὶν ἐν τῇ τάξει τέταρτος. ὁ δ' ἀρκτικός κύκλος αὐτοῦ ἐπιλαμβάνει ἀπὸ ποδῶν ἕως στήθους αὐτοῦ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ θερινοῦ τροπικοῦ. ἦν δὲ ὡς Εὐριπίδης φησίν, Αἰθιοπῶν βασιλεύς. Ἀνδρομέδου δὲ πατήρ. τὴν δὲ ἑαυτοῦ θυγατέρα τῷ κήτεϊ δοκεῖ προθεῖναι. δι' ἣν Περσεὺς ὁ Διὸς γεγονώς, ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς χειρός, λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὠμων, α'. ἐπὶ τοῦ γόνατος βγ' λοξαί. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς λαγόνος ζ'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος β'.

book 171 οὗτος δὲ ὁ Ταῦρος λέγεται λέγεται ἐν ἄστροις τεθῆναι διὰ τὸ Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἀπὸ Φοινίκης εἰς Κρήτην ἀσφαλῶς διὰ τοῦ πελάγους. ὡς Εὐριπίδης. χάριν δὲ τούτου ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἐστὶν ὑπὸ Διὸς τιμηθεῖς. ἕτεροι δὲ φασὶ βοῦν ἐμιμήσαντο ἐν τοῖς ἄστροις. τοῦ δὲ Ταύρου τὸ μὲν μέτωπον αἱ Ὑάδες καλοῦνται. ἔχει ἀστέρας ὁ Ταῦρος ἐπὶ μὲν τῶν κεράτων ἑκατέρων α'. ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου β'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν, α'. ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος α'. οὗτοι Ὑάδες λέγονται.

book 171 ἐπὶ δὲ τοῦ ἐμπροσθίου γόνατος, α'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ'. ἐπὶ τῆς χηλῆς α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος, α'. ἐπὶ τὴν κοιλίαν β'. ἐπὶ τοῦ στήθους α'. τοὺς πάντας ιη'.

book 172 —καὶ λίην κείνων: οὐκ ἀνώνυμοι, φησίν, αἱ Ὑάδες αἱ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Ταύρου. Θαλῆς μὲν οὖν (11 (1) B 2 Diels) δύο αὐτὰς εἶπεν εἶναι, τὴν μὲν βόρειον, τὴν δὲ νότιον, Εὐριπίδης δὲ ἐν τῷ Φαέθοντι (fr. 780 Nauck) τρεῖς, Ἀχαιὸς δὲ (fr. 46 Nauck) τέσσαρας, Μουσαῖος ε' (2 (67) B 18 Diels), Ἰππίας δὲ καὶ Φερεκύδης (F. Gr. Hist. 6 F 9 et 3 F 90) ἑπτὰ. ἡ δὲ προσωνομία ὅτι τὸν Διόνυσον ἀνεθρέψαντο, Ὑῆς δὲ ὁ Διόνυσος. Εὐφορίων (14 Powell): „Ὑῆ ταυροκέρωτι Διωνύσῳ κοτέσσασα“. οἱ μὲν οὖν δύο λέγοντες ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ταύρου φασίν,

book 172 οἱ δὲ τρεῖς προσλαμβάνουσι καὶ τὸν ἐπὶ τῷ χελυνίῳ. Εὐριπίδης μὲν οὖν Ἐρεχθεῖ (fr. 357 Nauck) τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας Ὑάδας φησὶ γενέσθαι τρεῖς οὖσας, ὁ δὲ Μυρτίλος (F. Gr. Hist. 477 F 15) τὰς Κάδμου θυγατέρας, κληθῆναι δὲ οὕτως δι' ἣν προείπομεν αἰτίαν. Ἡσίοδος γὰρ φησὶ περὶ αὐτῶν (fr. 291 Merkelbach- West): „νύμφαι Χαρίτεσσιν ὅμοιαι, / Φαισύλη ἡδὲ Κορωνὶς εὐστέφανός τε Κλέεια, / Φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ Εὐδῶρη τανύπεπλος, / ἅς Ὑάδας καλέουσιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων“.

book 172 αἱ μέντοι Πλειάδες παρὰ τὸ διχότομον αὐτοῦ εἰσιν, ὡς ἐπὶ τὴν ἰξὺν ἀνακλῶμεναι, καὶ σχῆμα κατὰ τινὰς οὐρᾶς ἀποτελοῦσιν, ὡς καὶ ὁ Νίκανδρός φησὶ πλαγιασθεῖς (Ther. 122—123): „Πληιάδων φάσις δεδοκημένος, αἱ θ' ὑπὸ Ταύρου / ὀλκαῖην ψαίρουσαι ὀλίζωνες φορέονται“. οὐκ ἔστι δὲ οὐρὰ τοῦ Ταύρου. πόθεν γάρ, ὅποτε μὴδὲ ὀπίσθια ἔχων δείκνυται; ἢ ὅτι παραπλησίως τῷ Υ̅ στοιχείῳ κεῖνται, ἢ ὅτι δύνουσαι ποιοῦσιν ὑετόν, ἢ κατ' ἔλλειψιν τοῦ θ θυάδας.

—λαιοῦ δὲ κεράατος ἄκρον· παρὰ δὲ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος τοῦ Ταύρου, καὶ τὸν ἀριστερὸν πόδα τοῦ Ἥνιόχου εἰς ἀστήρ ἐπέχει. συνεληγάμενοι δὲ τῷ τόνῳ ὡς οὐτάμενοι. ὑφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ζ ἀναβιβάζεται ὁ τόνος. ὁ δὲ νοῦς συνηρμοσμένοι δὲ φέρονται. ταῦτας δὲ τὰς Ὑάδας Διονύσου τιθήνας φασὶν εἶναι. ἢ ὅτι ἐν τῇ γενέσει τοῦ Διονύσου ὕσεν ὁ Ζεὺς. τὰ δὲ ὀνόματα τούτων εἰσὶ ταῦτα· Ἀμβρόσια, Φαισύλη, Κλειτή, Εὐδώρα, Βρομεία, Κισσηίς.

—ἀλλ' αἰεὶ Ταῦρος· ἅπερ κατὰ φυσικὴν αἰτίαν εἴωθε γίνεσθαι, ταῦτα οἱ ποιηταὶ ὡς ἐν παραδόξῳ λαμβάνουσι, καὶ ὡς καινότερα αὐτὰ καὶ ἀδύνατα προφέρονται, ὡς καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Ἥνιόχου φησὶν ὁ Ἄρατος, ὅτι καὶ τὸ καινότερον ἔχει τι ἄμεινον· [ἀνατέλλων ὁ Ταῦρος·] κρείττων γάρ ἐστι καὶ ταχίων εἰς τὸ δύεσθαι. τριῶν κύκλων τῶν παραλλήλων παραδιδομένων, συμβέβηκε διαιρεῖσθαι τὸ ὅλον σχῆμα εἰς μέρη ἡ', <καὶ> τοῦ μὲν θερινοῦ τροπικοῦ ἐν τῷ βορείῳ μέρει τὰ ε' μέρη διηνεκῶς εἶναι ὑπὲρ γῆν, τὰ δὲ γ' ὑπὸ γῆν, τοῦ δὲ ἡμερινοῦ, ἴσον ἔχοντος τὸ ὑπὲρ γῆς τῷ ὑπὸ γῆν κατὰ δὲ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἀνατελλέτωσαν ὁ μὲν Ἥνιόχος ἐπὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ὁ δὲ Ταῦρος ἐπὶ τοῦ ἡμερινοῦ. περιενεχθέντος οὖν τοῦ οὐρανοῦ, ὁ μὲν Ταῦρος λήψεται ἐκ τοῦ ὑπὸ γῆν τμήμα α' (λοιπόν, ἐκ τῶν ἡ', τὰ γ'), ὁ δὲ Ἥνιόχος ἐφάψεται τοῦ ὀρίζοντος, ὥστε τὰ λοιπὰ ἔχειν ὑπὸ γῆς γ'. περιενεχθέντος οὖν πάλιν τοῦ οὐρανοῦ [τὰ λείποντα εἰς ἡ' τμή-

ματα, τὰ γ'] συμβήσεται τὸν Ἥνιόχον καὶ τὸν Ταῦρον ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀνατεῖλαι. ἀλλ' αἰεὶ Ταῦρος· τάχιον δύνει ὁ Ταῦρος ἐπεὶ νοτιώτερός ἐστι τοῦ Ἥνιόχου, τὰ δὲ νότια πλέον ὑπὸ γῆν μέρος ἔχει καὶ ὅλως τὰ ἐπὶ διαφόρων παραλλήλων κύκλων ἄστρα, τὰς ἀνατολάς ἅμα ποιησάμενα, οὐχ ἅμα δύσεται. τὸ γὰρ βορειότερον, κατὰ μείζονος κύκλου φερόμενον, ὕστερεῖ τῷ χρόνῳ τῆς δύσεως, τὸ δὲ νοτιώτερον <τάχιον> κατανεχθήσεται ὡς ἂν' ἐλάσσονα κύκλον φερόμενον. ἀκουστέον δὲ συνανατέλλειν τῷ Ταύρῳ τὸν Ἥνιόχον οὐχ ὅλον ὅλῳ (τοῦτο γὰρ ψεῦδος), ἀλλ' ὅσα τῶν μερῶν συνανατέλλει, ταῦτα οὐ συγκαταδύεται διὰ τὴν ἑγκλισιν τοῦ κόσμου.

<ὁμηλυσίη περ ἀνελθών> : ὥσει εἶπεν καίπερ ὁμοῦ ἀνελθών. λέγει δὲ ὅτι ὁ Ταῦρος, σὺν τῷ Ἥνιόχῳ ὁμοῦ ἀνελθών, πρότερος δύνει. τὸ δὲ ὁμηλυσίη ἀντὶ τοῦ ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτό. τὸ δὲ αἴτιον ὅτι τὰ βόρεια ἢ ὅλως οὐ δύεται, ἢ κατὰ τι δύεται, ἢ βραδέως δύεται· οἷον Ἄρκτοι ὅλως οὐ δύνουσιν, ὁ Κηφεὺς καταδύεται ὅσον αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τοῦ νοτίου· οὕτω καὶ ὁ Ἥνιόχος βραδέως δύνει ὡς πρὸς τὰ ὑποκείμενα αὐτῷ νοτιώτερα ζώδια.

οὗτος οὖν ὁ Ταῦρος, νοτιώτερος αὐτοῦ ὢν, πρῶτ' μᾶλλον καταφέρεται, ἐκεῖνος δὲ βραδύτερος, ὅσω καὶ βορειότερος. ἅμα δὲ ἀνατέλλουσι διὰ τὸ ἐξ ἀντολῶν ὥσπερ ἐπινενευκότα καὶ κεκυρτωμένον ἄνω φέρεσθαι τὸν Ἥνιόχον. ὅτε μέντοι δύεται, καὶ πλείονα χρόνον ἀναλίσκει δυόμενος, ὅτι τῶν ἐπὶ τῆς κινουμένης σφαίρας ἀνατελλόντων ἅμα σημείων ὕστερον δύνει τὰ προσεγγίζοντα τῷ φανερῷ πόλῳ. μείζους γὰρ κατὰ τὴν ὁμοιότητα διανύει περιφερείας διὰ τὸ μετέωρον τοῦ πόλου. λήξας οὖν ἐπὶ τὸν Ταῦρον, ἄνεισι πάλιν ἐπὶ τὰ συνεχῇ καὶ βόρεια.

—οὐδ' ἄρα Κηφῆος· πάλιν ἕως τοῦ ζωδιακοῦ ἐλθὼν καὶ διδάξας τὰ περὶ τοῦ Ταύρου ἀνέδραμεν ἐπὶ τὰ τοῦ βορείου λειπόμενα, πάλιν δὲ οὐδὲ τὸν Κηφέα ἀφ' αὐτοῦ διδάσκει, ἀλλ' ὥσπερ τὰ φθάσαντα διὰ τῶν ἐγνωσμένων, οὕτω καὶ τοῦτον διὰ τῆς ἤδη γνωσθείσης Κυνοσούρας Ἄρκτου. τὸ δὲ μογερὸν διὰ τὴν συμβᾶσαν συμφορὰν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ χάριν Κασσιέπειας. αὕτη γὰρ ἤρισε ταῖς Νηρηΐσι περὶ κάλλους, αἱ δὲ ὀργισθεῖσαι κῆτος ἐπαφῆκαν τῇ Αἰθιοπίᾳ.

ἔχρησε δὲ ὁ θεός, εἰ μὴ ἡ ταύτης θυγάτηρ Ἀνδρομέδα παραδοθῇ τῷ κῆτει, μὴ παύσασθαι <τὸ δεινόν> . ἢ δὲ ἐξετέθη· παριῶν δὲ ὁ Περσεὺς ἔσωσε τῇ Γοργόνι τὴν Ἀνδρομέδαν. πάντες οὖν κατηστερίσθησαν ἀπλώσαντες τὰς χεῖρας, ὥσπερ ὑπόμνημα τοῦ πάθους φέροντες. ἡ Κασσιέπεια, γυνὴ οὕσα τοῦ Κηφέως ἤρισε ταῖς Νηρηΐσι περὶ κάλλους. αἱ δὲ ὀργισθεῖσαι κῆτος ἐπαφῆκαν τῇ

Αἰθιοπία. ἔχρησεν οὖν ὁ θεός, εἰ μὴ ἡ ταύτης θυγάτηρ Ἀνδρομέδα ἐκδοθῇ τῷ κήτει, μὴ παύσασθαι τὸ δεινόν. ὅθεν καὶ προετέθη μετὰ τῶν οἰκείων κόσμων, προσηλώθη δὲ ἵνα μὴ ἀποδράσῃ. μέλλοντος δὲ ἤδη τοῦ κήτους ἐξιέναι καὶ βορὰν ποιεῖσθαι αὐτήν, παριῶν ὁ Περσεύς τὸ μὲν κῆτος ἀπέκτεινε, τὴν δὲ Ἀνδρομέδαν ἡλευθέρωσε. πάντες γοῦν κατηστερίσθησαν ἀπλώσαντες τὰς χεῖρας, ὥσπερ ὑπόμνημα τοῦ πάθους φέροντες.

book 179 Ἰασίδαο: Ἰασίδην τὸν Κηφέα εἶπε διὰ τὸ ἔχειν τὸ γένος ἀπὸ <Ἰοῦς τῆς> Ἰνάχου. ἀπὸ μητρὸς δὲ αὐτὸν ὠνόμασεν. οὐ γάρ ἐστι Κηφεὺς Ἰάσου, ἀλλ' Ἰοῦς τῆς Ἰνάχου. Ἰασίδης οὖν υἱὸς Ἰοῦς. Ἰοῦς γὰρ Ἑπαφος, οὗ Λιβύη, ἧς Βῆλος, οὗ Ἀγῆνωρ, οὗ Κηφεύς.

book 181 —ἐπεὶ Διὸς ἐγγύθεν ἦσαν: ἐπεὶ δοκοῦσιν οἱ βασιλεῖς ἀπὸ Διὸς ἔχειν τὸ γένος. ἡ αὐτοῦ πρὸς γένους. ἀλλ' ἄρα καὶ τὸν οὐρανὸν ἔφθασεν ὁ Κηφεύς. ἐπειδὴ Διὸς ἦν. πρὸς γένους αὐτοῦ ἐστὶν Ἰώ.

book 184 —ἴση οἱ στάθμη: ἴση εὐθεΐα, ἴση διάμετρος ἀπὸ τῆς Ἄρκτου ἕως τῶν ποδῶν ἀμφοτέρων τοῦ Κηφέως.

book 185 —ὅση ποδὸς εἰς πόδα τείνει: ὅσον ἀπέχουσιν ἑαυτῶν οἱ πόδες, τοσοῦτον ἀπέχει ἡ οὐρὰ τῆς Ἄρκτου ἐκατέρου ποδὸς τοῦ Κηφέως. Ὀμηρος (Ο 410)· „στάθμη <δόρυ> νήϊον ἐξιθύνει“. ἄλλως: στάθμη ἐστὶν ἡ εὐθεΐα γραμμῇ. νεάτης δὲ οὐρᾶς τῆς Κυνοσούρας Ἄρκτου. ἀπὸ ἄκρας τῆς οὐρᾶς εὐθεΐα τις γραμμῇ φέρεται εἰς ἐκάτερον πόδα τοῦ Κηφέως, τοσοῦτον ἀπέχοντα τὸ διάστημα ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ποδὸς τοῦ Κηφέως ἐπὶ τὸν ἄλλον πόδα, ὡς τὸ μέγεθος εἶναι τρίγωνον ἰσόπλευρον ἀπὸ τῆς οὐρᾶς ἐπὶ τοὺς δύο πόδας καὶ τὸ τῶν δύο ποδῶν αὐτοῦ διάστημα.

book 185 ἄλλως: ἴσόν φησιν ἀφεστάναι ἀπὸ τῆς οὐρᾶς τῆς Κυνοσούρας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας τοῦ Κηφέως αὐτῷ τῷ τῶν ποδῶν διαστήματι. ἴση εὐθεΐα ἐστὶν, ὡς εἶναι τὸ σχῆμα τρίγωνον ἰσόπλευρον.

book 186 —αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης: ἐπειδὴ ἡ τοῦ Κηφέως ζώνη ἀμυδρά ἐστὶν, ἐκ τοῦ παρακειμένου Δράκοντος διδάσκει. ὁ δὲ νοῦς κάτω δὲ τῆς τοῦ Κηφέως ζώνης ὀλίγον <ἄν> ἰέμενος καὶ περισκοπήσας βλέψειας <τὴν> τοῦ Δράκοντος πρώτην καμπήν, τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος κύκλωσιν.

book 188 —προκυλίνδεται: ἀνατολικωτέρα προθεωρεῖται. τὸ δὲ κυλίνδεται, οὐκ εὐσχημόνως κεῖται· πλατεῖα γὰρ καθ' ἐκάτερα. ἄλλως: ἔνιοι νομίζουσιν ἡγνοηκέναι τὸν Ἄρατον ὅτι ἡ Κασσιέπεια ἐπανατέλλει τῷ Κηφεῖ καὶ ἐπικαταδύνει, μὴ νοήσαντες ὅτι ἔθος ἐστὶ τῷ ποιητῇ τὴν ἀνατολήν προτέραν καλεῖν. τὸ οὖν προκυλίνδεται σημαίνει ὅτι ἡ Κασσιέπεια ἀνατολικωτέρα Κηφέως προθεωρεῖται.

book 188 πρὸ αὐτοῦ τοῦ Κηφέως φέρεται. τὸ δὲ δαιμονίη ἦτοι κακοδαίμων διὰ τὰ φαινόμενα καὶ συμβάντα αὐτῇ, ἡ μακαρία διὰ τὸ ἐν θεοῖς εἶναι. οὐ μάλα πολλή: καὶ γὰρ μικρὸν ἐπέχει τοῦ οὐρανοῦ τόπον, καὶ οὐ πάντῃ ἐν νυκτὶ πανσελήνῳ λαμπρὰ φαίνεται. οὐ γὰρ πολλοὶ αὐτὴν λαμπρύνουσιν ἀστέρες.

book 189 —παμμήνιδι: πανσελήνῳ. προκυλίνδεται Κασσιέπεια οὐ μάλα πολὺ φαινομένη ἐν παμμήνιδι νυκτί.

book 188bis —τοῦ δ' ἄρα δαιμονίη: πλησίον δὲ τοῦ Κηφέως, τὸ δαιμονίη διὰ τὸ ποῖον αὐτῆς κατάστημα, ὥσπερ ἐν συμφοραῖς οὔσης διὰ τὴν παῖδα. ἐν νυκτὶ δὲ ἐχούσῃ πλήρῃ τὴν σελήνην οὐ πολλή καὶ λαμπρὰ φαίνεται ἡ Κασσιέπεια· ἀμυδροτέρους γὰρ ἔχει τοὺς ἀστέρας. ταύτην δὲ τὴν Κασσιέπειαν ἱστορεῖ Σοφοκλῆς τῶν τραγῳδῶν ποιητῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδῃ ἐρίσασαν περὶ κάλλους καὶ ἔλθεῖν εἰς τὸ σύμπτωμα. καὶ τὸν Ποσειδῶνα δι' αὐτὴν τὴν χώραν διαφθεῖραι τὸ

κῆτος ἐπιπέμψαι. ὅθεν ὡς εἴρηται ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθη. ἐσχημάτισται δὲ καὶ αὐτὴ παρὰ τοῦ δίφρου καθημένη. ἔχει δὲ καὶ ἀστέρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'.

book 188bis — ἐφ' ἐκατέρου ὤμου α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος, α'. ἐπ' ἄκρου τῆς χειρὸς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς ὀσφύος λαμπρὸν μέγα α'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ ἐπὶ τοῦ γόνατος α'. ἐφ' ἐκατέρας τὰς γωνίας, λαμπρὸν α'. τοὺς πάντας ιγ'. ἐσχημάτισται αὐτὴ ἐπ' ἀνακλίτου δίφρου καθημένη.

book 190 — οὐ γάρ μιν πολλοί· ἡ Κασσιέπεια ἀστέρας ἔχει [ἐπὶ τοῦ σώματος] ἐκ διαστήματος ἀλλήλων κατ' εὐθείαν ὡς ἔγγιστα κειμένους ὧν ὁ βορειότατος ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐστίν, ὁ δὲ νοτιώτατος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, οἱ δὲ τούτων μεταξὺ δύο τὸ τῆς λακωνικῆς δικλίδος σχῆμα ποιοῦντες τοιοῦτον, ρ, ὧν ἡ μὲν πρώτη γραμμὴ ἐστὶ τὸ σῶμα, ἡ δὲ πλαγία τὰ γόνατα.

book 191 — 〈ἐπιρρήδην〉 : ὀνομαστικῶς ἐπέχουσιν, ἐφηρμοσμένως.

book 192 — οἷν δὲ κληῖδι: τὸ ἔνδοθεν ἡρμοσμένην εἶναι τὴν κλεῖν ἀρχαϊκόν ἐστιν. οὐ γὰρ ὡς νῦν ἐκτὸς ἦσαν αἱ κλεῖδες, ἀλλ' ἔνδον τὸ παλαιὸν παρ' Αἰγυπτίοις καὶ Λάκωσι. καὶ Ὅμηρος οἶδε τὸ τοιοῦτον, [ὅτι] ἔσωθεν τὰ θυρώματα ἀνακρουόμενα κληῖδι· „θυρέων ἀνέκοπτεν ὀχῆας ... τὰ δ' ἀνέβραχε“ (φ 47) [δαίδαλα πάντα (Τ 13) ἀσφαλίσματα]. ἐστὶν οὖν ἡ Κασσιέπεια ἐν οὐρανῷ [οὐχὶ πᾶσα, ὡς γέγραπται, ἀλλ' οὕτω] κλειδὸς ἔχουσα ἀρχαίας σχῆμα, καὶ οἱ ἄθροοι ἀστέρες τὸ σῶμα ἀποτελοῦσιν, οἱ δὲ πλάγιοι τὰς χεῖρας, ἐκτεταμένους [οἱ δὲ κατωτέρω ἅμα καὶ πόδας καὶ τὴν καθέδραν] ὡς δικλίδα [ὡς] πρόθυρα.

book 193 — τὸ δὲ δικλίδα δίθυρον.

book 194 — μουνάξ δὲ εἷς ὕφ' ἓνα, οὐχ ἅμα πολλοί, ὀλίγων τῶν ἀμυδρῶν ὄντων.

book 195 — ἀποτείνεται ὤμων: ἡ δὲ Κασσιέπεια ἀποτεταμένους ἔχει τὰς χεῖρας εἰς ὀργυιάν. ἐσχημάτισται γὰρ ὥσπερ στερνοκοπομένη. ἄλλως: ἀποτελεῖ ὀργυιάν, καὶ εἴποισ ἂν αὐτὴν τῷ ποιῶ σχήματι ὥσπερ ἐπανιᾶσθαι τῇ παιδί. ὃ ἐστὶν ἀνιάζειν, λυπεῖσθαι. μουνάξ δὲ κατὰ μόνους, ἐπεὶ ἐκ διαστήματός εἰσι καθ' ἓνα καὶ οὐκ ἄθροισμα. ἰνδάλλονται ...

book 197 — αὐτοῦ γὰρ κάκεῖνο: τὸ χαλεποῖς πάθεσιν ὑποπεπτωκός. [para]κεκασμένον (198) διατετυπωμένον. [para]τὸ δὲ κυλίνδεται πάλιν τὴν θέσιν πρὸς τὴν συμφοράν. τὸ δὲ ἄγαλμα ἦτοι καταχρηστικῶς τὸ εἶδωλον, ἢ ἄγαλμα διότι κατηστέρισται μετὰ παντὸς τοῦ γυναικείου κόσμου καὶ ὥσπερ κεκοσμημένον ἐστίν.

book 198 — Ἀνδρομέδης: αὕτη κεῖται διὰ τὴν ἐν τοῖς ἄστροις τὸ Περσέως ἄθλοισ ὑπόμνημα. διατεταμένους δὲ ἔχει τὰς χεῖρας, ὡς καὶ προετέθη τῷ κήτει ἄνθ' ὧν ἐσώθη ὑπὸ Περσέως, ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τοῦ δεξιοῦ α'. ἐπ' ἄκρου τῆς χειρὸς α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὤμων, α'. ἐπὶ ζώνης γ'. ὑπὲρ τὴν ζώνην, δ'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν γονάτων, λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ ποδὸς γ'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ α' πάντας ιζ'. φησὶ δὲ καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ αὐτῷ δράματι.

book 197-198 — τὸ οὖν ἐξῆς κυλίνδεται κατὰ μεσημβρίαν, λοξὴν τὴν κεφαλὴν ἔχουσα κατὰ δύσιν, τοὺς δὲ πόδας κατὰ ἀνατολάς. Ἀνδρομέδης ὑπὸ μητρὶ κεκασμένον: ὡς πρὸς σύγκρισιν τῆς μητρός. τὸ δὲ κεκασμένον κεχωρισμένον· οὐ γὰρ πάνυ πλησίον αὐτῆς ἐστίν. γράφεται καὶ κεκομμένον, ἵν' ἢ τεθρηνημένον. κεῖται δὲ ἐν τοῖς ἄστροις ἡ Ἀνδρομέδα διὰ τὴν Ἀθηνᾶν, τῶν Περσέως ἄθλων ὑπόμνημα. ἔχει δὲ καὶ αὕτη τὰς χεῖρας ἐκτεταμένους, ὡς προετέθη τῷ κήτει.

book 197-198 — οὐ σε μάλ' οἶω: ὁ νοῦς οὕτως οὐδαμῶς δέ σε ὑπολαμβάνω νύκτα ἐπιτηρῆσαι ἀσέληνον ἵνα εὐσυνόπτως τὴν Ἀνδρομέδαν θεάσῃ· καὶ γὰρ αὐτόθεν λαμπροτάτη οὖσα καὶ ἐν παμμήνιδι νυκτὶ φαίνει. τὰ δὲ ζώματα (201) ἱμάτια. διωλενίη δὲ (202) ἐκτεταμένους χεῖρας ἔχουσα. 〈οὐ〉 ζητήσεις δέ, φησὶ, νύκτα ὅπως μᾶλλον ἴδης· ἐν γὰρ πάσῃ νυκτὶ φαίνεται, κἂν ὅτι μάλιστα πληροσέληνος ἦ. ἐπέχει δὲ μοίρας μ' κατὰ μῆκος καὶ 〈κατὰ〉 πλάτος κζ'.

book 203

—δεσμὰ δέ οἱ κεῖται καὶ ἐν οὐρανῷ: διατέταται, φησί, τὰς χεῖρας καὶ ἐν οὐρανῷ, ὥσπερ δεδεμένη, καθάπερ προὔκειτο τῷ κήτει.

book 205

—ἀλλ' ἄρα οἱ καὶ κρατὶ πέλωρ: πάλιν ἀπὸ τῆς Ἀνδρομέδας διδάσκει τὸν Πήγασον, ὅς ἐστιν ἡμίτομος κατὰ τὸν στηριγμόν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἀνδρομέδας κείμενος. πέλωρ δὲ ἦτοι ἀπὸ τοῦ τμήματος τὸν ὅλον ἀναλογιζόμενος, ἢ διὰ τὸ λαμπροὺς ἔχειν ἀστέρας. ἡμιτελὴς δὲ (215) ἐστὶν αὐτὰ τὰ ἐμπρόσθια φαίνων ἄχρι τοῦ ὀμφαλοῦ. οἱ μὲν αὐτὸν λέγουσι τὸν κολάψαντα τὴν κρήνην ἐν τῷ Ἑλικῶνι, οἱ δὲ τὸν Πήγασον. μίμημά φασιν εἶναι τοῦ Ἴππου [τοῦ Πηγάσου] ὃς πορευόμενος διὰ τοῦ Ἑλικῶνος τοῖς ποσὶν ἔρρηξε πηγὴν τὴν καλουμένην Ἴππου κρήνην. ἱερὸς δὲ (215) ὁ Ἴππος ὅτι κατηστέρισται, ἢ ὅτι Ποσειδῶν αὐτὸν ἐγέννησεν, ἢ ὅτι „βροντὴν τε στεροπὴν τε φέρει Διὶ μητιόεντι“ (Hes. Th. 286). εἴληφε δὲ τὴν ἱστορίαν παρ' Ἡσιόδου, διό φησιν (220—221) οἱ δὲ νομῆες / πρῶτοι κεῖνο ποτόν ..

book 205bis

—Ἴππος: οὗτος φαίνεται ἡμιτελὴς αὐτὰ τὰ ἐμπρόσθια φαίνων, ἕως ὀμφαλοῦ. Ἄρατος μὲν οὖν φησὶ τὸν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος εἶναι ποιήσαντα κρήνην τῇ ὀπλῇ, ὅφ' οὗ καλεῖσθαι Ἴππου κρήνην. ἄλλοι δὲ τὸν Πήγασον εἶναι τὸν εἰς τὰ ἄστρα ἀναπτάντα ὑπὲρ τῆς τοῦ Βελεροφόντου τρώσεως. διὰ δὲ τὸ μὴ ἔχειν πτέρυγας ἀπίθανον τοῦτο τισὶ δοκεῖ. Εὐριπίδης δὲ ἐν τῇ Μελανίππῳ ἵππιν εἶναι τὴν Χείρονος καὶ ἀπατηθεῖσαν ὑπ' Αἰόλου, φθαρῆναι. καὶ ἕως μὲν τινὸς κρύπτειν. ἐπειδὴ δὲ καταφανὴς ἦν διὰ τὸν ὄγγον τῆς γαστρός, φυγεῖν εἰς τὰ ὄρη. κάκεῖ ὠδινούσης αὐτῆς τὸν πατέρα ἐλθεῖν κατὰ ζήτησιν. τὴν δὲ εὕξασθαι καταλαμβανομένην πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι, μεταμορφωθῆναι. καὶ οὕτως γενέσθαι ἵππον τεκοῦσαν τὸ παιδίον. διὰ δὲ τὴν εὐσέβειαν αὐτῆς καὶ τοῦ πατρός, εἰς τὰ ἄστρα ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος τεθῆναι. ὅθεν τῷ Κενταύρῳ οὐχ ὀρατὴ ἐστίν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ ρυχμοῦ, δύο. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'. ἐπὶ τῆς σιαγόνος α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν νώτων α' ἀμαυρούς. ἐπὶ τοῦ τραχήλου α'. ἐπὶ τῆς

book 205bis

κεφαλῆς λαμπρόν α'. ἐπὶ τοὺς ὠμούς ὅμοιον α'. ἐπὶ τοῦ στήθους α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως α'. ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων γονάτων, β'. ἐφ' ἑκατέρας ὀπλῆς, β'. τοὺς πάντας ιη'.

book 206

—γαστέρι νειαίρη: τῇ ἐσχάτῃ τῆς ἡμιτόμου γαστρός ἐπιψαύει τῆς Ἀνδρομέδας. εἷς δὲ ἀστήρ ἐστίν, ὃς διαζεύγνυσι τῆς τε Ἀνδρομέδας τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν τοῦ Ἴππου ἡμίτομον γαστέρα.

book 208

—οἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ἄλλοι: ἡ διάνοια τοιαύτη ἐστίν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἀστέρες κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ Ἴππου, οἵτινες ἴσον ἔχοντες διάστημα πρὸς τὸν εἰρημένον ἀστέρα. τετράγωνον ἰσόπλευρον ἀποτελοῦσι καὶ τὸν εἰκονισμόν τοῦ Ἴππου εὖσημον ποιοῦσι λαμπρότατοι ὄντες. ἄλλως: δ' εἰσὶν ἀστέρες οἱ τὸ τοῦ Ἴππου σῶμα ἀποτελοῦντες, καὶ ἄλλοι οἱ τὸν ἀνχένα καὶ τὴν κεφαλὴν· οἱ δὲ δ' οὗτοι σφόδρα εἰσὶ λαμπροί.

book 210

—κεφαλὴ δὲ οἱ οὐδὲν ὁμοίη: κατὰ τὸ φῶς. ἀμυδροὶ γὰρ οἱ ἐκεῖσε ἀστέρες. τὸ δὲ δολιχὸς περ ἐὼν οἶδε καὶ Ὀμηρος, τοὺς ἵππους ἐριαύχενας λέγων. διὸ καὶ οὗτός φησι πέλωρ ἵππος.

book 212

—αἰθομένης γένυος: καταλαμπούσης· ἐπ' ἄκραν γὰρ τὴν γένυν ἀστέρα ἔχει ὃς τοῖς προειρημένοις τέτρασιν ἄστρασιν ἴσος ἐστὶ κατὰ τὸ φῶς. ἡμιτελὴς δὲ (215) καὶ οὐχ ὀλοτελής ἐστίν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ σὺν τοῖς ἐμπροσθίοις μέρεσι θεωρεῖται. τὸν Ἴππον δὲ ἱερὸν (215) λέγει ὅτι Ποσειδῶνός <ἐστίν> ἐκ τῆς Γοργόνος „τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν“, φησὶν Ἡσιόδος (Theog. 280).

book 222

—ἀλλὰ τὸ μὲν πέτρης: ἀλλὰ τὸ μὲν τοῦ Πηγάσου ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς ῥεῖ, καὶ οὐδέποτε τοῦτο τὸ ὕδωρ τῶν τὴν Θέσπειαν οἰκούντων ἐκτὸς ὄψει. ὑπὸ τὰς ὑπωρείας γὰρ τοῦ Ἑλικῶνος ἡ Θέσπεια κεῖται, ἐν δὲ ταῖς ὑπωρείαις ἡ κρήνη εἰς Θέσπειαν ἐμβάλλεται.

book 223

—αὐτὰρ ὁ Ἴππος: ὁ δὲ Ἴππος ἐν τῷ οὐρανῷ εἰλεῖται, ἀντὶ τοῦ κύκλῳ συστρέφεται, καὶ δυνατόν κατοπτεῦσαι. ἡ μὲν κρήνη ἐν Θεσπεῖᾳ, ὁ δὲ Ἴππος ἐν τῷ τοῦ Διὸς οἴκῳ, ἐν τῷ οὐρανῷ ἢ, ὡς Διόδωρος, ἔνδιος ὁ μεσημβρινός „ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἀλός“ (δ 450). κεῖται γὰρ μεταξὺ

τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. οὐ βέβαιον δέ· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ Περσέως εἶπεν Ἄρατος (253) ἵχνια μηκύνει κεκονιμένος ἐν Διὶ πατρί.

book 223 Θέσπεια δὲ πόλις Βοιωτίας ὑπὸ τῷ Ἑλικῶνι, ἀπὸ Θεσπείας τῆς Ἀσωποῦ, ἣ τρεῖς δωρεὰς Ἀπόλλων ἔδωκεν, ἐπώνυμον αὐτῆς πόλιν ἐπὶ γῆς, ἐν οὐρανῷ τὴν Παρθένον, ἐν τοῖς μαντείοις τὸ θεσπίζειν. αὐτὸς οὖν οὗτος δοκεῖ εἶναι ὁ τὸν Φρύζον διακομίσας καὶ τὴν ἑλληνα ὃς εἶχε χρυσὴν δορὰν ὡς Ἡσίοδος. διακομίζων δὲ αὐτὸς τὴν μέν, κατὰ τὸ στενότατον τοῦ πελάγους ἑᾶσαι. ἦν φθείρας Ποσειδῶν ἔσχεν ἐξ αὐτῆς Παίονα. τὸν δὲ Φρύζον εἰς τὸν εὐξείνιον πόντον σωθῆναι πρὸς τὸν Αἰήτην. δέδωκε δὲ καὶ τὴν χρυσὴν δορὰν ὅπως ἔχη μνημόσυνον. αὐτὸς δὲ εἰς τοὺς ἀστέρας ἀπῆλθεν. ἔχει δὲ ἀστέρα ἐπὶ μέν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῶν μυκτῆρων γ'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'. ἐπ' ἄκρου τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως, δ'. ἐπὶ τῆς κέρκου α'. ἐπὶ τῆς κοιλίας γ'. ἐπὶ τοῦ ἰσχίου

book 223 α'. ἐπ' ἄκρου τοῦ ποδὸς α'. τοὺς πάντας ιζ'.

book 225 —αὐτοῦ καὶ Κριοῖο: τοῦτον τὸν Κριὸν Ἐρατοσθένης εἶναί φησι τὸν Ἑλλης καὶ Φρίξου, ὃν θύσας τῷ Φυξίῳ Διὶ Φρίξος τὴν δορὰν ἔδωκεν Αἰήτῃ· διὸ καὶ τοὺς ἀστέρας αὐτοῦ ἀμαυροῦσθαί φησιν ὡς ἐκδαρέντος. τὸ δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ἴππου κεῖται. φησὶ δὲ τοῦ τε Ἴππου καὶ τοῦ Κριοῦ, διὰ τὸ πλησίον εἶναι τοῦ ἰσημερινοῦ, ταχυτάτην εἶναι τὴν κίνησιν. δύναται δὲ τοπικῶς τὸ αὐτοῦ ὑπακούεσθαι, οἷον ἐνθάδε.

book 225 φασὶ δέ τινες ὅτι ἀκαίρως ἦλθεν ἐπὶ τὸν Κριὸν ἀπὸ τοῦ Ἴππου· ἔδει γὰρ τὰ ὑποκείμενα δηλῶσαι, τοὺς Ἰχθυῖς ἢ τὸν Ὑδροχόον. ἀλλὰ φαμεν ὅτι ἀπὸ τοῦ Ταύρου ἐφεξῆς τοὺς ἄλλους διδάξας, ἐπὶ τὰ ἐξῆς ἦλθεν, ἐπὶ τὸν Κριόν· αὐτὸς δὲ πλησίον Ἀνδρομέδας. καὶ πόθεν τοῦτο; ὑποκατιῶν φησιν Ἀνδρομέδης, ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται (230). θωώταται δὲ διὰ τὴν ἐπαγομένην θεωρίαν.

book 226 —ὅς ῥά τε καὶ μήκιστα: ὁ Κριός. πληθυντικῶς δὲ εἶπε, μέγιστον κύκλον, τὸν ἰσημερινόν. μέγιστος γὰρ ἐστὶ πάντων, ἐπειδὴ καὶ μέσην τέμνει τὴν σφαῖραν. τὸ δὲ διωκόμενος χαριέντως εἶπεν, ὡς πρὸς τὰς ταχείας αὐτοῦ ὁδούς. ὅπερ οὖν κατὰ φύσιν ἔχει, τοῦτο καὶ προείπομεν ὅτι ἐν θαυμασμῷ λαμβάνει. ὁ Κριὸς οὗτος, ἐπὶ τοῦ μεγίστου τῶν παραλλήλων κύκλων, τοῦ ἰσημερινοῦ, ὢν, ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον φέρεται ἐν ὅσῳ καὶ ἡ μικρὰ Ἄρκτος, τὸν ἐλάχιστον περιγράφουσα κύκλον, φύσει τῶν περὶ ἄξονα κινουμένων κύκλων, τῶν τε μεγίστων καὶ ἐλαχίστων, ἰσόχρονον ἐχόντων τὴν ἀποκατάστασιν, ὡς καὶ ἐπὶ θύρας. ἐν ταύτῳ γὰρ ἀποκαθίσταται ὁ στρόφιγξ καὶ τὸ ἀκρότατον μέρος τῆς θύρας, ἀνοιγομένης καὶ κλειομένης αὐτῆς.

book 226 οὕτως οὖν καὶ ἡ σφαῖρα ὁμοχρόνως ἑαυτῇ πᾶσα κινεῖται. ἔστι δὲ ὁ Κριὸς μέσος ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ τεμνόμενος· διὸ καὶ ἰσημερία ἐστὶ τοῦ ἡλίου ἐν Κριῷ γινομένου. ἀνατέλλοντος τοίνυν τοῦ Κριοῦ, ἡ Κυνόσουρα μέση ἐστὶν ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν πόλον· ἀνύοντος δὲ τοῦ Κριοῦ τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον, καὶ τῶν ὑπὸ γῆν πάλιν ἐπ' ἀνατολὰς ἐρχομένων, ἰσοχρόνως κινεῖται ἡ Κυνόσουρα καὶ πάλιν εὐρίσκεται ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν πόλον. εἰ καὶ ὀλίγον οὖν κινεῖται ἡ Κυνόσουρα περὶ τὸν βόρειον πόλον, ὅμως, φησὶ, μέγιστα τὰ κύκλα ἀνύων ὁ Κριὸς κατ' οὐδὲν αὐτῆς βραδύτερον κινεῖται. ἔστι δὲ ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦτο καὶ χοινικίδος.

book 226 τῷ γὰρ παντὶ κύκλῳ τοῦ τροχοῦ ἡ χοινικίς, καίτοι ἑλαττον στρεφομένη, ἰσοχρόνως κινεῖται.

book 228 —αὐτὸς μὲν νωθής· βραδύς. δοκεῖ δὲ ἐναντίον εἶναι τοῖς προειρημένοις, ἀλλὰ τὸ βραδὺς εἴρηται πρὸς τὴν κατάληψιν· ἀμυδρὸς γάρ ἐστι. τὸ δὲ οἷα σελήνη: ὥσπερ ἐν πληθούσῃ σελήνῃ φαινόμενος. αὕτη γὰρ ὅτε πλήθει ἀμυδρότερα ποιεῖ τὰ ἄστρα. ἄνευ οὖν καὶ σελήνης αὐτὸς ἀμυδρὸς ἐστὶ. λαμπροὺς δὲ ἔχει μόνους τοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἀνάστερος δὲ οἷον μὴ λαμπροὺς ἔχων ἀστέρας.

- book 228 ἔχει γὰρ ἀστέρας τέσσαρας. νωθὴς δὲ εἴρηται διὰ τὸ ἀμυδρὸς εἶναι τοῖς ἄστροις, οὐχὶ τῇ φορᾷ. ὀξύτατος γὰρ ἐστίν. ἢ ἀμαυρὸς καὶ ἀμυδρὸς ἔχων ἀστέρας. αὐτὸς μὲν νωθής· ἀμυδρὸς ἔχων ἀστέρας. οἷα σελήνῃ σκέψασθαι· ἀμυδρὸς ἐστίν οὗ πανσέληνος. νωθής· ἀμυδρὸς τοῖς ἄστροις, οὐ τῇ φορᾷ· ὀξύτατος γὰρ, νωθὴς δὲ ἐν πανσελήνῳ. λαμπροὺς δὲ ἔχει μόνους τοὺς ἐπὶ κεφαλῇν. ἀνάστερος δέ, οἷον μὴ λαμπρὸν ἔχων ἀστέρα. ἔχει δὲ ἰδ'.
- book 229 —ζώνη δ' ἂν ὅμως ἐπιτεκμήριοι· ἄρα οὖν ἀπροόρατος ὁ Κριός, καὶ οὐκέτι ὁ περὶ τῶν φαινομένων λόγος ἔρρωται· ὑπὸ γὰρ τὴν Ἀνδρομέδας ζώνην ἐστίν, ἣτις ζώνη λαμπρὰ πεπίστευται. τὸ δὲ ἐστήρικται καλῶς ἐπήνεγκεν, ἐπειδὴ εἶπε διωκόμενος, ἵνα μὴ τις νομίσῃ ὅτι τῶν πλανήτων ἐστίν.
- book 231 —μεσσοῦθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανόν· ἀνύει διαπορεύεται, ὅθεν καὶ τρίβους τὰς τετριμμένας ὁδοὺς φαμεν. ὁ νοῦς· κατὰ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ πορεύεται· ἐν γὰρ τῷ ἰσημερινῷ κύκλῳ ἐστίν. εἴτα ἐπειδὴ ὅψι οὐκ εἰσὶν οἱ κύκλοι καταληπτοί, πλὴν μόνου τοῦ γαλαξίου, διὰ τοῦτο δίδωσιν ἕτερα σημεῖα ὧν ὁ ἰσημερινὸς ἐφάπτεται κύκλος, ὅπου, φησὶν, ἄκραι αἱ τοῦ Σκορπίου Χηλαί. ἄκρως γὰρ ἀμφοτέρων τῶν Χηλῶν ἐπιψαύει καὶ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος. μέσος δὲ ὁ κύκλος οὗτος ἐπίκειται.
- book 232 —Χηλαί καὶ ζώνη· σαφηνίσας τὰ περὶ τοῦ Κριοῦ, ἐν ᾧ ἰσημερίαν ἑαρινὴν ὁ ἥλιος ποιεῖται, ἐπεμνήσθη καὶ τῶν Χηλῶν, ἐν αἷς ἡ φθινοπωρινὴ ἰσημερία γίνεται, ἐπεὶ δι' αὐτοῦ καὶ τῶν Χηλῶν καὶ τῆς τοῦ Ὠρίωνος ζώνης γράφεται ὁ ἰσημερινός, μέσος ὧν τῶν παραλλήλων κύκλων καὶ μέγιστος.
- book 233 —ἔστι δέ τοι καὶ ἄλλο· ἐπειδὴ ἀμυδρὸς ὧν ὁ Κριὸς δυσκαταλήπτως ἔχει, πειράται διὰ πολλῶν σημείων εὐκατάληπτον <αὐτὸν> ποιῆσαι, καὶ φησιν ὅτι καὶ ἄλλο ἐστὶ σημεῖον πλησίον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἀνδρομέδας, ὃ Δελτωτὸν καλεῖται· τῷ γὰρ δέλτα στοιχείῳ εἵκασται.
- book 235 —Δελτωτόν· τοῦτο ἐστίν ὑπὲρ μὲν τῆς κεφαλῆς τοῦ Κριοῦ κείμενον. λέγεται δὲ διὰ τὸ ἀμαυρότερον εἶναι, εὖσημον ἐπ' αὐτοῦ γράμμα κεῖσθαι. ἀπὸ Διὸς τὸ πρῶτον τοῦ ὀνόματος δι' Ἑρμοῦ τεθέν. ὃς τὸν διακόσμον τῶν ἄστρων ἐποίησατο. φασὶ δέ τινες καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν ἐν τοῖς ἄστροις εἶναι τριγώνως. καὶ τὸν Νεῖλον τοιαύτην περιοχὴν ποιήσασθαι τῆς χώρας ὥς ἄτε τὴν ὠφέλειαν τῆς χώρας ποριζόμενος εἷς τε τὸν σπóρον εὐμαρεστέραν ποιούμενος καὶ
- book 235 εἰς τὴν τῶν καρπῶν ἀνακομιδὴν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐφ' ἐκάστης γωνίας ζ'. Δελτωτὸν πλευρῆσι· τὸ Δελτωτὸν τρίγωνόν ἐστιν ἰσοσκελές, οὐκ ἰσόπλευρον. τὰς γὰρ κατιούσας πλευρὰς ἴσας ἔχει, τὴν δὲ κάτωθεν ὑποτείνουσαν βραχυτέραν ἐκείνων. τούτων δὲ τῶν σημείων, τοῦ τε Δελτωτοῦ καὶ τῆς ζώνης τῆς Ἀνδρομέδας, μικρὸν διεστῶς ὁ Κριὸς νοτιωτέραν ἔχει τὴν θέσιν.
- book 235 ἀλλὰ τοῦτό ἐστι μὲν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Κριοῦ κείμενον. λέγεται δὲ διὰ τὸ τὸν Κριὸν ἀμαυρότερον εἶναι ἐπίσημον ἐπ' αὐτοῦ κεῖσθαι τὸ γράμμα, ἀπὸ Διὸς τὸ πρῶτον τοῦ ὀνόματος δι' Ἑρμοῦ τεθέντος. φασὶ δὲ καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν εἶναι <ἐκ> τοῦ ἐν τοῖς ἄστροις τριγώνου. ἔχει δὲ ἐφ' ἐκάστης γωνίας δ'. ἐστὶ δὲ ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ. τὸ δὲ Δελτωτὸν φασιν τῷ Κριῷ γειτνιαῖν. ἔχει βραχυτάτην βάσιν καὶ ἐπίσημον γράμμα ἀπὸ Διὸς τεθέν.
- book 236 —ἡ δ' οὐτι τόση· τῶν γὰρ τεσσάρων ἀστέρων τοῦ τριγώνου οἱ γ' ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ. τούτων οὖν τῶν ἐν τῇ βάσει τοῦ τριγώνου ἀστέρων οἱ ἐν τῷ Κριῷ νοτιώτεροι ὀλίγον εἰσὶν. ὁμολογουμένως γὰρ ἐν τῷ βορείῳ μέρει τὸ τρίγωνον, ὃ δὲ Κριὸς αὐτοῦ νοτιώτερος. φασὶ δὲ [ὅτι] καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν [καὶ μίμημα] ἐκ τοῦ [Δελτωτοῦ] τριγώνου τοῦ[το] ἐν τοῖς ἄστροις εἶναι. ἐμφορὴς γὰρ ἡ Αἴγυπτος τῷ δελτωτῷ σχήματι, ἡ Ἀλεξάνδρεια χλαμύδι στρατιωτικῇ, ἡ Ἰταλία κιττῷ καὶ ἡ Νάξος φύλλῳ ἀμπέλου.
- book 237 — <πολέων> : λείπει τῶν ἀστέρων, λαμπρῶν ὄντων. ἡ κάτω τοῦ Δελτωτοῦ γραμμὴ εὐκατάληπτός ἐστι. περισσῶς γὰρ τῶν προκειμένων ἀστέρων ἐστὶν ἔκλαμπρος. ἄλλως· τούτων

τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ γραμμῇ τοῦ Δελτωτοῦ ἀστέρων οἱ δύο τοῦ Κριοῦ νοτιώτεροί εἰσι, κατωτέρω γάρ. τὸ <δὲ> Δελτωτὸν βορειότερον.

book 239

—οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω: οἱ δὲ τοῦ Δελτωτοῦ ἀστέρες προτέρω. βορειότεροι γάρ εἰσιν. ἔτι δ' ἐν προμολῇσι νότιοι: τοῦ Κριοῦ οἱ Ἰχθύες καὶ δυτικώτεροι καὶ νοτιώτεροί εἰσιν. οὐ τοὺς δύο δὲ ἀκουστέον νοτιωτέρους κατὰ τὸ ἀληθές. ὁ γὰρ ἕτερος ἐν τῷ βορείῳ καὶ τοῦ Κριοῦ βορειότερος, καὶ ἐπιψαύει τοῦ ὤμου τῆς Ἀνδρομέδας, ἀπὸ τοῦ Κριοῦ ἐπὶ τοὺς Ἰχθύς, οἳ εἰσιν ἐπίπροσθεν τοῦ Κριοῦ νοτιώτεροι καὶ τοῦ Δελτωτοῦ νοτιώτεροι.

book 239

προμολῇσι δὲ προόδοις καὶ πνοαῖς. Ἰχθύες: οὗτοι εἰσὶ μεγάλου ἔγγονοι περὶ ὧν τὴν ἱστορίαν ἀποδώσομεν σαφέστατα ὅταν ἐπ' αὐτοὺς ἔλθωμεν. τούτων δὲ ἐκατέρων μεριδὰ διαλλάσσω. ὁ μὲν γὰρ νότιος ὁ δὲ βόρειος κεῖται. ἔχουσι δὲ καὶ σύνδεσμον ἀλλήλων ἕως τοῦ ἐμπροσθίου τοῦ κριοῦ. ἔχει δὲ ὁ μὲν βόρειος ἀστέρας ιβ', καὶ ἐπὶ τοῦ συνδέσμου α'. ὁ δὲ νότιος ιε'. τὴν δὲ λῖνον αὐτῶν οὐ συνέρχονται. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ βορείου γ'. ἐπὶ τοῦ συνδέσμου γ'. τοὺς πάντας λε'.

book 239

ὁ βόρειος Ἰχθύς μᾶλλον τοῦ βορέου αἰσθάνεται. ἀκούει, εἶδος ἀντὶ γένους. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ τοῦ μεγάλου Ἰχθύος ἔκγονοι, περὶ οὓς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ. οἵτινες Δερκετῶ τὴν Ἀφροδίτης θυγατέρα ἐμπεσοῦσαν εἰς θάλασσαν ἔσωσαν. ὅθεν εἰς τιμὴν τῆς θεοῦ οἱ Σύροι ἰχθύων ἀπέχονται. τούτων δὲ ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος. ἔχουσι δὲ σύνδεσμον ἀλλήλοις ἕως τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τοῦ Κριοῦ.

book 239

εἰσὶ δὲ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαιρίοις. καὶ ἔχουσι τοὺς πάντας ἀστέρας μ'.

book 240

—ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος προφερέστερος: ἀλλ' ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὅς ἐστιν ἐκτὸς τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου πλὴν μόνης οὐράς [ὅς] καὶ τῆς Ἀνδρομέδας ἐπιψαύει, τοῦ νοτιωτέρου ἐστὶ κρείσσων καὶ ἀμείνων, ὥστε τοῦ βορέου μᾶλλον πνέοντος αἰσθάνεσθαι ὅσῳ βορειότερός ἐστι. τὸ δὲ προφερέστερος οὐχὶ τὸ πρότερος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν δύσιν, ὡς ὁ Ταῦρος προφερέστερος Ἡνιόχοιο (177), ἀλλὰ τὸ κρείττων, ὑπὸ λαμπροτέρων ἀστέρων διατυπούμενος. ὁ δὲ Ἰππαρχος (I, 6, 8, p. 58 Man.) οὐχ ὥς

book 240

πρὸς τὸ Δελτωτόν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν Κριὸν ἐν προμολῇσι νότιοι λέγοντα τοὺς Ἰχθύας εἶναι τὸν Ἄρατον εὐθύνει. βέλτιον δὲ καὶ ἀνυπεύθυνον ἀκούειν ἐκείνως.

book 241

— <βορέας>: ὅτι ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὰ κάτω πνεῖ.

book 242

—ἀμφοτέρων δὲ σφρων: ὁ νοῦς ἀμφοτέρων δὲ ἐκ τῶν οὐραίων δεσμός τις ἀποτείνεται· εἰκός, ἀλλήλων ὄντων ἐγγὺς καὶ ταῖς οὐραῖς μόνον ἐπιψαυόντων. προείπομεν γὰρ ὅτι πρὸς τὸν ὤμον Ἀνδρομέδας <ὁ βορειότερος> Ἰχθύς μόνην τὴν οὐρὰν ἔχων ἐπὶ τῷ ζῳδιακῷ κεῖται, <καὶ> τοῦ ἑτέρου, τοῦ ἀφορῶντος πρὸς τὸν Κριόν, οὐραίοις ἐπιψαύει. τοῦτον τοίνυν τὸν βορειότερον Ἰχθύν χελιδόνος ἔχειν τὴν κεφαλὴν φασιν. ὃν Χαλδαῖοι καλοῦσι χελιδονίαν Ἰχθύν.

book 242

τὸ μέντοι σῶμα πλὴν τῆς κεφαλῆς.

book 249

—Περσέως: περὶ τοῦτον ἱστόρηται ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι τῇ γὰρ Δανάῃ μιγεὶς ὁ Ζεὺς ἐγέννησεν αὐτόν. ἐπὶ δὲ πολὺ δέος πεμφθεὶς ἐπὶ τὰς γοργόνας τὴν τε κυνὴν ἔλαβε παρ' Ἑρμοῦ καὶ πέδιλα ἐν οἷς διὰ τοῦ ἀέρος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἐδόκει δὲ καὶ ἄρπην παρ' Ἡφαίστου λαβεῖν ἐξ ἀδάμαντος ὥς φησιν Αἰσχύλος. ἓνα γὰρ ὀφθαλμὸν εἶχον. καὶ τοῦτον ἀλλήλαις παρεδίδosan κατὰ φυλακὴν. τηρήσας οὖν ὁ Περσεὺς ἐν τῇ παραδόσει καὶ λαβὼν, ἔρριψεν εἰς τὴν Τριγωνίδα λίμνην. καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς γοργόνας ἐλθὼν ὑπνωκυίας ἀφεῖλε τῆς Μεδούσης τὴν κεφαλὴν. ἣν Ἀθηνᾶ παρὰ τὰ στήθη ἔθηκε τὰ ἑαυτῆς. τῷ δὲ Περσεῖ τὴν εἰς τὰ ἄστρα θέσιν πεποίηκε.

book 244

—καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστήρ ἐπέχει· τὰ μὲν δεσμὰ εἷς ἀστήρ ἐπέχει. τὸ δὲ εἷς ἐν ἰόντων, εἷς συναφὴν παραγινομένων τῶν οὐρῶν. εἷς ἀστήρ ἐστὶν ἐν μέσῳ τῶν οὐρῶν, ὅστις ὥσπερ συνδεῖ ἀμφοτέρους, ὃν καλοῦσιν οὐραῖον δεσμόν.

book 245 — ὑπούραιον· εἰ δὲ β' μέρη λόγου, ὑπ' οὐραῖον.

book 247 — <σῆμα> σημεῖόν σοι γίνεται τοῦ βορειοτέρου Ἰχθύος.

book 248 — ἀμφοτέροι δὲ πόδες· σφόδρα θαυμάσαι ἐστὶν αὐτόν, πῶς εὐαφόρμως προφάσεις ἑαυτῷ δίδωσιν. ἐπειδὴ γὰρ ὑπολείπεται αὐτῷ εἰς τὸ κατὰ Κηφέα ὁ Περσεύς, <ἐπεὶ> ἐπὶ τὸν Κριὸν καὶ τὸν Ἴππον καὶ τοὺς Ἰχθύς ἐξώκειλε τέως, ἀψάμενος διὰ τῶν Ἰχθύων τῆς Ἀνδρομέδας, ἐτέραν πάλιν δίδωσιν ἀφορμήν, ὥστε τοῦ βορειοτέρου Ἰχθύος τεκμήριον γίνεται ὁ ἀριστερὸς ὤμος τῆς Ἀνδρομέδας, λαμπρότερος ὢν καὶ ἔγγιστα κείμενος αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς Ἀνδρομέδας συνάπτουσι τοῖς ὤμοις τοῦ Περσέως καὶ παρέχουσιν αὐτὸν εὐσημεῖωτον.

book 248 ἄλλως· τὸν ὑποκείμενον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς Περσέα διηγεῖσθαι βούλεται. γαμβροῦ δὲ τοῦ νυμφίου κατὰ Αἰολέας. ἐλληνισμὸς δὲ τὸ σχῆμα ἀντὶ τοῦ γαμβρόν οἱ πόδες αὐτῆς σημαίνουσιν τὸν Περσέα. αἰεὶ γὰρ ὑπὲρ τῶν ὤμων αὐτοῦ φέρονται. τὸ δὲ ἐπωμάδιοι (249), κατὰ τῶν ὤμων τοῦ Περσέως. ὁ ἀριστερὸς ὤμος τῆς Ἀνδρομέδας λαμπρὸς ἐστὶν, ἐξ οὗ διδάσκει τὸν ἀμυδρὸν Ἰχθύν. ὁ δὲ ἀριστερὸς ὤμος τῆς Ἀνδρομέδας πλησιάζει τῷ Ἰχθύϊ ἐν τῇ σφαιρογραφίᾳ, τῷ δεξιῷ δὲ τῇ οὐρανοθεσίᾳ. ἐμπέπηγε γὰρ

book 248 ἐπ' ὄψιν τῷ οὐρανῷ τὰ ζώδια, καὶ τὰ νῶτα αὐτῶν ἡμεῖς ὀρώμεν. οὐ γὰρ δύνατον ἐν τῇ σφαίρᾳ γραφῆναι οὕτως· οὐ γὰρ ἂν ἐωρῶμεν. ἄλλως· ἀμφοτέροι δὲ οἱ πόδες οἱ ῥά οἱ αἰὲν ἐπωμάδιοι [Περσέως] φορέονται (249), γαμβροῦ τοῦ Περσέως τὸ εἶδωλον διασημαινέτωσάν σοι.

book 250 — περιμήκετος ἄλλων· περὶ Ἀνδρομέδας εἰπών, μετῆλθεν ἐπὶ τὸν Περσέα, τοὺς πόδας αὐτῆς λέγων ἐπὶ τοῖς ὤμοις τοῦ Περσέως κεῖσθαι. γαμβρόν δὲ Αἰολικῶς τὸν ἄνδρα. Σαπφώ (fr. 117 Lobel—Page)· „χαῖρε νύμφα, χαιρέτω δὲ ὁ γαμβρόσ“. φέρεται δὲ οὕτως ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ. ἄλλων· τῶν ἄλλων μᾶλλον, μείζων κατὰ φαντασίαν τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἢ τῶν προειρημένων, οἷον Δελτωτοῦ, Κριοῦ, Ἀνδρομέδας, Ἰχθύων, Κασσιεπείας, καὶ αὐτοῦ τοῦ Κηφέως.

book 251 — καὶ οἱ δεξιτερὴ μέν· πάλιν ἐν οὐρανῷ ἢ τοῦ Περσέως δεξιὰ πρὸς τὴν τῆς Κασσιεπείας καθέδραν ἐκτέταται ἐπειδὴ ἔνδον ὀρθὰ τὰ ζώδια ὡς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἡμεῖς δὲ τὰ νῶτα ὀρώμεν ἐν ταῖς σφαίραις. ἐκεῖνα δὲ οὐκέτι οὕτως, ἀλλὰ τὰ νῶτα πρὸς τὴν σφαῖραν ἔχουσι πρὸς τὸ ὀρᾶσθαι τὴν ὄψιν. διὸ ἐὰν λέγῃ δεξιὰν χεῖρα ἢ ἀριστεράν, καὶ εὕρωμεν τὸ ἀνάπαλιν ἐν τῇ σφαίρᾳ, μὴ ξενιζώμεθα. ἔνδον γὰρ ὥφειλε τὰ ζώδια ὡς πρὸς τὴν σφαῖραν ἔχειν τὴν ὄψιν ὡς καὶ

book 251 ἐν οὐρανῷ, ἀλλ' ἐκτὸς γράφεται πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς ἀκριβῶς γινῶναι. κατεστήρικται δὲ ὁ Περσεὺς ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ τὴν δόξαν, ὅτι ἐπὶ τὰς Γοργόνας σταλεῖς ὑπὸ τοῦ Πολυδέκτου τὸν ἄθλον κατώρθωσε λαβὼν παρ' Ἡφαίστου ἄρπην καὶ παρ' Ἑρμοῦ πέδιλα. θεωρεῖται δὲ ἐν τοῖς ἄστροις τὴν Γοργόνας κατέχων κεφαλὴν.

book 252 — τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα· τὰ δὲ ἐν τοῖς ποσὶν ἵχνη καὶ τὰς τῶν ποδῶν βάσεις ὥσπερ διώκων καὶ ἐπαίρων πρὸς δρόμον μηκύνει καὶ ἐκτείνει. ἔστι δὲ κατανοήσαντα ἰδεῖν ὡς ἀληθῶς ἐπὶ δρόμον σπεύδοντα αὐτόν. τὸ δὲ κεκονιμένος διὰ τὴν ὑπόνοιαν τῶν προειρημένων, τῆς σπουδῆς τοῦ δρόμου.

book 253 — κεκονιμένος ἐν Διὶ πατρί· ἡ ἱστορία δίδωσιν αὐτῷ τὸν δρόμον μετὰ τὸν Ἡσίοδον (Scut. 228—231), ὅτι ὑπὸ τῶν ἄλλων Γοργόνων ἐδίωκετο. ἄλλως. κεκονιμένος· καὶ Ὅμηρος (N 820, Ψ 372,

449, θ 122)· „κονίοντες πεδίοιο“, κονιόμενοι. καὶ γὰρ νεφελοειδεῖς εἰσι περὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ συστροφαὶ καὶ κονιορτώδεις, ἅτε τοῦ Γαλαξίου κύκλου γειτνιώντος. τὸ ἐν Διὶ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ.

book 254

— ἄγχι δὲ οἱ σκαιῆς· τὸ ἀριστερὸν τοῦ Περσέως γόνυ ὀλίγον ἀνωτέρω ὀφείλει εἶναι τοῦ ταυρείου διχοτομήματος, ὅπου καὶ τὰς Πλειάδας εἶναι ἐλέγομεν [ἐπὶ τὴν ἰξὺν βότρυος δίκην] προσανακεκλιμένας τῇ τοῦ Ταύρου ἰξύι, οὐρᾶς τόπον ἀποπληρούσας. τὸ δὲ ἦλιθα ἀντὶ τοῦ ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτό. ἐπάγει γὰρ ὅτι οὐ πολὺς ἐστὶ τόπος ὃς ἐπέχει αὐτάς, ἀλλ' ὀλίγος. σφόδρα γὰρ πλησίον ἀλλήλων καὶ οὐ διεστῶσαί εἰσιν.

book 254–255

— ἦλιθα πᾶσαι Πληιάδες· τὸ μὲν ἦλιθα ἀθρόως, παρὰ τὸ ἄλις· ἔνθεν καὶ ἀλίαν οἱ Δωριεῖς τὴν ἐκκλησίαν καλοῦσιν. Ἄτλαντος δὲ καὶ Πληιόνης γενεαλογοῦνται Πλειάδες, παρ' ὃ καὶ λέγονται· ἢ ἐπεὶ πλείοσιν εἰσὶ χρειώδεις, τοῖς τε πλέουσι καὶ γεωργοῦσι· ἢ ὅτι εἰς πελείας μετεμορφώθησαν τὸν Ὡρίωνα φεύγουσαι· ἢ ἀπὸ τοῦ πολεῖν ἐκ περιόδου καὶ συμπληροῦν τὸν ἐνιαυτόν· ἀπὸ τούτων γὰρ κατ' ἐξοχὴν πλειῶν ἐκλήθη ὁ ἐνιαυτός.

book 254–255

— ὁμοῦ μὲν ὀρώμεναι λαμπραί, καθ' ἐκάστην δὲ ἀμυδραί. καὶ ἔχουσι σχῆμα τρίγωνον, οὗ ἡ βάσις ἐπ' ἀνατολὴν τέτραπται. Νίκανδρος μὲν οὖν ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ Ταύρου τίθησιν αὐτάς (Ther. 122—123)· „αἱ θ' ὑπὸ Ταύρου / ὀλκαῖην ψαίρουσαι ὀλίζωνες φορέονται“. Ἰππαρχος δὲ ἐπὶ τοῦ Ταύρου, καὶ γὰρ αὐτὸς ἡμίτομον τὸν Ταῦρον ποιεῖ, φησὶ δὲ τῷ μὲν ποδὶ τοῦ Περσέως μᾶλλον αὐτάς πλησιάζειν, πόρρω δὲ εἶναι τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος. πρὸς δὲ Διόδωρος μὲν ὑπογουνίδος γράφει, ὅπως ἡ κνήμη σημαίνοιτο. Μηνόφαντος δὲ ἐπιγουνίδα τὴν κνήμην ἀκούει, διὰ τὸ εἶναι ἐπ' αὐτῆς τὸ γόνυ. δύναται δ' ἂν καὶ ἀπὸ μέρους ὅλον τὸ σκέλος ἀκούεσθαι. παρ' Ὀμήρῳ δὲ ἐπιγουνὶς τὸ ἄνω τοῦ γόνατος, ὡς Ἀρίσταρχος, ὡς δὲ Κράτης ἐπωμὶς, ὡς δὲ Χάρης ἡ ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος εὐσαρκία. οὐκ ἐπὶ

book 254–255

πολὺ δὲ αὐτάς χωρίον ἐπέχειν φησὶν, ἐπειδὴ κατὰ μὲν μῆκος μίαν μοῖραν ἐπέχουσι, κατὰ δὲ πλάτος ἡμισυ καὶ ὄγδοον. ἐφ' ἧς δὲ ἐπιτολὴν ποιοῦνται μεθ' ἡμέρας νβ' τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, καὶ ὁ ἥλιός ἐστι μοιρῶν ιζ' ἐν Ταύρῳ, δύνουσι δὲ μεθ' ἡμέρας νβ' τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας, ἡλίου ὄντος ἐν Τοξότῃ μοιρῶν ιθ'. φασὶ δὲ ὅτι μία τῶν Πλειάδων ἐκεραυνώθη, διὸ οὐ φαίνεται.

book 256

— <ἀφαυραὶ> : ἀμαυρόταται γὰρ εἰσι κατὰ τὸ φῶς, ἀλλ' ἐπειδὴ ἅμα εἰσὶ, διὰ τοῦτο γνῶριμοὶ ἐκ τῆς συνόδου καθεστήκασιν.

book 257

ἐπτάποροι δὲ ταί γε· ἕξ οὔσαι, φησὶ, δοξάζονται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπτά, διὰ τὸ ἀμυδρῶς [μὲν] τὴν ἑβδομὴν ὀρᾶσθαι [τὰς δὲ ἕξ ἐναργῶς]. ἄλλως· φασὶν ἐπτά εἶναι μετ' ἀνθρώπους, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἕξ εἰσι μόναι φαινόμεναι. ὁ γὰρ Εὐριπίδης (Or. 1005—1006)· „ἐπτάπορον δρόμημα Πλειάδος .. ὁδόν“. φασὶ δὲ τινες τοιοῦτον μῦθον, ὅτι μία ἐκ τῶν ἐπτά τὸ τῆς Ἰλίου πάθος ἰδοῦσα [ἢ Ἥλέκτρα] ὑπεχώρησε τοῦ συστήματος [ἔστι γὰρ ἡ μήτηρ Δαρδάνου] καὶ ὑπὸ τὸν δεῦτερον ἀστέρα τοῦ ῥυμοῦ ἦλθε πλησίον, ὃς λέγεται εἶναι τῆς Ἥλέκτρας. τοῦτον δὲ τὸν ἀστέρα, τὸν ὑπὸ τὸν ῥυμόν τῆς Ἀρκτοῦ ἐκ τῶν Πλειάδων ἀναχωρήσαντα, Ἀλώπεκά τινες καλοῦσιν.

book 259

— οὐ μὲν πως ἀπόλλωλεν· τοῦτο χαριεντιζόμενος ἐπὶ τῇ μυθολογίᾳ ὅτι ἐπτά εἰσι. φησὶν· οὐδέποτε ἀνήκουστος ὢν ὁ ἀστήρ <....> , οὐδὲ τοῦτο ἠκούσαμεν ἄφ' οὗ ἐγεννήθημεν καὶ ἄφ' οὗ τὰ ἄστρα γεγέννηται, ἀπολωλότα καὶ ἀνήκουστον γεγεννημένον ἀστέρα. εἰ οὖν οὐδέποτε, διὰ τί οἱ ἐπτά, ὡς λέγουσιν, οὐ φαίνονται ἀστέρες; ἀλλὰ τοῦτο, φησὶ, τὸ περὶ τῶν ἕξ ὅτι ἐπτά εἶναι λέγονται, μάταιόν ἐστιν· ἕξ γὰρ εἰσιν ἀληθῶς. ὅμως δὲ ἐπιρρήδην καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀπλῶς μυθολογοῦντες ἐπτά αὐτάς φασιν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν προσφέρονται.

book 259

ἄλλως· τοῦτο πρὸς τοὺς εἰπόντας, ὧν ἐστὶ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ εἰς Θεόπροπον ποιήματι, τὴν Ἥλέκτραν φυγεῖν καὶ μὴ ὑπομεῖναι ἰδεῖν τὴν Ἰλίον ἀλίσκομένην καὶ τοὺς ἐκγόνους δυστυχοῦντας. τὸν γὰρ Δάρδανον παῖδα Διὸς καὶ Ἥλέκτρας εἰρήκασιν. δύναται δ' ἂν καὶ

ὑπερβατὸν εἶναι· „ἐπτάποροι οὔσαι, καὶ ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν ἔξ οἷαι, παρ’ ἀνθρώποις ὑδέονται“. τῶν γὰρ ἐπτὰ ὀνομάτων λέγων τὸν κατάλογον σύνδηλός ἐστι συναινῶν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ καὶ συντιθέμενος.

book 259 ὑδέονται δέ (257), σημαίνουνσι αἱ Πλειάδες καιρούς. ἔῳαι μὲν γὰρ ἀνατέλλουσαι σημαίνουσι θέρους ἀρχήν, ἔῳαι δὲ δύνουσαι ἀντίληψιν τῶν κατὰ σπóρον ἔργων, ἐσπερίαν δὲ ἀνατολήν ποιούμεναι χειμῶνος ἀρχήν σημαίνουσι. τῆς δὲ ἐσπερίου δύσεως οὐκ ἐμνήσθη διὰ τὸ συμβαίνειν αὐτὴν περὶ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν καὶ μηδὲν ἐξαίρετον περιέχειν σημεῖον. ἀπευθῆς <ἐκ Διός> : ἄπυστος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. φασὶ δὲ ὅτι μία τῶν Πλειάδων ἐκεραυνώθη, διὸ οὐ φαίνεται.

book 259 τὸ δὲ ἐξ οὗ καὶ γενεῆσθαι (260), ἀποσκευάζεται τὸν μῦθον τὸν ἐπ’ αὐταῖς λέγοντα φυγεῖν τὴν μίαν, τὴν Μερόπην, ὑπ’ αἰδοῦς, θνητῷ μιγεῖσαν τῷ Σισύφῳ, ἢ τὴν ἐκ Διὸς τεκοῦσαν Δάρδανον Ἥλέκτραν.

book 264 —αἱ μὲν ὁμῶς· μικρὸν κατειληφύϊαι τόπον καὶ ἐξ ἁμαυρῶν συγκεῖμεναι ἀστέρων. ἀλλ’ ὀνομασθαὶ ἀντὶ τοῦ ὀνομασθαί εἰσι καὶ ἐπίδοξοι διὰ τὸ καὶ τὴν ἀνατολήν αὐτῶν καὶ τὴν δύσιν πρὸς ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. „ἐπιτελλομενάων γὰρ ἄρχεσθ’ ἀμήτου, ἀρότιοιο δὲ δυσσομενάων“ (Hesiod. Opp. 383—384).

book 265 —ἦρι καὶ ἐσπέριαι: ἦρι, τὸν ὀρθρον ἀντὶ τοῦ τὴν ἀνατολήν, ὅτε ὑπὸ τὸν ὀρθρον ἀνατέλλουσι σὺν ἡλίῳ ὄντι ἐν Ταύρῳ, ἀπὸ ε’ καὶ εἰκάδος τοῦ Φαρμουθὶ μηνός, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἀπρίλιος, ὅτε καὶ τοῦ θερίζειν ὁ καιρὸς παρ’ Αἰγυπτίοις. ἐσπέριαι δὲ δυτικά ἀπὸ τῆς ἐσπέρας, ὅτε ἔῳαι δύνουσιν, ἡλίου ὄντος ἐν Σκορπίῳ, Ἀθῦρ μηνί, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Νοέμβριος, ὅτε καὶ καιρὸς τοῦ ἀροτριάειν. τὸ γὰρ ἐσπέριαι οὐκ ἔστι „πρὸς ἐσπέραν δύνουσαι,“ οὐδὲ γὰρ εἰσι πρὸς ἐσπέραν δυόμεναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔω τὴν δύσιν ποιοῦνται.

book 265 ὅτε γὰρ σὺν Σκορπίῳ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, τότε Ταῦρος εἰς δύσιν ἔως καταφέρεται. τὸ δὲ ἐξῆς τοῦ ῥήτου οὕτως ἔχει· αἱ δὲ ὀνομασθαὶ ἦρι καὶ ἐσπέριαι εἰλίσσονται καὶ συμπεριφέρονται τῷ οὐρανῷ, καὶ τούτων ὁ Ζεὺς αἴτιος [ὅς κατηστέρισεν], ὅστις αὐταῖς καὶ θέρους ἀρχομένου <.....> ληπτέον· ἔῳαι Φαρμουθί, ἀρχομένου θέρους, ἀνατέλλουσιν· ἔῳαι δύνουσι τοῦ Ἀθῦρ, ἀρχομένου χειμῶνος.

book 268 —καὶ χέλυς, ἢ τ’ ὀλίγη: τὰ ὑπολειπόμενα τῷ βορείῳ διδάσκει, τὴν τε Χέλυν καὶ τὸν Ὀρνιν. οὐκ ἂν ἐαυτῶν δὲ ταῦτα διδάσκει, ἀλλ’ ἐκ τῶν προεγνωσμένων. ὑποκατιῶν γάρ φησι (270)· καὶ δ’ ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέως εἰδῶλοιο. Χέλυς δὲ ὅτι χελώνην ὁ Ἑρμῆς ἐκδείρας αὐτὴν κατεσκεύασε. καὶ Νίκανδρός φησι περὶ αὐτῆς. καὶ Χέλυς: τὰ ὑπολειπόμενα ἐν τῷ βορείῳ διδάσκει, τὴν τε Χέλυν καὶ τὸν Ὀρνιν. καὶ ταῦτα δὲ οὐκ ἂν ἐαυτῶν διδάσκει. ὑποκατιῶν οὖν φησὶν· καὶ δ’ ἔθετο προπάροιθεν. Χέλυς δὲ ὅτι χέλυν ἐκδείρας ὁ Ἑρμῆς κατετόρευσεν λύραν τῷ Ἀπόλλωνι ὑπὲρ τῆς κλοπῆς τῶν βοῶν. καὶ ὁ Νίκανδρός φησιν (Alex. 562)· „ἀγκῶνας δὲ δύο παρετείνετο“. ὥς γὰρ ἔαλω ὁ Ἑρμῆς κεκλοφῶς τοὺς βόας Ἀπόλλωνος, ταύτην ἐδωρήσατο ἀντίλυτρον αὐτῶν.

book 268 καὶ παρὰ λίκνῳ: σφόδρα νήπιος ὢν καὶ βραχύς ὁ Ἑρμῆς τὴν κιθάραν κατεσκεύασεν. ἐν δὲ τοῖς λικμητηρίοις γεννώμενα τὰ βρέφη ἐτίθεσαν εἰς σύμβολον εὐτροφίας. Δήμητρος γὰρ καρπῶν τὸ ἐργαλεῖον. ἡ ἱστορία δὲ ὅτι τριταῖος ὢν ἀπὸ τοῦ τόκου ὁ Ἑρμῆς καὶ σφόδρα μικρὸς ὢν ἐποίησε τὴν λύραν. ὥς γὰρ ἔαλω κεκλοφῶς τὰς Ἀπόλλωνος βοῦς, ἐπὶ ποινῇ τῆς κλοπῆς ἐδωρήσατο αὐτῷ τὴν λύραν κατασκευάσας, ἣν φασὶ κατηστερίσθαι. παρὰ λίκνῳ δὲ ἐν ᾧ τὰ νήπια κατετίθεσαν.

book 268 παρὰ λίκνῳ, ἐν τῇ παιδικῇ κοίτῃ, τουτέστι παῖς ἔτι ὢν.

book 269

—λύρην δέ μιν εἶπε λέγεσθαι: αὐτός, φησι, καὶ τὴν ὀνομασίαν δέδωκε τῷ ὀργάνῳ κατασκευάσας αὐτήν. αὕτη δὲ κατεσκευάσθη μὲν ὑφ’ Ἑρμοῦ πρῶτον ἐκ τῆς χελώνης ἐπτάχορδος, ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἀτλαντίδων. μετέλαβε δὲ αὐτὴν ὁ Ἀπόλλων καὶ Ὀρφεὶ παρέδωκεν, ὃς ἐννεάχορδον ἐποίησεν ἀπὸ τοῦ τῶν Μουσῶν ἀριθμοῦ. καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ τὴν λύραν αἱ Μοῦσαι ἔδωκαν Μουσαίῳ ἀξιώσαντι τὸν Δία ὅπως αὐτοῦ μνημόσυνον εἴῃ ἐν τοῖς ἄστροις.

book 269 λίκνον δέ ἐστι σκεῦος ἐν ᾧ διαχωρίζουσιν ἀπὸ τοῦ πυροῦ τὴν ἀκαθαρσίαν, τὸ λεγόμενον λικμητήριον. ἔστι δὲ λίκνον ξύλινον σκεῦος ἐν ᾧ διακρίνεται ἡ τοῦ σίτου ἀκαθαρσία. τὰ οὖν παιδία ἐπὶ τούτοις ἐτίθεσαν αἰσιούμενοι αὐτῶν τὸ εὐθηνεῖσθαι. τὸ δὲ ἦτ’ ὀλίγη (268) ἦτοι ὀλίγων ἀστέρων (κατὰ μὲν Ἱππαρχον ἰ’, ὡς δὲ Τιμοχάρις η’, ὡς δὲ Εὐδημος ἐννεά), ἡ ὅτι ὀλίγας ἐπέχει μοίρας.

book 269 ἀπευθέος δὲ (270), τοῦ Ἐν γούνασιν, ἐπεὶ οἱ μὲν Ἡρακλέα, ἄλλοι δὲ Ἰξίονα λέγουσι. τὸ δὲ ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον (271): τὸ τοῦ Ἐν γούνασιν εἶδωλον ἐπὶ τοῖς σκέλεσι πίπτει. πέτηλον δὲ ἡ τὸ ἀναπεπταμένον, ἡ τὸ πεπτωκός.

book 273 —ἡ δὲ μεσηγύ: ἡ Λύρα δοκεῖ Ἑρμοῦ ἔργον εἶναι. κεῖται δὲ πρὸς τὸ Ἐν γούνασι παρὰ τὸ ἀριστερόν αὐτοῦ γόνυ. τῆς δὲ κεφαλῆς τοῦ Ἐν γούνασι πλησίον ἐστὶν ὄρνις Κύκνος, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ἐν γούνασι γόνατος κεῖται ἡ Λύρα. ἐπειδὴ ἀμυδρά ἐστὶν ἡ Χέλυς, ὡς ἔφαμεν, διὰ πολλῶν εὐκατάληπτον αὐτὴν πειρᾶται δεικνύναι, καὶ φησιν· ἡ δὲ μεταξὺ τῆς Ὀρνιθος κεφαλῆς καὶ τοῦ γόνατος τοῦ εἰδώλου κεῖται, ὥστε ἴσον ἀπέχειν διάστημα τὴν Λύραν τοῦ τε γόνατος καὶ τῆς Ὀρνιθος κεφαλῆς. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ μεσηγύ.

book 273 πάλιν δὲ λαβὼν καιρὸν συντόμως τὸν Ἐν γούνασι ... τὸ δὲ γούνατί οἱ σκαιῷ (272): ἐνταῦθα φανερόν ὅτι τὸν δεξιὸν ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Δράκοντος ἔχει πόδα ὁ Ἐν γούνασι.

book 275 —ἦτοι γὰρ καὶ Ζηνί: πάλιν τῷ οὐρανῷ. τὸ δὲ παρατρέχει ἡ ὅτι τὰς πτέρυγας ἀπλώσας ἔμφασιν δρόμου καὶ πτήσεως ἐμφαίνει, καὶ διὰ τοῦτο εἶπε παρατρέχει, ἡ ὅτι οὐρανῷ συμφέρεται. τοῦτο γὰρ τὸ Ζηνὶ παρατρέχει. οὐκ ἀπεικὸς δέ, ὡς μουσικὸν ὄντα, τὸν Ὀρνιν πλησίον εἶναι τῆς Λύρας. παρατρέχει: οἱ μὲν παροξύνουσι τὴν παρα, ἵν’ ἡ παρὰ Διί. ἄμεινον δὲ ὑφ’ ἐν ἀναγινώσκειν, ἵν’ ἡ παρατρέχειν.

book 275 αἰόλος Ὀρνις: τοῦτον τὸν Ὀρνιν οἱ μὲν λέγουσι κύκνον ὄντα καταστερισθῆναι μὲν εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἅτε μουσικὸν ὄντα. οἱ δέ, ᾧ Ζεὺς εἰκασθεὶς ὠμίλησε Λήδα. κατὰ δὲ τοὺς πλείστους, Νεμέσει. ἐκ ταύτης γὰρ τὴν Ἑλένην γενέσθαι καὶ τοὺς Διοσκόρους ἐν ᾧ. τὸ δὲ αἰόλος ἐπεὶ τὰ μὲν εἰσιν αὐτοῦ ἀνάστερα, τὰ δὲ ἡστέρωται. τοῦτον δὲ ὁμολογοῦσι κατηστερίσθαι εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς μουσικόν. οἱ δὲ λέγουσιν ὅτι τούτῳ εἰκασθεὶς ὁ Ζεὺς ὠμίλησε τῇ Λήδᾳ. ἐκ ταύτης γὰρ φασὶ τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς Διοσκόρους. εἰσὶ δὲ τὰ μὲν αὐτοῦ ἀνάστερα, τὰ δὲ ἀστρώδη. οἱ δὲ περὶ τὰς πτέρυγας ἀστέρες οὐ σφόδρα μεγάλοι.

book 276 —ἀλλ’ ὁ μὲν ἡερόεις: ἀλλ’ ὁ μὲν Κύκνος ἀμυδρός πως ἐστὶ, τὰ δὲ πτερὰ αὐτοῦ τετράχυνται, καὶ αὐτὰ οὐ πάνυ λαμπρά, λαμπρὸς δὲ ἐστὶν ὁ ἐπὶ τοῦ ῥάμφους καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου.

book 277 —ἄστρασιν οὐτι λίην μεγάλοις: ἦτοι ὅτι πολλοὶ ἀστέρες τὰς ἀπλώσεις τῶν πτερῶν ἀποτελοῦσι, διὸ τετράχυνται, ἡ ὅτι τοῦ πτεροῦ ἐπιψαύει ὁ Γαλαξίας κύκλος, διὸ ὥσπερ τραχὺ ἀποτελεῖ, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Περσέως ἐλέγομεν. τὸ δὲ οὐ μὲν ἀφαυροῖς, ἀμαυροῖς μὲν, οὐ παντελῶς δὲ ἀφανέσιν.

book 279 —οὔριος εἰς ἑτέραν φέρεται: ἐπὶ τὴν δύσιν, ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἀνατολῆς. τὸ δὲ φέρεται ὡς πρὸς τὴν τῆς πτήσεως ἔμφασιν, διὰ τὸ ἡπλώσθαι τὰς πτέρυγας. ἡ συμπεριφέρεται. τὸ δὲ εὐδιόωντι· δύνει ὀρθός. ἡρεμαῖας δέ, φησιν, ἀποτέτακε τὰς πτέρυγας. οἱ γὰρ ἐπειγόμενοι κατὰ τάχος χειμῶνι βιαζόμενοι κραδαίνουσιν.

- book 280 —ταρσοῖο τὰ δεξιὰ: ὁ νοῦς φέρεται ὁ Κύκνος <κατὰ δεξιὰ> τῆς κηφείας χειρός, κατὰ τὸ δεξιὸν ταρσοῦ τέλος. παράκειται γὰρ τῇ τοῦ Κηφέως δεξιᾷ ὁ δεξιὸς ταρσὸς τοῦ Κύκνου, ἡγουν ἡ πτέρυξ. ἡ μὲν οὖν δεξιὰ πτέρυξ κατὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ Κηφέως, ἡ δὲ ἀριστερὰ κατὰ τὸν πόδα τοῦ Ἴππου.
- book 281 —σκαρθμός: ἡ συνεχὴς κίνησις τῶν ποδῶν. σκαρθμός γὰρ σημαίνει τὸν πόδα, κατὰ πλεονασμὸν τοῦ θῆτα παρὰ τὸ σκαίρειν. σκαρθμὸν δὲ εἶπε τὸν πόδα κατὰ πλεονασμὸν τοῦ θ παρὰ τὸ σκαίρειν· ἢ ἡ ὅπλη.
- book 282 —τὸν δὲ μέτα σκαίροντα: τὸν Ἴππον φησί. σφόδρα δὲ πάλιν καθαρὰν ἑαυτῷ δέδωκε πρόφασιν ὥστε ἐλθεῖν ἐπὶ Περσέα καὶ Χέλυν καὶ Ὅρνιν, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἴππου πάλιν ἐπὶ τοὺς ὑποκειμένους Ἴχθυς, καὶ λέγει· τὸν δὲ μέτα σκαίροντα, καὶ ὥσπερ ἔμφασιν ἔχοντα τοῦ σκαρίζειν, οἱ β' Ἴχθυες κεῖνται. εἶτα, ἀπὸ τῶν ἐγνωσμένων Ἰχθύων καὶ τοῦ Ἴππου, ἐπάγει· παρ' δ' ἄρα οἱ κεφαλῇ, παρὰ δὲ τῇ κεφαλῇ τοῦ Ἴππου, ἢ Ὑδροχόου χεῖρ.
- book 282 αἴγης. οὗτος ἐστὶ μὲν ὁμοῖος τῷ αἰγείπανι. ἐπ' ἐκείνου δὲ γέγονεν. ἐπέχει δὲ θηρίου τὰ κάτω. καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. ἐτιμήθη δὲ διὰ τὸ σύντροφον εἶναι τῷ Δίι. καθάπερ ὁ τὰ κρητικὰ ἱστορῶν ὅτι ἐν τῇ Ἰδῇ συνῆν αὐτῷ. ὅτε ἐπὶ τοὺς Τιτάνας ἐστρατεύετο. παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν ἐν τοῖς ἄστροις αὐτὸν ἔθηκε καὶ τὴν αἶγα τὴν μητέρα. διὰ δὲ τὸν κόχλον ἐν τῇ θαλάσῃ παράσημον οὐρὰν ἰχθύος ἔχει. εἰσὶ δ' ἀστέρες ἐφ' ἐκατέρου κέρατος β'. ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος λαμπρὸς α'. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ στήθους β'. ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α'. ἐπ' ἀκροῦ αὐτοῦ α'. ἐπὶ τῆς ράχεως ε'. ἐπὶ τῆς γαστρὸς δ'. ἐπὶ τοῦ οὐραίου β'. οἱ πάντες κ'.
- book 283 —χεῖρ Ὑδροχόοιο: οὗτος δοκεῖ κεκληθῆσθαι ἀπὸ τῆς πράξεως. ἔχων γὰρ ἔστηκεν οἰνοχόην, καὶ ἔκχυσιν πολλὴν ποιεῖται ὕγρου, ἥτις εἰκάζεται τῷ νέκταρι. Γανυμήδη γὰρ αὐτὸν ἔφησαν. οἱ δέ, τὸν παρὰ τῷ Πινδάρῳ (fr. 282 Snell) ἑκατοντόργυιον ἀνδριάντα ἀφ' οὗ τῆς κινήσεως τῶν ποδῶν τὸν Νεῖλον πλημμυρεῖν. ὁ δὲ Αἰγόκερως ὁμοῖός ἐστι τῷ Αἰγίπανι. κατηστερίσθη δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Πανός. εἰς γὰρ τοῦτον μετεβλήθη διωκόμενος μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν. ἢ ὅτι σύντροφός ἐστι τοῦ Διός. εὗρε δὲ οὗτος τὸν κόχλακα ἐν θαλάσῃ, διὸ παράσημον οὐρὰν ἰχθύος ἔχει. τῷ δὲ ἥχῳ αὐτοῦ, πανικῷ καλουμένῳ, τοὺς Τιτᾶνας ἐτρέψατο.
- book 283 εἰς Αἰγόκερων μετεσχηματίσθη ὁ Πᾶν διωκόμενος καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν ὑπὸ τῶν Τιτάνων, καὶ διὰ τοῦτο κατηστερίσθη καὶ ὁ Αἰγόκερως. ἐστὶ δὲ χέρσυδρος, διὸ καὶ οὐρὰν ἔχει ἰχθύος.
- book 285 —αὐτὰρ ὃ γε πρότερος καὶ νειόθι μᾶλλον: ὁ Αἰγόκερως πρότερός ἐστιν αὐτοῦ τῇ θέσει, ὃς καὶ πρότερον αὐτοῦ ἀνατέλλει, [ἡγουν τοῦ Ὑδροχόου]. τὸ δὲ νειόθι κατωτέρῳ πρότερος καὶ μᾶλλον πρὸς νότον ὁ Αἰγόκερως τοῦ Ὑδροχόου κεῖται, καὶ ἔστι πάντων τῶν δώδεκα ζωδίων νοτιώτατος.
- book 286 —ἵνα τρέπεται ἡελίοιο ἥ: ὅπου συμβαίνει τὰς χειμερινὰς τροπὰς γίνεσθαι. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ βόρεια καὶ εἰς εὐδίαν ἐκ τοῦ χειμῶνος ἀνατρέχει.
- book 287 —μὴ κείνῳ ἐνὶ μηνί: πολλάκις εἶπομεν ὅτι οὐ μόνον ἕνεκα τῆς γνώσεως τῶν φαινομένων γράφει ὁ Ἄρατος, ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων βιωφελεῖς εἰσάγει καιροὺς τοῖς ἀνθρώποις. καὶ νῦν τὸν χειμερινὸν καιρὸν διαγράφων φησὶν [ἀρχὴ γὰρ χειμῶνος ὅτε ἐν τῷ Αἰγοκέρῳ γίνεται ὁ ἥλιος, ἐπάγει γοῦν ὅτι]· μὴ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν (λέγει δὲ τὸν Τυβὶ μῆνα, ὃς ἐστὶ κατὰ Ῥωμαίους Ἰανουάριος· τότε γὰρ σφοδρός ἐστι χειμῶν) ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικλύζου [πλέων καὶ ναυτιλλόμενος], ἐν ἀναπεπταμένῳ πελάγει τὸν πλοῦν ποιούμενος.
- book 288 —οὔτε κεν ἡοῖ: οὔτε γὰρ πολλὴν θάλασσαν δυνατὸς εἶ διαπερᾶσαι διὰ μιᾶς ἡμέρας, μικραὶ γὰρ τὸ τηνικαῦτα αἱ ἡμέραι, οὔτε ἐν νυκτί σοι φόβον καὶ κίνδυνον ἐκ τοῦ χειμῶνος ἔχοντι μετ'

ὀλίγον <ἄν> ἐπέλθοι ἡ ἡμέρα, μακρόταται γὰρ αἱ νύκτες [„μακραί γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσί“ (Hes. Opp. 560)] ταχέως δὲ τὴν ἐσπέραν προσδόκα, βραδέως δὲ τὴν ἡῶ. [καὶ τὴν διὰ νυκτὸς δυστυχίαν, κατὰ τὸ ποιητικὸν „ἐκ νυκτῶν ἄνεμοι χαλεποί, δηλήματα νηῶν“ (μ 286).] τὸ δὲ ταχινώταταί εἰσιν (289), αἱ ἡμέραι δηλονότι.

book 291 —πολλὰ βοωμένῳ: καὶ σφόδρα ἐπικαλουμένῳ ὥστε ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν διὰ τὸν παρόντα κίνδυνον. μηδὲ τῇ νυκτί, φησί, πίστευε· μακρὰ γὰρ ἤδη, καὶ βραδέως ἡ ἡμέρα τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφαίνεται. τὸ τηνικαῦτα δὲ καὶ ὁ νότος πολὺς πνεῖ.

book 294 —ναύτη μαλκιόνωντι: ναρκῶντι τῷ ναύτῃ. μάλκη δὲ ἐστὶν ἡ ἐκ ψύχους ἐπὶ ἄκρας χειῖρας καὶ πόδας ἐπανάστασις τοῦ χείματος, τὰ λεγόμενα χεῖμετλα. μαλκιόνωντι οὖν εἰωθότι ἐν ψυχροῖς τόποις καὶ ὑγροῖς διάγειν. τινὲς δὲ μαλκιόνωντι τῷ ἐντὸς ἔχοντι τὰς χειῖρας διὰ τὸ κρύος. ἀλλὰ καὶ ἔμπης: τοῦτο ὡς πρὸς τὸ ἐτοιμοὺς εἶναι τοὺς ἀνθρώπους διὰ χρήματα ἀποκινδυνεύειν καὶ μηδὲ τὸν τοιοῦτον καιρὸν παραιτεῖσθαι.

book 294 ὁ δὲ λόγος ἀλλ’ ὅμως, φησὶν, εἰ καὶ τοιαῦτα κακὰ ἐστὶ τοῖς κατὰ τὴν θάλασσαν πλέουσιν, καὶ τοσοῦτων ἐπηρητημένων κινδύνων τοῖς ἐν χειμῶνι πλωϊζομένοις, ἤδη πάντ’ ἐνιαυτόν, (ἀντὶ τοῦ ἐν παντὶ καιρῷ τοῦ ἐνιαυτοῦ) ἡ θάλασσα διαπερᾶται. ὑπὸ στείρῃσι .. πορφύρει (295—296): μελαίνεται, κινεῖται ὑπὸ νηῶν. μὴ κείνῳ ἐνὶ μηνί: κατὰ τὸν χρόνον ὃν διεξέρχεται ὁ ἥλιος τὸν Αἰγόκερων, παρεγγῆ μὴ πλεῖν μεγάλα πελάγη. οὔτε γὰρ δι’ ἡμέρας ἔστιν αὐτὰ ἀνύσαι, βραχεῖα γὰρ ἤδη, οὔτε χειμαζομένης νυκτὸς ἀπαντῆσαι ταχέως ἡ ἡμέρα διὰ τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν. τότε δέ, φησί, νότια φαίνεται πνεύματα. τοῦτο δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ σημαίνει. μᾶλλον γὰρ μετὰ τροπὰς χειμερινὰς Ζέφυροι πνέουσιν. ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς καθάπτεται τῆς θρασύτητος τῶν ἐν παντὶ καιρῷ πλεῖν ἀξιούντων, οἵτινες κινδυνεύοντες ἐν τοῖς πελάγεσιν εἰς γῆν βλέπουσιν ἐκ σκαφῶν καθεζόμενοι, καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς περιβλέπονται, οἱ δ’ ἔτι πόρρω (298) εἰσὶν οἱ αἰγιαλοί. τὸ δὲ ἐξῆς ἐπιφωνηματικῶς, τάχα μὲν τὸ τοῦ Ὀμήρου παρα-

book 294 ποιήσας (Ο 628)· „τυτθὸν γὰρ ὑπέκ θανάτοιο φέρονται“, ἴσως δὲ καὶ <τὸ> τοῦ Ἀναχάρσιδος, ὃς ἔλεγε πλέων „δύο δακτύλους λείπεσθαι τὸν θάνατον“.

book 296 —ἵκελοι δὲ κολυμβίσιν: ἡ αἰθυῖα ἐν τοῖς παραλίοις τόποις ζῇ. ὁμοίως δὲ αἰθυῖαις τὸ διόλου βιοῦν ἐν τοῖς ὑγροῖς, δίκην αἰθυιῶν ἐν τῇ θαλάσῃ διὰ παντὸς διάγοντας.

book 298 —ἤμεθ’ ἐπ’ αἰγιαλούς: ἐπὶ ταῖς χειμαζομέναις ναυσὶν ἤμεθα, τὸ πέλαγος περιβλέποντες καὶ περισκοποῦντες τοὺς αἰγιαλούς, εὐχόμενοι λιμένος τυχεῖν. οἱ δ’ ἔτι πόρρω κλύζονται, ἀντὶ τοῦ πόρρω δὲ εἰσὶν οἱ αἰγιαλοί.

book 299 —ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον: ὀλίγον δὲ καὶ εὐτελὲς ξύλον διείργει τὸν θάνατον, ἀντὶ τοῦ ἡ ναῦς. καὶ Ἡσίοδος (Opp. 686—687)· „χρήματα δὲ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βρότοισι, / δεινὸν δ’ ἐστὶ θανεῖν μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτησ“, καὶ Καλλιμάχος (fr. 178 Pf. vv. 33—34)· „ἀλλ’ ἐμὸς αἰὼν / κύμασιν αἰθυΐης μᾶλλον ἐσωκίσατο“.

book 300 —καὶ δ’ ἄν ἔτι προτέρῳ: ἀπὸ κοινοῦ τὸ μηνί. πρότερος δὲ μὴν τοῦ Αἰγόκερω ὁ Χοιάχ, ὃς ἐστὶ κατὰ Ῥωμαίους Δεκέμβριος, ὅτε ἐν Τοξότῃ ὁ ἥλιος. ὁ δὲ νοῦς· καὶ ἐν τῷ προτέρῳ μηνὶ τοῦ Τυβί, ὃς ἐστὶν Ἰανουάριος (λέγει δὲ καὶ κατὰ τὸν Χοιάχ μῆνα), πολλὰ παθὼν κατὰ θάλασσαν πρὸς τὴν ἐσπέραν ὁρμίζου. μακραί γάρ εἰσι τότε αἱ νύκτες, καὶ οὐκ ἔστι σοι εὐχερὲς τότε διαπεραιοῦσθαι.

book 300 προτέρῳ: πρότερος γὰρ ἐστὶν ὁ Τοξότης τοῦ Αἰγοκέρωτος. ὁ γὰρ ἥλιος ἐπὶ ἀνατολὰς τὰ ζῶδια διαπορεύεται, ὁ μὲντοι οὐρανὸς ἐπὶ δυσμὰς καταφέρεται κινούμενος καὶ ἐκάστην μοῖραν τοῦ ζωδιακοῦ ἀνύει. διὸ Εὐριπίδης τὸ φυσικὸν ὡς μυθικὸν παρείληφε λέγων (Or. 1006)· „εἰς ὁδὸν ἄλλην Ζεὺς μεταβάλλει“. τὸ δὲ καὶ δ’ ἄν ἔτι προτέρῳ: φησὶ τοὺς πλείοντας ἡσυχάζειν καὶ μὴ

- πελαγίζειν οὐ μόνον τῇ χειμερινῇ τροπῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ προτέρῳ μηνί, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος διέρχεται Τοξότην, καλῶς δὲ ἔχειν ἐσπέρας κατάγεσθαι (302) καὶ μὴ πιστεύειν ταῖς νυξίν. ἐπειδὴ καὶ
- book 300 ὁ Τοξότης ἀόρατός ἐστιν, τὸ τηνικαῦτα τὰ σημεῖα τοῦ καιροῦ δίδωσι. τὸ δὲ Τόξον ὅτ' ἡέλιος (301): τοῦτο σημαντικόν ἐστι τοῦ προειρημένου μηνὸς Χοιάχ. τὸ δὲ πεποιθὼς οὐκέτι νυκτὶ (302): μηκέτι, φησί, τῇ νυκτὶ πίστευε. μακρὰ γὰρ ἦδη, καὶ βραδέως ἡ ἡμέρα τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφαίνεται. προανατέλλει δὲ τοῦ Τοξότου Σκορπίος. ἄλλοι δὲ προτάσσουσιν ἐσπέριος κατάγοιο πεποιθὼς (302), εἴτα ἀναγινώσκουσι τόξον ὅτ' ἡέλιος (301).
- book 303 —σῆμα δέ τοι κείνης ὥρης: ἐπειδὴ ἐν τῷ Τοξότη ὡν ὁ ἥλιος οὐκ ἐξ αὐτὸν φαίνεσθαι, ἐξ ἄλλων τεκμηρίων τοῦ μηνός σοι δίδωσι κατάληψιν. ὁ δὲ νοῦς τεκμήριόν σοι ἔστω τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ μηνὸς ἐκείνου ὁ Σκορπίος ἀνατέλλων ἐπὶ τῆς ἐσχάτης νυκτός, ἦγουν ἐπὶ ὄρθρου. περὶ γὰρ ἐνδεκάτην καὶ δωδεκάτην ὥραν ὁ Σκορπίος ἀνατέλλει. αὐτὸς γὰρ ὁ Τοξότης ὑπὸ τοῦ ἡλίου τότε κατέχεται.
- book 306 —τοξευτὴς ὀλίγον: οὗτος ἐστὶ τοξεύων ὃν οἱ πλεῖστοι λέγουσιν εἶναι κένταυρον. ἕτεροι διὰ τὸ μηδένα κένταυρον τόξῳ χρῆσθαι οὐ λέγουσιν. οὗτος δὲ ἀνὴρ ὡν ἵππου ἔχει σκέλη καὶ κέρκον καθάπερ οἱ σάτυροι. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'. ἐπ' ἄκρου τῶν χειρῶν α'. ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς ράχεως β'. ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου γόνατος α'. ἐπ' ἄκρου ποδὸς α'. ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γόνατος α'. ἐπὶ τῆς ὀπλῆς α'. ἐπὶ τοῦ τόξου β'. ἐπὶ τῆς μηλωτῆς α'. ιε'.
- book 307 —Σκορπίος ἀντέλλων: ὁ Σκορπίος μικρὸν πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς θεωρεῖται ἐπὶ [τῆς ἀνατολῆς] τοῦ ὀρίζοντος. τότε γὰρ συμβαίνει τὸ κέντρον τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλον θεωρεῖσθαι καὶ τὴν τοῦ Τόξου κορωνίδα συνάπτουσιν τῷ κέντρῳ.
- book 308 —τῆμος καὶ κεφαλὴ: ἐπειδὴ συμβαίνει τὸ τηνικαῦτα, χειμῶνος ὄντος, συστάσεις νεφελῶδεις γίνεσθαι, καὶ ὁ Σκορπίος ἀφανής ἐστιν, ἐξ ἄλλων πειρᾶται φανεράν ποιῆσαι τοῦ μηνὸς τὴν κατάληψιν. τὸ τηνικαῦτα γὰρ, φησί, καὶ τῆς Κυνοσουρίδος ἢ κεφαλῇ τὸ περὶ ὄρθρου, ὅτε καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, ὕψι μάλα τροχάει (309), εἰς ὕψος ἀνατέλλει, ὥς ἐπὶ τὴν ἰξὺν τῆς μεγάλης Ἀρκτου ἐν τῷ ἀνατρέχειν ἀποβλέπουσα. εἴτα καὶ ἕτερον τεκμήριον δίδωσι: „καὶ ὁ Ὁρίων, φησί, τὸ τηνικαῦτα ἀθρόος (πᾶς) καταδύεται πρὸ τῆς ἡμέρας (ὀλίγον γὰρ πρὸ τῆς ἡμέρας δύεται, δωδεκάτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός,
- book 308 ἔστι δὲ ὁ Ὁρίων λαμπρότατος ἀστήρ), καὶ ὁ Κηφεύς, φησὶν, ἀπὸ χειρὸς ἐπ' ἰξὺν“. τὰ γὰρ λοιπὰ μέρη αὐτοῦ ἄδυτα. πλείω δὲ ἐξεπίτηδες τὰ σημεῖα τοῦ χρόνου τίθεται, ὥστε καὶ μὴ πάντα τις δύναιτο, ἀλλ' οὖν γε ἐν ἐξ αὐτῶν φυλάσσας σώζεσθαι. ἄλλως: συμβαίνει τότε τὴν μὲν μίαν Ἀρκτον τὴν μικρὰν εἰς τὰ ὑψηλὰ ἐλθεῖν, τὸν δὲ Ὁρίωνα ἔωθεν δείκνυσθαι, τὸν δὲ Κηφέα μέχρι τῆς ὀσφύος.
- book 311 —ἔστι δὲ τις: τοῦτο ἐστὶ βέλος τοξικόν, ὃ φασιν εἶναι Ἀπόλλωνος ὅτε τοὺς Κύκλωπας ἀνείλεν οὓς ἀπέκτεινε δι' Ἀσκληπιόν. ἔκρυψε δὲ αὐτὸν ἐν ὑπερβορείοις ὅς καὶ ὀνοσοπτέρινος λέγεται. δοκεῖ δὲ ἀνακομισθῆναι ὁ οἷστος μετὰ τῆς καρποφορίας διὰ τοῦ ἀέρος. περὶ τούτου καὶ ἄβαριν τινὰ περιφερόμενον ἐλθεῖν ὅτε εἰς τὸν ἀστέρα ἔθηκε τὸ βέλος ὁ Ἀπόλλων ὑπόμνημα τῆς ἀλκῆς αὐτοῦ. ἔχει δὲ ἀστέρας δ'.
- book 311 ἔστι δὲ τις προτέρω: τὰ περὶ τοῦ παρακειμένου Οἰστοῦ καὶ τοῦ Ἀετοῦ οὐκ ἀπὸ τινος διδάσκει προεγνωσμένου, κατὰ τοῦτο δὲ μόνον τὴν συνήθειαν παρέλειψεν. μικρὸν δὲ ἔμπροσθεν τοῦ Τοξότου βέλος κατεστήρικται δίχα τόξου, πλησίον δὲ αὐτοῦ θεωρεῖται Ὅρνις, βορειοτέρα ἔχων τὴν θέσιν. παράκειται δὲ αὐτῷ ὄρνις ἕτερος ἐκ τοῦ σύνεγγυς, τῷ μὲν μεγέθει λειπόμενος ἐκείνου, χειμεριώτατος δὲ γινόμενος κατὰ τὴν ἐφ' ἡμέρας ἀνατολήν. καλεῖται δὲ Ἀετός. προειπὼν

- οὖν περὶ τοῦ Τοξότου φησίν· „ἔστι δὲ καὶ ἕτερος οἰστός παρὰ τὸν ὑπὸ τὴν τοῦ Τοξότου προσβολὴν ἡτοιμασμένον“. τὸ δὲ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ μόνος· „Τυδεΐδης δ' αὐτὸς περ ἐών“ (Θ 99).
- book 311 τὸ δὲ προτέρω οὐκ ἔμπροσθεν τοῦ Τοξότου, ἀλλὰ προτέρω προσωτέρω ἀνωτέρω, ὥς καὶ ἐπὶ τὰ βόρεια βεβλημένος, οὐχ ὑπὸ τοῦ Τοξότου βληθείς, ἀλλ' ἀπλῶς κείμενος, ὥς καὶ οὗτος ἐπιφέρει, ἄνευ τόξου καὶ τοξεύσαντος.
- book 312 —ὁ δὲ οἱ παραπέπταται Ὅρνις· περιπέτεται, τὰς πτέρυγας ἀπλοῖ. ἀσσότερον δέ (313), πλησίον τοῦ βορέου. σφόδρα γάρ ἐστι βόρειος ὁ Ὅρνις. Ὅρνις τοῦ Οἰστοῦ νοτιώτερος παραπέπταται, καὶ ἐκ τοῦ κύκλου ἤδη προγνωσθέντος τὴν κατάληψιν τῷ Τοξότη καὶ τῷ Ἀετῷ δίδωσιν.
- book 314 —χαλεπὸς 〈γε μὲν ἐξ ἀλόσ〉 : ἀντὶ τοῦ ἐξ ὠκεανοῦ. Ὅμηρος (γ 1 al.)· „λιπὼν περικαλλέα λίμνην“. τὴν ἐφ' ἧν ἐπιτολὴν ποιούμενος ὁ Ἀετὸς μέγαν χειμῶνα συνάγει, τοῦ ἡλίου ὄντος τότε περὶ τὰ μέσα τοῦ Τοξότου.
- book 315 —νυκτὸς ἀπερχομένης· ὅτι λοιπόν, ἀνατέλλοντος ἡλίου σὺν τῷ Τοξότη, καὶ αὐτὸς ἄμα ἀνατέλλει. ὁ δὲ λόγος χαλεπὸς οὗτος καὶ δεινὸς ἀνατείλας παριούσης νυκτός. ἐφ' ὧς γὰρ ἀνατέλλει σὺν τῷ Τοξότη τῷ Χοιάχ, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Δεκέμβριος. διὸ εἶπε τοῖς πλέουσι χαλεπὸς, διὰ τὸ τότε κρύος. καὶ μιν καλέουσιν Ἀητόν· Ἀετὸν αὐτὸν καλοῦσιν. οἱ δὲ ἐτυμολογήσαντες αὐτὸν εἶπον παρὰ τοὺς ἀήτας καὶ τὰ χειμερινὰ πνεύματα, ἃ δηλοῖ χειμερινὸς ἀνατέλλων.
- book 316 —Δελφὶς δ' οὐ μάλα πολλός· πάλιν τὸν Δελφῖνα ἀπὸ τοῦ προεγνωσμένου διδάσκει Αἰγόκερω. οὐ μάλα πολλός, οὐ σφόδρα ἔκλαμπρος. τὸ δὲ ἐπιτρέχει ὅτι ἄνω ἐστὶ τοῦ Αἰγόκερω, ὥς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπιτρέχων καὶ σπεύδων. τὴν γὰρ ὄψιν ὁ Δελφὶς ὥς ἐπὶ τὸν Αἰγόκερων σπεύδων ἔχει. διὰ τοῦτο ἐπιτρέχειν εἶπε. καὶ ὑπέρκειται δὲ τοῦ Αἰγόκερω ὁ Δελφίν, οἷον ἐπιφερόμενος αὐτῷ.
- book 316 τὸ δὲ μεσσοθέν ἡερόεις (317) ὅτι τὸ μέσον αὐτοῦ σφόδρα σκοτεινόν ἐστιν. ἔχει δὲ τέσσαρας ἀστέρας λαμπρούς, διδάσκει δὲ καὶ οἷαν ἔχουσι τὴν θέσιν. καὶ γὰρ ἔχει οὗτος ἐν παραλλήλῳ σχήματι θεωρουμένους τοὺς σημαίνοντας αὐτοῦ τὴν διατύπωσιν. τὸ δὲ δύο πὰρ δύο (318) οὐκ ὄντας ἐν τετραγώνῳ σχήματι, δύο ἐπὶ δύο, ἀλλὰ δύο παρὰ δύο παραβεβλημένους καὶ ποιούντας παραλληλόγραμμον ῥομβοειδές. πεπτηῶτα δὲ δυϊκῶς τὰ γλήνεα. γλήνεα δὲ ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ λάμπειν. καὶ Ὅμηρος (Ω 192)· „ὅς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει“, ἀντὶ τοῦ λαμπρά. ἔνθεν καὶ ἡ κόρη γλήνη λέγεται διὰ τὸ στίλβειν.
- book 316 ἄλλως. Δελφὶς οὐ μάλα πολλός· τῷ Αἰγοκέρῳ ἐπικαταφέρεται ὁ Δελφὶς, ἀνάστερος τὰ πολλά, δ' ἔχων ἀστέρας ἐπισήμους ἐν παραλλήλῳ κειμένους. Δελφὶς δ' οὐ· τοῦ Ποσειδῶνος τὴν Ἀμφιτρίτην λαβεῖν βουλομένου γυναῖκα, εὐλαβηθεῖσα ἐκείνη, ἔφυγε πρὸς τὸν Ἀτλαντα διατηρῆσαι τὴν παρθενίαν σπεύδουσα ὥς καὶ αἱ πλεῖσται Νηρηίδες. κεκρυμμένης δὲ αὐτῆς ἐκεῖ, ὁ Ποσειδῶν ἔπεμψε μνηστῆρας ἐν οἷς καὶ τὸν Δελφῖνα. πλανώμενος δὲ κατὰ τὰς νήσους τὰς Ἀτλαντος εὐρών αὐτὴν προσαγγέλλει τῷ Ποσειδῶνι. καὶ αὐτὸς τὴν κόρην ἀπατήσας ἀνέλαβεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τοῦ στόματος α'. ἐπὶ τοῦ νώτου α'. ἐπὶ τῆς οὐρᾶς β'. ἐπὶ τῆς πτέρυγος γ' ὅλους θ'.
- book 316 ἐπιτρέχει Αἰγοκερῇ· ὑπέρκειται τοῦ Αἰγοκέρως πρὸς βορέαν ὁ Δελφὶς, ἐπὶ κείται δὲ αὐτῷ δ' ἀστέρες λαμπροί. ταῦτα γὰρ εἰσι τὰ γλήνεα, ἀπὸ τοῦ λάμπω. καὶ Ὅμηρος „ὅς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει“. καὶ ἡ κόρη γλήνη λέγεται διὰ τὸ στίλβειν.
- book 318 —γλήνεα παρβολάδην· οὕτως σ. ῥομβοειδές γὰρ τὸ τοιοῦτον σχῆμα. ποιητικῶς δὲ εἶπε τοὺς ἀστέρας γλήνεα. γλήνη νῦν ἐστὶν ἡ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ κόρη. κατηστέρισται δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος. ἐρασθέντος γὰρ τῆς Ἀμφιτρίτης αὐτοῦ συνήργησε τῷ γάμῳ. Ἑρμιππος δὲ ἐπὶ

Ἀπόλλωνος τιμῇ ἡγησαμένου Κρησὶν εἰς Δελφοὺς δελφῖνι ὁμοιωθέντος. ἔνιοι δὲ τὸν κομίσαντα Ἀρίωνα τὸν κιθαρωδὸν εἰς γῆν.

book 318 μέχρι τούτου τὰ περὶ τῶν βορείων ἀστέρων. μέτεισι δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ νότια.

book 319 —καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω: τριμερῇ τὸν τῆς ἀστροθεσίας ἐποιήσατο λόγον, τὸν μὲν περὶ τῶν βορείων, τὸν δὲ περὶ τῶν ἐν τῷ ζωδιακῷ κειμένων, ἃ δὴ μεταξύ ἐστὶ τῶν βορείων καὶ τῶν νοτίων, ἐπλήρωσε δὲ πάντα τὰ ἐν τῷ βορείῳ ζῳδία μέχρι τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου καὶ αὐτὰ τὰ ἰβ' ζῳδία, καὶ φησι πάντα ταῦτα τὰ προειρημένα ζῳδία μεταξύ ἐστὶ τοῦ βορείου καὶ τῆς τοῦ ἡλίου πορείας [καὶ πλάνης], ἵνα λέγῃ μέσον βορέου καὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. ἀλήσιος δὲ ὅτι καὶ ὁ ἥλιος εἷς τῶν πλανητῶν ἐστὶ, τὰ μέντοι φαινόμενα ἀπλανῆ.

book 320 —τὰ δὲ νειόθι: —τὰ νότια. κάτω γὰρ ἐκεῖνα ὡς πρὸς τὸ ἔγκλιμα τοῦ κόσμου, ὥσπερ ἄνω τὰ βόρεια διὰ τὸ ἔξαρμα. ὁ δὲ νοῦς τὰ δὲ ἄλλα ζῳδία κάτω ὡς πρὸς τὸν νότον τέλλεται, καὶ ἔστι πολλὰ μεταξύ τοῦ τε νότου καὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου. <κέχυται> : ἄλλα ἐν ἄλλοις διάκειται τόποις. τὰ δὲ ὑπὸ ταῦτα λέγεται φέρεσθαι μεταξύ νότου καὶ τῆς τοῦ ἡλίου κελεύθου.

book 321 —καὶ ἡελίοιο κελεύθου: ἡλίου κέλευθός ἐστιν ἡ διὰ μέσου τῶν ἰβ' ζωδίων ἐξ ἐναντίας τῷ παντὶ κίνησις, ἣν ἄλῃν (319) εἶπεν οὐκ ἀπεικός. ἀνώμαλος γὰρ καὶ βραδεῖα. ἀγόμενος γὰρ ὁ ἥλιος ὑπὸ τῆς τοῦ οὐρανοῦ περιφερείας, αὐτὸς εἰς τοῦπίσω κατὰ μικρὸν ὑπονοστεῖ, καὶ ταύτην ἰδίαν αὐτοῦ κίνησιν λέγουσιν, ἄνισον ἐν ἰσημερίαις καὶ τοῖς διαστήμασι τοῦ χρόνου θεωρουμένην.

book 321 ἔστι δὲ ἡ τοῦ ἡλίου κέλευθος διὰ μέσων τῶν ἰβ' ζωδίων.

book 322 —λοξὸς μὲν Ταῦροιο: πληρώσας πάντα τὰ ἐν τῷ βορείῳ, καὶ ἐξ ἐκείνων διδάξας τὰ ἰβ' ζῳδία, ἔρχεται ἐπὶ τὸ νότιον, καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ διδασκαλίαν ποιούμενος ἐκ τοῦ ἐπισημοτέρου καὶ λαμπροτέρου [ὑπὲρ πάντα τὰ νότια] ἥρξατο, ὅτι καὶ τῆς ὁμηρικῆς χρήσεως ἔτυχεν (ἐν βραχεῖ γὰρ ὁ ποιητὴς ἀπὸ δύο ζωδίων ἐπισήμων τὰ τε βόρεια καὶ τὰ νότια ἐδήλωσε), καὶ ὅτι ὥσπερ εὐθεῖα τίς ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὀψεως τῆς Ἀρκτου μέχρι Ὠρίωνος. κατὰ γὰρ τὸν ποιητὴν ἀστρονομικῶς εἰπόντα (Σ 488, ε 274) „ἢ τ' αὐτοῦ στρέφεται καὶ τ' Ὠρίωνα δοκεύει“, εἰκότως ἐν τοῖς βορείοις ἐκείνης πρῶτον μνήμην ποιησάμενος, νῦν ἐν τοῖς νοτίοις τοῦ ἀντικειμένου μνημονεύει.

book 322 εἰς τὸ αὐτό: ἐπεὶ τὴν διὰ τῶν πόλων ἀγομένην περιφέρειαν τέμνων ἐφορᾶται, ἐν ἀμφοτέροις δὲ κείμενος τοῖς ἡμισφαιρίοις, ἐπέχει μοίρας κατὰ μῆκος ιζ', κατὰ δὲ πλάτος λ'. Ταῦροιο τομῇ ὑποκέκλιται: μέμοιτο ἄν τις Ἀράτῳ ὡς μὴ ἀκριβῶς προσσχόντι τῇ τοῦ Ὠρίωνος θέσει. οὐ γὰρ ὑπὸ τὸ διχοτόμημα τοῦ Ταύρου ἐστίν, ἀλλ' ἔτι τοῦ Ταύρου ἀνατολικώτερος. ἄρα οὖν ἐν πᾶσι τὴν ἀκρίβειαν ἐνδειξάμενος κατὰ τοῦτο μόνον ἐσφάλη; οὐδαμῶς. ἀλλὰ φαμεν ὅτι νῦν τομὴν λέγει τὴν περιγραφὴν καὶ τὸ διάμετρον χωρίον [τόν τε

book 322 Ταῦρον καὶ τοὺς Διδύμους. ὑπὸ γὰρ τὸ τμημά ἐστιν ὁ Ὠρίων]. ὁ γὰρ πᾶς ζωδιακὸς κύκλος ἰβ' τομὰς ἔχει, αἷς διείργεται ἕκαστον ζῳδίον. τομὴν οὖν λέγει τὸ διαχωρίζον μέρος τόν τε Ταῦρον καὶ τοὺς Διδύμους. ὑπὸ γὰρ τὸ τμημα τοῦτο ἐστὶν ὁ Ὠρίων. τὸ δὲ ὑποκέκλιται ὅτι οὐκ ἐξωρθωμένος ἐστίν, ἀλλὰ σχῆμα ἔχων κυνηγετικόν, καὶ ὥσπερ ἐπισπεύδων κυνηγετεῖ, ὡς συντρέχειν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τὸν καταστερισμόν· ἔχει γὰρ τὴν δεξιὰν ὥσπερ ῥόπαλον ἐπιφέρουσιν, καὶ ἐπινεύει, διὰ τοῦ βλέμματος σπουδὴν ἐνδεικνύμενος. καὶ Ὅμηρος (λ 572—575)· „τὸν δὲ μετ' Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα / θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, / τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι, / χερσὶν ἔχων ῥόπαλον ... αἰὲν ἀαγές.“ ὑποκέκλιται αὐτὸς Ὠρίων: τοῦτον μὲν ὁ Ἡσίοδος φησι (fr. 148 a Merkelbach—West) Βρύλλης τῆς Μίνω καὶ Ποσειδῶνος εἶναι, δωρεὰν δὲ ἔχειν παρὰ τοῦ πατρὸς ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι.

- book 322 ἐλθόντα δὲ εἰς Χίον Μερόπην τὴν Οἰνοπίωνος βιάσασθαι οἰνωθέντα. τὸν δὲ Οἰνοπίωνα χαλεπήναντα αὐτὸν ἐκτυφλῶσαι. ἐλθόντα δὲ εἰς Λῆμνον ἀλητεύοντα Ἡφαίστῳ συμμῖξαι, ὃς αὐτὸν ἐλεήσας δίδωσιν αὐτῷ ποδηγέτην Κηδαλίωνα, ὃν λαβὼν ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερε τὰς ὁδοὺς σημαίνοντα. ἐλθὼν δὲ εἰς ἀνατολὰς καὶ Ἡλίῳ συμμῖξας ὑγιάσθη, καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν Οἰνοπίωνα ἐλθὼν τιμωρήσασθαι ἔμελλεν. ὁ δὲ μαθὼν ὑπὸ γῆν ἐκρύβη. ἀπελπίσας δὲ αὐτὸν εἰς Κρήτην ἦλθε καὶ τῇ Ἀρτέμιδι σύνθηρος ἦν. ἐπιχειρήσας οὖν
- book 322 καὶ ταύτην βιάσασθαι, ὑπὸ σκορπίου πληγείς ἐτελεύτησεν. ἦρκεται δὲ ὁ ποιητὴς ἀπὸ τούτου διότι συνεγγίζει μᾶλλον τοῖς βορείοις. ἔχει γὰρ τὴν ζώνην κατὰ τὸν ἰσημερινόν, καὶ τῇ δεξιᾷ καλαύροπα κρατῶν ἐφάπτεται τοῦ ζῳδιακοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς δορὰν ἔχει ἐνάστερον.
- book 323 —μὴ κεῖνον ὅτις: τοῦτον τὸν Ὠρίωνα ὅστις παρέρχεται μεσουρανοῦντα, μηκέτι προσδοκᾶτω ἐν τῇ νυκτὶ ἄλλα ἄστρα λαμπρότερα ἰδεῖν, ἐπειδὴ τούτου μεσουρανοῦντος τὰ λοιπὰ λαμπρὰ ἄστρα ὑπὸ γῆν εἰσιν, οἷον ὁ Ταῦρος, οἱ Δίδυμοι καὶ ὁ Καρκίνος, ὁ Κύων καὶ ὁ Ἡνίοχος.
- book 324 —ὑψοῦ πεπτηῶτα: ἐν οὐρανῷ σφόδρα ἐκτεταμένος ἐστὶν ὁ Ὠρίων, ὥς καὶ ζῶν ἐκτράπελος εἶναι ἐλέγετο. λέγει γὰρ ὁ ποιητὴς (λ 311) „ἐννέωροι γὰρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν, ... ἀτὰρ μῆκος ... ἐννεόργυιοι“. ὕστερον δὲ ἀποφάνεται ἐλάττους Ὠρίωνος, ἐν οἷς φησι (λ 310) „μετὰ γε κλυτὸν Ὠρίωνα“. ὅτι δὲ ἔχει σφόδρα λαμπροὺς ἀστέρας, καὶ μάλιστα μὲν τοὺς τὸ ζῶμα ἀποτελοῦντας, ἐτέρους δὲ τοὺς περὶ <τοὺς> ἰμάντας καὶ <τοὺς τὸ> ξίφος μιμουμένους, καὶ
- book 324 δύο λαμπροὺς τοὺς ἐπ’ ἄκρων ποδῶν, φησι καὶ Εὐφορίων (fr. 104 Powell): „οὐδὲ νεογνοὶ παῖδες ἐδιζήσαντο πελώριον Ὠρίωνα“.
- book 325 —οὐρανὸν εἰσανιδών: ὁ ἀναβλέψας, φησὶν, ἐν καθαρᾷ καὶ ἀσελήνῳ νυκτὶ εἰς τὸν οὐρανὸν οὐκ ἂν εὔροι ἄλλα λαμπρότερα τοῦ Ὠρίωνος ἄστρα. περιέχεται γὰρ εὐμεγέθης. ἢ τάχα τοῦτο εἶπεν ἐπειδὴ μεσουρανοῦντος τοῦ Ὠρίωνος τὰ λαμπρότατα τῶν ἄστρον ὑπὲρ γῆς ὁράται, Ταῦρος, Ἡνίοχος, Δίδυμοι, Περσεύς, Ἀνδρομέδα, Κασσιόπεια. τὸ γὰρ ὑψοῦ πεπτηῶτα ἀντὶ τοῦ μεσουρανοῦντα. τὸ δὲ παρέρχεται τοιοῦτόν ἐστιν· ὅστις αὐτὸν παρέρχεται, μὴ νομίση ἄλλα αὐτοῦ λαμπρότερα θεάσασθαι.
- book 326 —τοῖός οἱ καὶ φρουρός: κάτω τοῦ Ὠρίωνος νοτιώτερός ἐστιν ὁ Κύων ὁ Σείριος καλούμενος, ὃν Ὠρίωνος κύνα λέγουσι κατ’ ἐπὶ κλησιν, ὥς φησιν Ὅμηρος (X 29—30): „ὃν τε κύν’ Ὠρίωνος ἐπὶ κλησιν καλέουσι. / λαμπρότατος μὲν ὁ γ’ ἐστὶ“. τὸ δὲ φρουρός ὅτι κυνηγῶ ὄντι τῷ Ὠρίωνι συνακολουθεῖ ὁ Κύων καὶ ἐστὶν αὐτοῦ φύλαξ.
- book 327 —ἀμφοτέροισι Κύων: ἦτοι τοῖς ὀπισθίοις ἐπ’ αὐτῶν γὰρ βεβηκώς ἐστίν. ἢ ἀμφοτέροισι τοῖς ἐμπροσθίοις, ὃ καὶ μᾶλλον. τὰ γὰρ σφυρὰ αὐτοῦ [τῶν ποδῶν νότια], ἐφ’ ὧν βέβηκεν, ἀφανῆ ἡμῖν καὶ οὐ πάνυ εὐσύνοπτά ἐστι. διὰ τοῦτο ἀμφοτέροις λέγει τοῖς ἐμπροσθίοις καὶ προδήλοις μᾶλλον διὰ τὴν κατάληψιν. νοεῖσθω τοίνυν τὸ βεβηκώς οἷον ὁρμῶν καὶ ἀνατέλλων τοῖς ἐμπροσθίοις ποσί. μετὰ γὰρ τῆς κεφαλῆς οἱ ἐμπρόσθιοι πόδες ἀνατέλλουσιν.
- book 328 —ποικίλος: ποικιλίαν ἀστέρων ἐστὶν ἰδεῖν ὅταν ἄστρον τι ἔχη καὶ ἀμυδροὺς καὶ λαμπροὺς ἀστέρας παραλλήλους. οὕτω γὰρ ποικιλία λέγεται. τὸ δὲ παραλλήλους εἵπομεν ὅτι οὐ δεῖ εἶναι ὁμοῦ μόνους λαμπροὺς, οὔτε τὸ ἀνάπαλιν, ἀλλὰ δεῖ κράσιν εἶναι τινα. ἔστιν οὖν ὁ Κύων πεποικιλμένος ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς ἐπιφέρει· ἀλλ’ οὐ πάντα πεφασμένος. οὐ γὰρ ἐκ μόνων συγκεῖμενος λαμπρῶν ἐστίν, ἀλλ’ ἔχων καὶ τινὰς ἀμυδροὺς εἰκότως ποικίλος ἐστίν. ἢ τὸ ποικίλος διὰ τὸν ἐπ’ ἄκρας αὐτοῦ τῆς γένυος ἀστέρα, ὃς ἰδίως Σείριος καλεῖται παρ’ ὅσον σέσηρεν αὐτοῦ τὸ φῶς, καὶ ἐστὶ πορφυρίζων ἐκ τοῦ παλμοῦ τῆς λαμπηδόνης, καὶ κατὰ τοῦτο οὖν ποικίλος, κατὰ τὰς τοῦ ἀστέρος μαρμαρυγὰς ὥσπερ πορφυρίζουσας.
- book 329 —γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται: οὐδὲ γὰρ οἱ τὴν γαστέρα αὐτοῦ ἀποτελοῦντες ἀστέρες σφόδρα λαμπροὶ εἰσιν.

- book 330 —ὅς ῥα μάλιστα: ὅστις, οὗτος ὁ ἀστήρ ὁ παρακείμενος αὐτοῦ τῇ γέννυι ὀξέα καὶ σφόδρα στιλβόντως τὸ φῶς ἀποπέμπει. σειριάει οὖν ἀντὶ τοῦ τὸ φῶς ἀφίησι σεσηρότως. οὐ γὰρ ἐν ἑαυτῷ πεπυκνωμένην ἔχει ὁ ἀστήρ τὴν λαμπηδόνα, ἀλλὰ διαχάσκουσιν καὶ ὡς ἐν παλμῷ οὔσαν. ἡ ὀξέα σειριάει, πύκνας καὶ ἀλλοχρόους ἀφίησι λαμπηδόνας, ποικίλα διαδεικνύμενος χρώματα.
- book 331 —καὶ μιν καλέουσιν: ἀντὶ τοῦ „καὶ δὴ ἐκεῖνον τὸν οὕτω λάμποντα ἀστέρα Σερίριον φασί“, παρὰ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὰ προειρημένα.
- book 332 —ἅμ' ἡελίῳ ἀνιόντι: συνανατέλλει τῷ ἡλίῳ ὁ Σερίριος ὅτε γίνεται εἰς τὸν θερινὸν τροπικὸν ἐν τῷ Καρκίνῳ, περὶ τὸν Ἑπιφὶ μῆνα, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἰούλιος, ὅτε καὶ „φέρει πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν“ (X 31). τὸ τηνικαῦτα, σφοδροῦ γινομένου τοῦ καύματος, πάντες οἱ πρόσφοροι καρποὶ πέπειροι γίνονται. φησὶ δὲ ὅτι οὐκέτι ἐκεῖνον τὸν Σερίριον (ἐλληνισμός· οὐκέτι ἐκείνου ἀνιόντος ἅμα ἡλίῳ) αἱ ἄρουραι ψεύδονται ἀναλδέα φυλλιώωσαι (333), ἀναυξῇ θάλλουσαι, ἀλλὰ τὰ ἰσχυρὰ καὶ ἀντέχοντα πρὸς τὸ καῦμα τῶν καρπῶν πέπειρα γίνονται, ἢ τὰ ἐξασθενήσαντα διαφθείρει.
- book 332 τὸ δὲ κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν (336) ἀντὶ τοῦ „Σειρίου οὐ μόνον τῆς ἀνατολῆς διὰ τὸ καῦμα καὶ τὸν πολὺν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον πυρετὸν αἴσθησιν λαμβάνομεν, ἀλλὰ καὶ δύνοντος αὐτοῦ τῆς ψύξεως αἰσθανόμεθα“. ἐῷ γὰρ δύεται ὁ Σερίριος ὅτε γίνεται ὁ ἥλιος ἐν τῷ χειμερινῷ τροπικῷ ἐν τῷ Αἰγοκέρῳ, ὅτε σφόδρα ἐστὶ χεῖμων. τὸ δὲ ἔρρωσεν εὐερνέστερα καὶ ἰσχυρότερα ἐποίησεν.
- book 336 —οἱ δὲ δὴ ἄλλοι: ἐπειδὴ οὗτος ὁ ἀστήρ ἐστὶν ἐν παντὶ τῷ Κυνὶ ἐπισημότατος, φησὶν ὅτι καὶ ἀνατολῆς καὶ δύνσεως αὐτοῦ αἰσθανόμεθα. οἱ δὲ ἄλλοι οἱ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ ἀποπληροῦντες σῶμα ἀστέρες ἐλαφροὶ καὶ ἀνεπαχθεῖς εἰσιν ἡμῖν. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀποπληροῦν αὐτοῦ τὸ σῶμά φησι πρόσκεινται. [para]οἱ δὲ δὴ ἄλλοι: οἱ δὲ λοιποὶ ἀστέρες τοῦ Κυνὸς οἱ διατυποῦντες αὐτὸν ἀμαυρότεροι καὶ μικρότεροι ἢ ἀφαυρότεροι ἢ ἐλαφροὶ καὶ ἀνεπαχθεῖς ἡμῖν εἰσιν.
- book 336 διὰ δὲ τὸ πληροῦν τὸ σῶμα αὐτοῦ πρόσκεινται.
- book 338 —ποσσὶν δ' Ὠρίωνος: εὖ καὶ προσηκόντως ἔχουσα ἡ τῶν ἀστέρων θέσις. τῷ γὰρ κυνηγῷ εἰκότως ὁ Κύων φρουρὸς πρόσκειται, καὶ ὁ ἐν τῇ ἄγρᾳ Λαγῶς παρὰ πόδας τοῦ κυνηγοῦ. λαγῶς οὗτος ἐστὶν ἐν τῇ καλουμένῃ γωγία. διὰ δὲ τὴν ταχύτητα τοῦ ζωδίου ὁ Ἑρμῆς δοκεῖ θεῖναι αὐτὸν ἐν τοῖς ἀστροῖς. μόνος δὲ τῶν τετραπόδων, τὰ μὲν, τίκτει τὰ δὲ ἔχει καθά φησιν ὁ Ἀριστοτέλης. ἔχει δὲ ἀστέρα ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὠτων α'. ἐπὶ τοῦ σώματος β'. ἐπὶ τῆς ράχεως α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ποδῶν β' πάντας ζ'.
- book 338 ἄλλως: ὑπὸ δὲ τοῖς ποσὶ τοῦ Ὠρίωνος Λαγῶς ὥσάν διωκόμενος ὑπὸ τοῦ Κυνὸς προανατέλλει αὐτοῦ. παράλληλα τὰ ἄστρα. κατηστερίσθαι δὲ αὐτὸν λέγουσιν ὑφ' Ἑρμοῦ διὰ τὴν ταχυτῆτα καὶ τὴν πολυγονίαν. μόνῳ δὲ τούτῳ ἐδόθη κύειν πλείονα, ὧν τὰ μὲν τίκτει, τὰ δὲ ἔχει ἐν τῇ κοιλίᾳ. τὸ δὲ ἐμμενὲς διώκεται (339) εἶπε πρὸς τὸ ποιητικόν. καὶ χαριεντίζεται ἅμα καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς τῆς φύσεως τοῦ κόσμου καὶ τὸ εἰς αἰὲ τοῦ οὐρανοῦ.
- book 338 φησὶ δὲ „ὁ Λαγῶς ἀδιαλείπτως διώκεται“. τὸ δὲ ἐμμενὲς διηνεκῶς. σημαίνει δὲ καὶ τὸ αἰώνιον τοῦ κόσμου καὶ ἄφθαρτον. τὸ δὲ μετιόντι (340) διώκοντι κατὰ τὴν γῆν τὸν Λαγῶν. ἔχει γὰρ καὶ τὸ στόμα σεσηρός.
- book 341 —καὶ μιν κατιόντα διώκει: ὥσπερ ἐπικαταφερόμενός ἐστιν εἰς τὸν Λαγῶν ὁ Κύων. τὸ δὲ μετιόντι οὐ καλῶς προσέθηκεν, ἐπειδὴ τὰ ὕστερον ἀνατέλλοντα πρότερα δύνει τῶν βορειοτάτων, μάλιστα τὰ πρὸς τὸν νότον κείμενα. καὶ ὁ Τοξότης ἐπανατέλλων τῇ Λύρᾳ πρότερος αὐτῆς ἐπὶ τὴν δύσιν παραγίνεται.
- book 342

—ή δὲ Κυνὸς μέγαλοιο· τὸ μέγαλοιο ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ μικροῦ Κυνός, ὃς καλεῖται Προκύων διὰ τὸ καὶ πρὸ τοῦ Σειρίου ἀνατέλλειν, περὶ δὲν [μικρὸν Κύνᾱ] ἐπίκειται καὶ ὁ Γαλαξίας. αὕτη δὲ ἡ Ἀργὼ διὰ τὴν Ἀθηναῖν ἔχει τὴν ἐν ἄστροις θέσιν. πρώτη γὰρ ναῦς αὐτῇ κατεσκευάσθη καὶ δι’ αὐτῆς ἀρχιτεκτονήθη. φονήσασα δὲ γενομένη. πρώτη τὸ πέλαγος διῆρεν ἄβατον θνητοῖς ἐπιγιγνομένοις.

book 342 παράδειγμα οὖσα. ὁ δὲ νοῦς· ὀπισθεν δὲ τοῦ Σειρίου Κυνός ἐστὶν ἡ Ἀργὼ, καὶ ἐπιψαύει τῆς οὐράιας αὐτοῦ. αὕτη δὲ ἡμίτομος φαίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ, ἥτοι οὕτως ἔχουσα θέσεως, ἥ ὅτι τὰ περὶ τὴν πρῶράν ἐστι προνευκότα καὶ προπλέοντα, εἶγε ἐν τῇ Ὀρθογραφίᾳ περὶ τοῦ προκειμένου ἰ τῷ ὠ λέγων Ἡρωδιανὸς (II, 1 p. 410 Lentz) παρετυμολογεῖ, πρόϊραν αὐτὴν εἰπὼν παρὰ τὸ προιέναι καὶ προπορεύεσθαι. ἐπεὶ οὖν τὴν πρῶραν οὐκ ἔχει ἡ Ἀργὼ, φησὶν ὅτι πρὸς τὸ ἐναντίον πρυμνόθεν ἔλκεται.

book 342 καὶ αὕτη δὲ ἡ τοῦ ποιητοῦ λέξις ἔχει τινα ἔμφασιν· πρὸς τὸ βίαιον γάρ, φησὶν, ἔλκεται. καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ὁδοὶ αὐτῆς κατὰ χρέος ἢ κατὰ τὸ προσῆκον εἶγε πρυμνόθεν ἔλκεται.

book 344 —ἀλλ’ ὀπιθεν φέρεται· ἡ Ἀργὼ κατ’ οὐρὰν ἔλκεται τοῦ Κυνός. φέρεται γὰρ ὡς ἐπὶ πρύμναν, ὁμοίως ταῖς καταγομέναις τῶν νηῶν. καὶ γὰρ ἐστὶν ἡμίτομος. τὸ δὲ ἔλκεται ἴσως μὲν ὅτι σκάφος, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ περιάγεται. οὐκ εἰς δέον δέ, φησὶν, ἐστὶν αὐτῆς ὁ πλοῦς, ὅτι μὴ ἐπὶ πρῶραν, ἐπὶ πρύμναν δὲ φέρεται. κορώνην δὲ (345) τὸ τῆς πρύμνης ἐπικαμπές. ὁ δὲ Ἄρατος λέγει τὴν πρύμναν αὐτήν. ὅθεν καὶ Ὀμηρος „κορωνίδας ναῦς“.

book 344 ἄλλως. ὀπιθεν φέρεται· ἀλλ’ εἰς τὸ ἐναντίον φέρεται ὡς ἐπὶ τὴν πρύμναν τραπεῖσα, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι νῆες ἐπὶ τὴν πρύμναν στρέφονται ὅταν μόνον προσορμίζωνται, ἴν’ ἢ „ἡ δὲ πρύμνα ὡς ἐπὶ γῆν ἐν τῷ ὄρμῳ εἰσάγεται“. ὅθεν καὶ τὰ πρυμνήσια δεσμοὶ εἰσιν. ὅπερ οὖν κατὰ τινα καιρὸν αἱ ἄλλαι ἔχουσι, τοῦτο αὕτη δι’ ὅλου διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὴν πρῶραν.

book 345 —ἐπιστρέψωσι κορώνην· αὐτὸ τὸ τῆς πρύμνης ἀκροστόλιον. παρὰ γὰρ τὸ ἐπικαμπές. ὁ δὲ νοῦς· ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι νῆες, ἐπειδὴν οἱ ναῦται ἐπιστρέψωσι τὴν κορώνην καὶ τὴν πρύμναν ἐν τῷ ὀρμίζεσθαι. τὸ δὲ πᾶς ἀνακόπτει, τὴν δὲ <ναῦν> εἰσορμιζομένην πᾶς τῶν ναυτῶν ἀνακόπτει καὶ ἀνωθεὶ εἰς τὸ ἐναντίον καὶ ἀνακρούει, ἵνα μὴ ὀρμῇ χρησαμένη ἡ ναῦς ἀθρόως ἐμπέσῃ τῇ γῇ. εἰς τουπίσω οὖν ἡρέμα κωπηλατοῦντες κατ’ ὀλίγον αὐτὴν προσορμίσαι ποιοῦσι. διὸ καὶ αὐτὸς φησι παλιρροθίῃ δὲ καθάπτεται ἡπεῖροιο (347), τῇ εἰς τὸ ἐναντίον κωπηλασίᾳ ἀνακρουομένη [δὲ] καθορμίζεται τῇ ἡπεῖρῳ.

book 345 ἢ ἀνακόπτει, ἐπέχει τοῦ πρόσω δρόμου, καὶ εἰς τούναντίον βιαζόμενος ἄγει. ἡερίῃ δὲ ἀντὶ τοῦ ἀμαυρὰ καὶ ἄναστρος καὶ ἀλαμπής.

book 348 —ὡς ἢ γε πρύμνηθεν Ἰησονίς· ὡς Ἰάσονος σκάφος. αὕτη δὲ κατηστερίσθη διὰ τὴν Ἀθηναῖν ὅτι πρώτη ναῦς ἐδείχθη. Ἀργὼ ἐκλήθη κατ’ ἀντίφρασιν ὡς σύντομος. κατεσκευάσασα δὲ αὐτὴν ὁ Ἰάσων. κατὰ κλέος ἀείμνηστον ἐβουλήθη ἀπελθεῖν καὶ λαβεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρος ἐκ τῆς Κολχίδος φυλαττόμενον ἐκεῖσε ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἄρεως. ἦν δὲ τοῦτο τοῦ κριοῦ τοῦ διακομίζοντος ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς Εὐρώπην τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἑλλην.

book 348 εἶτα κατακρημνισθείσης τῆς Ἑλλης ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ διεσώθη ὁ Φρίξος ἄχρι τῆς Κολχίδος, ἔνθα θύσας τῷ Ἄρει τὸν κριὸν ἀνέθηκε τὸ χρυσόμαλλον αὐτοῦ δέρος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἄρεος, καὶ ἦν ἀξιόκουστον. συναγαγὼν δὲ ὁ Ἰάσων ἐκ τῆς Ἑλλάδος νδ’ ἄνδρας ῥωμαλέους, ὧν ἦν καὶ Ἡρακλῆς, καὶ οἱ δύο Διόσκουροι, καὶ Ὀρφεὺς ὁ Θρᾶξ καὶ Τελαμὼν καὶ Ἀταλάντη, ἀπελθὼν οὖν μετ’ αὐτῶν ὁ Ἰάσων ἐν τῇ Κολχίδι ἐνέτυχε πρῶτον τῇ Μηδείᾳ τῇ θυγατρὶ τοῦ Αἰήτου τηνικαῦτα βασιλεύοντος τῆς Κολχίδος καὶ τῶν Κόλχων, ἢ ἐρασθεῖσα τοῦ Ἰάσωνος ὠδήγησεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ δέρους καὶ οὕτω λαβὼν ὁ Ἰάσων τὸ δέρος καὶ κατατροπώσάμενος τοὺς ἀναστάντας ἐπανῆκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Ἀργοῦς καὶ τῶν Ἀργοναυτῶν.

- book 351 —καί οἱ πηδάλιον: παρηωρημένον τὸ πηδάλιον κεῖται παρὰ τοῖς ὀπισθίοις ποσὶ τοῦ Κυνός, ὅστις Κύων τῆς Ἀργοῦς ἔμπροσθεν πορεύεται. ἄλλως; κεχάλασαι γὰρ τὸ πηδάλιον, ὡς <ὅτε> ὀρμίζονται αἱ νῆες, ἐπειδὴ πρύμναν ἔχει μόνην καὶ ὥσπερ δι' ὅλου εἰσορμιζομένη ἐστίν. ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου κεῖται μέγας ἀστὴρ ἐπώνυμος τοῦ Κανώβου τοῦ κυβερνήτου Μενελάου. οὐ μνημονεύει δὲ τοῦ ἀστέρος ὁ Ἄρατος. οὐδὲ γὰρ [κατὰ] τοὺς περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπους οὐδὲ τοὺς ἔτι βορειότερους ἐπέχει [τόπους], ἀλλ' ἔστιν ἀφανὴς ὑπὸ γῆν φερόμενος. φαίνεται δὲ πρῶτον ἀπὸ Ῥόδου τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσι καὶ τοῖς ἤδη καταίρουσιν, ἔτι μᾶλλον τοῖς διὰ τοῦ Νείλου πρὸς Αἰθίοπας ἀνιοῦσιν.
- book 353 —τὴν δὲ καὶ οὐκ ὀλίγον περ: διαλαμβάνει περὶ τοῦ Κήτους ὃ ὁ Ποσειδῶν ἔπεμψε τῷ Κηφεῖ καὶ περὶ τῆς Ἀνδρομέδας· καὶ διδάσκει αὐτὸ τὸ Κῆτος ἀπὸ τινων προεγνωσμένων, τοῦ τε Κριοῦ καὶ τῶν Ἰχθύων. ὁ δὲ νοῦς τὴν δὲ Ἀνδρομέδαν, καίπερ πολὺ πόρρω τοῦ Κήτους οὔσαν, ὅμως ἐκφοβεῖ. πεπτηῦιαν δέ, ἥτοι ὡς προσδεδέσθαι ἐτοίμην οὔσαν τῷ Κῆτει, ἢ ὅτι ἔμφασιν παρέχει τοῦ δέους. ἀπεστράφη γὰρ καὶ οὐκ ἀφορᾷ πρὸς τὸ Κῆτος, ἐπὶ τὰ βόρεια τὴν ὄψιν φέρουσα.
- book 353 ἔπεμψε δὲ τοῦτο Ποσειδῶν διὰ Κασσιέπειαν καὶ Ἀνδρομέδαν ἀναιρεῖσθαι ταῖς νηρηΐσι. Περσεὺς δὲ αὐτὸ ἀνέειλε. καὶ εἰς τὰ ἄστρα δι' αὐτὸν ἐτέθη ὑπόμνημα τῆς πράξεως. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ οὐραίου β'. ἀπὸ δὲ τῆς οὐρᾶς ἐπὶ τοῦ κυρτώματος ἕως κενεῶνος ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἕξ. τοὺς πάντας ιγ'. τοῦτό ἐστι τὸ τῇ Ἀνδρομέδᾳ ἐπιβούλευσαν, ὅπερ καὶ ἀνέειλεν ὁ Περσεύς.
- book 355 —ἡ μὲν γὰρ Θρήϊκος: τὸ διάστημα τοῦ Κήτους καὶ τῆς Ἀνδρομέδας φησίν. ἡ μὲν γὰρ Ἀνδρομέδα βόρειός ἐστι, τὸ δὲ [Κῆτος] πολέμιον αὐτῇ φέρεται (ὅπερ θηρίον εἶπεν ὁ Ἄρατος, τὸ Κῆτος), εἰς τὰ νότια ὃν κάτω τοῦ Κριοῦ καὶ τῶν Ἰχθύων ἀμφοτέρων, ὀλίγον ἄνω κείμενον τοῦ ἀστερώδους Ποταμοῦ. ἔστι γάρ τι σύστημα νεφελῶδες ἐξ ἀστέρων, ὕδατος ῥύσιν μιμούμενον. ὅπερ φησὶν Ἡριδανοῦ εἶναι λείψανον.
- book 355 καὶ γὰρ ἐκεραυνώθη μετασχὼν τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Φαέθοντος. εἰς αὐτὸν γὰρ κατηνέχθη ὁ Φαέθων ὑπὸ Διὸς καταφλεχθεὶς διὰ τὸ ἐπιβῆναι τῷ τοῦ Ἥλιου ἄρματι. πολυκλαύτου δὲ (360) εἶπεν ὅτι αἱ Ἡλιάδες παρὰ ταῖς τοῦ Ἡριδανοῦ ὄχθαις ὀδυρόμεναι τὸν ἀδελφὸν εἰς αἰγείρους μετεβάλλοντο, ὅπου αὐτῶν καὶ τὸ δάκρυον ἤλεκτρον ποιεῖ.
- book 359 —οἷον γὰρ κάκεῖνο: θαυμαστικῶς. ἐδέξατο ἐκ τοῦ Κήτους διδάξαι τὸν παρακείμενον Ποταμόν. καὶ τὸ μὲν Ἡριδανοῦ καλούμενον λείψανον ὑπὸ τὸν τοῦ Ὠρίωνος κεῖται ἀριστερὸν πόδα, οἱ δὲ οὐραῖοι δεσμοὶ τῶν Ἰχθύων, οἷς ἀμφοτέροι δέδενται, συμπεριφέρονται καὶ ἐπιψαύουσι τῆς τοῦ Κήτους ἀκάνθης. ἡ γὰρ τοῦ θηρίου ἄκανθα ἡ περὶ τὴν οὐράν, σεληνοειδὴς οὔσα, ἄκρως ἐπιψαύει ἀμφοτέρων τῶν δεσμῶν οἷς καὶ αἱ τῶν Ἰχθύων οὐραὶ δέδενται.
- book 359 λείψανον Ἡριδάνου: οὗτος ἐκ τοῦ ποδὸς τοῦ Ὠρίωνος τοῦ ἀριστεροῦ τὴν ἀρχὴν ἔχει. καὶ καλεῖται κατὰ μὲν τὸν Ἄρατον Ἡριδανός. οὐδεμίαν δὲ ἀπόδειξιν φέρει περὶ αὐτοῦ. ἕτεροι δὲ φασὶ δικαιοτάτα αὐτὸν λέγει Νεῖλον. μόνος γὰρ οὗτος ἀπὸ μεσημβρίας τὰς ἀρχὰς ἔχει. πολλοῖς δὲ ἄστροις κεκόσμηται. ὑπόκειται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ καλούμενος ἀστὴρ Κάνωβος. καὶ ἐγγίζει τῷ πηδαλίῳ τῆς Ἀργοῦς. τούτου δ' οὐδὲν ἄστρον κατώτατον φαίνεται. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς πρώτης καμπῆς γ'. ἐπὶ τῆς δευτέρας γ'. ἐν τῇ τρίτῃ ἕως τῶν ἐσχάτων ζ' ἃ φασὶν εἶναι τὰ στόματα τοῦ Νείλου.
- book 359 ἔστι δὲ ὁ Ἡριδανὸς τῆς γειτνιώσης τῇ Ἰταλίᾳ [θαλάσσης τῆς] Γαλατίας. καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Βόχερρος. Αἰγύπτιοι δὲ φασὶ Νεῖλον εἶναι τὸν κατηστερισμένον.
- book 364 —κητεῖς δ' ὀπιθεν: περὶ τῶν δεσμῶν τῶν Ἰχθύων διαλέγεται. ὀπισθεν δὲ τῆς τοῦ Κήτους λοφιάς ἀναμιξ ὀρώνται [οἱ δεσμοί] εἰς ταύτην περατούμενοι καὶ εἰς τὸ τέλος ἔρχονται [οἱ δεσμοί]. τὸ δὲ ὅς κείνου (366) ἀντὶ τοῦ ὅστις ἀστὴρ τοῦ προειρημένου Κήτους ἐπ' ἄκραν κεῖται

ἄκανθαν. τὸ γὰρ τῶν δεσμῶν τέλος ἕως τῆς ἀρχῆς τῆς οὐράς τοῦ Κήτους. ὁ γὰρ ἐπὶ τῆς ἀκάνθης ἀστήρ τέλος ἐστὶ τῶν δεσμῶν τῶν Ἰχθύων.

book 367 —οἱ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ: μέτρῳ λέγει τῷ μεγέθει. μικροὶ δὲ καὶ ἀμυδροί. φησὶ δὲ περὶ τῶν νοτίων ἀστέρων τῶν μεταξὺ τοῦ πηδαλίου καὶ τοῦ Κήτους διηκόντων κατὰ τῶν τοῦ Λαγωῦ πλευρῶν. οὗτοι δὲ οἱ ἀστέρες παρὰ τῶν παλαιῶν ἀστρονόμων οὐ διετυπώθησαν οὐδὲ εἰδωλοποιοῦνται ὥσπερ ἅπαντα τὰ προειρημένα. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφανεῖς εἰσιν ὄντες σφόδρα νότιοι καὶ ἡμῖν οὐκ εὐσύνοπτοι, διὰ τοῦτο οὐδὲ τυπώσεως ἔτυχον παρὰ τῶν παλαιότερων. οὕτω δὲ αὐτοὺς ψιλῶς μνημονεύει ὑπὲρ τοῦ μή τινα ἐν τοῖς νοτίοις τούτους τοὺς ἀστέρας θεασάμενον πλανηθῆναι.

book 367 —τίνες οὖν οὗτοι [εἰσὶν οἱ ἀστέρες]; οὐ λέγει. ἀλλὰ προδιδάσκει ὅτι μάτην φέρονται. εἰσὶ δὲ οἱ νοτιώτεροι ἀστέρες ἀμυδροί. τίνος ἔνεκεν; ὅτι περιγειότεροί εἰσι τῶν βορείων. αἱ δὲ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεις ἀναδιδόμεναι ἀμαυροῦσι τοὺς ἀστέρας. ἄλλως: οἱ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ: μεταξὺ δὲ τοῦ Κήτους καὶ τοῦ πηδαλίου εἰσὶν ἀστέρες ἐν τε ὀλίγῳ χωρίῳ καὶ οὐ πάνυ ἐμφανεῖς ὑπὸ τῷ Λαγῷ κείμενοι. γλαυκοῦ δὲ (369) εἶπεν ἦτοι ἀναφέρων ἐπὶ τὸ ζῶον, ἢ καὶ <διὰ> τὸν τοῦ οὐρανοῦ τόπον ἐν ᾧ ὁ Λαγός, οὐ πάνυ εὐάστερον ὄντα, χρῶμα δὲ [καὶ] μόνον οὐρανοῦ παρεχόμενον οἷον γλαυκίζον. οὐδὲν γὰρ εἶδωλον ἔξ αὐτοῦ μεμόρφωται, οἷα δὲ τὰ κατὰ τὸν ἄλλον οὐρανὸν φέρεται. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα τῶν ἄστρον διετυπώθη, οἱ δὲ ὑπὸ τὸν Λαγὸν ἀερώδεις τέ εἰσι καὶ ἀνώνυμοι.

book 370 —νώνυμοι: οὐ γὰρ μορφωθέντος εἰδῶλου ἐπὶ τοῖς μέλεσι κεῖνται, ὅποια πολλὰ εἶδωλα, τὰ προειρημένα, πάντα ἐφεξῆς καὶ κατὰ τάξιν κείμενα ἀνύει τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ἐπιγιγνομένων τῶν χρόνων. ἐδίδαξεν οὖν ἡμᾶς ὅτι εἰδωλοποίησαν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἀστέρας ὑπὲρ τοῦ εὐσυνόπτους εἶναι. οὗτοι μέντοι οὐκ εἰδωλοποιήθησαν ὥς καὶ τὰ προειρημένα. τὸ δὲ ἐξείης στιχῶντα (372) ἐφεξῆς καὶ κατὰ τάξιν κείμενα, τὰ προειρημένα εἶδωλα.

book 370 οὐ γάρ τοι .. τετυγμένον: οὐ γὰρ οὗτοι οἱ ἀστέρες ἐοικότες εἰσὶν [ἄστρασι τοῖς ἐν] τοῖς μέλεσι [βεβλημένοις] τῶν εἰς εἶδωλον βεβλημένων.

book 372 —αὐτὰ κέλευθα: περὶ τῶν λοιπῶν διαλέγεται ἄστρον, ὅτι ἕκαστον αὐτῶν τὰς αὐτὰς ὁδοὺς καὶ περιφοράς ἔχει. ἀφ' οὗ γὰρ ἂν σημείου τοῦ ὀρίζοντος ἀνατείλῃ ὁ Αἰγόκερως, πάλιν δύνει καὶ ἔξ ἐκείνου τοῦ σημείου ἀνατέλλει. καὶ εἰς οἷον μέρος ἂν δύσιν ποιήσῃται, πάλιν δυόμενος οὐκ εἰς ἕτερον μέρος δύεται, ἀλλ' εἰς τὸ αὐτό. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ πάντων· ἕκαστον γὰρ κατὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀνατέλλει τε καὶ δύνει.

book 373 —τά τις ἀνδρῶν οὐκέτ' ἐόντων: τὰ εἶδωλα τῶν οὐκέτι ὄντων ἀνδρῶν [ἀλλὰ] παλαιός <τις> ἀνὴρ ἐσκέψατο, καὶ διενοήθη ἅπαντα ἀθρόα καὶ ὁμοῦ μορφῶσαι καὶ ὄνομα ἐκάστῳ θέσθαι. οὐ γὰρ ἂν ἡδυνήθη πάντων τῶν ἀστέρων καθ' ἓνα διακρίνων ὄνομα εἰπεῖν ἢ μαθεῖν, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν Κηφέα καὶ Λέοντα καὶ Τοξότην εἰπὼν, καὶ τᾶλλα πάντα, διετύπωσε καὶ προσηγορίαν πάσῃ τῇ διατυπώσει δέδωκε [Τοξότην εἰπὼν καὶ Λέοντα καὶ τὰ ἑξῆς]. ἐδίδαξε δὲ ἡμᾶς καὶ πῶς εἰδωλοποιήθησαν καὶ δι' ἣν χρεῖαν.

book 375 —οὐ γὰρ κε δυνήσατο πάντων: πολλοὶ γὰρ ἀστέρες κατὰ πᾶν μέρος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πολλῶν ἴσα τὰ μεγέθη εἰσὶ καὶ τὸ φῶς, καὶ αἱ χροαὶ ὅμοιαι, καὶ πάντες εἰσὶν ἀμφιέλικτοι (378), οἷον συμπεριφερόμενοι τῷ οὐρανῷ, ἀνατέλλοντές τε καὶ δύνοντες. ἐπεὶ οὖν πολλὰ εἰσι τὰ ὁμοιούμενα ἑαυτοῖς, οὐκ ἡδύνατο ἰδίως καὶ καθ' ἓνα σκοπεῖν. διὸ καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀθρόως ἔδοξεν αὐτῷ συναγαγεῖν πλείους ἀστέρας εὐεπίγνωστον τὸ σχῆμα ἀπεργαζομένους.

book 379 —τῷ καὶ ὁμηγερέας: διὰ ταύτην, φησὶ, τὴν αἰτίαν, αὐτῷ (τῷ ἐξ ἀρχῆς τὴν διατύπωσιν ποιησαμένῳ) ἔδοξεν ὁμηγερέας καὶ ἅμα πλείονας ποιήσασθαι, καὶ διατάξαι ἀστέρας ὅπως ἐφεξῆς καὶ κατὰ τάξιν ἄλλῳ παρακείμενος ἄλλος ἰδέας καὶ μορφώσεις ἀποτελοῖη. εὐθέως οὖν ἐγένετο τὰ εἶδωλα τὰ προειρημένα ταῦτα, τὰ παρ' ἐκείνου μορφωθέντα, ὀνομαστά. καὶ νῦν

οὐκέτι ἐν θαύματι ἀνατέλλει ἀστήρ, οὐδὲ ξενίζει τῇ καινότητι τῆς ὄψεως. πάλαι γὰρ τὴν ὄψιν αὐτοῦ ἔσχομέν τε καὶ ἔγνωμεν.

book 381 —εἶδεα σημαίνουσιν: τοῖς προειρημένοις εἰδώλοις. ἢ οὐδετέρως εἶπε τὰς ιδέας αὐτῶν. τὸ δὲ ἄφαρ οὐ γὰρ ἡδύνατο πάντων ιδίᾳ καὶ καθ' ἓνα κεχωρισμένων ὄνομα ἐπιθεῖναι, οὐδὲ μαθεῖν ἕκαστον καὶ γνῶναι, οὕτω καθ' ἓνα πολλῶν ὄντων, δυνατὸν ἦν.

book 383 —ἀλλ' οἱ μὲν καθαροῖς: ἐπὶ τὰ ἐφεξῆς κατὰ τάξιν ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸ προκείμενον· „ἀλλ' οἱ μὲν προειρημένοι πάντες ἀστέρες, εὐσυνόπτοις εἰδώλοις ἡρμοσμένοι, φανεροὶ ἡμῖν εἰσι, τὰ δὲ προκείμενα ἄστρα κατωτέρω κείμενα τοῦ ἐπιδιωκομένου Λαγωῦ (εἶπομεν δὲ πῶς διώκεται) πάντα ἐστὶ σκοτεινὰ καὶ ἀνωνόμαστα“. οὐ γὰρ μορφωθέντα ὀνομασίας ἔτυχεν, ἀλλ' ἀχλυνώδη ὄντα διὰ τὸ εἶναι νότια καὶ ἀπροσηγόρευτὰ ἐστὶ. δι' ἣν δὲ αἰτίαν μέμνηται μόνον αὐτῶν προεξεθέμεθα.

book 386 —νειόθι δ' Αἰγόκερῃος: διαλαμβάνει περὶ τοῦ καλουμένου νοτίου Ἰχθύος, καὶ τοῦτον πάλιν ἀπὸ τῶν προεγνωσμένων διδάσκει, ἀπὸ τοῦ Αἰγοκέρωτος ἐν ταῖς τοῦ νότου πνοαῖς. σφόδρα γὰρ νοτιώτερός ἐστι καὶ τοῦ Αἰγόκερω ὁ Ἰχθύς. οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ Ἰχθύς ὁ μέγας καλούμενος, ὃν κάπτειν λέγουσιν ὕδωρ ἀπὸ τῆς τοῦ Ὑδροχόου ἐκχύσεως. τούτου δὲ ἐκγόνους καὶ τοὺς δύο Ἰχθύας εἶναι λέγουσιν.

book 386 νειόθι: ὑπὸ τὸν Αἰγόκερων νότιός ἐστιν Ἰχθύς ὡς καὶ ἐπὶ τὸ Κῆτος νεύων, ἕτερος ἐκείνων τῶν τοῦ ζωδιακοῦ συμπληρούντων δωδεκατημόριον, μετὰ τὸν ὑπὸ τὸν Λαγὼν κείμενον ἀστέρα ἄμαυρόν. ἰχθύς δὲ οὗτος ἐστὶν ὁ μέγας καλούμενος. οὗ λέγουσι κάπτει ὕδωρ ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς ὕδροχόου ἐκχύσεως. τρίτον δὲ λέγουσι καὶ τοὺς β' ἰχθύας, ἐκγόνους εἶναι.

book 387 —ἐς Κῆτος τετραμμένος: τὴν γὰρ ὄψιν ἐπὶ τὸ Κῆτος ἀφορῶσαν ἔχει, διὸ οὖν δίδωσι τὰ τεκμήρια τῆς καταλήψεως ἀπὸ τοῦ Αἰγόκερω, τῆς δὲ θέσεως τῆς ποιᾶς ἀπὸ τοῦ Κήτους. τὸ δὲ αἰωρεῖται ἥτοι ἀπλῶς φέρεται, ἢ τὸ κυριώτερον, ἐπειδήπερ ἐπὶ νότον ἐστὶν ἄνω αἰωρουμένη καὶ μετεωριζομένην ἔχει τὴν ὄψιν ὡς ἐπὶ τὸ Κῆτος.

book 388 —οἷος ἀπὸ προτέρων: σφόδρα ἀκριβῶς, ἵνα μὴ περὶ Ἰχθύος διαλαβὼν σφόδρα πλανᾷ· τὸν ἀκούοντα, ὡς πρὸς τοὺς προειρημένους παρατηρήσαί φησι. τὸ δὲ οἷος ἀπὸ προτέρων, τῶν προειρημένων ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ. καλοῦσι δὲ καὶ τὸν Ἰχθὺν νότιον ἀπὸ τῆς θέσεως, ἢ ὅτι πρὸς τὸν νότιόν ἐστι κύκλον.

book 389 —ἄλλοι δὲ σποράδην: πάλιν διαλαμβάνει περὶ τινων ἀστέρων κειμένων ἐν τῷ νοτίῳ μεταξὺ τοῦ τε Ἰχθύος καὶ τοῦ Ὑδροχόου καὶ τοῦ Κήτους. μνημονεύει δὲ αὐτῶν πάλιν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, ὑπὲρ τοῦ μήτινα ἐν τοῖς νοτίοις [ὄντα καὶ] θεασάμενον ζητεῖν ποῖόν ἐστιν εἶδωλον. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἀστέρες, φησὶν, ἀνωνόμαστοί εἰσιν.

book 391 —μέσσοι νωχέλεες: βραδεῖαν ἔχοντες τὴν κατάληψιν. ἀμυδροὶ γὰρ διὰ τὸ εἶναι περιγειότεροι καὶ [ἐκ] τῶν τῆς γῆς ἀναθυμιάσεων εὐχερῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ ἀμυδροῦσθαι. τὸ δὲ ἐγγύθι: ὁ Ὑδροχόος ἔχει ὥσπερ ὕδρεϊον ἀπὸ ἀστέρων, ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐξ κάτω ἀστέρες φέρονται ὕδατος χύσιν ἀπομιμούμενοι. ἔνθα δὲ καὶ ἔνθα (393) φησὶ διὰ τὰς καμπὰς τῶν ἐκχεομένων ὑδάτων, τῇδε κάκεῖσε. οὕτως εἰσὶ καὶ οἱ ἀστέρες.

book 394 —καὶ ἀναλδέες εἰλίσσονται: οὐ πυροειδεῖς καὶ ἔκλαμπροι. ἢ οἱ μὴ μεγάλοι· ἀλδαίνειν γὰρ τὸ αὔξεσθαι. τὸ δὲ ἐν δέ σφιν (395), ἐν πᾶσι τοῖς τὸ ὕδωρ ἀποτελοῦσιν ἄστρασι μᾶλλον τῶν ἄλλων δύο ἀστέρες φανερώτεροι καὶ λαμπρότεροι φέρονται. οὗτοι δέ, φησὶν, οὔτε πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διεστήκασιν, οὗτ' ἐπὶ πολὺ ψαύουσιν ἀλλήλων. τὸ δὲ ἀπήρορι (396), διεστώτες ἀπ' ἀλλήλων.

book 397 —εἷς μὲν ὑπ' ἀμφοτέροισι: ὁ μὲν εἷς καὶ πάνυ ἐστὶ σφοδρὸς ὑπὸ τοὺς τοῦ Ὑδροχόου πόδας, ὁ δὲ ἕτερος τοῦ κυανέου Κήτους ὑπὸ τὴν οὐράν. καὶ εἰσὶ μὲν ἐγγύς, ἀλλ' οὐκ ἐπιψαύουσιν ἀλλήλων.

book 399

—ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι: περὶ τοῦ Νοτίου Στεφάνου διαλαμβάνει, καὶ διδάσκει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ προεγνωσμένου Τοξότου, φησὶ δέ· κατὰ τὰ νοτιώτερα ἄλλοι ὀλίγοι ἀστέρες ὑπὸ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας τοῦ Τοξότου ἐν κυκλοτερεῖ σχήματι κατεστηριγμένοι εἰσὶ. κατὰ δὲ τὸ λάμπειν ἄμυδροί, διὰ τὸ καὶ νότιοι.

book 400 —νειόθι Τοξευτῆρος: εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ὁμοίως ἀφανέστεροι ἐν κύκλου περιγραφῇ, οὓς τῶν νεωτέρων τινὲς Οὐρανίσκον καλοῦσιν, οἱ δὲ Νότιον Στέφανον, εἶναι δὲ αὐτὸν οἱ μὲν Προμηθεώς, οἱ δὲ Ἰξίονος τροχόν. κεῖται δὲ ὑπὸ τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ τοῦ Τοξότου. ἀστέρων δὲ ἐστὶ ιθ'. τὸ δὲ δεινωτοί (401): περιφερεῖς καὶ εἰς κύκλον περιηγμένοι, οὓς Νότιον Στέφανον οἱ νεώτεροι λέγουσιν, ἢ παρὰ τὸν δῖνον, τὴν ἐν κύκλῳ φορὰν.

book 402 —αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένῳ κέντρῳ: λαμπρῷ. λαμπρότεροι γάρ εἰσιν οἱ ἐπὶ τοῦ κέντρου ἐπικείμενοι ἀστέρες. μέγα δὲ τέρας τὸν Σκορπίον φησὶ διὰ τὰ προειρημένα, ὅτι δύο ζῳδίων ἐπέχει τάξιν. ἐξήκοντα γὰρ μοιρῶν ἐστὶ τὸ ζῳδιον. αἰθόμενον δὲ αὐτὸ φησὶ τὸ κέντρον ὡς πρὸς τὰ τοῦ Σκορπίου δῆγματα. ἔνιοι γὰρ σφόδρα διάπυρον ἔχουσι τοῦ κέντρου τὸ τύμμα. ὁ δὲ νοῦς· κάτω δὲ τοῦ διαπύρου κέντρου τοῦ Σκορπίου, πλησίον αὐτοῦ τοῦ νότου, Θυτήριον ἀπαιωρεῖται καὶ ἥρτηται καὶ φέρεται. τὸ δὲ ἄγχι νότιοιο (403) σχεδόν· νοτιώτερον γάρ ἐστὶ πάντων τῶν ζῳδίων τὸ Θυτήριον καὶ τοῦ νοτίου πόλου ἐπιψαῦον.

book 403 —Θυτήριον αἰωρεῖται: θυτήριόν ἐστὶ λιβανώτιδι ὅμοιον, ᾧ φασι τοὺς θεοὺς χρήσασθαι ὅτε τοὺς Τιτᾶνας κατηγωνίσαντο. ἄλλως: Ἐρατοσθένης φησὶ τὸ Θυτήριον τοῦτο εἶναι ἐφ' ᾧ τὸ πρῶτον οἱ θεοὶ συνωμοσίαν ἔθεντο ὅτε ἐπὶ τοὺς Τιτᾶνας ἐστράτευσεν ὁ Ζεὺς Κυκλώπων κατασκευασάντων ἔχον ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάλυμμα ὅπως μὴ ἴδωσι τὴν τοῦ κεραυνοῦ δύναμιν. ἐπιτυχόντες δὲ τῇ πράξει, ἔθηκαν καὶ εἰς οὐρανούς τὸ αὐτὸ κατασκεύασμα, ὃ εἰς τὰ συμπόσια φέρουσιν οἱ κοινωνεῖν βουλόμενοι, ἢ αὐτοῖς αἰρούμενοι ὡς ἐπίθουσιν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ ἐν τοῖς ὁμνύειν βουλομένοις, ὡς δικαιοτάτην πίστιν τηροῦσι, καὶ τῇ χειρὶ ἐφάπτονται, δείκνυντες μαρτύριον εὐγνωμοσύνης τοῦτο. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ μάντις τοῦτο ποιοῦσιν.

book 403 τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐφ' ᾧ πρῶτον οἱ θεοὶ τὴν συνωμοσίαν ἔθεντο ἐπὶ τὸν Κρόνον. καὶ τοὺς τιτάνας ὁ Ζεὺς ἐστράτεψε κατασκευασάντων κυκλώπων ἔχον ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάλυμμα ὅπως μὴ ἴδωσι τὴν τοῦ κεραυνοῦ δύναμιν ἐπιτυχόντες τῆς πράξεως. ἔθηκαν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ αὐτὸ κατασκεύασμα. καὶ εἰς τὰ συμπόσια φέρουσιν οἱ κοινωνεῖν βουλόμενοι. ὁμοίως καὶ οἱ μάντις τοῦτο ποιοῦσιν ὅτε θύουσιν ἐπὶ τὴν βούλῳ σάφες ἰδεῖν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς ἐσχάριδος β'. πρὸς τῇ βάσει β'. τοὺς πάντας δ'.

book 404 —τοῦ δ' ἦτοι: ἀντὶ τοῦ τοῦτο δὲ ἐπ' ὀλίγον χρόνον ὑπὲρ γῆς φερόμενον θεάσῃ. ἐσπερίνη δὲ ἄλλα (407) τὴν δύσιν λέγει.

book 405 —ἀντιπέρην γάρ: εἰς τὸ ἐναντίον. καὶ πῶς εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ Ἀρκτοῦρου τὰς περιφορὰς ἔχει, ἐπάγει καὶ διδάσκει.

book 407 —Ἀρκτοῦρῳ: καὶ τῷ μὲν Ἀρκτοῦρῳ σφόδρα μετέωροι καὶ μεγάλαι εἰσὶν αἱ περιφοραί, ἅτε δὴ καὶ βορείῳ ὄντι, τὸ δὲ Θυτήριον ταχέως ὑπὸ τὸν ἐσπέριον ὠκεανὸν δύνεται. περιέλαβε δὲ τὸν Ἀρκτοῦρον ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐπιψαύει τοῦ βορείου πόλου, καὶ τὸ Θυτήριον δὲ τοῦ ἀνταρκτικοῦ. καὶ ἔστιν οὕτως· ἀνατέλλει μετὰ Λέοντα ὁ Ἀρκτοῦρος, ἰδοὺ δύο ὥραι. εἴτα Παρθένος, ἰδοὺ δ'. εἴτα Ζυγός, ἰδοὺ ὥραι ς'. εἴτα Σκορπίος, ὥραι η'. καὶ τότε μετὰ ὥραν η' τὸ Θυτήριον ἀνατέλλει. εἴτα ὁ Τοξότης, ὥραι ι', τοῦ Θυτηρίου ὥραι δ'. εἴτα Αἰγόκερος, ὥραι ιβ', τοῦ Θυτηρίου ὥραι ς'. Ὑδροχόος, ὥραι ιδ', τοῦ δὲ Θυτηρίου ὥραι η'. εἴτα Ἰχθύες, ὥραι ις'. καὶ τοῦ Θυτηρίου ὥραι ι'. καὶ ὅμως ι' ὥρας ποιῆσαν δύνεται τὸ Θυτήριον, ὁ δὲ Ἀρκτοῦρος

book 407 ις' πάλιν ὑπέργειός ἐστιν. οὕτως εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ Ἀρκτοῦρου πορεύεται, καὶ τὸ μὲν θάττον δύνει, ὃ δὲ μείζονας ἔχει τὰς περιφορὰς.

- book 408 —Θυτήριον: τὸ Θυτήριον ἄλλοι τοῦ Κενταύρου εἶναί φασιν, ὃν φησιν Ὅμηρος „δικαιοτάτον Κενταύρων“ (Λ 832). ἀρχαίη Νύξ: ἀρχαιοτέρα γὰρ καὶ πρεσβύτερα τῶν θεῶν. καὶ παρ’ Ἡσιόδῳ (Theog. 123)· „ἐκ Χάεος δ’ Ἑρεβός τε μέλαινά τε Νύξ ἐγένοντο“. φασὶ δέ τινες ὅτι μυθικόν τι ἐπιψαύων καὶ φυσικῶς ἄπτεται, ὅτι ἡ Νύξ ὀδυρομένη τὴν τῶν ἀνθρώπων ταλαιπωρίαν τοῦ θαλαττίου χειμῶνος καὶ τῆς ζάλης σημεῖον ἔθηκεν ἐκεῖνο τὸ Θυτήριον, ὅτε ὁ ἥλιος ἐν Αἰγοκέρωτι τῷ Τυβὶ μηνί, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἰαννουάριος, ὅτε καὶ ἐν χειμῶνι πνεῖ ὁ Νότος.
- book 408 ἡ ἀρχαίη Νύξ ἢ ὑπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς τοῦ κόσμου διατυπώσεως.
- book 410 —κεδαιόμεναι γὰρ ἐκείνη: αἱ ναῦς ἀποφθειρόμεναι (ἐκείνη ἡγουν τῇ Νυκτί) οὐκ ἀρέσκονται αὐτῇ, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, ἀλλ’ ἄχθεται ἐφ’ οἷς κινδυνεύουσι κατὰ τὸ πέλαγος οἱ ἄνθρωποι. κεδαιόμεναι ἀντὶ τοῦ χειματόμεναι. <κεδαιόμεναι> σκεδαννύμεναι, σκορπιζόμεναι τῇ νυκτί.
- book 411 —ἀπο φρενός: οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτῇ, ἀποθυμιαί εἰσιν. τὰ δ’ ἄλλοθεν ἄλλα πιφαύσκει: τὸ βιωφελές, φασίν, ὃ προεῖπομεν, καὶ φυσικότητος ἄπτεται. ἡ δὲ Νύξ, φησί, πανταχόθεν πολλὰ τεκμήρια ἐπιδείκνυται, ἐποικτεῖρουσα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς περικλυζομένους καὶ κινδυνεύοντας. δι’ ὧν γὰρ ἐπιδείκνυσι προεπισκέπτεσθαι τὰ μέλλοντα ποιεῖ. τὸ δὲ παλιρροθίους τοὺς περικλυζομένους ἀνθρώπους τοῖς κύμασι. ῥόθια γὰρ τὰ κύματα, κυρίως δὲ αἱ τοῦ κλύδωνος ὀρμαί. ὅταν οὖν συννεφῆς ὁ ἀήρ ᾗ, φανῇ δὲ τὸ Θυτήριον καθαρὸν καὶ ἀνέφελον, τὰ δὲ ἄνω [πρὸς βορέαν] αὐτοῦ πυκνονεφῇ καὶ κατέχεται, οἷα πολλάκις γίνεται, μάνθανε παραυτὰ χειμῶνα ἐσόμενον.
- book 411 ἔνιοι δὲ τὸ εἰλυμένον (413) εἰλυμένῳ γράφουσι, καὶ συνάπτουσιν αὐτὸ τῷ πελάγει, ἵν’ ἡ οὕτως „ὅπως μὴ ἐγκεκλεισμένος ᾗς τῷ πελάγει“. σημεῖον δὲ φησιν αὐτὸ εἶναι νότου πνέοντος.
- book 413 —τῷ μή μοι: εἰλυμένῳ ᾗν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέτρον οὐκ ἐστὶ. διὸ σημεῖον ἔχει ὁ στίχος. μὴ δὴ, φησίν, ἐν πελάγει μέσῳ ὧν, τῶν πλησίον τοῦ Θυτηρίου καὶ ἀνωτέρων ἄλλων ἀστέρων ὑπὸ νεφῶν κεκαλυμμένων, εὗχου αὐτὸ ἐν μέσῳ οὐρανοῦ ἀνέφελον καὶ εὐσύνοπτον ἰδεῖν. τότε γὰρ σφοδρὸς χειμῶν ἔσται. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸ τὸ Θυτήριον σφόδρα πλησιάζει αὐτῷ τῷ νότῳ, διὰ τοῦτο ὁ νότος κάτωθεν αὐτοῦ πνέων τὰ ἐπιόντα εἰς αὐτὸν νέφη προαναστέλλει καὶ ἐπίπροσθεν ἀνωτέρω ἐπωθεῖται [τὰ νέφη], αὐτὸ δὲ ἀνέφελον καὶ εὐσύνοπτον μένει. μὴ οὖν, φησίν, ἐν μέσῳ πελάγει ὧν, εὗχου ἰδεῖν τὰ μὲν ἀνωτέρω αὐτοῦ ἄστρα κεκαλυμμένα νέφεσιν, αὐτὸ δὲ ἀνέφελον. τότε γὰρ χειμῶν καὶ „νότιό τε δεινὸς ἀήτης, ὅς τ’ ὥρινε θάλασσαν ὀμαρτήσας Διὸς ὄμβρω“.
- book 413 τὸ δὲ Θυτήριον τρισὶ μέρεσιν ὑπέργειον, πέντε δὲ ὑπόγειον. κατηστέρισται γὰρ ὁ Ἀρκτοφύλαξ ἐν τῷ βορείῳ, τὸ δὲ Θυτήριον ἐν τῷ νοτίῳ. εἰλυμένον ἄλλων, τουτέστιν ἐκ νεφῶν ἄλλων εἰλυμένον τὸ Θυτήριον.
- book 415-416 ὕψι .. μᾶλλον κυμαίνοντι: καὶ μᾶλλον τὰ ἐν ὕψει αὐτοῦ ἀνωτέρω πεπιεσμένα καὶ ἐσκεπασμένα μέλανι καὶ δεινῷ νέφει. φιλεῖ γὰρ προαναστέλλειν ὁ πνεῖν μέλλων ἄνεμος τὰ ὑπερκεείμενα νέφη καὶ πυκνοῦν.
- book 418 — <νότῳ> ἔπι σῆμα τιτύσκει: τουτέστι σημεῖον αὐτὸ ποιεῖ ἐπὶ νότον. νότῳ ἔπι σῆμα: τὸ σημεῖον τοῦ Θυτηρίου.
- book 420 —οἱ δ’ εἰ μὲν κε πίθωνται: οἱ δὲ ναῦται, ἐὰν μὲν πιστεύσωσι τῇ Νυκτί καθήκοντα καὶ ὠφέλιμα δηλοῦσθαι, καὶ εὐθέως τεκμήριον ἰδόντες ὅτι τάραχος ἔσται τῶν ὑδάτων κοῦφα πάντα τὰ ἐν τῇ νηὶ ποιήσονται καὶ ἄρτια τὰ πρὸς σωτηρίαν τείνοντα (λέγει δὲ κοῦφα πρὸς τὸ ἐγχαλάσαι τοῖς τοῦ ἀρμένου ποσὶ καὶ μὴ φιλονεικεῖν ἐναντίοις τοῖς πνεύμασιν· „ἔστη δ’ αὖθις ἦν χαλὰ πόδα“), [Εὐριπίδης (Or. 707), τὸ δὲ ἐξῆς] ὁ πόνος καὶ τὸ κακὸν ἐλαφρότερον καὶ εὐχερέστερον ἔσται.
- book 424

- αὐτως ἀπρόφατος: ἀπροσδόκητος, καὶ διαταράξει τὰ ἄρμενα μὴ χαλασθέντα, ἀλλ' ἐναντιούμενα τῷ κακῷ. τότε οἱ μὲν πλέοντες ἔσθ' ὅτε καὶ ὑποβρύχιοι καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ πλέουσιν, οὐκ ἐπὶ νηὸς ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ὑδάτων φερόμενοι, ἔσθ' ὅτε δέ, ἐὰν ἐπιτύχῃσι τοῦ Διὸς παριόντος (τοῦτο δὲ ὡς ἐν θαύματι), εἰ μὴ ἄρα αὐτὸς ὁ Ζεὺς παριὼν τύχη καὶ εὐχομένοις ἐπέλθῃ, καὶ τοῦ βορέου ἢ δύναμις ἐναντίῳ τῷ νότῳ πνεύσασα διασκορπίσῃ τὰ νέφη καὶ αἶθραν ποιήσῃ (πνεύσας γὰρ ὁ βορέας ἀεὶ σκεδαννύει τὰ νέφη. καὶ Ὅμηρος (Ο 171, Τ 358). „αἰθρηγενέος βορέας“), οἱ τότε πολλὰ παθόντες πάλιν ὀρώσιν ἀλλήλους ἐν τῇ νηί. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἴσασιν ὅπου εἰσίν.
- book 429 — 〈ἐπὶ σήματι τούτῳ〉 : ἐπὶ τῷ σημείῳ τοῦ Θυτηρίου φοβοῦ πνέοντα νότον ἕως ἂν ἀπαστράψαντος αὐτοῦ τοῦ βορέου αἰσθήσῃ. Κενταύρου: οὗτος δοκεῖ εἶναι ὁ Χείρων ὁ ἐν τῷ Πηλῖῳ οἰκήσας δικαιοσύνη διενεγκὼν πάντας ἀνθρώπους. καὶ παιδεύσας Ἀσκληπιὸν τε καὶ Ἀχιλλέα ἐφ' ὃν Ἡρακλῆς δοκεῖ ἐλθεῖν δι' ἔρωτα καὶ συνεῖναι ἐν τῷ ἄντρῳ τιμῶν τὸν Πᾶνα. μόνον δὲ τοῦτον τῶν κενταύρων ἀνείλεν. ἐπὶ χρόνον δὲ ἱκανὸν ὁμιλούντων αὐτῶν ἐκ τῆς φαρέτρας αὐτοῦ βέλος ἐξέπεσεν εἰς πόδα τοῦ Χείρωνος. καὶ οὕτως ἀποθανόντος αὐτοῦ ὁ Ζεὺς διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ διὰ τὸ σύμπτωμα, εἰς τὰ ἄστρα ἔθηκεν ἔχοντα τὸ θηρίον ἐν ταῖς χερσὶ πλησίον τοῦ θυτηρίου. δοκεῖ προσφέρειν ὡς θύων ὃ ἐστὶ μέγιστον σημεῖον τῆς εὐσεβείας. ἔχει δὲ ἀστέρας ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς γ' ἀμαυρούς. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων, α' λαμπρῶν. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'. ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ ἱππείου στήθους α' ἐφ' ἑκατέρων τῶν ἐμπροσθίων ὀπλῶν α' ἐπὶ τῆς ῥάχεως δ' ἐπὶ τῆς κοιλίας β' λαμπρούς.
- book 429 ἐπὶ τῆς κέρκου γ'. ἐπὶ τοῦ ἱππείου ἰσχίου, α'. ἐφ' ἑκατέρας ὀπλῆς α'. πάντας κ'.
- book 431 —εἰ δέ κεν ἐσπερίης: ἐὰν δὲ μεσουρανήσῃ ὁ τοῦ Κενταύρου ὦμος, ὀλίγη δὲ περὶ αὐτὸν ἀχλύς ᾗ, ἦτοι τὸν ὦμον ἢ τὸν Κένταυρον, τὰ δὲ ἐπὶ τῷ Θυτηρίῳ σημεῖα ὅμοια ᾗ, οὐ χρή σε νότον φαντάζεσθαι, ἀλλ' εὖρον. τὸ δὲ προτέρης (422), συνυπακουστέον θαλάσσης. τὸν γὰρ ὀρίζοντα καὶ ὠκεανὸν καὶ θάλασσαν καλεῖ. ἀχλὺν δὲ τὴν ἐκ τῶν νεφῶν ἀορασίαν. ὁ δὲ νοῦς ἐὰν δὲ ὁ τοῦ νοτίου Κενταύρου ὦμος τοσοῦτον ἀπέχη τῆς ἀνατολῆς ὅσον καὶ τῆς δύσεως (ἀντὶ τοῦ „ὅτε μεσαίτατός ἐστι καὶ μεσημβρινός“), καὶ αὐτὸν μὲν τὸν Κένταυρον κατὰ πᾶν τὸ ἄλλο σῶμα περιβάλλῃ ἐκ νεφῶν ὀλίγη ἀορασία, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τῷ Θυτηρίῳ τὰ προειρημένα σημεῖα ἀποτελοίῃ ἢ νύξ, οὐκέτι, φησὶν, ὀφείλεις νότον προσδοκᾶν, ἀλλὰ τὸν εὖρον ἐπιτηρεῖν, ὃς ἀπὸ χειμερινῆς ἀνατολῆς πνεῖ.
- book 432 —ὦμος: ἐὰν ἴδῃς, φησί, τὸν ὦμον 〈τοῦ〉 Κενταύρου ἐπὶ τοῦ μεσουρανήματος ὀλίγη ἐπιπροσθούμενον ἀχλύι, τὸ δὲ Θυτήριον ἐκ τοῦ ὀπισθεν μέρους ἀναλογοῦν τοῖς προειρημένοις σημείοις, εὖρον προσδόκα. ἀνατέλλει γὰρ ὁ Κένταυρος κατὰ τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ μέρη, ὥστε ἔχειν τὰ μὲν ἀνθρωποειδῆ κατὰ τὰς ἀνατολάς, τὰ δὲ ἵπποις παραπλήσια κατὰ δύσιν. ὁ δὲ εὖρος κατὰ ἀνατολάς.
- book 432 ἀτὰρ μετόπισθεν: μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς διασαφηθῆναι τὸν Κένταυρον, ἐπὶ τῷ λάμποντι Θυτηρίῳ εἵπομεν γὰρ ὅτι ἂν ᾗ αὐτὸ μόνον ἀνέφελον, τὰ δὲ ὑπεράνω αὐτοῦ νεφελώδη ταῦτ' αὖ φησι τὰ εἰκότα σήματα. τὸ δὲ εὖροιο (435) ἐλληνισμὸς ἀντὶ τοῦ „εὖρον ἄνεμον λοιπὸν ὡς πνευσόμενον περισκοπεῖν“.
- book 436 —δήεις δ' ἄστρον ἐκεῖνο: ὁ Κένταυρος δυσὶν ὑποκέκλιται ζωδίοις. τὰ μὲν γὰρ ἀνδρὶ εἴκελα αὐτοῦ ὑπὸ τῷ Σκορπίῳ κεῖται πρὸς ἀνατολάς, τὰ δὲ ἵππῳ παραπλήσια ὑπὸ ταῖς Χηλαῖς πρὸς δύσιν. αὐτὸν μὲν οὖν Ἑρμιππος Χείρωνά φησιν εἶναι, τὸ δὲ Θηρίον σύμβολον θήρας, τὸ δὲ Θυτήριον τοῦ Πηλέως γάμου σημεῖον. δύνω ὑποκείμενον: ὁ γὰρ Κένταυρος δύο ἐπικείται ζωδίοις, Σκορπίῳ καὶ Χηλαῖς. αὐτὸς δὲ ὁ Χείρων, ὁ ἐν τῷ σπηλαίῳ κατοικήσας, δικαιοσύνη πάντας ἀνθρώπους υπερβάλλων καὶ παιδεύσας Ἀσκληπιὸν τὸν υἱὸν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀχιλλέα

τὸν Πηλέως τὴν ἰατρικὴν καὶ Ἰάσονα πρὸς τιμὴν κατηστερίσθη. τὸ δὲ ἐσφῆκται (441)
δυσάποσπαστως, ἀσφαλῶς ἐνήρυσται.

book 438 —Χηλαί: γράφεται καὶ χεῖλε' καὶ ἔστιν οὕτως „ὕπ' αὐτοῖς τὰ χεῖλεα τοῦ Σκορπίου ἔχουσι καὶ
οὕτω φανεροῦνται.“

book 440 —ἐν δέ οἱ ἀπρίξ: ἐνταῦθα συνείληφε σῶμά τι ἀδιάρθρωτον, ὃ καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Θηρίον
προσηγορεύθη.

book 441 —ἐληλάμενον: ἐνηρτημένον, ἐνηρμοσμένον. τῷ δὲ λέγειν ἄλλο θηρίον οὐ πρὸς αὐτὸν τὸν
Κένταυρον ἀντιδιέστειλεν· ἄτοπον γὰρ θηρίον λέγειν τὸν Χείρωνα, τὸν πάντων Κενταύρων
δικαιότερον καὶ λογικώτερον. ἀλλὰ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Σκορπίου, ὃς ὑπέρεκειται τοῦ
Κενταύρου, τὸ ἄλλο εἶπε θηρίον. ἄμεινον γὰρ οὕτως ἀκοῦσαι.

book 443 —ἄλλο περαιόθεν: νῦν περαιῖν τὴν ἀνατολὴν λέγει. Ὅμηρος (ψ 243)· „νύκτα μὲν ἐν περάτῃ
δολιχὴν σχέθεν“. λέγεται δὲ περαία καὶ ἡ δύσις, πέρατα γὰρ ἐστὶ τῆς γῆς. τὸ δὲ ἔλκεται σφόδρα
κυριολεκτήσας εἶπε. λίαν γὰρ καὶ πάνυ ἐπὶ μήκιστον ἐκτέταται ἡ Ὑδρα, ὡς τριῶν ζωδίων
μοῖρας ἐπέχειν, τοῦ τε Καρκίνου καὶ τοῦ Λέοντος καὶ τῆς Παρθένου. τοῦτο δὲ τὸ ζῷδιον οἱ
Ἕλληνες Ὑδραν ἐκάλεσαν, τὸ ζῷον δὲ κατηγωνίσατο ὁ Ἡρακλῆς. οἱ μέντοι Αἰγύπτιοι Νεῖλον
εἶναι τοῦτο τὸ ἄστρον λέγουσι, καὶ λόγους σφόδρα πιθανοὺς παρέχονται. ἡ γὰρ κεφαλὴ τοῦ
ζωδίου ἐστὶ περὶ τὴν ιε' μοῖραν τοῦ Καρκίνου, περὶ τὸν Ἐπιφὶ μῆνα, ὃς ἐστὶ κατὰ Ῥωμαίους
Ἰούλιος,

book 443 ὅτε καὶ τὰς ἀρχὰς <τῆς ἀναβάσεως ὁ Νεῖλος ποιεῖται,> τὸ μέσον αὐτοῦ [ποιεῖται τοῦ
σώματος] <περὶ> τὸν Λέοντα τῷ Μεσορῇ, ὃς ἐστὶ κατὰ Ῥωμαίους Αὐγουστος, ὅτε τὸ
μεσαίτατόν ἐστὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτοῦ περὶ τὴν Παρθένον· τῷ γὰρ
Θῶθ, ὃς ἐστὶ Σεπτέμβριος, τὰ τελευταῖα εἰσι τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως. ἡ δὲ οὐρὰ αὐτῆς ὑπὲρ
τὴν κεφαλὴν ὀφείλει εἶναι τοῦ Κενταύρου, ἵνα καὶ ὑπὸ τὰς Χηλὰς ἦ τὸ τέλος αὐτῆς. τῷ γὰρ
Φαωφὶ παύεται ὁ Νεῖλος, ὃς ἐστὶν Ὀκτώβριος, ἄλλως τε καὶ ὁ Κόραξ ἐπὶ τὴν οὐρὰν αὐτοῦ
τοῦμφανὲς ἡμῖν παρίστησι. καὶ γὰρ τῆς χροιάς αὐτοῦ [τοῦ Κόρακος δηλονότι] μελαινούσης,
νοοῦμεν ὅτι τότε ἀφανὴς γίνεται ὁ Νεῖλος. καὶ ὁ Κρατῆρ δὲ οἰκεῖον πηγῇ ἢ ποταμῷ, ἄλλου
<δὲ> ζώου ἄλλοιον.

book 443 τοῦτον τὸν ὄφιν οἱ μὲν Ἕλληνες φασιν εἶναι τὴν Ὑδραν ἢ Ἡρακλῆς κατηγωνίσατο, οἱ δὲ
Αἰγύπτιοι, Νεῖλον. τὸ δὲ περαιόθεν ἦτοι ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν, ἢ ἐκ τῶν πέραν καὶ πόρρω
τοῦ Κενταύρου.

book 449 —εἰδῶλον Κόρακος: τινὲς φασὶ [τὸν Κόρακα] θεράποντα Ἀπόλλωνος ὄντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦτον
πεμφθῆναι σπονδῶν χάριν ἕκ τινος [φησί] καθαῶς κρήνης ἐν κρατῆρι κομιοῦντα ὕδωρ. ἰδόντα
δὲ συκὴν ὀλύνθους ἔχουσαν, ἀναμείναι μέχρις ἂν πεπανθῶσι. φαγόντα δὲ οὕτω καὶ τὸ
ἀμάρτημα συννόησαντα, ἀρπάσαντα τὸν ὕδρον ἐκ τῆς πηγῆς ὁμοῦ τῷ κρατῆρι φέρειν καὶ
λέγειν ὡς διεκωλύετο ὑδρεύσασθαι ὑπ' αὐτοῦ. Ἀπόλλωνα δὲ γνόντα τὸ ἀληθὲς τὸν μὲν εἰς
ὄρνεον μεταμορφῶσαι καὶ ποιῆσαι διψᾶν περὶ τὴν ἀκμὴν τῆς ὁπώρας

book 449 κατηστερίσθη δὲ πάντων τὰ εἰδῶλα.

book 450 —ναὶ μὴν καὶ Προκύων: λοιπὸς ἐστὶν ὁ Προκύων ὑπὸ τοῖς Διδύμοις κείμενος. καλεῖται δὲ
οὕτως ἐπειδὴ πρὸ τοῦ Κυνὸς ἔφωαν ποιεῖται ἀνατολὴν ἐν τῷ δι' Ἑλλάδος κλίματι, ὅτι τοῦ Κυνὸς
ἀνατολικώτερός ἐστιν. ἀστέρων δὲ ἐστὶ γ' λαμπρῶν [οὔτος], ὧν εἷς ὁμώνυμος Προκύων. οὗτος
δὲ πρὸ τοῦ μεγάλου Κυνὸς ἐστὶν, Ὡρίωνος δὲ λέγεται Κύων, καὶ διὰ τὸ φιλοκύνῃγον εἶναι
ταῦτα αὐτῷ παρατεθῆναι τὰ σημεῖα. καὶ γὰρ Ἄρκτος συνορᾶται καὶ <ἄλλα> θηρία παρ' αὐτῷ.

book 450

οὗτος δὲ ὁ Προκύων ἔσχε τὴν ὀνομασίαν οὐχ ὅτι τὴν θέσιν πρὸ τοῦ Σειρίου ὦν πρώτην καὶ ὑψηλὴν ἔχει, ἀλλ' ὅτι βορειότερος ὦν τὰς ἀνατολὰς πρὸ αὐτοῦ ποιεῖται. ὑπὸ δὲ τοὺς Διδύμους ἐστὶ καὶ καλὰ φαίνει. ἐκ γὰρ ἀστέρων λαμπρῶν σύγκειται. ἕως ᾧδε τὰ τῆς ἀστροθεσίας.

book 451

—ταῦτά κε θηήσαιο: ταῦτα τὰ προειρημένα φαινόμενα θεωρήσειας τῶν ἐνιαυτῶν ἀννομένων ἐφεξῆς κείμενα καὶ κατὰ τάξιν τὰς αὐτὰς ὥρας ἀνατέλλοντα καὶ δυσόμενα. ἡ Παρθένος αἰὲ τῷ αὐτῷ καιρῷ καὶ δύεται καὶ ἀνατέλλει, ὡσαύτως καὶ ὁ Λέων καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ ἀπλανῆ. τοῦτο οὖν εἶπε πρὸς τοὺς πλάνητας, ὅτι ἄτακτον ἐκείνοι καὶ οὐ τὴν αὐτὴν πορείαν ὠρισμένην ἔχουσι καὶ περιφορὰν, τὰ δὲ ἐξῆς καὶ κατὰ τάξιν κείμενά εἰσιν. οἱ γὰρ πλάνητες οὐκ ἔχουσι τάξιν τῆς θέσεως τοιαύτην.

book 451

ἀλλὰ πλανώμενοι καὶ μετανάσται εἰσίν. οἱ δ' ἐπιμίξῃ: περὶ τῶν ε' ἀστέρων τῶν καλουμένων πλανητῶν διὰ τὸ κίνησιν ἰδίαν ἔχειν αὐτούς. λέγει δὲ θεῶν ἵνα πέντε μὲν πρῶτον Διὸς φαίνωνται μέγαν. ὁ δὲ δεύτερος ἐκλήθη μὲν Φαέθων οὐ μέγας οὗτος. ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ τρίτος ἀραιός. πυρήεις δὲ καλεῖται οὐ μέγας. τρόχωμα ὅμοιος δὲ τῷ ἐν τῷ αἰετῷ. ὁ δὲ τέταρτος Ἀφροδίτης φωσφόρος λευκὸς τῷ χρώματι. πάντων δὲ μέγιστος ἐστὶ τῶν ἀστέρων ὃν καὶ ἐσπέριον καὶ φωσφόρον καλοῦσι. πέμπτον Ἑρμοῦ στίλβων λαμπρὸς καὶ μικρός. τῷ δὲ Ἑρμῇ ἐδόθη διὰ τὸ τὸν Δία ὀρίσαι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἀστέρων τὰς τάξεις καὶ τὰς ὥρας. μετρήσαι καὶ ἐπισημασιῶν καιροὺς δεῖξαι.

book 454

—οἱ δ' ἐπιμίξῃ ἄλλοι πάντες: προειπὼν περὶ τῶν ἀπλανῶν μεταβαίνει νῦν ἐπὶ τὸν τῶν πλανήτων λόγον. πέντε δὲ τούτους φησὶν εἶναι, δῆλον ὑπεξαιρούμενος ἥλιον καὶ σελήνην. οὗτοι γὰρ οἱ δύο τὸ ἀνάπαλιν πορεύονται, ἀπὸ Καρκίνου ἐπὶ Λέοντα καὶ ἀπὸ Λέοντος ἐπὶ Παρθένον, οἱ μὲντοι ἄλλοι ἀτάκτως φέρονται, ἔστι δὲ ὅτε ἰστάμενοι καὶ ὑποποδίζοντες. πολλάκις γὰρ [δ' ζῳδία] εἷς ἐκ τῶν ε' ἀστέρων πρὸ τοῦ ἡλίου ρ' καὶ κ' μοίρας προάγων οὐκέτι κινεῖται ἕως οὔ ὁ ἥλιος ἐπίπροσθεν γενόμενος ποιήσῃ αὐτὸν ὑποποδίσαι. καὶ γὰρ ρ' μοιρῶν, εἶτα π', καὶ πάλιν ἐλαττόνων, ἕως οὔ ἀποστῇ αὐτοῦ τὰς αὐτὰς ρκ', καὶ πάλιν πρόεισιν οὕτως. κυρίως οὖν εἶπεν αὐτοὺς πλάνητας διὰ τὴν ἄστατον καὶ ἄτακτον φορὰν.

book 454

ὁ δὲ λόγος οἱ δὲ ἄλλοι πέντε πλάνητες (ἐπιμίξῃ δινεύονται ἀντὶ τοῦ ἀναμεμιγμένοι), οὐκ ὄντες ὅμοιοι τοῖς προειρημένοις ἀπλανέσι διὰ τῶν ἰβ' ζῳδίων πλανῶνται. ἤτοι ἀναμεμιγμένοι ἢ ἀνάμικτοι τοῖς ἀπλανέσιν ἀστροῖς. οὐκέτι δὲ ὁμοίαν ἔχοντες τὴν φύσιν οὔτε τὴν λαμπηδόνα οὔτε τὴν θέσιν, ἢ ἄλλοις ἢ κατὰ ταῦτα ἢ κατὰ τὰς ἐνεργείας. φέρεσθαι δὲ αὐτοὺς διὰ τῶν ἰβ' ζῳδίων.

book 454

τὸ δὲ παλίνωρα (452), πάλιν τὰς ὥρας ἄγοντα ἢ πάλιν κατὰ τὰς ὥρας ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα.

book 455

—πάντοθεν εἰδώλων: πάντοθεν φέρονται ἡρμοσμένην οὐκ ἔχοντες τάξιν. ἔχει δὲ οὕτως ὁ οὐρανὸς ζ' ζώνας ἔχει οὐκ ἐπιψαυούσας τοῦ ζῳδιακοῦ, ἀλλ' ἀπηρτημένας ἐξ αὐτοῦ. τὴν μὲν πρώτην ἔχει ὁ Κρόνος, τὴν δὲ β' ὁ Ζεὺς, τὴν δὲ τρίτην ὁ Ἄρης, τὴν δὲ δ' ὁ ἥλιος, τὴν δὲ ε' Ἀφροδίτη, τὴν δὲ ἕκτην Ἑρμῆς, τὴν δὲ ζ' σελήνη. καὶ ὁ μὲν ζῳδιακὸς κύκλος ἀνώτερος αὐτῶν ἐστίν, αὐτοὶ δὲ εἰς ἰδικὸν κύκλον κεῖνται, ὑποκάτωθεν δὲ εἰσι τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου ταπεινότεροι τῶν ἀπλανῶν. ἄλλος <δ'> ἐν ἄλλῳ ὕψει κατὰ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον πλανῶνται, ἐκτρεπόμενοι τῆς ἴσης ὁδοῦ δι' ἧς τὸν ἥλιον ἐπινοοῦμεν φερόμενον. καὶ ὁ μὲν Κρόνος εἰς ἕκαστον ζῳδῖον <ποιεῖ> ἐνιαυτοὺς β' καὶ μῆνας ζ', μείζων γὰρ αὐτοῦ ἡ περιφορά, ὥς ἀνύειν πάντα τὸν ζῳδιακὸν δι' ἐτῶν λ', τὸν δὲ Δία δι' ἐτῶν ἰβ', τὸν δὲ Ἄρεα εἰς ἕκαστον ζῳδῖον δι' ἡμέρας με' καὶ τὸν πάντα κύκλον ἀνύειν εἰς ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ζ', ὁ δὲ ἥλιος εἰς ἕκαστον ζῳδῖον ποιεῖ μῆνα

book 455

καὶ τὸν κύκλον εἰς ἐνιαυτὸν πληροῖ, ἡ δὲ Ἀφροδίτη εἰς ἕκαστον ζῳδῖον κη' ἡμέρας, ὡς τὸν πάντα κύκλον εἰς ἡμέρας τλς'. ὁ δὲ Ἑρμῆς εἰς ἕκαστον ζῳδῖον ποιεῖ μῆνα, καὶ τὸν πάντα κύκλον εἰς ἐνιαυτόν, ἡ δὲ σελήνη μένει εἰς ἕκαστον ζῳδῖον β' ἡμέρας, ἐπειδὴ καὶ πάντων βραχυτέρος ἐστὶν αὐτῆς ὁ κύκλος, ὡς τὸν ἅπαντα ζωδιακὸν ἀνύειν αὐτὴν ἐν ἐνὶ μηνί. καὶ αὕτη μὲν ἡ τῶν πλανήτων διακόσμησις. εἵπομεν δὲ ὅτι ἡ σελήνη αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἀφανὴς ἡμῖν ἐστίν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἡλίου φωτιζομένη φανερά ἡμῖν γίνεται. καὶ ὅτε μὲν αὐτῷ πλησιάζει, πᾶσα καὶ φαίνεται, ὅτε δὲ αὐτοῦ χωρίζεται, κατ' ὀλίγον ἀπολήγει, καὶ πάλιν, ὅσῳ πλησιάζει, ὥσπερ γεννᾶται. διὸ καὶ παρὰ τραγικοῖς Ἡλίου θυγάτηρ λέγεται, διότι τὸ φῶς ἀπ' αὐτοῦ ἔχει.

book 456 —οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων: ἐπειδὴ αὐτὸς τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο τῶν φαινομένων ἀφ' αὐτῶν αὐτὰ διδάσκων, καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ Βοώτου τὴν Παρθένον, ἀπὸ δὲ τῆς Ἀρκτου καὶ τοῦ Δράκοντος τὸν Ἐν γόνασι, καὶ δι' ὅλου ἀπὸ τῶν προεγνωσμένων καὶ παρακειμένων τὰ ἐξῆς ἐδίδαξε. καὶ νῦν φησιν ὅτι περὶ τῶν πλανήτων οὐκ ἔστι τοῦτο εἰπεῖν. οὐδὲ γὰρ εἰς ἄλλους καὶ τοὺς πλησίον ἀφορῶν ἐκείνους ἂν εὖροις ποῦ ποτε κεῖνται, ἐπειδὴ πάντες μετανάσται καὶ φυγάδες καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ κείμενοι.

book 456 ἄλλως: ὥστε οὐκ ἂν αὐτοὺς σημειώσαιο ἕκ τινος τῶν ἀπλανῶν, ὥσπερ τῇ κεφαλῇ τῆς Ἀνδρομέδας τὸν Ἴππον σημειούμεθα, καὶ τοῖς ποσὶ τὸν Περσέα. οὐ γὰρ τῶν μενόντων εἰσίν, ἀλλ' ἀντιφέρονται τῷ κόσμῳ.

book 457 —ἐπεὶ πάντες μετανάσται: οἱ πλάνητες συμφέρονται μὲν τῷ οὐρανῷ ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν καὶ ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολήν, κινουῦνται δὲ ἰδίαν τινὰ καὶ προαιρετικὴν κίνησιν διὰ τῶν ἰβ' ζωδίων ἐναντίοι φερόμενοι, τουτέστιν ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολήν πορευόμενοι.

book 458 —μακροὶ δέ σφρων: μακροὶ δὲ καὶ πολλοὶ κυκλουμένων αὐτῶν οἱ ἐνιαυτοὶ ἔσσονται, καὶ σφόδρα πολὺς ὁ χρόνος καὶ μεγάλα τὰ τεκμήρια ἀπόπροθεν καὶ ἐκ τοῦ διεστηκέναι αὐτοὺς κατὰ τὴν περιφορὰν συνερχομένων καὶ εἰς ταῦτο συνιόντων. αἰνίττεται δὲ εἰς τὸ εἰρημένον ὑπὸ τῶν φυσικῶν καὶ φιλοσόφων καὶ μαθηματικῶν, ὧν καὶ δοκιμώτερος ὁ Πλάτων. τότε γὰρ εἶπον μέγαν ἐνιαυτόν, ὅτε συνέρχονται οἱ ζ' οὗτοι ἀστέρες ἐν ἐνὶ ζωδίῳ ὑπὸ τὴν αὐτὴν μοῖραν. τότε γὰρ συμπέρασμα τῆς οἰκουμένης γίνεται, καὶ ἀπόλλυται οὗτος ὁ κόσμος συνελθόντων αὐτῶν· καὶ πάλιν κινήθέντων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ζωδίου, ἀνανέωσιν καὶ κτίσιν ἄλλου κόσμου εἶναι ἔφασαν. ἐψήφισαν δὲ καὶ κατελάβοντο τοῦτο γίνεσθαι μυριάσι πολλαῖς ἐνιαυτῶν.

book 458 ἄλλως: ὅταν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον καταντήσωσιν οἱ πάντες. ὁ ἐνιαυτός ἐστίν ὅταν ἀφ' οὗ τις ἄρξηται σημείου φέρεσθαι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάλιν ἔλθῃ χρόνῳ τινί.

book 459 —〈μακρά〉: τὰ διάχωρα αὐτῶν, ἡ ὅτι μεγάλα σημεῖα γίνονται συνιόντων αὐτῶν.

book 460 —οὐδέ τι θαρσαλέος κείνων ἐγώ: ἄχρι τοῦ ἐγὼ στικτέον, εἴτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὸ ἄρκιος εἶην ἀναγνωστέον, ἵν' ἢ „οὐκ ἂν εὐθαρσῆς εἶην περὶ τῶν πλανήτων εἰπεῖν, ἀρκοῦν δ' ἂν εἶη μοι τὸ περὶ τῶν ἀπλανῶν μάθημα“. ἄλλως: οὐκέτι θαρσαλέος εἰμὶ ἐγώ, ἀλλὰ γενοίμην αὐτάρκης καὶ τῶν ἀπλανῶν τὰς περιτροπὰς καὶ περιφορὰς καὶ τὰ ἐν ἐκάστῳ σημεῖα εἰπεῖν. αἰτία δὲ τούτου ἡ τῶν περὶ αὐτοὺς γινομένων ποικιλία, στηριγμοί, προηγῆσεις, ὑπολείψεις, ἐπιτολαὶ ἐωθιναί τε καὶ ἐσπέραιοι καὶ τὰ τούτων ἀδελφά. φαίνονται δὲ ἀνώμαλοι τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς χροαῖς ἀνόμοιοι πρὸς τε ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους. ἴσως οὕτω διηκριβώσατο ταῦτα ἐπεὶ μηδὲ ῥάδια ἦν ἐντιθέσθαι εἰς ποίησιν. ἐχώρει γὰρ εἰς ἀριθμοὺς καὶ μέτρα καὶ λεπτὰ καὶ μόρια.

book 460 ἄλλως: φησὶν ὅτι τῶν πλανήτων οὐ δυνατόν ἐστι τοὺς κύκλους εἰπεῖν οὐδὲ τὰ ἐν τῷ αἰθέρι σημεῖα, ὅθεν ἐπιτιμῶσι τῷ Ἀράτῳ ἀδυναμίαν, φήσαντι ἀδυνάτῳ εἶναι περὶ τούτων λέγειν, ἀπαξαπλῶς προθεμένῳ περὶ φαινομένων εἰπεῖν. ἡ δὲ φράσις πέπλεκται, καὶ ἔστι κοινὸν τὰ τε κύκλα τὰ τε σημεῖα εἰπεῖν, ἵν' ἢ „τῶν μὲν πλανήτων τὰ σημεῖα καὶ τὰ κύκλα οὐ θαρρῶ εἰπεῖν, ἐκείνων δέ, τουτέστι τῶν ἀπλανῶν, ἄρκιος εἶην“.

- book 462 —ἤτοι μὲν τὰ γε: διδάξας τὰ περὶ τῶν φαινομένων ἦλθε λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῶν κύκλων διδασκαλίαν, οἵτινες αὐτοὶ μὲν καθ' ἑαυτοὺς ἀφανεῖς εἰσι πλὴν τοῦ γαλαξίου, ὅτι ἐστὶ νεφελώδης, ἀπὸ τῶν ἐπιψαυόντων δὲ αὐτοῖς ζωδίων ποιεῖται τὴν κατάληψιν. ποιεῖται δὲ λόγον περὶ τῶν δ' κύκλων, τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ χειμερινοῦ καὶ τοῦ ζωδιακοῦ. οὗτοι γὰρ εἰσι μάλιστα βιωφελεῖς (ὁ δὲ ἀρκτικός καὶ ὁ ἀνταρκτικός καὶ ὁ γαλαξίας οὐδεμίαν τροπῆς ὠφέλειαν ἔχουσι), καὶ ὁ μὲν θερινὸς τροπικὸς ὅτι ἐν τῷ Καρκίνῳ γενόμενος ἄρχεται τὸ θέρος ποιεῖν, ὁ δὲ ἰσημερινὸς ὅτι δύο γίνονται ἰσημερίαι, μία μὲν ἑαρινὴ τῷ Κριῷ Φαμενῶθ κε', ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Μάρτιος, ὅτε προσθήκην λαμβάνουσιν αἱ ἡμέραι, γίνε-
- book 462 ται δὲ χειμερινὴ ἰσημερία ἐν ταῖς Χηλαῖς, ἐν τῷ Ζυγῷ, τῷ Φαωφὶ μηνί, ὅς ἐστιν Ὀκτώβριος, ὅτε καὶ αἱ νύκτες προσθήκην λαμβάνουσιν· ὁ δὲ χειμερινὸς ὅτι Αἰγοκέρῳτῳ ἄρχεται τὸν χειμῶνα ποιεῖν· καὶ ὁ ζωδιακὸς δὲ ὅτι διαπορευόμενος τοῦτον ὁ ἥλιος ἐνιαυσίως τοῦ τε χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους αἴτιος γίνεται. ἀλίγκια δεινωτοῖσιν: ὅμοια ὄντα περιφερέσιν, οἷονεὶ τροχοειδῆ, κυκλοτερῆ. τούτων δὲ τῶν κύκλων, φησί, τῶν δ', ὠφέλεια <ἂν> γένοιτο. ποθὴ (463) μὲν διὰ τὴν τροπὴν· ποιοῦ ἐπιψάσας τροπὴν ποιεῖ, ἐκ δὲ τούτου ὠφέλεια. τοῖς γὰρ πράγμασιν εὐκαίρως ἐπιβάλλομεν ἢ ἐν τῷ γεωργεῖν ἢ ἐν τῷ πλεῖν.
- book 462 περιέπουσι δὲ τὸν οὐρανὸν κύκλοι τέσσαρες, θερινὸς τροπικὸς, χειμερινὸς τροπικὸς, ἰσημερινὸς καὶ ζωδιακός, οἱ ὠφέλιμοι διὰ τῆς σκέψεως αὐτῶν τὰς διαφορὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων δεικνύντες, καιρῶν τε καὶ διαστημάτων. σημεῖα δὲ πᾶσιν αὐτοῖς ἐφήρμοσται κατ'ωνομασμένα, πολλῶν ζωδίων περὶ ἕκαστον κύκλον θεωρουμένων καὶ ἀλλήλοις συνηρμοσμένων. αὐτοὶ δὲ καταλαμβάνονται ἐν παραλλήλῳ θέσει, ἀσάλευτον ἔχοντες φύσιν, ὅσον μὲν ἐπὶ τῷ ἀκινήτους καὶ ἀπλανεῖς εἶναι, ἀναλογοῦντες ἀλλήλοις, τῷ δὲ μεγέθει διαφέροντες οἱ δύο τῶν δύο. ὁ μὲν γὰρ ἰσημερινὸς καὶ ζωδιακὸς διάκεντροι τυγχάνοντες καὶ τὸν μέγιστον διαγράφοντες κύκλον τῶν μὲν πρότερόν εἰσι μείζους, αὐτοὶ δὲ ἑαυτοῖς ἀναλογοῦνται τῷ μεγέθει.
- book 462 τὸ δὲ μέτρα περισκοπεόντι (464), τὰς τοῦ ἔτους περιτροπὰς καὶ περιόδους σκοποῦντι, ἀνυομένων τῶν ἐνιαυτῶν. ἐκάστη γὰρ τροπὴ ἢ περίοδος.
- book 465 —σήματα δ' εὔ μάλα πᾶσι: σημεῖα δὲ φησιν αὐτοῖς τοῖς κύκλοις, τοὺς ἀστέρας λέγων δι' ὧν γράφονται, σαφῆ καὶ γνώριμα εἶναι: ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ αὐτούς, τὰ δὲ ἐπ' αὐτῶν, τὰ δὲ σύνεγγυς, συνεεργμένα δὲ (466) συνηρμοσμένα. τὸ δὲ ἐπιρρήδην ὡς ἐξονομακλήδην. ἐπειδὴ οὗτοι καθ' ἑαυτοὺς ἀόρατοὶ εἰσι καὶ οὐδὲ καταλαμβάνονται, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι σημεῖα ἐκάστω ἐπιρρήδην καὶ δυνάμενα ληφθῆναι ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ πανταχόθεν συνηγμένα. καὶ ἐπάγει τὰ σημεῖα κατωτέρω.
- book 465 ἐντεῦθεν δὲ περὶ τῶν κύκλων διεξέρχεται. τὸν γὰρ πάντα λόγον τῆς σφαίρας εἰς δ' διεῖλε, καὶ πρῶτον μὲν ἡρίθμηται τὰ ἡστεριγμένα, δεύτερον δὲ περὶ κύκλων λέγει, ἐξῆς δὲ περὶ συνανατολῶν καὶ συνδύσεων, τελευταῖον δὲ περὶ σημείων. ὄντων δὲ πλείονων κύκλων, ὡς ἐδηλώσαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου, τούτους μόνους ἐξείλετο, ἰσημερινόν τε καὶ ζωδιακόν, καὶ τοὺς τροπικοὺς δύο. τούτων γὰρ μάλιστα δεόμεθα πρὸς γνῶσιν τῶν φαινομένων. εἰσὶ δὲ καὶ βέβαιοι καὶ μόνιμοι.
- book 465 τῶν γὰρ ἄλλων οἱ μὲν κατὰ μέγεθος μεταβάλλουσιν, ὥσπερ οἱ ἀρκτικοί, οἱ δὲ κατὰ τὰ μεγέθη (εἰσὶ γὰρ τέλειοι οἱ μέγιστοι) ἐν οἷς μάλιστα μεταπίπτουσι ζωδίοις. οἱ δὲ δ' πᾶσιν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ, ζωδιακός, ἰσημερινός,
- book 467 —αὐτοὶ δ' ἀπλανεῖς: αὐτοὶ δὲ οἱ κύκλοι ἀπλανεῖς καὶ πάντες ἡρμοσμένοι ἀλλήλοις εἰσὶν, εἶγε καὶ ἀρχόμενοι παραλλήλους αὐτοὺς εἰρήκασιν εἶναι. τί οὖν, φαμεν, τὸ ἀρηρότες ἀλλήλοισι; κατὰ τὸ μέγεθος. ἴσοι γὰρ εἰσι τῷ μεγέθει, οὐχ οἱ πάντες, ἀλλ' ὁ ἰσημερινὸς τῷ ζωδιακῷ· οὗτοι

γὰρ μεσάζουσι τὴν σφαῖραν· ἴσοι δὲ ὅ τε θερινὸς τροπικὸς καὶ ὁ χειμερινός. καὶ ὅτι τοῦτο ἐστὶν ἐπιφέρει καὶ αὐτός·

book 467

„ἀτὰρ μέτρω γε δύω δυσὶν ἀντιφέρονται“ (468). τινὲς δὲ οὕτως ἤκουσαν τὸ ἀντιφέρονται ἀντὶ τοῦ ἐναντιοῦνται, καὶ γὰρ ἀντιφερίζειν ἐστὶ τὸ ἐναντιοῦσθαι, ἵν' οὕτως ἀκούωμεν ὅτι ὁ ζωδιακὸς καὶ ὁ θερινὸς ἐναντίοι εἰσίν. ὁ μὲν γὰρ ζωδιακὸς μείζων, ὁ δὲ ἐλάσσων, καὶ πάλιν ὁ μὲν ἱσημερινὸς μείζων, ὁ δὲ χειμερινὸς ἐλάσσων. ἡ δύω δυσὶν ἀντιφέρονται: τῷ μεγέθει κατὰ δυάδα ἀναλογοῦσιν ἀλλήλοις ἡρμοσμένοι. τούτων οἱ μὲν τροπικοὶ κατὰ τὰς ἐπαφὰς συνέχουσι τὸν ζωδιακόν, ὁ δὲ ἱσημερινὸς κατὰ τομὰς συνδέδεται τῷ ζωδιακῷ. τὸ δὲ ἀπλατέες νοητοί, διὸ καὶ σημείων τινῶν ἐδεήθημεν κατὰ τὴν ἐπίγνωσιν τῶν τόπων αὐτῶν, οὐ δυναμένων τῇ ὄψει ληφθῆναι, καθάπερ ὁ γάλακτος τύπος ὃς καλεῖται γαλαξίας. ὁ ἱσημερινὸς δὲ τέμνει μέσον τὸν διάμεσον καὶ τέμνεται ὑπ'

book 467

αὐτοῦ. τομαὶ δὲ εἰσιν αὐτοῦ Κριοῦ καὶ τῶν Χηλῶν ἀρχαί, καθ' ἃς ἀμφοτέρας γενόμενος ὁ ἥλιος τὰς ἱσημερίας ἄγει ἕαρος καὶ μετοπώρου, καὶ κατ' ἀμφοτέρας δι' αὐτοῦ τὴν περιφορὰν ποιεῖται παρ' αὐτὸ [τοῦ] κληθέντος ἱσημερινοῦ. ἴσος δὲ ἐστὶ καὶ <τῷ> διὰ μέσων καὶ μέγιστος τῶν παραλλήλων, καὶ δίχα τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν τέμνει, τῶν πόλων ἐκατέρων τῷ ἴσῳ διεστώς. τούτων δὲ ὠμολογημένων σαφὴ γίνεται τὰ λεγόμενα. τὸ δὲ ἀτὰρ μέτρω γε ... ἴσοι ὁ ἱσημερινὸς καὶ ὁ ζωδιακός. μέγιστοι γάρ. οἱ δὲ τροπικοὶ τούτων μὲν ἐλάττους, ἴσος δὲ ἐκάτερος αὐτῶν τῷ λοιπῷ.

book 467

ἄλλως: ἕκαστον δωδεκατημόριον μοιρῶν λ', ὥστε εἶναι τὸν κύκλον μοιρῶν τξ'. ὁ τοίνυν ἥλιος ὑπεναντίος τῷ παντὶ τὴν ἰδίαν ποιούμενος κίνησιν, μίαν ἔγγιστα μοῖραν ἐκάστης ἡμέρας ὑπολειπόμενος, κατὰ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ Καρκίνου γενόμενος, ὅτε καὶ βορειότατός ἐστι, θέρους ἄγει τροπὴν, καθ' ἣν μάλιστα τὴν ὑπὲρ γῆς αὐτοῦ φαινομένην ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν φορὰν, ἣν κοινῶς λέγομεν ἡμέραν, μεγίστην τῶν ἄλλων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ πασῶν, τὴν δὲ λοιπὴν ὑπὸ γῆς <ἐπ'> ἀνατολὴν [καὶ] περιφορὰν, ἣν νύκτα λέγομεν, ἐλαχίστην εἶναι συμβέβηκε, διὰ τὸ [κατὰ τὸ μέρος] ὡς πρὸς ἡμᾶς ἐξηρημένον τοῦ πόλου.

book 469

—εἴ ποτέ τοι νυκτός: τῆς ἀνεφέλου. ὁ δὲ λόγος: εἴ ποτέ σοι ἀνεφέλου νυκτὸς οὔσης, ὅτε καὶ τοὺς ἐαυτῆς ἀστέρας ἀκριβέστερον ἐπιδείκνυται ἢ νύξ, καὶ οὐδεὶς τῶν ἀστέρων ἀδρανὴς τὸ φῶς ἐκ τῆς σελήνης φέρεται, ἀλλὰ πᾶς ἀστὴρ φαίνεται. ὅτε πᾶς ἀστὴρ φαιδρός ἐστὶ (τοῦτο γὰρ ἐστὶ [τὸ] ὅτε πάντα τὰ ἄστρα διὰ τοῦ κνέφους φαίνεται ὀξέα καὶ λαμπρά), εἰ δὲ ποτέ σοι τὸ τηνικαῦτα ἔκπληξις ἦλθε καὶ θαυμασμὸς κατανοήσαντι τὸν οὐρανὸν πανταχόθεν ἠπλωμένον σφαιροειδῶς καὶ περιφερῶς, ἢ καὶ ἄλλος παρεστηκώς τις ἔδειξεν ἐκεῖνο τὸ περίβλεπτον ὅπερ γάλα καλοῦσι. λέγει δὲ τὸν γαλαξίαν κύκλον, οὗτος γάρ

book 469

μόνος παρὰ τοὺς ἄλλους πάντας ὄψει ἐστὶν εὐκατάληπτος διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὥσπερ νεφελώδη πύλησιν. τὸ δὲ ἀδρανέων (471), ἐκ τοῦ φωτός τῆς σελήνης ἀδρανιζόμενος. τὸ δὲ διχόμηνι γράφεται καὶ νεόμηνι, τῇ νεωστὶ καὶ πρῶτον ἐκ συνόδου φαινομένη, ἐπειδὴ τότε ἐμφανῆ εἰσι τὰ ἄστρα μὴ καταυγαζόμενα ὑπὸ τοῦ σεληνιακοῦ φωτός.

book 470

—οὐρανὴ Νύξ: ἥτοι ὅτι τῶν οὐρανίων θεῶν, ἣ ἐν ἧ μάλιστα ἐκφανὴς ὁ οὐρανός, ἢ τάχα ἢ κατὰ τὸ μεσονύκτιον. τότε γὰρ ἀκριβοῦται μάλιστα τὰ ἄστρα ὀξέως φαινόμενα.

book 474

—εὐρέϊ κύκλῳ: εἰ τοίνυν ἀσελήνου νυκτὸς οὔσης θελήσεις τὸν γαλαξίαν σκέψασθαι, ὧ πᾶς διχοτομεῖται ὁ οὐρανός (ἔστι γὰρ τῶν μεγίστων κύκλων), φανήσεται σοι ὁμοῖος γάλακτι. ἔστι γὰρ οὗτος λευκός, λοξούμενος διὰ τῶν τροπικῶν, καὶ σμικρὸν ὑπερίπτων αὐτούς, τέμνων τὸν ζωδιακὸν κύκλον κατὰ Διδύμους καὶ Τοξότην. εἴρηται δὲ οὕτως διὰ τὸ λευκαῖς νεφέλαις σημαίνεσθαι τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ. Ἐρατοσθένους δὲ φησι μυθικῶς αὐτὸν ἐξηγούμενος ὑπὸ

τοῦ τῆς Ἥρας γάλακτος γεγενῆσθαι ἐκχυθέντος. ἤκουσε γὰρ περὶ τοῦ Ἑρμοῦ ὅτι οὐκ ἴδιος αὐτῆς ἐστίν.

book 476 —κεῖνο περιγληνές· ὅπερ κύκλῳ τὸν οὐρανὸν περιλαμβάνει, τὸ καλούμενον γάλα. καὶ γὰρ τοῦ ζωδιακοῦ μᾶλλον ἐμπεριέλαβε τὸν οὐρανόν. ὁ μὲν γὰρ ζωδιακὸς μέχρι τῶν τροπικῶν κάτεισιν, ὃ δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιψαύει κύκλων.

book 477 —τῷ δὴ τοι χροίην μὲν· τούτῳ δὴ τῷ γαλαξίᾳ. νοοῦνται δὲ καὶ ἄλλοι κύκλοι. ἄπειροι μὲν <οἱ> ὑφ' ἐκάστου τῶν ἀστέρων τῇ περιφορᾷ γραφόμενοι παράλληλοι περὶ τοὺς αὐτοὺς τῷ κόσμῳ πόλους κείμενοι, ἄπειροι δὲ οἱ διὰ τῶν πόλων ὀρθοὶ πρὸς τοὺς παραλλήλους καλούμενοι κόλουροι, ἄπειροι δὲ οἱ μήτε παράλληλοι μήτε διὰ τῶν πόλων, ἀλλὰ λοξοί, πεπαρμένοι δὲ ἐν τοῖς ἀπείροις. κόλουροι δὲ ὅτι μέρος αὐτῶν ἀφαιρεῖται τι καὶ ἔστιν ὑπὸ γῆν. ὁ δὲ Ἄρατος τούτων οὐκ ἐμνήσθη οὐδένας.

book 477 ὁ δὲ νοῦς τούτῳ δὴ τῷ γαλαξίᾳ οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἐστὶ τὴν χροίαν ὁμοιος, διὸ καὶ οἱ ἄλλοι ἀφανεῖς, αὐτὸς δὲ φανερός ἐστι. τὸ δὲ δινεῖται (478) συμπεριφέρεται τῷ οὐρανῷ. ἄλλως· τῷ γαλαξίᾳ οἱ δύο τῶν εἰρημένων τεσσάρων ἰσόμετροί εἰσιν, ὃ τε ζωδιακὸς καὶ ὁ ἰσημερινός (καὶ γὰρ οὗτοι μέγιστοι), οἱ δὲ λοιποὶ δύο μείονες, ὃ τε χειμερινὸς τροπικὸς καὶ ὁ θερινός.

book 480 —τῶν ὁ μὲν ἐγγύθεν ἐστί· λοιπὸν ἐξῆς διδασκαλίαν ποιεῖται ἀκολουθῶς πάλιν ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου κύκλου, καὶ φησιν· „ὁ μὲν θερινὸς πλησίον ἐστὶ τοῦ κατιόντος βορέου“. καὶ ἐν ἄλλοις εἶπε (241) νέον κατιόντος ἀκούει.

book 481 —ἐν δέ οἱ ἀμφοτέραι· λοιπὸν ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων ἄστρον τὴν κατάληψιν αὐτῶν δίδωσιν. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῶν Διδύμων, ὧν ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἐστὶν ὁ κύκλος. ἐν αὐτῷ δὴ καὶ τοῦ Ἡνιόχου τὰ γόνατα. ἀρηρότος δὲ τοῦ ἡρμοσμένου, καὶ οἷον συμπεφυκὸς τῷ Ταύρῳ.

book 483 —λαιὴ δὲ κνήμη· ἡ δὲ τοῦ Περσέως ἀριστερὰ κνήμη καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστερὸς ὦμος ἐπικείται τῷ κύκλῳ. τὸ δὲ Ἀνδρομέδης (484)· τὴν δεξιάν, φησί, τῆς Ἀνδρομέδας κατὰ τὸ μέσον ἐπέχει ὁ κύκλος ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ ἀγκῶνος. εἶτα, ἐπειδὴ τὸ λέγειν ἀνωτέρω τοῦ ἀγκῶνος ἀσαφές ἦν πότερον ὡς ἐπὶ τὸν καρπὸν ἢ ἐπὶ τὸν ὦμον, αὐτὸς αὐτό φησι· „τὸ μὲν θέναρ καὶ τὸ τῆς χειρὸς κοίλωμα ἐν ὕψει κεῖται πλησίον τοῦ βορέου, αὐτὸς δὲ ὁ ἀγκὼν νοτιώτερος“.

book 487 —ὅπλα δ' ἵππειοι· αἱ δὲ τοῦ Ἴππου ὅπλα καὶ ὁ τοῦ Ὀρνιθοῦς αὐχὴν σὺν αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ κεφαλῇ καὶ οἱ λαμπροὶ τοῦ Ὀφιοῦχου ὦμοι αὐτοῦ περὶ τὸν κύκλον κινουῦνται περιελαθέντες καὶ ἐγκείμενοι.

book 490 —ἡ δ' ὀλίγον φέρεται· σημειοῦται καὶ φησιν· „ἡ δὲ Παρθένος ὀλίγον ἐστὶ νοτιωτέρα τοῦ κύκλου, καὶ οὐκ ἐπιψαύει αὐτοῦ“. ἀλλὰ Λέων καὶ Καρκίνος (491)· κατὰ κοινου τὸ ἐπιβάλλει (490)· „ἀλλ' ὁ Λέων καὶ ὁ Καρκίνος ἐπιψαύουσι τοῦ κύκλου“. ὁ γὰρ κύκλος τὸν μὲν Λέοντα ὑπὸ τὸ στήθος καὶ τὴν γαστέρα μέχρι τῶν αἰδοίων τέμνει, τὸν δὲ Καρκίνον δι' ὅλου τέμνει ἄχρι τοῦ νωτιαίου ὀστράκου. ὑπὸ γὰρ τὰ ζῳδιά ἐστὶν ὁ κύκλος. αὐτὰ γὰρ ἐπικείται.

book 490 ὑπένερθε [τοῦ] χελείου (494), ὑπὸ τὸν νῶτον.

book 495-496 —ἦχι μάλιστα διχαιόμενόν κε νοήσαις ὀρθόν· [δικαίως καὶ] ὀρθῶς, ὅπου μάλιστα [ἐν τούτῳ τῷ ζῳδίῳ] χωριζόμενον καὶ διχῶς τεμνόμενον θεωρήσεας <ἄν> τὸν Καρκίνον.

book 496 —οὕτως ὀρθῶς καὶ θαυμάστως διχῇ αὐτὸν τέμνει, ὡς καὶ διὰ μέσων τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι τὸν κύκλον, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν, τὸν δὲ ὡς ἐπὶ τὰ νότια. οὕτως ἀκρίβειά τις τοῦ διχοτομήματος.

book 497 —τοῦ μὲν ὅσον τε· πρὸς τὸ κλίμα Ἑλλησπόντου καὶ Μακεδονίας δοκεῖ ποιεῖσθαι τὴν τῶν φαινομένων πραγματείαν. καὶ ἦν πιθανόν, ἔνθα καὶ διέτριβεν, ἐκεῖ τοὺς λόγους ποιεῖσθαι. ἀντιπίπτει τὸ ῥηθὲν τῷ κείνῃ που κεφαλῇ τῇ νίσσεται ... (61), τουτέστιν ὑπὸ τοῦ ἀρκτικού

φέρεται κύκλου, καθ' ὃ κλίμα ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρων ἰσημερινῶν ιδ' καὶ γ' πεμπτημορίων ὥρας, τουτέστι καθ' ὃ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἐφεσον κεῖσθαι λέγουσι, καὶ ὁ πόλος ἐξήρηται μοίρας ζ' καὶ λ'.

book 497 <δι' ὀκτώ> : ὡς εἰς ὀκτώ λέγει τὸν κύκλον ποιήσαντα, τὸ πέμπτον μέρος διημερεύειν, τὸ δὲ γ' ἔχειν τὴν νύκτα.

book 498 —πέντε μὲν ἔνδια: τούτου μὲν, φησί, τοῦ κύκλου οὗ [εἶπε] τῆς καταλήψεως δεδώκαμεν σημεῖα, εἰς ὀκτώ μετρηθέντος καὶ μερισθέντος, τὰ μὲν πέντε μέρη ὑπέργεια καὶ ἐν ὕψει <ἄν> εὐρεθεῖη κινούμενα, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἐν δύσει καὶ ὑπὸ γῆν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ κύκλῳ τροπαὶ θεριναὶ γίνονται. ἐκ δὲ τούτου τὸ μέτρον ἐστὶν οὕτω συνιδεῖν. θῶμεν γὰρ τὰς τοῦ νυχθημέρου ὥρας, αἱ εἰσιν κδ'. ἦν οὖν τῶν ὀκτῶ τὰ πέντε διηνεκῶς ὑπέργεια, τὰ δὲ τρία ὑπόγεια. ἀριθμήσωμεν ἐκάστου μέρους εἰς τρεῖς ὥρας συμπληρουμένου τρισσάκις πέντε, ἰε', ὥστε εἶναι τὴν θερινὴν <ἡμέραν> ὥρων ἰε', πάλιν τὰ ὑπόγεια μοίρας ἔχοντα τρεῖς, ὃ ἐστὶ τρις τρία, θ', καὶ ἔστιν ἡ θερινὴ νύξ ὥρων θ', τὸ δὲ ἀνάπαλιν ἐπὶ τοῦ χειμῶνος· ἡ μὲν ἡμέρα ὥρων

book 498 θ', ἡ δὲ νύξ ἰε'. ἐπειδὴ γὰρ μείζων ἡ περιφορὰ γίνεται τῶν ζ' ζωδίων, διὰ τοῦτο εἰ καὶ δύο ὥρας ἕκαστον ζωδίων ἐπέχει καὶ ὀφείλει δωδεκάωρος εἶναι ἡ χειμερινὴ νύξ καὶ ἡ θερινὴ ἡμέρα, ὅμως διὰ τὴν μεγάλην περιφορὰν πλείων ἀναλίσκεται χρόνος. τὸ δὲ ἔνδια ἡμερινά, ὑψηλὰ ὑπὲρ γῆν, παρὰ τὸν ἔνδιον καιρὸν τὸν μεσημβρινόν, εἶγε καὶ ἡ μεσημβρία μεσαιτάτη ἐστὶ πάσης τῆς σφαίρας.

book 498 <πέντε> μὲν ἐνδιαστρέφεται τουτέστιν ἐν τῷ οὐρανῷ.

book 499 —θέρεος δέ οἱ: ἐν τῷ θερινῷ κύκλῳ αἱ τροπαὶ εἰσι τοῦ ἡλίου. θέρεος δέ οἱ ἐν τροπαί: κατὰ λόγον. αἱ γὰρ θεριναὶ τροπαὶ ἐν τούτῳ τῷ ζωδίῳ γίνονται τοῦ ἡλίου ὀγδόην μοῖραν Καρκίνου ἐπέχοντος. μετὰ γὰρ τὴν ὀγδόην ἄρχεται ταπεινότερος πρὸς ἀναλογίαν ὁ ἥλιος γίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐκέτι ἐπιδίδωσιν ἡ ἡμέρα, ἀλλ' ὑφαιρεῖ. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ ἡ διὰ τῶν ὠρολογίων ἐνέργεια [σκιά τοῦ γνώμονος].

book 499 μετὰ γὰρ τὸ παραλλάξαι τὸν ἥλιον τὴν ὀγδόην μοῖραν Καρκίνου, οὐκέτι ἐπεκτείνεται, ἀλλ' ἀνασπᾶται. τὸ δὲ ἐν τροπαί: τουτέστι τῷ ζωδίῳ τούτῳ τὸ τέλειον τοῦ ἑαυτοῦ ὕψους λιμπάνει καὶ τὴν ἐπὶ τὸ νοτιώτερον τροπὴν ποιεῖται. τῷ δὲ ὅσον τε μάλιστα (497) προσεκτέον ὡς ὀρθῶς ἔχει. δηλοῖ γὰρ μὴ διηκριβῶσθαι, ἐν πλάτει δὲ λέγεσθαι τὸν ἀριθμὸν τῆς διαιρέσεως, ὅπως μὴ ἐνοχλῇται ὁ Ἄρατος ὡς ἀγνοήσας καὶ τὸ δι' Ἑλλησπόντου κλίμα <ὡς> τὸ δι' Ἀθηνῶν γράψας.

book 500 —ἀλλ' ὁ μὲν ἐν βορέῳ: καὶ οὗτος μὲν οὖν, φησὶν, ἐν τῷ βορείῳ μέρει ὑπὸ τὸν Καρκίνον ἐστήρικται. ἐν γὰρ τῷ Καρκίνῳ, ὅτε ὁ ἥλιος ὑψοῦται, ποιεῖ τὴν θερινὴν τροπικὴν ὥραν.

book 501 —ἄλλος δ' ἀντιόωντι: περὶ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ διαλαμβάνει, καὶ φησιν „ἄλλος δὲ κύκλος ἐν τῷ νοτίῳ τῷ ἐξ ἐναντίας τοῦ βορέῳ [ἀντιόωντι], ὃς τέμνει μέσον τὸν Αἰγόκερων“. ἐν τούτῳ γὰρ τῷ ζωδίῳ τροπαὶ χειμεριναὶ γίνονται. τινὲς δὲ ἔγραψαν ἀντιόωντα νότῳ ἁμαθῶς. ἀντιόων γὰρ ἐστὶν ὁ μεταλαμβάνων τῶν τοῦ νότου πνευμάτων. οὐκ ἔστι δέ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἄνω (480) „πλησίον βορέου“ εἶπε, καὶ νῦν „ἐν τῷ νοτίῳ τῷ ἔχοντι ἐναντίαν θέσιν τοῦ βορρᾶ“.

book 501 διὰ δὲ τούτων δηλοῦται ὅτι ὁ χειμερινὸς τροπικός, νότιον ἔχων τὴν θέσιν, ἐναντίος ἐστὶ τῷ θερινῷ τροπικῷ, καὶ περιγράφει τὸν Αἰγόκερων. λοιπὸν δὲ ἐκ τῶν ἐπιψαυόντων δίδωσιν αὐτοῦ τὴν κατάληψιν.

book 503 —ἀτὰρ Κυνὸς οὐ μάλα πολλὴν: μερίδα τοῦ σώματος λαμβάνει. αἴνυσθαι γὰρ τὸ λαμβάνειν „ἀλλ' ὀλίγην μερίδα ἐπέχει τοῦ σώματος τοῦ Κυνός, ἄχρι τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν“. <ἀλλ'

ὀπόσῃ ἐπέχει ποσίν, > τοσαύτην τούτου αἵνυται μερίδα. ἄκροι γὰρ οὗτοι πόδες ψαύουσι τοῦ κύκλου.

book 505 —μετάφρενον: αἱ φρένες ἐν τῷ στήθει περίκεινται. μετάφρενον γὰρ τὸ μετὰ τὴν φρένα ἡγουν τὸ ὅπισθεν τῆς φρενός, τὸ δίδμοιρον τῆς ῥάχεως.

book 506 — <ἀγαυοῦ> : γράφεται καὶ ἐλαφροῦ Τοξευτῆρος, καθὼ οἱ τοξόται ψιλοὶ εἰσιν.

book 507 —τὸν πύματον καθαροῖο: τοῦ Τοξότου οὐκ ἔστι τι νοτιώτερον. τοῦτο οὖν ὅτι εἰς τὸν Τοξότην πύματον καὶ ἔσχατον φέρεται ὁ ἥλιος ὡς ἐπὶ τὸν νότον κατιών, καὶ λοιπὸν διερχόμενος ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια ἀπὸ Αἰγοκέρωτος. τὸ δὲ καθαροῖο ὅτι αἰθρηγενέτης ὁ ἄνεμος τὸν Τοξότην τοῦτον τελευταῖον ἐν τοῖς νοτίοις παρέρχεται. τρέπεταί γε μὲν αὐτοῦ: ἐν αὐτῷ δὲ τῷ Τοξότην ἐν τοῖς τελευταίοις χειμερινὸς τρέπεται ὁ ἥλιος ἀπὸ τοῦ Τοξότου τελευτῶν καὶ ἄρχεσθαι μέλλων τῷ Αἰγοκέρωτι.

book 509 —καὶ οἱ τρία μὲν: ἴσοι οὗτοι κατὰ τὸ μέγεθος. ὁ χειμερινὸς τροπικὸς ἐναντίως τῷ θερινῷ τροπικῷ κατὰ τὴν θέσιν πέπονθεν. τρία μὲν γὰρ αὐτοῦ διαστήματά ἐστιν ὑπέργεια, πέντε δὲ ὑπόγεια. διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἥλιος Αἰγοκέρωτος ἐπέχων μοῖραν ὀγδόην ἐννέα μὲν ὥρων τὴν ἡμέραν ποιεῖ, τὴν δὲ νύκτα ιε'. κατὰ δὲ τὴν χειμερινὴν τροπὴν τὰ πέντε ὑπὸ γῆν, τὰ δὲ τρία ὑπὲρ γῆν.

book 511 —μεσσοῦθι δ' ἀμφοτέρων: διαλαμβάνει τὰ περὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ τούτου τὸ μέγεθος δίδωσιν ἀπὸ τοῦ ἤδη ἐγνωσμένου κύκλου τοῦ γαλαξίου. ἴσους δὲ ἀποφαινόμεθα εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος τὸν τε γαλαξίαν καὶ τὸν ζωδιακὸν καὶ τὸν ἰσημερινόν. πάντες γὰρ διχῶς τέμνουσι τὴν σφαῖραν. ὁ δὲ νοῦς ἀμφοτέρων δέ, τοῦ τε θερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ χειμερινοῦ, κατὰ τὸ μέσον ἐστὶν ὁ κύκλος, ὅσος καὶ ὁ τοῦ γαλαξίου.

book 513 —ἐν δὲ οἱ ἡμέραι: ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς ἰσημερίαις ἐν αὐτῷ γίνονται αἱ ἡμέραι ταῖς νυξὶν ἴσαι. ἰσοῦνται γὰρ περὶ μόνας τὰς πρώτας μοίρας. δύο δὲ γίνονται ἰσημερίαι, φησί, καὶ μία μὲν ὅτε φθίνει τὸ θέρος, τῇ γὰρ κε' τοῦ Θώθ, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Σεπτέμβριος, γίνεται ἐν ταῖς Χηλαῖς ἢ τροπῇ καὶ ἰσημερία ἐστὶ μειουμένων τῶν ἡμερῶν

book 515 —σῆμα δὲ οἱ Κριός: τὴν κατάληψιν αὐτοῦ δίδωσιν ἐκ τῶν ἐπιψαυόντων αὐτῷ ζωδίων. σημεῖον δὲ τοῦ κύκλου ὁ Κριὸς ὁ πᾶς καὶ τὰ τοῦ Ταύρου γόνατα κεῖται. ἀλλ' ὁ μὲν Κριὸς κατὰ μῆκος καὶ δι' ὅλου ἡρμοσμένος φέρεται τῷ κύκλῳ, τοῦ δὲ Ταύρου ὀπόσῃ ἐστὶ κλάσις καὶ καμπὴ τῶν σκελῶν. ἄλλως: ὁ μὲν Κριὸς ὅλος ἐστὶ τῷ κύκλῳ προσηρμοσμένος, ὁ δὲ Ταῦρος κατὰ μόνην τὴν τῶν σκελῶν καμπήν.

book 519 —καμπὴ τ' αἰθομένης: ἢ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πρώτη καμπή. αἰθομένης δὲ τῆς ἐχούσης καυσώδη ἰόν. καυστικὸς γὰρ αὐτῆς ὁ ἰός. Εὐφορίων (fr. 50 Powell)· τῆς μὲν δὴ τῶν ὅσα φύει εὐδείελος αἶα ἢ φύλλῳ <τινὸς> ἢ ποίῃ ὅτε χρίμψατο λύθρον ὡς πυρὶ καρφόμενον ψαφαρῇ ἰνδάλλετο τέφρῃ. ἄλλως: αἰθομένης τῆς καιομένης ὑφ' ἡλίου. σφόδρα γὰρ καταλάμπεται ὑπὸ τὰ ζωδία ταῦτα οὕσα.

book 519-520 —ἐλαφρὸς Κρητῆρ: ἔνι οἱ ἀντὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἐστὶ, τῷ ἰσημερινῷ κύκλῳ, καὶ ὁ ἐλαφρὸς Κρατῆρ. ἐλαφρὸς δὲ ὁ ἐλαφρῶς ἐγκείμενος τῷ τῆς Ὑδρας σώματι. ἢ ὁ ἀλαμπής. ἀμυδροὺς γὰρ ἔχει τοὺς πέντε ἀστέρας. [para]τὸ δὲ ἔνι δ' ἀστέρες οὐχ ὅτι οὐ πολλοὺς ἔχουσιν ἀστέρας αἱ Χηλαί, ἔχουσι γάρ, ἀλλ' ὅτι οὐ πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς Χηλαῖς ἀστέρων ἐπιψαύουσι τοῦ κύκλου. αἱ γὰρ ἄκραι Χηλαὶ ἐπιψαύουσιν.

book 522 —οὐ μὴν Αἰητοῦ: τοῦ μὲν Ἀετοῦ οὐκ ἀπολαμβάνει τι, ἀλλὰ μόνον ἐγγὺς αὐτοῦ ἐστὶν ὁ τοῦ Διὸς ἄγγελος Ἀετός.

book 525

—τοὺς μὲν παρβολάδην: τούτους μὲν δὴ τοὺς κύκλους παραβολάδην κειμένους ὁ ἄξων ὀρθοὺς περιβάλλεται καὶ περιέχει, διαπείρει γὰρ τοὺς πάντας, οἱ δὲ ὥσπερ ἐξορθούμενοί εἰσιν ἐπ’ αὐτῷ. ἄλλως: τούτους τοὺς κύκλους παραβολάδην, ὡσανεὶ παραβλητικῶς καὶ παραλλήλως κειμένους, ὁ ἄξων ὀρθοὺς περιέχει. διαπείρων γὰρ αὐτοὺς τῇ τῆς σφαίρας θέσει ἐξορθοῖ, ἅτε δὴ αὐτὸς ὀρθὸς ὢν.

book 525 <τοὺς μὲν> : τούτους τοὺς κύκλους παραλλήλως κειμένους ὁ ἄξων ὀρθοὺς περιέχει. ὀρθίως γὰρ διαπείρει αὐτούς.

book 526 —ὁ δὲ τέτρατος ἐσφῆκωται: περὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου λέγει. τέσσαρες γὰρ εἰσι κύκλοι, νῦν δὲ περὶ τοῦ ζωδιακοῦ. τὸ δὲ ἐσφῆκωται ἀντὶ τοῦ συνέχεται. Ὅμηρος (P 52) „πλοχμοὶ θ’ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφῆκωντο“. ὁ δὲ λόγος· ὁ δὲ ζωδιακὸς ὁ τέταρτος συνέχεται ὑπ’ ἀμφοτέρων, τοῦ χειμερινοῦ καὶ τοῦ θερινοῦ, λελοξωμένος. διὰ γὰρ τοῦτο ὑπὸ τῶν κύκλων συνέχεται, ἐπειδὴ λελοξῶται. καὶ οἱ μὲν τροπικοὶ ἀντιπέρην (528) καὶ ἐναντίοι ἀλλήλοις κείμενοι (ὁ μὲν γὰρ νότιος, ὁ δὲ βόρειος) ἐκατέρωθεν αὐτὸν ἔχουσι. καὶ ὁ μὲν θερινὸς τοῦ Καρκίνου ἐπιψάυει, ὁ δὲ χειμερινὸς τοῦ Αἰγοκέρωτος.

book 527 — <λοξὸς> ὁ ζωδιακὸς τροπικοῖς.

book 529 — <οὐ κεν> : οὐκ ἂν οὕτω τέκτων καλῶς ἀρμόσειε τροχοὺς ὥσπερ οἱ ἐν τῷ αἰθέρι καλῶς κεκόλληνται. οὐκ κεν Ἀθηναίης χειρῶν: οὐκ ἂν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἀνὴρ ζωγράφος λαβὼν τορνευτὴν σφαῖραν οὕτω γράψειεν ὥς ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ. λείπει δὲ ἡ ὑπὸ πρόθεσις, ἵν’ ἢ ὑπὸ τῶν χειρῶν τῆς Ἀθηνᾶς. τὸ δὲ κολλήσαιτο (530) ἀντὶ τοῦ κατασκευάσειεν. ἄλλως: οὐκ ἂν ὁ τεχνικώτατος, φησί, καὶ αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς ὁ μαθητὴς ἀμείνονας συνήρμοσε τοὺς κύκλους ὥς εἰσιν. ἄλλως: οὐκ ἂν ὑπὸ τῶν χειρῶν τῆς Ἀθηνᾶς δεδιδαγμένος τις ἀνὴρ ἄλλως κολλήσειε κυλιόμενους τοὺς κύκλους ὥς αὐτοὶ ἐν τῷ αἰθέρι περὶ τὸν πλάγιον κύκλον, τὸν ζωδιακόν, ἀφ’ ἡμέρας εἰς νύκτα διαπορεύοντα.

book 529 τὸ δὲ χειρῶν δεδιδαγμένος ἐλληνισμός ἐστὶν ἀντὶ τοῦ „κατὰ χεῖρα μαθὼν καὶ διδαχθεὶς παρὰ Ἀθηνᾶς (Ὅμηρος [ε 250] „εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων“) οὐκ ἂν ἄλλως κατασκευάσειε περιφερῇ τροχία οὕτως ὥς ἔχουσιν οἱ κύκλοι“. τὸ δὲ κυλινδόμενα ἀντὶ τοῦ περιφερῇ. τροχάλεια δὲ τροχοὺς. τὸ δὲ τοῖά τε καὶ τόσα ἀντὶ τοῦ τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτα κυκλοτερῇ περιγράφων τὰ τροχάλεια. τὸ δὲ περισφαιρηδὸν (531) περὶ τὴν σφαῖραν. συναρηρότα δὲ (532) λέγων ἀκίνητά φησι <τὰ> τροπικὰ σημεῖα.

book 529 ἐξ ἡοῦς δὲ (533) ἐξ ἀνατολῆς, ἐπὶ νύκτα (533) ἐπὶ τὴν δύσιν. ἤματα πάντα (533) ὅτι κατὰ τοὺς λήρους τῶν Ἑλλήνων ἀεικίνητός ἐστὶν ὁ κόσμος.

book 530 — <ἄλλη> : ἄλλω τρόπῳ ἀρμόσειε καὶ σοφῶς ἐπιόντας ἀλλήλοις τοὺς κύκλους καὶ ἐπιπλεκομένους.

book 534 —καὶ τὰ μὲν ἀντέλλει: καὶ ταῦτα μὲν τὰ κύκλα ἀνατέλλει καὶ δύνει τὰ πάντα κείμενα παραλλήλως, μία δὲ ἐστὶν ἐκάστου ἄνοδος καὶ δύσις. ἕκαστος τῶν κύκλων τὸ αὐτὸ σημεῖον ἔχει ὅθεν ἀνατέλλει καὶ πάλιν ὅπου δύνει. τοῦτο δὲ ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ζωδιακοῦ [τὸ ἐξῆς] ἐπιφέρει.

book 536 —ἐξεῖς ἐκάτερον: ἐξ ἐκατέρου μέρους, καὶ ἐκ δύσεως καὶ ἐξ ἀνατολῆς, ἐκάστου κύκλου ἐν σημεῖον καὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ἀνατέλλειν καὶ δύνειν νομίζεται. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐν παραλλήλῳ σχήματι κατεστηριγμένοι ἀνατέλλουσί τε καὶ δύνουσιν, ὁ μέντοι ζωδιακὸς οὐκέτι.

book 537 —αὐτὰρ ὁ γ’ ὠκεανοῖο: ὁ δὲ ζωδιακὸς κύκλος κατὰ τὴν αἰδίον τοῦ κόσμου κίνησιν, [οὕτω γὰρ ληροῦσιν Ἑλληνες,] ἀπ’ ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἐξῆς ἀνατολὴν (ὠκεανὸς γὰρ ὁ ὀρίζων) ὅσον ἔχει διάστημα ἀπὸ τοῦ Αἰγοκέρωτος ἀνατέλλοντος ἕως ἀνατέλλοντος Καρκίνου (ἀπὸ Αἰγοκέρωτος μὲν, χειμερινοῦ τροπικοῦ, μέχρι Καρκίνου, θερινοῦ τροπικοῦ) ὑπὲρ γῆν, τοσοῦτον πάλιν ἀπὸ

τοῦ Καρκίνου μέχρι τοῦ Αἰγοκέρωτος ὑπὸ γῆν. διηνεκῶς δὲ ἴσον αὐτοῦ γίνεται τὸ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα τμήμα τῷ ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα. ὅσον γὰρ ἡ ἀνατολὴ τῆς δύσεως ἀπέχει, τοσοῦτον ἡ δύσις τῆς ἀνατολῆς.

book 537 <ὠκεανού> : ὁ ζωδιακὸς τοσοῦτον τὸν ὀρίζοντα παρέρχεται ὅσον ἐστὶ διάστημα ἀπὸ Καρκίνου ἕως Αἰγοκέρωτος, καὶ αὐθις ἀπὸ Αἰγοκέρωτος ἄχρι Καρκίνου.

book 539 —ὅσον ἀπάντη· ὅσον ἀπὸ ἀνατολῆς ἔχει τοῦ ὀρίζοντος, τοσοῦτον καὶ ἐν τῷ καταφέρεισθαι.

book 541 —ὅσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς· ἐξάγωνόν ἐστι τοῦτο τὸ σχῆμα καὶ φυσικώτατον. καὶ γὰρ αἱ μέλισσαι, φύσει ζῶσαι καὶ οὐ λόγῳ, τὰς κατατρήσεις τῶν κηρίων ἐξαγώνους ποιοῦσι. τὸν μὲν οὖν κόσμον σφαιρικὸν συμβέβηκεν εἶναι, τὴν δὲ γῆν κέντρον. ἀνάγκη οὖν <τὰς> ἐκβαλλομένας ἀπὸ τῆς ὀψεως ἐπὶ τὸν οὐρανὸν εὐθείας, βεβηκότων ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ σχήματος τυγχάνοντος σφαιροειδοῦς, ἴσας ἴσαις εἶναι. ὅση οὖν, φησὶν, ὀψεως γίνεται εὐθεῖα ἀναβλεπόντων ἡμῶν πρὸς τὸν οὐρανόν, τοσαῦται ὀφείλουσιν ἔξ νοεῖσθαι δι' ὅλης τῆς περιφερείας. αὐταὶ δὲ λαμβανόμεναι κατὰ παράλληλον σχῆμα, καὶ ἴσον ἀλλήλων ἀφεστῶσαι, δύο περιλαμβάνουσι κατὰ τὴν ἐαυτῶν μεσότητα ζῳδία. οὕτω γὰρ ἀποτελοῦσι τὸ ἐξάγωνον σχῆμα.

book 541 ἄλλως· τεχνικῶς πάνυ καὶ γεωμετρικῶς διήρηκε τὸν ζωδιακὸν κύκλον εἰς τὰ δωδεκατημόρια. λέγει γάρ· ὅσον ἡ ὁρατικὴ ὄψις, τουτέστιν ἀκτὶς ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀφιεμένη, ἐπέχει μέχρι τῆς τοῦ ἀνωτάτω οὐρανοῦ ἐπιφανείας, τηλικαύτην εὐθείαν ἐξάκις ἐγγράψας τῷ κύκλῳ, εἴτα ἐκάστην αὐτῶν τεμὼν διχῶς, εὐρήσεις ἰβ' τῶν ζωδίων δωδεκατημόρια. εἴτα καταριθμεῖται τὰ ζῳδία. τὸ δὲ θεώρημα ὡς ἄρα ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου ἴση ἐστὶ τῇ ἐγγραφομένῃ ἐν κύκλῳ ἐξαγώνῳ πλευρᾷ.

book 541 ἀποτέμενεται· ἀντὶ τοῦ περιγράφεται καὶ δεικνύει. μὴ θαυμάσωμεν δὲ εἰ ἕκαστον τῶν ζωδίων τηλικοῦτόν ἐστι κατὰ μέγεθος ὡς τὸ ἥμισυ ἐπέχειν τοῦ ἀπὸ γῆς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν διαστήματος. καὶ γὰρ χώρας ὁλοκλήρου ἕκαστον μεῖζόν ἐστιν. ἀλλ' ἐπειδὴ πόρρωθέν ἐσμεν, οὕτως ἡμῖν φαίνεται ὀλίγα, καίπερ ὄντα μεγάλα, ὡς καὶ ὁ ἥλιος παρὰ τοῖς μαθηματικοῖς ἐπιστεύθη τῆς πάσης οἰκουμένης ὀκτωκαιδεκαπλασίῳ ὢν, καὶ ἡ πᾶσα γῆ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ ὀκτωκαιδέκατόν ἐστιν, καὶ ὅμως ἡ περιφέρεια αὐτοῦ οὐ πάνυ τι δοκεῖ μεγάλη εἶναι, ἐπειδὴ σφόδρα αὐτῆς ἐσμεν κεχωρισμένοι. οὕτω τὰ ἄστρα μεγάλα ἐστὶ καὶ σφόδρα ἐπὶ πολὺ ἐκτεταμένα, ἀλλὰ τῷ χωρισμῷ ἡμῶν βραχέα φαίνεται.

book 541 ἄλλως· ὁ Σπόρος οὕτω φησὶν· „ὅσον δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ βολῆς (τῆς ἀκτίνος) ἀποτέμενεται καὶ ἀφαιρεῖται ἡ αὐγὴ τοῦ αἰθέρος, ἐξάκις ἂν τοσαύτη ἀκτὶς ὑποδράμοι τὸν ζωδιακὸν ἀπηρτισμένον. ἐκάστη δὲ οὕτως ὑποδραμοῦσα ἴση δύο ἂν περιτέμοι καὶ περιλάβοι ζῳδία, τῶν ὑπ' αὐτῇ κειμένων δωδέκατα μέρη.“ ἄλλως· ἐν παντὶ κύκλῳ ἡ ἐκ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν πίπτουσα εὐθεῖα ἐξάκις ὑποτείνει τὴν ὅλην περιφέρειαν. ἔπειτα συγχρῆται τῷ τὴν γῆν σημείου καὶ κέντρου λόγον ἐπέχειν πρὸς τὴν τῶν ἀπλανῶν ἄστρων σφαῖραν, ὡς τῶν ὀψεων τῶν ἡμετέρων οὐδὲν τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας διαφερουσῶν κατὰ γε τὴν θέσιν πρὸς τὸ πᾶν, καὶ ὅτι οὐδὲν διαφέρον ἐστὶν ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κέντρου [τουτέστι] τῆς γῆς ὅρᾳν τὰ οὐράνια ἢ ἀπὸ τινος τόπου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιφανείας κειμένων· οὕτως ἐστὶ μικρὸν καὶ σημειῶδες τὸ μεταξὺ τοῦ κέντρου καὶ τῆς ἐπιφανείας διάστημα.

book 543 —ἴση μετρηθεῖσα· ἐνταῦθα γεωμετρικόν τι σχῆμα δηλοῖ. παντὸς γὰρ κύκλου ἡ εὐθεῖα ἴση ἐστὶ τῇ ἐν τῷ κύκλῳ ἐγγραφομένῃ ἐξαγώνῳ πλευρᾷ, τουτέστι τοῦ κύκλου τὸ κέντρον τοσοῦτον τῆς περιφερείας ἀπέχει ὅσον ἐστὶν ἐν αὐτῇ τὸ ἕκτον τῆς χώρας. εἰ οὖν ἡ γῆ κέντρου χώραν ἐπέχει, ἡμεῖς οἱ ἐν ταύτῃ βεβηκότες ἐξάκις ὑπὸ τοῦ κύκλου περιβαλλόμεθα. ἡ δὲ εὐθεῖα τοῦ κύκλου

ἴση ἐξάκις ληφθεῖσα, ἰβ' ἀποτελεῖ ζῳδία, ἐκάστη δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐγὴ ἴση ἴσα καταληφθεῖσα δύο ἄστρα περιτέμνει.

book 544 —Ζωῖδιον δὲ ἐ κύκλον· λοιπὸν τῶν ἰβ' ζωδίων ὀνομασίαν ποιεῖται, καὶ ἄρχεται πάλιν ἀπὸ τοῦ ἐπισημοτέρου ἐν τοῖς βορείοις τοῦ Καρκίνου.

book 545 —τῷ ἔνι Καρκίνος ἐστί· διὰ τί ἀπὸ Καρκίνου ἤρξατο, τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ Κριοῦ λαμβανόντων τὴν ἀρχήν· ὅτι αἰεὶ ὁ Ἄρατος ἀπὸ τῶν βορείων ἄρχεται, βορειότατος δὲ ἐστὶν ὁ Καρκίνος. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι εἰκότως ἀπὸ τοῦ Κριοῦ ποιοῦνται τὴν ἀρχήν, πάντα τὰ ζῳδία λαμβάνοντες κατὰ ἀναλογίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος. καὶ τὸν μὲν Κριὸν κεφαλὴν εἶναί φασιν, ἐν ᾗ τὸ ἡγεμονικόν, Ταῦρον δὲ τὸν αὐχένα, ἄχρι τῶν ποδῶν, οἳ εἰσιν Ἰχθύες. καὶ ὅτι ἐν τῷ Κριῷ ὁ ἥλιος ἡμερίαν ποιεῖται.

book 545 τὰ ὀνόματα τῶν δωδεκατημορίων καὶ ζωδίων ἐν τούτοις. τὰ δὲ πολλὰ αὐτῶν καθ' ὁμοιότητα, ἔστι δὲ ἃ καὶ κατὰ πάθος, ὡς Ὑδροχόος, πολλῶν τὸ τηνικαῦτα ὑετῶν καταφερομένων [ἡλίου διαβαίνοντος αὐτόν]. διαφέρει δὲ ζῳδίων δωδεκατημορίου <τῷ> μὴ συναπαρτίζειν τὸ ζῳδίων τῷ δωδεκάτῳ μέρει τοῦ ζωδιακοῦ, ἀλλ' ἔνθα μὲν ἐλλείπειν, ὡς ἐπὶ τοῦ Κριοῦ καὶ Καρκίνου, ὅπου δὲ ὑπερβάλλειν, ὡς ἐπὶ τοῦ Σκορπίου καὶ τῆς Παρθένου.

book 550 —ἐν τοῖς ἡέλιος φέρεται· ἐναντίαν τῷ παντὶ κίνησιν ποιεῖται ὁ ἥλιος, ἡμέρας ἐκάστης μοῖραν μίαν οὐχ ὅλην κινούμενος. τξ' οὖν μεθιστάμενος μοίρας, τὸν ὅλον κύκλον, ἐν τξ' ἡμέραις καὶ τετάρτῳ μάλιστα μέρει τοῦ νυχθημέρου διανύει πάντα τὸν ἐνιαυτόν. ἐν τούτοις οὖν τοῖς δώδεκα ζωδίοις ὁ ἥλιος φέρεται τὸν ἐνιαυτὸν συντελῶν ἅπαντα. ἐν ἐκάστῳ γὰρ ζωδίῳ ποιεῖ μῆνα καὶ μίαν ἡμέραν ἐφ' ἐκάστης ἀνύων. πορεύεται δὲ τὴν μέσσην γραμμὴν τοῦ ζωδιακοῦ, πρὸς μῆκος κινούμενος, καὶ οὐχ, ὡς οἱ ἄλλοι πλάνητες, πρὸς πλάτος. ποιεῖται δὲ τὴν πορείαν ἐναντίως τῷ παντὶ κύκλῳ. ὁ μὲν γὰρ κύκλος ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσεις φέρεται, ὃ δὲ ὡς ἐπὶ ἀνατολάς,

book 550 διὰ τοιοῦτον λόγον· οἷον τοῦ Κριοῦ βραδύτερον δύνει ὁ Ταῦρος, ὅσω ἀνωτέρω αὐτοῦ ἐστί, καὶ καταφερομένου τοῦ Ταύρου οἱ Δίδυμοι, καὶ ἐξῆς τὰ λοιπά, τῆς τοίνυν καταφορᾶς καὶ δύσεως τοῦ παντὸς αἰεὶ ὑψηλότερος καὶ ἀνωτέρω πορεύεται ὡς ἐπὶ τὸ φανερόν τοῖς ἀνθρώποις.

book 551 —καὶ οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι· τῶν γὰρ ἀστέρων κατὰ καιρὸν ἀνατελλόντων αὖξονται καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν. τῶν καρπῶν γὰρ μητέρες αἱ ὤραι. οἱ καιροὶ οὖν, τῶν καρπῶν γεννητόρες, αὖξονται διανύοντος τοῦ ἡλίου τὸν πάντα κύκλον.

book 553 —τοῦ δ' ὅσον κοίλοιο· κοῖλον ὀρθῶς ἔφη τὸν ὀρίζοντα. τῷ μὲν γὰρ ἔξωθεν νοοῦντι κυρτὸς φανέεται, τῷ δὲ ἔνδοθεν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς κοῖλος. ὁ δὲ νοῦς ὅσον δὲ αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα πίπτει, τοσοῦτον καὶ ὑπὲρ γῆς ἀναφέρεται. αἰεὶ γὰρ ἐπ' ἀκριβὲς ἔξ μὲν ὑπὲρ γῆς ζῳδία, ἔξ δὲ πάλιν ὑπὸ γῆν. γεωμετρικῶς δὲ καὶ ἀστρονομικῶς ἔφη.

book 555 —δωδεκάδες κύκλιοι· τὰ μὲν γὰρ ζῳδία οὔτε ἐντὸς τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου εἰσὶν ὅλα [οὔτε ἐκπεπλήρωται], ἔστι δὲ ἃ καὶ ὑπερπέπτωκε. τὰ δὲ πολλὰ αὐτῶν καὶ πλάγια καταδύνει καὶ οὐκ ὀρθὰ ἀναφέρεται. ὥστε οὐκ ἄν τις ἐξ αὐτῶν λάβοι τὸ ἀκριβές. τῶν δωδεκατημορίων δὲ ἕκαστον λ' μοίρας ἔχει, κἂν κατὰ τὸν ἡλιακὸν λογίζηται τις κύκλον, εὐρήσει μόγις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὑπὲρ γῆς αἰεὶ καὶ διὰ παντὸς μοίρας.

book 556-557 —τοῦτό φησιν ἡμισυ κύκλου (557), τὸ ὑπέργειον. τὸ ἡμισυ οἷον τὸ ἀπὸ Καρκίνου μέχρι Τοξότου. ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος ἐκτείνεται ἐκάστη τῶν νυκτῶν ἐφ' ὅσον καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ κύκλου ἀπ' ἀρχομένης τῆς νυκτὸς ἄρχεται ἀνατέλλειν. τετάνυσται· τοσοῦτον ἐπὶ μῆκος ἐκάστη νύξ αἰεὶ τείνεται καθ' ὅσον καὶ τὸ ἡμικύκλιον. διὰ δὲ τὸ τὰς νύκτας πῇ μὲν μείζους εἶναι, πῇ δὲ ἐλάττους, καὶ μὴ φθάνειν τὸν κύκλον περιλαμβάνεσθαι πάντα, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ

ἀρχομένης ἀπὸ νυκτὸς αἰρείται ὑψόθι γαίης (558), ὡς τῶν βορείων, ἅτε ὑψηλοτέρων, καὶ τὸ ὅλον ἡμικύκλιον διὰ τῆς νυκτὸς περιλαμβανόντων.

book 556-557 τόσον δ' ἐπὶ μήκος· διὰ συντομίας εἶπε τὰ διαστήματα τῶν νυκτῶν, ἀφ' ὧν καὶ τὰ τῶν ἡμερῶν νοητέον. ὅμοιον γάρ. ὁ δὲ λόγος· ἐκάστη νύξ ἐπὶ τοσοῦτον μήκος γίνεται, ἢ τοσοῦτον ἔχει τὸ διάστημα τῆς περιφορᾶς, ὅσον ἀπὸ νυκτὸς ἀρχομένης ἐπαίρεται καὶ περιάγεται μέρος τοῦ κύκλου, τὸ ἥμισυ, ἐπέχον ἕξ ζῶδια. οἷον εἰ ἀρχομένης τῆς νυκτὸς ἀνατέλλει Καρκίνος περὶ πρώτην καὶ δευτέραν ὥραν, τοσοῦτον ἔξει διάστημα ἕως οὗ πάλιν ἐπὶ δύοσιν <ἄν> ἔλθῃ, καὶ ἀνυσθέντος τοῦ ἡμικυκλίου ἀπὸ Καρκίνου ἕως Τοξότου, τὸ πᾶν τῆς νυκτὸς μήκος τελεῖται. πάλιν δὲ <εἰ> δύνειν ἀπὸ Αἰγοκέρωτος ἤρχετο ἡ νύξ, κατὰ τὸ διάμετρον ἕως τῶν Διδύμων <ἄν> εἶχε τὴν περιφορὰν. φησὶν οὖν ὅτι ἐκάστης νυκτὸς τοιοῦτόν ἐστι τὸ μήκος οἷον ἐπαίρεται μέρος τοῦ κύκλου, λέγω δὴ τὸ ἥμισυ,

book 556-557 ἀρχομένης αὐτῆς. καλῶς δὲ εἶπε τὸ ὅσον ἥμισυ (557), ἐπειδὴ τὰ μὲν μεγάλην ἔχει τὴν περιφορὰν, τὰ περὶ τὰ βόρεια, τὸ δὲ ἥμισυ ἐλάττονα, τὸ περὶ τὰ νότια. ἅπαξ οὖν τοσοῦτον ἔσται τὸ μήκος ὅσον καὶ τὸ ἐπιφερόμενον ἡμικύκλιον.

book 559 —οὐ κεν ἀπόβλητον· σφόδρα φροντίζει ὁ Ἄρατος τῶν ναυτιλλομένων, καὶ διὰ πολλῶν τεκμηρίων πειρᾶται αὐτοῖς χειμαζομένοις καθ' ὅσον ἔξεστι βοηθεῖν. διὸ ἐναντίον ποιεῖ Ἑσιόδω. ὃ μὲν γὰρ σφόδρα τῶν γεωργῶν, ὃ δὲ τῶν ναυτιλλομένων ποιεῖται ἐπιμέλειαν. ἄλλως· οὐ σφόδρα ἀδόκιμον καὶ πάρεργον. βούλεται δὲ σημεῖα λέγειν τοῖς ναυτιλλομένοις ὅτι, ἐὰν νυκτὸς συμβαίῃ τινὰ κινδυνεῦσαι, ἀφοράτω, καὶ μαθήσεται μετὰ πόσας ὥρας ἔσται ἡ ἡμέρα, καὶ ἐκ τούτου γινωσκέτω τί δεῖ ποιεῖν. καὶ τότε οὐκ ἂν τοι εἴῃ ἀδόκιμον καὶ [τῷ] μηδέν, ἐπιτηροῦντι τὴν ἡμέραν καὶ ἐκδεχομένῳ, περισκοπεῖν ἕκαστον τῶν ἄστρον ἐπειδὰν ἀνατείλῃ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐλευθέριον ἂν εἴῃ.

book 559 ἄλλως· οὐκ ἀδόκιμον ἔσται σοι τοῦτο παρατηροῦντι σκέπτεσθαι τὰς τῶν ζωδίων ἀνατολάς, ἐν αἷς ἐστὶν ὁ ἥλιος. μαθὼν γὰρ ὅτι ἐν Κριῷ ἐστὶν, ἕαρος ἀρχὴν γνῶσθι. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ταῦτα δὲ τις γνούς, πότε δεῖ σπεῖρειν καὶ θερίζειν εἴσεται. οἱ δὲ τὸ ἐξῆς οὕτω λέγουσιν· ἐπιτήρει πότε ἡμέρα ἐστίν, ἡγουν ἐν τίνι ζωδίῳ ἐστὶν ὁ ἥλιος. ὁ γὰρ εἰδὼς τοῦτο εἴσεται πόστη νυκτὸς ἐστὶν ὥρα, θεωρῶν ἐντεῦθεν ἀρχὴν τῶν ἀνατολῶν καὶ συγκαταδύσεων.

book 559 μοῖρας δὲ εἶπε νῦν τὰ ζῶδια δι' ὧν ὁ ἥλιος φέρεται. ἡματος εἴη· λείπει ἡ περί πρόθεσις, ἵν' ἦ· περὶ τοῦ ἡματος [τῶν μοιρῶν, τουτέστι τῶν ζωδίων] ἐννοοῦντι καὶ θεωροῦντι σκέψασθαι καὶ διαγνῶναι πότε ἀνατέλλει ἐκάστη μοῖρα, τουτέστιν ἕκαστον ζῶδιον. τὸ γὰρ καθ' ἓν ζῶδιον μοῖρά ἐστι τοῦ παντὸς κύκλου.

book 560 —μοιράων σκέπτεσθαι· μοῖρας φησὶ καὶ τὰς εἰς ξ' λεπτὰ κατατομάς, καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τὰ ζῶδια. νῦν δὲ τὴν ὅλην τοῦ ζωδίου περιπόλησιν μοῖραν ὠνόμασεν.

book 561 —αἰεὶ γὰρ τάων· τούτων γὰρ τῶν μοιρῶν, ἀντὶ τοῦ τῶν ἀστέρων, μιᾷ διὰ παντὸς συνανατέλλει ὁ ἥλιος, ὥστε, σὺν αὐτῷ πάλιν ἐκείνῳ τῷ ἄστρῳ δύνοντος τοῦ ἡλίου, τὰ ἄλλα ἐκ τῆς νυκτὸς ἀνιόντα δυνατὸν περισκοπεῖν.

book 562 —περισκέψαιο μάλιστα· ταύτας δὴ τὰς μοῖρας περισκοπούμενος ἀκριβῶς καὶ εἰς αὐτὰς ὁρῶν, <εἰς> ἐν ἕκαστον τῶν ἱβ' ζωδίων ἀφορῶν, πάνυ ἂν δύναιο καταλαβέσθαι αὐτάς. εἰ δὲ ἕξ ὁμβρῶν καλύπτονται, ἢ ἐκ τῶν παρακειμένων ὁρῶν [γίνονται ἀφανεῖς] κεκρυμμένοι [ἢ ἀπὸ ὅρων] <ἀφανεῖς> ἔχουσι τὰς ἀνατολάς, ὥστε συνορᾶν, ἡρμοσμένα καὶ ἀσφαλῆ [καὶ] πάλιν ποιοῦ τεκμήρια τοῖς ἐπερχομένοις (565), τοῖς συνανατέλλουσι τοῦ ζωδιακοῦ παρ' ἐκάτερα, ἔν τε τῷ νοτίῳ καὶ ἐν τῷ βορείῳ, καὶ ἄλλοις ἀστροῖς.

book 566 —αὐτὸς δ' ἂν μάλα τοι· [περὶ] τοῦ ὀρίζοντός φησι κέρατα τὴν τε ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν. καὶ γὰρ περιφερεῖς πάλιν ἐν τῇ δύσει κέρασιν εἰσι παραπλήσιοι. ὁ δὲ νοῦς αὐτὸς δὲ ὁ ὠκεανὸς ἐκ

τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους καὶ τοῦ δυτικοῦ τεκμήρια δίδωσιν ἔκδηλα καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀνατελλόντων καὶ δυνόντων τῶν ζωδίων καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ γὰρ εἴτε <τὰ ἐξ> ἀνατολῆς ἄστρα κατέχοιτο, ἐκ τῶν δύσεων τεκμήρια <ἄν> σοι διδοίη, εἴτε καὶ τὰ ἐκ τῶν δύσεων, τὰ ἐξ ἀνατολῆς.

book 566 <κεράων ἐκάτερθε> : ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ὀρίζοντος, ἕκ τε τοῦ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίου καὶ τῶν λοιπῶν μορίων, λέγει δὲ τῶν ἄστρον. τοῦτο δέ· ὁ ὠκεανὸς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κεράτων παρέχει τεκμήρια δι' ἄστρον, ἅπερ, ἕκαστον ἐκ τούτων, πολλὰ ἐπιστεφανοῦται ἑαυτῷ καὶ περικείται, ὅταν ἐκάστην μοῖραν ἕκαστον ἄστρον ἀναφέρηται. ἐκ γὰρ τοῦ ὑπογείου κύκλου ὑποτίθεται εἶναι τὸν ἥλιον <έν> Καρκίνῳ· πρὶν δὲ <ἄν> ἀνέλθῃ δεῖ σκοπεῖν τὰ τε ἄστρα <καὶ> συμβάλλειν ὅτι μέλλει ἡμέρα γίνεσθαι. πάλιν μεταφέρει τὸν ἥλιον εἰς Λέοντα καὶ φησι „πρὶν ἀνελθεῖν τὸν Λέοντα, σκόπει τὰ παρακείμενα ἄστρα καὶ συμβάλλῃς“. εἴτα μετὰγει ἐπὶ τὴν Παρθένον τὸν ἥλιον.

book 568 —ὀππῆμος: ὕφ' ἐν ἀναγνωστέον. ὁ γὰρ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· αὐτὸς δέ σοι ὁ ὀρίζων κατὰ ἀνατολὴν καὶ δύσιν δείξει τὰ ζῳδια ἃ περιστρέφει ἐν ἑαυτῷ (τὸ γὰρ περιστρέφεται ἀντὶ ἐνεργητικοῦ ἐστι) [δείξει] ὅταν ἐκάστην τῶν μοιρῶν (ἀντὶ τοῦ τῶν δωδεκατημορίων) ἀναφέρῃ, ὁπότεν ἀνατέλλουσιν παρέχεται.

book 569 —οὗ οἱ ἀφανρότατοι: μέλλων διεξέρχεσθαι τὸν περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων λόγον, καὶ συνανατελλόντων καὶ συγκαταδυνόντων τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Καρκίνου ποιεῖται, ὃν καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου πρῶτον ὠνόμασε, καὶ φησιν ὅτι Καρκίνου ἀνατέλλοντος οὐκ ἀμαυρὰ οὐδὲ ἄσχημα ἄστρα συνανατέλλει αὐτῷ καὶ ἀντικαταδύνει. δύνειν δὲ τὸν Στέφανόν φησι κατὰ τὸ ἡμισυ, καὶ τὸν Νότιον Ἰχθὺν κατὰ ῥάχιν (572), πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένων αὐτοῦ τῶν περὶ τὴν γαστέρα μερῶν. καὶ ἀντικαταδύνειν δὲ φησι τὸν Ὀφιοῦχον ἀπὸ ποδῶν μέχρι ὤμων, καὶ τὸν Ὀφιν ὃν ἔχει ἐν ταῖς χερσὶ μέχρι τραχήλου.

book 572 —κατὰ ῥάχιν: εἰς δυσμὰς φέρεται ὡς ἐπὶ τὴν ῥάχιν ὁ Νότιος Ἰχθύς. ἄνω γὰρ νένευκεν. ὅτε δὲ ταῦτα δύεται ἀνατέλλοντος τοῦ Καρκίνου, πρώτη ἢ δευτέρα ὥρα τῆς νυκτός.

book 574 —ἐσχατιαὶ βάλλουσι: πάλιν περὶ τοῦ Στεφάνου ἀναλαμβάνει, μέλλοντος ἀνατέλλειν τοῦ Καρκίνου· „τούτου γὰρ ἀνατέλλοντος, τὸ ἡμισυ τοῦ Στεφάνου ἴδοις ἂν ὑπέργειον, τὸ δ' ἄλλο ἡμισυ αἱ δύσεις προσβάλλουσι καὶ ἀφανίζουσιν, εἰς δύσιν τοῦ Στεφάνου κατιόντος“. ἐσχατίας δὲ τὰς δύσεις φησὶν, ἐπεὶ καὶ προτέρην (432) τὴν ἀνατολὴν λέγει.

book 575 —αὐτὰρ ὅγ' ἐξόπιθεν: ὁ δὲ Νότιος Ἰχθύς εἰς τοῦπίσω τραπεῖς καὶ [οὔτως] ἔχων τὴν θέσιν τὰ μὲν ὑπέρτερα, τὰ οὐραῖα, ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔχει, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν γαστέρα ἐν τῷ μετεώρῳ, ὅπερ βίαιόν ἐστι (τὸ ὑπέρτερα δύνειν τὰ οὐραῖα). διό τινες ἐπὶ τὸν Ἐν γόνασι τοῦτο μετενηνόχασιν. τὰ γὰρ ὑπέρτερα αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλὴν ἤδη δέδυκεν ὅτε καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ Στεφάνου, τὰ δὲ κάτω περὶ τὴν ἐσχάτην γαστέρα ἔτι ἐν τῷ μετεώρῳ ἔχει.

book 577 —τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατάγει: τὸν δὲ Ὀφιοῦχον ἀπὸ γονάτων μέχρι τῶν ὤμων ἐπὶ δυσμὰς ἄγει ἀνατέλλων ὁ Καρκίνος, καὶ τὸν Ὀφιν ἄχρι αὐχένος. μογερὸν δὲ ὅτι ὅλος περὶ τὸν Ὀφιν πονεῖ.

book 578 —αὐχένος ἐγγύς: τουτέστι μέχρι αὐχένος αὐτοῦ τοῦ Ὀφιοῦχου. ἄλλως: τοῦτο προσλαβεῖν ἀναγκαῖον ὅτι ὁ Ὀφιοῦχος ἅμα Διδύμοις ἀναφερομένοις ἄρχεται δύνειν ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι γονάτων, ὥστε ἀκόλουθόν ἐστι τὸ νῦν εἰρημένον, καὶ οὕτως ἔχει ὁ λόγος „μέχρι τῶν ὤμων καταφέρεται καὶ μέχρι τοῦ αὐχένος τοῦ Ὁφρεως“. ὀρθοῦ γὰρ αὐτοῦ δύνοντος, τὰ μέχρι τῶν γονάτων ἀπὸ τῶν ποδῶν προκαταδέδυκεν ἤδη καὶ Διδύμων ἀναφερομένων.

book 579 —οὐδ' ἂν ἔτ' Ἀρκτοφύλαξ: οὐ πολὺς οὐδὲ ἐξ ἴσου φαίνεται ἀμφοτέρωθεν, τουτέστιν ἐκ τῶν ὑπὲρ γῆν καὶ τῶν ὑπὸ γῆν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὀλίγον ἄνω ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ πλεῖον ὑπὸ γῆν. ἡμάτιος δὲ

ὑπέργειος, ἔννυχος ὑπόγειος. „οὐκ ἂν οὖν εἴη πολὺς οὔτε ὑπὲρ γῆν οὔτε ὑπὸ γῆν ὁ Βωώτης τοῦ Καρκίνου ἀνατέλλοντος, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ καταδεδυκός ἐστιν, ἐλάχιστον δὲ τὸ ἔτι ὑπὲρ γῆς“. ἐπεὶ γὰρ φησιν αὐτὸν τέσσαρσι ζωδίοις ἀνατέλλουσιν ἀντικαταδύεσθαι, Ταύρω, Διδύμοις, Καρκίνῳ, Λέοντι, ὅταν ὁ Καρκίνος ἀνατέλλειν ἄρχηται, οὐθ' ὑπὲρ γῆν πολὺς ἐστιν οὐθ' ὑπὸ γῆς. δύο μὲν γὰρ αὐτοῦ ἤδη παρεληλύθασι μοίραι, δύο δὲ ἔτι λείπονται. ὅταν δὲ ἀνενεχθῇ, τρεῖς μὲν αὐτοῦ δεδύκασιν, μία δὲ ἐστὶν ἣ ὑπολείπεται ὑπὲρ γῆς. Ταύρου δὲ ἀνατέλλοντος, αὐτὸς δύνειν ἄρχεται.

book 581 —τέτρασι γὰρ μοίραις: τοῦτο ἦν αἴτιον τοῦ, ἀνατέλλοντος Καρκίνου, τὸ φαινόμενον ὑπὲρ γῆς ὀλίγον ἔχειν τὸν Βωώτην. μοίραις δὲ νῦν τοῖς ζωδίοις. ὁ δὲ λόγος: „τέτρασι ζωδίοις ὁμοῦ καταφερόμενον αὐτὸν δέχεται ὁ ὀρίζων“. ὁ γὰρ Βωώτης ἐπιψαύει τῶν δύσεων μετὰ Χηλῶν, εἴτα μετὰ Σκορπίου καὶ Τοξότου, καὶ ὅτε ὁ Αἰγόκερος ἔρχεται ἐπὶ δύσιν, τελείως καὶ ὀλοσχερῶς δύεται. καὶ οὕτω τεσσάρων ζωδίων ἐπέχει χρόνον ἐν τῷ δύεσθαι. ἐπειδὴ

book 581 τοῖνυν ἕως οὗ <ἂν> ἔλθῃ ὁ Αἰγόκερος εἰς δύσιν, καθ' ὃν καὶ τελείως ὁ Βωώτης δύεται, λοιπὸν Καρκίνου κατὰ διάμετρον γίνεται ἀνατολή, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι τὸ τηνικαῦτα ἡμάτιος ὀλίγος (580) φαίνεται, ἐπειδὴ ἐν τέτρασι μοίραις δέχεται αὐτὸν ὁ ὠκεανός. διηνύσθησαν λοιπὸν Καρκίνου ἀνιόντος. <Βωώτην> : Βωώτην καὶ Ἀρктоφύλακά φησιν οὗ ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκελῶν ἀνατέλλει, Ἀρκτοῦρον δὲ τὸν τῆς Παρθένου.

book 582 —ὁ δ' ἐπὶ φάεος: „ὁ δὲ Βωώτης ἐπὶ τοῦ φωτός καὶ τοῦ φαίνεσθαι κορεσθῇ ὑπέργειος ὢν“. καλῶς εἶπε κορεσθῇ, ἐπειδὴ ὑπέργειος φαινόμενος πολὺν χρόνον ἀναλίσκει, τῆς μὲν ἡμέρας ὥρας ζ', τῆς δὲ νυκτὸς πάσας τὰς ιβ'. διὸ χαριέντως εἶπεν ἐπὶ κορέσεται, ὅτι τοσοῦτον χρόνον ἀναλίσκει φαινόμενος. ἀνατέλλει γὰρ τῇ Παρθένῳ περὶ ὥραν ζ' ἡμερινήν, ἣν καθ' ὑπόθεσιν ἐν Καρκίνῳ λάβωμεν τὸν ἥλιον· Καρκίνου ὥραι δύο, Λέοντος ὥραι δύο, Παρθένου δύο. εἴθ' οὕτως ἀντέτειλεν ὥρα ζ'. εἰ τοῖνυν τὰς μὲν τῆς ἡμέρας λοιπὰς ζ' ὥρας ἐν τῷ ὑπέργειῳ <ἐστί>, καὶ τὰς τῆς νυκτὸς ιβ' ἕως <ἂν> εἰς τελείαν δύσιν δύνη (ἕως γὰρ <ἂν> οἱ Δίδυμοι ἔλθωσι φαίνεται, ἐν δὲ τοῖς Διδύμοις τὸ τῆς νυκτὸς συμπέρασμα), ἐπεὶ οὖν ὅλας ιη' ὥρας ἔμεινε φαινόμενος καὶ ὑπέργειος ὢν, διὰ τοῦτο εἶπεν: „ἐπειδὴ τοῦ φωτός κορεσθῇ, λοιπὸν πάλιν μέλλοντος Καρκίνου ἀνατέλλειν, <ἐν> τῇ δύσει <τὸ> πλεόν ἔχει τοῦ σώματος“.

book 583 —βουλυτῷ ἐπέχει: τουτέστιν, ὅταν ὁλος ἀναχωρήσῃ τοῦ ὑπὲρ γῆν μέρους καὶ πανδυσίαν ποιήσῃ, προσλαμβάνει τῷ μεσονυκτίῳ, τουτέστι ταῖς ἕξ ὥραις τῆς νυκτὸς, ἅλλας ὥρας δύο, ὥστε ἐν ὅκτῳ ὥραις γίνεσθαι αὐτοῦ τὴν παντελῆ κατάδυσιν. διὸ εἶπε κείναι τοι νύκτες ἐπ' ὅψι δύοντι λέγονται (585), ἐπεὶ μακροτάτην ποιεῖται τὴν κατάδυσιν. βουλυτὸν δὲ λέγει τὴν ἐσπέραν, καθ' ὃν καιρὸν λύονται οἱ βόες. ἐδίδαξεν οὖν ἡμᾶς ὅτι ἕξ ὥρας ποιεῖται τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς ιβ'. τοῦτο οὖν ἐστὶ τὸ δίχα ἰέναι τὴν νύκτα, διπλοῦν ἀνύειν, τοῦ καιροῦ διπλάσιον τῆς νυκτὸς πορευομένης. φησὶν οὖν: „ἐπειδὴ τοῦ φωτός κορεσθῇ, ἐν τῇ δύσει λοιπὸν τὸ πλεῖον ἔχει τοῦ σώματος, ἐπειδὴ ἄκρα αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ ἀπολείπεται καὶ χεῖρες, τῆς νυκτὸς τὸ τηνικαῦτα διπλάσιον ἰούσης τῶν ἕξ ἡμερινῶν ὥρων“.

book 583 νυκτὸς ἰούσης: τὸ μὲν ὀλίγον ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ πλεόν ὑπὸ γῆν, ἐν τῷ βουλυτῷ, τουτέστιν ἐν τῇ δύσει, μένει πλεόν τοῦ ἡμίσεος τῆς νυκτὸς, εἰς δύο αὐτῆς τεμνομένης. ὅτε Καρκίνος, φησὶν, ἀνατέλλει, τότε ὁ Ἀρктоφύλαξ τὸ μὲν ὀλίγον [ἔχων] ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ πλεόν ὑπὸ γῆν ἔχει καὶ ἐμβραδύνει καὶ ἐγχρονίζει τῷ βουλυτῷ, οἷον εἰς τῇ δύσει, τουτέστιν ἐγχρονίζει δύνων πλεόν τοῦ ἡμίσεος τῆς νυκτὸς, εἰς δύο αὐτῆς τεμνομένης, ὁπηνίκα τοῦ ἡλίου δύνοντος καὶ αὐτὸς δύηται.

book 585 —ἐπ' ὅψι δύοντι λέγονται: ὅψι δύνων ὁ Βωώτης διὰ τὸ δ' μοίρας, τουτέστιν ἡ' ὥρας, ἐπέχει αὐτόν. Ὅμηρος (ε 272): „ὅψι δύνοντα Βωώτην“, ἀντὶ τοῦ βραδέως δυόμενον. αὗται δὲ μάλιστα αἱ περιφοραὶ ὅψι δύνοντος ἂν κληθεῖσαν, οὐ μόνον διὰ τὸ τὰς ἐν τῷ καταφύεσθαι ὅκτῳ ὥρας

ἐπέχειν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ ὥραι γεγόνασιν ἕως οὗ <ἂν> παντελῶς δύηται. αὐται οὖν αἱ νύκτες μάλιστα ἐπ' ὅψ' εὐδύνοντι ἂν κληθεῖσιν.

book 586 —ὥς οἱ μὲν δύνουσι: τοῦτον τὸν τρόπον οἱ προειρημένοι δύνουσιν, ὁ Στέφανος, ὁ Ἐν γούνασι, καὶ ὅσα προεῖπε. [καὶ ἐν τῇ δύσει τὰ ἰβ' σημεία. λοιπὸν δὲ καὶ ἀπὸ ἀνατολῆς.] ἀνατέλλει δὲ ὁ Ὠρίων λαμπρὸς ὢν κατὰ τὴν ζώνην καὶ τοὺς ὤμους, ἔχων δὲ καὶ τῷ ξίφει λαμπροὺς ἀστέρας γ'. συναναφέρει καὶ Ποταμὸν κέραος ἄλλου (589), τουτέστιν ἀνατολικοῦ μέρους. ὁ δ' ἀντίος: τὰ μὲν οὖν προειρημένα ζώδια ἀνατέλλονται τῷ Καρκίνῳ ἀντικαταδύνει, ὁ δὲ Ὠρίων συνανατέλλει αὐτῷ, οὐκ ἀπρεπής, ἀλλὰ καὶ τὴν ζώνην εὐδηλοτάτην ἔχων καὶ τοὺς ὤμους καὶ τὸ ξίφος. ἀνατέλλειν δὲ τὸν Ἡριδανὸν ποταμὸν <ποιεῖ> καὶ ὅλον θεωρεῖσθαι ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα.

book 590 —ἐρχομένῳ δὲ Λέοντι: ἀνατέλλοντος δὲ τοῦ Λέοντος, ὅσα μὲν ἀντικατέδυνε τῷ Καρκίνῳ παντελεῖ ποιεῖται τὴν κατάδυσιν. δύνει δὲ ὁ Ἀετός, τοῦ δὲ Ἐν γούνασι τὰ ἄλλα μέρη δέδυκεν, τὸ δὲ γόνυ τὸ λαϊὸν καὶ ἡ κνήμη καὶ ὁ πούς ἀκμὴν εἰσιν ὑπὲρ γῆν.

book 594 —ἀντέλλει δ' Ὑδρῆς κεφαλὴ: συνανατέλλει δὲ τῷ Λέοντι ἡ κεφαλὴ τῆς Ὑδρας, ὁ Λαγῳός, ὁ Προκύων, καὶ τοῦ μεγάλου Κυνὸς οἱ ἐμπροσθιοὶ πόδες. τὸ δὲ χαροπὸς ἦτοι λαμπρός. καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ τοῦ Καρκίνου ἡ κεφαλὴ τοῦ Λαγῳοῦ ἄκρως ἦν ἀνατεῖλασα, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ δυνατόν ἦν ἄκρας μόνῃς κεφαλῇς μνημονεῦσαι, οὕτω μικροῦ ἄστρου, ὅτε σὺν τῷ Λέοντι πᾶσα ἀνῆλθεν, εἶπε καὶ ἐμνημόνευσεν.

book 596-606 —οὐ μὲν θην: περὶ τῆς τοῦ Λέοντος φάσεως ἱκανῶς εἰπὼν, λοιπὸν καὶ περὶ τῆς ἀνατολῆς τῆς Παρθένου τεκμήρια δίδωσιν. „ἡ δὲ Παρθένος ἀνατέλλουσα οὐκ ὀλίγους ἀστέρας ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα βάλλει, ἀλλὰ πολλοὺς εἰς δύσιν κατάγει“. καὶ λέγει ποίους. „ἡ γὰρ Ἀρκαδικὴ τοῦ Ἑρμοῦ Λύρα, καὶ ὁ Δελφίς, καὶ ὁ ὑπὸ τὸν Ἀετὸν Οἰστός [οὗτοι γάρ] ὑπὸ δυσμᾶς φέρονται, σὺν τούτοις καὶ τοῦ Κύκνου τὰ πρῶτα πτερὰ περὶ ἄκρους τοὺς ὤμους ἄχρι καὶ τῆς οὐρᾶς δύνει, καὶ τοῦ Ἡριδανοῦ τὰ ἄκρα ἄρχεται σκιαζεσθαι (λοιπὸν γὰρ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἡριδανοῦ πρὸς δυσμᾶς φέρεται καὶ παρήγοροι οἱ ἐν τοῖς ἄκροις ὄντες), τοῦ δὲ Ἴππου ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ αὐχὴν δύνει. ἀνατέλλει δὲ ἡ Ὑδρα ἐπὶ πλεόν ἕως τοῦ Κρατῆρος ἀναφέρονται δὲ

book 596-606 οἱ ὀπίσθιοι πόδες τοῦ Κυνὸς καὶ ἡ πρύμνα τῆς Ἀργοῦς“. ἐμφαντικῶς δὲ εἶπεν ἔλκων ἐξόπιθεν πρύμναν (604). „ἡ δὲ ἡμίτομος οὕσα καὶ μέχρι τοῦ ἰστοῦ κατηστερισμένη ἐμφαίνεται ὅταν ἀνατέλλῃ ὅλη ἡ Παρθένος.“

book 603 —φθάμενος δὲ Κύων: ὁ δὲ Σεῖριος τοὺς ὀπισθίους πόδας ἀναιρεῖται, φθασάντων τῶν ἐμπροσθίων. διὸ εἶπε φθάμενος, ὅτι τοὺς ὀπισθίους φθάνει πόδας ἀνατέλλων.

book 605 —ἡ δὲ θέει γαίης: λείπει ἡ ὑπὲρ πρόθεσις, ἴν' ἡ ὑπὲρ γαίης. ἡ δὲ Ἀργὼ φέρεται ὑπέργειος κατὰ τὸν ἰστὸν διχαζομένη. ὁ γὰρ ἰστός ἐπ' ἄκρου ἐστὶ διχοτομήματος, ἐπειδὴ ἡμίτομός ἐστιν. ἐν γὰρ τῷ μέσῳ τῆς νηὸς ἐστὶ, διὸ καὶ ὁ τόπος ἔνθα κεῖται μεσόδμη καλεῖται. ὁ δὲ λόγος. „ἡ δὲ Ἀργὼ πᾶσα ὑπέργειος φέρεται, ἥτις κατὰ τὸν ἰστὸν ἔχει διχοτόμημα, ὀπηνίκα πᾶσα ἡ Παρθένος ἀνατεῖλη, περαιόθεν δὲ ἐκ τοῦ ὑπὸ γῆν μέρους ἀνέλθῃ.“

book 607 — <ἐπερχόμεναι Χηλαί> : ἱκανῶς περὶ τῶν τῆς ἀνατολῆς τῆς Παρθένου τεκμηρίων ἐπεξελθὼν, ἐπὶ Χηλᾶς ἔρχεται καὶ φησιν. „ἐπερχόμεναι δὲ αἱ Χηλαὶ καὶ μέλλουσαι ἀνατέλλειν, εἰ καὶ λεπτὰ φαίνουσι καὶ εἰσιν ἀμαυραί, ἄγνωστοι καὶ ἀκατάληπτοι παρέρχονται οὐδαμῶς, ἐπειδὴ μετ' αὐτῶν τεκμήριον ὁ Βωώτης ἅπας ἀθρόως ἀνατέλλει καταλαμπόμενος τῷ Ἀρκτοῦρῳ ἀστέρι, ὅς ἐστι μέσος αὐτοῦ τῶν μερῶν, περὶ τὸ ἐν τοῖς μηροῖς ζῶμα“.

book 607-610 —οὐδ' ἂν ἐπερχόμεναι: ἀλλ' οὐδὲ αἱ Χηλαὶ ἐπερχόμεναι, τουτέστιν ἀνατέλλουσαι, ἀσημεῖωτοί εἰσι. συνανατέλλει γὰρ αὐταῖς ὁ Βωώτης. ἀθρόος δὲ εἶπε τὴν ιδιότητα τῆς ἀνατολῆς δηλῶν, ὅτι τὰ ἐν πολλῷ χρόνῳ δύνοντα ἀθρόως ἀνατέλλει, ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων τὰ ταχέως δύνοντα

πλείονι χρόνῳ τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται, ὥσπερ ὁ Ὠρίων. ἡ δὲ Ἀργὼ μετέωρος ἤδη πᾶσα· μέρη γὰρ αὐτῆς συνανατέλλει Λέοντι, ὥστε ὁμοῦ ταῖς Χηλαῖς τὴν πᾶσαν ἀνατεταλκέναι. γραπτέον δὲ οὐ μάλα πᾶσα, ἐπειδὴ οὐχ ὅλη κατηστέρισται, καθὼς εἵπομεν, ἀλλ' ἡμίτομος. τὸ δὲ βεβολημένος ἀντὶ τοῦ καταλαμπόμενος τῷ Ἀρκτοῦρῳ.

book 611 —ἀλλ' Ὑδρη: ἐπειδὴ εἶπεν „ὅτε ἀνείσιν ὁ Λέων, ἡ κεφαλὴ τῆς Ὑδρας φαίνεται (594), ὅτε ἡ Παρθένος, ἀνατέλλει μέχρι τοῦ Κρατήρος (602—603), ὅτε αἱ Χηλαί, λοιπὸν ἅπαν τὸ σῶμα πλήν μόνης τῆς ἄκρας οὐρᾶς (612)“, ἐπάγει εἰκότως ὅτι πολλή τις ἐστὶν ἐν οὐρανῷ κειμένη. ἄλλως: <ἀλλ' Ὑδρη> ἀντὶ τοῦ καὶ ἡ Ὑδρα φαίνεται πᾶσα. οἱ δὲ οὕτως ἤκουσαν <τὸ> Ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα μετήρορος, ὅτι οὐ τὸ τηνικαῦτα ἡ Ἀργὼ ἐστὶ μετήρορος, ἀλλὰ καὶ πρὶν τὴν πᾶσαν ἀνελεθεῖν Παρθένον. ὅτε μέντοι ἡ πᾶσα ἀνέρχεται, τότε καὶ ἡ Ὑδρα ὀλοσχερῶς φαίνεται.

book 615 —αἰεὶ γνύξ: τοῦ δὲ διὰ παντὸς γνύξ πεπτηῶτος (λέγει δὲ τοῦ Ἐν γούνασιν) αἱ Χηλαὶ ἀνιούσαι μόνην τὴν δεξιὰν κνήμην μέχρι αὐτῆς τῆς ἐπιγουνίδος ἄγουσιν. αἰεὶ δὲ Λύρη <παραπεπτηῶτος> : τοῦ αἰεὶ ἐν γόνασιν ὄντος καὶ πλησίον τῆς Λύρας ὀκλάζοντος. τοῦτο πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ τῆς θέσεως. πλησίον γάρ ἐστι τῆς Λύρας, εἶγε ἐν τοῖς πρώτοις εἶπε γούνατί οἱ σκαιῶ πελάει (272).

book 617 —ἀμφοτέρων δύνοντα: δύνειν καὶ πάλιν φησὶ τὸν Ἐν γούνασι καὶ διὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς ἀνιέναι, ἐπειδὴ τῶν ἀμφιφανῶν ἄστρων ἐστίν. ἀμφιφανῆ δὲ τὰ ἐπὶ δεξιὰ τοῦ θεινοῦ τροπικοῦ, ὅσα ἀρχομένης νυκτὸς ἀνατέλλοντα φαίνεται, ὥσπερ καὶ ὁ Ἀρκτοῦρος.

book 618 —πολλάκις αὐτοनुχεί: κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα. ὁ δὲ Ἐν γόνασι τῶν ἀμφιφανῶν ἄστρων ἐστίν, ὃν συμβέβηκε διὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς θεωρεῖσθαι ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα. μεταξὺ γὰρ τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου κατεστήρικται, ὃν ἔοικεν ἀειφανῆ τυγχάνειν, καὶ [μεταξὺ] τοῦ θεινοῦ τροπικοῦ, ὃν παρέδωκε (498— 499) πέντε μέρη τῶν ὀκτῶ ὑπέργεια ἔχειν, καὶ τρία ὑπόγεια. ὅταν οὖν ὁ ἥλιος τὸν χειμερινὸν τροπικὸν διοδεύῃ, ἔχοντος αὐτοῦ τῶν ὀκτῶ μερῶν τὰ πέντε ὑπόγεια, τὰ δὲ τρία ὑπέργεια, τῆς νυκτὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δέκα καὶ πέντε ὥρων γινομένης, ὁ Ἐν γούνασι, μεταξὺ τοῦ θεινοῦ καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου τεταγμένος, περιενηνεγμένος ἤδη διὰ τῆς ἡμέρας τὸ ὑπέργειον μέρος, ποιεῖται τὴν δύσιν ἀπὸ πρώτης <ῥας τῆς> ἡμέρας ἀναγκαίως, καὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἀνατέλλων εὐρίσκεται. σὺν ταῖς Χηλαῖς καὶ [τῷ Τοξότῃ] τὸ ἥμισυ τοῦ Στεφάνου συνανατέλλει, καὶ τοῦ Κενταύρου <τὰ> πρὸς τὴν οὐράν.

book 618 τοῦ μὲν ἄρ' οἷη: σὺν ταῖς Χηλαῖς, φησὶ, τοῦ Ἐν γούνασιν ἡ κνήμη φαίνεται μέλλοντος ἀνιέναι τοῦ Ζυγοῦ. ἀνέλαβε δὲ τὸ προειρημένον.

book 620 —αὐτὸς δ' ἐς κεφαλὴν: ἡ μὲν κνήμη, φησὶν, αὐτοῦ φαίνεται μελλουσῶν ἀνιέναι τῶν Χηλῶν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ κεφαλὴν κείμενος ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐκδέχεται τὰς τοῦ Σκορπίου ἀνατολὰς καὶ τοῦ Τοξότου. οὗτοι γὰρ τέλεον αὐτὸν ἄγουσιν. ἄλλως: ταῖς μὲν Χηλαῖς ἡ κνήμη αὐτοῦ συναναφάνεται, τὰ δὲ μέσα τῷ Σκορπίῳ, ἡ δὲ ἀριστερὰ χεὶρ ἅμα τῇ κεφαλῇ, τῷ Τοξότῃ, ὥστε τρισὶ ζωδίοις αὐτὸν συναναφέρεσθαι.

book 627 —τῆμος ἀποικομένην κεφαλὴν: ἐν τῷ ἀνιέναι μέλλειν τὴν Παρθένον ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἴππου εἰς δυσμὰς κατενεχθεῖσα μόνη. νῦν μελλουσῶν τῶν Χηλῶν ἀνιέναι σὺν ἡλίῳ ἔστιν ἰδεῖν τὸν πάντα Ἴππον δύνοντα. διὸ φησι: „τὸ τηνικαῦτα μετὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καὶ δύσασαν, ὁ Ἴππος ὀλοσχερῶς [ὅλος] δύεται“.

book 628 —καὶ προτέρου ὄρνιθος ἐφέλκεται ἔσχατος οὐρή: ἢ προτέρου λέγει κατὰ τὴν θέσιν, τοῦ γὰρ Ἴππου ἐπίπροσθέν ἐστὶ [κατὰ τὴν θέσιν], ἢ πρότερον τὸν Κύκνον λέγει πρὸς ἀντιδιαίρεσιν καὶ πρὸς σύγκρισιν τοῦ Ἀετοῦ· βορειότερος γὰρ αὐτοῦ ὁ Κύκνος. τὰ δὲ βορειότερα καὶ ἀνώτερα, ἐπεὶ προανατέλλει τῶν νοτίων. ἄνω δὲ τὰ βόρεια ὅτι μετεωρότερα ὡς πρὸς τὸν ὀρίζοντα.

- book 629 —δύνει δ' Ἀνδρομέδης κεφαλὴ: δύνει δὲ ἡ τῆς Ἀνδρομέδας κεφαλὴ, τῶν δὲ νοτίων τὸ Κῆτος ὥσπερ ἐπ' αὐτὴν καταφέρεται, ὃ δὲ Κηφεὺς ὥσπερ ἀποσοβῶν τὸ Κῆτος φαίνεται. τοῦ μὲν οὖν Κήτους τὰ μέχρι τῆς λοφιάς δύνει, τοῦ δὲ Κηφέως ἡ κεφαλὴ. τὸ δὲ οἱ μέγα δεῖμα: ἐπάγει τῇ Ἀνδρομέδᾳ τὸ Κῆτος ὁ νότος· συνδουόμενον γὰρ δοκεῖ ὡς ἐπ' αὐτὴν σπεύδειν. τὸ δὲ ἡερόεις ὁ ἀχλυώδης καὶ χειμερινός. ἐν γὰρ τῷ χειμερινῷ μᾶλλον πνεῖ.
- book 630 —ἀντία δ' αὐτός: ποιητικεύεται· ἐκτείνει γὰρ τὴν χεῖρα ὥσπερ παρακελευόμενος τῇ παιδί ἐκκλίνειν τὸ Κῆτος, ἐπειδὴ σὺν αὐτῇ κατῆλθεν.
- book 632 —καὶ τὸ μὲν ἐς λοφίην: καὶ τὸ μὲν Κῆτος μέχρι ὤμων καὶ στήθους δύεται, ὃ δὲ Κηφεὺς μόνη τῇ κεφαλῇ. τὰ γὰρ λοιπὰ αὐτοῦ ἄδυτα, ὅτι ἔνδον ἐστὶν ἐν τῷ βορείῳ.
- book 634 —καμπαὶ δ' ἂν ποταμοῖο: ἅμα τῷ Σκορπίῳ ἀνατέλλοντι αἱ τοῦ Ποταμοῦ καμπαὶ δύνουσι καὶ ὁ Ὠρίων, ὃς κυνηγετῶν περὶ Χίον τὴν Ἄρτεμιν ἐθεάσατο καὶ τῶν πέπλων αὐτῆς ἐλάβετο. ἡ δὲ θυμωθεῖσα παραυτὰ ἐκ γῆς σκορπίον ἀνέδωκεν ὑφ' οὗ ἐπλήγη ὁ Ὠρίων. καὶ νῦν οὖν ὡς διὰ φόβον ἀνατέλλοντος Σκορπίου ὁ Ὠρίων δύνει. καμπαί: αἱ δὲ τοῦ Ποταμοῦ καμπαὶ δύνουσι, καὶ Ὠρίων ὡς κυνηγετῶν περὶ Χίον εἶδε τὴν Ἄρτεμιν, καὶ ἐπελάβετο τῶν πέπλων αὐτῆς. ἡ δὲ ἀνέδωκεν ἐκ γῆς σκορπίον ὑφ' οὗ ἐπλήγη ὁ Ὠρίων. καὶ νῦν ἀνατέλλοντος Σκορπίου δύνει ὁ Ὠρίων ὥσπερ δεδοικώς.
- book 636 —ὃς καὶ ἐπερχόμενος: ὅστις Σκορπίος ἀνατέλλων ἐκφοβεῖ καὶ εἰς δυσμὰς ἄγει τὸν Ὠρίωνα. εἶτα ἐπάγει βιωφελῶς τὴν ἱστορίαν, δεικνὺς ὅτι δεῖ μὴ ἀσεβεῖν ἐξ ὧν ὁ Ὠρίων πέπονθεν. ἀρχόμενος δὲ τῆς ἱστορίας, ἐξευμενίζεται τὴν Ἄρτεμιν, ὅτι ἄρχεται λέγειν ὡς ὑπὸ ἀνθρώπου Ὠρίωνος ἐβιάζετο, καὶ τὴν αἰτίαν ἀφοσιοῦται λέγων ὅτι „τῶν παλαιοτέρων ἐστὶν ἡ φήμη, καὶ οὐκ ἐμοῦ“. καὶ σφόδρα ἀστείως αὐτὸ πεποίηκε. βιωφελῇ γὰρ ἐκτιθέμενος τὴν ἱστορίαν, ἐξ ὧν προεϋμενίζεται δείκνυσιν ὅτι οὐδὲ λόγῳ θεμιτὸν ταῦτα λέγειν, μὴ ὅτι γε καὶ πράττειν.
- book 636 προτέρων δὲ λόγος ὅτι μυθικόν τινα λόγον διηγεῖται. ἀναφέρει γὰρ ἐπὶ τοὺς ἀρχαίους τὸ τοῦ Ὠρίωνος διήγημα. ἔχει δὲ ὧδε ἡ ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς Οἰνοπίων, ὁ Διονύσου καὶ Ἀριάδνης παῖς, ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ ὥκει, ταύτης βασιλεύων. ὡς Ἀνακρέων φησὶν, „ὅτι μὴ, Οἰνοπίων ...“ (fr. ined.) αὕτη ἡ Χίος εἶχε πλεῖστα ἐρπετά, ὡς καὶ διὰ τὸ πολύθηρον αὐτὴν εἶναι ὀφιοῦσαν καλεῖσθαι. πρὸς χάριν τοίνυν Οἰνοπίωνος, ἦλθεν ἀπὸ Βοιωτίας ὁ Ὠρίων, ἄριστος ὦν κυνηγός, ὅπως καθάρῃ τὴν νήσον. ἔχων δὲ σὺν αὐτῷ τὴν Ἄρτεμιν κυνηγοῦσαν ἀκόσμως ἐβιάζετο. ἡ δὲ κολώνην τῆς νήσου ἐποίησε διαρραγῆναι, καὶ ἀναδοθῆναι τὸν Σκορπίον, ὑφ' οὗ πληγείς ἀπώλετο.
- book 636 καὶ κατηστερίσθη αὐτὸς καὶ ὁ Σκορπίος. ὥσπερ δὲ καὶ ἐν οὐρανῷ δεδοικώς αὐτὸν ὁ Ὠρίων αἰε φεύγει· καὶ ὅτε ἐκεῖνος ἀνατέλλει, ὁ Ὠρίων δύνει, ὅτε δὲ δύνει ὁ Σκορπίος, ὁ Ὠρίων ἀνατέλλει. καὶ ὅτε ἀνατέλλει ὁ Σκορπίος, ὁ Ὠρίων δύνει ὡς φοβούμενος. ὁ μὲν οὖν Νίκανδρος (Ther. 18) τῆς τῶν θεῶν εὐσεβείας ... γινόμενος, βραχύν τινα φησὶν εἶναι τὸν σκορπίον, δεικνὺς ὅτι θεῶν βουλήσει καὶ βραχέα ἰσχύει κατὰ μειζόνων. οὗτος μέντοι ὁ Ἄρατος <τῆς> ἀστροθέσεως κατανοήσας τὸ μέγεθος, φησὶν ὅτι καὶ ὅλον ὄρος ἀνέρρηξεν ἵνα ἀναδοθῇ ὁ Σκορπίος.
- book 640 —θήρης ἀρνύμενος: περιποιούμενος, ἀντικαταλασσόμενος διὰ τοῦ φονεύειν τὰ ζῶα χάριν Οἰνοπίωνι. ἐὰν δὲ αἰνύμενος γράφηται, σημαίνει τὸ λαμβάνων. ὁ δὲ Ὠρίων κατὰ διάμετρον τῷ Σκορπίῳ.
- book 641 —ἡ δὲ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐπετείνατο: γράφεται καὶ ἐπετείλατο. ὁ δὲ λόγος· „ἡ δὲ Ἄρτεμις ἐξ αὐτῆς τῆς Χίου ἐπετείλατο ἀναδοθῆναι, τουτέστιν ἐποίησε“. Θηρίον δὲ ἄλλο ὡς πρὸς τὰ ὄντα ἐν τῇ Χίῳ, ὦν καὶ φόνον εἰργάζετο ὁ Ὠρίων. τὸ δὲ πολλὸν ἐόντα (643)· ὅτι μέγας ἦν ὁ Ὠρίων, καὶ κατὰ τὸν Ὅμηρον ἔξεστί τινα μαθεῖν. λέγων γὰρ τὸ μέγεθος τῶν παίδων τῆς Ἰφιμεδείας [τὸ μὲν μῆκος ἐννεόργυιον] ἐπιφέρει (λ 310) „μετὰ γε κλυτὸν Ὠρίωνα“.

- book 644 —πλειότερος προφανείς: τὸν Σκορπίον φησὶ πλείονα αὐτοῦ καὶ μείζονα στοχαζόμενος ὅτι καὶ δύο ἄστρων μῆκος ἐπέχει καὶ ἐξηκοντάμοιρος ἐστὶ μόνος.
- book 646 —'Ωρίωνα περὶ χθονὸς ἔσχατα φεύγειν: καὶ [αὐτὸν] ἀπ' αὐτῶν τῶν λέξεων σφόδρα ὑπογράφει τὸν 'Ωρίωνα δεδοικότα τὰ τῆς γῆς ἔσχατα καταλαμβάνειν, ὑπερβολῇ τοῦ φόβου καὶ τῆς δειλίας.
- book 647 —οὐδὲ μὲν 'Ανδρομέδης: τότε καὶ τῆς 'Ανδρομέδας καὶ τοῦ Κήτους ὅσα ὑπελείπετο τῇ τῶν Χηλῶν ἀνατολῇ, καὶ ταῦτα δύνει· τοῦ δὲ Κηφέως τὰ μέχρι ζώνης δέδυκεν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι τῆς ἰξύος ἐν τῷ αἰεὶ φανερωῖ ἐστὶ κύκλω, ἡ δὲ ζώνη ἄπτεται τοῦ ὀρίζοντος. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ γαῖαν ἐπιξυεῖ (650). 'Αρκτους (652) δὲ εἶπε τὸν ἀρκτικὸν κύκλον. οὐδὲ μὲν 'Ανδρομέδης καὶ τοῦ Κήτους ἐλελείφατο εἰς παντελῇ δύσιν οὐκ εἰσὶν ἀπευθεῖς καὶ ἀνήκουστοι ἐκείνου ἀνατέλλοντος τοῦ Σκορπίου. ἀλλὰ καὶ οὗτοι πανσυδὴ φεύγουσι (649) τότε μάλιστα. τότε καὶ Κηφεὺς τῇ ζώνῃ τὴν γῆν ἐπιξυεῖ δύνων μέχρις αὐτὸς καὶ μόνον.
- book 649 —πανσυδὴ φεύγουσι: σὺν παντὶ τῷ πλήθει κατάγονται οὖν. ὁ γὰρ 'Ωρίων δυόμενος, ἐκ τοῦ σπεύδειν καὶ δεδοικέναι, τὰ προκείμενα αὐτῷ πάντα ἄστρα διώκει καὶ προωθεῖ. διὸ εἶπεν „σὺν πᾶσι τοῖς μετ' 'Ωρίωνος κατιοῦσι, τῷ Δελτωτῷ, τῷ Ταύρῳ, τῷ Κηφεῖ, τῷ Περσεῖ“. τὸ δὲ ἀπευθέες (648) ἄπευστοι καὶ παρημελημένοι. ἀλλὰ δεῖ νοεῖν ὅτι καὶ αὐτοί, τό τε Κῆτος καὶ ἡ 'Ανδρομέδα, διόλου δεδύκασιν.
- book 653 —ἡ δὲ καὶ αὐτὴ παιδός: λείπει ἢ μετὰ, ἴν' ἢ „μετὰ τοῦ εἰδώλου τῆς θυγατρὸς αὐτῆς φέρεται ἡ Κασσιέπεια, οἱ δὲ πόδες αὐτῆς καὶ τὰ γόνατα οὐ κοσμίως φέρονται, ἀλλὰ ἀκόσμως· ἐπὶ κεφαλὴν γὰρ δίκην κυβιστῆρος δύεται.“ ἡ δὲ καὶ αὐτῇ: ἀντὶ τοῦ φέρεται. λείπει δὲ ἢ μετὰ, ἴν' ἢ μετὰ τοῦ εἰδώλου τῆς θυγατρὸς αὕτη φέρεται ἡ Κασσιέπεια. οἱ δὲ πόδες καὶ τὰ γόνατα αὐτῆς οὐκέτι φέρονται κατὰ κόσμον, ἀλλ' ἀσχημόνως καὶ ἀκόσμως, ἀλλ' ἐπικέφαλα δύεται ἀρνευτῆρι ἴσα, ὅτι καὶ οἱ ἄρνες ἐν τῷ τρέχειν ἐπικέφαλα φέρονται.
- book 657 —μειρομένη γονάτων: τῇ δύσει τῶν γονάτων. ὁ γὰρ ὀρίζων οὐ δέχεται αὐτῆς τὰ γόνατα, ὥς ἐπὶ τὰ βόρεια ὄντα. ὁ δὲ ὀρίζων οὐ δέχεται αὐτῆς τὰ γόνατα ἔνδον ὄντα ὥς ἐπὶ τὰ βόρεια. ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλεν: ἐπειδὴ ἐκείνη, ἡ Κασσιέπεια, οὐκ ἔμελλεν ἰσώσασθαι καὶ περὶ κάλλους ἐναντιωθῆναι ταῖς Νηρηΐσιν ἄνευ μεγάλων ζημιῶν καὶ τιμωριῶν. διὰ γὰρ τὴν αἰτίαν ταύτην καὶ ὁ Ποσειδῶν τὸ Κῆτος ἔπεμψεν αὐτῇ τῇ χώρᾳ, ὥς ἀναγκασθῆναι θοίνην αὐτῷ προθεῖναι τὴν 'Ανδρομέδαν.
- book 659 —ἡ μὲν ἄρ' εἰς ἐτέρην φέρεται: οὕτως μὲν οὖν ἡ Κασσιέπεια ἐπὶ δυσμὰς κατάγεται (νῦν γὰρ ἐτέρην τὴν δύσιν), ὁ δὲ οὐρανός, φησί, κάτωθεν ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος ἄλλα ἄστρα ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς φέρει. ὥσανεὶ „τὰ μὲν ἀνατέλλει, τὰ δὲ δύνει“. καὶ λέγει ποῖα ἀνεκομίσθη μέλλοντος τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλειν.
- book 660 —Στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα: ἀντὶ τοῦ δεύτεραι περίοδοι. ἐν γὰρ τῷ ἀνιέναι τὸν Καρκίνον εἶπεν ὅτι ὁ Στέφανος δύεται (572). νῦν οὖν, ἐπειδὴ ἀνῆλθεν, εἶπε δεύτερα κύκλα. ἡ ἐπειδὴ, Χηλῶν μελλουσῶν ἀνιέναι, ὅτε καὶ ἡ τοῦ Κενταύρου οὐρὰ ἐφαίνετο, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ἦν φανερόν (625), νῦν δέ, ὅτε ὁ Σκορπίος ἀνῆλθεν, ὁ πᾶς φαίνεται, διὰ τοῦτο δεύτερα κύκλα.
- book 660 [para]ἄλλως: τοῦτό φησι δεύτερα κύκλα· ὅταν δύνῃ, εἷς κύκλος, καὶ ὅταν μέλλῃ ἀνατέλλειν, ἕτερος καὶ λοιπὸν δύο εἰσὶ κύκλοι. 'Υδρης τ' ἔσχατιήν φορέει: καὶ τὴν οὐρὰν τῆς 'Υδρας. ὅτε γὰρ ἡμελλον αἱ Χηλαὶ 〈ἀνατέλλειν, αὐτὴν〉 ἀνιέναι εἶπεν (611). ἐπειδὴ δὲ ἀνῆλθε τὰ ἔσχατα μέρη τῆς 'Υδρας, συναναβαίνειν φησὶ καὶ τὸν Κένταυρον τῷ λοιπῷ σώματι μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς δεξιᾶς χειρός, ἐν ἣ τὸ Θηρίον κρατεῖ· τοὺς δὲ ἐμπροσθίους πόδας τεκμήριον τοῦ 〈τὸ Τόξον〉 μέλλειν ἀνιέναι σὺν ἡλίῳ.
- book 664 —ἰππότα φηρός: παρὰ τὸ ὁμηρικὸν ἦθος. τῷ γὰρ ἰππότα ἀντ' εὐθείας ἐχρήσατο ὁ ποιητής, οὗτος δὲ ἀντὶ γενικῆς. φῆρα δὲ λέγει τὸν Κένταυρον ποιητικῶς.

- book 665 —Τόξω καὶ σπείρη Ὅφιος: ἐπιόντι δὲ τῷ Τοξότη καὶ ἀνατέλλοντι ἀνατέλλει ἡ τοῦ Ὁφειως σπεῖρα καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ὀφιούχου. ἀνάγει δὲ αὐτὰς τὰς τοῦ Ὀφιούχου χεῖρας, καὶ τὴν προτέραν περικλάσιν καὶ καμπὴν τοῦ Δράκοντος. πολυτερέος δὲ (668) τοῦ πολὺν κάματον παρέχοντος τῷ φέροντι, παρὰ τὸ τεῖρειν. τοῦτο δὲ οὐκ ἦν τῷ φυσικῶς ἐξηγουμένῳ, ἀλλὰ πολυτερέος τοῦ πολυαστέρου. καὶ μᾶλλον θεωρηματικῶς.
- book 669 —τοῦ γε μὲν Ἐν γόνασιν: εἴτα παρένθεσις. αἰεὶ γὰρ ἀνατέλλει εἰς τὸ ἐναντίον προτραπείς· οἱ γὰρ πόδες πρῶτοι ἀνάγονται, ὕστερον δὲ ἡ κεφαλὴ. ὁ δὲ λόγος: „τοῦ γε μὲν Ἐν γούνασιν ἀνατέλλει τὰ γόνατα καὶ ἡ ζώνη <καὶ> τὸ στῆθος καὶ ὁ ὦμος σὺν τῇ δεξιᾷ χειρί“. τίνος δὲ ἔνεκεν οἱ πόδες πρῶτοι ἀνατέλλουσιν, εἶπε: „περὶ γὰρ τετραμμένος αἰεὶ ἀντέλλει“ (669—670). καὶ οὐχ ὅτι ζώνην ἔχει, ἀλλ’ ἀπὸ τῆς ζώνης τὸν τόπον ἴσον ἐκτίθεται (δῆλον· ἐπήγαγε γὰρ (671) καὶ στήθεα) μέχρι ...
- book 672 —κάρη δ’ ἐτέρης μετὰ χειρός: ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἐν γούνασι μετὰ τῆς ἐτέρας χειρός, τουτέστι τῆς ἀριστερᾶς, σὺν τῷ Τόξῳ καὶ τῷ Τοξότη ἀνατέλλοντι ἀνέρχονται (673) ἢ συνανέρχονται.
- book 674 —σὺν τοῖς Ἑρμαίῃ τε Λύρῃ: σὺν τοῖς προειρημένοις ἡ τοῦ Ἑρμοῦ Λύρα καὶ ὁ Κηφεὺς ἄχρι τοῦ στήθους ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ὠκεανοῦ ἀναπέμπεται. καλῶς δὲ εἶπε τὸ παρελαύνεται (675)· „ὥσπερ παρωθεῖται“, φησὶν, ἐπειδὴ ἔστιν αὐτοῦ, τὰ βόρεια, ἃ εἶπε μὴ δύεσθαι διὰ τοῦτο (650—652), ἐπειδὴ ὀλίγον παντελῶς μένει χρόνον ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα. καὶ στήθεος ἄχρις: ὅτι τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἄδυτα, τοῦτο δὲ μόνον αὐτοῦ [τὸ ἄχρι τοῦ στήθους] τοῦ σώματος ἀνὶδὸν καὶ κατιόν.
- book 674 καὶ ἄλλως: ὅτι τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἄδυτα, τοῦτο δὲ [μόνον αὐτοῦ τὸ ἄχρι τοῦ στήθους] αὐτοῦ μόνον καὶ δύνει καὶ ἄνεισιν.
- book 676 —ἥμος καὶ: ἀνατέλλοντος τοῦ Τοξότου αὐτίκα δύνει ὁ Κύων καὶ ὁ Ὠρίων ὅλος καὶ ὁ Λαγῶς, ὃν ἀτέλεστα διωκόμενον εἶπε (678) πιθανῶς πάνυ. ἀμετακίνητος γὰρ ἡ τῶν ἄστρον θέσις. δύνειν δὲ καὶ τὸν Ἡνίοχον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος <καὶ> τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ χεῖρα, ἐφ’ ἧς κατεστήρικται ἡ Αἶξ καὶ οἱ Ἑριφοί. ἥμος καὶ μέγαλοιο Κυνός: τὸ τήνικα, φησί, καὶ τοῦ Σειρίου αἱ λαμπηδόνες εἰς δυσμὰς φέρονται, ὅτε ὁ Τοξότης ἀνατέλλει. μέγαλοιο δὲ
- book 676 εἶπεν ἀμαρυγαὶ διὰ τὸν Σείριον αὐτοῦ ἀστέρα. καὶ τὸ πᾶν γοῦν σῶμα δέδυκε τοῦ Ὠρίωνος πλήν τῆς δεξιᾶς χειρός.
- book 677 —καὶ πάντα κατέρχεται Ὠρίωνος: τοῦ Τοξότου, φησὶν, ἀνερχομένου, τὰ τοῦ Ὠρίωνος πάντα κατέρχεται πλήν τῆς χειρός, ἡγουν τῆς δεξιᾶς, λειπομένης ὡς βορειοτέρας οὔσης.
- book 678 —πάντα γε μὴν ἀτέλεστα: <ἐπὶ> τοῦ <αὐτοῦ> παραλλήλου εἰσὶν ὁ τε Λαγῶς καὶ ὁ Κύων, ὥστε προανατέλλειν τε αἰεὶ τὸν Λαγῶν καὶ προκαταδύνειν, μηδέποτε δὲ ἐτέρως ἔχειν, ὡς ἐν ἄλλῳ. τὸ δὲ ἀτέλεστα ἐπεὶ οὐδέποτε καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Κυνός. οὕτω γὰρ κατηστέρισται, ὑπὸ τοῦ Κυνός διωκόμενος.
- book 679-692 —ἀλλ’ οὐχ Ἡνιόχῳ Ἑριφοί: οἱ μέντοι Ἑριφοί καὶ ἡ Αἶξ κατὰ τὴν χεῖρα τοῦ Ἡνιόχου σημεῖα μὲν χειμῶνος φέρουσιν ὅταν ἐσπερίαν δύσιν ποιῶνται· οὐ μέντοι εὐθὺς δύνονται, ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡνιόχου καὶ τὴν χεῖρα τὴν ἐτέραν καὶ τὴν ἰξὺν τῷ Αἰγοκέρῳ κατέρχεται, τὰ δὲ λοιπὰ Τοξότη ἀνατέλλοντι. ὁ μὲν Περσεὺς ἄνευ γόνατος καὶ δεξιοῦ ποδὸς δύνει, τῆς δὲ Ἀργοῦς ἡ περιφέρεια ἡ κατὰ πρύμναν. αὕτη δὲ (689), ἡ Ἀργώ, ἅμα Αἰγοκέρῳ ἀνιόντι κατέρχεται, καὶ ὁ Προκύων. ἀνατέλλουσι δὲ ὁ τε Κύκνος καὶ ὁ Ἀετὸς καὶ ὁ καλούμενος Ὀιστὸς καὶ τὸ Θυτήριον.
- book 680 —μεγάλην ἀνὰ χεῖρα: ἔχειν φησὶ τὴν χεῖρα ταύτην ἐξαίρετόν τινα διαφορὰν πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα τοῦ Ἡνιόχου· κατὰ γὰρ τὴν ἐῶαν ἀνατολὴν τῆς Αἰγὸς καὶ τῶν Ἑρίφων χαλεπώτατος χειμῶν γίνεται.

- book 681 —καὶ οἱ μελέων διακέκριται ἄλλων· καὶ οἱ Ἴριφοι διακριτικοὶ εἰσιν ἀστέρες ἐν πᾶσι τοῖς τοῦ Ἥνιόχου ἀστράσι καὶ ἱκανοὶ πρὸς τὸ κινήσαι χειμῶνα ὅταν σὺν ἡλίῳ ἴωσι καὶ πορεύωνται. δοκεῖ δὲ μὴ εἶναι ἀληθές· οὐ γὰρ γίνεται <χειμῶν ὅτε> πλησίον τῆς Αἰγὸς καὶ τῶν Ἑρίφων, μᾶλλον δὲ τοῦ Ἥνιόχου, ὁ ἥλιος <ἐν> τῷ Ταύρῳ ἢ Διδύμοις (ἐνθα θέρος) ἐστίν. ἀλλὰ φαμεν ὅτι, ὅταν ὁ ἥλιος ᾗ <ἐν> Τοξότη, κατὰ τὴν τάξιν ταύτην ἣν νῦν ἐξηγουόμεθα, ἐῷον ἀνατέλλοντος ἐκείνου, ἐῷοι αὐτοὶ δύνονται, καὶ [ὅτε] χειμῶν ἐστὶν ἄκρος. ἔχουσιν οὖν τινα πρὸς τὸν ἥλιον κοινωνίαν ἐκ τοῦ καιροῦ διὰ τὸ ἐῷον, ὅτι οἱ μὲν ἀνατέλλουσιν, οἱ δὲ δύνουσιν.
- book 683 —ἀλλὰ τὰ μὲν κεφαλὴν· ἀνελθόντος τοῦ Τοξότου, οὐχ ὁ πᾶς Ἥνιοχος εἰς δυσμὰς φέρεται, ἀλλὰ ἀπὸ ποδῶν μέχρι ἰζύος. „ἀνερχόμενος δὲ ὁ Αἰγόκερως τὴν ἄλλην χεῖρα, ἐφ’ ἣς εἰσιν οἱ Ἴριφοι (λέγει δὲ τὴν ἀριστεράν· ἡ γὰρ δεξιὰ ἤδη δέδυκε), καὶ τὴν κεφαλὴν ἄχρι τῆς ἰζύος κατάγει, τὰ δὲ ἔσχατα μέρη [τοῦ Ἥνιόχου], τὰ ἀπὸ τῶν ποδῶν ἕως ἰζύος, σὺν τῷ Τοξότη ἀνιόντι εἰς δυσμὰς κατάγεται“.
- book 685 —οὐδέ τι Περσεύς· μέλλοντος δὲ Αἰγοκέρωτος ἀνιέναι, οὔτε ὁ Περσεὺς οὔτε τὸ ἀκροστόλιον τῆς Ἀργώας πρύμνης ἔτι φαίνεται, ἀλλ’ ὁ μὲν Περσεὺς δύεται πλὴν μόνου τοῦ γόνατος καὶ τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ (ταῦτα γὰρ ἔχει φαινόμενα), τῆς δὲ τοσοῦτον δέδυκεν ὅσον εἰς τὴν περικλάσιν καὶ καμπὴν τῆς πρύμνης.
- book 689 —αὐτὴ δ’ Αἰγοκερῆι· αὐτὴ δὲ πᾶσα ἡ Ἀργὼ ἀνατέλλοντος Αἰγοκέρωτος κάτεισιν, ὅτε καὶ ὁ Προκύων εἰς δυσμὰς φέρεται.
- book 693 —Ἴππος δ’ Ὑδροχόιο· ὁ δὲ Ἴππος τοῦ Ὑδροχόου κατὰ μέσον τὸ σῶμα ἀνελθόντος τοῖς ποσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ ἀνελίσσεται (694) καὶ ἀνατέλλει.
- book 694-701 —ἀντία δ’ Ἴππου ἐξ οὐρῆς· κατὰ διάμετρον δὲ τοῦ Ἴππου κατ’ οὐρὰν ὁ Κένταυρος δύνει. ὁ δὲ λόγος· „δύνει δὲ κατ’ οὐρὰν καὶ ὁ Κένταυρος· ἡ μέντοι κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ οἱ ὦμοι καὶ ὁ θώραξ οὐ δύνανται ἅμα τῷ Ὑδροχόῳ καταφέρεσθαι, [ἄλλως·] τῆς δὲ γε Ὑδρας τὰ μετέωρα καὶ ἡ κατὰ τὸν αὐχένα σπεῖρα. τὰ μέντοι πλείω αὐτῆς καὶ ὑπὲρ γῆς ἐστὶ, καὶ ἀναφερομένων τῶν Ἰχθύων συγκαταφέρεται ἅμα Κενταύρῳ.
- book 696 —ἀλλ’ οὐ οἱ δύναται κεφαλὴν· εἰς τὴν θέσιν ποιητικεύεται· „ὅμως γε μὴν, φησὶν, ἔλκουσα αὐτὸν ἢ νύξ οὐ δύναται αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὦμους σὺν τῷ στήθει χωρῆσαι καὶ λαβεῖν, ἀλλὰ τῆς Ὑδρας τῆς διαπύρου (αἴθοπος τῆς διαπύρου, ὅτι ὑπὸ τὰ θερινὰ ζῶδια <ἐστι>) τὴν ἀπὸ τοῦ αὐχένος σπεῖρῳσιν καὶ τὰ μέτωπα καταφέρει“.
- book 697 —ἄλλως· ἢ διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν πλησίον τῶν θερινῶν ζωδίων, ἢ διὰ τὸ λαμπρὸν τῶν ἀστέρων αὐτῆς, ἢ διὰ τὸ δάκνον. ἐὰν γὰρ δήξῃ, ὥσανει καίει.
- book 699 —ἡ δὲ καὶ ἐξόπιθεν πολλὴ μένει· καὶ τὰ πρῶτα μέρη δέδυκε τῆς Ὑδρας, καὶ ὀπισθεν πολλή τις καὶ ἐκτεταμένη φαίνεται (λέγει δὲ τὰ ὀπισθεν αὐτῆς μέρη), ἀλλ’ ὅμως καὶ αὐτὴν πᾶσαν [τὴν Ὑδραν] σὺν παντὶ τῷ Κενταύρῳ, ἐπειδὰν οἱ Ἰχθύες ἀνατέλλωσιν, ἀθρόως ἐμφέρεται.
- book 701 —ὁ δ’ ἐπ’ Ἰχθύσιν ἔρχεται· ὁ δὲ Νότιος Ἰχθὺς ἀνατελλόντων τῶν Ἰχθύων ἔρχεται καὶ φαίνεται, ὅσον ὀπίσω τοῦ Αἰγοκέρωτος κεῖται ὁ Νότιος.
- book 702 —ὑποκείμενος· ὑποκάτω μὲν κείμενος τοῦ Αἰγοκέρωτος, πλὴν καὶ ὑποκάτω τῶν τοῦ ζωδιακοῦ Ἰχθύων. β’ γὰρ ζῶδια ἐπέχει.
- book 703 —οὐ μὲν ἄδην· οὐ μὲν παντελῶς καὶ διόλου ἀνέρχεται ὁ Ἰχθύς· ἐκδέχεται γὰρ ἐπ’ ὀλίγον ἄλλου ἄστρου ἀνατολήν. λέγει δὲ ὅτι αὐτῶν Ἰχθύων ἀνελθόντων οὐ πᾶς φανερὸς γίνεται. ἄλλως· τῶν Ἰχθύων ἀναφερομένων ἀναφέρεται καὶ ὁ Νότιος Ἰχθὺς ὑπὸ τῷ Αἰγοκέρῳ κείμενος, οὐχ ὅλος. μέρη γὰρ αὐτοῦ τῷ ἐξῆς δωδεκατημορίῳ συναναφέρεται, τουτέστι τῷ Κριῷ. οὕτω καὶ ἡ

Ἄνδρομέδα δὺσι ζῳδίοις συναναφέρεται, τὰ μὲν δεξιὰ αὐτῆς Ἰχθυοῖσι, τὰ δὲ ἀριστερὰ ἅμα τῷ Κριῶ.

book 704 —οὕτω καὶ μογεραὶ χεῖρες· κακοπαθεῖς φησι τὰς χεῖρας τῆς Ἀνδρομέδας διὰ τὰ δεσμὰ ἃ περικείται. ἄλλως· ὥσπερ ὁ Ἰχθυὸς οὐχ ἅπας ἄνεισιν, ἀλλὰ ἄλλου ἄστρου προσμένει ἐπιτολήν, [τουτέστι δωδεκατημορίου,] οὕτω καὶ ἡ Ἀνδρομέδα. καὶ τὸ πῶς λέγει, ὅτι τὰ πάντα μέρη αὐτῆς τοῦ σώματος διχῶς ἀνέρχεται, ὥστε τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα θεωρεῖσθαι, τὸ δὲ ἥμισυ καταλείπεσθαι.

book 707 —τὰ μὲν οἱ κατὰ δεξιὰ χεῖρός· τὰ μὲν οὖν δεξιὰ μέρη αὐτῆς τῶν Ἰχθύων ἀνατελλόντων ἀναφέρεται, τὰ δὲ ἀριστερὰ ὁ Κριὸς ἀνίων ... οὗ ἀνιόντος κατὰ διάμετρον θεωρεῖσθαι ἐπὶ τῆς δύσεως τὸ Θυτήριον, τοῦ δὲ Περσέως τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους ἀνατέλλοντας.

book 712-713 —καὶ κ' ἀμφήριστα πέλοιτο ἕως ἢ ἐπὶ Ταύρω· ἐπειδὴ πλησίον ἀλλήλων εἰσὶ τὰ ζῳδία ταῦτα, ὅ τε Κριὸς καὶ ὁ Ταῦρος, φησὶν ὅτι ἀμφίβολον <ἄν> γένοιτο πότερον ποτε λήγοντι τῷ Κριῶ ὁ πᾶς συνανέρχεται ἢ τοῖς πρώτοις μέρεσι τοῦ Ταύρου. ὅλος μέντοι γε γίνεται ὑπέργειος ἀνατέλλοντος τοῦ Ταύρου.

book 714 —οὐδ' ὅ γε Ταύρου λείπεται· οὐδὲ ὁ Ἡνίοχος ὑστερεῖ τότε, ἀλλὰ συνανατέλλει τῷ Ταύρῳ, ἐπιβεβηκώς αὐτοῦ τῷ ἀριστερῷ κέρατι. „καὶ οὐδαμῶς αὐτοῦ ἀνιόντος [τοῦ Ταύρου] ὁ Περσεὺς ἀπολείπεται“.

book 716 —μοῖρῃ γε μὲν οὐκ ἐπὶ ταύτῃ· οὐχ ἅπας, φησὶν, ἅμα ἀνατέλλει ὁ Ἡνίοχος τῷ Ταύρῳ (μοῖρα γὰρ τὸ ζῳδιον τοῦ Ταύρου), ἀλλ' ὅλον τὸν Ἡνίοχον οἱ Δίδυμοι ἀνάγουσιν. οἱ μέντοι Ἑριφοὶ καὶ ἡ Αἶξ καὶ τὸ θέναρ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ἅμα τῷ Ταύρῳ συναναφέρεται. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ Κήτους ἢ τε λοφιὰ καὶ ἡ οὐρά. μοῖρῃ γε μὲν· τουτέστιν οὐ τοσαύτῃ μοίρᾳ ὅσον ὁ Περσεὺς. ἀλλ' Ἑριφοὶ καὶ τὰ λοιπὰ συνέρχονται τῷ Ταύρῳ.

book 719 —ὅτε λοφιή τε καὶ οὐρή· καὶ καθ' ὃν καιρὸν συμβέβηκε τοῦ Κήτους τὴν τε λοφιὰν καὶ τὴν οὐρὰν ἐκ τῶν νοτίων μερῶν ἀνατέλλειν. τότε δὴ καὶ ὁ Ἀρκτοφύλαξ ἄρχεται μετὰ τοῦ πρώτου ζῳδίου, τουτέστι τοῦ Σκορπίου, δύνειν, ὅς ἐστι κατὰ διάμετρον τῷ Ταύρῳ.

book 721 —δύνει δ' Ἀρκτοφύλαξ· πάλιν τὸ ζῳδιον εἶπεν ἐπειδὴ ἐν τέτρασι μοῖραις δύνει, τουτέστιν ἐν τέτρασι ζῳδίοις. κατὰ διάμετρον τοίνυν ἄρχεται καὶ ὁ Ἀρκτοφύλαξ δύνειν ἀνελθόντος Κριοῦ, ὅτε αἱ Χηλαὶ δύνονται· πρώτη γὰρ μοῖρα τῆς τοῦ Βοώτου δύσεως αἱ Χηλαί, αἱ δὲ τέσσαρες μοῖραι, Χηλαὶ Σκορπίος Τοξότης καὶ Αἰγόκερως, κατάγουσιν ἐπὶ δύσιν ἄνευ χειρὸς τὸν Βοώτην. ἄδυτος γὰρ αὐτοῦ ἡ χεὶρ, ἐπειδὴ ἔνδον ἐστὶ τοῦ ἀρκτικοῦ. αὕτη γάρ, ἡ λαία αὐτοῦ χεὶρ, πλησίον ἐστὶ τῆς μεγάλης Ἀρκτου.

book 721 δύνει δ' Ἀρκτοφύλαξ· τότε καὶ ὁ Ἀρκτοφύλαξ ἄρχεται δύνειν, τέσσαρσι ζῳδίοις ἀντικαταδύμενος, τῷ Ταύρῳ, Διδύμοις, Καρκίνῳ, Λέοντι. ἢ μέντοι χεὶρ αὐτοῦ ἢ ἐντὸς ἀρκτικοῦ μόνῃ οὐ καταδύνει.

book 724 —ἀμφοτέροί τε πόδες· οἱ δὲ τοῦ Ὀφιοῦχου πόδες μέχρι γονάτων καταδυομένου ἔστωσάν σοι τεκμήριον τῶν Διδύμων ἀνιόντων. καθ' ὃν καιρὸν καὶ ὅλον τὸ Κῆτος ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα θεωρεῖται, ἅμα σὺν αὐτῷ καὶ ὁ Ἡριδανὸς ποταμὸς κατηστερισμένος ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν πόδα τοῦ Ὠρίωνος. „δύνανται οὖν, φησὶν, οἱ ναῦται, ἐν αἰθερίῳ τῷ καταστήματι ταῦτα τὰ ἄστρα ἐπιτηροῦντες, καὶ μάλιστα τὸν Ὠρίωνα, τεκμήρασθαι πόσον τῆς νυκτὸς ὑπολείπεται μέρος, καὶ

book 724 πόσον διάστημα πεπλεύκασιν“.

book 726-727 —Κῆτεος οὐδὲν ἔλκεται· τῶν Διδύμων ἀνιόντων οὐδὲν τοῦ προειρημένου (720) Κήτους ἔτι ἔλκεται ἐπὶ ἀνατολᾶς, ἀλλ' ὅλον ἤδη ἐπὶ τὸ φανερόν ἐστι. τὸ δὲ ἀμφοτέρωθεν, οὔτε ἐξ ἀνατολῶν οὔτε ἐκ δύσεως.

- book 728 —ἤδη καὶ Ποταμοῦ: τότε τὴν τοῦ Ποταμοῦ πρώτην καμπὴν ἐν καθαρῷ καὶ εὐδίῳ πελάγει ναύτης ἀφορῶν <ἄν> ἴδοι. ἐζήτησαν δὲ δι' ἣν αἰτίαν ἐν τούτῳ μόνου αὐτοῦ ἐμνήσθη. καὶ φάμεν ὅτι ἐπειδὴ ἐπάγει τὸν Ὠρίωνα (730), πρὸς ὃν μάλιστα ἀφορῶντες πλέουσιν οἱ ναῦται, ὑπὸ δὲ τοὺς τοῦ Ὠρίωνος πόδας οὗτός ἐστι, διὰ τοῦτο αὐτοῦ ἐμνήσθη.
- book 730 —αὐτὸν ἐπ' Ὠρίωνα μένων: ἐκδεχόμενος. ἰδὼν γὰρ τὴν τοῦ Ποταμοῦ πρώτην καμπήν, κατανοήσεις ὅτι λοιπὸν Ὠρίων ἀνατέλλει, ἵνα ἀπὸ τοῦ Ὠρίωνος φανέντος γνῶς πόστη νυκτός ἐστίν ὥρα. πανταχῇ γὰρ (ἐν παντὶ τῷ οὐρανῷ) ταῦτα (τὰ διὰ τῶν ἄστρων τεκμήρια) οἱ θεοὶ παρέχουσιν. εἴ οἱ ποθὶ σῆμα: ἐάν ποτε αὐτῷ ἢ νυκτός σημεῖον ἢ πλοῦ μέτρον εἴποι. ἰστέον δὲ ὅτι τέλος τῶν ἄστρων ἐποίησεν.
- book 731 —ἡ νυκτὸς μέτρον ἢ ἐπὶ πλόου: τουτέστι τεκμαίρεται ἀπὸ τοῦ δεῖνος ἀστέρος ἀνατέλλοντος πόσον πλοῦν περαιώσει δύνοντος τοῦ σεσημειωμένου ἀστέρος. οἷον ἔστ' ἂν δύναι μέλλῃ ὁ δεῖνα ἀστήρ, ἡμεῖς ἀποπλεύσομεν ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ ἢ τούναντίον, ἔστ' ἂν ὁ δεῖνα ἀστήρ μέλλῃ ἀνατεῖλαι. παρασημειοῦνται γὰρ αὐτούς, ὅπερ ἐλέγομεν.
- book 733 —οὐχ ὁράας; ὀλίγη μὲν: ἡ δοκοῦσα εἶναι πρὸς τινὰ τοῦ λόγου ἀπότασις ἐπλαγίασε πρὸς τὸ [οὐχ ὁράας] ἐνθεῖναι τὸ εἰς Ἀγκλείδην προοίμιον ἀναφερόμενον. ἀλλ' ἠγνόησαν ὅτι ποιητικόν ἐστίν ἔθος, ὡς καὶ Ὅμηρος „ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις“ (Δ 223) καὶ „Πατρόκλεις ἵππεῦ“ (Π 20) καὶ „οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε“ (Δ 127). καὶ διὰ τούτων ἦθος ἐγγίνεται τοῖς ὑποκειμένοις. ἄλλως. οὐχ ὁράας; λοιπὸν πειρᾶται διὰ πολλῶν παραστήσαι ὅτι πολλὰ τεκμήρια ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι, καὶ οὐ μόνον δι' ἡλίου καὶ σελήνης, ἀλλ' ἤδη καὶ [ζῶων καὶ] δι' ἐρπετῶν <καὶ> φυτῶν καὶ ἄλλων, ὅτι διὰ πάντων προνοεῖται ἡμῶν τὸ θεῖον. ἄρχεται οὖν τὰς τῆς σελήνης φάσεις ἐκτιθέναι, καὶ φησιν ὅτι μετὰ τὴν τοῦ ἡλίου δύσιν ἐπὶ τῆς ἐσπέρας, ἐὰν φανῇ μηνοειδεῖς καὶ λεπτὰς ἔχουσα τὰς κεραίας, αὕξησιν τοῦ αὐτῆς φωτὸς ἐπιδείκνυται. ὅταν δὲ ἄρχηται σκιὰν τῶν σωμάτων ἀποτελεῖν, τετράδα τοῦ μηνὸς σημαίνει. ὅταν δὲ ἡμικύκλιον διαιρῇται, διχότομος ὀνομάζεται,
- book 733 ὀγδόην ἡμέραν ἐπέχουσα. πλήρης δὲ γενομένη πανσέληνος καλεῖται. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν μειομένη τῷ φωτὶ πολλὰς ἀπαλλάσσει φάσεις, καὶ καθ' ἐκάστην φάσιν αὐτῆς ἐπινοίαν λαμβάνομεν τῶν τοῦ μηνὸς ἡμερῶν. ἡ μὲν γὰρ ἀμφικυρτος ἐννεακαιδεκάτην δηλοῖ, διχότομος δὲ λήγουσα εἰκάδα καὶ δευτέραν, μετὰ δὲ τὴν διχότομον λεπτὰς πάλιν ἔχουσα καὶ μηνοειδεῖς τὰς κεραίας, δηλοῖ τὰς ἐπὶ σύνοδον ἡμέρας. εἴτα συνοδεύουσα τῷ ἡλίῳ καὶ περιφωτιζομένη ὑπ' αὐτοῦ ἀφανὴς γίνεται ἡμέραις δυσὶ καὶ μοίραις ὀλίγαις.
- book 733 οὐχ ὁράας; πληρώσας τὸν περὶ τῶν ὥρων διὰ τῆς τῶν ἄστρων καταλήψεως λόγον, ἔρχεται ἐπὶ ἄλλο βιβλίον σφόδρα βιωφελές, ὃ καλεῖται Διοσημεῖαι. ἀπὸ γὰρ τοῦ ποιοῦ τῆς σελήνης σχήματος καὶ ἀπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων δηλοῖ ἡμῖν εἰ ἔσται χειμῶν. περὶ δὲ τῶν τῆς σελήνης σχημάτων ἔστιν εἰπεῖν, ἐτέρως. τὸ δὲ ἐξῆς: οὐχ ὁράας; ὅταν ἀπὸ τῆς δύσεως ἡ σελήνη φαίνεται αὐξομένου καὶ ἰσταμένου τοῦ μηνός, διδάσκει ἡμέραν, τετάρτην μὲν ὅταν πρῶτον ἀποβάλλῃ σκιὰν ἀπὸ τῶν σωμάτων ἡμῶν, ὀγδόην δὲ ἰσταμένου [καὶ] ἡμίλαμπρος [τοῦ φωτός], διχομηνίαν δὲ πανσέληνος καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ πρόσωπον πλήρες τοῦ φωτὸς ἔχουσα.
- book 734 —ἐσπερόθεν φαίνεται: ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ὅτε φαίνεται, ἐσπέραν τὸν ὑπὸ γῆν τόπον καλῶν. ἀποστᾶσα γὰρ ἡ σελήνη ἡλίου δώδεκα μοίραις τίκτεται.
- book 735 —μηνὸς ὅτι πρώτη ἀποκίδνεται: μῆνα κυρίως ἔλεγον οἱ Ἕλληνες τὸν χρόνον τὸν ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς συνόδου, παρὰ τὴν μῆνην μῆνα ὀνομάσαντες. ἐμέτρουν γὰρ οἱ Ἕλληνες τοὺς μῆνας πρὸς τὸν τῆς σελήνης δρόμον, Αἰγύπτιοι δὲ πρὸς τὸν τοῦ ἡλίου. ἀπὸ δὲ γέννης τρίτην ἡμέραν ἄγουσα ἡ σελήνη μηνοειδὴς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ φωτὸς καλεῖται, ἡνίκα λεπτὸν φῶς τοῖς κέρασιν ἐπιτρέχει. ὀγδοαία δὲ οὕσα διχότομος ὀνομάζεται, ὅταν τοῦ ὅλου κύκλου τὸ ἥμισυ

φωτισθῇ, ἐνναταία δὲ ἀμφίκυρτος, ὅταν τῇ διχοτόμῳ κυρτώσεις προσγένωνται φωτός, ὥστε κατ' ὀλίγον τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου φωτισθῇ· πεντεκαίδεκαταία δὲ οὔσα, πανσέληνος καὶ διχόμηνος, πληρωθεῖσα τοῦ φωτός· πᾶσα γὰρ ἐν διαμέτρῳ οὔσα τοῦ ἡλίου, διχασθέντα ἐν πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ δηλοῖ τὸν μῆνα. ἐντεῦθεν λοιπὸν κατὰ τὸ ἀνάπαλιν δευτέρα ἀμφίκυρτος, δευτέρα διχότομος, δευτέρα μηνοειδής· ἔπειτα ἀρπαγιμαία (ἀφανής γὰρ λοιπὸν φαίνεται ὑπὸ τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς γενομένη), ἔπειτα συνοδική, ἡνίκα ἐν τῷ

book 735 αὐτῷ ζωδίῳ τὰς αὐτὰς μοίρας ἐπέχει τῷ ἡλίῳ. ἐπειδὰν δὲ τὴν ἰσομοιρίαν παραλλάξῃ, τότε πάλιν γένναν φαμέν. ὅτε πρώτη ἀποκίδνεται: ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ μηνὸς τοσοῦτον ἄρχεται ἀποσκίδνασθαι τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ αὐγὴ ἀπ' αὐτῆς, ὅσον [τὸ] ἀμυδρὰν σκιὰν ἡμῶν τοῖς σώμασι ποιεῖν. ὅταν γὰρ πανσέληνος ᾖ, ᾗτοι ὁλόκυκλος, τότε καὶ τὸ φῶς πλεῖον ἔχουσα, σκιὰν οὐχὶ μικρὰν ἡμῖν ἀποτελεῖ.

book 736 —ἐπὶ τέτρατον ἡμᾶρ ἰοῦσα: τεταρταία, φησί, γενομένη, ἄρχεται δύνασθαι σκιάζειν ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς. τριταία γὰρ οὐ δύναται διὰ τὴν περικειμένην τοῦ φωτὸς ἀδράνειαν. φησὶν οὖν· „ὅταν πρώτη τῆς σελήνης αὐγὴ ἀπὸ γέννης ὑψόθεν σκεδαννύται, ὥστε καὶ σκιὰν δύνασθαι ποιεῖν, γίνωσκε (ἀπὸ κοινοῦ) τεσσάρων οὔσαν ἡμερῶν τὴν σελήνην“.

book 737 —ὁκτὼ δ' ἐν διχάσιν: ὁκτὼ δὲ ἡμέρας ἄγει διχότομος οὔσα, διχόμηνος δὲ παντὶ προσώπῳ πεντεκαίδεκαταία οὔσα· πληρεστάτη γάρ.

book 738 —αἰεὶ δ' ἄλλοθεν ἄλλα: διὰ παντὸς δὲ ἀλλαχόθεν καὶ πολυπλάσιως τὰ πλάτη τοῦ φωτὸς ἐπεκτείνουσα, δηλοῖ καὶ λέγει ὁποῖα καὶ πόστη τοῦ μηνὸς ἐστὶν ἡμέρα. προείπομεν δὲ ὅτι τῶν μηνῶν αἱ καταλήψεις ἐκ τοῦ φωτὸς αὐτῆς ἐγγίνονται. ἄλλως: αἰεὶ δὲ ἄλλοθεν ἄλλα δεικνύσα πρόσωπα ἡγουν εἶδη, τουτέστιν ἐν πολλαῖς μορφαῖς φαινομένη, λέγει ἡμῖν πόστη ἡμέρα τοῦ μηνὸς ἀνατέλλει.

book 733-739 —[ἄκρα γε μὴν νυκτῶν]: περὶ μὲν τῆς ἐν νυκτὶ τῶν ὥρων διακρίσεως ἤδη προείπομεν. αὐτὴν δὲ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν ἥτις ἐστὶ τοῦ μηνὸς ἐξῆς διδάσκει. μῆνα δὲ λέγομεν τὸν ἀπὸ συνόδου σελήνης καὶ ἡλίου χρόνον ἐπὶ σύνοδον, ὅς ἐστιν ἡμερῶν κθ'. ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων συνόδων ἡμέραν ἄκουε τὸν ἐκ τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας χρόνον. τούτῳ δὲ τῷ μηνὶ ἐχρῶντο πρὸς τὴν τῶν πολιτικῶν ἡμερῶν ἀγωγὴν, καὶ νῦν ἔτι χρῶνται πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων.

book 733-739² ἄκρα δὲ νυκτῶν (740) ἐσπέρα καὶ ὄρθρος, ἅπερ ἱκαναὶ πρὸς τὸ σαφὲς δηλῶσαι ἐκεῖναι αἱ δώδεκα μοῖραι, τῶν δώδεκα ζωδίων δηλονότι. ἄλλως: τὰ δώδεκα ζώδια ἱκανὰ ἐστὶ σημαίνειν ἀρχὰς τε καὶ τέλη τῶν νυκτῶν. μέγαν δὲ ἐνιαυτὸν λέγει τὸν ἡλιακόν. οἱ γὰρ παλαιοὶ τρία ἥδεσαν μέτρα χρόνου, ἡμέραν, μῆνα, ἐνιαυτόν. μέγιστον δὲ τούτων ὁ ἐνιαυτός, ὅτι δὲ λέγει τὸν ἡλιακόν, δηλὸν ἐξ ὧν ἀρότου καὶ φυτείας μνήμην ποιεῖται.

book 733-739² ἄλλως: ὁ λόγος αἱ τῶν δώδεκα ζωδίων ἀνατολαὶ καὶ δύσεις ἱκαναὶ πεφύκασιν τῶν ἐνιαυσιαίων καιρῶν τὴν διαφορὰν οἰκείως διασαφῆσαι, ἔαρος, θέρους, μετοπώρου, χειμῶνος. διὰ γὰρ τούτων καταλαμβάνομεν τὴν διαφορὰν τῶν κατὰ τὴν γεωργίαν ἔργων, σπόρου, φυτείας, ἀμῆτου, τῶν ἄλλων πάντων. ἐμφανεῖς δὲ τοῖς βουλομένοις ἀκριβῶς προσέχειν τυγχάνουσιν αἱ τε ἀνατολαὶ καὶ δύσεις τῶν ζωδίων διὰ τὴν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν. ὁμοία δὲ τῷ προοιμίῳ ἡ διάνοια· „ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν ἀστέρας οἱ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνειν“ (11—12).

book 743-750 —ἐκ Διὸς ἤδη πάντα: ὑπὸ τοῦ Διὸς παρεδόθη τοῖς ἀνθρώποις ἵνα οἱ μὲν πρὸς ἀντίληψιν τῶν κατὰ γεωργίαν ἔργων ὠφεληθῶσιν, οἱ δὲ εἰς ναυτιλίαν, φυλασσόμενοι τὰς χειμερίους ἀνατολάς τε καὶ δύσεις τῶν ἀστρῶν, οἷον Ἀρκτούρου Ἐρίφων Αἰγός, ἀπὸ τε τῆς ἐσπέρας σημειώσιν ποιούμενοι τοῦ μέλλοντος καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρθρου, τουτέστιν ἀπὸ τῆς ἐκάστου τῶν ἰβ' ζωδίων ἀνατολῆς τε καὶ δύνσεως. ὁ γὰρ ἥλιος ἐν τῇ ἐνιαυσιαίᾳ περιόδῳ διεξιὼν τὸν ζωδιακόν

κύκλον κατὰ τάξιν εἰς ἓν ἕκαστον τῶν ζωδίων μεταβαίνει. διὸ ὄγμον τὴν πορείαν αὐτοῦ ὠνόμασεν.

book 743-750 καὶ Ὅμηρος „ὄγμον ἐλαύνωσιν“ (Λ 68). ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὰ πάντα ἐδόθησαν τοῖς ἀνθρώποις ἵνα τὴν δύσιν καὶ τὴν ἀνατολὴν τῶν ἀστέρων θεωροῦντες γινώσκωσιν ὥραν τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ ἔαρος.

book 744 —καὶ μὲν τις καὶ νηΐ· ὅτι τὰ ἀπλανῆ, φησί, δηλοῖ τοὺς καιροὺς καὶ τεκμήρια δίδωσι τοῦ πλοῦ. „καὶ γάρ τις καὶ νηΐ ἑαυτὸν εἰσδεδωκὼς πολὺκλυστον χειμῶνα ἐσκέψατο, ἢ τοῦ δεινοῦ Ἀρκτούρου μνημονεύσας (ὅλη γὰρ αὐτοῦ ἡ δύσις χειμερινή ἐστιν, ὃ δὲ Χηλαῖς συγκατέρχεται Σκορπίῳ Τοξότη Αἰγοκέρῳτι, ἢ δὲ τετράμηνος χειμερινή ἐστιν), ἔμαθεν οὖν περὶ ἐσομένου χειμῶνος ὁ ναυτίλος ἢ τοῦ Βοώτου μνησθεῖς (δεινοῦ δὲ οἱ μὲν τοῦ λαμπροῦ, οἱ δὲ χειμερινοῦ, ὡς πρὸς τὸ παρόν) ἢ τινων ἄλλων ἀστέρων [θεάσοιτο] οἵτινες ἐξ ὠκεανοῦ ἀρύονται, ἀντὶ τοῦ ἀνατέλλουσιν“.

book 747 —ἀμφιλύκης· φασὶ γὰρ τὸν λύκον ἀνακεῖσθαι τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος μάντις ὦν προβλέπει, οὕτω καὶ τὸν λύκον, διὰ τὸ ὀξύδερκὲς αὐτοῦ, προσήρμωσαν [αὐτὸν] τῷ Ἀπόλλωνι. διὰ τοῦτο καὶ λυκόφως λέγεται, ὅταν ὁ λύκος θεάσῃται.

book 749 —ὄγμον ἐλαύνων· ὄγμος κυρίως ἡ τάξις καλεῖται τῶν θεριζόντων, ὅπου ἀμῶνται, ἢ ὁ μεταξὺ δύο φυτειῶν τόπος ἀργός. ἐπειδὴ οὖν τὴν μέσσην γραμμὴν τοῦ ζωδιακοῦ ὁ ἥλιος πορεύεται, ἔχει δὲ ὁ κύκλος ἄλλας δύο ἐκατέρωθεν γραμμάς, διὰ τοῦτο εἶπεν ὄγμον τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον. καὶ ὅτι τῶν πάντων ἐστὶν ὁ ἥλιος ἀνατέλλων φυτουργὸς καὶ γεννήτωρ, διὰ τοῦτο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ὄγμον εἶπεν.

book 750 —τοτὲ μὲν τ’ ἀνίων· ἢ γὰρ ἀνατέλλων ἐώας τὰς φάσεις παρέχει αὐτοῖς, ἢ δύνων ἐσπερίας. τὸ δὲ αὐτίκα οὐκ ἀργῶς, ἐπ’ ἀμφοτέρων· ἢ γὰρ αὐτίκα ἀνίων μετὰ τὴν ἐῶαν τοῦ ἄστρου φάσιν, ἢ πρὸ ὀλίγου τῆς τοῦ ἄστρου ἐσπερίας φάσεως δεδυκώς.

book 751 —ἄλλος δ’ ἄλλοιὴν ἀστήρ· ἐφ’ ἕκαστον ὁ ἥλιος τῶν ἐν ταῖς μοίραις ἀστέρων ἔρχεται· οἷον σήμερον, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν πρώτην μοῖραν, ἀνέτειλε <σὺν ἀστέρι τινί>, τῇ δὲ ἐξῆς οὐκέτι σὺν ταύτῃ. ἔρχεται γὰρ ἐπὶ τὴν δευτέραν μοῖραν, καὶ ἐπιψαύει τοῦ ἀστέρος τοῦ ἐν τῇ δευτέρᾳ μοίρᾳ ὄντος. διὸ εἶπεν ἄλλος δ’ ἄλλοιὴν ἐπιδέρκεται ἡμέραν σὺν ἡλίῳ ἀστήρ, ἢ ἄλλος κατὰ [τὴν] ἄλλοιαν [τῶν ἀστέρων] ἡμέραν θεωρεῖται, κατὰ ποιὰν δηλονότι φάσιν, ἐῶαν ἀνατολὴν ἢ ἐσπέριον δύσιν <ἢ> τινὰ τούτων, ἐπεῖτοι γε καθ’ ἐκάστην ἡμέραν ἕκαστος αὐτῶν καὶ ἀνατέλλει καὶ δύεται, ὡσὰν τοῦ κόσμου ἐν ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον φερομένου.

book 752 —γινώσκεις τάδε καὶ σύ· ὀριστικὸν ἀντὶ προστακτικοῦ, ἀντὶ τοῦ γίνωσκε. συναεῖδεται δὲ ἀντὶ τοῦ συνάδεται, πρόκειται. κύκλα (753) ἐνιαυτοί. ἐπιδινεῖται (755) παρέρχεται. ὁ δὲ λόγος· γίνωσκε ὅτι ἀναλογοῦντες ἀλλήλοις καὶ σύμφωνοι γίνονται οἱ τοῦ ἡλίου δρόμοι διὰ ἰθ’ ἐτῶν ἐπιθεωρούμενοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀνατολὴ τῆς τοῦ Ὠρίωνος ζώνης μέχρι τῆς παντελοῦς δύσεως αὐτοῦ, ἔτι γε μὴν καὶ ἡ τοῦ Κυνὸς ἀνατολὴ τε καὶ δύσις διὰ τῶν ἴσων ἐτῶν σύμφωνοι γίνονται.

book 752 τὰς μὲν οὖν ἡμέρας τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἐνεργείας ὑπέδειξε, τὰς δὲ νύκτας ἀπὸ τῆς τοῦ Ὠρίωνος ἀνατολῆς τε καὶ δύσεως, διὰ τὸ ἐκεῖνα τὰ ἄστρα καταληπτὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐν τῇ νυκτὶ γίνεσθαι. ἄλλως· Μέτων τις γέγονε παλαιὸς ἀστρονόμος, ὃς ἀκριβῶς ἀριθμήσας εἶπε μικρὸν ἐνιαυτὸν ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ μεγάλου, περὶ οὗ πάλαι ἐλέγομεν, ὅταν σύνοδος τῶν ζ’ ἀστέρων ἐν μιᾷ μοίρᾳ γένηται ἐπὶ ἀπωλείᾳ τοῦ παντός. δεξάμενοι τοίνυν οἱ μετ’ αὐτὸν ἀστρονόμοι πίνακας ἐν ταῖς πόλεσιν ἔθηκαν περὶ τῶν τοῦ ἡλίου περιφορῶν τῶν

έννεακαιδεκαετηρίδων, ἀριθμήσαντες ὅτι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τοιόσδε ἔσται χειμῶν, καὶ τοιόνδε θέρος, καὶ τοιόνδε φθινόπωρον, καὶ

book 752 τοιοῖδε ἄνεμοι, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς βιωφελεῖς χρείας τοῖς ἀνθρώποις. ἐπειδὴ οὖν ἤδη ταῦτα ἐγνώσθη ἐκ τῶν πινάκων, καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν ἔγνω τὰ πολλὰ ὃ Ἄρατος, φησὶν ὅτι „καὶ αὐτὸς γινώσκεις· πάλαι γὰρ αἰεῖδεται καὶ φανερά τοῖς Ἑλλήσι γέγονεν“. ἐδέξαντο δὲ αὐτὰ Ἑλληνες παρ' Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων. ποῖα οὖν ἐστὶ ταῦτα ἃ συναεῖδεται ἐπήγαγε, τὰ κύκλα καὶ αἱ περιφοραὶ αἱ διὰ ἐννεακαίδεκα ἐτῶν γινόμεναι τοῦ ἡλίου.

book 752 φησὶν οὖν ὅτι πάντας τοὺς ἀστέρας ὃ ἥλιος ἐπέρχεται καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἄλλοτε ἄλλω ἐμπελάζων, ὅτε μὲν ἀνιών, ὅτε δὲ καὶ δύνων.

book 754 —ὅσα τ' ἀπὸ ζώνης: ὅσα, φησί, [καὶ ἔμαθες ἀπὸ τῶν παλαιότερων] ἀπὸ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος πάλιν εἰς αὐτὸν τὸν Ὠρίωνα ἢ νύξ ἄστρα ἐπιφέρει, καὶ ὅσα ἀπὸ τοῦ Κυνὸς εἰς αὐτὸν τὸν Κύνα. βούλεται δὲ καὶ περὶ πάντων εἰπεῖν τῶν ἀπλανῶν· προειπὼν δὲ περὶ τῶν ἄλλων ... [πολλοὶ γὰρ οἱ πρὸ Ἀράτου, περὶ Εὐδοξον καὶ Ἱππαρχον καὶ ἄλλοι τινές] ἥρξατο δὲ ἀπὸ Ὠρίωνος ὅτι ὑπόκειται Καρκίνῳ, καὶ ὅτι μάλιστα εἰς αὐτὸν οἱ πλεόντες ὀρώσι, καὶ ὅτι νότιός ἐστιν, ἐκ δὲ τῶν νοτίων μερῶν αἰεὶ ἐκδέχονται ἐσόμενον χειμῶνα.

book 754 ἄλλως: ὅσα ἄστρα ἀπὸ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος εἰς ἔσχατον Ὠρίωνα, ὃ ἐστὶ μέχρι τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἢ νύξ ἐπιδινεῖται. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ γινώσκεις. ἀρχὴ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστὶν ἢ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος ἐπιτολή, τέλος δὲ τῶν ποδῶν τοῦ Ὠρίωνος ἢ ἐπιτολή καὶ τοῦ Κυνός. εἰς τρία δὲ αὐτοῦ διήρηται ἢ ἐπιτολή, ὦμον, ζώνην, πόδας.

book 756 —οἱ τε Ποσειδάωνος ὀρώμενοι: οὐ μόνον, φησὶν, ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἐστὶν εὐχρηστος τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων αἱ παρατηρήσεις, τῶν τε Ποσειδῶνος καὶ τῶν τοῦ Διός. εἰσὶ δὲ Ποσειδῶνος μὲν ἀστέρες οἱ τοὺς χειμῶνας καὶ τὰς εὐδίας δηλοῦντες, Διὸς δὲ οἱ τὰ πρὸς γεωργίαν εὐχρηστα μηνύοντες. ὅταν οὖν μέλλης πελαγίῳ δρόμῳ σεαυτὸν ἐμπιστεύειν, πολυπραγμόνησον πρῶτον τὴν παρατήρησιν τῶν τὰς εὐδίας ἢ τοὺς χειμῶνας δηλούντων ἀστέρων. κόπος μὲν γὰρ βραχὺς τυγχάνει τῷ βουλομένῳ τὴν τῶν σημείων ἀκρίβειαν μετέρχεσθαι, ἢ δὲ ὠφέλεια πολλὴ ἐκ τῆς τούτων ἐμπειρίας τοῖς ἀσφαλείας προνοουμένοις ἀνθρώποις. ἑαυτοὺς τε γὰρ τότε σώζουσιν οἱ ἄνθρωποι πρῶτον οἱ τὴν παρατήρησιν αὐτῶν ἔχοντες [τῶν τε ἀνατολῶν καὶ δύσεων τῶν ἄστρων], καὶ τοῖς ἄλλοις παραίτιοι γίνονται ἀσφαλείας, προμηνύοντες αὐτοῖς τὰς μέλλουσας τοῦ ἀέρος περιστάσεις ἐκ τῶν περὶ οὐρανὸν σημείων.

book 758 —τῷ κείνων πεπόνησο: διὸ ἐκείνων τῶν ἀστέρων τῶν βιωφελῇ χρεῖαν ἔχόντων ἐν ἐπιμελείᾳ ἔσο, καὶ γίνωσκε καὶ μάθανε αὐτούς. ὀλίγος μὲν γὰρ ἐκ τούτων κάματος, τουτέστιν ἐκ τῆς μαθήσεως, πολὺ δὲ τὸ βιωφελές ἐστὶ τῷ ταῦτα παρατηροῦντι ἀνδρὶ ἐπιφροσύνης καὶ λογισμοῦ. τὸ δὲ μέλοι δέ τοι, περὶ δὲ τούτων τῶν ἄστρων μελέτω σοι ὅσα κεχρημένα καὶ ἀσφαλῶς εἰρημένα περὶ πλοῦ ἐστὶν, ὅταν ἐν νηϊ σαυτὸν πιστεύῃς, καὶ μέλλης εὐρεῖν πόθεν ἔσται κύματα.

book 763 —αὐτὸς μὲν: αὐτὸς μὲν τὰ πρῶτα ἀπὸ βλαβῶν σῶζεται, ἄλλω δὲ ἐκ δευτέρου παραινέσας μεγάλως ὠφέλησεν, διδάξας πότε πλησιάζει χειμῶν.

book 765 —πολλάκι γὰρ καὶ τίς τε: πολλάκις γὰρ γαλήνης οὕσης θεασάμενός τις ἀνὴρ ἔμπειρος σημειῶν τι διὰ τῆς νυκτός, προέγνω χειμῶνα ἐπιγενησόμενον, καὶ ἀσφαλισάμενος τὴν ναῦν ἐμπειρίᾳ ναυτικῇ διεσώθη. ἄλλως: πολλάκις γὰρ, φησί, καὶ γαλήνης ὑπαρχούσης, ἀσφαλίζεται τις περὶ τῆς νηὸς ἐκ τῆς περὶ τὰ μέλλοντα προγνώσεως. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ παραχρῆμα γίνονται οἱ χειμῶνες, ἀλλὰ πολλάκις ἐκ τῶν σημείων τεκμαιρόμεθα καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας χειμῶνα γενησόμενον καὶ μετὰ πέντε, καὶ πολλάκις ἀπροσδόκητος χειμῶν ἐπέρχεται. οὐ γὰρ πάντα οἱ ἄνθρωποι τὰ

σημεῖα ἐπιστάμεθα, ἀλλ' ἔτι καταλείπεται ἡμῖν ἄδηλά τινα, ὧν ἴσως ἐξ ὑστέρου δώσει καὶ ἡμῖν ὁ θεὸς τὴν γνῶσιν.

book 765 αἰεὶ γὰρ ὠφελεῖ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος πανταχόθεν ὀρώμενος καὶ παρέχων τὰ φανερά ἡμῖν σημεῖα. τὸ δὲ πάντοθεν εἰδόμενος οἱ μὲν διὰ γῆς, διὰ θαλάσσης, διὰ παντὸς τοῦ κόσμου, οἱ δὲ διὰ κληδόνων, διὰ μαντείων, δι' ὀνείρων, διὰ σημείων, διὰ τῶν ὁμοίων. Ζεὺς γὰρ οὐρανός, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις (224) ἐν Διὸς εἰλεῖται, ἀντὶ τοῦ ἐν οὐρανῷ. ὁ μὲν οὖν οὐρανός, φησὶν, ἐκ τῶν ἐγκειμένων αὐτῷ ἀστέρων δίδωσι σημεῖα, ἅλλα δὲ παρέχει ἡ σελήνη διχότομος γινομένη ἐκατέρωθεν τοῦ πλήθους (τοῦτο δὲ εἶπεν ἐπειδὴ <δῖς> καθ' ἕκαστον μῆνα διχότομος ὁράται), ἀλλὰ καὶ πεπληθυῖα (774), πληροσέληνος. συμβάλλεται δὲ εἰς πρόγνωσιν οὐκ ὀλίγα <σημεῖα> εὐδίας τε καὶ χειμῶνος καὶ ὁ ἥλιος δύνων τε καὶ ἀνατέλλων, ἃ μὲν εἰς ὅλον μῆνα, ἃ δὲ καὶ ἐπ' αὐτὴν <τὴν> ἡμέραν. ὁ γὰρ ἥλιος

book 765 ἀνατέλλων σημεῖον τῆς ἡμέρας ὑπάρχει, ἥτοι χειμερίου ἢ εὐδίας, καὶ δύνων δὲ τῆς νυκτός. ὁποίου μέντοι μηνὸς τὰ ζῶδια γίνονται σημεῖα. ὁ γὰρ Εὐδοξος Κριὸν μὲν φησιν ἡλίου διερχομένου μαλακὰ γίνεσθαι τὰ πνεύματα, ὁμοίως καὶ Ταῦρον· ὅταν <δὲ> Διδύμους, ζεφύρους τε πνεῖν καὶ βορέας ψυχρούς. καὶ καθ' ἕκαστον τῶν ζωδίων πειράται προσημαίνειν τὴν τοῦ ἀέρος <περίστασιν>, ὅπερ ἐγίνετο ἂν εἴπερ ἐξ ὀλοσχερῶν ἡμερῶν ὁ ἐνιαυτὸς εἴη. εἰ μέντοι γε ἐπιτρέχει τὸ μόριον, οὐκέτι ἂν συμπίπτον τοῦτο καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἴη.

book 767 —ἄλλοτε δὲ τρίτον: ποτὲ μὲν μετὰ τρεῖς ἡμέρας γεννᾶται χειμῶν, ποτὲ δὲ μετὰ πέντε <ἢ> ἀπροοράτως, ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν πρώην γινομένων σημείων προγινώσκομεν.

book 771 —Ζεὺς: ὁ οὐρανός, ὡς καὶ ἐν ἄλλῳ (265) Ζεὺς αἴτιος. καὶ „ὁ μὲν οὐρανός, φησὶν, ἐκ τῶν ἐγκειμένων αὐτῷ ἀστέρων δίδωσιν ἡμῖν σημεῖα, ἅλλα δὲ ἡμῖν παρέχει ἡ σελήνη διχότομος γινομένη (τοῦτο δὲ εἶπεν ἐπεὶ καθ' ἑκάστην αὐτῆς περίοδον διχότομος γίνεται δῖς), ἀλλὰ καὶ πεπληθυῖα, τουτέστι πληροσέληνος οὕσα“. συμβάλλεσθαι δὲ οὐκ ὀλίγα εἰς πρόγνωσιν εὐδίας τε καὶ χειμῶνος τὸν ἥλιον δύνοντά τε καὶ ἀνατέλλοντα, ἃ μὲν εἰς ὅλον μῆνα, ἃ δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν. ὁ γὰρ ἥλιος ἀνατέλλων σημεῖα τῆς ἡμέρας παρέχει ἥτοι χειμερίου ἢ εὐδίνης, ἢ καὶ δύνων γε τῆς νυκτός. ὅποια μέντοι γε μηνὸς τὰ ζῶδια γίνεται, σημεῖα διέρχεται. ὁ γοῦν Εὐδοξος Κριὸν μὲν φησιν ἡλίου διερχομένου μαλακὰ γίνεσθαι πνεύματα, ὁμοίως δὲ καὶ Ταῦ-

book 771 ρον· ὅταν δὲ Διδύμους, ζεφύρους τε πνεῖν καὶ βορέας ψυχρούς. ὁ γὰρ οὖν γενεήν: οὗτος γὰρ αἰεὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὠφελεῖ πανταχόθεν καὶ ἐν παντὶ ὀρώμενος καὶ παρέχων τὰ φανερά σημεῖα. τὸ δὲ πάντοθεν εἰδόμενος οἱ μὲν οὕτως „διὰ γῆς, διὰ θαλάττης, διὰ παντὸς μέρους τοῦ κόσμου“, οἱ δὲ οὕτως ἐξέλαβον „διὰ κληδόνων, διὰ μαντείων, δι' ὀνείρων, διὰ σημείων, διὰ τῶν παραπλησίων πάντων“.

book 774 — <πλήθους' ἀμφοτέρωθεν> : κατὰ μὴν τινὰς ὀριζομένας περιόδους, [πλήθουσι.] τὸ ἐφ' ἐκάτερον τῆς πληροσελήνου ἀρχομένης τε καὶ ληγούσης, καὶ αὐτὴν τὴν πληροσέληνον.

book 778 —σκέπτεο δέ: κελεύει δὲ θεωρεῖν αὐτοὺς ἀμφοτέρας τὰς κεραίας· „ἀπὸ πρώτης αὐξήσεως σκοπεῖ τὴν σελήνην ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κεράτων. διάφορος γὰρ αὐτῇ λαμπηδὼν ἐπίκειται“. σκέπτεο δέ: περισκέπτου δὲ πρῶτον, τουτέστιν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἥ καὶ φαίνεται. [τῶν] κεράων, αὐτῆς τῆς σελήνης. ἐξ αὐτῶν γὰρ ἐστι καταλαβεῖν τὰ ἐναντία ὄντα ἀλλήλοις, τουτέστι χειμῶνά τε καὶ εὐδίαν.

book 779 —ἄλλοτε γὰρ τ' ἄλλη μιν: πρὸς τὴν ἐσπέραν καὶ δύσιν, ὅτε καὶ ἀρχὴν ἔχει, ἀπὸ συνόδου οὕσα ἡλίου. εἶπομεν γὰρ ὅτι τὰς ἀρχὰς ἀπὸ συνόδου οὕσα τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν ἐσπέραν φαίνεται, εἰκότως. εἰ γὰρ νομίζεται Ταύρω εἶναι ὁ ἥλιος περὶ τρίτην ἢ τετάρτην, αὕτη δὲ τοῦ Ταύρου περὶ τριακοστὴν μοῖραν δύναντος τοῦ ἡλίου, λοιπὸν αὕτη πρὸς τῇ δύσει φαίνεται ἕως οὗ ὅλος ὁ Ταῦρος κατενεχθῇ· καὶ ἐὰν ἢ Διδύμοις, τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Ταύρου δύναντος, αὕτη ἄλλας δύο

ώρας ἔχει ὑπὲρ γῆν ἕως καὶ οἱ Δίδυμοι κατέλθωσι. καὶ οὕτως ὅσον αὐτοῦ ἀποκλίνει, μεῖζον τὸ φῶς αὐτῆς γίνεται, καὶ ἀνωτέρω φαίνεται τῆς δύσεως. ὅτε ἀπὸ συνόδου οὔσα ἄγει τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν καὶ ἔχει λαμπρὸν τὸ φῶς, εὐδίας ἐστὶ σημαντικόν.

book 780 —ἄλλοτε δ' ἄλλοιαι: πολλὰς φαντασίας ἔχει, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων. ὡς γὰρ ἂν ταῦτα ἔχη φύσεως, οὕτω καὶ <τὰ> ἐν αὐτοῖς ἡμῖν προσπίπτει. ἄλλοια γοῦν τὰ ἐν θολερῷ καὶ παχεῖ τῷ ὕδατι, ἄλλοια δὲ τὰ ἐν καθαρῷ. ποτὲ μὲν οὖν καθαρὸν τὸ φῶς ἐστὶ, καὶ ἡ μορφή δὲ κερατοειδῆς [ἐστίν], ποτὲ δὲ ἄλλοια καὶ διάφορός ἐστιν. ὁ δὲ νοῦς „εὐθὺς ἀπὸ συνόδου οὔσα καὶ <ὅτε> γεννᾶται τρίτην ἢ καὶ τετάρτην ἡμέραν, διάφορον αὐτῆς τῶν κεράτων ἔχει τὸ σχῆμα“.

book 780 τὸ δὲ ἐπιγράφει (779) ἐπιχρωτίζει. ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν σωμάτων. κερόωσι δὲ (780) κερατοποιοῦσι, σχηματίζουσιν εἰς κεραίαις.

book 782 —τάων καὶ περὶ μηνός: ἀπὸ γὰρ τῶν περὶ τὴν αὔξησιν αὐτῆς σημείων δυνήσῃ μαθεῖν περὶ ὅλου τοῦ μηνός εἰ ὁμβρινός ἢ ἀνεμώδης ἢ αὐχμηρὸς ἢ νήνεμος ἔσται.

book 783 —λεπτὴ μὲν καθαρὴ τε: τουτέστι „τριταία οὔσα, εἰ μὲν λαμπρὸν εἴη τὸ φῶς, εὐδίας ἐστὶ σημαντικόν, εἰ δὲ πυρρὸν καὶ ξανθόν, ἀνέμου δηλωτικόν, εἰ δὲ μέλαν καὶ ζοφῶδες, χειμῶνος καὶ ὑετοῦ“. ἔστι μὲν οὖν αὐτὸ τὸ σεληνιακὸν φῶς διόλου ἀπαθὲς καὶ λαμπρόν (ἄτοπον γὰρ τοῖς στοιχείοις πάθη διδόναι), ὁ δὲ περικείμενος ἡμᾶς οὗτος ἀήρ πρὸς πάντα συμπάθειαν ἔχων τοιοῦτον αὐτῆς ἀποδεικνύει τὸ φῶς. ὅτε γὰρ πνεῖν μέλλουσι ξηροὶ ἄνεμοι, τῆς ξηρότητος τῆς ἐσομένης ἀντιλαμβανόμενος ὁ ἀήρ πυρρὸς γίνεται καὶ ξανθοῦται. καυστικὸν γὰρ αἰεὶ τὸ ξηρὸν καὶ πυρῶδες. καὶ οὗτος ὁ ἀήρ τοιοῦτος γενόμενος σφάλλει ἡμῶν τὴν ὄψιν οὕτως ὥρᾳ τῆς σελήνης τὸ φῶς, καὶ ἔστι σημεῖον ἀνέμων ξηρῶν.

book 783 ἄλλως: τριταίαν ἄγουσα ἡμέραν ἀπὸ συνόδου καὶ οὔσα λεπτὴ (οὕτω γὰρ ἐστὶ τριταία οὔσα) καθαρὸν καὶ διαυγὲς τὸ φῶς ἔχουσα, εὐδίας ἐστὶ σημαντικὴ. λεπτὴ δὲ οὔσα, τουτέστι τριταία, καὶ σφόδρα ἐρευθῆς οὔσα καὶ πυρῶδες τὸ φῶς ἔχουσα, πνευμάτων ἐστὶ δηλωτικὴ. ταῦτα δὲ προειρήκαμεν.

book 784 —λεπτὴ <δὲ> καὶ οὐ μάλ': λεπτὸν δὲ ἔχουσα τὸ φῶς, τουτέστι τριταία.

book 785 —πνευματὶ: ὅταν δὲ ἄνεμοι μέλλωσι πνεῖν, πάλιν τῆς ἐσομένης ὑγρότητος ὁ ἀήρ ἀντιλαμβανόμενος παχυμερὲς τις ἐκ τῆς ὑγρότητος γίνεται καὶ ζοφώδης, καὶ τοιοῦτον ἡμῖν δείκνυσιν [μέλαν καὶ ζοφῶδες] τὸ τῆς σελήνης φῶς. καὶ γὰρ καὶ τὰς μελαίνας τῶν νεφελῶν καὶ ζοφώδεις ὑετοῦ αἰτίας φαμὲν εἶναι, τὰς δὲ καθαρὰς ἀνέμων, τὰ γὰρ πνεύματα ἅπερ σίφωνας καλοῦσιν οἱ ναυτίλοι συστρεφόμενα ἐν τῇ θαλάσῃ ἀνιμᾶται τὸ ὕδωρ καὶ συνιστάμενα παχέα καὶ ζοφώδη γίνεται, καὶ ἀποτελοῦνται πιλήσεις νεφελῶδεις ἐξ ὧν φέρεται ὁ ὑετός. σίφωνας δὲ αὐτοὺς λέγουσιν οἱ ναυτίλοι. πολλάκις γὰρ καὶ αὐτανδρον τὸ σκάφος μετὰ τοῦ ὕδατος ἀνιμῶνται εἰς ὕψος καὶ ἐξασθενοῦντες πάλιν ἀφιασι. κάτωθεν τοίνυν ἐκ τῆς γῆς πολλὰ ἀναθυμιάσεις γίνονται αἱ τὸν ἀέρα μεταβάλλουσιν.

book 785 παχίων δέ: παχυνομένου δὲ τοῦ ἀέρος ἀμβλύτερα τὰ κέρατα, ὅπερ σημεῖον ὑετοῦ ἢ σελήνης ποιεῖται καὶ τοῦ νότου ὅτι ἐγγύς ἐστιν. παχίων δὲ καὶ ἀμβλείῃσι κεραταῖς: παχυμερὲς δὲ καὶ ζοφωδεστέρα φαινομένη καὶ ἔχουσα τὰς κεραίας ἀμβλυτέρας καὶ ἀμαυροτέρας ἐν τετάρτῃ ἡμέρᾳ, ὅτε οὐκ ἔδει, εἴγε καὶ σκιὰν πέμπει τεταρταία οὔσα, ὑπὸ νότου ἀμβλύνεται. ὑγρὸς γὰρ καὶ χειμερινὸς οὗτος, καὶ δήλον ὅτι τῇ ὑγρότητι παχυμερῇ ποιῶν τὸν ἀέρα τοιαύτην ὁρᾶσθαι ποιεῖ τὴν σελήνην ὑετοῦ ἐπιγινόμενου.

book 785 ἄλλως: ὅταν δὲ παχεῖα <ἡ> καὶ ἀμβλυτέρας τὰς κεραίας ἔχη, νότον προσδοκᾷ ἢ ὄμβρον, ὅταν δὲ τρίτην ἄγουσα ἡμέραν μήτε περικεκλασμένης ἔχη τὰς κεραίας μήτε ὑπτιάζεται, ζεφύρου σημαντικὴ, εἰ δὲ ἀπὸ τρίτης μέχρι τετάρτης ἡμέρας τὸ αὐτὸ τηρήσει σχῆμα, χειμῶνος

ὑπογούου σημαντικὴ τυγχάνει. ὅθεν κελεύει θεωρεῖν αὐτὰς ἀμφοτέρας τὰς κεραίας ἀπὸ πρώτης αὐξήσεως.

book 786 —τέτρατον ἐκ τριτάτοιο: ἐν τετάρτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἔδει εἶναι τὸ φῶς αὐτῆς ἀμενηνόν, ἀλλ' ἔδει καὶ σκιὰν ἀποπέμπειν. ἐκ τούτου δὲ δῆλον ὅτι ὀφείλουσα ἔχειν ἰσχυρὸν τὸ φῶς, ἀμενηνὸν ἔχει. ἄρα οὖν ἐξ αἰτίας τινὸς τοῦτο πέπονθεν· ἢ γὰρ νότῳ ἀμβλύνεται ἢ ἐσομένῳ ὕδατι. καὶ γὰρ ὁ νότος ἐξ ὑγροῦ ἀέρος συνίσταται, διὸ καὶ καρηβαρής. πάντα δὲ τὰ πυρώδη διὰ μὲν πυκνοῦ τοῦ ἀέρος ὀρώμενα ἐρυθρὰ φαίνεται, διὰ ἀκράτου δὲ καθαρά, καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες πάντες φλογώδους οὐσίας κεκοινωνήκασιν, καὶ αἰθέρος εἰσὶ πιλήματα. διαυγῇ τοίνυν αὐτὴν φησὶν εἶναι σημεῖον εὐδίας, ἅτε διὰ ξηροῦ τοῦ ἀέρος φαινομένην, ἐρυθρὰν δὲ πνευμάτων διὰ τὴν περὶ τὸν ἀέρα πύκνωσιν, ὃς διαχεόμενος ἀνέμους ποιεῖ. καὶ

book 786 γὰρ οὐδὲν ἐστὶν ἄλλο ἄνεμος ἢ ῥύσις ἀέρος.

book 788-791 —εἰ δέ κ' ἀπ' ἀμφοτέρων: οἱ ἄνεμοι πάλιν οἱ πνέοντες τοῦτον τὸν περικείμενον ἡμᾶς ἀέρα ἐπίπροσθεν ἑαυτῶν διωθοῦνται. καὶ ἐὰν μὲν ζέφυρος πνεύσῃ ἀπὸ δύσεως ἐπίπροσθεν αὐτοῦ διωθόμενος τὸν ἀέρα, ἔμφασιν ἡμῖν παρέχει τοῦ δοκεῖν τῆς σελήνης τὰ κέρατα ὡς ἐπὶ ἀνατολὰς πρηνῇ φέρεσθαι. ἐὰν δὲ ἀπηνιώτης πνεύσῃ, τότε ἀνάπαλιν ἄνω νενευκότα τὰ κέρατα φαίνονται ὡς ὑπτιούμενα. ἐὰν δὲ βορέας πνεύσῃ, τὸ ἐν κέρας τὸ βόρειον ἐπικαμπὲς γίνεται.

book 788-791 πάλιν ἐὰν νότος, τὸ πρὸς νότον κέρας καμπτόμενον. εἵπομεν δὲ ὅτι τοῦ ἀέρος ἐστὶ[ν ἡ] συμπάθεια. ἐὰν δέ, φησί, τρίτην ἡμέραν ἀπὸ συνόδου ἔχουσα ἀμφοτέροις τοῖς κέρασι μήτε νευστάζῃ ὡς ἐπὶ ἀνατολὰς μήτε ὑπτία φαίνεται, ἀλλ' αἱ κεραῖαι αὐτῆς ὀρθαὶ οὐσαι κυκλοτερεῖς φαίνονται, τότε μὲν οὐκ ἔστιν (ἄνεμος δηλονότι), τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ πρὸς τὴν ἐσπέραν, μετ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐν ἣ τοιαύδε ἐφάνη ἡ σελήνη, γενήσεται. καὶ πολλοὶ δέ, φησί, πνεύσονται.

book 789 —μήτε τι νευστάζῃ: ἐὰν, φησί, τριταίαν ἄγουσα ἡμέραν μήτε ὑπτιάζῃ μήτε ἐπινεύῃ τοῖς κέρασι, τότε προσδέχου τοὺς ἐσπερίους ἀνέμους, τουτέστι τοὺς ἀπὸ δύσεως, οἷον ζεφύρους καὶ ἀργέστας. ξηρὸς γὰρ ὢν ὁ ἀήρ εἰς τὰ τοιαῦτα πνεύματα τὴν μεταβολὴν λαμβάνει διὰ τὴν ἐσπερινὴν ψύξιν. ἐὰν μέντοι γε ἐπιμένη καὶ τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τοιαύτας τὰς κεραίας ἔχουσα, λέγω δὴ ὀρθὰς, χειμῶνός ἐστι σημαντικὴ.

book 789 πλεῖον γὰρ ἡ ξηρασίᾳ ἐπιμένουσα, κατὰ τὴν ἐπὶ πλείῳ ἐκπύρωσιν ἐν αὐτῇ ἔλκει τὸ ὑγρόν. ἡ δὲ μεταβολὴ τῶν τῆς σελήνης κεράτων κατὰ διαφόρους καιρούς. ἐν μὲν τοῖς βορείοις καταστήμασι λεπτότερος ὁ ἀήρ ὑπάρχων ἀκριβῆ τὴν θέαν παρέχει ἡμῖν τότε, διὸ καὶ ἐπινεύειν τὸ τήνικαῦτα δοκεῖ τὰ κέρατα αὐτῆς. ὅταν δὲ ἡ νότιος καὶ ἰκμάδος πλήρης ὁ ἀήρ, τότε φαίνονται ἀνανεύουσιν αἱ κεραῖαι, ἐπειδὴ καὶ πάντα τὰ κάθυγρα πλατύτερα φαίνοντα.

book 792 —εἰ δ' αὖτως ὀρθή: τὴν δὲ ὁμοίαν φαντασίαν καὶ τεταρταία οὐσα εἰ παρέχοιτο, ἀρχὴν χειμῶνος ἀθροίζομένου μαντεύεται, ἔμοι δοκεῖν πυκνουμένου τοῦ ἀέρος διὰ τὴν τῶν ἀπὸ τῆς ἐσπέρας πνευμάτων ῥύσιν. αἴτιον δὲ τῆς πυκνώσεως τὸ διὰ πολλοῦ διαστήματος ἀπὸ τοῦ ἐσπερίου ὠκεανοῦ φερόμενον τὸ πνεῦμα ἀδυνατεῖν τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος ὠθεῖν, ὅθεν ἰσταμένου καὶ ἀντισχομένου ἀπαντᾷ ἡ πύκνωσις.

book 792 ἀπορία· διὰ τί δὲ ἐν μὲν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἄνεμος, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ χειμῶν; ἐν μὲν τῇ τρίτῃ ὅτι τὸ συνιστάμενον μήπω πεπιεσμένον εὐκίνητόν ἐστιν, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ ἀδιάλυτον γινόμενον πύκνωσιν δηλοῖ.

book 794 —εἰ δέ κ' οἱ κεράων: κέρας φησὶν ὑψηλὸν τὸ βορειότερον. ὁ δὲ λόγος „τὸ ὑψηλότερον αὐτῆς τῶν κεράτων ἐὰν συννεύῃ ὡς ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν ὀξυνόμενον, προσδόκα τὸν βορέαν πνευσόμενον, ὅτε δὲ ὑπτίον ἐστὶ τὸ προειρημένον κέρας, τὸν νότον“. ἀντιπνεῖ γὰρ ὁ νότος τῷ βορρᾷ, καὶ ὁ μὲν ὑπτίον ποιεῖ τὸ κέρας, ὁ δὲ βορρᾶς πρηνές. ἄλλως: τὸ μετέωρον δὲ κέρας τῆς

σελήνης, τουτέστι τὸ βόρειον, ἐὰν μὲν ἐπινεύῃ, προσδέχου τὸ πνεῦσαι βορρᾶν, ἐὰν δὲ ὕπτιον, νότον. μετέωρον δὲ κέρας τὸ βόρειον κέκληκεν, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν φαντασίαν.

book 796 —αὐτὰρ ἐπὴν τριτόωσαν: [ἐτοίμης οὖσης διχοτόμου τῆς σελήνης, τὸ πρὸς εὐδίαν καθαρὸν (περιλαμπές) ἐστὶ, τὸ δὲ ἐρευθόμενον ἀνεμῶδες, τὸ δὲ διασπάσματα ἔχον καὶ μελανίας λαμβάνον ἐπομβρίας δηλοῖ.] ἐπὰν δὲ τριταίαν οὖσαν ἀπὸ συνόδου ὅλην τὴν μηνοειδῆ κύκλος περιλάβῃ πανταχόθεν φοινισσόμενος, σφόδρα ἂν τότε χειμερινὸς εἴῃ καιρός. καὶ ἐν τοῖς πρώτοις (784—785) εἶπε· λεπτή δὲ καὶ οὐ μάλ' ἐρευθῆς πνευματή. ἐκ δὲ τῶν πνευμάτων τεκμαίρεται τοῦ καὶ χειμῶνα γενέσθαι. περὶ κύκλος ἐλίσσει: ἐάν, φησὶν, αὐτὴν τριταίαν οὖσαν κύκλος περίσχη ἐρευθόμενος πανταχόθεν, χειμῶνα γενησόμενον ἴσθι. σαφὴς δὲ ἡ τούτου αἰτία. ἐγκαταδυόμενοι γὰρ αἱ ἀκτῖνες τῆς σελήνης ὑγροῖς τοῖς νέφεσι, κωλύονται μὲν ἐξικνεῖσθαι μέχρις ἡμῶν διὰ τὴν παχύτητα τῶν νεφῶν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον τὰ νέφη διαυγοῦσι καὶ ἀνθύνουσιν.

book 796 ἄλλως: ὅταν ἴδῃς, φησί, περὶ τρίτην ἡμέραν κύκλον τινὰ ἐρυθρὸν περὶ αὐτὴν ἔχουσαν, σημεῖόν ἐστι χειμῶνος· καὶ ὅσω μᾶλλον πυρρότερος ὁ κύκλος θεωρεῖται, σφοδρότερον χειμῶνα σημαίνει.

book 799 —σκέπτεο δ' ἐς πληθύν τε: περισκόπει δὲ εἰς τὴν πανσέληνον καὶ εἰς ἀμφοτέρα αὐτῆς τὰ διχάσματα, αὐξομένης τε καὶ πάλιν εἰς μηνοειδῆ δευτέραν ἐρχομένης. πληθὺν δὲ λέγει τὴν πανσέληνον, τὴν διχομήνον. πεπλήρωται γὰρ τὸ τηνικαῦτα φωτός. καὶ ἀμφοτέρον διχόωσαν: τὴν διχότομον ἐξ ἀμφοτέρων, ἵνα λέγῃ τὴν ἀπὸ συνόδου ὀγδοαίαν οὖσαν διχότομον, καὶ τὴν ἐν τῇ ἀποκρίσει δευτέραν διχότομον.

book 799 ὁ δὲ λόγος ἡ δὲ τριτάτη ἀπιόντος (810) διχότομον τὴν σελήνην σημαίνει ἐς δις τοῦ μηνὸς γίνεσθαι.

book 801 —〈καὶ οἱ ἐπὶ χροίῃ〉: τὴν χροάν αὐτῆς ἐν ταῖς φάσεσι ταύταις.

book 802 —πάντη γὰρ καθαρῇ: ὅταν μὲν γὰρ καθαρὰ ἦ δι' ὅλου τοῦ κύκλου, σημαίνει εὐδίαν, ὅταν δ' ἄλλοτε ἄλλο μέρος τοῦ κύκλου μελαίνηται, ὄμβρους δεῖ προσδέχεσθαι.

book 805 —σήματα δ' οὗτ' ἄρ' πᾶσιν: τὰ μέντοι σημεῖα ταῦτα οὐ πάσαις ἡμέραις ἐφαρμόζεται, ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς γινόμενα σημεῖα μέχρις ὀγδῆς δεῖ παρατηρεῖν, τουτέστιν αὐξανομένης διχοτόμου, ἀπὸ δὲ τῆς διχοτόμου μέχρι τῆς πανσελήνου, καὶ ἀπὸ πανσελήνου μέχρι διχοτόμου φθίνοντος μηνός, εἶτα ἀπὸ ταύτης μέχρις ἡμερῶν πρὸς τῆς συνόδου τριῶν ἢ τεσσάρων.

book 805 σήματα: οὐ γὰρ ἐν ἐκάστη ἡμέρᾳ τὰ σημεῖα γίνεται, ἀλλ' ὅσα ἂν γένηται σημεῖα τεκμήρια καὶ δηλοῖ ἄχρι διχοτόμου ... εἶτα ἀπὸ τῆς διχομήνου ἐπὶ τὴν δευτέραν διχάδα, τὴν διχότομον, εἶτα ἀπὸ τῆς δευτέρας διχοτόμου δέχεται τὰ σημεῖα ἢ τελευταία τετράς ἀπιόντος τοῦ μηνός, τριταία οὖσα ὁμοίως. φθιμένην (809) ἵνα λέγῃ τὴν μηνοειδῆ δευτέραν. ἄλλως: τουτέστι τὸ σημεῖον τὸ γινόμενον ἀπὸ τῆς τρίτης ἢ τετάρτης ἡμέρας τῆς σελήνης, μὴ ἔλπιζε τοῦτο ἕως τοῦ τέλους ἐκβῆναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τρίτης ἢ τετάρτης ἕως ὀγδῆς, τὰ δὲ ἀπὸ ὀγδῆς ἕως πεντεκαιδεκάτης, τουτέστι διχομήνου οὖσης.

book 806 —ἀλλ' ὅσα μὲν: συμπίπτει αὐτὰ ταῦτα μέχρι τῆς δευτέρας διχοτόμου, ἀφ' ἧς μέχρι τετάρτης ἢ τρίτης φθινούσης. τούτων δὲ αἴτιον οἱ Πυθαγορικοὶ τὸν ἑπτὰ ἀριθμὸν ὑποτίθενται, φυσικώτατόν τε καὶ θαυμαστόν εἶναι λέγοντες. [καὶ τὸ μὲν πλησίον τοῦ ἄστρου φαίνεται λευκὸν διὰ τὴν τοῦ φωτὸς ἐπικράτειαν, τὸ δὲ ἐξῆς τούτου μέλαν διὰ τὴν πρὸς τὰ νέφη παράθεσιν.]

book 811 —εἰ δέ κέ μιν περὶ πᾶσαν: ἐὰν δὲ κύκλῳ περὶ πᾶσαν τὴν σελήνην ἄλως κείμεναι περιφέρωνται, ἢ τρεῖς ἢ δύο ἢ καὶ μία (ἐπεὶ πολλάκις καὶ δύο καὶ τρεῖς), ἀπὸ τῆς μιᾶς, ἐὰν μὲν

ρήγνυται, ἄνεμον ἀπὸ τῆς χύσεως (ρήγνυμένη γὰρ τῇ διαχεομένῃ), ἐὰν δὲ κατ' ὀλίγον μαραίνηται, γαλήνην δεῖ προσδοκᾶν· ἐὰν δὲ δύο γένωνται περὶ αὐτὴν κύκλοι, χειμῶνα σημαίνει, ἐὰν δὲ τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες, μείζονα τὸν χειμῶνα.

book 811 καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν σελήνην λαμβανόμενα σημεῖα περὶ τοῦ καταστήματος τοῦ ἀέρος ταύτην ἔχει τὴν κατάληψιν. ἄλωαὶ κυκλώσονται: τῶν γινομένων καὶ ἐν τῷ μετεώρῳ συνισταμένων μεταξὺ <αἰθέρος καὶ> γῆς τὰ μὲν ἐστὶ κατ' ἔμφασιν, τὰ δὲ μικτά, τὰ δὲ καθ' ὑπόστασιν· κατ' ἔμφασιν μὲν οἶον ἱρις, ἄλως, μικτὰ δὲ παρήλιοι, καθ' ὑπόστασιν δὲ κομήται, πωγωνία, δοκίδες, λαμπάδες, ἄττοντες.

book 811 ἄλως δὲ εἴρηται ὅτι τὰς ἄλωνας τῷ σχήματι κυκλοτερώς διαγράφουσι. καὶ ἔστιν ἢ ἄλως περὶ τὴν σελήνην κύκλος, καὶ αὐτὴ ἐν μέσῳ ἀμυδροτέρα φαίνεται. ἢ τοίνυν ὄψις κατὰ τὴν ἔνστασιν τοῦ ἀέρος τραχέσι μὲν προσπεσοῦσα αὐτοῦ που καταπαύεται, μηκέτι λαμβάνουσα ἐτέρας φορᾶς ἀρχήν, λείοις δὲ καὶ ὁμαλοῖς προσφερομένη, οἷα ἐστὶ τὰ ἔσοπτρα καὶ τὰ ὕδατα, ἥτοι ἐνδοτέρῳ διαδύεται οἰονεὶ ἐγκατακλωμένη, ἢ, εἴπερ τοῦτο ἀδυνατεῖ ποιεῖν δι' ἀντιτυπίαν τῶν σωμάτων, ἀνακλᾶται ἐμφανίζουσα κατ' ἐκείνον τὸν τόπον τὰ ὁρώμενα ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνακλάσεως ποιεῖται.

book 811 ὅταν τοίνυν περὶ τι ἄστρον νέφη συστῇ συνεχῇ καὶ κοῖλα, ἐνσταθῇ δὲ ὁ ἀήρ ἐπὶ ταῦτα, εἴτα ἀνάκλασιν σχῇ εἰς αὐτὸ τὸ ἄστρον, ἐμφαίνεται τοῦτο καθ' ἐκάστην ἀνάκλασιν, καὶ οὕτως ἢ ἄλως ἀποτελεῖται. καὶ τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ ἄστρου φαίνεται λευκὸν διὰ τὴν τοῦ φωτὸς ἐπικράτειαν, τὸ δὲ ἔξω τούτου μέλαν διὰ τὴν πρὸς τὰ νέφη παράθεσιν. γίνεται δὲ περὶ τὴν σελήνην· ἐὰν μία γένηται, εὐδίαν προσδόκα. διαλύεται γὰρ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἢ πύκνωσις, εἰ δὲ ῥήγνυται, ἄνεμον ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου καθ' ὃν τὴν ῥῆξιν λαμβάνει, εἰ δὲ δύο, χειμῶνα προσδόκα, καὶ ἔτι μείζονα ἐὰν τρεῖς, οὐ μόνον δὲ περὶ σελήνην ἀλλὰ

book 811 καὶ ἥλιον γίνεται καὶ ἀστέρας. τί ἐστὶν ἄλως; ἢ ὕγρου τοῦ ἀέρος ἐπικειμένου καὶ παχέος ὄντος φαντασία φωτὸς κυκλοειδοῦς περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην συνισταμένη.

book 817 —καὶ εἰ ῥήγνυατο μᾶλλον: καὶ εἰ μειζόνως ἀπολύεται. προεῖπομεν δὲ ὅτι διαρρήγνυται καὶ διακρουομένη μᾶλλον ἀπολύεται μὴ δυναμένη διικνεῖσθαι πλείονα τὴν ὑποκειμένην παχύτητα τοῦ ἀέρος [δεικνύει].

book 819 —ἡελίοιο δέ τοι μελέτω: πληρώσας τὰ περὶ τῆς σελήνης τεκμήρια, ἐπὶ τὰ τοῦ ἡλίου σημεῖα ἔρχεται, ἅπερ καὶ αὐτὰ ἀκολουθῶς καὶ ἀκριβῶς διδάσκει. τὸ δὲ ἐξῆς· „περὶ δὲ τοῦ ἡλίου, φησί, μελέτω σοι ἐκατέρωθεν πορευομένου. τῷ γὰρ ἡλίῳ μᾶλλον τῆς σελήνης ἐπίκειται τὰ τεκμήρια ἐοικότα καὶ ἀρμόζοντα τοῖς σκοποῦσι τάληθῃ, καὶ δύνοντι οὖν καὶ ἀνατέλλοντι“. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐκάτερθεν ἰόντος. καὶ γὰρ ἀνατέλλοντος αὐτοῦ ἔστιν ἰδεῖν τεκμήρια, καὶ δυομένου ὁμοίως.

book 819 ἄλλως: παρατήρει, φησί, μάλιστα τὰ περὶ τὸν ἥλιον γινόμενα σημεῖα· καὶ γὰρ ἀνατέλλων καὶ δύνων ἀληθῇ τεκμήρια παρέχει.

book 820 —μᾶλλον ἐοικότα: διὰ τί τὰ τοῦ ἡλίου σημεῖα βεβαιότερά φησι τῆς σελήνης [ἔφη]; ἐπειδὴ πολλὴν ἔχων ἰσχὺν πρὸς τὸ διαλύειν ταῖς ἀκτίσι τὰ ὑποπίπτοντα παχέα, νικώμενος ὑπ' αὐτῶν μείζονα τὸν χειμῶνα προαπαγγέλλει. καὶ ἄλλως: αἱ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν ἀέρα διαφοραὶ κυριώτεραι τῆς σελήνης εἰσί. δυναστεύων γὰρ ἡμέρας σαφέστερα δείκνυσι τὰ τεκμήρια. δεύτερον δὲ ὅτι λαμπρότερός ἐστι, καὶ εἰ μὴ μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ τοῦ ἀέρος εἴη ἢ μεταβολή, οὐκ ἂν κρατηθεῖ. τὰς γὰρ μικρὰς καὶ ἐλαφρὰς ἀναστέλλει. οὕτω Πλούταρχος (fr. 13 Sandbach).

book 821 —ἀμφοτέρων δύνοντι: διὰ τί τότε μόνον, καὶ μὴ ὅτε μεσουρανεῖ; τότε γὰρ φαίνεται <διὰ> τοῦ ἀέρος τοῦ ὑπεργείου τοῦ δεχομένου πάχη καὶ μεταβολὰς διὰ τὰς ἀναθυμιάσεις αἷς ἢ γῇ

ἀναδίδωσι, τοῦ ἡλίου ταῦτα κινουῦντος· ἐξαρθεῖς γὰρ καὶ ὑψωθεῖς τὸ οἰκεῖον ἑαυτοῦ χρῶμα εἰλικρινὲς ἐμφαίνει.

book 822-831 —μή οἱ ποικίλλοιτο: ἐὰν οὖν μέλλοντος ἀνατέλλειν αὐτοῦ ἴδῃς τὸν κύκλον μὴ ἔχοντα λαμπρὸν καὶ εἰλικρινὲς τὸ φῶς, γίνωσκε χειμῶνα ἐπιγενησόμενον. ἐὰν δὲ δύνηιν μέλλων καθαρὸς καὶ ἀνεπιθόλωτος ἐπὶ τὴν δύσιν χωρῇ, τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ εὐδίαν προσδόκα. ὅταν μὲν οὖν μέλλοντος ἀνατέλλειν κοιλότητος φαντασίαν ὁ κύκλος ἐμφαίνῃ, καὶ τῶν ἀκτίνων τινὲς μὲν πρὸς νότον, τινὲς δὲ πρὸς βορρᾶν τρέπωνται, τινὲς δὲ καὶ κατὰ μέσον τὸν κύκλον, ἄνεμον ἢ ὄμβρον δεῖ προσδοκᾶν.

book 822-833 ἄλλως: τῷ ἀπαγορευτικῷ καὶ ἐξ ἀρχῆς χρησάμενος ἐμφαίνει τὸ ἀπευκτὸν καὶ φησι „μηδαμῶς ποικίλος καὶ κατάστικτος φανείη σοι ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος νεωστὶ ἀνατέλλοντος, ὁπότεν εὐδινῆς ἡμέρας εἰς χρεῖαν ἔλθῃς“. διὰ γὰρ τὴν τοῦ ἀέρος παχυμέρειαν καὶ ὑγρότητα ἐμπίπτουσα ἢ ἀκτὶς τοιοῦτον ὁρᾶσθαι ποιεῖ, ποικίλον καὶ κατάστικτον, τὸν κύκλον, ὥστε καὶ ἐρυθρὸν εἶναι φαίνεσθαι. τὸ δὲ ὅμοιον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς ἱριδος εἰς ὑγρότητα ἀέρος καὶ παχυμέρειαν ἐμπίπτων ὁ ἥλιος ἀποτελεῖ τὴν ἱρὶν ταύτην ποικίλην τινὰ καὶ κατάστικτον, περὶ ἧς καὶ ἐξῆς διαλαμβάνει.

book 822-834 ἄλλως: ἐάν, φησί, περὶ τὴν ἀνατολὴν ποικίλος φαίνεται ὁ περὶ τὸν ἥλιον κύκλος, χειμῶνα γενησόμενον ἴσθι. εἰκότως συμβαίνει γὰρ τοῦτο διὰ τὴν τῶν ἀνέμων ἐπιπρόσθησιν, ὅπερ οὐκ ἔἴη καθαρὸν ἡμῖν φαίνεσθαι αὐτόν. „καθαρὸς μέντοι, φησίν, ἀνατέλλων καὶ μηδὲν ἔχων σημεῖον, εὐδίας ἐστὶ σημαντικός, ὁμοίως δὲ καὶ δύνη καθαρὸς καὶ ἀνέφελος, τὴν ἐπιούσαν ἀγγέλλει ἡμέραν εὐδινήν“. βουλύσιον μὲν γὰρ ὥραν (825) τὴν δύσιν ἐκέκληκε, μαλακὴν δὲ αἴγλην (826) ἐπεὶ τὸ πολὺ τοῦ πυρώδους αὐτοῦ πρὸς ἐσπέραν πέπαυται. τοῦ γὰρ περὶ αὐτὸν ἀέρος μηδεμίαν ἔχοντος πύκνωσιν, ἀλλ' ὄντος ἀτρέπτου, καθαρὰ καὶ ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις γίνεται αὐτοῦ.

book 824 —φαίνοιτο δὲ λιτὸς ἀπάντη: ὁ γὰρ λιτὸς καὶ ἀπλοῦς διὰ ἀκεραίου ἀέρος στίλβων ἥλιος εὐδίας δηλωτικός ἐστιν.

book 825 —εἰ δ' αὐτως καθαρὸν μιν: ἀπόκλινιν λαμβάνων ἀμβλεῖαν ποιεῖται τὴν τῆς ἀκτίνος ἐπαφὴν καὶ μαραίνεται τὰ τῆς θερμότητος (διὸ καὶ δέιλη ἐκλήθη, ἐνδεῶς τῆς ἑλῆς ἔχουσα). ὅτε οὖν μάλιστα τὸ θερμὸν ἐξασθενεῖ, 〈ἐάν〉 καθαρὸς καὶ διαφανὴς ἢ ὁ ἀήρ, ἔοικε κεκρατῆσθαι βεβαίως ἢ ἄγουσα τὰ νέφη περίψυξις, διὸ καὶ εὐδίας τὸ σημεῖον.

book 828 —ἀλλ' οὐχ ὁπότε κοῖλος: αἱ ἐν τῷ ἡλίῳ κοιλότητες οὐκ εἰσὶν αὐτοῦ, φαντασίαι δὲ εἰσὶ τῆς ὀψεως κατ' ἐπιπρόσθησιν ζοφεροῦ ἀέρος. οὐ γὰρ τὸ μέσον ὁρᾶται, ἀλλ' ἡ κύκλῳ ἀψὶς λαμπρὰ οὕσα δοκεῖ περιφέγγειν, καὶ τὸ ἐκλιπὲς ἔμφασιν κοιλότητος παρέχει. ὃν γὰρ τρόπον οἱ ζωγράφοι ἀντρώδεις τόπους γράφοντες φωτὶ τραχύνουσι τὴν ὄψιν, ἅτε τῇ φύσει τοῦ μὲν λαμπροῦ προβάλλοντος ἔξω καὶ διωθοῦντος τὴν φαντασίαν, τοῦ δὲ μέλανος ὑποσκιάζειν καὶ

book 828 βαθύνεσθαι δοκοῦντος, οὕτω καὶ περὶ τὸν ἥλιον τὸ μὴ φαινόμενον τῇ ὄψει κατ' ἀντίφραξιν τοῦ ἀέρος [ἢ] ἐκκοπῇ τοῦ μέσου λαμπροῦ διὰ τὴν σκιὰν ὑποφαίνεται. ὁ ὅλην ποιεῖ τὴν ἀντίφραξιν ὁ ἀήρ σφόδρα πιληθεῖς καὶ παχύς, ζοφωθεῖς, διὸ χειμέριον τὸ σημεῖον. Πλούταρχος (fr. 14 Sandbach). ἄλλως: κατὰ τινας καιροὺς ὁ ἥλιος ὁρᾶται κοῖλος. τούτου δὲ αἴτιον τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἰστάμενα νέφη, μελαινόμενα διὰ τὴν πολλὴν πύκνωσιν. πέφυκε δὲ πάντα τὰ διὰ τῶν μελάνων ὁρώμενα κοιλότητος φαντασίαν παρέχειν. οὕτω γὰρ καὶ οἱ ζωγράφοι, ὅσα μὲν βούλονται προσεχῇ δεικνύναι, τῷ λευκῷ ἀπογράφονται, ὅσα δὲ κοῖλα καὶ ἐν βάθει, τῷ μέλανι. ἐὰν οὖν, φησί, τοιοῦτος γένηται, τὰς δὲ ἀκτῖνας μὴ κατ' εὐθεῖαν φερομένας ἔχῃ ἀλλ' ἐσχισμένας, καὶ τὰς μὲν τῇδε τετραμμένας,

book 828

τάς δὲ τῆδε, ὅπερ συμβαίνει ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος, οὐκ ἐωμένων αὐτῶν κατ' εὐθὺ φέρεσθαι, ἢ ἄνεμον ἴσθι γινόμενον ἢ ὑετόν.

book 829 —οὐδ' ὁπότ' ἀκτίνων: ἀπὸ κοινοῦ τὸ εὐδίοις (827)· „ἀλλ' οὐκ ἔσται εὐδίοις ὅταν ἀνατέλλων κεκοιλωμένον ἔχη τὸ μέσον τοῦ κύκλου ...“, δηλονότι ὥσπερ κακωθέντος τοῦ φωτός. τοῦτο συμβαίνει πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος δυσκρασίας. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμικῶν, ὅτε συμβαίνει κοιλαίνεσθαι τοὺς ὀφθαλμούς, δηλονότι ἐξασθενήσαντος τοῦ πώματος, ἢ ὥσπερ ὅταν βλέφαρον καταγαγόντες ἢ περιθλίψαντες τῷ λύχνῳ τὴν ὄψιν προσβάλλωμεν, οὐ φαίνεται συνεχὲς τὸ φῶς, ἀλλὰ πλάγια καὶ σποράδες αἱ αὐγαί, οὕτως, ὅταν ἀχλὺς ἢ νέφωσις ἀνώματος πρὸ τοῦ ἡλίου σταῖσα περιθλίψῃ καὶ σείσῃ τὸν τῆς ὀψεως κῶνον εἰς λεπτὰς ἀκτῖνας καὶ ῥαβδοειδεῖς, ὃ πάσχομεν αὐτοὶ τῇ αἰσθήσει, τοῦτο περὶ τὸν ἥλιον εἶναι δοκοῦμεν.

book 829 οὕτω Πλούταρχος (fr. 15 Sandbach).

book 830 —σχιζόμεναι βάλλουσι: ἀντιφέρονται. πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος δι' ὅλου τοῦ κύκλου ἀποφέρονται αἱ ἀκτῖνες, ἀλλ' αἱ μὲν πρὸς νότον, αἱ δὲ πρὸς βορρᾶν βάλλουσι, τὰ δὲ μέσα τοῦ δίσκου φαίνονται ἄνευ τινῶν ἀκτίνων. τότε, φησί, δι' ὕδατος ἔρχεται ὁ ἥλιος ἢ ἀνέμου. τὰ δ' αὖ περὶ μέσα φαίνει: εἰ δὲ τὸ μέσον αὐτοῦ φαίνοιτο μόνον, τὸ δὲ ἐκατέρωθεν διὰ νέφους πυκνότητα μὴ ὀρῶτο, σχιζομένων τῶν ἀκτίνων πρὸς τε βορρᾶν καὶ νότον πεμπομένων, καὶ τοῦτο σύνθημα πνεύματος ἢ ὑετοῦ.

book 832 —σκέπτεο δ' εἰ καὶ τοι αὐγαί: κατανοεῖν, φησί, δεῖ τὰ περὶ τὸν ἥλιον σημεῖα ἐνατενίζοντας αὐτῷ τῷ κύκλῳ. οὕτω γὰρ γενήσεται σαφὴ τὰ τεκμήρια. ἐὰν οὖν, φησὶν, ἐρευθῆς γένηται, οἶαν χροῖαν συμβαίνει γίνεσθαι πολλάκις περὶ τοῖς νέφεσι δύνοντος αὐτοῦ, ἢ μελανίζων, ὅταν μὲν ἀχλυδέστερος φανῇ, ὕδωρ σημαίνει, ὅταν δὲ ἐρευθῆς, ἀνέμους. ὅταν δὲ ἀμφοτέρα τὰ σημεῖα περὶ τὸν ἥλιον φαίνηται, ὥστε μέρη μὲν αὐτοῦ τοῦ κύκλου μελαίνεσθαι, μέρη δὲ φοινίσσεσθαι, τότε δεῖ καὶ ἄνεμον καὶ ὄμβρον προσδοκᾶν.

book 832 ἄλλως: τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ὅτε καθαρὸν ἐστὶν οὐ συγχωρεῖ ἀντωπεῖν τινι πρὸς τὰς ἀκτῖνας, ὅτε δὲ ἐξ ἀκρασίας ἀέρος ἐξασθενεῖ, τότε δυνατόν αὐτῷ προσβλέπειν. φησὶν οὖν· „περισκέπτου εἰς αὐτὸν εἰ αἱ αὐγαὶ αὐτοῦ ὑπείκουσί σου τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἐκ τούτου γνώσῃ ὅτι ἀκρασίας οὔσης χειμῶνός ἐστι σύμβολον“.

book 833 —αὐτὸν ἐς ἡέλιον: ὁ πεπυκνωμένος ἀὴρ τῇ πρὸς τὸ φῶς μίξει ἐρυθαίνεται, καὶ διὰ λεπτότητα πρὸς γένεσιν ἀνέμων ὀξύρροπός ἐστιν, ὁ δὲ συνηγμένος μᾶλλον ὥς ἐπιμελαίνειν οὐ μακρὰν ἐστὶ τῇ διαθέσει τῆς εἰς τὸ ὕδωρ μεταβολῆς. τοῦ γὰρ καὶ σκοπιαὶ ἄρισται: τοῦ ἡλίου ἔξοχοί εἰσι καὶ εὐσύμβολοι αἱ σκοπιαί, οἷον τὸ σκοπεῖν εἰς ἥλιον καὶ ἐξ αὐτοῦ δέχεσθαι τεκμήρια ἄριστόν ἐστι. προεῖπε δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω (820) ἡελίῳ καὶ μᾶλλον ἐοικότα σήματα κεῖται.

book 834 —εἴ τι οἴ που ἢ ἐρευθος: εἰ δέ τι αὐτῷ καὶ ἐρευθος ἐπίκειται τοιοῦτον οἷον ἔχουσαι καὶ αἱ νεφέλαι ὅτε αὐτὸν τὸν ἥλιον παρατρέχουσι βαλλόμεναι ἐξ αὐτοῦ ὑπέρυθρον σχῆμα ποιοῦσι, σκόπει τοίνυν τὸ τοιοῦτον.

book 836 —ἢ εἴ που μελανεῖ: ἀπὸ κοινοῦ τὸ φράζω. „εἰ μελάντερον αὐτοῦ καὶ ζοφωδέστερον εἶναι δοκεῖ τὸ φῶς“. καὶ δῆλον ἐκ τῆς πολλῆς τοῦ ἀέρος ὑποκειμένης ὑγρότητος. καὶ τὰ τεκμήρια τοῦ εἶναι αὐτὸν ζοφώδη ὑετοῦ ἐστὶ σημεῖον, τὰ δὲ ἐρυθρὰ ἀνέμου.

book 838 —εἴ γε μὲν ἀμφοτέροις: εἰ δέ, φησὶν, ἀμφοτέροις τοῖς καταστήμασι, τῷ τε μέλανι καὶ τῷ πυρρῷ, ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐμπεριέχεται ὁ ἥλιος, καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ μέλαν φαίνεται, τὸ δὲ ξανθόν, ἐκ ποικιλίας τότε ἀμφοτέρα προσδόκα, καὶ ὑετὸν ἐσόμενον καὶ ἄνεμον.

book 840

—εἰ δέ οἱ ἢ ἀνιόντος· εἰ δέ, φησὶν, ἀνίσχοντος ἡλίου ἢ καὶ δύνοντος εἰς τὸν αὐτὸν τόπον συνίοιεν αἱ ἀκτῖνες ἢ νέφειν αὐτὸς εἴη πεπιεσμένος, τὸ τοιοῦτον ποιοῦ ὕδατος σημεῖον, κατανικωμένου δηλονότι τοῦ ἡλίου ὑπὸ τῆς περὶ τὰ νέφη παχύτητος.

book 841 —καὶ ἄμφ’ ἐνὶ πεπλήθωσιν· ἀντὶ τοῦ εἰς ἓνα τόπον συστρέφονται, ὅταν πεπλησμένος ὑπὸ νεφῶν ἦττον ἐκφαίνῃ τῆς θερμότητος τὴν ἀκτῖνα.

book 844 —ὕδατί κεν κατιόντι· ἐὰν δέ, φησί, ἀνατέλλοντος ἢ δύνοντος τοῦ ἡλίου αἱ ἀκτῖνες ἀπὸ τῆς περιφερείας εἰς τὸ μέσον ἔλκωνται, ἢ καὶ εἰς ἓνα τόπον συστρέφονται κωνοειδὲς τὸ σχῆμα ποιοῦσαι, ἢ ὁ κύκλος ὑπὸ τοῦ νέφους ἐπιπροσθῇται ἀνατέλλοντος καὶ δύνοντος, ὁμβρον δεῖ προσδοκᾶν.

book 845 —μηδ’ ὅτε οἱ ὀλίγη νεφέλη· ἀλλὰ κἂν προανατείλῃ τοῦ ἡλίου ὀλίγη νεφέλη, εἴτα αὐτὸς ἐπιφέρηται, ἴσθι ὡς οὐκ ἂν οὕτω ταῖς ὄψεσιν ἡμῶν προσέπιπτεν εἰ μὴ ἐπεπάχυντο ὁ ἀήρ. ἄλλως· ἐὰν ἀνατέλλειν μέλλοντος τοῦ ἡλίου νεφέλη προανατείλῃ μέλαινα ἐπισκιάζουσα, σχίζονται τε περὶ αὐτὴν αἱ ἀκτῖνες οἷονεὶ μεσολαβοῦσαι τὴν νεφέλην, σκέπης χρεῖαν <ἂν> ἔχοις. καὶ τὸ συντρέχειν εἰς ταύτην τὰς ἀκτῖνας ὑγρότητα κατηγορεῖ τοῦ ἀέρος.

book 845 λεῖτος γὰρ ὢν ἐπιταράττει τὴν ὄψιν, ὡς ἐν τῷ δακρύνειν φαίνεται τὸ φῶς οὐ καθεστηκός, ἀλλ’ ἀφαλλόμενον καὶ τρομῶδες, εἴτε τοῦ λαμπροῦ ἐκ τοῦ ὑγραίνεσθαι σβεννυμένου περὶ αὐτὴν, εἴτε κλωμένης πρὸς τὸ ὑγρὸν αὐτῆς διὰ τὴν ἀνωμαλίαν. ἄλλως· ἐὰν, φησὶν, ἀνατέλλοντος ἡλίου προανατείλῃ νέφος περιαγόμενον κύκλῳ, ὅπερ εἰ ἐπὶ πλεον εὐρύνεται, εὐδίαν προσδόκα. διαχεῖται γὰρ ὁ κύκλος οὗτος νικώμενος ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. τὸ δὲ ὁμοίον φησι γίνεσθαι καὶ ἐὰν χειμῶνος ὥχρὸς δύηται, τῶν νεφῶν ὥσπερ διακαιομένων ὑπ’ αὐτοῦ καὶ λυομένων. ἐὰν μέντοι γε δύνοντος αὐτοῦ ἐπισυνιστῇται νέφη, τῇ ἐξῆς ὕδωρ προσδέχου. πιλουμένου γὰρ ἱκανῶς τοῦ ἀέρος ἢ μεταβολὴ αὐτοῦ γενήσεται εἰς τὴν συγγενεστάτην αὐτοῦ φύσιν τοῦ ὕδατος. καὶ γὰρ ἡ τῶν

book 845 νεφῶν πύκνωσις οὐδὲν ἔστιν ἄλλο ἢ πάχος ἀέρος ὑπὸ ὑγροῦ πεπαχυμμένον. ἐντεῦθεν τὰ σημεῖα ἢ ὁμβρων γίνεται διὰ τὴν συγγένειαν ἢ ἀνέμων. καὶ γὰρ ὁ ἄνεμος οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀήρ ῥέων καὶ ποιὰν λαμβάνων κίνησιν, ἅπερ ἐκ τῆς αὐτοῦ τροπῆς συμβαίνει γίνεσθαι. ἄλλως· ὅταν δὲ αὐτοῦ βραχεῖα προαναφέρηται νεφέλη, εἴτα αὐτὸς ἐπιὼν φέρεται ὥσπερ ἐνδεὴς ἀκτίνων, καὶ τοῦτο σύνθημα ὕετοῦ. εἰ δὲ μέγας ὀφθεῖς ὁ ἥλιος καὶ ὀλίγον μειούμενος ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ὁρατὸν μέγεθος αὐτοῦ ἀφικνοῖτο, καὶ τοῦτο σημεῖον εὐδίας, ἥκιστα τῆς παχύτητος καὶ ὑγρότητος περὶ τὸν ἀέρα μενούσης, δι’ ἣν μείζων ἐφαίνετο.

book 846 —ἀκτίνων κεχρωσμένος· πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχυμεροῦς συστάσεως ἀνατρεπόμεναι αἱ ἀκτῖνες εἰς ἓν μέρος τοῦ δίσκου φέρονται καὶ ἀφ’ ἐνὸς μέρους φαίνουσιν. ὁ δὲ λόγος „σκοπεῖ πάλιν χειμῶνος σημεῖα· ὅταν ἢ ἀνατέλλοντος ἢ δυομένου ἡλίου αἱ ἀκτῖνες συνέρχωνται καὶ ἐν ἐνὶ μέρει τοῦ δίσκου πᾶσαι πληρῶνται καὶ φαίνωνται, ἢ καὶ ὅταν ὑπὸ νεφῶν πιεσθεὶς ἔρχηται ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, ἢ ὅταν ἐξ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν, τεκμήριον ὡς ἐκεῖναι αἱ ἡμέραι ὕετοῦ εἰσιν“.

book 847 —πολὺς δ’ ὅτε οἱ περὶ κύκλος· περὶ τὰς ἀνατολάς καὶ τὰς δύσεις δοκεῖ ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μείζων φαίνεσθαι. ἔστι δὲ ἡ αἰτία τοιαύτη· αἱ τῆς γῆς περὶ ἀνατολάς καὶ δύσεις ἀναθυμιάσεις ἀερῶδεις εἰσὶ καὶ παχεῖαι, αὐτὸ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς δεχόμεναι. εἰ μὴ συγχωροῦσι διικνεῖσθαι τῷ φωτί, πλατύτερον αὐτὸ ὡς τῷ δοκεῖν ὀρᾶσθαι ποιοῦσιν. ἀνιῶν δὲ ὁ ἥλιος, ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων χωριζόμενος καὶ εἰς τὸ ὕψος χωρῶν, ὅτε εὐρίσκει καθαρὸν τὸν ἀέρα, δοκεῖ πάλιν ὁ κύκλος ἐλάττων φαίνεσθαι, τοῦ φωτὸς διικνουμένου. τουτέστιν· „ὅταν ὁ κύκλος πολὺς εὐρύνηται καὶ πλατύνηται τηκομένῳ καὶ λυομένῳ ὁμοῖος (ἀνατέλλοντος δηλονότι), καθαροῦ ὄντος τοῦ ἀέρος, εὐδινὸς ἂν δοκιμάζοιτο“.

book 851 —ὥχρησεν κατιών: δυομένου ἡλίου σκόπει εἰ ἔστι περὶ αὐτὸν νέφη συνεχῆ, καὶ ὕδατος ἡμερινοῦ γε <νομένου> μετὰ ταῦτα σύμβαλε, μετὰ τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ τὴν ἑσπέραν, ὅτε συνίστατο περὶ τὸν ἥλιον τὰ νέφη. ἡμερινοῖο δὲ τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ φαινομένου. ἄλλως: ἀπὸ κοινοῦ τὸ εὐδιὸς κε φέροιτο (850). πάλιν ἑτέραν κατάληψιν δίδωσιν εὐδίας. ὅτε γὰρ διαλύεται ἡ ὑγρότης ἐκείνη καὶ παχύτης τοῦ ἀέρος, πρὸς δυσμὰς ὁ ἥλιος ὥχρὸν ἔχων τὸ φῶς εὐδιὸς ἐστὶν ὡς πρὸς τὴν τοῦ ἀέρος λοιπὸν διάλυσιν.

book 853-857 —καὶ δὴ δυομένου τετραμμένος: ἐὰν δὲ δύνοντα τὸν ἥλιον ὑποσκιάζῃ μέλαινα νεφέλη, τὰ δὲ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ περιλαμβάνουσιν ἀκτῖνες, ἴσθι κατὰ τὴν ὑστεραίαν ἐσόμενον ὑετόν. ἄλλως: καὶ εἰ δύνοντα, φησί, τὸν ἥλιον ἐπίπροσθεν ἰσταμένη νεφέλη σκιάζει, αἱ δὲ ἀκτῖνες αὐτοῦ ἐκατέρωθεν τοῦ νέφους σχίζονται, χειμῶνα προσδέχου. ἀδύνατος γὰρ γέγονεν ὁ ἥλιος διαχέαι τὴν πύκνωσιν·

book 853-857 ἐντεῦθεν καὶ σχίζονται περὶ τὴν νεφέλην αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, τῆς κατ' εὐθειᾶν φορᾶς ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ἀέρα πυκνώσεως ἀνακοπτόμεναι. ἄλλως: καὶ δὴ πρὸς δυόμενον τὸν ἥλιον ἀφορῶν, ἐὰν αὐτὸν σκιάζῃ νεφέλη μέλαινα τὴν χροιάν, αἱ δὲ ἀκτῖνες ἅπασαι κατὰ μέσον τὸν δίσκον ἐλίσσόμεναι εἰς δύο μέρη τοῦ δίσκου διασχισθῶσι, καὶ αἱ μὲν ἐπὶ τοῦδε τοῦ μέρους, αἱ δὲ ἐπὶ τοῦδε χωρήσωσιν, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν σκέπης ἂν χρήζοις χειμῶν γὰρ ἔσται.

book 858 —εἰ δ' ὁ μὲν ἀνέφελος: ἐάν, φησὶν, ὁ ἥλιος αὐτὸς δίχα νεφελῶν δύηται, ἀνωτέρω δὲ αὐτοῦ νεφέλαι ὑπάρχωσι, καταδύνοντός τε αὐτοῦ καὶ ἤδη δεδυκότος, ἐρυθραί, εὐδιὰν ἴσθι κάκεινῃ τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ γενησομένην. αἴτιον δὲ τούτου τὸ μὴ σφόδρα πυκνὰ εἶναι τὰ νέφη, ἀλλ' ἀραιὰ, καὶ οὕτως ἐνδιαυγεῖσθαι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἡλίου αἱ νεφέλαι φαίνονται καθάπερ χρυσίζουσαι, ὅτε σφόδρα αὐτοῦ καθαρὸν δέχονται τὸ φῶς. ὅτε δὲ πυροῦνται, οὐ πάνυ τι καθαρὸν, ἀλλ' ἔσται μὲν εὐδιά τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, οὐχ ἐξῆς δὲ <δι'> ἄλλων ἡμερῶν. ὅτε δὲ χρυσίζουσι, καθαρὸν ἐδέξαντο τὸ φῶς, καὶ ἐξῆς εὐδινὸς ὁ καιρὸς.

book 858 ῥόον δὲ ἐσπερίον φησι τὸν ὀρίζοντα. ἐὰν οὖν καθαρὰν καὶ ἀνεπιθόλωτον νέφους ὁ ἥλιος ποιήσῃ τὴν δύσιν, αἱ δὲ πλησίον τοῦ ὀρίζοντος νεφέλαι ἐρυθραί, εὐδιὰν δεῖ προσδοκᾶν.

book 862 —ἀλλ' ὁπότε ἡελίοιο μαραιομένησιν: σκοτεινότεραις. ὅταν γὰρ ἐπὶ μιᾶς καθέτου τὰ τρία ἄστρα γενηθῇ, γῇ ἡλιος σελήνη (κεῖσθω γὰρ καὶ ἡ γῆ ἄστρον), ἀνάγκη τότε, εἰ μὲν μέση ἡ γῆ εὐρίσκοιτο, σελήνης ἔκλειψιν γίνεσθαι, ἐμπιπτούσης αὐτῆς εἰς τὸν σκιερὸν κῶνον ὃν ἀποτείνει ἡ γῆ. μέσης δ' αὖ τῆς σελήνης εὐρισκομένης, ἡλίου μέρει τινὶ ἐπιπροσθούσης, τὸ τηνικαῦτα ἡλίῳ ἐπισκότῳσιν γίνεσθαι, ἣν δι' ἀγνωσίαν ἔκλειψιν οἱ παλαιοὶ κεκλήκασι.

book 862 κυρίως δὲ καὶ τῇ λέξει κέχρηται εἰπὼν ὅτε σκιάησι κατ' ἰθὺ (864): οὐ γὰρ ἐκλείπει κατὰ ἀλήθειαν, σκιάζεται δέ, ὅπερ ἐστὶν ἐπιπροσθουμένῳ αὐτῷ ὑποθεούσης τῆς σελήνης. ὅλος δ' οὐδέποτε ἐκλείπει διὰ τὸ πολλῶ μείζονα εἶναι τῆς σελήνης καὶ μὴ ἐπισκοτεῖσθαι πάντα ὑπ' αὐτῆς. ἄλλως: τότε δὴ, φησί, προσδόκα ὄμβρον, ὅταν αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες ἐξαπίνης ἀσθενεῖς καὶ ἀμαυραὶ φανῶσιν, ὅμοιαι γινόμεναι τῇ ἐκλειπτικῇ περιστάσει, ὅτε συμβαίνει τὸν ἥλιον ἐπιπροσθούμενον ὑπὸ τῆς σελήνης τὸ φέγγος ἀμαυρὸν καὶ σκιῶδες ἐπιδείκνυσθαι. οὐδ' εἰ μέλλοντος αὐτοῦ ἀνατέλλειν νεφέλαι ἐρυθραὶ ἄλλοθεν ἄλλαι βλέπονται, οὐ δεῖ προσδοκᾶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὄμβρον.

book 862 ἄλλως: ὅτε κατὰ κάθετον ἰσομοιρίαν ἡ σελήνη πρὸς τὸν ἥλιον ἔρχεται, τότε αὐτὸν ἀποφράττει καὶ ἀφανῇ ποιεῖ, καὶ γίνεται τὸ τηνικαῦτα ἡλίου ἔκλειψις ἐπὶ δευτέρας ἢ καὶ τρίτης ὥρας, ἕως οὗ <ἂν> ἡ σελήνη τὴν ἰσομοιρίαν παραδράμῃ. γίνεται δὲ τοῦτο πολλάκις καὶ δεύτερον τοῦ ἐνιαυτοῦ, πολλάκις δὲ καὶ διὰ πολλοῦ χρόνου πρὸς τὴν τῆς σελήνης κίνησιν. καὶ κατὰ μῆνα γίνεται μὲν αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἰσομοιρίαν, ἀλλ' οὐ κατὰ κάθετον τῆς μέσης γραμμῆς τοῦ ζωδιακοῦ·

ἀλλὰ κατὰ πλάτος κινεῖται, ἢ τὰ πρὸς βορρᾶν ἡλίου ἢ τὰ πρὸς νότον. ὅτε μέντοι ἰσομοιρεῖ κατὰ κάθετον, αὕτῃ μὲν

book 862 ἐν τῇ ἐβδόμῃ ζώνῃ οὓσα ἐκεῖνον ἐν τῇ τετάρτῃ ὄντα κατὰ κάθετον ἀφανῇ [αὐτὸν] ποιεῖ, καὶ ἀκούει ἡλιακὴ ἔκλειψις, παρ' οἷς τελεία, παρ' οἷς μερική, παρ' οἷς οὐδὲ ὅλως περιικνουμένη ἢ ἀκτὶς πάσχει τι τοιοῦτον οἶον καὶ ὑπὸ τῆς σελήνης ὅτε ἐκλείπει· σφόδρα γὰρ ὥς μαρανθεῖσα καὶ ἀποσβεσθεῖσα ὁρᾶται.

book 864 —οἶον ἀμαλδύνονται: ὁποῖον μάλιστα ἀμαλδύνονται καὶ ἀμαυροῦνται [καὶ] ὅτε σκιάζει κατ' ἰθὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου ἢ σελήνης ἐν τῇ ἐκλείψει, κατ' ἰθὺ τοῦ ἡλιακοῦ κώνου καὶ τοῦ γηίνου. ὅταν ταῦτα ἴδῃς τὰ σημεῖα, χειμῶνα προσδόκα. κατ' ἰθὺ: οἶον κατὰ κάθετον γῆς καὶ ἡλίου. καὶ γὰρ τῆς γῆς πολὺ μείζων ἐστὶν ἢ σελήνη, ὥστε ἀποφράττει ἡμῶν τὰς ὄψεις μὴ ὁρᾶν αὐτὸν ἐν τῇ ἰσομοιρίᾳ καθέτω. γίνονται δὲ αἱ ἡλιακαὶ ἐκλείψεις τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἰσταμένοιο (τ 307), κατὰ τὸν τῆς σελήνης δρόμον, ὅτε ἐν μήκει γίνεται, ὅτε ἐν σκιᾷ ἐπισκιάζεται ὁ ἥλιος ἰσταμένης τῆς σελήνης κατ' ἰθὺ γῆς τε καὶ ἡλίου.

book 866 —οὐδ' ὅτε οἱ ἐπέχοντι: ὁ λόγος „οὐδὲ ὅταν φανῇναι αὐτῷ ἐπέχοντι καὶ μέλλοντι ἀνατεῖλαι πρὸ τοῦ ὄρθρου φανῶσι νεφέλαι ὑπέρυθροι πανταχοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἄρραντοι μένουσιν αἱ γαῖαι, ἀλλ' ὑετῷ περιρραίνονται ὄμβρου κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν γενομένου“.

book 869–876 —μηδ' αὕτως ἔτ' ἐόντι πέρην: ἐν τῇ ἀνατολῇ. προταθεῖσαι προπεμφθεῖσαι. ἐπίσκοιο δὲ (870) ἀμυδρότεροι, μαλακαί, αἱ μὴ σφόδρα πεπιλημέναι μηδὲ πάνυ ζοφώδεις. περιδνοφέοιντο (876) μελαινόειεν καὶ ταύτην ἔχοιεν τὴν κατάστασιν. οὐδέ, ὅταν τοῦ ἡλίου μέλλοντος ἀνατέλλειν, ἀκμήν δὲ ὄντος ὑπὸ τῷ ὀρίζοντι, αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ περὶ τὸν ὄρθρον προαναφαινόμεναι θεωροῦνται ὑπονέφελοι καὶ ζοφώδεις, εὐδίας δεῖ προσδοκᾶν, ἀλλ' ὄμβρον καὶ ἀνέμους· μελαινομένων ἄγαν, ὄμβρον, ἐπ' ὀλίγον δὲ σκιαζομένων καὶ ὁμοίων τυγχανουσῶν ταῖς διαυγέσι νεφέλαις, ἄνεμον.

book 869–876 ἄλλως: ὁ νοῦς· μηδὲ τοῦ ἡλίου ἔτι ἐν τῷ ἀνατέλλειν ὄντος, ὁπότε ἀπὸ τοῦ δίσκου προπεμφθεῖσαι αἱ ἀκτῖνες πρὶν τελεῶς ἡμέραν φανῇναι ὥσπερ ἐσκιασμέναι καὶ οὐ πάνυ φαιδραὶ φαίνωσιν, ὕδατος ἐσομένου ἢ ἀνέμου ἐπιλανθάνου. ἀλλ' εἰ μὲν αἱ ἀκτῖνες ἐκεῖναι πάνυ ζοφώδεις φαίνονται (τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ κνέφαος μᾶλλον 872), ἐπὶ πλείονι ὕδατι τὴν σημασίαν ἔχουσιν. εἰ δὲ ὀλίγος γνόφος καὶ ὀλίγη ἀμαύρωσις περὶ τὰς ἀκτῖνας κεῖται, ὁποῖα περὶ τὰς πεπιλημένας νεφέλας φαίνεται ἀμαύρωσις, ἐπερχομένου ἀνέμου σημεῖον. τὸ δὲ ἐπίσκοιο (870) οὐ καθαρά, ἀλλ' ἐσκιασμέναι, οἶον σωματοειδεῖς καὶ παχεῖαι.

book 872 —μᾶλλον κνέφαος φορέοιντο: μᾶλλον γὰρ μελαινόμεναι ὕδωρ σημαίνουσιν. εἰ δὲ βραχύς τις περὶ αὐτὰς σκiasμός εἴη, οἷος ἐκ μαλακοῦ νέφους ἐπιγίνεται, ἄνεμος ἔσται.

book 877 —οὐδὲ μὲν ἡελίου: καὶ περὶ τὸν ἥλιον ἄλλως συνίστανται, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης ἔφαμεν. ὁ δὲ λόγος οὐδὲ μὲν πλησίον τοῦ ἡλίου μελαινόμεναι ἄλλως εὐδίας εἰσὶ σημαντικά, πλησίαι δὲ μᾶλλον τυγχάνουσαι καὶ διηνεκῶς μέλαιναι ἐπίτασιν ἔχουσι χειμῶνος, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐὰν δύο τυγχάνωσιν. τὸ δὲ ἀστεμφές (878) ἀντὶ τοῦ σκληρῶς καὶ ἀμετακινήτως. ταύτας δὲ λέγουσι χειμῶνα ποιεῖν. εἰ γάρ, ὥς προείπομεν, ὁ χειμερινὸς ἀὴρ ἀπὸ τοῦ πλήθους ἀναδίδωσιν αὐτὰς εἰς τὸν οὐρανόν, αὗται δὲ ἐλθοῦσαι ἐγγὺς ἡλίου μὴ καταφλεχθῶσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς στερεότητος μείνωσιν οὕτω, πάντως μέγαν πάνυ χειμῶνα σημαίνουσι, καὶ μᾶλλον ἐὰν δύο γένωνται.

book 880 —σκέπτεο δ' ἢ ἀνιόντος: διὰ τούτων παραινεῖ ἐπιμελέστερον αἰεὶ σκέπτεσθαι περὶ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα ἢ μέλλοντα δύνειν, εἰ θεωρεῖται τὰ παρήλια λεγόμενα νέφη, καὶ παρατηρεῖν πότερον τὸ πρὸς βορέαν νέφος ἐρυθαίνεται ἢ τὸ πρὸς νότον, ὥς τῆς ἀπὸ τούτων σημειώσεως βεβαίου οὔσης. ὅταν γὰρ ἐξ ἐκατέρων μερῶν, βορέου καὶ νότου, τὰ παρήλια φοινισσόμενα

φαίνεται, ἐπίγειον χειμῶνα βαρὺν σημαίνει. ἐὰν δὲ μόνον τὸ βόρειον τοιοῦτον ᾗ, βορέαν ἄνεμον μηνύει· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ νότου, νότον.

book 880 ἐὰν δὲ ποτε σταλαγμοὶ μεγάλοι καὶ ῥαγδαῖοι περὶ τὴν ἐσπέραν γένωνται, χειμῶνα σημαίνουσιν. εἶναι μέντοι ἀκριβέστερα τὰ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου συνιστάμενα σημεῖα.

book 881 —τὰ παρήλια κικλήσκονται: Ποσειδώνιος (fr. 121 E—K) παρήλιόν φησι νέφος, στρογγύλον παρὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἔκλαμψιν, ἐκ τοῦ ἡλίου λάμπον. οὐ γὰρ ἰδίῳ φωτὶ κέχρηται, ἀλλὰ τῷ τοῦ ἡλίου, ὥσπερ καὶ ἡ σελήνη. ἡλιοειδὲς δὲ εἶπε τῷ τε στρογγύλον εἶναι καὶ τῷ ἐλλάμπεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ὅμοιον οὖν αὐτῷ γίνεται, παρεπόμενον τῷ ἡλίῳ, παρ' ὅσον ἐκ πλαγίου αὐτοῦ ὁράται. διὸ καὶ λευκὸν φαίνεται. παρὰ γὰρ τὴν ἔλλαμψιν τοῦ ἡλίου τὸ τοιοῦτον αὐτῷ συμπίπτει. πέφυκε γὰρ ἐκ πλαγίων τοῦ ἡλίου ταῦτα γίνεσθαι, ἐπεὶ τὰ μὲν ὑπὸ τὸν ἥλιον νέφη ταχέαν λαμβάνει τὴν διάλυσιν, τὰ δὲ πολὺ ἀπηρτημένα οὐ δύνανται τὴν ἀνάκλασιν τῶν ἀκτίνων ποιεῖσθαι· ἐκ δὲ τῶν πλαγίων ῥαδίως τὴν ἔκλαμψιν συμβαίνει γίνεσθαι, ὅθεν καὶ δυομένου ἢ ἀνίσχοντος ἡλίου ταῦτα συνίστανται, τῷ λοξὰς ἐμπίπτειν εἰς αὐτὰ τὰς ἀκτῖνας, μὴ οὖσας καθετικές. συνίστανται δὲ ταῦτα καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ ἡλίου πολλάκις.

book 881 Ἀριστοτέλης δὲ (Meteor. III, 6 p. 377 b) τὰ παρήλια φησιν ἔμφασιν εἶναι, μὴ ἔχοντα ὑπόστασιν. ἄλλως: παρήλια καλοῦνται νεφέλαι αἱ τῷ ἡλίῳ παρεοικυῖαι, οὐ μόνον κατὰ τὴν χροιάν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ κυκλοτερές αὐτοῦ τοῦ δίσκου. πλησίον δὲ αὐτοῦ [τοῦ ἡλίου] εἰσιν αἱ νεφέλαι αὗται, καὶ ἐξ αὐτοῦ φωτιζόμεναι τὴν χροιάν αὐτοῦ ἀπομιμοῦνται. εἰσὶ δὲ καὶ κυκλοτερεῖς τὸ σχῆμα. διὸ παρήλιοι ἐκλήθησαν φερωνύμως. παρεοίκασι γὰρ τῷ ἡλίῳ.

book 881 ἄλλως: παρήλιόν ἐστιν ἔμφασις ἡλίῳ παρεμφορῆς, ὁμοία καὶ ἴση αὐτῷ, πεπιλημένου νέφους τὰς ἀκτῖνας ὑποδεχομένου, καὶ διὰ τῆς ἐκλάμψεως ἡλιοειδῆ παρέχοντος τὴν φαντασίαν καὶ οἶον ἂν φλογοειδῆ καὶ εἰς ἓν συνηγμένην, καὶ μετὰ μὴδὲν καταλείπουσα διάστημα, παρεπομένη τῇ τοῦ ἡλίου περιφορᾷ. οὕτω Σπόρος. ἄλλως: τὰ παρήλια ἀνθήλια μὲν καλεῖται, νέφη δὲ εἰσι στρογγύλα ἀντιλάμποντα τῷ ἡλίῳ, ὥστε δοκεῖν ἡλιοειδῆ ὄντα ἥλιον εἶναι. γίνονται δὲ τὰ παρήλια ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν θάλασσαν ὑγροῦ ἀέρος, ὃς ἀναδιδόμενος εἰς νέφη διαφορεῖται. ψυχρὸς δὲ ἄνεμος ἐμπεσὼν πηγνυσιν αὐτά, κάκεῖνα, ἅτε δὴ στερρὰ καὶ τὰς ἀκτῖνας δυνάμενα δέχεσθαι, ἐρυθαίνονται. διὸ καὶ ἀνέμου φησὶν αὐτὰ σημεῖα. ὕλης δὲ πυκνῆς δεῖται ἢ τούτων σύστασις καὶ πολλῆς, διὰ τοι τοῦτο καὶ ἀμφὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον τὰ πολλὰ φαίνεται συνιστάμενα, σπανίως δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα. σημεῖον δὲ ἐστὶν ἐναργὲς χειμῶνος. ὁ δὲ νοῦς:

book 881 „περισκόπει δὲ ἡ ἀνατέλλοντος ἢ εὐθέως δυομένου τοῦ ἡλίου εἴ που πλησίον αὐτοῦ εἰσι νεφέλαι, ἅπερ καλεῖται παρήλια, ἢ ἐκ τῶν νοτίων μερῶν τοῦ ἡλίου ἢ ἐκ τῶν βορείων, ἢ καὶ ἐξ ἐκατέρου μέρους, καὶ ἐκ νότου καὶ ἐκ βορέου. μηδαμῶς δὲ τὴν ὄψιν ταύτην τῶν παρηλίων νεφῶν ἀμενηνῶς καὶ ὥς ἔτυχε φυλάσσου, ἀλλ' ἐπιμελῶς. ἔστι γὰρ χρειῶδες καὶ κάλλιστον τὸ τεκμήριον. οὐδὲ γάρ, ἐκεῖναι αἱ παρήλιοι νεφέλαι ὅτε ἐξ ἐκατέρου μέρους ἔχουσι τὸν ἥλιον πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ, ἢ τοῦ ἀνατολικοῦ ἢ τοῦ δυτικοῦ, γίνεται παρὰ Διὸς ἀναβολὴ χειμῶνος, ἀλλ' εὐθέως ἐπιπесеῖται μέγας χειμῶν“.

book 885 —ὠκεανοῖο: τοῦ ὀρίζοντος, τοῦ τε ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ. καὶ γὰρ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει φαίνονται ἄλωναί ἡλίου ἐκατέρωθεν.

book 887 —εἴ γε μὲν ἐκ βορέας: ὁ νοῦς· ἐὰν μία νεφέλη ἐκ τοῦ βορέου φοινίσσοιτο, βορέαν δηλοῖ, ἐὰν δὲ νοτιά, νότον. ἔσθ' ὅτε καὶ ῥαθάμιγγες ὑετοῦ συνεχεῖς καταφέρονται. ἄλλως: ἐάν που καὶ ῥαθάμιγγες καὶ σταγόνες ὑετοῦ ἐπιτρέχωσι μετ' αὐτῶν τῶν παρηλίων, κατὰ κοινοῦ οὐ γίνεται ἀναβολὴ τοῦ σχεδὸν ὄντος καὶ ἐκ τοῦ Διὸς ἐπερχομένου χειμῶνος.

book 890

—ἐσπερίοις καὶ μᾶλλον: ἐκθέμενος πάντα τὰ ἐκ τοῦ ἡλίου τεκμήρια παραγγελίαν τινὰ εἰσάγει, καὶ παραινεῖ μᾶλλον τοῖς πρὸς τῇ δύσει τεκμηρίοις προσέχειν τὸν νοῦν, ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ ἀνατολῇ συνιστάμενα τεκμήρια ἢ ἀπὸ νεφῶν ἢ ἀπὸ ἄλλων τινῶν ἀνιόντος τοῦ ἡλίου εὐθέως διαλύεται, καὶ πολλάκις τις οὐδὲ πάνυ τὴν κατάληψιν δέχεται, τὰ δὲ ἐν τῇ δύσει ἀληθῆ, ἐπεὶ φαμεν ἐνταῦθα τὸν ἀέρα ἐπὶ πλεῖον συνῆχθαι κατακρατηθέντα τῇ ἀναθυμιάσει. διὸ καὶ παχύτερον εἶναι λέγομεν τὸν νότιον ἀέρα, ὅτι πορρωτέρω τῆς ἡλιακῆς ἐστὶ περιόδου.

book 890 ἐπίτρεπε: τὴν τῶν σημείων κρίσιν. τοῦτο γὰρ τὸ ἐπιτρέπειν ἀττικῶς, τὸ αἰρεῖσθαι τινα διαιτητὴν διακρίνοντα τὸ ἀμφισβητήσιμον. τὸ δὲ ἐσπέρας σημεῖον, μένον ἀεὶ, ἰσχυρὸν καὶ βέβαιον μᾶλλον ἢ τὸ ἑωθινόν.

book 892 —σκέπτεο καὶ Φάτνην: θεωρεῖται τις ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ Φάτνη νεφελοειδὴς τῇ συστροφῇ, μικρὰ καὶ μᾶλλον ἀμυδροτέρα, ὑπὸ τὸ νωτιαῖον ὄστρακον τοῦ Καρκίνου, ἥτις ὑπὸ τῶν προτέρων φιλοσόφων οὕτω Φάτνη προσηγόρευται. εἰσὶ δὲ καὶ παρ' ἐκατέρω τῆς Φάτνης δύο ἀστέρες, ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος, οὓς Ὅνους ἐκάλεσαν διὰ τὸ παρακεῖσθαι τῇ Φάτνῃ. δίδωσι γοῦν ἡμῖν καὶ ἐκ ταύτης τῆς Φάτνης τεκμήρια χειμῶνος [ἡμῖν ὁ ποιητής].

book 892 ἡ μὲν τ' ὀλίγη εἰκυῖα: ἥτις Φάτνη ὀλίγη εἰκυῖα ἀορασία, οἶονεὶ μᾶλλον τις ἀμυδροτέρα οὔσα, ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ συνῆπται καὶ συνέστραπται. τὸ δὲ βορραίη (893) ἀντὶ τοῦ βορεινῆ εἰκότως εἰ γὰρ ὑπὸ τὸ νωτιαῖον ὄστρακόν ἐστὶ τοῦ Καρκίνου, ὅς ἐστι παντὸς τοῦ ζωδιακοῦ βορειότερος, εἰκότως ἂν εἴη βορεινή.

book 893 —ὑπὸ Καρκίνῳ ἡγηλάζει: ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ κεῖται. αὐτὸς γὰρ ὁ Καρκίνος ἐπὶ πρόσωπόν ἐστιν ἐμπεπηγὼς τῷ οὐρανῷ. ὑποκάτω οὖν αὐτοῦ, ἐν τῷ νωτιαίῳ ὄστράκῳ δηλονότι, ἡγηλάζει, ἀντὶ τοῦ συνέστραπται ἢ ὑπόκειται. ἐν ὀλίγῳ γάρ ἐστὶν ἡ [κίνησις] συστροφή καὶ πίλησις νεφελώδης. ἄλλως: ἐν τῷ δωδεκατημορίῳ τοῦ Καρκίνου νεφέλιόν τί ἐστι προσεοικὸς τῷ γαλαξίᾳ, μεταξὺ ἀστερίσκων κείμενον οἱ δοκοῦσιν ὀφθαλμοὶ εἶναι Καρκίνου. καλεῖται δὲ τὸ μὲν νεφέλιον Φάτνη, οἱ δὲ ἀστέρες Ὅνοι, καὶ ἔστιν ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος. μεταξὺ δὲ αὐτῶν διάστημα ὅσον πυγῶνός ἐστιν.

book 893 πυγῶν δὲ ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ ὠλεκράνου μέχρι τοῦ μετακονδυλίου ἐπὶ τὸν μικρὸν δάκτυλον τῆς χειρὸς κεκαμμένον μέτρον.

book 894 —ἀμφὶ δέ μιν δύο λεπτά: τὸ λεπτὰ ἀντὶ τοῦ λεπτῶς καὶ ἀμυδρῶς. εἰσὶ γὰρ οἱ ἀστέρες οὐ πάνυ λαμπροί. ὁ δὲ νοῦς „περὶ δὲ τὴν Φάτνην δύο ἀστέρες λεπτῶς φαίνονται, οὔτε σφόδρα ἀλλήλων ἀπηρτημένοι, οὔτε μὴν συνηνωμένοι, ἀλλ' ἐν τῷ ὀρᾶσθαι τοσοῦτον ἀφεστηκότες ὅσον ἐστὶ πυγούσιον ὑπονοῆσαι, (πυγῶν δὲ καλεῖται τὸ ἀπὸ τοῦ ὠλεκράνου ἐπὶ τὸν μικρὸν δάκτυλον τῆς χειρὸς κεκαμμένον μέτρον).

book 894 καὶ ὁ μὲν εἷς αὐτῶν βορειότερός ἐστιν, ὁ δὲ ἄλλος νοτιώτερος. αὐτοὶ δὲ καλοῦνται Ὅνοι, ἀνὰ μέσον δὲ αὐτῶν ἡ Φάτνη ἐστίν.“

book 898 —καλέονται Ὅνοι: λέγεται περὶ τούτων ἱστορία οὕτως ὅτι ἐπὶ γίγαντας ἐστρατεύοντο οἱ θεοὶ ὥς εἴρηται Διόνυσος καὶ Ἥφαιστος. εἶχον δὲ καὶ σατύρους ἐπὶ ὄνων πορευομένους. οὕτω δὲ ὀρωμένων αὐτοῖς τῶν γιγάντων πλησίον ὄντες ὠγκήθησαν οἱ ὄνοι. οἱ δὲ γίγαντες ἀκούσαντες φωνῶν ἔφυγον. ὅθεν ἐτιμήθησαν καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθησαν.

book 899 —ἢ τε καὶ ἐξαπίνης: ἥτις Φάτνη καὶ παντελῶς οὔσης εὐδίας αἰφνιδίως ἀφανῆς γίνεται, οἱ δὲ ἑκάτεροι περὶ αὐτὴν ἀστέρες ὥσπερ συνερχόμενοι πλησίον ἀλλήλων φαντασίαν παρέχουσιν. ὅτε δὲ τοῦτο γίνεται, σημεῖον τότε [ἡ Φάτνη αἰφνιδίως ἀφαντος οὕτως εὐδίας οὔσης] καὶ μέλλοντος χειμῶνος ἔσεσθαι γίνεται. τὸ δὲ αἴτιον τοιοῦτον· ὑγρότης ἀέρος γίνεται ἡμῖν ἀνεπαίσθητος, καὶ ἐκ τῆς παχύτητος καὶ ὑγρότητος ἐκείνης ἡ Φάτνη, οὔσα καὶ κατὰ φύσιν

ἀμυδρά, ἀφανὴς γίνεται. διείργουσα δὲ τοὺς ὄνους, ὅτε ἀφαντοῦται, ὑπόνοιαν ἡμῖν παρέχει τοῦ πλησιάζειν ἀλλήλοις.

book 899 ὁ νοῦς ἔάν, φησίν, οἱ μὲν ἀστέρες ἐγγὺς ἀλλήλων φαίνονται, ἀφανὴς δὲ ἡ Φάτνη, τηνικαῦτα βαρὺν χειμῶνα προσδέχου. αἴτιον δὲ τοῦ μὴ τὴν Φάτνην ὁρᾶσθαι, καὶ τοὺς ἀστέρας ἐγγὺς ἀλλήλων, τὸ διὰ νεφώδους αὐτοὺς τοῦ ἀέρος ὁρᾶσθαι καὶ ὅσον οὐδέπω μεταβαλόντος εἰς ὕδωρ. συγκλέπτεσθαι γὰρ φιλεῖ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν δι' ὕδατος ὀρωμένων. ὁμοίως δὲ καὶ μελαίνηται μὲν ἡ Φάτνη, οἱ δὲ ἀστέρες καταφαίνονται τὴν αὐτὴν θέσιν ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους, ὑετὸν προδηλοῖ. πάλιν γὰρ ἡ Φάτνη μελαίνεται τοῦ ἀέρος εἰς αὐτὴν στελλομένου. ἔάν δὲ τῶν ἀστέρων τούτων ὁ μὲν βόρειος ἀμαυρὸς φαίνεται, λαμπρὸς δὲ ὁ νότιος, νότον ἴσθι πνευσόμενον· καὶ ἔμπαλιν, ἔάν μὲν ἀμαυρὸς ὁ νότιος, λαμπρὸς δὲ ὁ βόρειος, βορέαν προσδέχου πνευσόμενον.

book 899 ἄλλως: ἔάν εὐδίας οὔσης ἴδῃς τὴν Φάτνην αἰφνιδίως γενομένην ἀφανῆ, τοὺς δὲ ὄνους ἐξ ἐκατέρων τῶν μερῶν φαινομένους λαμπροὺς, μέγαν χειμῶνα προσδόκα. ἔάν δὲ μὴ μόνον ἀφανὴς γένηται ἡ Φάτνη, ἀλλὰ μελαίνηται ὁ τόπος ἐφ' οὗ κατεστήρικται, οἱ ὄνοι δὲ τότε καὶ αὐτοὶ ἀμαυροὶ φαίνονται, ὄμβρον προσδόκα. ἂν τοίνυν ἐξαίφνης ἀφανὴς μὲν ἡ Φάτνη γενηθῇ, οἱ δ' ἀστέρες ἐγγυτέρω ἀλλήλων φανῶσι, χειμῶνα ἔπομβρον δηλοῖ. ἔάν δὲ μέλαινα ᾗ τῇ φαντασίᾳ, οἱ δὲ ἀστέρες τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς ἀλλήλους ἔχωσιν, ὑετὸν προσημαίνει.

book 903 —εἰ δὲ μελαίνηται: ἔάν δὲ μέλαιναν καὶ ζοφώδη ἔχη τὴν χροιάν ἡ Φάτνη (πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος), οἱ δὲ ἀστέρες ὧσιν ἑοικότες αὐτοῖς, μηδὲν τι περὶ τὸ φῶς ἀμαυρουμένοι, τότε σημεῖόν ἐστιν ὄμβρου ἐσομένου. τὰ γὰρ ζοφώδη πολλάκις προεῖπεν ὅτι δηλωτικά ἐστὶν ὕδατος.

book 905 —εἰ δ' ὁ μὲν ἐκ βορέω: προεῖπομεν καὶ ἐν Φαινομένοις ὡς ἐπὶ τοῦ Θυτηρίου καὶ τοῦ Κενταύρου, ὅτε μέλλουσι πνεῖν ἄνεμοι, τὰς πλησίον αὐτῶν παχυμερεῖς συστάσεις προαναστέλλουσι καὶ <αὐτὰ> λαμπρὰ ἀποδεικνύουσιν. οὕτω καὶ νῦν, ἔάν, φησίν, ὁ ἐκ βορείου μέρος τῆς Φάτνης ἀμαυρὸς φανῇ ἡρέμα πως ἀχλυώδης ὢν, ὁ δὲ νότιος ὄνος φαίνεται, τότε ἐπισκόπει καὶ ζητεῖ πνευσόμενον τὸν νότον. τὰ γὰρ πρὸ ἑαυτοῦ ὁ ἄνεμος ἀναστεύει καὶ τὸν νότιον ὄνον φανερώτερον πεποιήκεν.

book 907 —βορέω δὲ μάλα χρή: χρή δὲ ἐπιτηρεῖν τὸν βορέαν πνέοντα ὅταν ᾗ τὸ ἔμπαλιν τοῦ προειρημένου, ἴν' ᾗ ἀχλυόεντι (908) μὲν τῷ νοτίῳ, φαινομένῳ δὲ τῷ βορείῳ.

book 909 —σήματα δέ τ' ἀνέμοιο: ἀπὸ τῶν οὐρανίων σημείων μεταβέβηκεν εἰς τὰ ὑπέργεια, καὶ ἀπὸ πρώτης ἄρχεται θαλάσσης. „ὅταν γάρ, φησίν, εὐδίας οὔσης ἡ θάλασσα μετεωρίζεται καὶ μακροὺς ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν ἤχους ἀποτελῇ, ἄνεμον δεῖ προσδοκᾶν. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ πλησίον τῆς θαλάσσης ἀκταὶ πλεῖον τοῦ κατὰ φύσιν ἐπηχοῦσαι μέλλοντας ἀνέμους σημαίνουν. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν αἱ ἀκρώρειαι τῶν ὁρῶν βοὴν ἀποτελῶσιν.“ ἄρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ κρατίστου τῶν ἐπὶ γῆς στοιχείων, λέγω δὲ τῆς θαλάσσης.

book 909 ὁ δὲ νοῦς καὶ ἐπαιρομένη τοῖς ὕδασιν ἡ θάλασσα σημεῖόν σοι ἔστω ἀνέμου, καὶ οἱ αἰγιαλοὶ μέγα κρᾶζοντες, ἐκ τῶν κυμάτων δηλονότι. Ὀμηρος „αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος“ (Β 210), „ρόχθει δὲ μέγα κύμα ποτὶ ξερὸν ἡπείροιο“ (ε 402). ἄλλως: πολλάκις εἰρήκαμεν ὅτι σφόδρα πεφρόντικε τοῦ ἐπιδείξει τεκμήρια πολλὰ χειμῶνος ὁ Ἄρατος προνοούμενος τῶν ἀνθρώπων.

book 909 δεδωκώς γὰρ ἐξ ἄστρον καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ Φάτνης τεκμήρια θεῖά τε καὶ ἀληθῆ, γινώσκων ὡς οὐχὶ πάντες εἰσὶν ἐπιστήμονες τῶν οὐρανίων, οὐδὲ ἀκριβεῖς καὶ πεπαιδευμένοι εἰς τὸ καταλαμβάνειν τὰ ἐν οὐρανῷ τεκμήρια, καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ γῇ γιγνομένων τεκμηρίων

διδασκαλίαν ποιεῖται, οἷον ἐκ θαλάσσης, ἐκ πτηνῶν, ἐκ πυρός, ἐκ ζώων καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν
〈ῶν〉 κατάληψιν ἡμῖν παρέχει χρησιμωτάτην.

book 909 ἄλλως: ἀνέμου δὲ σημεῖον καὶ ὅταν ἐξαίφνης νηνεμίας ἔτι οὔσης ἀνοιδαίνῃ ἡ θάλασσα καὶ
ὅταν ἐπὶ πολὺ ἡχῶσιν οἱ αἰγιαλοί, καὶ ὅταν εὐδίας οὔσης αἱ προτενεῖς ἐπὶ πέλαγος ἀκταὶ
ἀποτελῶσιν ἦχον, καὶ ὅταν περὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρων ἀκούηται ἦχος. συμβαίνει δὲ ταῦτα
διότι ἀκροσφαλῆς ἡ γειτνίασις τοῦ ἀέρος καὶ τῇ γῇ καὶ τῷ ὕδατι πρὸς ἡρεμίαν τε καὶ στάσιν.
ἀρχομένου οὖν τοῦ ἀέρος ἡσυχῇ ρεῖν σημεῖον ὁ ψόφος. καὶ μεταβολὴ μὲν γίνεται ἀέρος,
οὐδέπω μέντοι γε ἡμῖν αἰσθητή. καὶ γὰρ ἡ θάλασσα διοιδαίνουσα τοῦτο πάσχει κατ' ἔμπρῳσιν
ἀνέμων, αἳ τε ἀκταὶ ἡχοῦσιν. ἡ γὰρ λαλιὰ τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἔξ τῆς τοῦ ἀέρος κινήσεως
αἰσθησιν λαμβάνειν μὴ σφοδρᾶς ὑπαρχούσης, ἐν δὲ τοῖς ἐρήμοις τοῦτο συμπίπτει.

book 913 —καὶ δ' ἂν ἐπὶ ξηρὴν: καὶ ὅταν ὁ ἔρωδιος ἐκ θαλάσσης ἐπὶ τὴν ξηρὰν σφόδρα βοῶν ἔρχηται,
γίνωσκε ὅτι ἀνέμου κινουμένου σημεῖόν ἐστιν. ὅτ' ἔρωδιός: ὅταν ἴδῃς τὸν ἔρωδιον μετὰ
ταραχῆς φεύγοντα ἐπὶ τὴν γῆν, γίνωσκε ὅτι χειμῶνα σημαίνει. ὁ δὲ ἔρωδιος τὸ ὄρνεον τῶν
ἀμφιβίων ἐστί, καὶ ποτὲ μὲν ἐν ξηροῖς, ποτὲ δὲ ἐν ὑγροῖς διάγει. πολλάκις οὖν ἐν θαλάσῃ
διατρίβων αἰσθεται πνεύματος μέλλοντος κατιέναι, καὶ δεδοικῶς μὴ ποτε αὐτὸν ἢ ἐκ τῆς
θαλάσσης ζάλη ἐκ τοῦ ἀνέμου περίσχη, τεθορυβημένος ἔξεισιν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κραυγάζων τῇ
φωνῇ καὶ τῇ ἀτάκτῳ πτήσῃ τὸν φόβον ὑποσημαίνει.

book 913 αἱ δὲ τῶν ζώων προσημασίαι γίνονται ἥτοι νοῦ ὀξύτητι ἢ αἰσθήσεως ταχυτῇτι. ἐκάτερον δὲ
τούτων ἐνδεχόμενον. αἰσθήσῃ δὲ ἥτοι ψυχρότητος περιστολῇ ἢ ἀπὸ ἀναθυμιάσεως ὀσφρήσει.
ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος διὰ τὰ σκεπάσματα τοῦ ψύχους παραλλαγεῖς οὐκ αἰσθάνεται, οὐδὲ τῇ
ὀσφρήσει διὰ μίξιν τῶν χυμῶν ἀντιλαμβάνεται. τὰ δὲ θηρία δι' εὐαίσθησίαν προφητεύοντα
σημαίνει τὰ ἐσόμενα. φεύγει τοίνυν ὁ ἔρωδιος τὸν χειμῶνα καὶ τὴν θάλασσαν
προαισθανόμενος.

book 915 —κινυμένου κε θάλασσαν: κινυμένου καὶ πνεῖν μέλλοντος ἀνέμου ὑπὲρ τὴν θάλασσαν
φορέοιτο καὶ κομίζοιτο ἐπὶ τὴν ξηρὰν ὁ ἔρωδιός.

book 916 —καὶ ποτε καὶ κέφροι: ἀπὸ κοινοῦ τὸ κινυμένου ἀνέμοιο (915). 〈ἀνέμου〉 καὶ τόδε ἐστὶ τὸ
σημεῖον. ὁ δὲ κέφρος τὸ ὄρνεον τῶν λιποσάρκων ἐστί. σφόδρα γὰρ αὐτὸν ἐπιλείπει σάρξ, καὶ
ἔστιν ὅστέα μόνον σχεδὸν καὶ πτερὰ. ἔστι δὲ ὅλον τὸ ὄρνεον ἰσχνόν, αἰεὶ δὲ φιληδοῦν τῷ ἀφρῶ.
τοῦτον γὰρ καὶ σιτεῖται περὶ τὰ ὕδατα ἀναστρεφόμενος, ὥς καὶ Νίκανδρός φησι: „θηρεύων
ἀφροῖο νέην κλύδα λευκαίνουσαν“ (Alex. 170). ἐπειδὴ οὖν προαίσθηται ὀλίγου πνεύματος
πνεῖν μέλλοντος, ἵπταται [τοῦ ἀνέμου], οὐ φεύγων τὸν ἄνεμον, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ ἀνέμου
ἀντιπρόσωπος, ἐπειδὴ τὸ σῶμα σφόδρα ἰσχνὸν ἔχει, καὶ ψύχους ὅλως οὐ δύναται ἀντέχεσθαι.

book 916 ἀλλὰ τῇ αἰσθήσει τοῦ πνεύματος ἵπταται, ἵνα πνέων ἐκεῖνος, τούτου ὥς ἐπ' αὐτὸν φερομένου,
σκέπη αὐτὸν τοῖς πτεροῖς. τέχνη δὲ αὐτὸ ποιεῖ ὁ κέφρος. εἰ γὰρ ἐπίπροσθεν ἔφευγεν, ὀπισθεν
ἔχων τὸν ἄνεμον, ἀναστελλομένων τῶν περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ πτερῶν, ἐκ τοῦ ἀνέμου κακῶς
〈ἂν〉 διετίθετο. νῦν δὲ ἀντιπρόσωπος ἵπταται, ἵνα πνέων ὁ ἄνεμος σκέπη αὐτοῦ τὰ πτερὰ,
καὶ οὕτως ἐνέγκῃ τὸ πνεῦμα.

book 916 ὅταν οὖν ἐναντίον τῶν μελλόντων πνεῖν 〈ἀνέμων〉 οἱ κέφροι εἰληδὰ πέτῳνται, οἷον κατὰ
συστροφὴν, κατὰ ἀγέλην, τότε πνεύσεται ὁ ἄνεμος. εὐδιοὶ ποτέονται: εὐδιοὶ φερόμενοι, ὅταν
προαίσθωνται [τῶν ἀνέμων] ὅτι πνεύματα ἔσται, ἀντιπρόσωποι τῶν ἀνέμων ἵπτανται. ἄλλως:
ὁ κέφρος ἐνάλιον ζῷόν ἐστιν, ἀφρῶ τε χαίρων καὶ τούτῳ τρεφόμενος. ὅθεν ραίνονται τε τῷ
ἀφρῶ καὶ οὐχ ὑποχωροῦσι τοὺς ραίνοντας. εἰκότως ἄρα ἄντικρυς τῶν πνευμάτων ἴστανται, ἢ
καὶ ὅπως μὴ παραφέρωνται δι' ἐλαφρότητα κατ' οὐρὰν ἀλίσκόμενοι. ὥσπερ καὶ οἱ ἰχθύες πρὸς
ἄνεμον νηχόμενοι. καταστέλλει γὰρ τὸ κύμα τὴν φρίκην τῆς λεπίδος ἐκ κεφαλῆς ἐπερχόμενον.

- book 918 —πολλάκι δ' ἀγριάδες· νήσας νῦν ἀγριάδας τὰς ἐν ταῖς νήσοις διατριβούσας ὄρνιθας, τὰς ἀνημέρους καὶ ἀγρίας. τὰς δὲ αἰθρίας εἰναλιδίνας φησὶν ἐπεὶ δυνουσῶν αὐτῶν τῇ θαλάσῃ ἐπιγίνεται τις δῖνος, τουτέστι κυκλοτερὲς τοῦ ὕδατος φορά. ταῦτα οὖν ἐπὶ τῆς χέρσου, φησὶν, ὅταν τινάσσηται τὰ πτερά, ἄνεμον σημαίνει. φεύγοντα γὰρ τὸν θαλάττιον χειμῶνα, τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ὑγρότητα ἀποβάλλοντα, ἐπὶ τὴν χέρσον παραγίνονται.
- book 920 —ἡ νεφέλη ὄρεος· καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ὀρῶν [δὲ] μηκνυμένας νεφέλας πνεύματός φησιν εἶναι σημαντικές. καὶ γὰρ αὗται εἰς μῆκος ἐπιδιδόασιν κατὰ πύκνωσιν τοῦ ἀέρος. συνιστάμεναι αἱ νεφέλαι ἐπὶ ταῖς τῶν ὀρῶν ἀκρωρείαις ἀναπαύονται ἕως ἂν ἄνεμος πνεύσας ὠθήσῃ αὐτάς. ὅταν οὖν ὁ ἄνεμος ἄρξῃται διώκειν τὴν νεφέλην, ἐπεκτείνει ἑαυτήν, καὶ τοῦτο τεκμήριον τίθησιν ἀνέμου, μηκνυμένην τὴν νεφέλην.
- book 921 —ἤδη καὶ πάπποι· ἡ ἄκανθα ἡ καλουμένη κινάρα ἐπειδὰν ἐξανθήσῃ ἀλλοιοῦται, γήραμα δὲ αὐτῆς ἐστὶν ὁ καλούμενος πάππος. ἐν δὲ τοῖς παραθαλαττίοις χωρίοις, ἐπειδὰν πνεύσῃ ἄνεμος, οἱ πάπποι κοῦφοι ὄντες καὶ εὐθρυπτοι, ὑπὸ ὀλίγου ἀνέμου ἀνατρεπόμενοι, ἐμπίπτουσι τῷ ὕδατι, καὶ ἐπιπλέοντες δῆλοί εἰσιν ὅτι ἀνέμου κατιόντος σημεῖόν εἰσιν. ὁ δὲ λόγος· καὶ οἱ πάπποι, οἵτινές εἰσι γηράματα τῆς ἀκάνθης, σημεῖον ἐγένοντο ἀνέμου, κωφῆς καὶ ἀναισθήτου οὔσης τῆς θαλάσσης.
- book 921 ἄλλως· τὴν πρᾶσιν τὸν ἀνέμου κίνησιν σημαίνει μὲν ταραχὴν φησιν, ἀνεπαίσθητον δέ, τοὺς δὲ πάππους διὰ τὴν κουφότητα εὐχερῶς κινεῖν.
- book 922 —κωφῆς ἁλός· τῆς ἔτι ἀνεπαίσθητου. καὶ Ὅμηρος „κύματι κωφῷ“ (Ξ 16) τὰ κωφὰ καὶ προηρεμοῦντα ἔχοντα τὰ κύματα.
- book 923 —τὰ μὲν πάρος, ἄλλα δ' ὀπίσσω· ὅταν πολλὰ γηράματα τῆς ἀκάνθης εἰς τὸ ἄκρον ὕδωρ πλῆν, ἄνεμον δηλοῖ, τὰ μὲν καταπεσόντα εἰς τὸ ὕδωρ, ἄλλα δὲ ὕστερον καταφερόμενα. ὁπότε εἰσὶ πολλοὶ πάπποι. πάππος δὲ ἐστὶν ὑμὴν κελυφανώδης.
- book 924 —καὶ θέρος βρονταί τε· παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις κεκριμέναι εἰσὶν ὥραι τοῦ ἔτους, καὶ ὁ χειμῶν ἔχει τὰ προσήκοντα, οἶον ἀστραπὰς καὶ βροντάς, καὶ θέρος ὁμοίως. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μέρεσιν ἄκριτά ἐστὶ καὶ ἀόριστα, καὶ πολλάκις ἐν καιρῷ θέρους βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ γίνονται καὶ ὑετός. τοῦτο οὖν φησὶ „καὶ θέρους δέ, ὅθεν αἱ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ γίνονται, καὶ ἡ ἐκ νοτίων ἢ ἐκ βορείων ἢ ὀθενδήποτε, ἐκ τούτου τοῦ μέρους σκόπει ἐσόμενον ἄνεμον“.
- book 924 ἄλλως· ἐν θερινῷ, φησί, καταστήματι τοῦ ἀέρος, ὅθεν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ γίνονται κατὰ τὸ κλίμα τοῦ κόσμου, ἐκεῖθεν γενησόμενον προσδόκα ὑετόν. ἄλλως· τὴν βροντὴν φησὶ κατὰ ῥῆξιν γίνεσθαι τῶν νεφῶν, τὴν δὲ ἀστραπὴν κατὰ παράτριψιν τῶν ῥηγνυμένων νεφῶν. τούτων οὖν, φησί, θέρους γινομένων, ἄνεμον ἴσθι πνευσόμενον ἐντεῦθεν ὅθεν γίνονται. ἡ γὰρ τοῦ θέρους ἑκκαυσὶς ἐκκαίουσα τὸν παχὺν ἀέρα τὴν μὲν εἰς ὕδωρ οὐ ποιεῖ μεταβολήν, λεπτύνουσα δὲ αὐτὸν ἀραιοῖ καὶ εἰς ἄνεμον διαλύει.
- book 926 —καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν· ὁ αἰθὴρ σφόδρα ἐστὶ διάπυρος, ὅθεν καὶ ὠνόμασται, παρὰ τὸ αἶθω. ἔστι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἡλίου, καὶ ὅτε ξηρὰς ἀναθυμιάσεις δέχεται ἀπὸ τῆς γῆς, ξηρὸς ὢν καὶ αὐτὸς καὶ πυρῶδης, πυκνούμενος ἀποπέμπει τινὰς ὥσπερ σπινθῆρας. ταύτας ὑπονοοῦμεν ἀστέρων εἶναι διαδρομάς. οὐ γὰρ ἀστέρες κινοῦνται, ἀλλὰ στιλβηδόνας πυρῶδεις ἀποπέμπει ὁ αἰθὴρ. διὸ καὶ ὀλίγον διαδραμοῦσαι παύονται, ὥς καὶ οἱ σπινθῆρες. ὥστε τοῦ αἰθέρος ἐστὶ πύκνωσις τὸ τοιοῦτον.
- book 926 δειδέχθαι κείνοις (928), αὐτοῖς. „καὶ ἐν νυκτὶ δὲ ὅταν τόπων μεταβάσεις ποιῶνται ἀστέρες, τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ αἰσώσασθαι ταρφέα (926—927), ὅπισθεν δὲ αὐτῶν οἶον ὀλκοὶ λαμπροὶ φαίνονται, προσδοκᾶν δεῖ αὐτοῖς (τοῖς ἀστράσι) τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐρχόμενον τὸ πνεῦμα“. οἶον

ἐὰν ὥς ἐπὶ τὰ βόρεια τὰς ὁρμὰς ποιῶνται, βορέας πνεύσεται· ἐὰν δὲ ὥς ἐπὶ τὰ νότια, νότος, κατὰ τὴν τῶν ἄστρων φοράν.

book 926 ὅτι οὐκ εἰσὶν ἀστέρες οἱ τὰς ἐκδρομὰς ποιοῦντες ἐν τῷ αἰθέρι. ὁ αἰθήρ σφόδρα ἐστὶ διάπυρος. ἔστι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἡλίου. οὗτος δὲ ὅταν ξηρὰς ἀναθυμιάσεις δέξηται, ξηρὸς ὢν καὶ αὐτὸς καὶ πυρώδης, πυκνούμενος ἀποπέμπει τινὰς ὥσπερ σπινθήρας. ταύτας ὑπονοοῦμεν ἀστέρων εἶναι διαδρομὰς. οὐ γὰρ ἀστέρες ἐκδρομὴν ποιοῦσιν, ἀλλὰ ὁ αἰθήρ ἐστὶν ὁ τὰς στιλβηδόνας τὰς πυροειδεῖς ἐκπέμπων· διὸ καὶ ὀλίγον διαδραμοῦσαι παύονται. ὥστε τοῦ αἰθέρος ἐστὶ πύκνωσις. ὅθεν δὲ αὐτῶν αἱ ἐκδρομαὶ φαίνονται, προσδοκᾷ δεῖ τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὸ πνεῦμα ἐρχόμενον· οἷον ἐὰν ἀπὸ τῶν βορείων τὰς ὁρμὰς ποιῶνται, βορέας πνεῖ· ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν νοτίων, νότος· ὅταν δὲ ἐκ διαφόρων τόπων κινῶνται οἱ διάττοντες, διαφόρων ἀνέμων κίνησιν δηλοῦσιν· εἰ δὲ ἀπὸ τῶν τεσσάρων μερῶν κινοῦνται, σημαίνουσι παντοίους χειμῶνας, μέχρι

book 926 βροντῶν καὶ ἀστραπῶν καὶ τῶν τοιούτων. ὅθεν διαδρομαὶ ἀστέρων πολλαὶ καὶ πυκναὶ γίνονται, ὕδωρ πολὺ καὶ ἄνεμος ἔσται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν.

book 927 —ῥυμοὶ ὑπολευκαίνονται· ὀλκοί, εἰς μῆκος τοῦ πυρὸς ἐκτάσεις. ὑπολευκαίνονται· λευκανθίζοντας ἀστέρας <λέγει> τὸν συρμὸν ἐπισπώμενον. ὁ διάττων ἀστήρ μὲν οὐκ ἔστιν, <ἐκ> παρατρίψεως δὲ ἀέρος γένεσις πυρὸς φερομένου. σημεῖον δὲ ἐστὶ πνεύματος. καὶ ἡ ἀστραπή δὲ γίνεται ἐκ τῆς τῶν νεφῶν ἐκθλίψεως, ἡ δὲ ἐκθλιψὶς ἐκ τοῦ πλησίον πνεύματος γίνεται. καὶ οἱ διάττοντες ἀστέρες ὅθεν ἐκπηδῶσιν, ἐκεῖθεν τὸ πνεῦμα δεῖ προσδοκᾷ· ὡθεῖ γὰρ αὐτοὺς ἐκεῖθεν. ὅθεν καὶ ἡ κατὰ τὴν ὁδὸν λευκότης φαίνεται. ἐξωθουμένων γὰρ ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀστέρων καὶ πιπτόντων ὀλίγον ἐκ τοῦ αἰθέρος εἰς τὸν ἀέρα, αὕτη ἡ πορεία λευκαίνεται, κατὰ φύσιν ποιῶντος τοῦτο τοῦ ἀέρος, καὶ μένει ἐπ' ὀλίγον ἄχρις ἂν πάλιν εἰς τὸν αἰθέρα ἀνελθοῦσα ἡ ἐκλαμψὶς σβεσθῇ ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ αἰθέρος.

book 929 —ἦν δέ κεν ἄλλοι· ἐὰν δὲ καὶ ἄλλοι ἀστέρες ἐναντίον τῶν προειρημένων ὁρμῶσι καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων μερῶν, τὸ τηνικαῦτα φυλάσσου περὶ παντοίων ἀνέμων πνευσομένων, οἵτινες ἅμα πνέοντες ἄτακτοι καὶ ἀδιόριστοί εἰσι καὶ πνέουσιν ἅμα ἔνθεν κἀκεῖθεν, ὥστε μὴ διακρίνεσθαι. τὸ δὲ ἄλλοι ἐξ ἄλλων μερέων (930), τουτέστιν ἐκ παντὸς μέρους τοῦ κόσμου, ἀνατολῆς, δύσεως, ἄρκτου καὶ μεσημβρίας.

book 932 —ἐπ' ἀνδράσι τεκμήρασθαι· καθ' ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν ἀνθρώπων νοήσει καὶ σημειώσει [συγκεχυμένους ἀνέμους αἰεὶ προσδοκᾷν.] ἄλλως· τουτέστιν, οὐδ' οἱ ἄνδρες τεκμήριον <ἂν> δυνηθεῖεν σχεῖν ἐπὶ τῇ τούτων συγχύσει καὶ ἀκρισίᾳ.

book 933 —αὐτὰρ ὅτ' ἐξ εὐροιο· ἐπειδὰν δὲ ἐκ τοῦ εὐρου ἀστράπτῃ καὶ ἐκ τοῦ νότου, πῇ δὲ καὶ ἐκ ζεφύρου καὶ βορέου, τότε ἐν πελάγει ναύτης τις ὢν φοβεῖται μήποτε ὁ καιρὸς αὐτὸν ἐκβάλλῃ τῷ τε ἐκ πελάγους ὕδατι καὶ τῷ ἐκ τοῦ Διός. αἱ γὰρ ἀστραπαὶ αὗται ἐπὶ ἐσομένου σφόδρα πολλοῦ ὑετοῦ φαίνονται. ἄλλως· ἡ πανταχόθεν ἀστραπή διέξοδον οὐ δίδωσι τῇ πυκνότητι τοῦ ἀέρος, καὶ διὰ τοῦτο χειμέριον τὸ σημεῖον, μενούσης τῆς συστάσεως.

book 936 —μή μιν τῇ μὲν ἔχοι πέλαγος· ἄπορον ἐνταῦθά φησιν ὁ ποιητὴς μὴ αὐτὸν ποτε ἔχοι τὸ πέλαγος, καὶ εἶασεν ἀτελεῖ τὸν λόγον. τοῦτο οὖν ἐστὶ· „μηδὲ τὸ πέλαγος, μηδ' ὁ τοῦ Διὸς ὄμβρος, ἥτοι τοῦ οὐρανοῦ“. εἰπὼν γὰρ τῇ δ' ἐκ Διός, εἶασε τὸ λοιπόν. σὺ δὲ νόει μὴ πέλαγος, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος ὄμβρον. τῷ γὰρ οὐρανῷ οὐ πέλαγος, ἀλλ' ὄμβρος παρέπεται.

book 938 —πολλάκι δ' ἐρχομένων ὑετῶν· πολλάκις δὲ γινομένων ὑετῶν, προπάροιθεν καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὸν ὑετόν, φαίνεται νέφη ὅποια πόκοι ἐρίων, ἵνα λέγῃ νέφη τὰ μὴ πάνυ ζοφώδη (ἐκεῖνα γὰρ ἤδη ἐλθόντος ὑετοῦ ἐστίν), ἀλλὰ μᾶλλον ὀλίγα, λευκὰ καὶ μὴ πάνυ συνεστραμμένα, οἷά ἐστι καὶ τὰ ἔρια. καὶ δηλονότι προιόντος τοῦ καιροῦ ὥς ἐπὶ ζοφωδέστερον χωροῦσι, κατ' ὀλίγον τοῦ ὠθοῦντος πνεύματος αὐξομένου.

- book 938 καὶ δηλονότι ὄμβρον σημαίνει διαλυθείσης τῆς πολυμερείας αὐτῶν. ἄλλως: τὰ ὑγρά νέφη σημεία ἕτεοῦ. πόκοις καλῶς ὅμοια· σχεδὸν γὰρ σπόγγοις ἔοικεν ἄβρόχοις.
- book 940 —ἡ διδύμη ἔζωσε: καὶ τὴν διδύμην Ἴριν ἀκριβέστατον ὄμβρου σημεῖον ἡμῖν δίδωσιν. ἀπὸ γὰρ ὀλίγης τοῦ ἀέρος συγχύσεως μίαν Ἴριν συμβαίνει γίνεσθαι, ὅταν δὲ πολὺ τὸ πύκνωμα ἢ τῶν νεφῶν, ἀπὸ τῆς πρῶτον γενομένης ἴσως ἄλλη γίνεται ὁμοία περιγραφῇ, ὄμβρον πολὺν σημαίνουσα. ἄλλως: διδύμη ἢ διττή. οὕτω γὰρ αὐτῆς ἐστὶν ἡ κατάστασις τῆς χροιάς. οὐ γὰρ μονόχρως ἐστὶν ἡ Ἴρις, συνίσταται δὲ ἐξ ὑγρότητος καὶ παχύτητος τοῦ ἀέρος. ἐμπίπτουσα γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου ἀκτὶς καὶ ἐκ τῆς παχύτητος μὴ διικνεῖσθαι δυναμένη, ἐπὶ πολὺ ἀπλοῦται, καὶ ἀποτελεῖ τὴν ζώνην ταύτην ἣτις ἐκ τῆς τῶν νεφῶν ὑγρότητος καὶ τὸ ποικίλον ἔχει.
- book 940 ἄλλως: τὴν Ἴριν Ἀναξιμένης (Diels, Vors. 13 A 18) φησὶ γίνεσθαι ἡνίκα ἂν ἐμπέσωσιν αἱ τοῦ ἡλίου αὐγαὶ εἰς παχὺν καὶ πυκνὸν τὸν ἀέρα. ὅθεν τὸ μὲν πρότερον αὐτῆς [τοῦ ἡλίου] φοινικοῦν φαίνεται διακαιόμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων, τὸ δὲ μέλαν κατακρατούμενον ὑπὸ τῆς ὑγρότητος. καὶ νυκτὸς δὲ φησὶ γίνεσθαι τὴν Ἴριν ἀπὸ τῆς σελήνης, ἀλλ' οὐ πολλάκις, διὰ τὸ μὴ πανσέληνον εἶναι διὰ παντός, καὶ ἀσθενέστερον αὐτὴν φῶς ἔχειν τοῦ ἡλίου.
- book 940 ἄλλως: Μητροδώρος (Diels, Vors. 70 A 17) τὴν Ἴριν αἰτιολογῶν φησιν, ὅταν ἐξ ἐναντίας τῷ ἡλίῳ ἐνσταθῇ νέφος πεπυκνωμένον, τηνικαῦτα ἐμπιπτούσης τῆς αὐγῆς, τὸ μὲν νέφος φαίνεσθαι κυανοῦν διὰ τὴν κρᾶσιν, τὸ δὲ περιφαινόμενον τῇ αὐγῇ φοινικοῦν, τὸ δὲ ὃν κάτω λευκόν. τοῦτο εἶναι ἔθεσαν ἡλιακὸν φέγγος. ἄλλως: Ἀριστοτέλης (Meteor. III, 4, p. 373b) κατοπτρικὴν ἐποίησατο ἔμφασιν. πέφυκε γὰρ [τοῦτο] ἄσσειν τὴν ὄψιν προσπίπτουσιν τοῖς λείοις σώμασιν ἀνακλωμένην καὶ κατακλωμένην. τοιοῦτον δὲ εἶναι τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ. ἐπ' αὐτὸν τοίνυν ἀντικρυς τοῦ ἡλίου νέφος συστῇ [συνεστῶς] κατὰ ῥανίδα, ἐγγίνεσθαι τὴν ὄψιν καθ' ἐκάστην ῥανίδα, καὶ τὴν ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀνάκλασιν ἴσχειν, δόξαν δ' ἐμποιεῖν τοῦ συνεχεῖς εἶναι τὰς ἐμφάσεις καὶ [τὸ] πόσῃ ἐχούσας διάστασιν, διὰ τὸ ἀφ' ἡμῶν ἐπ' ἐκείνους τοὺς τόπους διάστημα.
- book 941 —ἡ καὶ πού τις ἄλως: οἱ λαμπροὶ τῶν ἀστέρων ὥς πῦρ εἰσι καὶ ἀμαρυγὰς ἔχουσι καὶ παρέχουσιν, ὥσπερ ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος καὶ αὐτοὶ ἄλως ἔξωθεν ἑαυτῶν ἔχουσι. δῆλον οὖν ὅτι ἡ μέλαινα ἄλως ὕδατός ἐστι ποιητικὴ καὶ σημαντικὴ.
- book 942 —πολλάκι λιμναῖαι: ὅταν γὰρ αἰσθηταὶ ἐσομένου χειμῶνος τὰ ὄρνεα τὰ φιληδοῦντα τοῖς ὕδασι, ἐπειδὴ μετ' οὐ πολὺ ἔσται χειμῶν καὶ μέλλουσιν ἀφίστασθαι τῶν ὑδάτων, πρὶν ἐλθεῖν τὸν χειμῶνα, ἀπολαύουσι τῶν ὑδάτων, ὥς μέλλοντα αὐτῶν ἀποσχοινίζεσθαι. ἐνιέμεναι δέ, τουτέστιν ἐγκαθιεῖσαι ἑαυτὰς τοῖς ὕδασι.
- book 944 —ἡ λίμνην πέρι δηθά: τὸ ὅλον· „ἐὰν δὲ περὶ λίμνην χελιδόνες συνεχῶς ὀρμῶσι τύπτουσαι τῇ γαστρὶ θαμινῶς τὸ ὕδωρ, χειμῶν ἔσται τότε“. εἰλυμένον δὲ ὕδωρ τὸ ἤδη ἐκ τοῦ ἀνέμου συστραφέν καὶ ἤδη ἀρξάμενον κινεῖσθαι.
- book 946 —ἡ μάλλον δειλαὶ γενεαί: ὕδρος εἶδος ὄφεως, ὃς τοὺς βατράχους σιτεῖται, ὥς καὶ παρὰ Νικάνδρῳ (Ther. 411—417). διὰ τοῦτο ὕδροις ὄνειρα τὸ τῶν βατράχων γένος αὐτοὺς γὰρ σιτοῦνται. ὁ δὲ λόγος „ἔσται, φησί, τεκμήριον χειμῶνος ὅταν μάλλον παρὰ τὴν συνήθειαν οἱ βάτραχοι κράζωσιν, οἵτινές εἰσιν ὕδροις ὄνειρα“. παρ' Αἰγυπτίοις δὲ ἐν τῷ θέρει μεῖζον κράζουσι προσδοκίᾳ τῶν Νειλῶν ὑδάτων, οἷς φιληδοῦσι καὶ ἀφ' ὧν ζῶσιν.
- book 946 ἄλλως: σημεῖον χειμῶνος βατράχων φωναί: προαισθάνονται μὲν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὕδατος μεταλλασσομένου εἰς ψυχρότητα, χαίροντες δὲ πάνυ βοῶσιν, εἰσὶ γὰρ καὶ φίλυδροι, καὶ μάλιστα ὅτι τὸ ὄμβριον ὕδωρ γλυκύτερον ὢν τοῦ πηγαίου εὐφραίνει αὐτοὺς καὶ πλέον ζωογονεῖν ποιεῖ, ὥς καὶ τὰ φυτὰ μάλλον ὑπὸ τοῦ ὀμβρινοῦ θάλλουσι. καὶ ἡ ὁλολυγὼν δὲ ὁμοίως ἐπὶ τούτῳ χαίρει καὶ κράζει ἅμα ἡμέρα. ἔστι δὲ ζῶον λιμναῖον φιλόψυχρον.

- book 947 —γυρίνων: γυρίνοι λέγονται οἱ ἀδιάπλαστοι βάτραχοι, τουτέστι τὰ γεννήματα τῶν βατράχων. καὶ ἀδιάπλαστα γὰρ τίκονται καὶ ἄποδα, ὡς ἐπὶ τῆς ἄρκτου.
- book 948 —ἡ τρύζη ὀρθρινόν: ἡ ὀλολυγὼν ὀρνέον ἐστὶν ὑπὸ τὴν τρυγόναν, τῇ ἐρημαίῃ φιληδοῦν. ἐν ἐρήμοις τοίνυν οὔσα καὶ ἐμψυκτικοῖς τόποις, ἀντιλαμβάνεται τοῦ κρύους καὶ τρύζει τὰ προσόρθρια. ἄλλοι δὲ ζῶον ἔνυδρον ὅμοιον γῆς ἐντέρω, πολὺ μέντοι γε ἰσχνότερον. ὀλολυγὼν: οἱ μὲν ὀρνεον ταύτην λέγουσιν, οἱ δὲ ζῶον ἔνυδρον ὅμοιον γῆς ἐντέρω, πολὺ μέντοι γε ἰσχνότερον.
- book 948 ἄλλως: ὀλολυγὼν ζῶόν ἐστι λιμναῖον ὑπόμηκες ἀδιάρθρωτον. Ἀριστοτέλης τοῦτο οὐκ οἶδεν, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἄρρενος βατράχου φωνὴν πρὸς συνουσίαν ὀργῶσαν ἐπὶ τὴν θήλειαν (Hist. anim. IV, 9, p. 536 a 11).
- book 949 —ἡ που καὶ λακέρυζα: ὑπέτυψεν ἀντὶ τοῦ ὑπῆλθεν. λέγει δὲ τὴν χερσαίαν κορώνην. εἰσὶ γὰρ καὶ θαλάττιαι καθ' Ὅμηρον· „τανύγλωσσοί τε κορώναι εἰνάλιναι, τῇσιν τε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν“ (ε 66—67). ὁ δὲ νοῦς „καὶ ἡ κορώνη ἡ χερσαία ἐν αἰγιαλοῖς προῆλθε καὶ παρὰ τῇ θαλάσσει ὥφθη ἀρχομένου χειμῶνος. φιληδεῖ γὰρ τοῖς ὕδασι“.
- book 951 —ἡ που καὶ ποταμοῖο: καὶ ἡ κορώνη καὶ ὁ κόραξ (τοῦ γὰρ αὐτοῦ γένους εἰσὶ) σφόδρα κατάξηρον ἔχουσι τὸ σῶμα. τοῖς γὰρ ὑγραίνουσι σφόδρα φιληδοῦσιν. ὅτε οὖν ἀρχῇ χειμῶνος ἐπαίσθονται καὶ ὑγραίνει αὐτῶν τὰ περιέχοντα σώματα, τότε καὶ ἐπινέχονται τοῖς ὕδασι, σφόδρα χαίρουσαι αὐτοῖς. ἄνευ γὰρ χειμῶνος οὐ τοσοῦτον ὕδωρ ποτάμιον ἢ θαλάσσιον αὐτὰς ὀνίνησιν, εἰ μὴ καὶ τὸ περιέχον ὑγρὸν ὑπάρχει. ὁ δὲ λόγος· „πολλάκις δὲ καὶ ἐν ποταμῷ ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ἄκρων τῶν ὤμων ἐβάπτισεν ἑαυτήν· ἔσθ' ὅτε καὶ πᾶσα νήχεται“.
- book 953 —ἡ πολλὴ στρέφεται: ἡ πολλάκις ἐὰν ἀναστρέφεται ἐν ποταμίῳ ὕδασι ἢ θαλαττίοις παχείᾳ τῇ φωνῇ κρώζουσα. τὸ δὲ τοιαύτην ἀφιέναι φωνὴν δηλοῖ τὴν ἐκ παντὸς σώματος ἐκ διαθέσεως κρώζουσαν ἐπὶ τοῖς γινομένοις καθ' ἡδονὴν ὕδασι. ἄλλως: ὅσαι τῶν ὀρνίθων βρέχουσαι ἑαυτὰς τῷ ὕδατι προσημαίνουσιν ὑετοὺς ὑπομιμνήσκονται τοῦ πάθους διὰ τὸν μέλλοντα ὄμβρον, καθάπερ τὰ ἀπουροῦντα τῶν ὑποζυγίων ἐν ταῖς διαβάσεσι τῶν ποταμῶν. λιμναῖαι μὲν οὖν ὀρνίθες νῆσσαι, χῆνες, ἐρωδιοί, ἐνάλιναι δὲ αἰθυαί. γυρίνοι οἱ ἀδιάπλαστοι βάτραχοι καὶ ἄποδες. κεκράγασιν δ' οἱ βάτραχοι χαίροντες τῷ ὑγρῷ. τὴν δ' ὀλολυγόναν φασὶν εἶναι ζῶον ἀπλοῦν, λιμναῖον, ἰσχνόν. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν τοῦ ἄρρενος φωνὴν ὀργῶσαν ἐπὶ τὴν θήλειαν. βάπτει δ' ἑαυτήν ἡ κορώνη ψῦχος ζητοῦσα, ἥτοι ψυχομένου τοῦ ἔξω ἀέρος καὶ εἰς τὸ βάθος περιωθυμένης τῆς θερμότητος τοῖς ζώοις, ἢ καὶ διὰ τὴν ἔξω θερμότητα. ὡς γὰρ ἐπὶ πλῆθος πρὸ τῶν ὑετῶν θερμότερος αὐτὸς ἑαυτοῦ ὁ περίγειος ἀήρ
- book 953 ἐκθλιβομένου τοῦ πυρώδους ἐκ τῆς ψυχομένης νεφέλης καὶ εἰς ὕδωρ μεταβαλλούσης, καὶ εἰς τὸν περίγειον χωροῦντος τόπον. ἄλλως: ἡ πολλὰ χαίρουσα σκιρτᾷ. φιλεῖ γὰρ τὰ ψυχρὰ διὰ τὸ φλέγεσθαι. ἔστι γὰρ ἡ κορώνη φυσικῶς θερμῇ.
- book 954 —καὶ βόες ἤδη τοι: οἱ βόες ἡραιωμένους καὶ διαχάσκοντας ἔχοντες τοὺς μυκτῆρας αἰσθητικώτεροι μᾶλλον εἰσι. καὶ πᾶν μὲν τετράποδον τῶν ἀνθρώπων αἰσθητικώτερόν ἐστιν, ἐξαιρέτως δὲ ὁ βοῦς διὰ τὴν τῶν μυκτῆρων ἀραίωσιν. ὅταν τοίνυν ἀναθυμιάσεων τινων ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος ἀκрасίας αἰσθηται, ἀφορῶν ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ὀσφρᾶται τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος πρὶν γενέσθαι τὸν ὄμβρον, καὶ δηλοῖ ἐκ τῆς ὀσφρήσεως ὡς ἔσται χειμῶν.
- book 954 διὸ καὶ εὐρύτεροι οἱ μυκτῆρες γεγόνασιν παχυνομένου τοῦ ἀέρος, καὶ οὐκ εὐμαρῶς ἐλκομένου βριαióτερον τὸν ἄνωθεν ἔλκουσιν ἀέρα μᾶλλον ἐψυγμένον. ἢ καὶ τοῦ δέρματος μᾶλλον πεπιλημένου καὶ τοῦ θερμοῦ ἐναποκλειομένου, δεόμενοι πλείονος ἐμψύξεως τὸν κατεψυγμένον ἔλκουσιν ἀέρα. ἄλλως: οἱ βόες ἐν τῇ ὀσφρήσει ἄνωθεν ἔλκοντες τὸν ἀέρα

χειμῶνα σημαίνουνσι. πυκνουμένου γὰρ τοῦ περιγείου ἀέρος καὶ θερμότερου γινομένου, τὸν λεπτότερόν τε καὶ ψυχρότερον ποθοῦσιν ἀναπνεῖν τε καὶ

book 954 ἔξωθεν ἔλκειν. ὕδατος ἐνδίοιο· μεσημβρινοῦ ἢ τοῦ οὐρανίου. ὁ λόγος· „οἱ δὲ βόες ἐπιγείου καθεστῶτος ὄμβρου ἀναβλέψαντες εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπισπῶνται τὸν ἀέρα καὶ παραπλήσιοι γίνονται ὁσφραινομένοις“.

book 956 —καὶ κοίλης μύρμηκες· ἡ γῆ σῶμά ἐστι τριχῇ διαστατόν. καὶ ἀναγκαῖον, σῶμα αὐτὴν οὔσαν, κεκρᾶσθαι ὑγρῷ τε καὶ θερμῷ. ἔνιοι γοῦν τόποι αὐτῆς ὀρυττόμενοι καπνὸν ἀφιασιν, ἄλλοι φρέατα καὶ ὕδατα. καὶ δῆλον ὅτι κέκρται τοῖς ὀφειλομένοις, καὶ ἐν μὲν θέρει ἐν βάθει αὐτῆς ἐστὶν ἡ ψυχρότης, τὰ δὲ ἄνω θερμά, τῷ δὲ χειμῶνι τὸ ἔμπαλιν τὰ μὲν βαθέα θερμὰ σφόδρα (κατὰ βάθους γὰρ αὐτῆς χωρεῖ ἡ θερμότης), τὰ δὲ ἄνω ἔψυκται, ὥς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων· τὰ μὲν γὰρ ἔνδον χειμῶνι θερμά ἐστὶν, ὥστε καὶ ἐκ τῶν οὖρων καὶ σκυβάλων καπνὸν ἀφιέναι. διὰ τοῦτο καὶ οἱ αὐλοὶ καὶ τὰ ὀρύγματα χειμῶνι, ἐπειδὴ ἐν βάθει ἐστὶ, θερμά, τῷ δὲ θέρει ψυχρά.

book 956 οἱ τοίνυν μύρμηκες καὶ οἱ ἴουλοι οἳ εἰσι πολύποδες σκώληκες, ἐπειδὴ ἐν βάθει τῆς γῆς εἰσι, τῷ δὲ χειμῶνι τὰ ἐν βάθει σφόδρα πυροῦται, τὴν θερμότητα τὴν ὑπὸ τὴν γῆν οὐ φέροντες, καὶ τοῦ χειμῶνος ὄντος ἀνέρχονται, καὶ τὰ ῥὰ αὐτῶν μετάγουσι, καὶ εἰσι σημεῖον χειμῶνος. εἶπον δὲ ἔνιοι τῶν φιλοσόφων ὅτι ἐκ τοῦ ἡλίου τὸ τοιοῦτον συμβαίνει. ὅτε γὰρ χειμῶν ἐστὶ, τότε καὶ περιγειότερος γίνεται, νότιος ὢν (τὰ δὲ νότια χθαμαλά), καὶ τὴν γῆν θερμαίνει· τὰ δὲ κάτω ἔψυκται. διὸ καὶ

book 956 οἱ ποιηταὶ ἀστειευόμενοι ἐνίας τῶν πηγῶν θερμὸν ρεῖν χειμῶνι φασί, θέρει δὲ ψυχρόν. ἄλλως· οἱ μύρμηκες ἐκ τῶν μυρμηκιῶν διὰ σπουδῆς ἔξω φέρουσι τὰ ῥὰ ψύχοντες, ὑποψία σηπεδόνας, ἀντιπερισταμένου τῷ θερμῷ τοῦ ψυχροῦ καὶ πυρουμένων τῶν μυρμηκιῶν. ὁ δὲ ἴουλός ἐστι σκώληξ μυρίοις ποσὶ χρώμενος, ὅμοιος ταῖς σκολοπένδραις. [οἱ δὲ αὐτὰς τὰς σκολοπένδρας, ἄλλοι δὲ τὸν σκώληκα τὸν μυρίοις ποσὶ χρώμενον.] γνώριμα δὲ καὶ τὰ τῆς γῆς ἔντερα. πᾶσι δὲ τούτοις αἴτιος τῆς ἐπὶ τὰ ἔξω κινήσεως ὁ τοῦ ὑπογείου θερμοῦ πλεονασμός.

book 956 ἴουλοι· οἱ μὲν ὁμοίους εἶναι σκολοπένδραις, οἱ δὲ αὐτὰς τὰς σκολοπένδρας, ἄλλοι δὲ τὸν σκώληκα τὸν μυρίοις ποσὶ χρώμενον. τὸ δὲ ἀνέρποντες (958) ἀντὶ τοῦ προσπελάζοντες.

book 959 —ἔντερα γαίης· πρῶτον μὲν ὅτι οὕτω φύσεως ἔχουσιν· ἐντέροις γὰρ ἐοίκασιν ἐπιμήκεις ὄντες, καὶ ὅτι ἐν βάθει τῆς γῆς εἰσιν, εἰκότως ἔντερα γῆς καλοῦνται.

book 960 —καὶ τιθαὶ ὄρνιθες· τὰς κατοικιδίους ὄρνιθας λέγει, ἀπὸ τοῦ γεννησαμένου ἀλέκτορος. τιθαὶ δὲ λέγονται αἱ ἡμεροὶ καὶ πρραεῖαι.

book 961 —εὔ φθειρίσαντο· ἀπαλὸν ἔχουσι τὸ σῶμα αἱ κατοικίδιοι ὄρνιθες, καὶ ἐπειδὰν ἀέρος ὑγρότητος αἰσθωνται καὶ ψύξις ἐμπέσῃ, εὐθέως περὶ τὸ σῶμα δῆξεώς τινος ἀντιλαμβάνονται, καὶ συνεχέστερον φθειρίζονται, τῇ δῆξει συνεχόμεναι. καὶ ἔκρωξαν μεγάλη φωνῇ· καὶ μεγάλως ἔκρωξαν πιεζόμεναι τῇ δῆξει. εἶτα μίμησιν τῆς ποιᾶς αὐτῶν φωνῆς δίδωσιν, ὥσπερ ὕδωρ ἐπὶ ὕδατι καταστάζον.

book 963 —δήποτε καὶ γενεαί· ὁμοίως καὶ οἱ κόρακες καὶ οἱ κολιοὶ κατὰ συστροφὴν καὶ ἀγέλας φαίνόμενοι τοῦ ἐκ Διὸς ἐρχομένου ὕδατος οἷον χειμῶνος ἐσομένου σημείον εἰσιν.

book 965–966 ἰρήκεσσιν ὁμοῖον φθεγξάμενοι· δηλονότι ὀξεῖα τῇ φωνῇ κραυγάζοντες. τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν ἱεράκων φωνή. ἄλλως· κολιοὶ δὲ ἔστιν ὅτε καὶ κόρακες ἀγελῆδὸν πετόμενοι ἱέρακι ὁμοῖον φθέγγονται. μιμοῦνται δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῶν σταλαγμῶν ψόφον κόρακες ὑετὸν προδηλοῦντες, ἢ καὶ ἀνακράζοντες βαρεῖα τῇ φωνῇ τινάσσουσι τὰς πτέρυγας. καὶ αἱ κατοικίδιοι δὲ νῆσσαι καὶ οἱ κολιοὶ τινασσόμενοι τὰ πτερὰ τὰ ὅμοια δηλοῦσιν.

book 966

—δίους σταλαγμούς· καὶ οἱ κόρακες δὲ ὕδατος καὶ ὄμβρου γενησομένου ἐμιμήσαντο τῇ φωνῇ μεγάλους σταλαγμούς οὕτω· κλάγξ κλάγξ. δίους δὲ μεγάλους. καὶ Ὅμηρος· „εἰς ἄλα δῖαν“. ἄλλως· ἐὰν συνεχῶς φωνῶσιν ἢ μετὰ ροίζου φέρονται, καὶ ἐὰν συγκεχυμένην τὴν φωνὴν ἔχωσιν, ὁμοίαν σταλαγμοῖς ὄμβρου, χειμῶνα σημαίνουσιν.

book 968 —ἢ ποτε καὶ κρώζαντε· <δισσάκις> ἀντὶ τοῦ πολλάκις. τῇ βαρεῖα γὰρ φωνῇ καὶ τῇ συνεχείᾳ τῆς κραυγῆς ἐσομένου χειμῶνος σημεῖον τὸν ἐνδιαθέτως βοῶντα δείκνυσι. καὶ αὐτὸς γὰρ φιληδεῖ τοῖς ὑγροῖς.

book 969 —μακρὸν ἐπιρροίζεῃσι· ἀντὶ τοῦ μεγάλως ἡχοῦσι καὶ κτυποῦσι τοῖς πτεροῖς, τὰ πτερὰ αὐτῶν πάντα ἀνατινασσόμενοι.

book 970 —καὶ νῆσαι οἰκουροί· νῆσσα εἰδὸς ἐστὶν ὀρνέου. ὁ δὲ λόγος καὶ αἱ τῶν νησσῶν οἰκουροὶ καὶ οἱ περὶ τοὺς ὀρόφους ἀναστρεφόμενοι κολοιοὶ κατὰ τὰς τῶν οἰκημάτων ἐξοχὰς ὑπὲρ τοῦ ζητεῖν σκέπας, ἀνατινάσσοντες τὰ πτερὰ σημεῖόν εἰσι χειμῶνος. πάντα δὲ τὰ ὄρνεα διαινόμενα τινάσσει τὰ πτερὰ.

book 971 —ἐρχόμενοι κατὰ γεῖσα· αἱ τῶν οἰκημάτων ἐξοχαί, εἰς ἃς ἐπικαθέζονται ἐπιζητοῦντες σκέπας. ἢ τὰ λεγόμενα κόσμια. Εὐριπίδης (Or. 1570)· „ῥήξας παλαιὰ γεῖσα τεκτόνων πόνον“. διατινάσσουν δὲ τὰς πτέρυγας διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ὑγρότητα.

book 972 —ἢ ἐπὶ κύμα διώκει· ἢ ὅταν ἐρωδιοὶ μετὰ πολλῆς κλαγγῆς ἐπὶ τὴν θάλασσαν σπεύδωσι, τὸ αὐτὸ δηλοῦσιν.

book 973 —τῶν τοι μηδὲν ἀπόβλητον· τούτων πάντων τῶν προειρημένων τεκμηρίων μηδὲν σοι ἔστω ἀπόβλητον τὸ ἐκ Διὸς ὕδωρ σκοπουμένῳ καὶ ἐπιτηροῦντι χειμῶνα.

book 974 —μηδ' εἴ κεν ἐπὶ πλέον· αἱ μυῖαι τοῖς ὑγροῖς σφόδρα χαίρουσι, καὶ αἰεὶ τὰς ὑγρὰς οὐσίας σιτοῦνται. ὅτε τοίνυν ὑγροῦ ἀέρος ἐσομένου χειμῶνος ὑγραίνεται τὸ σῶμα, τότε μᾶλλον τοῦ αἵματος καθάπτονται ὑγραινομένου ἐκ τοῦ περιέχοντος. ὁ δὲ λόγος· „μηδέ, ἐὰν ἐπὶ πλέον τοῦ πάροιθεν, τουτέστι τοῦ χθές, αἱ μυῖαι δάκνωσι καὶ ἐπιθυμῶσι τοῦ αἵματος τῆς σαρκός, μηδενὸς τούτων καταφρόνει.“ ἄλλως· ἢ ὅταν ἐρωδιοὶ σπεύδωσιν ἐπὶ τὴν θάλασσαν κεκραγότες, ἢ μυῖαι πλέον τοῦ συνήθους δάκνωσιν αἵματος ὀρεγόμεναι, μηδενὸς τούτων καταφρόνει. αἱ δὲ μυῖαι πύκνωσιν ἀέρος δηλοῦσιν. ἢ γὰρ ἀνακοπτομένου τοῦ αἵματος μέγα καὶ σφοδρότερον νύττουσιν, ἢ καὶ πλείονος ὑγροῦ δέονται διὰ τὴν θερμότητα.

book 974 ἄλλως· ἢ ἐν βάθει τοῦ αἵματος χωροῦντος διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ δέρματος μᾶλλον δάκνουσιν, ἵνα ἐφίκωνται τοῦ αἵματος, ἢ καὶ δι' αὐτὴν τὴν τοῦ δέρματος πύκνωσιν πλείονος δέονται πληγῆς. ἡραιωμένου γὰρ τοῦ δέρματος ἐκ τῶν ἀδήλων πόρων ῥαδίως ἐλκούσαις εἴκει τὸ αἶμα.

book 976 —ἢ λύχνοιο μύκητες· τὸ πῦρ ὠμολόγηται ξηρᾶς οὐσίας, ὑγρὸς δὲ ἀὴρ πολλάκις ἐν χειμῶνι ἐμπίπτων τῷ πυρὶ ἀποτελεῖ τούτους τοὺς σπινθῆρας. δύο γὰρ οὐσῖαι ἐναντία ἀλλήλαις ἐμπίπτουσι, καὶ μὴ φέρον τὸ πῦρ τὸ ὑγρὸν τοῦ ἀέρος τοῦ ἐμπεσόντος ἀφίησί τινας σπινθῆρας. ὅπερ καὶ ὁ Καλλίμαχος ὠφελθεῖς εἶπεν. „εὖτ' ἂν ἀπὸ λύχνοιο δαιομένου ... ἄδην ἐγένοντο μύκητες“ (fr. 269 Pf.).

book 976 ἄλλως· προσέχειν δὲ χρὴ ὁπόταν καὶ περὶ τὰς μύξας τῶν λύχνων μύκητες ἀθροίζωνται. συμβαίνει δὲ τοῦτο διὰ τὸ πάχος τοῦ ἀέρος. καὶ γὰρ κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν τὸ παρὰ τοῦ λύχνου φῶς ποτὲ μὲν ἐν τάχει φέρεται, ποτὲ δ' αὖ πομφόλυξιν ὅμοια ἀποβάλλει. ταραχῆς δὲ ἀέρος ταυτὶ τὰ σημεῖα. ἐπιτήρει δὲ καὶ θέρους καθαροῦ νήσας ἀθρόως πετομένας.

book 977 —μηδ' ὑπὸ χεῖματος ὥρην· μηδὲ τοῦτο, φησί, τὸ τεκμήριον παραπέμπου, ὅταν ἐν καιρῷ χειμῶνος τὸ τῶν λύχνων φῶς ἔσθ' ὅτε μὲν κοσμίως φαίνεται, ἄλλοτε δὲ πολλῆς ὑγρότητος ἀέρος ἐμπίπτουσης ἀπὸ τοῦ πυρὸς ὥσπερ τινὰ πυρῶδη ἐπαναστήματα ὁρμᾷ καὶ φαίνεται.

- book 980 —πομφόλυγες· κυρίως μὲν ἐστὶ πομφόλυξ ἡ ἐπιπεσόντος ὕδατος ἐν ὑποκειμένῳ ὕδατι ὕδατος ἐπανάστασις. νῦν δὲ ἐπὶ πυρὸς κατεχρήσατο [τοιοῦτο συνιδεῖν]. ὥσπερ γὰρ ἐν πυρὶ ἢ ἐν λύχνῳ καιομένῳ ἐὰν ὕδωρ ἐπιρράνωμεν, εὐθέως τοῦ πυρὸς φλογώδεις γίνονται ἐπαναστάσεις, τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ὑγρότητος ἐμπιπτούσης μετὰ τινος ὀλίγου ἤχου, αἱ τοῦ πυρὸς γίνονται περὶ τὸν λύχνον πομφόλυγες. ὅταν οὖν περὶ ἀπομένῳ λύχνῳ μύκητες συνιστῶνται χειμῶνος ὥρα, αἱ τε φλόγες τεταγμένως καὶ κατὰ φύσιν εἰς ὕψος αἴρωνται, ποτὲ δὲ πλαγιάζονται, καὶ λεπταὶ πομφόλυγες περὶ αὐτὰς γίνονται καὶ σπινθήρες ἀπορρέωσι, μὴ ἔστω σοι ἀπόβλητον, ἀπὸ κοινοῦ. [τοῦτο τὸ σημεῖον.]
- book 980 μηδ' εἴ κεν ἀπόπροθι· ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λύχνου. πάλιν δὲ τῆς παχύτητος καὶ ὑγρότητος ἐκνικώσης σφόδρα, διόλου ὁ λύχνος λάμπειν οὐ δύναται, ἀλλ' ἀκτῖνας ἀφίησι λεπτὰς καὶ ἐσκορπισμένας, καὶ ἔστιν ἰδεῖν πόρρωθεν ὀλίγον τοῦ λύχνου ἀποστάντας διηκούσας λεπτὰς ἀπ' αὐτοῦ ἀκτῖνας, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δι' ὅλου λάμπειν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ἀέρος. μηδὲ τούτου οὖν τοῦ σημείου καταφρονεῖ.
- book 980 μηδ' ἢν θέρεος· καὶ ὅταν εὐδίας οὔσης ἐν θερινῷ καταστήματι αἱ νήσσαι κατὰ πλῆθος συνηθροισμέναι ἐπάλληλοι φέρωνται, χειμῶνα ἐκδέχου ἐσόμενον. ἄλλως· εἵπομεν ὅτι ἀδιάκριτοὶ εἰσιν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις αἱ τοῦ ἔτους ὥραι. μὴ καταφρονήσης οὖν τούτου τοῦ σημείου. καὶ ἐὰν γὰρ ἢ θέρος ἀναπεπταμένον καὶ πάνυ καθαρὸν, καὶ νήσσας τὰς ὄρνις ἀλλεπαλλήλως θεάσῃ ἐρχομένας, μὴ παραπέμψῃ· χειμῶν γὰρ ἔσται.
- book 983 —μηδὲ σύ γ' ἢ χύτρης· μὴ ἀμελήσης δέ, φησί, μηδὲ τῶν περὶ ταῖς χύτραις καὶ τοῖς πυροστάταις τρίποσι συμβαινόντων, ὅταν σπινθήρων πλῆθος περὶ αὐτοὺς βλέπῃται. ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ὑπὸ τῇ σποδιᾷ διαπύροις ἄνθραξιν ἀπόρροιαί γίνωνται κέγχροις ὅμοιαι, ὄμβρον δεῖ προσδοκᾶν. ἄλλως· ὅταν ἢ χύτρας ἢ τρίποδος πυριβήτεω τὰ ἐκτὸς κύτῃ σπινθήρων ἢ πεπληρωμένα, τουτέστιν ἐπὶ πυρὸς κειμένων ἐὰν περὶ τοὺς πυθμένας ὀρῶνται σπινθήρες, ἴσθι χειμῶνα ἐσόμενον.
- book 983 τὸ γὰρ τοιοῦτον συμβαίνει διὰ τὴν πολλὴν τοῦ ἀέρος ἀγωγὴν. ἄλλως· σκόπει δὲ καὶ χύτρας καὶ λέβητας, εἴ ποτε ὥσπερ σπινθήρων ἀνάπλεοι γένωνται, ἢ καὶ ἄνθρακι ὑπὸ σποδιᾷ καιομένῳ ἐκφαίνηται τινα κέγχροις ὅμοια. καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑετοῦ σημεῖα.
- book 985 —μηδὲ κατὰ σποδιήν· ὁμοίως δὲ κἂν καιομένων ἀνθράκων ἐπὶ τῇ σποδιᾷ οἶονεὶ κέγχροις ὅμοιοι σπινθήρες ὀρῶνται, ὑετὸν ἐκδέχου. ἄλλως· σποδιὰν λέγει αὐτὴν τὴν ἐσχάραν, τὴν ἐστίαν. πολλάκις δὲ (πάλιν ἐκ τῆς προειρημένης θεωρίας) καὶ περὶ τοὺς ἄνθρακας ἔτι διαπύρους ὄντας ἐν μέσῳ τοῦ ἄνθρακος ἔστιν ἰδεῖν ὡς μικρὰ κέγχρια ὅμοια σπινθήρσι. μηδὲ τοῦτο οὖν τὸ σημεῖον παραιοῦ, ὁπότεν ἐν ἐσχάρᾳ καιομένου ἄνθρακος περὶ τὸν ἄνθρακα λάμπει σημεῖα χειμῶνος κέγχροις καὶ σπινθήρσιν ὅμοια.
- book 988 —εἴ γε μὲν ἡρόεσσα· ἡγουν λεπτομερής. ἐὰν οὖν τοιαύτη νεφέλη ταῖς ὑπώρειαις παρεκτείνηται, αἱ δὲ ἀκρώρειαι καθαραὶ φαίνονται, εὐδίαν ἴσθι γινομένην. ὁμοίως καὶ ἐὰν τῇ θαλάσῃ ὅμοια πλαταμῶνι ἐπικαθέζῃται νεφέλη λεῖα καὶ λευκή, καὶ αὕτη <μὴ> μετεωρίζεται, εὐδίαν προσδόκα. αἱ γὰρ τοιαῦται διὰ τὴν λεπτομέρειαν εὐδίαν μᾶλλον καὶ συστολὴν τοῦ ἀέρος ἐμφαίνουσιν.
- book 988 πάρεξ ἢ παρὰ τὴν ἐγγύτητα σημαίνει, ἢ δὲ ἐξ τὴν ὀλίγην ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀποχίν.
- book 989 —πυθμένα τείνηται· πυθμένες ὀρῶν καλοῦνται αὐταὶ αἱ ὑπώρειαι. ὁ δὲ νοῦς „εἴ γε μὲν ἀχλυσώδης νεφέλη παρὰ πυθμένα καὶ πεδιάδα μεγάλου ὄρους τείνηται καὶ φέρεται, τὰ δὲ ἐν ὕψει τοῦ ὄρους καθαρεύοντα νεφῶν φαίνονται, σφόδρα εὐδίων <ἂν> εἴη τὸ κατάστημα τοῦ ἀέρος“. ἄκραι δὲ κολῶναι· μεταβέβηκεν ἐξῆς ἐπὶ τὰ τῆς εὐδίας σημεῖα, καὶ φησιν ὅτι ἐὰν αἱ νεφέλαι τὰ ἔσχατα τῶν ὀρῶν, τὰ περὶ τοῖς πυθμέσι, σκέπωσιν, αἱ δὲ ἀκρώρειαι καθαραὶ

θεωρῶνται, εὐδῖαν δεῖ προσδέχεσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάσσης ταπεινὸν νέφος ἀγχιβαθεῖ καὶ ἐπιμήκει πέτρα θεωρῇται ὅμοιον, εὐδῖαν σημαίνει.

book 991 —εὐδῖος κ' εἴης· πάλιν εἰ τῇ αὐτῇ θεωρίᾳ χθαμαλὴ ἐπὶ πόντου νεφέλη φέρηται, ἀνέμων μὴ ἀναρριπιζόντων αὐτήν, ἐν ταπεινώσει σχεδὸν καὶ πλησίον τοῦ ὕδατος, εὐδῖαν προσδόκα.

book 993 —ἀλλ' αὐτοῦ πλαταμῶνι: πλαταμῶν πέτρα ἐστὶν ὀλίγον ἐξέχουσα τῆς θαλάσσης, λεία τις καὶ ὁμαλὴ καὶ πλατεῖα. Ἀπολλώνιος φησιν (I 364—366)· „εἵματα ... νηήσαντο / λείω ἐπὶ πλαταμῶνι, τὸν οὐκ ἐπέβαλλε θάλασσα / κύμασι, χειμερὶ δὲ πάλαι ἀποέκλυσεν ἄλμη“. ὁ δὲ λόγος· „εὐδῖον ἂν εἴη τὸ κατάστημα τηνικαῦτα, ὅταν ἐπὶ τὸν πόντον φαίνεται νεφέλη καὶ μὴ ἐν ὕψει ὑπάρχει, ἀλλ' αὐτοῦ πλησίον τοῦ πόντου παραθλίβηται πλαταμῶνι ὁμοία, καὶ αὐτὴ ἢ νεφέλη ὀλίγον προνευκυῖα τῆς θαλάσσης ὑπάρχει, καθάπερ ὁ πλαταμῶν“. πλαταμῶν δὲ ἐστὶν ἢ ὀλίγον ὑπερκύπτουσα τῆς θαλάσσης ὁμαλὴ πέτρα καὶ ὕφαλος.

book 994 —σκέπτεο δ' εὐδῖος μὲν: εὐδῖας μὲν οὖσης σημεῖα λάμβανε χειμῶνος, χειμῶνος δὲ ὄντος σημεῖα ζητεῖ γαλήνης. μάλιστα δὲ πάντων σκόπει τὴν Φάτνην. καθαιρομένη γὰρ τῆς ἀχλύος μεταβολὴν τὴν ἐκ χειμῶνος εἰς εὐδῖαν ὑποδηλοῖ. ἄλλως: περισκόπει δὲ τὰ τεκμήρια τοῦ χειμῶνος ἔτι ἐν εὐδίᾳ ὦν, ἀπὸ δὲ χειμῶνος λήγοντος τὰ τῆς γαλήνης. σφόδρα δὲ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀφορᾶν πρὸς τὴν Φάτνην, ἣν ὁ Καρκίνος περὶ ἑαυτὸν κύκλω ἔχει.

book 994 περισκόπει δὲ αὐτὴν λοιπὸν ἀρχὴν λαμβάνουσαν τοῦ καθαίρεσθαι, πάσης ὁμίχλης ὑπένερθε γενομένης καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. ἐκείνη γὰρ ἡ Φάτνη φθίνοντι χειμῶνι καθαίρεται. καὶ δῆλον ὅτι σφόδρα ἀκριβὲς τὸ σημεῖόν ἐστὶν εὐδῖας. ἡ γὰρ Φάτνη φύσει ἐστὶν ἀμαυρὰ καὶ δυσκατάληπτος, καὶ ὑπὸ ὀλίγης ἀέρος δυσκρασίας ἀφανιζομένη, ὅτε δὲ φαίνεται καθαρά, δηλονότι οὐδ' ἡ τυχοῦσα ὑπόκειται δυσκρασία, ἀλλὰ πάντῃ καθαρὸς ἐστὶν ὁ ἀήρ.

book 997 —πάσης ὑπένερθεν ὁμίχλης: οὐ τὴν Φάτνην κατωτέραν πάσης ὁμίχλης, ἡ γὰρ τῶν ἀέρων ἀκρασία πολὺ τοῦ οὐρανοῦ κατωτέρω, ἀλλὰ πάσης ὁμίχλης κατωτέρω καὶ ἐκτὸς γενομένης τοῦ Καρκίνου καὶ τῆς Φάτνης.

book 999 —καὶ φλόγες ἡσύχαι: προεῖπομέν τινα συμβαίνειν τῷ λύχνῳ ἐν τῷ χειμῶνι. ἡσυχὰ οὖν φαίνων δηλοῖ εὐδῖαν. ὁ δὲ νοῦς· „καὶ τὰς τῶν λύχνων δὲ φλόγας ἡσυχίους, τουτέστι μὴ σπινθηροπόμπους οὔσας, μηδὲ κτυπούσας, καὶ τὰς νυκτερίους γλαῦκας ἀταράχως βοώσας, ἐν γὰρ τῷ χειμῶνι περιεχομένη τῷ κρύει ἀτάκτως κραυγάζει, καὶ τὰς κορώνας δὲ ἡρέμα ποικίλῃ τῇ φωνῇ χρωμένας, εὐδῖας γίνεσθαι σημεῖα“. αἱ τε γὰρ φλόγες ὑπ' οὐδενὸς ταρασσόμεναι κατὰ τὸν ἴδιον φέρονται θεσμόν, τὰ τε ὄρνεα ἀταρακτοῦντα ὥσπερ ὑφ' ἡδονῆς τοῦτο πάσχει.

book 999 ἄλλως. καὶ φλόγες ἡσύχαι: εὐδῖας σημεῖον καὶ φῶς ἀπὸ τῶν λύχνων ἡσυχάιον, καὶ γλαῦξ ἄδουσα ἡσύχως, καὶ κορώνη ἐσπέρας ποικίλον φθεγγομένη καὶ μεθ' ἡσυχίας. ἄδει δὲ ἡ γλαῦξ προσδοκῶσα πρᾶεῖαν νύκτα καὶ νομὴν ἄφθονον.

book 1001 —καὶ ἡσυχὰ ποικίλλουσα: τουτέστι ποικίλλουσα τὴν φωνὴν αὐτῆς εἰς διαφορὰς φωνῶν καὶ πολύφωνα κρῶζουσα. προεῖπομεν δὲ ὅτι καὶ οἱ κόρακες καὶ αἱ κορώναι ἀρχομένου χειμῶνος ἡδόμεναι φαίνονται. λοιπὸν δὲ προϊόντος καὶ ἐπίτασιν τοῦ κρύους ἔχοντος, οὐκέτι χαίρουσιν, ἀλλ' ἀρχομένου θέρους πάλιν ἡδόμενοι φαίνονται. τὰς γὰρ τῶν καιρῶν ὑπερβολὰς οὐ φέρουσι. φασὶ δὲ ὅτι ὅταν καὶ ἡ κορώνη ποικίλῃ τῇ φωνῇ καὶ ἡσυχὰ κρῶζῃ καὶ μὴ τραχέα, δηλοῖ ὑφ' ἡδονῆς εὐδῖαν.

book 1003 —καὶ κόρακες μοῦνοι: τὴν αἰτίαν καὶ αὐτὸς εἶπεν. χαιρόντων γὰρ αἱ τοιαῦται φωναὶ καὶ αἱ κινήσεις ἐκθαρσησάντων τῇ καθαρότητι τοῦ ἀέρος. πρῶτον δὲ ἰδίᾳ βοῶσιν ἀλλήλοις προσημαίνοντες, εἶτα πιστεύσαντες ἅμα καὶ γεγηθότες διίπτανται. ἄλλως: καὶ οἱ κόρακες ἔστωσαν σημεῖον εὐδῖας, ὅταν μόνοι καὶ καθ' ἑνα ἐν τῇ ἐρημίᾳ βοήσαντες, εἶτα καὶ δεύτερον

βοήσαντες μηκέτι μόνοι ἀλλ' ἀγγελῶν προέρχονται πρὸς τὴν ἐσπέραν κοίτου φροντίζοντες καὶ φωνῆς οἱ πάντες πεπληρωμένοι ἐπὶ τῇ ἐσομένῃ εὐδίᾳ.

book 1003 ὁ δὲ νοῦς καὶ οἱ κόρακες κατὰ μόνας μὲν ἐπεικῶς φθεγγόμενοι καὶ ἐπαναδιπλοῦντες τὴν φωνήν, ἔπειτα λαμπροτέρᾳ τῇ φωνῇ χρώμενοι καὶ περὶ τὴν τοῦ ὕπνου ὥραν συνουσιαζόμενοι καὶ μετὰ γοερωτέρας φωνῆς ἐπὶ τὴν ἀνάπausιν χωροῦντες παραπλήσιοι ἡδομένοις ἐπὶ τῷ εὐδινῷ καταστήματι, καὶ ἐν τῇ ἐγρηγόρσει τῇ φωνῇ τερπόμενοι, ἐν δὲ τῷ ὀρθρινῷ καιρῷ πολλοὶ μὲν ἐπὶ τῷ φλοιῷ τῶν δένδρων, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀκρέμοσι παρεικότες τὰ πτερὰ καὶ ἥσυχοι διατελοῦντες εὐδίαν σημαίνουσιν.

book 1005 —πλειότερον δ' ἀγγελῶν: πλειότερον δὲ φωνῆς ἔμπλεοι γίνονται ἀγγελῶν ὄντες, ἐπειδὴν τοῦ κοίτου φροντίδα ποιῶσιν.

book 1006 —χαίρειν κέ τις ὠίσσοιτο: ὥς ἐκ τοῦ φθέγματος χαίρειν ἄν τις ὑπολάβοι, ὅποια κράζουσιν ἥσυχά καὶ ἀνειμένα. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ λιγαινομένοισιν ὁμοῖα.

book 1008 —πολλὰ δὲ δενδρεῖοιο: πολλοὶ δὲ καὶ ὅταν τῷ δένδρῳ εἰς ὃ αὐλίζονται περὶ τὸν φλοῦν καὶ τὸ στέλεχος καθεσθέντες κρώζωσι, καὶ ἄλλα μέλη λέγωσι, ταῦτα σημεῖα εὐδίας.

book 1009 —ἤχι τε κείουσιν: ἐν ᾧ αὐλίζονται καὶ καθεζονται ἀπ' αὐτοῦ πάλιν αἴρονται, καὶ περιπετασθέντες πάλιν ἐπ' αὐτὸ εἰ ὑποστρέφοιεν, εὐδινὸν τὸ περὶ τὸν ἀέρα κατάστημα γίνωσκε. χαιρόντων γὰρ αἱ τοιαῦται φωναὶ καὶ κινήσεις ἐκθαρησάντων τῇ καθαρότητι τοῦ ἀέρος. οὗτος δηλῶσαι ἠθέλησε ποῖον δένδρον εἴρηκε. λέγει γὰρ ὅπου τεκείουσιν ἀπὸ τοῦ τεκείω ῥήματος ὅπου τίκτουσιν.

book 1009 ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μᾶλλον κείουσιν ἀντὶ τοῦ κοιμῶνται, ἀπὸ τοῦ κείω, ὃ δὲ τε σύνδεσμος ἴν' ἧ „ὅπου καὶ τὴν κοίτην ἔχουσι καὶ ὅπου αὐλίζονται καὶ τῆς πτήσεως παύονται“. τὸ γὰρ ἀπτερύονται οἶονεὶ τὰ πτερὰ χαλάσαντες. ἢ τὸ ἀπτερύονται ἀντὶ τοῦ διασείουσι τὰς πτέρυγας ὑποστρέψαντες. διακινουσι δὲ τὰς πτέρυγας ἥτοι ὑφ' ἡδονῆς τὴν κοίτην καταλαβόντες, ἢ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος διατινάσσοντες ἱκμάδα. καὶ παρ' Ἀρχιλόχῳ ἡ ὑφ' ἡδονῆς σαλευομένη κορώνη·

book 1009 „ὥστε κηρύλος / πέτρης ἐπὶ προβλήτος ἀπτερύσετο“. (fr. 45 Lasserre) τὸ δὲ ὑπότροποι ἀπὸ τοῦ νομοῦ πάλιν ὥς ἐπὶ τὴν κοίτην. ἀπτερύονται: προσέθηκε τὸ α διὰ τὸ μέτρον. πτερύσσειν δὲ ἐτυμολογεῖται οἶονεὶ πτεροσεῖιν.

book 1010 —καὶ δ' ἄν που γέρανοι: καὶ αἱ γέρανοι συνηθροισμένοι ὅταν μακρὰν πτήσιν ἀνύσωσι καὶ μὴ εἰς τοῦπίσω ὑποστραφῶσιν, εὐδίαν δηλοῦσι. προγινώσκουσαι γὰρ πολλῶν ἡμερῶν εὐδίαν γενησομένην διαίρονται εἰς ὕψος καὶ ἐπιθαρσοῦσι τῷ διαστήματι τῆς πτήσεως. ἄλλως: καὶ αἱ γέρανοι πάλιν τὰς τῶν καιρῶν ὑπερβολὰς οὐ φέρουσιν, ἀλλὰ χειμῶνι μὲν ἀπὸ Θράκης ὥς ἐπὶ τὰ θερμότερα φεύγουσι καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, [πάλιν ὅτε χειμῶν] καὶ τὸν αὐτὸν ἀνύουσι δρόμον. καὶ ἐὰν πετομένων αὐτῶν πνεύματα ποιητικὰ χειμῶνος ἐμπέσῃ, οὐκέτι αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν ἀνύουσι δρόμον, ἀλλὰ φεύγουσαι τὰ πνεύματα ἐξ ὑποστροφῆς ἀτάκτως ποιοῦνται τὰς πτήσεις μετὰ κλαγγῆς καὶ φόβου τοῦ χειμῶνος. βοῶσι δὲ πάλιν ὥς ἡδόμεναι ὅταν εἰς τὰ θερμὰ τῶν τόπων ἐν χειμῶνι γένωνται.

book 1010 Ὅμηρος „κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων“ (Γ 5). καὶ ὁ Ἡσίοδος (Opp. 448—451)· φράζεο δ' εὐτ' ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσης ὑπόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυῖης, ἢ τ' ἀρότιοί τε σῆμα φέρει καὶ χεῖματος ὥρην δεικνύει ὀμβρηροῦ. φησὶ γάρ· „καὶ ὅτε τὸν αὐτὸν ἀνύουσι δρόμον, εὐδίαν δηλοῦσιν.“ ἐπιφέρει γὰρ οὐδὲ παλιρρόθιοί κεν ὑπεύδιοι φορέοιντο (1012), ὅτι ἐν εὐδίᾳ οὐκ ἂν παλιρρόθιοι καὶ ἄτακτοι φέροιντο, ἀλλὰ λείον τινα καὶ τὸν αὐτὸν ἀποτελοῦσι δρόμον.

book 1012

—οὐδὲ παλιρρόθιοι: πνεύματος σκληροῦ ὄντος διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ ἀέρος, παλινδρομοῦσιν αἱ γέρανοι· ἐν δὲ ἀκύμονι καὶ κεχυμένῳ καὶ λείῳ καὶ ἀπταίστῳ εὐδρομοῦσιν.

book 1013 —ἦμος δ' ἀστερόθεν: μεταβέβηκεν πάλιν ἐπὶ τὰ τοῦ χειμῶνος σημεῖα, καὶ φησὶν· „ὅταν ἴδῃς ἐν καθαρῷ ἀέρι αἰφνίδιον ἀμβλυνομένους ἀστέρας, μήτε νέφους μήτ' ἄλλης τινὸς ἀχλύος ἐπισκιαζούσης, μήτε σελήνης ἐπιπροσθούσης, χειμῶνα προσδόκα“. δηλοῖ δὲ ὅτι ἡμῖν ἀνεπαισθήτως ὁ ἀήρ παχυμερὴς γενόμενος τοῦτο ποιεῖ. ἄλλως: ἡνίκα τὸ τῶν ἀστέρων φῶς καθαρὸν ὃν ἄρχεται ἀμαυροῦσθαι, καὶ μὴ εἰσι νεφέλαι πεπιλημέναι αἱ τὴν ἀορασίαν ποιοῦσαι, μηδ' ἄλλος τις ζόφος ὁμιχλώδης ὑπαντᾷ μήτε ἡ σελήνη, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ἄστρα ἄνευ τινὸς ὑποκειμένης αἰτίας ἀμαυρὰ φαίνονται, μηκέτι τοῦτο τὸ σημεῖον εὐδίας σοι ἔστω, ἀλλ' ἐπιτήρει ἐσόμενον χειμῶνα.

book 1013 γίνεται δὲ τοῦτο αὐχμοῦ ἐπιπροσθοῦντος τοῖς ἄστροις καὶ τὸ λαμπρὸν αὐτῶν ἀμβλύνοντος.

book 1015 —οὐδὲ σελήνη: τοῦτο εἶπεν ἐπειδὴ ἡ σελήνη ἐπισκέπει τῷ ἰδίῳ φωτὶ καὶ ἀμαυροῖ τοὺς ἀστέρας. τῶν οὖν ἀστέρων ἐξαίφνης σκοτεινῶν γινομένων χειμῶν ἔσται.

book 1018 —καὶ ὁπότε ταὶ μὲν ἔωσιν: ὡσαύτως καὶ ὅταν τῶν νεφελῶν αἱ μὲν ὑψηλότεραι ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μένωσιν ἀκίνητοι, αἱ δ' ὑπ' αὐταῖς διαρριπίζονται, αἱ μὲν προηγούμεναι, αἱ δὲ καταλαμβάνουσai, ὡσαύτως χειμῶνα δεῖ προσδοκᾶν. ἄλλως: καὶ τοῦτο σημεῖον ἔστω χειμῶνος ὅταν ἔν τινι τόπῳ τῶν νεφελῶν αἱ μὲν ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ μένωσιν, ἄλλαι δὲ ἀπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς χώρας καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου ἔλθωσιν, αἱ μὲν τὰς ἱσταμένας παρατρέχουσai, ἄλλαι δ' ὀπιθεν ἐρχόμεναι.

book 1021 —καὶ χῆνες: τοὺς τε χῆνας καὶ τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς ἃ καταλέγει ὄρνεα ταραχῶδως καὶ μετὰ πολλῆς κινούμενα κραυγῆς σύμβολα γίνονται χειμῶνος. τῆς γὰρ τοῦ ἀέρος ἀκρασίας αἰσθανόμενα οὐ φυλάττουσι τὴν προτέραν εὐκοσμίαν. ἄλλως: ἐξίσιν εἰς κατανομήν μετὰ φωνῆς τινος, πλεῖον τοῦ εἰωθότος βοσκόμεναι διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι εὐχερῶς ἐξελθεῖν καὶ βοσκηθῆναι ἐκ τοῦ χειμῶνος.

book 1021bis —βρωμοῖο, τῆς βρώσεως·

book 1022 —καὶ ἐννεάγηρα κορώνη: ἐννέα γὰρ γενεὰς (τ' ἔτη) ζῆ ἡ κορώνη. ἡ τὸ ἐννέα ἐπὶ πλήθους ποιητικῶς ληπτέον. „καὶ ἡ πολύγηρα οὖν κορώνη ὁξέα κρώζουσα νυκτὸς χειμῶνός ἐστι δηλωτική, καὶ πρὸς τὴν ἐσπέραν βοῶντες οἱ κολοιοὶ σημεῖόν εἰσι χειμῶνος ὅταν ἐσπερίζοντος τοῦ καιροῦ κοίτου φροντίζωσι“. βοῶσι γὰρ χάριν τῆς αὐτῶν κοίτης. ὥς γὰρ εἵπομεν, πρὸ τοῦ χειμῶνος αἰσθονται αὐτὸν ἐρχόμενον.

book 1022 τὸ δὲ βοῶντε (1023)· δυικῶ ἀριθμῷ ἐχρήσατο ἀντὶ πληθυντικοῦ. τοῦτο γὰρ ἔθος αὐτῷ. τοῦτο καὶ Ὀμηρὸς οἶδεν.

book 1024 —καὶ σπίνος: σπίνος καὶ ὀρχίλος καὶ ἐριθεὺς εἶδη ὀρνέων. τὸ δὲ ἥῳα σπίζων οἶον ὁ σπίνος ὑπὸ ὄρθρον φθεγγόμενος καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐκφεύγοντα τὸ πέλαγος διὰ τὴν ψύξιν σημεῖόν εἰσι χειμῶνος.

book 1025 —καὶ ὀρχίλος ἢ καὶ ἐριθεὺς: καὶ ταῦτα εἶδη ὀρνέων. δῆλον δὲ ὅτι εἰς φωλεοὺς καταδυόμενα τὸν ἐπιόντα προδεικνύουσι καὶ προσημαίνουσι χειμῶνα.

book 1026 —καὶ φῦλα κολοιῶν: καὶ τὰ συστήματα τῶν κολοιῶν πρὸς τὴν ἐσπέραν ἐπὶ κοίτην ἐρχόμενα ἀπὸ τῆς ἐν τῇ γῇ κατανομῆς χειμῶνα δηλοῦσι. τραφεροῦ δὲ (1027) τῆς γῆς. ἐπὶ γὰρ τῶν ἀρουρῶν βόσκονται τὰ ἀποβαλλόμενα ἢ ἐκπίπτοντα τῶν καρπῶν διεπόμενοι. ἐπιόψιον δὲ αὖλιν τὴν ἐσπερινὴν κοίτην.

book 1028 —οὐδ' ἂν ἐπιζουθαί: αἱ κατάστικτοι μέλισσαι. ὁ δὲ νοῦς· „μεγάλου χειμῶνος ἰόντος, οὐδὲ αἱ ζουθαί μέλισσαι ἐπὶ τὸ πρόσω ἢ πόρρω τὴν κατανομήν τῶν σίμβλων ποιοῦνται, ἀλλ' αὐτοῦ καὶ

ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἐλίσσονται, ἤτοι γε ἀναστρέφονται, καὶ ἐλίσσουσι τὰ τοῦ μέλιτος καὶ τῶν ἔργων φροντίσματα. οἱ δὲ ἔργων τῶν γεωργικῶν ἀνθῶν. ἐν γὰρ τοῖς ἀγροῖς αὐτῶν εἰσιν αἱ ὁδοί. ἐξιοῦσαι οὖν τῶν σίμβλων εὐθέως ἔρχονται ἐπὶ τοὺς ἀγρούς καὶ πλησίον βόσκονται, μήποτε ἄφνω ἐπιγένηται χειμῶν, ἵνα ἐγγὺς ᾧσι τῶν σίμβλων.

book 1028 δυσριγοτάτη γὰρ ἡ μέλισσα. ἄλλως: αἱ μέλισσαι ἐγγὺς τῶν κυψελῶν ἀναστρεφόμεναι καὶ μὴ πόρρω τὴν νομὴν ποιοῦσαι (δυσριγόταται γάρ) χειμῶνα προδηλοῦσι καὶ προφαίνουσιν ἐσόμενον.

book 1031 —οὐδ' ὕψοῦ γεράνων: ἡ γέρανος δυσπαθὲς ἔχει τὸ σῶμα, καὶ πρὸς τὰς τῶν καιρῶν ὑπερβολὰς ἀντέχειν οὐ δύναται. τὸ δὲ ἐξῆς: οὐδὲ αἱ τῶν γεράνων μακραὶ τάξεις τὰς αὐτὰς ὁδοὺς παρατείνουνσι (τοῦτο γὰρ ἦν εὐδίας σύμβολον), ἀλλ' ὑποπτεύουσιν τὸ ὑγρὸν πνεῦμα ἐξ ὑποστροφῆς πορεύονται“. καὶ γέρανοι οὖν μὴ διαιρόμεναι εἰς ὕψος μηδὲ ἐπ' εὐθείας ποιοῦμεναι τὴν πτήσιν, ἀλλ' ὑποστρέφουσιν εἰς τοὺς τόπους ὅθεν ἐκινήθησαν, τὸ αὐτὸ σημαίνουσιν.

book 1031 ἄλλως: καὶ ταυτὶ δὲ σημεῖα χειμῶνος: γέρανοι μὴ εὐθυποροῦσαι ἰπτάμεναι, ἀράχνια νηνεμίας μετακινούμενα, φλόξ ἀπὸ λύχνου μὴ καθαρά καὶ μόγις ἀπτόμενον πῦρ. πῆξις δὲ τέφρας νιφετοῦ σημεῖον, καὶ τὰ περὶ τὰς μύξας τῶν λύχνων κέγχροις ὅμοια φαινόμενα. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο νιφετοῦ. χαλάζης δέ, διαπύρου ἄνθρακος τὸ μέσον νεφελῶδες. ἄλλως: ἀλλ' οὐδὲ τὰς γεράνους φασὶν ὄμβρων μελλόντων καταφέρεισθαι μετεώρους αἶρεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐθείας ἐμποδίζεσθαι πτήσεως.

book 1033 —μηδ' ὅτε νηνεμία: καὶ ὅταν τὰ ἀράχνια νηνεμίας οὔσης ἐν τῷ ἀέρι πλάζωνται, ὡσαύτως καὶ ὅταν ἀμαυρὸν ᾗ τὸ περὶ τοὺς λύχνους φέγγος καὶ μὴ εἰς ὕψος ἀνάπτηται, ἀλλὰ περιτρέπεται, ὅμοιον γενόμενον τοῖς ἐπὶ τῶν θερμότερων ἀτμῶν τιθεμένοις λύχνοις, τὸ αὐτὸ σημαίνουσιν, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῇ σποδιᾷ ἀφανιζόμενον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γίνεται ὑπὸ χειμερινῆς καταστάσεως.

book 1033 ἄλλως: καὶ ἐν νηνεμίᾳ ὅτε ἡ ἀράχνη φέρεται, μὴ καταφρόνει. ἄλλως: ἀράχνη λεπτὴ ἐστὶ καὶ ἰσχνή. ἄλλως καὶ ἐν μετεώρῳ ἐστὶ: καὶ ἔτι ἡμῖν ἀνεπαισθήτου ὄντος τοῦ πνεύματος, αὕτη καὶ ἐκ βραχείας κινήσεως φέρεται καὶ κινεῖται. ὁ δὲ λόγος: „καὶ ἐν νηνεμίᾳ δὲ ὅτε ἡ ἀράχνη κινεῖται, μὴ καταφρόνει τοῦ σημείου“. εἰ γὰρ καὶ τὸ αὐτίκα νηνεμία ἐστίν, ἀλλ' οὖν γε προδηλοῖ τὸν ἐσόμενον χειμῶνα.

book 1034 —καὶ φλόγες αἰθύσσωσι: λύχνων φλόγες ἡρέμα παραφερόμεναι πῦρ τε μόγις ἀναπτόμενον καὶ τὰ ἐλλύχνια φῶτα χειμῶνος σημεῖα. συμπίπτει γὰρ τὰ ὑποκείμενα ὑπὸ τοῦ ἀέρος.

book 1035 —ἡ πῦρ αὕηται: ἀπὸ κοινοῦ. „μηδὲ τότε πίστευε τῷ χειμῶνι, ὅτε πῦρ ἐφάπτεται μετὰ κακοπαθείας καὶ βραδέως καὶ τὰ ὑπαίθρια λύχνα.“ δῆλον γὰρ ὅτι πολλοῦ ὄντος τοῦ περιέχοντος ὑγροῦ βράδιον τὸ πῦρ ὑφάπτεται καὶ τὰ λύχνα. αὕηται οὖν ἀντὶ τοῦ ὑφάπτεται. ἄλλως. ἡ πῦρ αὕηται: τὰ καυστὰ βραδέως ἐξάπτεται παχυμεροῦς τοὺς πόρους ἐπιφράττοντος τοῦ ἀέρος. διόπερ οἱ τὰς δᾶδας ἄπτοντες προστρίβουσιν ἐν τῇ τέφρᾳ, ἵνα ἀποκρουσθῇ εἴ τι ἔνικμον ᾗ καὶ τὸ πῦρ τῆς ὕλης μᾶλλον ἄψηται. οὕτω Πλούταρχος (fr. 16 Sandbach).

book 1036 —τί τοι λέγω ὅσα πέλονται: τί σοι καταλέγω ὅσα σημεῖα ἐπ' ἀνθρώποις γίνονται χειμῶνος καὶ εὐδίας; καὶ γὰρ ἐν τῇ πάντων εὐτελεστάτῃ τέφρᾳ περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον ἔνθα ἐστὶ πηγνυμένη χιόνα σημαίνου. πολλῆς γὰρ περὶ τὸν ἀέρα νοτίας σημεῖον τὸ τοιοῦτον. τί τοι λέγω, θαυμαστικῶς.

book 1038 —αὐτοῦ πηγνυμένη: ἡ τέφρα μὴ διαλυομένη καὶ ὁμοία πεπηγυῖα χιόνα σημαίνει. καὶ κέγχροι πολλὰ ἐπὶ τῆς τοῦ λύχνου φλογὸς ἐπανιστάμεναι νιφετὸν σημαίνουσιν. ὅταν δὲ τοῦ διαπύρου

ἄνθρακος ἢ μὲν ἐπιφάνεια λαμπρὰ τυγχάνη, ἢ δὲ μεσότης μελαίνηται, χάλαζαν ἐσομένην δεῖ σημειοῦσθαι.

book 1039 —καὶ λύχνω χιόνος· καὶ ἐπὶ τῷ λύχνῳ χιόνος γίνωσκε σημεῖα ἐὰν κέγχροις ἐοικότα σήματα πανταχοῦ καὶ κύκλῳ ἔχῃ ἐγγὺς τῆς περιλαμπούσης μύξης. ἄλλως· καὶ περὶ χιόνος ἐσομένης ἀφορῶν μάθοις τοῖς κέγχροις τοῦ λύχνου ὅταν πάντῃ πλησίον τῆς μύξης ἔχῃ σημεῖα. καὶ γὰρ περὶ τὴν μύξαν πολλάκις ὡς κέγχροι τινὲς συνίστανται, ἃ προελέγομεν, ἐκ τῆς ὑγρότητος τοῦ ἀέρος.

book 1039 ἢ σύνταξις· ὅτε κέγχροις ἐοικότα σημεῖα πάντῃ ἔχει κύκλῳ τῆς λαμπούσης μύξης, περὶ χιόνος πύθοιο.

book 1040 —πυριλαμπέος ἐγγύθι· καὶ περὶ τὰς μύξας τῶν λύχνων ἐὰν κέγχροις ὁμοιά τινα ἀνιστῶνται (καὶ γὰρ ταῦτα γίνεται κατὰ τὴν ἔξωθεν ψύξιν τοῦ ἐλλυχνίου ὥσπερ σβεννυμένου) καὶ ταῦτα μὲν χιόνος φησὶν εἶναι σημεῖα.

book 1041 —ἄνθρακι δὲ ζῶντι· ἐὰν δὲ ζῶντος ἄνθρακος, τουτέστι καιομένου, καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ φλογὸς μεταξὺ ὡς νεφέλῃ τις γένηται, χαλάζης τὸ τοιοῦτον σημεῖον. λευκὸν δὲ φασι φαντάζεσθαι τὸν ἄνθρακα διὰ τὴν πεπηγυῖαν τέφραν. καὶ εἰκότως τὸ τοιοῦτον σημεῖον χειμῶνος, εἴ γε τοιαύτη ἐστὶ τοῦ ἀέρος ἢ ψύξις ὡς καὶ μέχρι τοῦ πυρὸς διήκειν. ἄνθρακι δὲ ζῶντι· τουτέστι κάρβωνι ἡνθρακωμένῳ καὶ ζῶντι.

book 1041 ἐπὶ τούτῳ, φησί, χαλάζης ἴσθι σημεῖον, ὁπότεν ὁ ἄνθραξ λαμπρὸς ὑπάρχη, ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἔνδον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὥσπερ νεφέλῃ πυρὸς καιομένου φαίνεται. ὁπότε λαμπρός· ὅταν δὲ τοῦ διαπύρου ἄνθρακος ἢ μὲν ἐπιφάνεια λαμπρὰ τυγχάνη, ἢ δὲ μεσότης μελαίνηται, χάλαζαν ἐσομένην δεῖ σημειοῦσθαι.

book 1044 —πρῖνοι δ' αὖ καρποῖο· ἄρχεται λοιπὸν καὶ ἀπὸ δένδρων τεκμήρια ἡμῖν διδόναι περὶ χειμῶνων καὶ καιρῶν ἐπιτηδείων πρὸς γεωργίαν. δεῖ οὖν, φησί, λαβεῖν ἀπὸ πρίνου καὶ σχίνου σημεῖα. ὁ μὲν γὰρ τῆς πρίνου καρπὸς σύμμετρος ὦν τοιοῦτον καὶ τὸν χειμῶνα δηλοῖ, ὁ δὲ πλείων τοῦ συνήθους πλείονα αὐχμόν. ἄλλως· μεταβέβηκεν ἐξῆς ἐπὶ τὰ τῆς γεωργίας σημεῖα καὶ φησιν ὅτι πρῖνοι καὶ σχῖνοι, μετρίαν τὴν καρποφορίαν ὅταν ἔχωσιν, αὐχμηρὸν τὸ ἔτος σημαίνουσιν. αἱ μὲν οὖν πρῖνοι μὴ ὑπὲρ τὸ δέον εὐφοροῦσαι μακρὸν ἐσόμενον τὸν χειμῶνα σημαίνουσιν, ἐὰν δὲ

book 1044 πολυφορῶσι περὶ τὰ ἔσχατα μέρη τοῦ θέρους, βλάβην τοῦ σιτικοῦ καρποῦ γενησομένην ὑπὸ αὐχμοῦ. ἢ δὲ τοῦ σχίνου καρποφορία τρισσὴ τυγχάνει· τρεῖς γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνθεῖ καὶ τρεῖς τελεσφορεῖ, ἐκάστη δὲ καρποφορία ἴδιον σημεῖον ποιεῖ. ἐὰν γὰρ ὁ πρῶτος καρπὸς κατὰ τρόπον γένηται, πρῶμιον δεῖ τὸ θέρος προσδοκᾶν· ἐὰν δὲ ὁ δεύτερος, τὸν μέσον καιρὸν τῆς θερείας κρεῖσσονα σημαίνει· ὁ δὲ τρίτος τὸν ἔσχατον.

book 1044 ἢ σύνταξις· καταχθές καρποῖο (1044) τὸ πρῶτον, τουτέστι βαρούμεναι τῷ καρπῷ, οὐκ ἀπείρητοί εἰσι χειμῶνος.

book 1045 —σχῖνοι ἀπείρητοι· ὅσα τὴν σχίνον ἐκ τοῦ ἀέρος ὠφελεῖ, ταῦτα καὶ τὸν σῖτον. ὁμοίως καὶ τὰ βλάπτοντα. δείγματα οὖν τῶν σπόρων ὁ πρῶτος ἐν τῇ σχίνῳ ἐστὶ τῶν πρώτων, καὶ τῶν μέσων ὁ μέσος, καὶ ὁ τρίτος τῶν τελευταίων. οὕτω Πλούταρχος (fr. 18 Sandbach). πολλὸς δὲ ἄλγεος ὁ σπουδαῖος γεωργὸς καὶ ἀροτρεύς.

book 1046 —μή οἱ θέρος ἐκ χερὸς ἔρρη· ρεύση, φθαρή. ὁ δὲ σῖτος, ὅταν ἀρχὴν ἔχῃ τοῦ ἀναφύεσθαι, οὔτε ὑπερβολὴν χειμῶνος δύναται βαστάζειν, οὔτε αὐχμοῦ συμπεσόντος (ἐν ἔαρι γὰρ φυόμενος τούτου δοκεῖ ἀπαλλάττεσθαι), ἀλλ' ἐπειδὰν ἐμπέσῃ, ἀπόλλυται. φησὶν οὖν ὅτι πρῖνοι οὐ καρποῦ μεσταὶ οὔσαι καὶ μέλαιναι σχῖνοι οὐκ ἀπείρητοί εἰσι χειμῶνος. δυνατόν οὖν ἐκ τῆς τῶν

καρπῶν αὐτῶν ἀναφύσεως συμβάλλειν καὶ χειμῶνας καὶ καιρούς. ὁ μὲν οὖν τῆς πρίνου καρπὸς σύμμετρος ὦν χειμῶνα δηλοῖ. ὁ δὲ πλείων τοῦ συνήθους αὐχμόν.

book 1047 —πρῖνοι μὲν θαμινῆς ἀκύλου: ὁ πρῖνος τὸ δένδρον τῶν πάνυ καταξήρων ἐστί. καὶ μαρτυρεῖ καὶ Ἀριστοφάνης λέγων· „σὺ δ’ εὐθὺς ὥσπερ πρίνος ἐμπρησθεῖς βοᾷς“ (Ran. 859). τῶν ξύλων γὰρ τὰ κατάξηρα ἐμπρησθέντα καὶ καυθέντα τῇ ξηρότητι ἀντηχεῖ τῷ πυρί. αὕτη τοίνυν ἡ πρίνος ξηρὰ τις οὖσα τὴν φύσιν, ὡς ἔφημεν, τοῖς ὑγραίνουσι τέθηλε καὶ τέρπεται, καὶ ὅτε χειμῶνος ὄντος σφόδρα ὑγρὸν γίνεται τὸ περιέχον, τῇ ὑγρότητι ἡσθεῖσα καρποφορεῖ, καὶ δηλοῖ τῷ καρπῷ τὸν ἐσόμενον χειμῶνα, ὅφ’ οὗ τῆς ὑγρασίας μεταλαβοῦσα ἐκαρποφόρησεν.

book 1047 θαμινῆς δὲ τῆς συνεχῶς φυομένης. τρίτον γὰρ τοῦ χειμῶνος φύει. ἀκύλου δὲ τοῦ καρποῦ τῆς πρίνου. ἡ δὲ ἄκυλος ὁ καρπὸς ἐστὶ τῆς πρίνου. καὶ Ὅμηρος „πάρ δ’ ἄκυλον βάλανόν τε“ (κ 242). κατὰ μέτρον ἔχουσαι: συμμέτρως ἔχουσαι τῶν καρπῶν. φησὶν οὖν ὁ Θεόφραστος ὅτι ἡ πρίνος καὶ ἡ σχῖνος, αὐχμηρὰ τῇ κράσει καὶ ξηρότερα τῶν ἄλλων πεφυκότες, πολὺν καρπὸν οὐ φέρει ἐὰν μὴ εἰς βάθος ὑγρανθῇ. εἰκότως οὖν τῇ τούτων ἀφορία καταμαντεύονται περὶ τῶν σπερμάτων οἱ γεωργοί, μιᾶς αἰτίας οὔσης δι’ ἣν ἀμφοτέροις ἡ πολυκαρπία. εἰ δὲ ὑπερβάλλει τοῦ καρποῦ τὸ πλῆθος, οὐκ ἀγαθὸν σημεῖον. ἄμετρον γὰρ ἐπομβρίαν καὶ πλεονασμὸν ὑγρότητος ἡ περὶ τὸν ἀέρα ἄνεσις καὶ θηλύτης ... οὕτω Πλούταρχος (fr. 17 Sandbach).

book 1049 —μὴ μὲν ἄδην ἔκπαγλα: μὴ λίαν κορεστικῶς καὶ ἐξόχως βαρυνθεῖεν τῷ καρπῷ παντελῶς, τουτέστι μὴ λίαν ἔχοιεν καρπὸν, ἀλλὰ σύμμετρον. τότε γὰρ ἐκτὸς αὐχμοῦ αἱ ἄρουραι θάλλουσι. τὸ δὲ τηλοτέρω (1050) ἀντὶ τοῦ „πορρωτέρω δὲ τοῦ αὐχμοῦ αἱ ἄρουραι οὔσαι πλήθουσι καὶ θάλλουσι τοῖς ἀστάχυσιν“.

book 1051 —τριπλόα δὲ σχῖνος κυέει: τριττόν φησι φέρειν τὴν σχῖνον τὸν καρπὸν, ἕκαστον δὲ τούτων σημεῖον εἶναι σπόρου. καὶ γὰρ σπόρους τρεῖς εἶναι, πρῶτον, μέσον, ὕστερον. ὃν ἂν οὖν καρπὸν εὐφορήσῃ μάλιστα ἡ σχῖνος, κατὰ λόγον καὶ τὸν σπόρον ἐκείνον γίνεσθαι κάλλιστον.

book 1057 —λοχαίη σχῖνος: βαθεῖα καὶ ὑψηλή, ἀπὸ τοῦ λοχῆσαι δύνασθαι καὶ ἐνεδρεῦσαι ἐν αὐτῇ κρυπτόμενον. οὕτως Ἀπολλινάριος. τὸ δὲ ἄρηται ἀντὶ τοῦ ἐνέγκοι. „ἐκείνῳ τῷ καρπῷ ἡ ἄροσις πολὺν κρεῖττων ἔσται“.

book 1058 —κείνῳ γ’ ἐξ ἄλλων: οὐ μόνον ἐν τοῖς ζώοις συμπάθειά ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. ὅταν οὖν κεκραμένην ὑγρότητι ἢ ψυχρότητι παραπλησίως ἔχη τὴν ἑξίν, ἢ τρέφεται ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἢ τοῖς αὐτοῖς εὐθηνεῖ καὶ μαραίνεται. διὸ πολλὰ μετ’ ἀλλήλων συνακμάζει καὶ καρποφορεῖ, τὰ μὲν θέρει, τὰ δὲ χειμῶνι, τινὰ δὲ καὶ ἔαρι. τῶν μὲν οὖν αἱ κράσεις διάφοροι, τῶν δὲ ὅμοιοι καὶ συγγενεῖς σφόδρα. τῶν οὖν τὴν ὁμοίαν κρᾶσιν ἐχόντων πρῖνος, σχῖνος, σκίλλα, πυροί. οὕτω Πλούταρχος (fr. 19 Sandbach).

book 1060 —οὕτω δ’ ἀνθέρικος: ἀνθέρικον νῦν εἴρηκε τὸ ἄνθος τῆς σκίλλης. κυρίως γὰρ τὸ ἄκρον τῶν ἀσταχύων. ἀκολούθως δέ φησι καὶ τῷ τῆς σκίλλης ἄνθει τεκμαίρεσθαι περὶ τῶν ἐσομένων καρπῶν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἄνθος περὶ τοῦ πρώτου σπόρου διδάσκει ἡμᾶς, τὸ δὲ δευτέρον περὶ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ τρίτον περὶ τοῦ τρίτου.

book 1064 —αὐτὰρ ὅτε σφῆκες: ὅταν ἐν φθινοπωρινῇ τοῦ ἔτους ὥρᾳ οἱ σφῆκες κατὰ πλῆθος συνηθροισμένοι ἐν πολλοῖς τόποις βλέπωνται, καὶ πρὸ τῆς ἐσπερίου τῶν Πλειάδων ἀνατολῆς χειμῶνα δεῖ προσδοκᾶν. προεῖρηται δὲ ὅτι ἡ ἐσπερίος ἀνατολὴ τῶν Πλειάδων χειμῶνας ἐπιφέρει. ἐσπερίων δὲ τῶν ἀπὸ ἐσπέρας ἀνατελλουσῶν. ἐῷ γὰρ ἀνατέλλουσι θέρει. τότε οὖν καὶ πρὸ τῶν ἐσπερίων Πλειάδων εἴποι τις ἂν ἔσσεσθαι χειμῶνα.

book 1064 γίνονται δὲ οἱ σφῆκες ἐκ γῆς, εὐφυῆς δὲ πρὸς τὸ γεννᾶν τὰ τοιαῦτα ἢ γῇ ὅταν ἰκαρῶδης ᾖ.

book 1068 —θήλειαι δὲ σύες: ἡ ὑγρότης ἢ ἡ τοῦ ἀέρος κίνησις εἰς χειμῶνα γόνιμος καὶ κινητικὴ σπερματικῆς δυνάμεως. διαχυθὲν γὰρ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῇ ἀνέσει εὗρουν γίνεται καὶ

ὑπόθερμον εἰς ὀρμὰς ἀγωγούς ἐπὶ τὸ τῆς γενέσεως ἔργον. διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ τὸν Διόνυσον τῇ Δήμητρὶ συγκαθιέρωσαν, αἰνιττόμενοι τὸ γόνιμον τῆς ὑγρότητος. ὥς οὖν τὰ δένδρα εὐσθενήσαντα διανθεῖ καὶ δικαρπεῖ τῇ ἀκρασίᾳ πίνοντα τὴν ἐπιρρέουσιν τροφήν, οὕτω καὶ τὰ ζῶα ἐν ὑγρῷ τῷ ἀέρι καὶ μαλακῷ τῷ σπέρματι οὕτως Ἀπολλινάριος.

book 1068 καὶ σύες δὲ θήλειαι καὶ πρόβατα καὶ αἶγες, ὅταν ὑπομείναντα τὴν ὄχρυσιν τῶν ἀρρένων ἀντιστρέψαντα ἐπιβαίνει τοῖς ἄρσεσι, μέγαν χειμῶνα καὶ οὐκ ἐλάσσονα τοῦ ἀπὸ τῶν σφηκῶν σημαίνει. ὅταν δὲ μὴ προλαμβάνῃ τὰ προειρημένα τὴν μῆξιν, ἀλλὰ βράδιον τοῦ εἰθισμένου καιροῦ ὀχεύῃ, εὐθυμίαν τοῖς πένησι παρέχεται, ὅτι μὴ ἔχοντες εὐπορεῖν ἐσθημάτων προσδοκῶσιν εὐδινώτερον ἔσσεσθαι τὸν χειμῶνα.

book 1068 ἄλλως. θήλειαι δὲ σύες: καὶ ταῦτα γὰρ τὰ ζῶα ἐπιθυμητικῶς ἔχουσι συνουσίας ἐν χειμῶνι. τότε γὰρ ἔξωθεν ὄντος τοῦ ὑγροῦ τὸ θερμὸν ἔνδοθεν ἐστὶ καὶ φλέγον αὐτὰς ἐγείρει πρὸς συνουσίαν. διὸ καὶ ἐξῆς φησιν ὅτι ἐὰν βραδέως καὶ μὴ συνεχῶς συνουσιάζωσι, δηλοῦσιν οὐ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα, ἀλλ' εὐκρατον. ὅθεν καὶ τὸν πένητα χαίρειν ποιοῦσι. μὴ ἔχων γὰρ σκέπην ἐν χειμῶνι ὁ πένης χαίρει ὅταν χειμῶν μὴ πάνυ ὑπάρχη ψυχρός.

book 1072 —ὁψὲ δὲ μισγομένων: ἐν τοῖς αὐχμηροῖς τε καὶ ἀνόμβροις ἔτεσι τὰ ζῶα ἀπρόθυμα πρὸς συνουσίαν διὰ τὴν τῶν σωμάτων ὑγρότητα ὀλίγην οὔσαν [βραδύτερον τοῦτο δρᾶν]. ὅθεν καὶ ὁψὲ δρῶντα τὴν συνουσίαν εὐθυμίαν παρέχουσι τοῖς γεωργοῖς. ἡ γὰρ πλείων ἐπιθυμία ἐξ ὑγρότητος πλεοναζούσης γίνεται.

book 1073 —χαίρει ἄνολβος: ὁ πένης καὶ ἀνείμων ἀνὴρ χαίρει ὅτι οὐ πάνυ αὐτῷ θερμαινομένῳ ἡγουν σκεπομένῳ ὑπὸ ἀμφίων εὐδιον τὸν ἐνιαυτὸν γενήσεσθαι ὑποφαίνουσιν.

book 1074 —βιβαίόμεναι: ἀντὶ τοῦ βιαζόμεναι πρὸς συνουσίαν.

book 1075 —χαίρει καὶ γεράνων ἀγέλαις: καὶ ὅταν αἱ τῶν γεράνων ἀγέλαι ἐπὶ τοὺς εἰθισμένους τόπους μετάβασιν προλάβωσιν, ὁ ἐπιθυμῶν γεωργὸς ἐν τάχει τοὺς καρποὺς ἀκμάσαι γέγηθεν. ὅταν δὲ βραδύτερον διαίρωνται, ὁ βουλόμενος βράδιον ἀκμάσαι τὴν θερείαν γεωργὸς γέγηθεν. ἀκόλουθος γὰρ ὁ χειμῶν γίνεται τῷ τῶν γεράνων διάρματι. ὅταν μὲν γὰρ προλάβωσι τὴν μετάβασιν καὶ κατὰ μείζονα συστήματα ποιῶσι τὴν πτῆσιν, πρῶμιον δηλοῦσι τὸ ἔτος. ὅταν

book 1075 δὲ τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐμβραδύνωσι καὶ ἀναχωροῦσαι πράξειαν τὴν πτῆσιν ποιῶνται καὶ μὴ συνηθοισμένοι φέρωνται, ὁψὲ γενησόμενον τὸν χειμῶνα σημαίνουσι, καὶ τὴν παρολκὴν τῶν γεωργῶν χρησιμωτέραν οὔσαν τοῖς γεωργοῖς.

book 1076 —ῶριον ἐρχομέναις: ταῖς καθ' ὥραν ἐρχομέναις γεράνοισι ὁ βουλόμενος καθ' ὥραν τῶν ἔργων ἄπτεσθαι γεωργὸς χαίρει, ὁ δὲ βουλόμενος ὀψίστερον σπείρειν ταῖς ὀψιμωτέραις. ἔπεσθαι γὰρ αὐτῶν τῇ πτῆσει πέφυκεν ὄμβρος. καὶ γὰρ αὐταὶ αἰσθανόμεναι τῆς περὶ τὸν ἀέρα ψύξεως ἐκ τῶν συνήθων ἐπὶ τοὺς ἀήθεις μετέρχονται τόπων.

book 1078 —πρώια μὲν καὶ μάλλον: ταῖς μὲν θᾶττον καὶ κατὰ πλῆθος φαινομέναις θάττων καὶ πλείων ὁ χειμῶν ἐπιφαίνεται. ὅταν δὲ ὁψὲ καὶ μὴ ἀγεληδὸν φανεῖσαι πλειότεραι, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον καὶ ἐκ διαστημάτων, οὐδ' ἅμα πολλά, ἀμβολίῃ χειμῶνος ὀφέλλεται ὕστερα ἔργα (1080—1081).

book 1082 —εἰ δὲ βόες: εἰ δὲ οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα ἐν τῇ παρακμῇ τοῦ φθινοπώρου τὴν γῆν τοῖς ποσὶν ὀρύσσουσι, τὰς δὲ κεφαλὰς πρὸς βορέαν ἀνατείνουσι, χειμῶν γενήσεται μέγας κατὰ τὴν τῶν Πλειάδων δύσιν. ἐὰν δὲ μάλλον ὀρύττωσι, μείζονα δεῖ τὸν χειμῶνα προσδέχεσθαι καὶ ἀσύμφορον φυτοῖς τε καὶ τῷ σιτικῷ καρπῷ. πολλὴν γὰρ ἐσομένην χιόνα σημαίνει, ὅφ' ἥς συμβήσεται τὸν ἐν ταῖς χώραις, ἔτι τρυφερὸν ὄντα καὶ μηδέπω ἐπὶ τοσοῦτον ηὔξηκότα ὥστε μὴ μαραίνεσθαι, ξηρανθῆναι ὑπὸ τῆς ψυχρότητος. εἰ γὰρ ἐτύγχανεν ἰσχυρός, ὁ γεωργὸς οὐκ ἂν ἐδεδοίκει τὴν ἐκ τῆς χιόνος βλάβην.

book 1082

ἔστωσαν δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀστέρες τὸ κατὰ φύσιν σφύζοντες κατάστημα καθαροὶ καὶ ἀνεπιθόλωτοι, μηδὲ οἱ καλούμενοι κομήται θεωρηθεῖσαν, ἢ εἷς ἢ δύο ἢ τρεῖς· φανέντες γὰρ οὗτοι αὐχμηρὸν τὸ ἔτος σημαίνουσιν.

book 1083 —γαῖαν ὀρύσσωσι: καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ζῶων ὀρυσσομένη γῆ χειμῶνα δηλοῖ. μαντεύεται γὰρ δεῖσθαι ψύξεως διὰ πληθὺς θερμότητος, ἣτις διὰ τὴν ἔξωθεν πυκνότητα ἐγκλείεται τοῖς ζῴοις. εἰ δὲ πλεῖον ὀρύττει τὴν γῆν τὰ ζῶα, ὁ χειμῶν βλαβερώτερος καὶ φυτοῖς καὶ ἀρότροις. εὖχου δὲ πλείονα χιόνα ἔσεσθαι. σημεῖον γὰρ καρποῦ, ἐπειδὴ ῥιζοῦται τὰ σπέρματα μᾶλλον, ἐπεχόμενα τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω αὐξήσεως. κομήται δὲ ἀστέρες αὐχμοῦ σημεῖον, ὑπερβάλλοντος τοῦ θερμοῦ [καὶ] τοῦ ψυχροῦ.

book 1085 —Πλειάδες χειμῶνα: εἵπομεν γὰρ ἄνω ὅτι καὶ φθινοπωριναὶ ἀνατέλλουσιν αἱ Πλειάδες. φησὶ δὲ ὅτι κατερχόμεναι χειμῶνα φέρουσιν. ἄλλως: οἰονεῖ εἰς τὸν καιρὸν ὅτε δύνουσιν αἱ Πλειάδες ἐὰν αἶγες καὶ μῆλα κερατίζωσι τὴν γῆν, χειμῶν γενήσεται μέγας.

book 1086 —τὸ δὲ ἐξῆς· μηδὲ λῖαν ὀρύχοιεν ὄφρα τις εὐεστοῖ.

book 1088 [para]—ἀλλὰ χιὼν εἷη πολλή: ἀλλὰ χιὼν ἔστω, φησὶ, πολλὴ ἐπὶ ταῖς μεγάλαις ἀρούραις, περὶ τῇ μήπω ἀκμὴν κριθείσῃ καὶ οἰονεῖ διάκρισιν καὶ ἰσχὺν λαβούσῃ πόα, τῇ τέως μηδὲ βαθείᾳ, ἀλλ' ἐπιπολαίῳ οὕσῃ. ἄλλως: χιὼν δὲ ἂν πίπτῃ, γινέσθω μὴ ἤδη εἰς πολὺ τῆς πόας νύξημένης, ἵνα μὴ κατακλᾶται αὕτη, ἀλλ' ἔτι ἀπαλῆς. καὶ γὰρ αὕτη κατ' ὀλίγον τηκομένη καὶ ποτίζουσα τὴν γῆν τρόφιμός ἐστι τοῖς ἐσπαρμένοις.

book 1090 —ὄφρα τις εὐεστοῖ: τῇ εὐετηρίᾳ. τοῦτο ἀκολουθεῖ τῷ μὴ λῖαν ὀρύχοιεν (1086): „ὅπως τις εὐεστοῖ προσδεχόμενος χαίρῃ“. εἰ γὰρ λῖαν ὀρύχοιεν, οὐ κατὰ κόσμον ἀλλὰ χαλεπὸν καὶ τεταραγμένον τὸν ἀέρα μηνύουσι, καὶ χειμῶν ἂν εἷη πολὺς ἐν ταῖς ἀρούραις ἐπὶ τῇ μήπω κεκριμένη καὶ ἰσχυρᾷ πόα τῶν ἀσταχύων πρὸς τὸ χιόνα δύνασθαι φέρειν καὶ τοιοῦτον ψῦχος ἀναδέξασθαι.

book 1091 —οἱ δ' εἶεν καθύπερθεν: τοὺς κομήτας οἱ Πυθαγορικοὶ τοῖς πλανωμένοις συγκατηρίθμουν, κατὰ μακρὰς ἀνακυκλήσεις χρόνων ἄλλοτε ἄλλῃ προφαινομένους, ἕνα τοῦτον ὑποτιθέμενοι καὶ κατὰ τὰ βόρεια ἐκτὸς τοῦ ζωδιακοῦ φαινόμενον. οἷς αὐτὸ τοῦτο ἀντιπίπτει. τοῖς γὰρ πλανήταις ὠρισμένος τόπος ἐστὶν ὁ ζωδιακὸς κύκλος, οὗτος δὲ οὐκ ἂν εἷη τῶν πλανήτων ἐκτὸς τούτου τοῦ τόπου φαινόμενος. καὶ εἴπερ εἷς τῶν πλανήτων, πάντως ἂν καὶ τὰς τούτου περιόδους οἱ περὶ τὰ μαθήματα δεινοὶ παρετήρησαν, ὥς καὶ τῶν πλανήτων. οὔτε δὲ εἷς ἐστίν, ἀλλὰ πλείονες, καὶ οὐχ ἐνὶ τύπῳ ὀρώμενοι, ἀλλὰ τοὺς μὲν αὐτῶν κομήτας λέγουσι, τοὺς δὲ πωγωνίας, τοὺς δὲ ξιφηφόρους, καὶ ἄλλους ἄλλως ἔχοντας· κομήτας μὲν τοὺς ἄνω τῶν ἀστέρων ἔχοντας τὴν κόμην, πωγωνίας δὲ τοὺς κάτω, ξιφηφόρους δὲ τοὺς ἐκατέρωθεν.

book 1091 Δημόκριτος (Diels, Vors. 68 A 92) δὲ καὶ Ἀναξαγόρας (Diels, Vors. 59 A 81) κατὰ σύλληψιν δύο πλανωμένων ἡνίκα πλησίον ἀλλήλων γένωνται καθάπερ ἐσόπτρων ἀντιλαμπόντων ἀλλήλοις τοὺς κομήτας συνίστασθαι λέγουσι. καὶ οὗτοι δὲ πλανώμενοι τοῦτο λέγουσιν. οὔτε γὰρ ἐν τῷ ζωδιακῷ μόνῳ φαίνονται, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς βορείοις καὶ ἐν τοῖς νοτίοις, τρεῖς τε πολλάκις ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὀρῶνται κομήται, πέντε δὲ ὄντων πλανήτων τρεῖς ὀρᾶσθαι κομήτας <ἀδύνατον> . καὶ τῶν ἀπλανῶν δὲ τινες ὀρῶνται κόμας ἔχοντες. ἐπὶ γοῦν τῷ ἰσχύῳ τοῦ Κυνὸς Ἀριστοτέλης (Meteor. I, 6, p. 343 b 12) φησὶ παρατετηρηκέναι κομήτην, καὶ τοῦτο προσιστορῶν ὅτι χωρὶς δύσεως οἱ κομήται κατὰ μικρὸν ἀπομαρνανθέντες ἀφανίζονται. πολλάκις τε ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο πλανῆται, καὶ κομήτης οὐ παραφαίνεται. ὁ δὲ Ποσειδώνιος ἀρχὴν γενέσεώς φησιν ἴσχειν τοὺς

book 1091 κομήτας ὅταν τι τοῦ ἀέρος παχυμερέστερον εἰς τὸν ἀέρα ἐκθλιβέν τῇ τοῦ ἀέρος δίνη ἐνδεθῇ, εἶτα πρὸς πλείονα δῖνον ἐπιρρεοῦσης τῆς τροφῆς φέρονται, ἔνθεν αὐτοὺς καὶ μείζονας αὐτῶν

ὀρᾶσθαι καὶ ἡττονας, ὥσ᾽ ἂν ποτὲ μὲν πλεῖον ἐπιδιδούσης τῆς τροφῆς αὔξεσθαι, ποτὲ δὲ λειπούσης συστέλλεσθαι. ταύτη γοῦν καὶ εἰς τὸν ἀρκτικὸν [οὐ] συνίστασθαι μάλιστα τόπον, [ἀλλ'] ἔνθα παχυμερὲς καὶ πεπιλημένος ἐστὶν ὁ ἀήρ. κατὰ δὲ τὰς φαύσεις αὐτῶν καὶ πάλιν διαλύσεις τροπὰς γίνεσθαι συμβαίνει τοῦ ἀέρος· αὐχμούς τε γὰρ καὶ τῶν ἐναντίων ῥαγδαίους ὄμβρους κατὰ τὴν διάλυσιν αὐτῶν γίνεσθαι, ἅτε δὴ ἐν ἀέρι τῆς συστάσεως αὐτῶν γινομένης, ὅπερ καὶ ὁ Ἄρατος λέγει, αὐχμῶν αὐτοὺς σύμβολα παραδιδούς υπάρχοντας, λέγων οἱ δ' εἶεν καθύπερθεν καὶ τὰ ἐξῆς.

book 1091 Ἴπποκράτης μέντοι ὁ Πυθαγορικὸς (Diels Vors. 42, 5) ἓνα λέγει τὸν κομήτην. καὶ οἱ μὲν λοιποὶ ἰδίας αὐτῶν τὰς κόμας ἀποφαίνονται, ὃ δὲ κατὰ ἀνάκλασιν τὴν ὥς ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ τῶν ὀψεων διὰ τὴν τῶν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν εἰς αὐτὸν ὀλκὴν φαίνεσθαι.

book 1093 —πολλοὶ γὰρ κομόωσιν: ἡ ξηρὰ ἀναθυμίασις ξηρᾶς τῆς γῆς καὶ αὐχμηρᾶς τυγχανούσης ἀναδιδομένη ποιεῖ τοὺς κομήτας ἀστέρας καλουμένους, ὑπὸ τῆς ἰδίας θερμότητος ἐξαπτομένη ῥαδίως ἐκ τῶν ὑποκειμένων, καὶ οἷον ἀκτῖνας ἀναπέμπει πρὸς τὸ ἄνω. τὸ γὰρ πῦρ ἄνω πέφυκε φέρεσθαι. τὰς δὲ ἀκτῖνας τοῦ παντὸς ἀστέρος κόμας εἶναι νομίζουσιν. οὕτω Σπόρος. πόθεν γίνονται κομήται; ἰστέον ὅτι ἀπὸ ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως γίνονται οἱ κομήται, ἀπὸ τῆς ἰδίας θερμότητος ἐξαπτομένης ῥαδίως ἐκ τῶν ὑποκειμένων, καὶ οἷον ἀκτῖνας ἀναπέμπει πρὸς τὰ ἄνω. τὸ γὰρ πῦρ ἄνω πέφυκε φέρεσθαι. τὰς δὲ ἀκτῖνας τοῦ παντὸς ἀστέρος κόμας εἶναι νομίζουσι.

book 1093 οἱ δὲ Πυθαγορικοὶ τοὺς κομήτας πλανωμένοις συγκατηρίθμουν, κατὰ μακρὰς ἀνακυκλώσεις χρόνων ἄλλοτε ἄλλῃ φαινομένους, ἓνα τοῦτον ὑποτιθέμενοι καὶ κατὰ <τὰ> βόρεια ἐκτὸς τοῦ ζωδιακοῦ ὀρώμενον· καὶ τοῦτο αὐτὸ ἀντιπίπτει αὐτοῖς· τοῖς γὰρ πλανήταις ὠρισμένος τόπος ἐστίν, ὁ ζωδιακὸς κύκλος, ὃ δὲ ἐξῶθεν τοῦ ζωδιακοῦ φαινόμενος οὐκ ἂν ἔτι εἴη τῶν πλανωμένων. ὃ δὲ Ποσειδώνιος ἀρχὴν γενέσεώς φησι τοὺς κομήτας ἔχειν ὅταν [τὴν] τοῦ ἀέρος παχυμερέστερόν τι εἰς τὸν αἰθέρα ἐκθλιβὲν ἐν τῇ τοῦ ἀέρος δίνῃ ἐνδεθῇ, εἴτα πρὸς πλείονα δίνην ἐπιρρεούσης τῆς ὕλης αὐξόμενοι ἐπιφαίνωνται· ἔνθεν καὶ μείζονας αὐτοὺς αὐτῶν ὀρᾶσθαι καὶ ἡττονας, ὥσ᾽ ἂν ποτὲ μὲν πλεῖον ἐπιδιδούσης αὔξεσθαι, ποτὲ δὲ λειπούσης συστέλλεσθαι. ταύτη γοῦν καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς συνίστασθαι μάλιστα τόποις, ἔνθα παχυμερὲς

book 1093 καὶ πεπιλημένος ἐστὶν ὁ ἀήρ. κατὰ δὲ τὰς φαύσεις αὐτῶν καὶ πάλιν διαλύσεις τροπὰς γίνεσθαι τοῦ ἀέρος· αὐχμούς τε γὰρ καὶ τῶν ἐναντίων ῥαγδαίους ὄμβρους κατὰ τὴν διάλυσιν αὐτῶν γίνεσθαι, ἅτε δὴ τῆς συστάσεως αὐτῶν ἐν ἀέρι γενομένης. ὅπερ καὶ ὁ Ἄρατος λέγει, αὐχμῶν αὐτοὺς σύμβολα παραδιδούς υπάρχοντας, λέγων ...

book 1094 —οὐδὲ μὲν ὀρνίθων: ὅταν πολλὰ ὀρνίθων ἀγέλαι ἀπὸ τῶν νήσων ἐπὶ τὴν χέρσον ἐπείγωνται, οἱ μὲν γεωργοὶ περὶ τοῦ θέρους ἀγωνιῶσιν, αὐχμηρὸν τεκμηράμενοι γενήσεσθαι, οἱ δὲ βουκόλοι γεγήθασιν μάλιστα ὅταν μὴ κατὰ πλῆθος συνηθροισμέναι γένωνται ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ τεταγμένως ἰπτάμεναι. πολυγάλακτον γὰρ προσδοκῶσι τὸν ἐνιαυτόν. εἴτα ἐπιφέρει οἶκτον τινα τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀσθενείας, καὶ φησιν ὅτι τούτῳ τῷ τρόπῳ ζῶμεν οἱ ἄνθρωποι κακοπαθῶς καὶ μηδὲν βέβαιον ἔχοντες ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ μόνα τὰ περὶ τὸν κόσμον σημεῖα, ἃ μὲν κατειληφότες ἐκ διηνεκοῦς ἐμπειρίας, ἃ δὲ καὶ προσδοκῶντες διὰ τῆς μελλούσης παρατηρήσεως γνώσεσθαι.

book 1094 ἄλλως: οὐδαμῶς δὲ ταῖς ὀρνίθων ἀγέλαις ἐκ νήσων ἐρχομέναις ὅτε πολλὰ ἐμπλήσωσιν ἀρούραις ὁ ἡπειρόθεν ἀνὴρ ἔνεκεν τοῦ θέρους χαίρει.

book 1095 —ἐκ νήσων ὅτε πολλὰί: Ἀριστοτέλης (fr. 240 Rose) φησὶν· „ὅταν μὲν ὑγρὸς ᾖ καὶ ψυχρὸς ὁ ἀήρ, τὸ τηνικαῦτα καὶ αἱ νῆσοι βρεχόμεναι ἀναφύουσιν, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς ὄρνεα τρέφουσιν. ὅταν δὲ αὐχμώδης ᾖ καὶ ξηρὸς, τότε παντελῶς τῶν νήσων μὴ ἀναφουσῶν ἐπὶ τὴν γῆν τὰ ἐν ταῖς

νήσοις ὄρνεα φεύγουσιν, εἰς ἣν δύνανται κἄν ἐξ ὀλίγου τρέφεσθαι“. καὶ οἱ κολιοὶ δὲ ἐκ τῶν νήσων πετόμενοι τοῖς γεωργοῖς σημεῖον αὐχμοῦ καὶ ἀφορίας. ἐὰν δὲ ἔμμετροι χωρῶσιν, εὐκαρπίαν δηλοῦσιν.

book 1098 —αὐχμῷ ἀνηθείς· βλαβεῖς ὑπὸ τοῦ αὐχμοῦ. ξηρότεροι γὰρ αἱ νῆσοι τῶν ἡπείρων ὑπάρχουσαι, ὥς φησι Πλούταρχος (fr. 20 Sandbach), θᾶττον καὶ ῥᾶον τοῦ αὐχμηροῦ καταστήματος ἀντιλαμβάνονται. διὸ καὶ τὰ ὄρνεα φεύγει καὶ ταῖς ἡπείροις ἐπιπελάζει. καὶ ἄχθεται μὲν ὁ γεωργὸς τῇ τῶν ὀρνίθων ἐπιδημίᾳ τὸν αὐχμὸν ὑποπτεύων, χαίρει δὲ ταῖς αὐταῖς ὄρνισιν ὁ αἰπόλος ὅταν ἐν κόσμῳ καὶ τεταγμένα φέρωνται, ὡς πλείονος γάλακτος γενησομένου διὰ τὸ ἔνθερμον εἶναι τὸν ἐνιαυτόν.

book 1101 —οὕτω γὰρ μογεροί· καματηροὶ καὶ πλανώμενοι ἐν πολλοῖς πράγμασιν ἄλλος ἐξ ἄλλων ἔργων καὶ ἐλπίδων ζῶμεν, ὁ μὲν γεωργὸς ἀπὸ σπερμάτων, ὁ δὲ αἰπόλος ἀπὸ αἰπολίων, οἱ δὲ ναῦται ἀπὸ θαλάσσης, καὶ τὰ παρὰ ποσὶ σημεῖα (τουτέστι τὰ πλησίον) γινώσκειν πάντες ἔτοιμοι, ἐξ ὧν μεταχειρίζονται, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς σημειώσεως ἀποβάντα [δυνατὸν] εἰς πρόγνωσιν ἀγαγεῖν ὕστερον. εἶτα ἐπέξεισι τὰ ἐκάστου.

book 1104 —ἄρνασι μὲν χειμῶνας· οἱ ποιμένες, φησὶν, ὅταν θεάσωνται τοὺς ἄρνας μετὰ τινος ἐπέξεως ἐπὶ τὴν νομὴν ἐπερχομένους, χειμῶνα τεκμαίρονται. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν κριοὺς ἢ ἄμνους ἐν ταῖς τριόδοις ἴδωσι τοῖς κέρασι διεριδομένους, τινὰς δὲ τοῖς ποσὶν ἄλλομένους, τοὺς μὲν ἄρνας τοῖς τέτρασι, τοὺς δὲ τελείους τοῖς ἐμπροσθίοις, καὶ ὁμοίους γινομένους ὀρχουμένοις, καὶ ὅταν ἐκ τῆς ἀγέλης ἄκοντα ἐπὶ τὸν σταθμὸν ἐπείγωνται, εἰωθότα δείλης ὑπὸ τοῦ ποιμένου ἀπελαύνεσθαι, καὶ ὅταν πλησίον ὄντα τῶν ποιμένων ἀπληστότερον τὴν νομὴν προσφέρωνται καίπερ ὑπὸ τῶν ποιμένων τυπτόμενα τοῖς λίθοις, πάντα τὰ τοιαῦτα σημεῖα χειμῶνος.

book 1107 —ἐρειδόμενοι κεράεσσι· τοῦτο πάσχουσι τῆς περὶ τὸν ἀέρα αἰσθανόμενοι ψύξεως. νοτιζόμενα γὰρ αὐτῶν τὰ κέρατα κνησιμώδη γίνεται. καὶ ὅποτε δὲ κατὰ τὴν ἀγέλην σκιρτῶσιν, οἱ μὲν ἄρνες τοῖς τέτρασιν ἀλλόμενοι ποσὶ διὰ τὸ κουφοτέρους ὑπάρχειν, οἱ δὲ τέλειοι τοῖς δυσὶν ἅτε βαρύτεροι, χειμῶνος σημεῖον. ταραττονται γὰρ τοῦ καταρρήξοντος προαισθανόμενοι ὄμβρου. ἡ μὲν οὖν μάχη αὕτη ὑγρότητα τοῦ ἐγκεφάλου δηλοῖ, ἡ δὲ ἐπὶ τὴν νομὴν ἀφίξις, ὅτι

book 1107 πλεῖον τὸ θερμὸν διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν ἀθροίζεται εἰς βάθη χωρῶν.

book 1111 —δείελον εἰσελάοντες· ὅταν ἐλαύνωνται ταῦτα μὴ θέλοντα, χειμῶνα σημαίνει· πάλιν γὰρ αἰσθανόμενα τὴν τοῦ ἀέρος ταραχὴν ἐμπορεῖσθαι βούλονται τροφῆς. οἱ τε γὰρ νομεῖς, ὅταν ἴδωσι τοὺς ἄρνας ἐπὶ τὴν νομὴν προθυμότερον ὀρμώντας, χειμῶνα σημειοῦνται τῷ βούλεσθαι δεδοκίκα τὰ θρέμματα μὴ ποτε συγκλεισθέντα κωλυθῇ ἀπολαύειν τῆς τροφῆς.

book 1113 —ἐκ δὲ βοῶν· οἱ μέντοι περὶ τοὺς βόας ἀσχολούμενοι ἀπὸ τούτων τεκμαίρονται τὸν μέλλοντα ὄμβρον καὶ ἐσόμενον χειμῶνα. ἐὰν τε γὰρ τὰς ἐμπροσθίους χηλὰς περιλείχωσιν, ἐὰν τε κατὰ τὰ δεξιὰ μέρη κατακλιθῶσιν, ἀνάπαυσιν τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων σημαίνουσι. θεραπεύουσι μέντοι ἀπὸ τοῦ κόπου τοὺς πόδας, τὴν δὲ κατάκλινσιν μᾶλλον κατὰ φύσιν καὶ πρὸς τὴν πέψιν αὐτοῖς μᾶλλον συμβάλλεσθαι ἀρμόζουσιν. τεκμαίρονται δὲ χειμῶνα καὶ ὅταν εἰς αὐλὴν εἰσελαυνόμενοι σκιρτῶσι μετὰ τῶν ἐκγόνων αὐτῶν. τοῦτο γὰρ ποιοῦσιν ἐμπλησθῆναι βουλόμενοι τῆς τροφῆς.

book 1113 ἐκ δὲ βοῶν· καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν σημειοῦνται οἱ γεωργοὶ γενησόμενον χειμῶνα, ὅταν τὰς χηλὰς τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τῇ γλώσσει περιλείχωσιν ἢ κατὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν ἀνακλίνωνται.

book 1114 —ὁπότε χηλὰς· ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ χειμῶνος ψυχρὰ ἢ γῆ γίνεται, ὁ βοὺς ψυχιζομένην τὴν χηλὴν τὴν ἐμπροσθίαν τῇ περιλιχησεί πειρᾶται θερμαίνειν. τοῦ γὰρ ὀπισθοῦ ποδὸς οὐ δύναται τῇ γλώσσει ἐφίκεσθαι. φησὶν οὖν τοῦτο ἀρχὴν χειμῶνος. τοῦτο γὰρ εἶπεν ἀρότου ἀναβολὴν (1117). οὐ γὰρ εὐθὺς ἀροτριῶμεν ἐὰν [μὴ] καὶ βροχὴν ὀλίγην ἴδωμεν. πάλιν δὲ ὁ

βοῦς ἐν ἀρχῇ χειμῶνος διὰ τὴν μέλλουσαν ψύξιν κατὰ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς καθεύδει θερμᾶναι θέλων τὸ ἦπαρ ἐκεῖσε ὑπάρχον.

book 1116 —ἐπὶ δεξιτερὰς τανύσωνται: τὸ γὰρ φυσικὸν σχῆμά ἐστιν αὐτῶν τὰ εὐώνυμα. προθερμαίνουσι γὰρ αὐτῶν οἱ βόες τὸ ἦπαρ ἐν τοῖς δεξιοῖς τόποις καὶ μέρεσι κείμενον οὕτω κατακείμενοι.

book 1117 —ἀμβολίην ἀρότοιο γέρων: τουτέστιν ἀναβολὴν ὁ ἔμπειρος ἀροτρεὺς ἐτεκμήρατο.

book 1118 —οὐδ' ὅτε μυκηθμοῖο: ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν μετὰ πλείονος μυκηθμοῦ αἱ βόες ἐπείγωνται ἐπὶ τὸν σταθμόν, αἱ δὲ δαμάλεις ἀνάλλωνται τοῖς ποσὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν κριῶν, καὶ αἱ αἶγες δὲ ὅταν μετὰ τινος ἐπείξεως δρέπωνται τὰς πρίνους καὶ τοὺς κλάδους ἀποσπῶσι, χειμῶνα σημαίνουσι, προλαμβάνουσαι τὸν ἀπὸ τῆς νομῆς κόρον. τὸ δὲ περίπλειοι ἀντὶ τοῦ πεπληρωμένοι.

book 1120 —σκυθραί: σκυθρωπαὶ ἀπὸ τοῦ λειμῶνος καὶ τοῦ βουβοσίου, τοῦ τὴν βόσιν καὶ τὴν τροφὴν παρέχοντος τόπου, ἐπὶ τὸν σταθμὸν παραγενόμεναι. ἀχείμεροι: ἐμπλήσασθαι βουλόμεναι ὀκνηρῶς ἐπὶ τὸν σταθμὸν ἔρχονται χειμῶνα προσδεχόμεναι καὶ συγκλεισμόν. διὸ βούλονται ἐμπλησθῆναι.

book 1122 —οὐδ' αἶγες πρίνοιο: καὶ αἱ αἶγες ὅταν μετὰ τινος ἐπείξεως πρὸς τὰς τοῦ πρίνου ἀκάνθας, οἱ τε σύες πρὸς τὸν φορυτόν, ὃ ἐστὶ βόρβορον, ἀπλήστως ἔχωσι, τὰ ὅμοια σημαίνουσι. τὸν γὰρ ἐσόμενον δεδοικότες χειμῶνα καὶ συγκλεισμόν τοῖς βοσκήμασιν ἐγχρονίζουσιν βούλονται.

book 1124-1128 —καὶ λύκος ὁππότε μακρά: καὶ λύκοι ὅταν κατὰ μόνας γενόμενοι ἐπιμηκέστερον ὠρύωνται, καὶ ὅταν σύνεγγυς παραγίνεσθαι τοῖς τῶν γεωργῶν ἔργοις τολμῶσι, μὴ καταπλησσομένοι τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ χρεῖαν αὐτοῖς εἶναι σκέπης, χειμῶνα σημαίνου μέχρι τρίτης ἡμέρας. καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων δὲ πάντων τὸ αὐτὸ δεῖ παρατηρεῖν, ἀπὸ τῆς ἐνεστώσης ἡμέρας μέχρι τῆς δευτέρας ἢ καὶ τρίτης.

book 1127 —ἵνα οἱ λέχος αὐτόθεν εἴη: οἱ δὲ λόχος, ἀντὶ τοῦ ἐνέδρα· „ἵνα τι ἀρπάσῃ“. χειμῶνα προσδόκα· τοῦτο γὰρ ποιεῖ ὑπὲρ τοῦ προλαβεῖν τὴν τοῦ ἀέρος ταραχὴν καὶ πρὶν ἢ συγκλεισθῆναι τὰ θρέμματα ἀρπάσαι τι καὶ παρασχεῖν ἑαυτῷ τροφήν.

book 1128 —τρὶς περιτελλομένης ἡοῦς: ἀντὶ τοῦ τρίτον τῆς ἡμέρας παρελθούσης, τουτέστι μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

book 1129 —οὕτω καὶ προτέροις: ὁμοίως, φησί, καὶ περὶ τῶν προειρημένων σημείων οὕτως ἔχε, ὥς ἡ παραχρῆμα τοῦ ἀέρος σηματομένου, ἢ παρὰ δύο ἡμέρας ἢ παρὰ τρεῖς.

book 1132 —ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ μύες: καὶ οἱ μύες φθεγγόμενοι καὶ σκιρτῶντες ὅμοιοι τε γινόμενοι ὀρχουμένοις χειμῶνα σημαίνουσι. καὶ γὰρ οὗτοι τῆς τοῦ ἀέρος πιλήσεως αἰσθανόμενοι τοῦτο ποιοῦσιν. ἢ ὅτι ἀσθενὲς καὶ λεπτὸν τὸ δέρμα ἔχοντες, ἐπειδὰν ψυχρὰν γενομένην πατήσωσι τὴν γῆν, μὴ φέροντες τὸ κρύος ἄλλονται.

book 1135 —οὐδὲ κύνες: κατὰ κοινοῦ τὸ ἄσκεπτοι (1134). καὶ οἱ κύνες τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ τὴν γῆν ὀρύττοντες καὶ οἶονεὶ βαθεῖαν ἑαυτοῖς κοίτην εὐτρεπίζοντες ταῦτα σημαίνουσιν, ἀπὸ τῆς τοῦ ἀέρος ὑγρασίας ὥσπερ κατάδυσιν τινα ζητοῦντες [τὰ αὐτὰ σημαίνουσιν]. καὶ γὰρ τε κύων ὠρέξατο ποσὶν: τινὲς γράφουσιν ὠρύξατο. φιλόψυχρος γὰρ ὢν ὁ κύων, χαίρων ἐπὶ τῷ ἐσομένῳ χειμῶνι σκάπτει τὴν γῆν παίζων. τινὲς δὲ ὠρέξατο, ἀντὶ τοῦ ἐξέτεινεν. ἀρχομένου γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦς πυκνοῦσθαι, ὄντος κατὰ φύσιν ψυχροῦ, βουλόμενος τὸ σῶμα διαλύειν ἐκτείνει αὐτό, ὥς ἡμεῖς μετὰ τὸν ὕπνον.

book 1137 —〈κάκεῖνοι ... μύες〉: πρώην (1132) εἰρημένοι, οἱ εὐδεινοὶ ἐσκίρτησαν.

book 1142 —τῶν μηδὲν κατόνησο: τῶν καταριθμηθέντων σημείων μηδὲν καταμεμψάμενος παροδεύσης. καὶ δύο σοι, φησὶν, 〈ἐπὶ〉 τῷ αὐτῷ γένωνται σημεῖα, βεβαιότερα σοι γενήσεται ἢ πρόγνωσις· εἰ δὲ τρία, μᾶλλον.

- book 1143 —μᾶλλον δὲ δεῦν ἐς ταῦτὸν ἰόντων: τὴν δὲ σημείωσιν, φησὶν, εἰ βουλοίμεθα βέβαιον καὶ ἀκριβῆ ἔσεσθαι, οὐκ ὀφείλομεν ἐν ἐνὶ σημείῳ πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ δευτέρῳ. ἐὰν μέντοι γε καὶ τρίτον προστεθῇ, βεβαιότερα γενήσεται ἡ κατάληψις. χρήσιμον δὲ καὶ τοῦτο, τὸ τὰ σημεῖα τοῦ παρελθόντος χρόνου συμβάλλειν τοῖς τοῦ ἐνεστῶτος, καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἀστέρων ἀνατολῆς τε καὶ δύσεως στοχάσασθαι περὶ τοῦ μέλλοντος, εἰ τοῖς προλαβοῦσιν ὅμοια γίνεται σημεῖα.
- book 1145 —αἰεὶ δ' ἂν παριόντος: παρατηρητέον δὲ καὶ τὰ τοῦ παρελθόντος ἐνιαυτοῦ σημεῖα πρὸς τὰ τοῦ ἐνεστῶτος, συμβάλλοντα εἰ τοῦ αὐτοῦ ἀστέρος ἀνατέλλοντος ἢ δύνοντος τὰ αὐτὰ σημεῖα ἔστιν, ἢ εἰ πρὸς τῷ σημείῳ τοῦ ἀστέρος τοιαύτη καὶ ἡ ἡμέρα φαίνεται· οἷον, ἂν ὁ ἀστὴρ χειμῶνα δηλώσῃ, καὶ ἡ ἡμέρα <ἂν> εὐρεθείη σκοτεινὴ καὶ χειμερινή.
- book 1146 —εἴ που καὶ ἐπ' ἀστέρι τοίη: ἐὰν που καὶ ἐπὶ ἀστέρι ἀνατέλλοντι ἢ δύνοντι τοιαύτη γενήσεται ἡ ἡμέρα οἷαν λέγει καὶ τὸ σημεῖον, τουτέστιν ἐὰν πρὸς τῷ σημείῳ (ἦγουν ἐὰν πρὸς ᾧ λέγει τὸ σημεῖον) τοιαῦτα σύμβολα καὶ ἐπὶ ἀστέρι ἀνατέλλοντι ἢ δύνοντι ἔσται ὥστε τοιαύτην φανῆναι τὴν ἡμέραν ὡς λέγει τὸ σημεῖον. ἄλλως: ἐὰν καὶ ἐπὶ τοιοῦτῳ ἀστέρι προσφόρως ἀνατέλλοντι ἢ δύνοντι ὅποια λέγει τὸ σημεῖον ἡ ἡμέρα ἔλθῃ, ἦγουν ἐὰν πρὸς τῷ σημείῳ καὶ ἀστέρι ἀνατέλλοντι ἢ δύνοντι σύμβολον ἡμῖν δείξῃ τοιαύτης γενησομένης ἡμέρας.
- book 1148 —μάλα δ' ἄρκιον εἴη: χρή δέ, φησί, πρὸ πάντων τὰς τετράδας τοῦ μηνὸς παρατηρεῖν ἀρχομένης σελήνης καὶ ληγούσης. αὐταὶ γὰρ αἱ ὀκτὼ ἡμέραι (τετάρτη ἀρχομένου τοῦ μηνὸς καὶ ἑβδόμη καὶ εἰκάς λήγοντος), ἀκριβεστάτην ἔχουσι τὴν παρατήρησιν διὰ τὸ τὴν σελήνην ἐνδεῖν ἐν αὐταῖς ὡς πρὸς τὴν πληροσέληνον. τούτων οὖν τῶν προειρημένων σημείων ἐὰν ἔχῃς παρατήρησιν ἀκριβῆ καὶ ἔντεχνον, οὐδέποτε πλανηθήσῃ περὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ περὶ τὸν ἀέρα καταστήματος.
- book 1148 ἄλλως: προσήκει, φησί, τὰς τετράδας τῶν μηνῶν φθινόντων τε καὶ ἱσταμένων προορᾶν. ἐν γὰρ ταύταις καὶ σύνοδοι παρέρχονται σελήνης, ὅτε καὶ μάλιστα μεταβολὰς ὁ ἀήρ ποιεῖ τῇ νυκτὶ διὰ τὸ μὴ καταλάμπειν τὴν σελήνην, μηδὲ θερμαίνειν τὸν ἀέρα παχὺν ὄντα. ὁ δὲ νοῦς „φυλάσσου τὰς τετράδας τὰς β', ἐπεὶ πέρατα τῶν δύο μηνῶν εἰσὶν ὁμοῦ συνερχομένων, ὡς οἷον μεθόριον ὑπαρχούσας, ὅτε καὶ ὁ αἰθὴρ σφαλερός ἐστὶ καὶ ὁμβροφόρος“.
- book 1151 —ὅτε σφαλερώτερος αἰθὴρ: σφαλερὰ γὰρ τὰ περὶ τὸν ἀέρα ἐν ταῖς ὀκτὼ ταύταις ἡμέραις, διὰ τὸ ἀπεινᾶν τὴν σελήνην καὶ κατεψῦχθαι ἅπαντα τὸν ἀέρα.
- book 1152 —ὀκτὼ νυξὶ πέλει χῆται: ἐνδεία τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς αἱ ὀκτὼ νύκτες εἰσὶν ἐπισφαλεῖς διὰ τὸ ἄνευ φωτὸς εἶναι καὶ κατεψῦχθαι.
- book 1153 —τῶν ἄμυδς: τούτων ἀθρόως, ὡς εἴπομεν, συνελθόντων, τῶν τε ἀπὸ τῶν μετεώρων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν περιγείων ζώων καὶ φυτῶν, οὐκ ἂν σχεδίως τεκμήριο ἐπὶ ταῖς γενομέναις τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος μεταβολαῖς. ἄλλως: τούτων οὖν πάντων εἴ τις ποιήσαιτο κατάληψιν, οὐδέποτε σχεδιάσει τὰ περὶ τοῦ ἀέρος, ἀλλ' ἀκριβώσῃ τὰ περὶ αὐτόν.
- book 1154 —οὐδέποτε σχεδίως κεν: οὐκ ἂν σχεδιάσας, φησὶν, εἰκῇ τι σημειώσαιο, ὅταν ταῦτα μὲν πάντα σκοπῇς, μέτρον δὲ τῆς τηρήσεως ἐνιαυτῷ συνέχῃς. τὸ δὲ σχεδίως ἀντὶ τοῦ προσφάτως, ἀσκοπῶς, παρέργως, προπετῶς καὶ ὡς ἔτυχεν.